

زن و میردی نیسلامی

بخت‌وهر

نژاد

وه‌رگیزان و ناماده‌کردنی

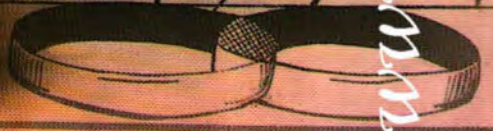
فهد الاحمد عید

چاپی شه‌شهم

زینا آریات راه‌خانی‌لای سحلاف کی
از دایم مشکلا‌لای و مسح به‌سند

منتدی افرا النقا‌فی

www.igra.dflamontada.com

منتدى اقرأ الثقافي

=====

www.iqra.ahlamontada.com

زکا و میرزوی شریک
دوای بیخسته و در

مرد به سبب از زنجیره های هزری ها و همدان ها

- ⊗ ده و نه مرد مذکور در کتابتجانی کوردیه بزرگترین و کاریگرترین ده قبیله و کیشانه که در ششانی سرریزی هزری ها و چدری مسلمانین .
- ⊗ نامشناکردنی خونته رو لای موسلماننی کورده برده بود که تیبانی که سرچاوه ن بوزوشنیری مسلماننی وسازنده ری بابونی مسلمانین .
- ⊗ شاره زاکردنی راسته و خونی لای کوردیم سرچاوانه ، نمازکردنیاش رگشت کوت و بند و بوجونی ته سکی حزبیاتی و تاکره وی ورده و گداری .
- ⊗ ناغسه یک بنی بونیدانی که سایه تیکنی مسلماننی به تیر بونه رتالیکنی موسلماننی کورد ، ناتوانای بیجا مدانی نه و گوراکاریانه هبانی ، که خواهی په روه ردگار پنی سپاردوه .

ده که ل ریز و ته قدیرمان بوپور و رای نوسه رانی نم بزخیره به ، مرچمش نیه نیمه پابه ندی همه مویر و بوجونه کانیان پن .

بارده ستوریشمان له وه رگرتن فرمایشته که کی خواهی په روه ردگارینت :

الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ
هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿١٨﴾

وَالَّذِينَ

زکاویٰ میزروی شریک لایق بہ خدمت و ہر

نوویسنے

محمود مہدی (الکلیسائی بنوی)

وہر گنیزان و نامادہ کردنی

نہر المکر عید

چاپی یہ کہمی وہر گنیزان - ۱۹۹۵

چاپی دووہمی وہر گنیزان - ۱۹۹۷

چاپی سنیہمی وہر گنیزان - ۲۰۰۱

چاپی چوارہمی وہر گنیزان - ۲۰۰۳

چاپی پینجہمی وہر گنیزان - ۲۰۰۵

چاپی شہشہمی وہر گنیزان - ۲۰۰۸

بوزد و کرو و ہر و ہر گنیزان

ماڻي لىچايدانهوهى پاريزراوه بؤ
نوسينگهئى تهفسير

- ناوى كتيب به عارهبى: الزواج الإسلامى السعيد
ناوى نوسهر: محمود مهدي الاستانبولي
ناوى كتيب به كوردى: ژن و ميردى ئىسلامى به ختههر
ناوى وهرگيهر: نهوا محمد سعيد
چاپ و بلاو كردنهوهى: نوسينگهئى تهفسير بؤ بلاو كردنهوهو راگه ياندىن/ ههولير
كؤمپيوتههر: نوسينگهئى تهفسير
خهته: نهوزاد كؤيى
بهرك: ئەمىن مخلص
ديزاينى ناوهوه: عزالدين محمد
نؤره و سالى چاپ: شهم ۱۴۲۹ك - ۲۰۰۸ز
تيراز: ۵۰۰۰ دانه
ژمارهئى سپاردن: ۲۶۴ سالى ۲۰۰۳

التفسير
بؤ بلاو كردنهوهو و راگه ياندىن
ههولير - شهقامى دادگا - زير تونيل شيرين بلاص
ت: ۲۲۲۱۶۹۵ - ۲۲۳۰۹۰۸ - ۲۵۱۸۱۳۸
موبایل: ۰۷۷۰ ۱۳۸ ۷۲ ۹۱ - ۰۷۵۰ ۴۶۰ ۵۱ ۲۲
tafseeroffice@yahoo.com
tafseeroffice@maktoob.com
altafseer@hotmail.com

پیشکشه

بهو کورو کچه مسوئمانه‌ی که سوره لهسه‌ر ژيانی داوین پاکی و،
 ئاره‌زومه‌ندی ژيانیکی شاده و هه‌وئی پیکه‌وه‌نانی نه‌وه‌یه‌کی به‌هیزی
 پروادار ده‌دات .
 به بۆنه‌ی پیش‌په‌وی کردنیان دهریاره‌ی هاوسهر گرتن، ئەم نامه‌یان
 پیشکش ده‌که‌م.
 خوای گه‌وره لهسه‌ر به‌ختی باش پیروزی بکات.

پیشه کی چاپی شه شه می وهه گیران

تهنها به ناوی خوی تاک و پاک

سویاس و ستایشی بیژمار بۆ خودای به خشندهی میهره بان درود و سلاو
برژی به سهه پیغه مبهرو ئالی بهیت و یارانی.

سهه ری نهوازش به ملکه چیه وه بۆ پهروه ردگاری جیهان داددنوینم، که
فهزل و چاکه ی ناوازه ی پی به خشیم، که جاریکی تر بۆ شه شه مین جار کتیبی
(ژنومیزدی ئیسلامی به خسته وهه)، جیاکار له چاپه که ی پیشوو، به
قه باردی گه ورده به بژار کردنی هه له کان و راستکردنه وه دیان، دنیای چاپ
بینیته وهه، خوینه رانی له ناوی سازگاری تینویتیان بشکینن.

دیاره چاپی پیجهم، که له چاپخانه یه کی به غدا به چاپ گه یشت،
هه له ی زۆری له خۆ گرتبوو، له مۆنتاژیش هه له کرابوو، که دوو بابته
دوو باره دانرابۆوه، که نه مهش به دهر له ویستی ئیمه بوو، چونکه
کارمندانای چاپخانه که شاره زای زمانی کوردی نه بوون. ههه بۆیه داوای
لیبورتن ده کهین، که بهم شیویه که وته به ردهستی خوینه ران.

دهمه وی ناماژه به وه بکه م، که له چاپی یه که میشدا ناماژدم پیداوه،
که بابته تانی هه بوون، نوسهه به پیی بارو رهوشی ناوچه که ی خۆی
دایبه زاندوووه، بۆ ته وی مایه ی سود لیوه رگرتن بووه، به پیویستم نه زانیوه
ته رجه مه که ی بکه م، هه روا پرسیاره جنسیه کانیش، زۆرینه ی پرسیاره کان
له یه که ته وه رده دا ده خولانه وه، بۆیه ته وانیشم به پیی پیویستی و به
چرکراوه یی ته رجه مه کردوو.

حەز دەكەم خۆینەرانی تازیزم زانیاریان هەبێ، كە ئەم كۆتیبە هەر لە چاپی یەكەمەوه (۱۹۹۵) تا چاپی شەشەم (۲۰۰۸)، پازدە هەزار دانە ی چاپكراوه، ئەمەش مایە ی دلخۆشی و ئاسودەییە، گەر خودای میهرەبان لە بەندە ی گوناھبار وەربگری، بێكاته مایە ی سەپینەو دی گوناھەكانم و لە نامە ی كردهوه باشەكان بۆم تۆمار بكات.

نەوا محمد سعید

۱۰ ی ڕەمەزانی ۱۴۲۸

ز ۲۳ / ۹ / ۲۰۰۷

هەولێر

پیشه کی چاپی پینجه می وهرگیران

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد أن لا اله الا الله وأشهد أن محمداً عبده ورسوله وبعد:

سو پاس و ستایشی بی پایان بۆ پهروهردگاری جیهانیان، که بواریدا نهم پهرتوکه بۆ پینجه م جار به زمانی شیرینی کوردی به پوخته کراوی و ههله بژیژی له سه ره کی نویسنگی ته فسیر چاپ بکریته وه، خوی گه وره پاداشتیان بداته وه.

دیاره له چاپدانه وهی نهم کتیبه بۆ جاری پینجه م مانای زۆرو به لگی به نرخیی و زیندویی و واقیعه تی بابته کانی و سه ره که تویی ده به خشی.

هه ره بۆیه که چوار جار چاپ کراو که وته به ره دیدی خویته رانیه وه، به هه موو چین و توژیژیکه وه به گه رمی و به په ره شه وه نامیزیان بۆ گه ره وه، ئه ویش به مه به سستی شارده زابون له چۆنیه تی مامه له ی هاوسه رایه تی ئیسلامی، که ده می که په رده ی به سه ردا دراوه و خه لک لی غافل بوونه.

سه ره رای نهمه دیارد هیشتا تینویه تی زۆرانی نه شکاندوه و پیویستی به ئاودیرکردنیان هه یه، له به ره ئه وه به پیویستی ئه مرۆ زانرا چاپ بکریته وه و مسولمانانی کوردستان له چۆنیه تی مامه له کردنی ژن و میرد له گه ل یه کتری له دیدو روانگی ئیسلامدا، خۆیانی پی برازینه وه و زانیانی پی هه بی. هه روه ها چاویان به و ئایه ت و فه رمودانه ی پیغه مبه ره ﷺ تابه ت به هاوسه رگرتن و په یوه ندی نیوانیان ره شن بیته وه.

خوینهری نازیز:

ئهوهی پئویسته ئامازهی پی بکری ئهوهیه له چاپه عه ره بیه کهی ئهم کتیبه بابته و پهراویزی وا هه بون پئویستی خوینهری کورد نه بون و نوسهر به پیی بارودۆخی ناوچهی خوئی نوسیوه و بۆ ئهوان پئویست بوه، بۆیه ئیمه به چاکمان نه زانیوه و ره بگێرینه سههر زمانی کوردی و پهراوی پی زیاد بکهین.

بۆ راقه کردنی ئایه تهکان ههولم داوه به زۆری تهفسیره و ره گێراوه کهی مامۆستا ههزار به کار بێنم.

به پئویستی دهزانم ئامازه بهوه بکهم له سالی ۱۹۹۹ چاپیکی ئهم کتیبه به قهباردی (۱۱۸) لاپه ره، که لئی نوسراوه چاپی سێههم و بی دیاری کردنی سالی چاپه که کهوته بازار، بی ئهوهی لئی ئاگادار بم و پرسم پی بکری، که ئهمه مافیکی یاسایی بهندهیه.

جا ئهوهی ههلساوه به چاپ دانهوهی مه بهستی بازرگانی کردنو پاره پی پهیدا کردن بوه، نهک کاری خهیره سود به خشین، پیچهوانهی یاسای مافی له چاپ دانهوهی نه بنجام داوه و کاریکی ناشه رعی کردوه. دیاریشه که مافی له چاپ دانهوه پارێزراره بۆ نوسهر، نهک ههر که سێک بۆی گونجا چاپی بکاتهوه.

جا چاپی ئهم کتیبه به مه ره دی کتیبه کهی شیخ محمد ناصر الدین البانی چو، که به بی پرس و ئاگاداری ئهوه، کتیبیکی له چاپ درایه وه، ئه ویش له (تمام المنه) دا فهرموده یه کی پیغه مبه ره ﷺ ده کاته به لگهی ناشه رعی له چاپ دانهوهی بی ئاگاداری نوسهر، که ده فره موی: (لا یحل مال امریء الا بطیب النفس منه).

له بهر شهوه كتيبي (ژن و ميتردي ئيسلامي به خته وه) كه چاپي سيته مي له سهر نوسراوه و به رهنگي سور نوسراوه و وینه كهيشي به رهنگي پرته قالي رهنگ كراود، هه مان چاپي يه كه مهو به ناشه رعی له چاپ دراوه و بو بازگانی پي کردن بوه.

ئومیده وارم مسولمانان كتيبي ژن و ميتردي ئيسلامي، بكه نه مه نه هج و په پرهوی په یوه ندى پروژی هاوسه ريتي و، له پاش تیلانه بيكه نه دیاری بو بوك و زاوا له جياتي بردنی كه له وپهل و پاره يه ك، كه به سينگ فراوانيه وه نابه خشري.

له خوای په رودردگار داواخوازم چاپي پينجه مي شه رعی كتيبي (ژن و ميتردي ئيسلامي به خته وه) بيته تيگه يشتنی راسته قينه ی ئيسلاميانه له هاوسه رگرتن و رينمايي كردنی مسولمانان.

له خوای به خشندهم داوايه وه رگيراني نه م كتيبه م بو بكاته كرده وهی باش و، تويشوی ريگا بو پروژی سهختی قيامهت و، له تاريخايي يه كانی و گه رمی نه و پروژهم بپاريژی.

نور محمد عید

۱۰ / محرم / ۱۴۲۶

۲۰۰۵ / ۲ / ۱۹

پيشه‌ګۍ چاپي دوه‌مې وهرگيران

سوپاس و ستايش بۆ خواي پوره‌ردگار، هزاران درودو سلاو بېړۍ به‌سهر گياني پيشه‌واو پيشه‌نگمان محمد ﷺ وده له‌سهر يارو ياوهراني و شوي‌نکه‌وتواني تا رۆژي دوايي.

کۆمه‌لگه‌ي کوردي ده‌مي‌که دوچاري ده‌ردی بې ناگاو دوره‌په‌ريزي و که‌نارگيري فه‌رمایشته‌کاني خواي گه‌وره و فه‌رموده شيرينه‌کاني پيغه‌مبه‌ر ﷺ بو، هه‌روه‌ها دوچاري بې ناگايي بو له ياساو دابو نه‌ريتي ره‌سهنی ئيسلامي. به‌لي“ گه‌لي کورد به گشتي چهند دروشمي‌کي ئيسلامي وده نوټو پوټو و زه‌کات و حه‌جي دامال‌راو‌پوت و بې گيان پياده ده‌کات، به‌لام به‌بې ته‌واو‌کردني پيداويستي و ته‌واو‌کهره‌کاني و، باقي بنه‌ماو بنه‌ره‌ت و ياسا بنچينه‌يي په‌کاني تري که کاکله و ماهيه‌تي ئيسلامن، فه‌راموش کراود.

په‌کي له‌و بنه‌ما کاريگه‌رو قوله، که کۆمه‌لگه‌که‌مان به دواوه‌ي ناوه‌و پشت گويي خسته‌و، هاوسه‌رگرتني ئيسلامي و په‌يوه‌ستي په‌يوه‌نديه‌کاني ژن و مي‌ردو، چاره‌سهر‌کردني کيشه‌کانيانه له روانگه‌ي ئيسلامدا.

دياره خيزان پيکه‌وه‌نان گه‌ر له‌سهر بنه‌ماو بنچينه‌يه‌کي (ضبط) کراو بنيات نه‌ري، نه‌وا هه‌رگيز خيزاني‌کي پته‌و و پي‌کوپي‌ک و به‌ختيار دروست نابيت، ضبط کردنيش ته‌نها له به‌رنامه دارپوټراوه‌که‌ي خواي گه‌وره ده‌سته‌به‌ر ده‌کري، نه‌ک بېرۆکه‌و ري‌چکه‌ي ده‌ست‌کردي هه‌واو نارده‌زوبازان.

جا بۆ نه‌وه‌ي گه‌نج و لاوي مسولمان (کچ و کور) شاره‌زا و ناگادار بن به‌په‌يوه‌ندي و مافه‌کاني ژن و مي‌ردو هه‌لسوکه‌وت و مامه‌له له‌گه‌ل په‌کتي

لە روانگەي ئىسلامەو، بە خەم ئەو بە بوم كىتەپكى ئىسلامى چىرپىرى لە مەپ ژن و مېردى ئىسلامىم دەست كەوى، كە بە قەلەمى يە كىك لە زانا ھاوچەرخەكان نوسرابى بۆ ئەو بە بەندە لىي بە ھەردەمەند بى و پىادەي بكات، پاشانىش كۆمەلگە كەمان لە حەقىقەت و واقىيەتە ئىسلام تى بگات، ئەو تەمەي كە خراوتە سەر چاۋەكان لا بىرەت، راستىيە كانى پى بىنرەت.

ئەم كىتەپەي دانراوى مامۇستا (عمود مەدى الاستانبولى) بەراي بەندە، تاكە كىتەپە كە بە پاكى و راستگۆيى و واقىع بىنانە لە ژىر تىشكى رىنمىي يە كانى فەرمايشتى خاى گەورە و فەرمودە كانى پىغەمبەر ﷺ و زانىان و زانست باس لە پەيوەندى و پەفتارى ژن و مېرد بكات، چارەسەرى بىرەر بۆ كىشە كانىان دابنەت.

بە ھۆي گىرنگى دان و بەدەمە ھەتەنى خوينەرانى و نەمانە ھەي لە كىتەپخانەكان بۆ دوۋەمىن جار چاپ كراۋەتەو، جا لە بەرئەو بە نەركى سەر شام زانى ئەم كارد پىرۆزە بىخەمە ئەستۆ و بە ناوى خاى تاكى پاك دەست بكەم بە ۋەرگىرەنى بۆ سەر زمانى شىرىنى كوردى، ئەو بە لە سالى ۱۹۹۴ دەست كرا بەم كارەو لە سالى ۱۹۹۵ سوپاس بۆ خوا بە ھەولتى خىر خوازىك لە چاپ درا، بود ماىەي بلاۋبونە ھەي رۆشنىرىيە كى گىشتى لە مەپ ھاۋسەرگرتن و ھۆشياربونە ھەي مسولمانان لەم مەسەلە يە داۋ، كىرئە ھەي گىر كۆپىرەي زۆر لە گەنج و لاوى مسولمان. تەننەت بابايەك بە خويندە ھەي كىتەپە كە ۋەرك كىرئە بە حەقىقەتە كراۋەيى ئىسلام، مسولمانىەتەي خۆي ئاشكرا كىر.

جىي نامازەيە خوينەران لىي ناگادارىن، كە ۋا پىشە كى چاپى يە كەمى ۋەرگىرەنە كە نامازە بۆ ۋەرنە گىرەنى ھەندى بابەت و گىشتى پىرسىارە جنسىيەكان كرابو، بەلام چاپى ئەمجارە زۆرىەي بابەتە بىرەتەيەكان و

پوخته یه کی گوشراوی پیویست له پرسیاره کانی گرتوته خو. له خوای به خشنده خواز یارم به چاپ گه یه نه رانی چاپنی دوه م: (پروژه ی چاپی ته فسیری قورئانی پیروز) پاداشتی به خه یریان بداته وه، له نیعمه ته کانی خو شی به هه شت بی به ش نه کات. ههروه ها له خوای میه ره بان ناو اته خوازم نه م کاره م بو بکاته (صدقه جاریه)، که بیته وه سیله یه ک بو لیخو ش بون له گونا هه کانم.

وه رگیپر

۱۹ ی جه مادی به که م- ۱۴۱۸ ک

۱۹۹۷ / ۹ / ۱۵

**ژياني ژن و ميړدايه تي له نيسلامدا
به خوا په رستي داده نري**

((ژن هيټان و شوکردن له نيعمه ته کاني خوايه))

گوزهران و ژيان به سه بر بدن له سه زهوي، گهر به شي خوښي و شادي و نار ه زوه حه لاله کاني تيدا نه بو، نه و ژيانه ژيانتي و شک و ناخوش د بيت، له بهر نه وه حیکمه تي خوي ميهر دبان گشت غه ريزه کاني مانه وه له سه زهوي به هوي رابواردني حه لال و چيژو خوښيه وه راگير کرده.

بیر کرده و دوش له م حیکمه ته وا له مروث دهکات بزاني مه به ستي نه م خوښي و رابواردنه حه لاله چيه، نه و دوش ته نها نامنجيک نيه بو گه شتن به م خوښيه، به لکو ريگه يه که .. و ه سيله يه که بو گه شتن به چهند نامنجيکي چاک. دياريشه که لقي چاک له نه سلتيکي چاک و باش نه بي پيدا نابي، که نه و دوش ژياني حه لالي ژن و ميړد. خوي گوره دده رموي: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ (الروم ۲۱). واته: له به لگه و نيشانه کاني گه وردي خوا نه و يه که له خوتان هاوسه ري بو به ره م هيټان که پييان به سينه وه و خوښه ويستي و نه ويني خستوته ناوتان. ^(۱) له مه دا بو که ساني

(۱) ژنيک له شوي بوکينيدا دواي جوتبوني له گه ل ميړده که ي له ناميزي ميړده که ي بو، به ميړده که ي گوت: من به به خته ودريم قهرزاري توډم، نازانم چون هه نديک چاکت بده مه و، ميړده که ش ولامي دايه وه گوتي: (جوانترين شت که يم ديه وه نه وديه، که نيستا له ناميزم داي!)

کہ بہوردی سہرنج بدن بہ لگہ زۆرن.

بہ گویرہی ئەم ئایہ تہ پیروزہ ئەوہ دەردد کەوی، کە بنہ ماو بنہ پەرت و بناغە ی ژن و میرد لەسەر خۆشەویستی و پێژلینان و تەبایی و بە بەزەیی لە گەڵ یەکتەیدا دامەزراوە، ئەک لەسەر بنەمای سەیرکردنی ژن بە چاوی خزمەتکارو بێ پێژو، مامەلە لە گەڵدا کردنی ئاژەلیانە، دیارە ئافرەت وەک پیاو نەفسی ھەیە.. ئارەزوی ھەیە.. ھتد. خوای بە خشنەدەش ئافرەت دەدات بە پیاو وەک ھاوسەری ژیان، وەک ئەمانەتیک.. وەک پاسپاردیەک دەیدات بە پیاو بۆ پێک ھینانی خێزانیکی بەختەوہرو سەرفرازو دلشاد.

ئافرەت لە کۆندا بە چاوی ئاژەلیکی بێ گیان سەیر دەکراو، بێ بەش دەکرا لە گشت مافە رەواکانی. تا لە سالی ۵۸۶ دا بێرکراو، کە ئافرەت بە چاوی مرۆڤ سەیر بکری و بپیری بە مرۆڤ دانانیان داو، بپیری شیان دا، کە ئافرەت ئاژەل نیو... مرۆڤیکە بۆ خزمەتکاری پیاوان دروستکراو... بەلام ئیسلام چوار دە سەدە پێش ئیستا بە گویرە ئایە تەکە ی، کە باسکرا بپیری داوہ ئافرەت بە لگە یە کە لە بە لگە کانی خوای گەورە!... کەوا ئافرەتی لە لاشە ی پیاو دروستکردو، ئەک لە قورپکی جیا، ھەرودھا دروستیشی کردوہ تا ھاوسەری ژیان پیاو بێ، ئەک خزمەتکار. خوای بالا دەفەر موی: ﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا﴾ (الاعراف- ۱۸۹)، واتە: خوای بە دیھینەر ئیوہی لە یەک کەس و دەدی ھیناوە "ژنە کەشی ھەر لە ماکی ئەو پێک ھینا، کە لە ورا بھەسیتەوہ.

قورئانی پیرۆز بە دەقی ئەم ئایە تە، بەردی بناغە ی ژیانیکە پر لە سۆزو عاتیفە و خۆش و ھیمن دادەنی. ژن شوین تامگە و خۆشی و شادی و

ھەوانەھەي مىرددەكەيەتى، چونكى كاتىك مىرددەكەي لەدەھەي ھەولە و كۆشش و ماندوبونىكى زۆرۈ، لەپىنا و پەيدا كەردن و داين كەردنى ژيانى پۇژانەي دەگەرپتەھە لاي ژنەكەي، كە ئەويش دەبىي بە رويەكى خۆش و گەش و بە سىنەيەكى فراوانەھە بەرە و روي بىي و پىشوازي بىكات و سۆز و خۆشەويستى بۆ دەربېرى، نا لەو كاتەدا مەيلى بەلادا دەچى و دەگاتە ئەم خۆشەيە... ئەم ھەوانەھەيە.. ئەم شوپىن تامگەيەكى كە باسكرا. چونكى بەھۆي ئەم رەفتار و ھەلس و كەوتەھە ماندويەتى و خەم و پەژارەي ژيان لەبىر مىرددەكەي دەباتەھە.

((محمود بن الشريف له كتيبته كەي (الإسلام والحياة الجنسية) دا دەلى: ژن سوكنە و شوپىنى ھەوانەھە و دۇنياكەرو دۇنەھەي مىرددەكەيەتى، چونكى ئافەت لەژىر سىبەرى خۆشەويستى و تەبایى و بەزەيى و داوین پاكىدا، تىنويەتى جنسى پىا و دەشكىنى، لە خراپە كارىدا جنس و دل ئارام و ھىمن دەكاتەھە، ئەندامەكانى لەش لە كەردەھە بەد رەفتار و ناشىرىن دەپارىزى، ھەرەھە لە خلىسكان بۆ نا و لىتاوى گوناھو تاوانكارى دەپارىزى!)).

لېرەدا پرسىارىك دىتە كايەھە: ئايا ئەو ئافەتەي لە دەرەھەي مال بۆ ماھەي چەند سەعاتىك كار دەكات، دەتوانى ھەلسى بە دۇنەھەي و پىشاندانى پوخۆشى و خەندەي لىو بۆ مىرددەكەي؟ يان دەتوانى لە خەم و پەژارە و ماندوبونى ھاوسەرەكەي كەم بىكاتەھە؟!)

هاندان بۆ ژن هينان و شوگردن

خوای گهوره ده فرموی: ﴿فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنِي وَثُلَاتٍ وَرِبَاعٍ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ﴾ (النساء - ۳)،
واته: ژن ماره بېرن له وانهی که بۆتان حه لاله، دوان یان سیان یان چواریش
بن ههروایه. نه گهر ترسان نه توانن ژنه کانتان وه کو یه ک ته ماشا بکهن، نهوا
ده بی یه ک ژن بهینن.

بۆیهش خوای گهوره وای باس ده کات، چونکه به یه کسان ته ماشا
نه گردن و به خیتو نه کردنیان به یه کسان و ماف نه دانیان وه ک یه ک، سته م
لی کردنیانهو، وه بهر کاری حه رام ده کهوی.

نه م نایه ته پیروژه تاماژهی (واجب) بونی ژن هینان و شوگردن ده کات،
جا نهو که سانهی نایانهوی ژن بهینن و داوینیان له خراپه کاری ناپارینن،
دهست ده کهن به پرویاگنده بۆ په شیمان بونهوه له ژن هینان و گالته گردن به
هاوسه رگرتن. نه وانهی نه م کاره ده کهن، له راسته پیتی خواو له م کاره پیروژه
دور ده که و نهوه، که خوای گهوره له قورشان دایناوه و هانی نه نجامدانی داوه.
خوای میهره بان له باره ی فه زلی ژن هینان و شوگردن و، دانانی ژن و پیاو
به یه ک لاشه له ژیر یه ک پۆشاکدا ده فرموی: ﴿هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ
لَهُنَّ﴾^(۱) (البقرة - ۱۸۷) تیمامی طه بیری له ته فسیری نه م نایه ته زۆر به جوانی
بۆی چوهو ده لی: ﴿هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ﴾، واته: ژن و پیاو پۆشاک و بهرگی

(۱) خیتزانه کانتان پۆشاکن بۆ نیوه و نیتوهش پۆشاکن بۆ نهوان.

يەككىن، چۈنكى لەكاتى نوستىنۇ بە روتى لەيەك پۇشاك كۆدەبنە، لەيەككىزىكېنە، ھەر يەككىشىيان بۇ لاي يەككىرى، ۋەك تەۋە وايە يەك پۇشاك، يەك جىلۇبەرگ بەيەك لەشدا دوراۋە. تەفسىرى دىش ھەيە، كە گوتىيانە ئەم نايەتە بە واتاى: (ژن و مىرد پۇشاكى يەككىرىن).

يەككىك لە نوسەرە گەرەكان لە تەفسىرى ئەم نايەتەدا ﴿هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ﴾ باس دەكات دەلىلى: ئەم چەند وشە كەمە، ۋىتە ھىنانە ۋە يەككى زۆر جۈانە بۇ بەدىار خستىنى پەيۋەستى لەش (الجسد) و گىيان (الروح) لە يەك كاتدا. چۈنكى پۇشاك گىرنگىرىن پىۋىستى مەۋقە، بۇ نادەمىزادىش دانراۋە.

لە راستىدا لە ھەمۇشت زىاتر كە پىكەۋە دەنوسىن ژنۇ مىردە كاتىك كە جوت دەبن بەيەك جەستەۋ يەك گىيان پىك دەگەنۇ لە چركەساتىكدا لەناۋ لەزەتتىكى بىسنوردا بۇ يەككىرى دەتۋىنەۋە.

ژنۇ مىرد داپۇشەرى يەككىرىن، لەبارەى جەستەيى (جسد) دا، كە دەبنە پارىزەرى داۋىنۇ ئەندامى لەشىيان لە گوناھۇ تاوان. داپۇشەرى گىيانى ۋە دەرونىن بۇ يەككىرى، ھىچ كەسىكىش ۋەك ژنۇ مىرد داپۇشەرى يەككىرىن، چۈنكى ھەردۇكىيان دەبنە پاسەۋانى پاراستىنى سومعەۋ مالۇ سامانۇ نەفسۇ نەيىنى يەككىرى. جا ۋەك ئەۋ جىلۇبەرگۇ پۇشاكە پارىزەرى وايە كە ئەۋ كەسەى جىلەكە لەبەردەكات لە گەرمەى ھاۋىنۇ سەرمەى زىستان دەپارىزى.

پىغەمبەر ﷺ دەفەرمۇى: ((اذا تزوج العبد فقد استكمل نصف دينه،

فلیتق الله في النصف الباقي))^(۱)، واته: گهر بندهی خوا ژن بهیښی ښان شو بکات، نهوا نیوهی ښیمان و دینه کهی تهواو کردوه، با بؤ نیوه کهی تر که ماویه تی له خوا بترسی و خوئی له گونا هو تاوان پاریز کات.

چونکه ژن هیښان ده بیته بریاردانی نیوهی چاره نویسی مسولمانو، ده بیته مایه ی نهوهی بانگی بکات بؤ بایه خ دان به باش هه لبرژاردنی هاوسه رو، لیکولینه وهی وردو نیستی خردی شه رعی، نیستی خاره کهش بریته له دو رکعات نویژ پاشان نهو دوعایه ده خوینری، که له پیغه مبه روه هاتوه، جا نهوهی دوا ی نه مه روده ات نهوه خه یرو چاکه یه، دوعای نیستی خاره ش بهم شیویه که بوخاری له (صحیح) ده که یدا گپراویه تیه وه:

((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ، فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْني عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي)).

هه روه ها پیغه مبه ر عليه السلام ده فرموی: ((الدنيا متاع، وخير متاعها المرأة الصالحة))^(۲)، واته: ژیان ی دنیا رابواردنو خو شیه، چاکترین خو شی دنیا ش ژنیکی (صالحه) یه.. ژنیکی خاوه ن ښیمان و ته قوا به.

هه روه ها ده فرموی: ((ثلاثة حق على الله عونهم: المكاتب الذي يريد

(۱) رواه البيهقي - حديث حسن لطرقه .

(۲) رواه مسلم .

الأداء، والناكح الذي يريد العفاف، والمجاهد في سبيل الله))^(۱)، واته: سى كهس حەقن، كه خواى گهوره يارمه تيان بدات: ئەو كۆيله يەى، كه ديه ويى به پاره خۆى نازاد بكات، جا نيش و كارو ههولئى بۆ دەدا، تا پاره كەى دەستكەويى، ههروهها ئەو كهسەى ديه ويى ژن بهيئى تا خۆى داويىن پاك راگرئى، ئەو كهسەى له پيئاوى خوادا جيهاد دەكات.^(۲)

زۆربهى ئەو كهسانەى ژن ناهيئن و تواناى ژن هيئانيشيان ههيه، دياره ئەوانه بير له داويىن پيسى ده كه نه وه، داويىن پيسيش مرۆڤ له سهر رىئى ئيمان دور ده خاته وه. ئەو مسولمانهش كه ژن ناهيئى و شو ناكات، ئەوا له دينه كەى تى نه گه يشته و ناشاره زايه، با باش بزائى ئەو جوړه كهسانه نقومى گوناھو تاوانن. بۆ ئاگادار كردنه و هيشيان ئەم گوته يەى ئيبن مەسعود بخهينه رو كه ده لئى: ((گەر له تەمەنم دە رۆژ بمىئى، حەز دە كەم ژن بهيئىم بۆ ئەوهى كاتىك، كه مردم بهيئى ژنى نه چمه لای خواى بهرزو مەزن)).

جا مسولمانانى پيشين، گەر منداله كەى بالغ بو باو تواناى هاوسه رگرتنى هه با، قسهى ده بارهى هاوسه رايه تى له گه ل ده كردو، يارمه تى دهادو هانى دهادو نافره تى كى ديندار له ماله پاك و پاريزگار ه كانى بۆ ده ستنيشان ده كرد. ئا ئەمه شيوازيكه بۆ پاك راگرتنى ژيان و پالننى بۆ رىيه كى ساغو راست^(۳).

(۱) رواه الترمذي والنسائي.

(۲) ئەم فەرموده يه چەند بەرزو گهوره يه، كه هاوسه رگرتن و جيهاد كردن له رىئى خواو نازاد كردنى بهندهى يه كسان كردوه.

(۳) (الحياة الزوجية).

بهرز پراگرتنی غه ریزه ی جنسی

مه بهست له بهرز پراگرتنی غه ریزه ی جنسی شهویه، که زوربه ی زانایانی دهروناس ناویان لی ناوه و دهسته واژدیان بو داناه، شهوش به پیویستی بهرز پراگرتنی غه ریزه ی جنسی و بهرز کردنه شهویه تهی بهره و ناسویه کی زانستی و شهده بی و هونه ری به که لک، له حالیکدا که به کیک نه توانی ژن بهینی و خوی به داوین پاکی پراگری. پیغه مبه ریش ﷺ فه رمانی به بی ژن داوه که بهر ژو بی شهوش بو پاراستنی شهسلی غه ریزه که، که جوریکی بهرزه له جوره کانی بهرز بونه وه ی غه ریزه ی جنسی که نیسلام دهست پیشخه ری کرد، شهمش شهوه ناگه یه نی، که مرؤف به هه میشه یی و هه رده م بهو شیویه بیئیتته وه وه، که هه ندی له پیوانی نایینی مه سیحی پهیره وی ده کن، به واتای ژن ناهین! بلندوبه رزی شه غه ریزه یه ش چند سودیکی گرنگ ده به خش لی جیهانی توژینه وه داو لیکولینه وه و بهرهم هیناندا.

شهوه ی باسکرا که ناراسته یه کی جنسی پاکه له کوی و بانگه وازیه کی فرؤیدی جوله که، که ده یکات له کوی، که مرؤف هه لده نی به په له ناره زوه جنسیه کانی تیر بکات، که چه واشه ی خه لک ده کات به وه ی گه ر جنس تیر نه کریت جا به هه ر شیوه ده یه ک بیت، شهوا توشی کپ بونی جنسی و خه مۆکی و نه خوشی نه فسی ده بی.

دکتور شه لکسیس کاریل له کتیبه که یدا به ناوی (الإنسان ذلك المجهول) دا ده لی: (له راستیدا زیده رؤیی کردن له کرداری جنسی ده بیتته هوی ریگه گرتن له چالاکیه کانی عه قلی، دیاریشه که ژیری (عقل) پیویستی به رژینه جینسیه کی باش هه یه، تا بتوانی بگاته شهوه ری په لی به هیری).

کورتھی تیور (نظریہ)ی فرؤید بریتیه له بانگه وازیه کی جولہ کهیی بؤ
 نه وهی ریگه نه گیری له تیرکردنی جنسی به حرامی و، نقوم بون له
 زه لکاوی نارہ زوبازیدا، به مه بهستی بی هیژی و لاواز کردنی جنسی مروؤ.
 نه وهش به پیی نه خشی جولہ کهی جیهانی، که له (پرؤتؤکؤلات)ی سهرانی
 جولہ کهیه، که دہلی: (پیویسته ههول بدہین کاربکهین بؤ نه وهی ردهوش له
 گشت شوینیک بروخی، جا نه و کاته دہسه لاتمان به سهریاندا ناسان دہبی،
 فرؤیدیش له نیمہی جولہ کهیه، که به به ردهوامی باسی په یوہندیہ
 سیکی یه کان دہکات بئ پوراو به ناشکرا، تا هیچ شتیکی پیروز به
 پیروزی نه مینی!! نه و کاتہش نه و که سانه هه مو مه بهستیکیان، تہنہا
 گرنگی دان به چونیہتی تیرکردنی جنسی دہیبت، جا به هہر وه سیلہ یه ک
 بیبت، جا ردهوش و ناکاری بهرز هیچی نامینی!!).

گہرچی تیوری فرؤید له زوربهی ولاتانی دنیا فرئی دراو به لاوہ نرا،
 هہروہا له یه کیتی سوؤقیہ تیش، چونکہ ناسه وارو ناکامه پیس و
 خراپه کهی پون بویه وهو به دیار کهوت، به لام له زوربهی په یمانگا کانمان وهک
 راستیہ کی سہلینراو دہ خویندرئ.

نہمه کورته یه ک و پیشه کیبہ کی باسه که مان بو، جا له مباره وه با بیینه
 سہر مه سہله ی راگرتنی جنس به پاکی له ژیر تیشکی فہرموده ی خواو
 پیغہ مہر ﷺ.

خو دہ فرموی: ﴿وَلْيَسْتَغْفِرِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ
 مِنْ فَضْلِهِ﴾ (النور- ۳۳)، واتہ: با نه وانہی توانای زہ ماوہندیان نیہ، خو را
 بگرن هہتا خودا له چاکہی خوئی دہروئیکیان لسی دہکاتہ وهو کارہ که یان
 مه یسہر دہکات.

پیغمبر ﷺ ده فرموی: ((یا معشر الشباب! من استطاع منكم الباءة فليتزوج^(۱)) فإنه أعض للبصر، وأحصن للفرج. ومن لم يستطع فعليه بالصوم فإنه له وجاء))^(۲)، واته: نهی کۆمهلی گهنج و لاوان! هر که سیک له نیود گهر پاره و سامان و پیداویستییه کانی ژن هینان و توانای جنسی ههیه با ژن بهینئی، چونکه بههوی ژن هینانه وه چاو له ناست حهرام ده پاریزی، ههروهها ژن هینان ده بیته قه لای پاراستنی داوین له داوین پیسی. هر که سیکیش توانای ژن هینانی نه بو با بهرۆژو بی، چونکه بهرۆژوبون بووی قه لغانه و له خراپه کردن ده پاریزی.

پیغمبر ﷺ که ده فرموی: ((ومن لم يستطع)) لیردها شتیک ددهینه رو، نهویش نه وهیه گهر گهنج بیهوی ژن بهینئی، بهلام له بهر نه بونی پاره نه توانی بیهینئی، نهو نه توانینه له کاتیکدا بو، که ئیسلام تازه بناغهی دا کوتابو، بهلام که ده ولتهی ئیسلامی داده مه زری و سه رمایهی ده بی و (بیت المال) ی ده بی، نهوا نهو کاته هه مو گهنجیکی مسولمان بو هیه و ده بی ژنی بو بهینئی و، ده بی ده ولته له دارایی پارهی ژن هینانی بو بدات، گهر نهو گهنج مسولمانه قهرزیشی کرد بو، ده ولته ده بیته دابینکه ری قهرزه که ی له بهشی قهرزاران له پاره ی زه کاتدا، چونکه زه کات به قهرزاران ددری. نمونه کی واقیعیش ددهینه رو، که له کتیبی ئین الحکم دا له ژیاننامه ی عومهری کوری عبدالعزیزدا هاتوته دی، که

(۱) ده قه کانی قورئان و سوننه ناماژه به وه ده کهن، نهو که سه ی ده توانی هاوسه ر بگری، نهوا پیویسته له سه ری، نازام چون هه ندیک پیشهوا ده لئین نه فرمانه بو (استحباب)، یان ری پیدانه؟

(۲) رواه البخاري ومسلم

ده لئی: ((کوپرئکی عومهری کورپی عبدالعزیز داوای له باوکی کرد، که ژنی بۆ بهیئنی و له (بیت المال) دا پارهی مارهیی بۆ بدات. عومهر له کورپه کهی تورپه بو، چونکه کورپه کهی ژنی هه بو و ده یویست ژنیکی تر بهیئنی. جا نامهیه کی بۆ نوسی و گوتی: نامه که تم به ده دست گه یشت، که داوای پارهدت کردوه له (بیت المال) ی مسولمانان بۆت کۆ بکه مه هوه، له کاتی کدا کورپه موهاجیره کانیه کیتکیان ژنیان نیه، له بهر نه هوه پارهدت له دارایی مسولمانان بۆ نادهم، پاشان نامهیه کی تری بۆ نوسی که تیایدا نوسی بوی، که نهو مس (مخاس) و کهل و په له ی پیشتر بومانه بیفرۆشه بۆ خۆت))^(۱).

خه لیفه سه ری نه سوپماو به لایه وه شتیکی نامۆ نه بو، که کورپه کهی داوای پارهی له (بیت المال) ی لئی بکات بۆ ژنه ینان، به لام ژنه ینانی کورپی موهاجیره کانیه به لاره (واجب) ترو پیویست تر بو.

ههر لهم باره یه وه عومهری کورپی عبدالعزیز نوسراویکی بۆ کارمه ندانی سه ره رشتی کارانی (بیت المال) نوسی و پیی گوتن: نهو که سانه ی، که قه رزارن پاره که یان بۆ بدن و قه رزیان بۆ بدنه وه. نه وانیش له وه لام دا بۆیان نوسی: ئیمه که سی وا ده بینین خانوی هه یه ... خزمه تکاری هه یه ... ماینی هه یه ... کهل و په لی ماله وه ی هه یه، چۆن قه رزی بۆ بدین. عومهریش بۆی نوسین: پیای مسولمان ده بی خانوی هه بی، که تییدا جیگیر بیی.. خزمه تکاری هه بی ئیش و کاری بۆ بکات.. ماینیشی^(۲) هه بی دژی دوژمنان تا جیهادی پی بکات، ده بی مسولمان خاوه نی شتومه کی ماله وه بی بۆ خیزان و مناله کانیه. له بهر نه وه گهر خاوه نی نه م

(۱) لاپه ره: ۱۲۵.

(۲) که ئیستا (نوۆمبیل) ده گرتته وه. وه رگتیر

شتانہش بیّ نہوا ہەر بہ قہرزار دہژمیڈرئی و ہەرچی قہرزئیکی ہہیہ دہبیّ بوی بدہنہوہ^(۱).

دہبارہی ئەمەش فەرمودہیہکی (صحیح) ہاتوہ، کہ لەسەر دەولت پیویستہ، ژن و خانو و خزمەتکار بۆ فەرمانبہرانی خۆی داہین بکات. پیغەمبەر ﷺ کہ دہفەرموئی: ((فعليه بالصوم)) لەم بارہیہوہ شتیک دەخەینەرۆ: لە ئیسلامدا، کہ دەلیّی مەرۆف دہبیّ خۆی داوین پاک رابگری، تا کاتی ئاسان بونی ژن ہینانی، نوسەر دەلیّی: بە پیویستم زانی وەلامی لایہنگرانی تیۆری (فرۆیدی) تاوانباری جولہکہ بدہمەوہ، کہ خەلک ہان دەدەن بە بەتالّ کردنی وزہی جینسی و ئەنجامدانی داوین پیسی بە بیانوی ئەودی داوین پاکئی و بەتالّ نہ کردنی جینس دہبیّتہ ہۆی مەترسی و کاریگہری لەسەر تەندروستی مەرۆف.

(ہنری میلەر)ی زانا دەلیّی: باشترین ہۆو وەسیلہ بۆ پاراستنی لەش لە نہخۆشی، بەتالّ نہ کردنی جنسہ پیش ژن ہینان، جا بەہەر وەسیلہیہک بیّت. ہەر وہا دەلیّی: ملکہچی و تەسلیم بون بۆ ہەر ہەل (فرصە)یک بۆ کرداری سیکیسی (زیناکردن)، ئەوا ئەو تەسلیم بونہ دہبیّتہ ہۆی داہەزاندنی ئیرادہ و شەخسیہتی ئەو کہسہ. شەخسیہتیش لەسەر ئیرادہ بەہیژی وەستاوہ! لە ہۆیہکانی بەہیژ کردنی کہسایہتی، سنور دانانی غەریزہی جنسیہ. ملکہچی و تەسلیم نہبون بۆ ئارەزوہ جنسیہکان (بہ حەرامی) لە ئەو ئەوہ، لەوانہیہ زەحمەت و سەخت بیّ، بەلام بە راہینانی نہفس، وردہ وردہ ئاسان و مەیسەر دہبیّ. ئەو کہسەش پەیوہندی لەگەلّ ئافرەتان دہبەستی و پاشانیش ژن دہہینئی، ئەو جوۆرہ کہسہ حالەت و نہفسیہتی جیگگیر (مستقر) نابئیو، ہەرگیز لە سۆزو عاتیفہی دلّی خیزانہکەئی ناگات،

(۱) سیرة عمر عبدالعزیز لابن الحکم ص ۱۶۴.

به لآم كه سانتيك كه داوئينيان.. جنسيان به پاكي راده گرن، تا كاتي ژن هينانيان، به راستي نه وانه ريزي ثافره ت و ژنه كانيان ده گرن، كه به هاوسه ري ژيانيان و.. دايكي منداله كانيان داده نين كه له خو شه ويستي ده بريندا خه لاتيكي هم ميشه يي به دي ده كهن.

له كو تايدا با نه وده بلين، كه راده دانان و سنور دانان بو جوتبون له گه ل خيزاندا شتيكي پيوسته، چونكه زور حالت هيهه پياو ناچار ده كات له گه ل خيزانه كه ي جوت نه بئ و هك: سك پري و هز كردن به دريژ كردنه و هي ماوه ي مندال نه بون، هه ندي نه خو شي تا بيه تي ثافره ت و... هتد. له بهر نه وه كاتي كاتي مروف پيش ژن هيناني گهر خوي راهينا بو له سه ر سنور دانان و قه ده غه كردني كرداري جنسي، نه و كاته ده تواني له م حاله تانه دا خوي بگري، و سور بي له سه ر به رژه وه ندي خيزانه كه ي.

رهنگه پيم بليني: نه مه شتيكي جوانه، به لآم تا يا نه مه ده كري؟.. به لي! مروف ئاساي ده تواني خوي له خليسكان و ره تل بردن پباريژي، ته نانه ت له كاتي زه واجيشدا، نمونه ي نه مه ش زوره!.. رهنگه پيم بليني: به لآم تا يه خو گرتنه وه له جوتبون زيان به ته ندروستي ناگه يه ني؟ نا لي ره وه به م شي وه يه وه لآمي نه م قسه يه ت ده ده مه وه:

۱/ هه ندي كه س وا گومان ده بن، كه خو گرتنه وه له جوتبون ده بيته هوي كزي و لاوازي نه ندامي زاوژي (الأعضاء الجنسية)، به لآم له راستيدا پيچه وانه كه ي راسته! گهر سه رداني پزيشكان بكه يت، پيت ده لين: نه و باوكانه ي كرداري جنسي به باشترين شي وه نه نجام ده دن، نه وانه ن كه بهر له ژن هينان توانيو يانه داوین پاكي خويان رابگرن.

۲/ هه ندي كه س ده لين: خو گرتنه وه له جوتبون نه ندامي زاوژي ده وروژيني؟ راستيه كه ي نه وه يه، كه نه نجام داني كرداري جنسي، ده وروژيني، چونكه

مومارەسە كۆردى كۆردارى جىنسى وا لە ئەندامى زاۋىي دەكات، كە ھەردەم لەبارى ورياييدا بېت، پاشانېش رۆژيەك دادى كە ويست و بەرگى (مقاومە) ناتوانى خۆى لەبەر راگرى. بەلام خۆگرتنە ۋەدى كۆردەيى (فيعلى)، زۆر ئارەزۇ كۆردى جوتبون كەم دەكاتەۋە بە مەرجيەك بېر كۆردنەۋە و تېروانىنە كان ھېدى و ھېمى بن.

۳/ كەسانى تر پېت دەلېن: خۆگرتنەۋە لە جوتبون و كۆردارى جىنسى، خەلك رادىنىي لەسەر دەستپەر كۆردن (الأستمناء)، بە دلئايىيەۋە دەلېم: ھاورپيەتى كۆردى خراپە كاران و، تەماشاكۆردى و تە وروژيەنە رەكان، گەنجان كېش دەكا بۆ ئەم كۆردارە. ھەر كەسيەكېش يەكجار ملكەچى دەستپەر بو، ئەوا زۆر جارى تىش ملكەچى دەبىي و ئەنجامى دەدات، چونكە لە دەستدانى ويست (إرادة) يارمەتى ئەمە دەدات. ھەرۋەھا ئەوانەي لە بەندىخانە كان بەندكارون زۆرىنەيان ئەم كارە ئەنجام دەدەن، بەلام شتيەك ھەيە، كە لە سەرەتاۋە داۋامان كۆردە، ئەويش بەھيىزى ويست (إرادة) و پاك داۋىنى دو شتن، كە ناھيەلن ئەم كارە ئەنجام بدرى، ئەۋەشمان لەبەر نەچى ئەوانەي بەدۋاي ژنان دەكەون، ئەوانە لە كەسانى تر زۆرتەر بەرەۋ روى ئەم كارەۋە دەچن، بەتايىيەتى گەر ئافرەتېكيان دەست نەكەۋى، كە ئارەزۇ خۆيان لىي تېر بكنەن، ئا ئەوانە دەستپەر كۆردن بە ھۆۋ ۋەسەيلەيەكى ئاسانتر دەبىنن بۆ تېر كۆردى پېويستى جەستە. كەۋاتە زەرورى و پېويستە بەر لە ھەمو شتيەك قەناعەت ھەبى بەۋەدى، كە خۆگرتنەۋە لە كۆردارى جىنسى بەسودو پېويستە.

۴/ دەلېن: خۆگرتنەۋە لە كۆردارى جىنسى سەردەكېشى بۆ دو مەترسى، يەكەم: لە دەستدانى ماددى مەنى، دريژە دەدات بە خۆگرتنەۋە، بەلام راستيەكەي ئەۋەدەيە، كە ئەمە نەخۆش يەكە لە ئەنجامى بەردەۋام

مومارەسە كۆردنى كۆردارى جنسىيە ۋە دېتە كايەۋە، كەۋاتە ئەۋ نەخۇشپە
 لە ئاكامى خۇگرتنەۋە نپە، بەلكە لە ئەنجامى مومارەسە كۆردنە. دودم:
 شەيتان پېكەنن، واتە ئەۋ دەرھاوئىژ (افراز) انەى، كە ھاۋدەمى
 نوستنە. جا ئەم شەيتان پېكەننە گەر يەكەمجار خەۋ بېنېنى لە گەل بو،
 ئەۋا ۋەسىلەيەكى سروسشتىيە، كەۋا ئامىرى زاوزى (چوك) ئەۋدى لىتى
 زىادەيە دەرى دەچۆننىۋ، ھېچ خراپەيەكى تېدا نپە، بەلام مەترسىدارە
 گەر ۋا لە گەنج بگەيەنرى، كە ئەم ۋەسىلەيە زىانبەخشە، چونكە بە
 ترسان لىتى مللكەچى چەند بېر كۆردنەۋەيەكى رەش دەبى، ئەم بېر كۆردنەۋە
 رەشانەش تەنھا لە ھەلەى ئەم تېگەيشتنەۋە دېتە كايەۋە..

با ورياي شتىك بېن، زۆر بېر كۆردنەۋە لەلايەنى جنسى، دەبېتە ھۆى
 زۆر شەيتان پېكەنن (تېحتىلام)، ئەۋ كاتەش دەرجونى ئەم دەرھاوئىژە
 دەبېتە كۆردەيەكى وىستى (ارادى) ناراستەۋخۆ، كەۋاتە كەۋتنەۋەى ئەم
 ئەنجامە، لە خۇگرتنەۋە لە كۆردارى جنسى نپە، بەلكە لە ئەنجامى
 دابەزىنى گيان (روح) ەۋەيە، كە ئەۋىش بەرپرسيارە.. ئەۋ كۆرى جنسىيەش
 كە لە ھەندى كەسانەۋە رويداۋە، سەرچاۋەكەى خۇگرتنەۋە لە كۆردارى
 جنسى نپە، بەلكە لە ئەنجامى زىدەرۋىيى كۆردنە لە دەستپەر كۆردن
 (الإستمناء)، يان لە ئەنجامى زىدەرۋىيى كۆردنە لە كۆردارى جنسى..

لىكۆلىنەۋەۋە باسكردن لەم بابەتە درىژە دەكىشى، لەبەر ئەۋە خۆتەنەر
 رەۋانەى بەناۋبانگتېن پزىشك و دانراۋە كانيان دەكەين، ئەۋ كاتەش دەبېنن
 ئېمە لە خۇمانەۋە قسەمان نە كۆردە، بەلكە ئەمە ئەزمون و تۆژىنەۋەى
 واقىعى تەندروستىيە.

ئافرهت خوشترين خوڭشى ژيانه

خوای گهوره دهفهرموی: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً﴾ (الروم- ۲۱)، له واتای (موده) دا له م نایه ته پیرۆزه دا، مانای بهرزی نهمه ی به ده رختوه و به ده ری ده خات، که په یوه ندی نیوان ژن و میرد ته نها په یوه ندی سه رجی بی نیه، به لکو په یوه ندی چاوه دیری و سه ره رشتی و خو شه ویستی و دلته رمی و ریزو سوژو عاتیفه ییه. نه وه ش ریزی که سایه تی ئافرهت و بهرزی پله ی ئافرهت ده رده خات.

پیغه مبه ر ﷺ ده باره ی خو شه ویستی ئافرهت ده فهرموی: ((حُبَّ الْيَمَنِ دُنْيَاكُمْ: النساء والطيب! وجعلت قرة عيني في الصلاة)).^(۱) واته: له دنیا دا دو شتم له لا خو شه ویست کراوه: ئافرهت و بۆن خوڭشى! نویژیش روڼ و روڭنایی چاومه.

پیغه مبه ر که ده فهرموی: له لام خو شه ویست کراوه، واته خوای گهوره نهم دو شته ی له هه مر شته کانی دنیا هه لېژاردوه و خو شه ویستی کردوه، که هه ر یه که یان نیعمه تیکه و تایبه تمه ندی و تام و چیژی خو ی هه یه. ئافرهت خو شه ویسته چونکه چراو روڭنایی و دلته واکه رو سوکناپی ماله وه یه و، په روه رده که رو هو ی بونی منداله. بۆن خوڭشیش بویه خو شه ویست کراوه، چونکه دل و دهر وون فیتنک ده کات و گوشادی ده کات، هه روه ها دلخوڭشکه ری فریشته کانه. نویژیش روڼی چارو دلخوڭشى و پارانه وه و نزاو داوا کردنی

(۱) رواه النسائي، والإمام أحمد في المسند، والحاكم وسنه صحيح.

سهر فرازی و رزگارییه له نیوان بهنده و په رو درد گاریدا. له م نزا و پارانه و هدا
خۆشی و شادی ده دات به دلی بهنده، نه وهش به ختیارترین و سهر بهرز ترین
حاله تی مرۆقه))^(۱).

نیمام (ابن الجوزي) له کتیبی (نوادر الأذکیاء) باس ده کات، که
شاعیریک به لای چهند ئافره تیکدا تیپه ر بو و جوانیه که یان، سهرنجی
پاکیشاوه و ئه م هه لبه سته ی گوتوه:

إن النساء شياطين خلقن لنا
نعوذ بالله من شر الشياطين
واته: ئافره تان شهیتان بۆ ئیمه دروست بون، په نا به خوا له خراپه ی
شهیتانان.

یه کیك له ئافره ته کان وه لایمی دایه و ده گوتی:
إن النساء رياحین خلقن لکم
وکلکم یشتھی شم الریاحین!!
واته: ئافره تان ره یحانن بۆ ئیوه به دیهینراون، هه موشتان هه ز ده که ن
بۆنی ره یحانن بکه ن.

له سه ر نه و قسه یه ی که ده لێ: ئافره تان ره یحانن، خاوه نی کتیبی (واجب
الآداب) ده گێریتته وه: رۆژیک خالیدی کوری یه زیدی کوری معاویه باسی
عبدالله ی کوری زوبهیر ده کات که وا ره زیله، خیزانه که شی ره مله ی کچی
زوبهیر، که خوشکی عبدالله یه دانیشتبو، بی ده نگ بوو قسه ی نه کرد،
خالد پێی گوت: نه وه بۆ قسه ناکهیت! به قسه که م رازی، یان هه ر هه ز
ناکهیت وه لایم بدهیتته وه؟! نه ویش گوتی: نه ئه میان و نه ئه ویان! ژن بۆ
نه وه دروست نه بون ده ست بجه نه کاری پیاوان، له راستیدا ئیمه ره یحانه ی
بۆ بۆن کردن و له ئامیزگرتن! چیمان داوه ده ست بجهینه کارتانه وه؟! ده لێ:
به قسه که ی سه رسام بوو نیوچاوانی ماچ کرد!

(۱) التاج الجامع للأصول.

په له كردن بۆ پيشه كيش كردنى خوابه رستى چهوت و لارى

ئىمامى بوخارى رىوايه تى كرده كه: ((سى پياو چونه مالى خيزانه كانى پيغه مبه ر ﷺ، له چۆنيه تى خوابه رستى پيغه مبه ريان پرسى، كه چۆن خوابه رستى ده كات، كاتيك چۆنيه تى خوابه رستى كه يان پى گوترا، نه وانيش گوتيان: ئيمه له كوئين له چاو خوابه رستى پيغه مبه ر، خواى گه وره له گونا هه كانى پيش و دوايى نه و خوڤ بوه!

يه كيك له و پياوانه گوتى: كه واته من هه مو شه و شه و نوپۆ ده كه م.

يه كيكى تر گوتى: به دريژايى سال هه مو پۆژ به پۆژو ده بم.

يه كيكى تريش گوتى: هه رگيز ژن ناهيتم.

كاتيك پيغه مبه ر ﷺ نه م قسانه ي پى گه يشته وه چوه لايان و فرموى: نه وه ئيوه نه م جوړه قسه يه تان گوتوه؟! به خوا با پيتان بليتم!! من له هه موانتان زياتر له خوا نه ترسم و خوڤ له گونا هان پاريز راده گرم، له گه له شه وهدا به پۆژو ده بم و پۆژوش شه شيتم، نوپۆيش ده كه م و نه خه وم، ژنيش ده هيتم، هه ر كه سيكيش واز له سوننه ت و ريبازى من به ينى، نه وا له من نيه. هه روه ها ئىمامى بوخارى و ترمذى رىوايه تيان كرده پيغه مبه ر ﷺ، سه لمانى فارسى و نه بو دهر دايى كرد به برا، كاتيك سه لمان چوه لاي له ماله وه، نوم دهر دايى بينى جلى ئيش و كارى له به ردا بو، وازى له جل و به رگى جوان هيئابو. سه لمان به نوم دهر دايى گوت: بۆچى نه م جوړه جل و به رگه ت له به ره و خوڤ بۆ مي رده كه ت جوان ناكه يت؟ نوم دهر دايىش

گوتی: ئەبو دهردائی برات، به شهو شهونویژ دهکات و به پوژ به پوژو دهبی،
 ئەو پیویستی به دنیا نیه وازی له دنیا هیناوه!.. کاتیکیش ئەبو دهرداه
 هاتهوه مال پیشوازی کردو سهلامی لسی کرد. سهلمان خواردنی بو ئەبو
 دهرداه هینا، پیی گوت: خواردن بخۆ! ئەبو دهرداه گوتی: به پوژووم.
 سهلمانیش گوتی: سویندم له سهرت خواردوه، که دهبی پوژو بشکینی،
 منیش نان ناخوم تا تو نان نهخوی. ئەبو دهرداه به قسهی کردو نانی له گهل
 خوارد، پاشان سهلمان له شهودا لای ئەبو دهرداه مایهوه. کاتیکیش شهو
 داهات ئەبو دهرداه ویستی ههلسی بو شهونویژ، به لام سهلمان نهیهشت و به
 ئەبو دهردائی گوت: جهسته و لهشت مافی به سهرتهوه هیه و خیزانیشت
 مافی به سهرتهوه هیه، به پوژو بهو پوژوش بشکینه، نویش بکه و
 سهرجییش له گهل خیزانه کهت بکه!! بو هه مو شتیکی مافی خوی
 بدهری. کاتیکی که بهیانی داهات سهلمان گوتی: نیستاکه ههلسه نویش بکه،
 مه بهستی نویشی پیش بهیانی. ئەبو دهردایش ههلساو دهست نویشی گرت دو
 رکات نویشی سونهتی پیش نویشی بهیانی کردو پاشان بهیه کهوه چون بو
 مزگهوت بو کردنی نویشی بهیانی. ئەبو دهرداه له پیغه مبهر نزیك بووه،
 ئەوهی سهلمان پیی گوتبو به پیغه مبهری راگه یاند، تا بزانی حوکمی ئەوه
 چونه. پیغه مبهر ﷺ پیی فهرمو: ئەبو دهرداه! جهسته و لاشته حهق و
 مافیان به سهرتهوه هیه وهك سهلمان گوتی.. (له ریوایه تیکی تردا
 پیغه مبهر ﷺ فهرموی: سهلمان راست دهکات).

لیکدانهوی ((وأعط كل ذي حق حقه)) هه مو شتیکی حهقی خوی
 بدهیی، ئەوهش که سهلمان به ئەبو دهردائی گوت. ئەوهیه: نیسلام که
 بهرنامهی ژیانه، نابیتته بهر بهست و پنگر له بهردهم ئارهزو و غه ریزه ی

جنسی حەلال. بەلکو بە پێچەوانەو هان دەدات و پێگەیی بۆ خۆش دەکات. دیارە ئەوەش شتێکی سەر سوپهینەر نیە، چونکە تەنها نارەزوی جنسی حەلالە، کە دەبێتە هۆی مانەوێ نادەمیزاد لەسەر زەوی. دژایەتی کردن و بەرپەست کردنی جنس بە حەلالی، ئەوپەری نالەباری و گەوجیەتیە. بەختیاری و بەردەوامیی ژیان لەو دایە، کە جنس بە ناراستەییەکی راست و دروست و شەریعەیانە ئاراستە بکری، مەنەه جیشی بۆ دابنری.

با خۆینەریش لە لای نامۆ و غەریب نەبێ، گەر وتمان ئیسلام هەول دەدات بۆ بە دەست هیئەت و بەردەوامی خۆشی و رابواردنی دروست و ژیانی بەختەوەر. کاتیکیش داوین پیسی و زینا و مەیی خواردنەو حەرام و یاساغ دەکات، نامانج ئەوێ، کە جەستە و لاشەیی مرۆف بە دروستی و ساغی بمینیتەو، تا تام و چێژ لە جنسی حەلال بە بەردەوامی وەرگری. بینیشمان چۆن پێغەمبەر ﷺ لەو کۆمەڵە کەسانە توپە بو، کە پێگایەکی چەوت و لاریان بۆ خۆیان دانابو، بێ ئەوێ نارەزوی جنسییان تێر بکەن، کە ئەوەش پێچەوانەو دژی سروشتی نادەمیزادە، ئەم کۆمەڵە کەسە وایان گومان دەبرد، کە بەهۆی ئەم کارەو لەخوای گەورە نزیک دەبنەو، بەلام پێغەمبەری مەزن ﷺ پێی راگەیانندن، کە بە ئەنجام دانی ئەم کارەتان ئیئو لە ئیسلام و بنەماو بنەرەتەکانی فیتەرەت و سروشتی ساغ دور دەکەونەو!!

هەروا بە بە بەرگریکردنی نارەزوی جنسی، ئازارەکانی وەسوەسەیی شەیتان دەنالینن و خۆیان سەرقال دەکەن، هەمو ئەمانەش لەبەر ئەوێ، کە رەبەنی هەمووی خراپە و شەرە، دەگمەنیک نەبیت، ئەگینا کەسانی تر لە گوناھەکانی دەریازیان نابێ، گەر سەریش کەوتن ئەوا زۆر جار لەو فەرزیان دەکات، کە خوای گەورە فەرزی کردو.

ئین عه‌باس گوتویه‌تی: ژن بیئن چونکه رۆژئیک له‌گه‌ل ه‌اوسه‌رگرتندا
باشتره له‌ خواپه‌رستی نه‌وه‌نده‌ ساله!

ئین مه‌سعود له‌ کاتی‌کدا که پیکراوه‌و بریندار کراوه‌ گوتویه‌تی: ژنم
لێ ماره‌بکه‌ن، چونکه‌ هه‌زناکه‌م به‌ ره‌به‌نی به‌ خزمه‌ت خوا بگه‌م!
گوتراوه‌ نه‌جمه‌دی کورێ هه‌نبه‌ل له‌ رۆژی دوه‌می مردنی ژنه‌که‌ی، که
دایکی عبدالله بو، ژنی هینایه‌وه‌و گوتی: هه‌زناکه‌م به‌ ره‌به‌نی بئینه‌وه!

هه لېږاردنی هاوسه ری چاک

زۆربهی زۆری نهو گپروگرفتانهی دینه پیش ژن هیټان و شوکردن، هه لېږاردنی هاوسه ری ژینه بهی لیکولینهوهو بهدوادا چون و سؤراغ کردن، چند کورو کچی لاو هه بون په لیمان له هه لېږاردنی هاوسه ره که بیان کردوه ، تنها له بهر نهوهی شهیدای جوانیه که ی بوه، که به هوییهوه توشی نه گبه تی و مال ویرانی بوه.

تیسلام هانی نهوهی داوه و گرنگیشی پی ده دات، که نهو کهسهی هاوسه هه لده بژیري خاوهن ره وشت و دین و داوین پاک و خاوهن تیمانیکی پتهو بی و ملکه چی یاساکانی قورنان بی.

خوای گوره ده فهرموی: ﴿إِنْ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَاكُمْ﴾ (الحجرات- ۱۳)، واته: بهر پزرترو نزدیکترو پایه بهرز ترینتان لای خوا نهو کهسهیه، که زیاتر له خوا ده ترسی و خوی پاریز ده کات له ناست گوناوه تاواندا.^(۱)

هروه ها خوا ده فهرموی: ﴿وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ (النور: ۳۲)، واته: مارهیی بپن که نهوه بانگه وازه بو (وهلی نه مره) کان، بو نهو کهسهیه که ژنیان نیه یان شویان نه کردوه و میتردیان نیه. لهو کهسهیه مارهیی بپن، که له خوتانن و (صالحن) لهو عهده پی اوو ژنانهی، که له لاتان کار ده کهن. نه گهر له بهر فه قیری و هه ژاری، ژنیان بو نه هینن،

(۱) نهی فهرموه بهر پزرتان لای خوا نهو کهسهیه، که خاوهن خانو و سامان و خاوهن نوتومیل و شهاده و ناو و شؤرت بی. به لکو پیوه لای خوا زیاتر پایه ندبونه به یاساکانی خواو خو نزدیک کردنه وهیه به کرداری جوان. (وهر گیتی)

یان به‌شویان نه‌دهن، نه‌وا خوی به‌خشنده به میهره‌بانی خوی ده‌وله‌مه‌ندیان ده‌کات و خوی بالاش سۆزو ره‌جه‌تی فراوان و زانایه به‌حالی به‌نده‌کانی.

له‌م نایه‌ته‌دا که ده‌فرموی ﴿وَالصَّالِحِينَ﴾ بۆمان ده‌رده‌که‌وئی، که هاوشانی (کفاءة)ی هاوسهر هه‌لبژاردن ته‌نها مەرچی (الصلاح)ی داناوه. (الصلاح)یش دین و ره‌وشت و ته‌قوا و توانای ماره‌یی دان ده‌گریته‌ود.

خوی گه‌وره به‌لئینی به‌و که‌سانه داوه، که ژن دینن و ژنیان هیناوه، گه‌ر فه‌قیری روی تی‌کردن ده‌وله‌مه‌ندیان ده‌کات. هاوشانی (کفاءة)یش مانای پایه‌ندنه‌بون و ته‌واوکاری بنه‌ماکانی ئیسلام ده‌گه‌یه‌نی. هه‌روه‌ها بۆ هاوشانی زانیاریشی وه‌گه‌ل ده‌که‌وئی. مه‌به‌ست له‌ زانیاری دیراسه‌کردن کرده‌وه پی‌کردنی قورئان و سوننه‌ته.

له‌ ئیسلامدا که‌فائه‌تی مال و سامان و ناو و شوهرت و شه‌هاده‌و ره‌چه‌له‌ک و ده‌سه‌لاتداریی هه‌چ کیشیکی بۆ دانانری، نمونه‌شمان له‌مباره‌یه‌وه پی‌غه‌مبه‌ره‌ﷺ، نه‌وه بو که کچی پوری به‌شودا به‌ زه‌یدی کوری حاریسه، له‌ سه‌حابه‌کانیش (عبدالرحمن)ی کوری عه‌وف خوشکی خۆیدا به‌بیلالی حه‌به‌شی، نه‌بو حوذه‌یفه‌ هیندی کچی عوتبه‌ی کوری ره‌بیعه‌ی له‌ سالم ماره‌پر کرد، که به‌نده‌ی نازادکراوی ژنیکی نه‌نصاری بو.

نونه‌ی ده‌قی فرموده‌ی پی‌غه‌مبه‌ره‌ﷺ هه‌یه ده‌باره‌ی ره‌چاو نه‌کردنی هه‌چ پله‌و پایه‌یه‌ک، ته‌نها دین و ئاکاری و ره‌فتاری جوان نه‌بێ، وه‌ک ده‌فرموی: ((إِذَا خُطِبَ إِلَيْكُمْ مِنْ تَرَضُوعِ دِينِهِ وَخُلِقَ فَرُوجُوهُ!! إِلَّا تَفَعَّلُوا تَكُنْ فِتْنَةً فِي الْأَرْضِ...!! وَفَسَادِ عَرِيضٍ!!^(۱)، واته: گه‌ر یه‌کێک خوازینی کچه‌که‌تانی کردو ئیوه‌ش له‌ نایین و خوره‌وشتی رازی بون، نه‌وا

(۱) رواه الترمذی، حدیث صحیح.

بیده نی، گهر نهیده نی، ثَموا فیتنه و خراپه کاری له سهر زهوی بلاود ه بیته وه..
 هدره ها ده فمرموی: ((تنكح المرأة لأربع: لِمَالِهَا، وَلِحُسْبِهَا، وَلِدِينِهَا،
 وَلِحِمَالِهَا، فَظَفَرُ بَذَاتِ الدِّينِ تَرِبَتْ يَدَاكَ))^(۱)، واته: نافرته له بهر چوار
 شت ماره ده کریته و ده هیتریه: له بهر مال و سامانه که یان سامانی باوکی،
 یان له بهر ره چه لئه ک و ناوداریه که ی، یان له بهر دین و رهوشتی نافرته ته که، یان
 له بهر جوانی و شوخ و شهنگی نافرته ته که. نهو ژنه بیته که خاوه ن دین و
 رهوشته، نه گهر وانه که دیت دستت به قوردا ده چی^(۲).

گهر سه رنجیک بدهینه نم فمرموده یه، ده بینین بۆ هاوسه ریه تی، دین و
 رهوشتی هه لئبژار دوه، له بهرته وه ی (دین) گرن گترین مهرجه بۆ هاوشانی.
 نهو پیاوه ی پابه ندی فه رمانه کانی نیسلام ده بی و شتیک که قه ده غه کرابی
 خوی لی دور ده خاته وه، نهوا نهو پیاوه هه لئس و کهوت و مامه لئه و رهفتاری
 به رامبه ر خیزانه که ی چاک و باش ده بیته و، ریزی ده گری و خۆشی ده وی و
 ده بیته پاریزگاری خیزانه که ی له هه مو بواره کان دا. نافرته تیکیش خاوه ن
 دین و رهوشته بی، ناره زوی نه فس کاری تی ناکات و چهواشه ی ناکات و
 خۆشی به رامبه ر به نه فس به سوک دانانی و کاروباری ناومال فه رامۆش
 ناکات و، له پهروه رده کردنی منداله کانیدا و له مافه کانی میترده که ی بی ناگا
 نابی.

با نه وهش بزانی کاتیک که پیغه مبه ر ده فمرموی: ژن بۆ جوانی ماره

(۱) رواه البخاري ومسلم وأبو داود والنسائي.

(۲) (تربت يداك) واته: دستت به قوردا چی، نه وهش کینایه یه بۆ هه ژاری، نم قسه یه به
 مانای دوعا لیکردنه، به لأم مبه به ست پی پی دوعا لیکردنی راسته قینه نیه، به لکه مبه به ست
 له م قسه یه نه وه یه که پیاو نافرته تی دیندار بکاته هاوسه ری خۆی.. پروانه (المفصل فی
 أحكام المرأة والبيت المسلم) ی عبدالکریم زیدان، بهرگی شه شه م، ل ۴۳.. (وه رگیت)

ده کړئ، لیره دا مهبهست له مه ته وه نیه، که هیچ په چاوی جوانی نه کړئ، به لکو مهبهست نه وه یه، که نابی ته نها جوانی بکړئ به مه رج. نه گینا جوانیش نیعتباری خوی هه یه، وه که له فهرموده ی: ((أَنْظُرْ إِلَيْهَا، فَإِنَّهُ أَحْرَى أَنْ يُؤَدِمَ بَيْنَكُمَا)) به دهرده که وئ. کاتیک ژنیک خوی پیشکهش به پیغهمبر ﷺ ده کات، پیغهمبریش دواى رامن لیو سهرنجدانى، نه ری ده کات.

نه نه س ده لئ: نه بو طه لحه نوم سوله یی ماره کردو ماره ییه که شی نیسلام بونی نه بو طه لحه بو!

چونکه نوم سوله ییم له پیش نه بو طه لحه مسولمان ببوو، کاتیک نه بو طه لحه داخوازی نوم سوله یی کرد، نوم سوله ییم گوتی: من مسولمان بوم، گهر توش مسولمان ببیت، شوت پی ده که م. نه بو طه لحهش مسولمان بو، مسولمانیه تیه که ی بو به ماره یی نوم سوله ییم^(۱).

بۆ هه لباردنئ هاوسهر، نم ناموژگاری یانه ی خواره وه ده خهینه رو، که له لایهن هه ندئ شاره زاوه دانراوه:

۱- لهو قوتابخانه یه بپرسه، که نهو کچه ی تیدا فیتر بوهو ده رچوه، پیش نه وه ی لهو ماله بپرسی، که تیایدا په روه رده بوه.

۲- کچی دایکیتکی چاک و پروادارو چاک (صالحه) بخوازه.

۳- هاوسهریه تی ژنو پیاو، هاوبه شیه کی ژیانئ و گوزه رانییه، نافره تیک هه لبارتیره، که له گهل سروشت (طبیعه) و خواردنه وه و خوره وشنت دا ده گونجی و یه که ده گرتتوه.

خواى گه وره ده فهرمودئ: ﴿الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ

(۱) رواه النسائي (حديث صحيح).

لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرْمٌ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿النور- ۳﴾،
 واته: پیاوی زیناکه زیناکه زیناکه زیناکه وهك خوی نه بی ماره ناکات و
 ناشبی ماره بکات، چاویشی له نافرتهی داوین پاک نیه بو ماره کردنی،
 ههروهها چاوی له نافرتهی موشریکهیه که شوی پی بکات. به هه مان
 شیوه نافرتهی زیناکهرو داوین پیس پیاویکی داوین پیس نه بی ماره
 ناکات و نابی پیاوی داوین پاک نافرتهی داوین پیس ماره بکات. جا
 ماره کردنی پیاوی پروادار بو نافرتهی داوین پیس و موشریکه و ماره کردنی
 نافرتهی داوین پاک بو پیاوی داوین پیس و موشریکه هه رانه.

نیمام نه هه دی کورپی هه نهل ده لئی: نابی پیاوی مسولمان و داوین پاک،
 نافرتهی داوین پیس ماره بکات، له بهر نه وهی ماره یی به که یه دروست نیه،
 تا نه و کاتهی نافرته که تهوبه ده کات. گهر تهوبه ی کرد نه و کاته ماره یی
 نافرته که دروسته، نه گینا دروست نیه. ههروهها نابی و دروست نیه
 نافرتهیکی مسولمان و داوین پاک و به ره وشت به شو بدریته پیاویکی
 خرابه کار و فاسق و فاجر. ماره برینی دروست نیه تا نه و پیاوه نه گهریته وه
 لای خوا و تهوبه نه کات، دروست نیه نافرتهی مسولمانی به شو بدریته،
 چونکه خوی گه وره ده فهرموی: ﴿وَ حُرْمٌ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾ نه مه
 له سهر پرواداران هه ران کراوه.

جیگه ی داخ و دل گرانسی به که نه م پیوان (قیاس) ه له لای زوری به ی
 خیزاناندا هیچ نرخ و بایه خی نیه. گهر پییان بلئی: نه و که سه ی هاتوه بو
 داخوازی که چه که تان نویژ ناکات، پیت نه لئین: نیستا ماویه تهی نه فام و
 گه نجه. گهر بلئی: عه ره ق و شتی تری سه رخۆشکه ره نه خوات، ده لئین: خوا
 گونا هه کانی نه سپرته وه و لئی خۆش ته بی. گهر بلئی: عه قیده و بیرو باوه ری
 نه م کوره پیس و خرابه و له گه ل نیسلامدا ناگو نجی، نه و به شتیکی بچوکی

داده نین. به لّام که پیّت گوتن: نهم کوره حالتی ماددی مام ناوه نندی بهو پاره ی زوری نیه، یه کسهر هاواریان لی هه لئه ستی و نهری ده کهن، گهرچی کورپکی مسولمان و باش و رینک و پینک و خاوه ن ره وشتیکی باش بیّت. به لّام مال ویرانی و به دبختی و ژیان تالی بو نهم کچه ی که شو بهو جوره پیماوه ده کات، که نهم سیفته ته جوانانه ی نیسلامی تیدا نیه. چونکه ژیانی کچه که ده که ویتته مه ترسی و کاره سات و ناشوب و نازاوه و خراپه کاریه وه، نه ویش به هوی په یوه ستی بهو پیماوه داوین پیس و زیناکه ره وه یه. جا گهر نافرته که دیندار بی، یا به هوی نه غامدانی شته حرامه کانه وه دینه که ی لده ست دده ات، یان ژیانیکی کوله مهرگی و ناخوش به سهر دهبات.

زانیمه کچیک شوی به کورپکی عهره ق خور کرد، کاتیک کوره که نهم کچه ی گواسته وه، بو به سهر بردنی مانگی هه نگوین (شهر العسل) له یه کیک له نوتیله کانی لویناندا دابه زین، کوره که زوری له کچه که کرد تا عهره ق بخواته وه، کچه که ش که عهره قی خوارده وه و ههر دوکیان سهرخوش بون، جا پیش نه وه ی بچیتته لای به نیازی جوتبون، کچکه له ژوره که ی خویان چوه دهره وه بو سهرناو، که گه رایه وه ویستی بچی بو ژوره که ی خویان، به لّام له بهرته وه ی سهرخوش بوو، چوه ژوریک تر، که پیماویکی به تنهای تیدا بوو، جا پیماوه که په لاماری داو داوین پیسی له گه لدا کردو، تا به یانی نافرته تازه بوکه که له لای مایه وه، میرده که شی له بهر سهرخوشی خهوی لی که و تبوو ناگای له ژنه که ی نه مابوو.

(ابو نعیم) له (الحلیة) دا گپراویه تیه وه، که گوتویه تی: (أبو طلحة) بهر له وه ی مسولمان بی بی خوازیبنی (أم سلیم) ی کرد، (أم سلیم) گوتی: له راستیدا حمز ده که م، پیماوی وه ک تو ره ت ناکریتته وه.. به لّام تو پیماویکی

بىر پرواي، منىش زىتىكى مسولمانم، بۆم دروست نىه شوت پىن بىكەم.
 (أبوطلحة) گوتى: ئەي چاۋ بە رىقنە، ئەو چىتە؟! (أم سُلَيْم) گوتى:
 چىمە؟ گوتى: تۆ لە كۆيى لە زەردو سپيان (مەبەستى ئەو بو بە زىرو زىو
 لە خستەى ببات). (أم سُلَيْم) گوتى: نە زەردم دەوى نە سپى، تۆ مرۆقتىكى
 شتىك دەپەرستى، كە نە دەبىستى و نە دەبىنى و هیچ سودت پىن
 نابەخشى.. ئەو تۆ شەرم ناكەيت دارىكى زەوى دەپەرستى، كە
 حەبەشىەكى كورى فلان دايتاشىوہ؟! گەر مسولمان ببى ئەو دەبىتە
 مارەبى من، جگە لەمە مارەبى ترم ناوى! گوتى: ئەي چاۋ بە رىقنە! كى
 ھەيە ئىسلامم فىر بىكات؟ (أم سُلَيْم) گوتى: پىنغەمبەرى خواﷺ ئىسلامت
 فىر دەكات.. جا چوہ خزمەت پىنغەمبەرو مسولمان بو.

له کاتی داخوازی پیوسته کوړو کچ یه کتری ببینن

نه بو هورهیره خوا لیسى رازی بی ده لیسى: له گه ل پیغه مبه ر بوم ﷺ
پیاوئک هاته لای و هه والی پیدا، که نافره تیکى نه نصاری خوازتوه.
پیغه مبه ر ﷺ پی فرمو: نایا سهیری نافره ته کت کرده؟! پیاوه که ش
گوتی: نه خیر!

پیغه مبه ریش فرموی: برؤ ته ماشای بکه! چونکه شتیک له چاری
نافره ته نه نصاریه کان ههیه، به واتای چاویان بچوکه))^(۱).
بؤ پاساودانی نم مهسه لهیه فرموده ی (صحیح) هاتوه که ده فرموی:
(أَنْظُرِ إِلَيْهَا، فَإِنَّهُ أَحْرَى أَنْ يُؤَدِمَ بَيْنَكُمَا))^(۲)، واته: ته ماشای نافره ته که
بکه چونکه به هوئی نم ببیننه وه خو شه ویستی و به زهیی له نیوانتانداندا زیاتر
به رده وام ده بی.

ههروه ها ده فرموی: ((إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمُ الْمَرْأَةَ، فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ
إِلَى مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا فَلْيَفْعَلْ))^(۳)، واته: گه ر داخوازی نافره تیکتکان
کردو توانیتان نهو شویتاننه ته ماشا بکه ن که بؤ مارهیی ده گونجی ته ماشا
بکری با ته ماشای بکات.

هه ر له هه مان بابه ته وه ده فرموی: ((إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمْ امْرَأَةً فَلَا
جَنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا إِذَا كَانَ، إِنَّمَا يَنْظُرُ إِلَيْهَا لِحُطْبَتِهِ، وَإِنْ كَانَتْ لَا

(۱) رواه مسلم والنسائي والطبراني (حديث صحيح).

(۲) رواه ترمذي والنسائي وابن ماجه (حديث صحيح)

(۳) رواه أبوداود والطحاوي وأحمد في المسند وابن ماجه (حديث صحيح).

تعلّم))^(۱)، واته: گهر به کیتک له ئیوه نافرته تیککی داخوازی کرد، گوناھی ناگا گهر ته ماشای ئهو نافرته بکات، چونکه ته ماشا کردنه کهی بو داخوازی یه، با کچه کهش پیتی نه زانی و ناگای لیتی نه بی.

یه کیتک له و کهسانه ی کاری بهم فرموده یه کرد (محمد کوپی مهسله مهی نه نصاری) بو. سه هلی کوپی ئه بی حه تمه ده لئی: محمدی کوپی مهسله مهی بینی زور به وردی ته ماشای بو شهینه ی کچی زوحاکی ده کرد، منیش پیم گوت: ئه وه تو شتی ناوا ده کهی، تو له هاوه لانی پیغه مبهری خوی؟ محمدی کوپی مهسله مهش گوتی: گویم له پیغه مبهری خوا بو ده یفرمو: ((إذا ألقى في قلب امرئ خطبة امرأة فلا بأس أن ينظر إليها))^(۲)، واته: گهر نافرته تیک که وته دلی پیاو تیک بو داخوازی کردنی، هیچی تیدا نیه گهر ته ماشای بکات.

له ئیو شرع ناساندا راو بزچونی جیاواز هیه له باره ی ته ماشا کردنی داخوازی کراو. هه ندیک مه زه ب ده لئین ده بی ته نها ده م و چاو و هه ردو ده ست ته ماشا بکری. ئه م پابه ند (تقیید) هس هیچ به لگه یه کی نیه و، له کارخستنی تیگه یشتنی هاوه لانه بو ی.

لیره دا پرسیا ریک به میشک دا دئ" گهر خوی یاسادانه ری کاربه جئ رینگه ی دابئ به پیاو که بهر له گری به ست (عقدی) هاوسه رگرتن ته ماشای نافرته بکات، نایا وه لی نافرته که مافی ئه وه ی هیه نافرته که به بی حیجابی شه رع ی پیشانی پیاو که بدات؟! به دیدی من -خو اش زاناته ره- ئه مه دروسته، مادام خوی یاسادانه ر رینگه ی داوه به خو ازی تیکه ر

(۱) رواه الطحاوي وأحمد في المسند (حديث صحيح).

(۲) رواه ابن ماجه والطحاوي وأحمد في المسند وغيرهم (حديث صحيح).

ته ماشای نافرتهی خوازینیکراو بکات نه وهی، که ده توانی ته ماشای بکات، با نافرته که ش نه زانی.

نیمام ابن القیم له کتیبی (تهذیب السنن) دا (۲۶-۲۵/۳) گوتویه تی: داود گوتویه تی: ده توانی ته ماشای همو له شی نافرته که بکری! نیمام نه همه دیش سی ریوایه تی هدییه، که یه کیکیان ده لی: دروسته ته ماشای دهم و چاوو هردو دهستی نافرته که بکری، ریوایه ته که ی تر ده لی: نه و نه ندامانه ی که به زوری به دیاره ویه وه ک گهردن و هردو قاچ دروسته ته ماشا بکری. سی یه مییش ده لی: دروسته ته ماشای همو له شی نافرته که بکری.

نه وهی شایانی وتنه له باره ی بینینی داخوایکرو داخوایکراو (المخاطب والمخطوبه)، سهرنج بو نه وه راده کیشین، که نه ریتیکی پیس و خراب هدییه له ناو زوریه ی خیزانه به ناو مسولمانه کان بلاو بوته وه، نه ویش تیکه ل بونی کورو کچه پیش ماره برینیان، که له دهره وداو له شوینی چول به یه کتری ده گن به بیانوی نه وهی، له ژیر نه زمون دان تا له یه کتری بگن. نه وهش دابو نه ریتی شارستانیه تی چه واشه و فیلبازه، که بونه ته کویله و بنده ی نه م شارستانیه ته، که دین و رهوشیان له لا نه هیشتین.

به لی، نیسلام ریگه ی داوه به داخوایکاری کچ ته ماشای ده ست و روخساری بکات، گهر به راستی نیازی هینانی هه بی و نافرته تی دلسوز بنیری، تا له ره وشت و ره فتاری کچه که ناشنا بن بوی هدییه زور لی بی بکولیتته وه و نوظفی خوی هه لبرئیری، به لام کار بگاته نه وهی که حرامی تیدا به کار بهینری، نه وه ریسوایی و شهرمه زاری یه. خه لکیش سهر فراز نابی، تا نه گهرینه وه سر ریبارو یاسای دینه که یان و کورو کچیان له کاری حرامی دور نه خه نه وه.

پشکنینی پزیشکی پیش هاوسهر گرتن

(الفحص الطبي قبل الزواج)

پیغه مبهرد ﷺ ده فهرموی: ((فَرَّ مِنَ الْمَجْذُومِ فَرَارِكٌ مِنَ الْأَسَدِ))^(۱).
 واته: پاگردنت له توش بو به گولی، پاگردنته له شیر.
 ههروهها ده فهرموی: ((لَا يُوْرَدَنَّ مُمْرَضٌ عَلَى مُصِحِّ))^(۲)، واته:
 نه خووش نه بردریته لای که سانیک، که ساغن و نه خووش نین.
 ((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ))^(۳)، واته: نه زیان بگهینه، نه بهیلی زیانت
 پی بگات.

نهم فهرموده پیروژه ناماژهی ههزهرو ناگادار بون ده کهن له نه خووشی
 گرتنه وه! زور له حکومه ته کانی نیستا چهند یاسایه کیان ده رکردوه
 سه بارهت به پیویست بونی پشکنینی پزیشکی (فحص طبي)، بهر له
 به هاوسهر بونی کور و کچه که، دیاره نیسلام پیشینهی ههیه سه بارهت بهم
 ناراستهیه.

جیی داخه که بلیم نهو تاقیکردنه وه پزیشکییه زور له پزیشکه کان
 ئاسانکاری تیدا ده کهن، ژنو میردیش لهم پشکنینه هه لیدین، که
 ئاکامه کهی به خراپ ده که ویتته سهر خویمان و منداله کانیان.
 له سهر هه ژنو میردیکی نیسلامی پیویسته گهر هه ریه کیتکیان

(۱) رواه البخاري

(۲) رواه البخاري

(۳) رواه أحمد في المسند وابن ماجه، حديث صحيح.

توشی نہ خۆشی یہ کی درم بون، نہ بنہ ہاوسہری یہ کتری۔ لہ فہرمودہی (صحیح)ی پتغہ مہبر ﷺ ہاتوہ، کہ دہ فہرموی: ((لا یؤمن أحدکم حتی یحب لأخیه ما یحب لنفسه من الخیر)).

دکتور وجیہ زین العابدین لہ رسالہ کہی (الإسلام والتربية الجنسية) دا گوتویہتی: نہوہی لہم فہرمودہیہ تیدہ گہم (لا ضرر ولا ضرار) نہمہ بؤ بہدوا گہرانہ بؤ نافرہتی چاک و لادانی زہرہرو زیان لہ خۆی و لہ پیاو، دروستہ بہ لگہ پتویستہ لہ نیزامی نیسلامیدا، کورپو کچ پتیش بہ ہاوسہری بونیان فہحس بکرتین، بہ تابیہتی بؤ زانینی نافرہتہ کہ، کہ نایا مندالتی دہبی؟ ہرودہا فہحسی پیاوہ کہ بکری نہبادا نہ خۆشیہ کی درمی، یان نامیر نہرمی یان نہزۆکی یان شیتی ہہبیت... بہ لام گرنگترین مہرج بؤ پیاو نہوہیہ، کہ تہندروستی باش بیت و توانای جوتبونوی ہہبیت وک لہ فہرمودہ ہاتوہ: ((من استطاع منکم الباءة فلیتزوج... ہر یہ کتیک لہ نیوہ توانای ہاوسہرگیری ہدیہ با ہاوسہرگیری بکات الحدیث)).

الباءة: مانای توانای داہینکردنی خانوو پیداوہیستییہ کانی ژن ہینانی ہہبیت، ہرودہا مانای توانای جنسی دہگہیہنتی.. وک کہ لہ کتیبی (المحیط للفیروز آبادی) ہاتوہ.

لیرہدا چند شیکردنہوہ (تحلیل)یکی پتویست ہدیہ، کہ پتویستہ لہسہر داخوازیکارو داخوازیکارو (کچ و کور) بہر لہ بہ ہاوسہر بونیان نہم تہحلیلہ بکہن، دیارہ نامانجہ کہشی ناشکراو رونہ: کہ نہویش دلنیا بونہ... تہنکید کردنہ لہ ہہمو شتیک، تا بزانی نہو کہسہ کہم و کورتی ہدیہ؟ گہر ہدیہ، دہبی چارہسہر بکری.

پىشكىنىنى گروپپەكانى خويىنى ژنو مىرد

مەبەستمان لىرە گروپپى (البرىزىز يان ار ائش)سە، جا لىرەدا چوار شىمانە (احتمال) ھەيە رەنگە رو بدات:
شىمانەي يەكەم: لەوانەيە گروپپى خويىنى ھەريەك لە ژنو مىرد ئىجابىي
 بىت.

شىمانەي دوھم: لەوانەيە گروپپى خويىنى ھەريەك لە ژنو مىرد سلبىي بىت.
شىمانەي سىيەم: لەوانەيە گروپپى خويىنى ژنەكە ئىجابىي بىت و مىردەكەي
 سلبىي بىت.

لەم سىي شىمانە (احتمال)ەدا، گروپپەكانى خويىن لەگەل يەك گونجاو و پىتكىن.

بەلام لە شىمانەي چوارەم: لەو كاتەي گروپپى خويىنى ژنەكە سلبىي بىت، ھى مىردەكەي ئىجابىي بىت، ئەو كاتە گروپپەكانى ژنو مىرد رىك نايىت و جياواز دەبىت. خۆشەختانە ئەم جۆرە شىمانەيە زۆر كەم رو دەدات، لەم حالەتەدا رەنگە مندالەكە گروپپى ئىجابىي باوكى ھەلبىگرىو، لە لاي دايك دژە مژادى خويىنەكەي، كە سلبىي گروپپە دروست دەبىت، ئەمەش لە ئاكامى سك پىرون بە مندالتيكى ئىجابىي گروپپ خويىنەويە، جا يەكەم لەدايك بون ھەردەم بە شىوہيەكى سروشتى دەبىت سەبارەت بە يەكەم مندال، بەلام لە سىكى دوھم و سىيەم و دواي ئەوانە، كۆرپەلە (جنين) دوچارى ئەو دژەمژادە دەبىت، كە لە ئاكامى دووگىيانى يەكەم لە خويىنى دايكى پىك ھاتوہ.

ریژهی نالۆزکاری (مضاعفات) له مندالی سییهم زیاتر دهییت له مندالی دوهم، چوارهم زیاتر دهییت له سییهم. نه مجۆره موزاعهفاتانه زۆر به کهمی رو ددهات، چونکه له حیکمهتی خوای گهورهیه، که خوینی کۆرپه له تیکه له به خوینی دایک نابیت، تهنها له ههندی حالهتی تاییهت نهییت، که به کهمی رووددهات.

شیمانیهی رودانی ئەم موزاعهفاتانه له (۱۰%) زیاتر نابیت. گهر پوشی دا له یه کهم کاتی دوای له دایک بون، ناتوانین به کردهی گۆرینی خوینی منداله که ههستین، گهر پیویستی کرد.

شیکردنه وه (تحلیل) ی ناوی مه نی پیاوړه کوه دلنیا بون له ژماره و زیندویه تی تووی پیاو

پیویسته ژماره ی سروشتی توو له چل ملیون میلیتر که متر نه بیټ، ریژه ی زینده یی له هر په رین (قذف) یکدا له ٦٥% که متر نه بیټ، جا گهر پاش شیکردنه وه که، هم هاوکیشانه له لای تایبه تمندان نه گه یشته شیوه ی ناوی مه نی، نه و کاته ده توانی په نا بریته بهر چاره سه ری پزیشکی بی بو چالا کردنی توو زیاد کردنی ژماره که ی، که نیستا هم کاره ناسان کراوه.

شیکردنه وه ی دهر هاویژی پروستات

هم شیکردنه وه یه ش بو دلنیا بونه له توش نه بون به هو کردنی که قناری (مزمین)، چونکه هه بونی نه مجوره هو کردن (التهاب) انه، ده بیته هو ی هو کردنی ملی مندالذانی ژنه که.^(١)

پیشبرکی نه کردن له خوازیبنی^(۱)

خوای گوره دده رموی: ﴿وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾
(البقرة- ۱۹۰)، واته: دهستدریژی مه کن، خوا دهست دریژیکه رانی خویش
ناوی.

۱) (بهی الخولی) له کتیبه کهی (المرأة بین البيت والمجتمع) دا ده لئی: ((بابایهک جوامیرو
مرد بی ناچیته خوازیبنی نافره تیک، که ده زانی له لایمن یه کیکه وه خوازیبنی کراوه،
چونکه نم کاره دهیته هژی پچرانی په یوهندی و، نانه وهی دوژمنایه تی و بوغزو قینه،
هروه ها له ناکار خرابی و بی عه قلبه.

نهو که سهی ده زانی خوازیبنی نافره تیک کراوه نهویش خوازیبنی ده کات لهو حاله ته دا
مه دحی خوئی ده کات و بهرامبهره کهی زهم ده کات.. هروه ها هه ندی سیفه تی چاک ده داته
پال خوئی، خو گهر راست نه کات ته نها نه ونده گونا هه ی به سه، که نهو غه یبه تی
کردوه...))

به لام گهر خوازیبنی که ری یه کهم وازی هینا، نهوا بز نهویتر هیه خوازیبنی بکات.
هروه ها گهر خوازیبنی که ری یه کهم فاسق بو، بابای دوهم بوی هیه خوازیبنی بکات،
چونکه نهوکاته مافی خوئیته کیچه که له دهست کابرایه کی بی دین ده رباز بکات!

بابای مسولمان گهر راویژی پی کرا، بوی هیه کی به باشر بزانی پیشنیار بکات.
له کتیبی (جماع العلم) ی پیشهوا شافعی به ته حقیقی (أحمد حمد شاکر) هاتوه: (فاطمه
بنت قیس) ده لئی: پیغه مبهری خواتمه پی پی فرموم: گهر عیده ت تهواو بو ناگادارم که وه،
جا که عیده کهی تهواو بو به پیغه مبهری راگه یاند، که (معاویه) و (ابا جهم) هاتونه ته
خوازیبنی، پیغه مبهری فرموی: ((معاویه هه ژاره و مال و دارایی نیسه، نه بوجه همیش
گوچان له سمر شانی ناهینیته خواره وه (واته زور له ژن ده دات)، به لام تو شو به نوسامه ی
کورپ زهید بکه))، فاطمه ده لئی: هه زم پی پی نه کرد شوی پی بکه م، جا پیغه مبهری فرموی:
شو به نوسامه بکه، منیش شوم پیکردو خوای گوره ش خترو به ره که تیکی زوری خسته
نم زه واجه و پی پی دلخوش بوم. شافعی له (رسالة الأم) و نه همدو خواهونی هر شهش
کتیبه که جگه له بوخاری گپراویانه ته وه.

هزه رکردن له ماره برینی کچی ته مه ن بچوک

خوای گوره ده ففرموی: ﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ﴾
(البقرة - ۲۲۸).

واته: نافر هتان ههروه که نهرکی ژنانه بیان له سهر شانه، ژنه کانیش مافی ره وای خوایان ههیه.

پیغه مبهه علیه السلام ففرمویه تی: ((لا یؤمن أحدکم حتی یحب لأخیه ما یحب لنفسه من الخیر))^(۱).

واته: نیمانی ههچ کامیکتان ته وای نابیته، ههتا نه وای بو خوای له چاکه پیی خوشه، بو برای مسولمانیشی پیی خویش نه بیته.
ههروه ها ده ففرموی: ((لا ضرر ولا ضرار))^(۲).

واته: نه زیان به خه لک بگه یه ننو، نه بهیلتن زیانتان پیی بگات.
سه بارهت بهم مهسه له یه رهنکه ژن هینانی پیغه مبهه علیه السلام به خه یالدا بی، نه ویش ماره برینی خاتو عایشه یه - رهزای خوای لسی بی - که جیاوازی یه کی زور ههیه له ته مه نیان دا. دیاره نه مه حاله ته له بهر چه ند هویک له ریسا (قاعیده) ده ده چیت وهک:

۱ - که سایه تی پیغه مبهه علیه السلام ، که ناتوانی به راوردی له گه ل که سایه تی تری پیی بکریته، له بهر نه وه خاتو عایشه بهم هاوسه ریته به ختیار بو و خاتو عایشه سه رپشک (مخیر) کراوه خوای پیغه مبهه علیه السلام خوای هه لبرارد.

(۱) رواه أحمد فی المسند والترمذی والنسائی وابن ماجه وغیرهم والزیاده لغیرهم، حدیث صحیح.

(۲) رواه أحمد فی المسند وابن ماجه (حدیث صحیح).

۲- مەبەستى سىياسى لەم ژنەيتانە بۇ زىيادكردنى پەيوەندى نىوان پىغەمبەر ﷺ و ئەبويەكر (رەزاي خواي لىي بىي) بوە، كە يەككىك بوە لە سەردارانى عەرەب و، بۇ ئاسانكردنى بەرژەوہەندى نىوان پىغەمبەر و ھاوپىيەكەي بوە، ئەبويەكرىش بۇ بەرژەوہەندى بانگەوازي تىسلامى زۆر ھاموشۆي پىغەمبەرى دەكرد.

۳- بەھىزي دىنەدارى خاتو عائىشەو، نمونەي ئەوو ھەمو ئافرەتە صەھابىيەكانو داوئىن پاكى و عىفەتيان، ناكرى لەم زەواجەدا رەچاوى كارو كاردانەوہى خراپەيان لىي بكرى.

۴- ھىزي پىغەمبەر ﷺ وەك لە فەرمودەي (صحيح) ھاتوہ كە ھىزي چەل پىاوى دراوہتى.

من بە يەكسانى ئامۆزگارى پىاوو ئافرەتان دەكەم ، بە ھەزەر كەردن لە ھەبونى جىاوازي تەمەنيان، كە دەبىتە ھۆي كاردانەوہى زۆر خراپ بە تايبەتى لەم كاتەي ئىستادا، كە رىكخەرو قەدەغەي ئايىنى تىدا كز بوە.

نيمام (ابن الجوزي) لە كىتەبەكەي (صيد الخاطر) (۲/۴۴۶) گوتويەتى: ... گىل ترين پىاوى ئەو پىاوى بەتەمەنە (پىرە) يە، كە داواي كچىكى تەمەن بچوك دەكات.. بەراستى تەواوى چىژو خۆشى، لە كاتى كورايەتى يە، ھەر كاتىك كچ بالغ نەبو، ئەوا خۆشى وەرگرتنى كامىل نىە! جا گەر بالغ بو زۆر جوتبون دەخوازى. پىاوى پىرىش ناتوانى زۆر جوت بىي! گەر زۆر لە خۆشى بكات، ناگاتە مەرامى كچەكە، جا پىاوى كە بەزويى بە ھىلاك دەچى!

پىاوى پىر بە ئارەزوى بۇ جوتبون، نابى لەخۆ بايى بىت، چونكە ئارەزەكەي وەك سىپدەي درۆ (فجر الكاذب)ە! پىاوى پىرمان بىنيوہ،

جاریہی کپیوہ و شہو لہ گہ لئی جوتبہ، کہچی بہ مردویی سہری ناوہ تہوہ!..
 راستیہک ہہیہ دہ بی بگوتری، با پیای پییش رازی بیٹ لہ گہ لئی
 جوت نہ بیٹ و تہنہا لہ گہ لئی رابویری، بہ لام خو کچہ کہ رازی نابیت لہ گہ لئی
 جوت نہ بیٹ، نہو کاتہش کچہ کہ دہ بیٹہ دوژمنیکی مامہ پیرہ، پرنگہ
 نارہزو بہ سہریدا زال بچ و داوین پیسی بکات! یان ہولّ بدا خوئی لہ کوّل
 پیرہ پیاوہ کہ بکاتہوہ و بیکوژی، بہ تاییہ تی نافرہ تانی نہوروی، کہ
 لہ مبارہوہ دلّہ قن.

به‌مهرج دانانی وهلی له ماره‌بریندا

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ (النور: ۳۲) ، واته: بۆ پیاوانی بئ‌ژن، ژن بخوازنو ژنانی بئ‌می‌رد به‌می‌رد بده‌نو هه‌روا بۆ کۆیله‌و که‌نیزانی خو چاکیش ژن بئ‌سنو بیانده‌ن به‌شو، بیر له ده‌ست ته‌نگی مه‌که‌نه‌وه چونکه گه‌ر فه‌قیرو ده‌سته‌نگ بن، خوا له فه‌زلی خۆی بئ‌نیازیان ده‌کات، خوا فراوانگرو زانابه.

رافه‌کارانی قورنان ئەم ئایه‌ته‌یان کردۆته به‌لگه، که ناکرێ نافرته خۆی ماره بر بکات، ته‌نها به‌وه‌لی نه‌بیته. چونکه ئەم ئایه‌ته ناراسته‌ی وه‌لیه‌کان (سه‌ره‌رشته‌یارانی نافرته‌که) ده‌کات... له‌به‌ر ئەوه وه‌لی پئ‌ویسته له ماره‌بری بالغ و نابالغ دا ناماده‌بی.

به مهرج دانانی وه‌لی بۆ ره‌زامه‌ندی به‌شودان، له‌گه‌ڵ سه‌روشته‌و زه‌وقی دروستدا یه‌ک ده‌گرێته‌وه، وه‌ک هه‌مو فه‌رمانه‌کانی شه‌ریعه‌تی خواو نه‌هیه‌کانی.

چهند شتیکی ناکاوی ترسناکه کاتیک وه‌لی نافرته‌که ده‌بینی کچه‌که‌ی دیته‌وه ماله‌وه‌و ئەو که‌سه‌ی له‌گه‌ڵه، که پئ‌ی ده‌لێن می‌رد، که‌چی خۆی پئ‌ی ناگادار نیه!! دیاره هیه‌چ خاوه‌ن عه‌قل‌و جوامی‌رێک ئەمه قبول ناکات! حه‌نه‌فیه‌کان بۆ به‌شودانی کچی بالغ به‌بی وه‌لی، ئەم فه‌رموده‌یه ده‌که‌نه به‌لگه: ((الثیب أحق بنفسها من ولیها)) واته: بیوه‌ژن خۆی له وه‌لیه‌که‌ی له‌پیشه‌ترو به‌حه‌ق تره بۆ شوکردنه‌وه.

به لَام نَمَه به به لَگَه دانانرئ، (مناوي) له (شرح الجامع الصغير) له ته فسیره کهیدا ده لئ: به واتای وه لیه کهی به شوی نادات، تاوه کو کچه که به قسه تیزنی پی ددهات، چونکه کچه که له وه لیه کهی شایهن تره بؤ عه قده که. لیکدانه وهی حنه فیه کانیش بؤ نَمَه فەرموده یه، فەرموده ی صحیحی به سودتر رهی ده کاته وه بؤ به مهرج دانانی وه لی!.

پیغه مبه ر ﷺ ده فەرموئ: ((لا نکاح الا بولي وشاهدي عدل))^(۱) واته: ماره بری دروست نیه، مه گهر به ناماده بونی وه لی و دو شایهت. ((ایما امرأة نکحت بغير إذن وليها فنکاحها باطل، فنکاحها باطل، فنکاحها باطل))^(۲)، واته: ههر ئافره تیک به بی تیزنی وه لیه کهی ماره بر کرابی ئهوا ماره بریه کهی به تاله، ماره بریه کهی به تاله، ماره بریه کهی به تاله.

چهند جار هه بوه له بهر په له کردنی ئافرهت له به شودانی خۆی بهو که سه ی، که هیچ رهوشتی نه بوه وه له بهر کهم شاره زایی خۆی، به زمان شیرینی هه لی خه له تاندوه وه به هۆی فەرماؤش کردنی وه لی له ماره بریدا، بوته مایه ی کاری خراب و ترسناک، بوته مایه ی نانه وه ی به دبه ختی، په نگیه دوای جی به جی کردنی پیویستی خۆی گه یشتبیتته راده ی ته لاق دان. جا هه رچهنده ره زامه ندی وه لی له به شودانی ئافره ته که به پیویست (واجب) داد هنرئ، به لَام نیسلام نَمَه ی به سنوری بهر ژه وه ندی ئافره ته که وه به ند کردوه، گهر له م حقه ی که شرع داویه تی، وه لیه که لای داو سته می کرد، ئه و کاته ئافره ته که بؤی هه یه به جیتته لای قازی و سکالاً پیشکش

(۱) صحیح .

(۲) رواه أحمد في المسند والترمذي وابن ماجه . حدیث حسن .

بکات، جا گهر دهر کهوت وهلیه که به ههواو ناره زو ره فزی کردۆته وه، شهوا به شو دهری بهو که سهی که نافرته که ناره زوی لسیه تی، شه مهش پاش دلنیا بون له چاکی شه که سه ده بیته.

چهند جار گوی بیستی جهورو سته می هه ندی له وهلیه کانی نافرته تان ده بین، که شه حقه بو ناره زوی خویان به کار دینن، که کچه که یان له لای خویان بو خزمهت کردنیان، یان خزمهت کردنی ژنه که ی ده هیلنه وه. شه مهش چ نه فامی و کورت بینی و کهم فیکری شه که سه دهرده خات!

رای نیسلام دہربارہی خوشہویستی

چارہی خوشہویستان تہنہا ہاوسہرگرتنہ

ئین عہباس (رہزای خویان لسی بی) گپراویہ تہوہ، پیایٹک گوتویہ تی:
 ((یا رسول اللہ! فی حجری یتیمہ قد خطبہا رجل موسر ورجل معدم،
 فنحن نحب الموسر وهي تحب المعدم؟)) واتہ: نہی پیغہ مہری خوا!
 کچیکی ہتیموم لہ لایہ، پیایٹکی پارہ دارو پیایٹکی دەست کورت ہاتونہ تہ
 خوازینتی، ئیمہ ہزدہ کہین بیدہین بہ پیاوہ پارہ دارہ کہو، کچہ کہش ہز
 دەکات شو بہ دەست کورتہ کہ بکات؟

جا پیغہ مہری خوا ﷺ فہرموی: ((لَمْ يُرَ لِلْمُتَحَابِّينِ مِثْلَ النِّكَاحِ!))^(۱)
 واتہ: جگہ لہ مارہ برین بو خوشہویستان وا نایینری ہیچ چارہی تر ہہ بی.

(۱) أخرجه ابن ماجه والحاكم والبيهقي والطبراني وغيرهم.. وقال الحاكم صحيح على شرط مسلم ولم يخرجاه. والحديث حسن بمجموع طرقه.

خۆشه‌ویستی زه‌حمه‌ته

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَلَا تُحْمَلُنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ﴾ (البقرة- ۲۸۶)، واته: په‌روه‌دگارا شتیک مه‌خه‌ره سه‌رمان، که توانامان به سه‌ری یه‌وه نیه.

هه‌روه‌ها ده‌فرموی: ﴿وَخَلِقَ الْإِنْسَانَ ضَعِيفًا﴾ (النساء- ۲۸)، واته: ئاده‌میزاد وا دروست کراوه، نه‌فسیه‌تی به‌رامبه‌ر زۆر شت بی‌هیزه‌و خۆپانه‌گه‌.

ده‌فرموی: ﴿فَلَمَّا رَأَيْتَهُ أَكْبَرْتَهُ وَقَطَعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ﴾ (یوسف- ۳۱)، واته: کاتیک ئافره‌ته‌کان ته‌ماشای یوسفیان کرد، له‌به‌ر جوانیه‌که‌ی ئاگیان له‌خۆ نه‌ماو ده‌ستیان به‌چه‌قۆ بری، وتیان: به‌راستی نه‌مه ئاده‌میزاد نیه، به‌لکو نه‌مه فریشته‌یه‌کی به‌رێزه.

((عه‌مری کوری عاص گوتی: پیغه‌مبه‌ر ﷺ بۆ سوپایه‌کی ناردم که ئه‌بویه‌کرو عومه‌ری کوری خه‌تتایی تیدا بو، کاتیک گه‌پامه‌وه گوتم: نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا! خۆشه‌ویست ترین که‌س له‌لات کییه؟

پیغه‌مبه‌ر فه‌رموی: بۆچی وا ده‌لیی؟

ئه‌ویش گوتی: پیم خۆشه‌ بزاتم.

پیغه‌مبه‌ر فه‌رموی: عاتیشه.

عه‌مریش گوتی: مه‌به‌ستم له‌ پیاوانه، کیت خۆشته‌ ده‌وی؟

پيغهمبەر فرموي: باوکی عائيشه))^(۱).

خاتوو عائيشه فرمويه تي: خيترانه کاني پيغهمبەر ﷺ فاطيمه کچی پيغهمبيريان نارده لاي پيغهمبەر، که پيغهمبەر ﷺ له گهل من له سر پوښاکه کهم پراکشا بو، فاطيمه هاته ژوره وه گو تي: نهی پيغهمبهری خوا خيترانه کانت داوات لى ده کهن داد گهری بکهيت دهر باره ی کچی نه بو قوحافه (مه بهستی پي عائيشه بو)، منيش بي ده نگ بوم.

جا پيغهمبەر ﷺ فرموي: تو نهو کهسه ت خوش ناوي که من خوشم ده وي؟!

فاطيمه گو تي: به لى.

پيغهمبهريش فرموي: که واته نه مه ت خوش بو، واته عائيشه))^(۲).

نه م گيترانه وه يه نه وه ده گه يه ني، که خوشه ويستی شتيکه له دهستی

مرؤفدا ني يه و، ناتوانري به سه ري دا زال بي.

بوخاری ده گيترته وه که: ((موغيث به دوای بوره يره دا ده روي، که پيشتر خيتراني بو، ته لاقى دابو پاشان به دوایدا ده روي و فرميسک به سر رومه ته کانيدا ده هاته خواره وه^(۳) چونکه زوري خوش ده ويست. پيغهمبەر ﷺ فرموي: ئين عه بباس! تو سهرت ناسورمي له خوشه ويستی

(۱) رواه البخاري و مسلم.

(۲) رواه مسلم والنسائي.

(۳) نافع له (ابن عمر) وه ﷺ له فرموده يه کی دريژدا هيناويه تي، که ((پيغهمبهری خوا ﷺ فرمانيدا به بهر دباران کردنی ژن و پياويک، جا بهر دباران کران)) (ابن عمر) گو تي: ديمت پياوه که ی دلى به نافرته که ده سوتاو له بهر ده کاني ده پاراست و لى لاده دا!! نه بوداود گيتر اويه تيه وه، فرموده يه کی (حسن) ه.

موغىث بۇ بورەيرەو لەرق بونەوہى بورەيرە بۇ موغىث؟!
 ئنجا پىغەمبەر بورەيرەى بانگ کردو پىي گوت: بەلکو بگەرئىيەوہ لاي
 موغىث. بورەيرەش گوتى: ئايا ئەمرم پىدەكەى؟! پىغەمبەر فەرموى:
 بەلکو من تىكاکارم بۇ پىك گەياندنتان.
 ئەویش گوتى: من پىويستىم بە موغىث نيە)).

(ناسان کردنی هاوسه رگرتن و بهر که تیه کهی)

پیش به شودانی کچ پیویسته ئیزنی لی وهر بگیری

پیغه مبهر ﷺ فرمویه تی: ((لا تُنكح الأيم حتى تُستأمر ولا تُنكح البكر حتى تُستأذن. قالوا: يا رسول الله! وكيف إذنها؟ قال: أن تُسكت))^(۱)، واته: نهو نافره تهی که بیوه ژنه ماره ی نابردری، تا خوی برپار نه دات، کچیش ماره یی دروست نیه و ماره ی نابردری، تا ئیزنو ره نی لی ودرنه گیری. گوتیان: نهی پیغه مبهری خوا! ئیزنی چون لی وهر ده گیری؟ پیغه مبهر ﷺ فرموی: بی ده نگیه کهی نیشانه ی رازی بونیه تی. ((عن خنساء بن خدام: أن أباهَا زَوَّجَهَا بدون إذنها - وهي تُسب - فأنت رسول الله ﷺ فرَدَّ نِكَاحَهَا))^(۲)، واته: له خه نسای کچی خوزامه وه، کهوا باوکی به بی نه وهی ئیزنی وهر گرتبی به شوی داوه، که بیوه ژن بوه، جا هاته لای پیغه مبهر، تا سکالای له لا بکات و نار هزایی ده ربیری، پیغه مبهریش ماره ییه کهی رت کرده وه و به تالی کرده وه.

له عبداللهی کوری به ریده وه نه ویش له باوکی یه وه، گوتی: ((کچینک هاته لای پیغه مبهر ﷺ و به پیغه مبهری وت: باوکم به شوی داوم بز کوری برا کهی، تا به هوی شه به شودانه م ده نائت و سوکایه تی له سهر خوی نه هیلن. پیغه مبهریش ﷺ کچه کهی سهریشک کرد، که نهو بز خوی خاوهن ره ئییه و به بی ره نی کچه که ماره یی به تاله. به لام کچه که گوتی: نهوا

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) رواه الجماعة إلا مسلم.

مۆلەتم بە باوکم دا، ویستم بۆ ئافرهتان دەرکهوئۆ بزانن باوکان شتیان بە دەست نیه))^(١). (حافظ العراقی) گێراویەتیەوهو پیاوهکانی پیاوی (صحیح)ن.

(١) ئیسلام که مافی ئافرهتی داوه به ههلبژاردنی پیاوهکهی، تا هاوسەرگرتنهکه لهسەر بناغهی خۆشهویستی دا بهزۆی، ئیمه نامۆژگاری کچ دهکهین ئەم مافه به جوانی به کاربێتنی و ملکهچی سۆزی هاروهاج و شیتانه نهبیتو، تهنها به جوانی پیاو فریو نهخۆن، چونکه جوانی - وهك دهلێن- شتیکی خواستراوهو نامیتن، بهلکه لهگهڵ کات دا به رهو نه مان دهچی. کهواته لهسەر کچ پێویسته هاوسهری چاک و رازاوه به رهوشتی پاک و ههلس و کهوتی چاک و گوزه رانی ساغ و خۆشهویستی و کاری جیدی و کارکردن ههلبژێری، چونکه رهوشتی جوان فەزێلهیهکی چهسپاوه، که لهگهڵ رۆژگاردا خۆشهویستی دروست دهکات و بهختهوهری بهردهوام دهرهخسینتی.

دهگێر نهوه گهنجیک هاته خوازیتنی کچتیکی دهشتهکی کچهکه به جوانی کوره که سه رسام بو، بیری له رهوشت و رهفتاری نه کردهوه، باوکیشی نامۆژگاری کرد که به کهلکی نهو نایهت، بهلام کچهکه رازی نهبو، دیسان باوکی دوپاتی کردهوه، که بهم کوره رازی نیه، بهلام کچهکه به بریاری باوکی رازی نهبو، نهوهبو شوی پێ کرد. . دواي تپه رپونی مانگیك بهسەر هاوسهرايه تیان، باوکی سهردانی کرد، باوکهکه چهند نیشانهیهکی لێدان لهسەر جهستهی کچهکهی بینی، که له لایه ن میترده که یهوه لیتی درابو، بارکه کهش خۆی لێ بێ تاگا کردو لیتی پرسی: کچه کهم حالت چۆنه؟ نهویش خۆی وا پیشان دا، که باشه، باوکی پیتی گوت: نهی ئەم شویتنی لێدانانه چیه بهسەر جهسته تهوه؟! ئینجا کچه کهی دهستی کرد به گریان، گریانیکێ زۆرو به دهنگ، پاشان گوتی: باوکه گیان چیت پێ بلیم؟ من سه رپێچیم کردیت و نهوم ههلبژارد، بێ نهوهی بیر له بایهخ دان به رهوشت و مامهله و ههلس و کهوت باشی بکه مهوه.

پیشگیری له بهشودانهوهی بیوهژن

خوای گهوره دهه رموی: ﴿وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَبِنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَمْ أَرْكَى لَكُمْ وَأَطْهَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ (البقرة- ۲۳۲)، واته: گهر نافره تتان ته لاق داو پاش بهسهر چونی ماوهی عیدهی، گهر میردی نهو نافره ته لاق دراوه، ویستی مارهی بکاتهوهو، بهر زامه ندی ههردوکیان بیو لهسهر نه ساسی چاکه بی، نهوا قهدهغهی نهو نافره ته مه که نو مه بنه بهر بهست له ریگیاندا، یان گهر میرده کهیشی مارهی نه کردهوهو به کیکی تر ویستی مارهی بکاتهوه نیوه مه بنه ریگر له بهر ده میانا. نهودش ناموژگارییه بو نهو کهسهی، که له نیوه باوهری به خواو رژی دواپی ههیه. نه ماره کردنهوهش بهسودترو پاکترو بهدهستهینهری بهر کهته، ههروهها بو پاکتی سومعهی نافره ته کهش باشتره تا خه لک گومانی خراپی پی نه بن و، خوای گهوره باشتر ده زانیو نیوه نازانن، که چ شتیک به سودترو قازانجتره بو مسولمانان.

حهسهن ده گپرتیهوهو ده لی: ((موعقه لی کوری یه سار خوشکه کهی دا بهشو به پیایکی مسولمان، ماوهیه که له لای مایهوهو پاشان یه که ته لاقی دا. کاتیک (عدة) ی نافره ته که تهواو بو. ویستی بیگه پرتیهوهو ژیر نیکاحی خوی، نهوه بو داوای کردهوه، ژنه کهی پازی بو بگه پرتیهوه لای، جا داوای له موعقه ل کرد، بهلام موعقه ل لپی توره بو، گوتی: من ریزم گرتی و خوشکی خوم پیشکهش کردیت: کهچی تو ته لاق ت دا، نا به خوا

ناگه پیته وه لات. حهسن ده لئی: به راستی خوی گه وره زور چاک ده زانی که پیاو چهنده پیویستی به نافرته هیه، ههروه ها ژنیش به هه مان شیوه پیویستی به میژده که به تی، له به رته وه خوی گه وره نه م نایه ته ی ناره خواره وه ﴿وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ...﴾، کاتیک موعقل گوئی له نایه ته که بو یه کسه ر گوتی: گو پرایه له و فه رمان به ری خوام! جا بانگی میژدی خوشکه که ی کردو گوتی: خوشکه که مت ده ده مه وه تا شوت پی بکاته وه و ریژیشته ده گرم))^(۱).

پاش گپرانه وه ی نه م رودا وه ترمذی ده لئی: له م فه رموده یه دا به ده رده که وه ی و به لگه یه له سه ر دروست نه بونی ماریه ی به بی (وه لی)، چونکه گه ر خوشکی موعقل که بیوه ژن بو، نه مر به ده ست خزی با، نه وا پیویستی به وه نه ده کرد موعقل به شوی بدابویه. له به ر نه وه نایه ته که به (وه لی نه مره کان) ی راگه یان دو فه رموی: ﴿فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ﴾، واته: له شوکردنه وه دا قه ده غه یان مه که ن و مه بنه به ربه ستیان.

شه ریعه تی نیسلام چا وه دیزی و ره چاوی بارودوخی نافرته و ریژی ناره زوه که ی گرتوه.. ریژی ویست و نیراده ی گرتوه. نه و که سه ی وه لی نافرته ته که یه له سه ری هه رام کراوه، کاتیک پیاویک دیت بو داخوازی نافرته ته که، به شودانه که ی دوا بخات، چونکه بیبه شکردنی نافرته ته که له به شودانه وه ی، تاوان و خراپه و کاریکه پیویسته خوی لی پاریژی. رون و دیاریشه که نافرته خاوه ن غه ریزه ی جنسیه، نه م ناه زوه ش ده بی به هه لالی تیژ بکری، سه رکوتکردنی ناره زوش، کارده کاته سه ر ته ندروستی

۱ رواه البخاری والترمذی وأبو داود.

ئافىرەتەكەو زىيان بە سۆزۈ عاتىفەو عدقل و مىشكى ئافىرەتەكە دەگەينى.
 لە رېڭاى شوكردنهوش نەبى لەم زىيان و مەترسىيانە پارىزراو نابى،
 لەبەرئەو دەبى ھەمو ھۆيەكانى شوكردى بۆ ئاسان و مەيسەر بىكرى،
 پىيۈستىشە ئارەزو و ھەزەكانى رەچاۋ بىكەين. گەر ئافىرەتەكە مەيلى
 لەسەر پىياۋىك نەبو بەشۈى نەدەين، چونكە ژيانى ژنو مېردايەتى، گەر
 خۆشەويستى و بەزەبى تېدا نەبو، ئەو ژيانە ھىچ نىرخ و بايەخىكى نىە،
 چونكە ئەوكاتە ئەو ژيانە دەبىتتە دەروازەيەكى خراپەو، ھۆيەك لە
 ھۆيەكانى دلەراۋكى و شلەژان، دەبىتتە مايەى تورپەى و سوكايەتى.

ئەو ھى پىيۈستە لە ژنو مېردايەتى بىتە دى برىتتە لە دلنەوايى و سۆزۈ
 خۆشەويستى، بەلام بەھۆى ئەو ھە دەبىتتە لىك دوركەوتنەو ھە دلرەقى و
 ئاشوب، ئەوكاتەش ژن كە ھىچ دەرفەتتە نادۆزىتتەو بۆ دەربازبون لەو
 مېردەى، كە خۆشى ناۋى، ھەتا ھەلىك دەقۇزىتتەو، جا بە ھەللى بى يان
 بە ھەرامى، ئا بەم جۆرە دەگەرپى و زۆر ھەول دەدات بۆ ئەو شتەى، كە
 مەبەستىەتى و رېڭاى جىابونەو ھى بۆ دەسازىتنى، ژنو مېردىش لەدواى ئەم
 پەيوەندىيە لىك ھەلۋەشاۋەيە، جگە لە خراپەو سەرەنجام خراپى و
 برىندار كىردى ھەستى ژنەكەى و سوممەى ژنەكە، ھىچى تر ناچىننەو ھە،
 جگە لەدەستدانى ھەلى گونجاۋ، كە دەبىتتە مايەى دروستبۇنى گىرىى
 دەرونى لەلەين ژنەكەو ھە، بە درىژايى ژيانى كارى تىدەكات.

پیاوی صالح بو هیه کچه که ی بو پیاوی صالح بخاته رو

﴿وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ
امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصْدِرَ الرُّعَاءُ وَأَبُونَا
شَيْخٌ كَبِيرٌ فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبُّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ
خَيْرٍ فَقِيرٌ فَجَاءَهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ
لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقِصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ
مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ، قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ
الْقَوِيَّ الْأَمِينُ، قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي
ثَمَانِيَةَ جِجْحٍ فَإِنْ أْتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكَ عَلَيْكَ
سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ، قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ
قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ﴾ (القصص: ۲۳-۲۸)، واته:

موسا که هاته سهر ناوی مدهین، کومه لئ له خه لکه که ی دیت ناو
هه لئینجن، له ولای نه وان دو ژنی دیت مه ره کانی خو یان دوره خه نه وه،
گوتی: ئیوه خه ریکی چین؟ گوتیان: هه تا شوانه کان مه ره کانیان له ناودانس
نه هیننه وه، ئیمه مه ری خو مان ناو نادهین، باوکی ئیمه ش ئیختیار ئیکی
له کار که وته یه.. نه وس ناوی بو هه لئینجان، پاشان خو ی گه یانده سیبهر،
گوتی: نه ی پهروه ردگارم! من پیوستیم بهو خیره هه یه که تو دهینیری..
جا یدک لهو دوانه - که به شهر مه وه ده ریسی - هاته لای و گوتی: باو کم
بانگت ده کا تا بو ناوی که بو ئیمه ت هه لئینجاوه کریت بداتئ.. وه ختئ

هات و روداوه که ی بۆ گپراوه، گوتی: ترست نه بی، له کۆمهلتی سته مکاران رزگار بوی.. یه کچی له وان گوتی: باوه! به کریتی بگره، چاکترین ره نجبه ره نه وهیه، که به تاقهت و جیباوه ره بی.. گوتی: من خه یالم وایه یه کچی له و دو کیژانه ی خۆم بدهم به تو، به و مهرجه ی ههتا ههشت سالان ره نجبه رم بی، نه گهر ده سالت برده سهر که یفی خۆته و نامه وی زۆریت بۆ بیتم، گهر خوا ههزکا زو ده زانی، که له پیاو باشه کانم.. گوتی: نه مه بریاریک بی له نیوانی من و تو دا“ ههر کام له و دو ماوه یه م په راند، نابیی ناهه قیم لئ بکری” خوداش له سهر ههرچی ده لئین بریکاره.

ئا به و شیویه نه م پیاوه به رزه، که چه که ی خۆی خسته روی موسا عليه السلام و له که شیککی ساده دا شو کردنه که ته و او بو. نه و عادهت و نه ریته جی ماوه ناشیرینه ی، که نیستا ده یکه ن بۆیان ساز نه داو پارهی که ی هه ره زۆری تی نه چو، که ببیته به ربه ست و به ره چی ژن هینان. کاتیک نه م باو که به ریزه زانی موسا خاوه ن ده ست پاکی و داوین پاکی و جوامیری و خاوه ن هیزی جهسته یه له گه ل نه وه ی، که فه قیریش بو، یه کسه ر که چه که ی خۆی خسته پروو پیشکه شی کرد.

ژن هینانی پیغه مبه رو هاوه له به ریزه کانی، گشتیان به ئاسانی و به بی بارگرانی نه نجام درا، نه و دابو نه ریت و رپوره سمه ی نیستا که خه لک پیوه ی سه رگه رم، له راستیدا هه موی دابو نه ریتی فیرعه ونیه کانه بۆ رو خاندنی بنه مای خیزان و به ربه ست دانان له به رده م ژن هینان دا.

کاتیک که چه که م به شودا به یه کیک له پیاو چاکان ماره یه که یان ته نها به نوسین نوسی، به بی و هه رگرتنی ماره یی جگه له که میکی نه بیته، یه که م مه رجو دو مه رجیشم نه وه بو، که نابیی نه زیرو نه شتی تری بۆ بکه ن.

به بۆنه‌ی نه‌وه‌ی، که ده‌شی پیاو کچه‌که‌ی خۆی بۆ پیاوی چاک و به‌ته‌قوا
بخاته رو، ئەم چیرۆکه واقعییه باس ده‌که‌ین، که له کتێبه‌کانی میژو تو‌مار
کراوه:

((له عبداللہی کورپی ئەبی وداعه‌وه، که گوتویه‌تی: من له کۆرو
دانیشتنه‌کانی سه‌عیدی کورپی موسه‌یه‌ب ئاماده بوم، به‌لام چەند رۆژێک له
دانیشتنه‌کان ئاماده نه‌بوم، کاتیکیش چومه لای بۆ ئاماده‌بونی وانەکان
پێی گوتم: له کوی بوی؟ منیش گوتم: خێزانە که‌م ئەمری خوای به‌جی
هیناوه و هفاتی کردوه، منیش سه‌رقالی ئەمه بوم. ئەویش گوتی: ده‌بوايه
پیت گوتباين، تا یارمه‌تیمان بدایتایه؟! عبدالله ده‌لی: پاشان ویستم
هه‌لسم برۆم، سه‌عید پێی گوتم: به‌نیازی ژن هینان نی؟ منیش پیم گوت:
ره‌حه‌تی خوات لی بی! کئ کچ به‌من ده‌دا، من خاوه‌نی دو یان سی
دره‌هم!

سه‌عید گوتی: من کچی خۆمت نه‌ده‌می.

منیش گوتم: ئەوه به‌راسته؟!!

سه‌عید گوتی: به‌لی.

ئنجا گوتی: الحمد لله تعالی و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله
وصحبه، له‌سه‌ر دو دره‌م یان سی دره‌م کچه‌که‌ی لی ماره کردم.
عبدالله ده‌لی: له خۆشیا نه‌مه‌زانی چی بکه‌م، گه‌رامه‌وه ماله‌وه بی‌رم
له‌وه ده‌کرده‌وه له‌کئ شت وه‌رگرم. له کئ قه‌رز که‌م. پاشان نوێژی ئیوارەم
کردو چراکه‌م داگیرساندو به‌ریانگم کرده‌وه و ویستم نان بخۆم، که نان و رۆنی
(زه‌یت) بو. ئا له‌وکاته‌دا له ده‌رگا درا، گوتم: کئیه؟
گوتی: سه‌عید.

ده لئى: بېرم له هه مو كه سېك كرده وه كه ناوى سعید بې، ته نها سعیدی كورې موسه یه ب نه بې. چونكه بۆ ماوه ی چل سال، رېنگای سعید نیوان مزگهوت و ماله وه بو، كاتېك چومه دهره وه بینیم سعیدی كورې موسه یه به، گومانم برد كه په شیمان بویتته وه، پیم گوت: باوكی محمد! به دوامت بناردايه، خۆم دههاتم بۆ لات.

نه ویش گوتی: نا! تۆ شایسته تری كه بیینه لات.

گوتم: چ ده فهرموی؟ سعید گوتی: تۆ پیاویکی بئی ژنی و تازه ژنت ماره كرده، له بهر نه وه پیم باش نه بو به ته نهایی شهو بكه یته وه، نه وه ش خیزانه كهت، كه له دواوه ی سعید وه ستا بو. كاتېك كه هی تابه ژوره وه بۆم دهر كهوت، كه جوانترین نافرته وه له هه مو كه سېك زیاتر قورنانی له بهر وه شاره زاترین كه سه له سوننه تی پیغه مبه ر ﷺ، ههروه ها له هه مو كه س زانتر بو به رامبه ر به مافه كانی پیاو..

عبدالملكی كورې مهروان داخوازی ئەم كچه ی سعیدی كورې موسه یه بی كرد بۆ كوره كه ی، كه ناوی وه لید بو، كورې خه لیفه بو. به لام سعید رازی نه بو كچه كه ی خۆی به شو بدات به كورې خه لیفه!!

لیره دا شتېك هه یه كه ده بې بگوتری، نه ویش نه وه یه بۆیه سعید یه كسه ر به بې پرسى كچه كه ی به عبدالله ی گوت كچه كه مت پېشكه ش ده كه م، چونكه كچه مسولمانه كه ی كچېكى قورنانه بهر وه شاره زا بو، باوكی سه رېشك (مخیر) كرد بو بۆ به شودانی، به مه رجی نه و كه سه ی داخوازی ده كات ده بې به ته قواو صالح بئی و خۆی بۆ خوا یه ك لایى كرد بیته وه، با سهروه ت و سامانیشى نه بې. به لگه ی راستیی نه وه ش، په تكد رنه وه ی داخوازیه كه ی عبدالملك بو بۆ كوره كه ی كاتېك كه به

سەئىدى گوت: كۆرەكەم بەقەد كىشى كچەكەت خىل ۋە زىرى بۇ دەكات. بەلام كچەكەمى پىتى رازى نەبو، چونكە نەيدوھىست بەھۆى فىل ۋە چەواشەيى خىل ۋە زىرو مال ۋە سامان ۋە كۆشك ۋە تەلار ۋە خزمەتچىدە، خىل ۋە گەورەى لەبىر بچىتەو ۋە لەخوا پەرسىتى كەمتەرخەمى بكات. لەبەرئەو ۋە خىستەنەپورى كچ بۇ پىاوى صالح تەنھا پىشەى (سلف الصالح) نەبو، بەلكو لە ھەمو چاخ ۋە سەردەمىكدا پىاوى صالح كچى خۇى بۇ پىاوى بەتەقوا ۋە بەرەشت خىستۆتە رو.

بەكىك لە برادەران بۇى باسكردم، كە نىمامى مزگەوتى (حى مىدان) لە دىمەشق رۆژىك لە كاتى خوتبەدا ھانى گەنجانى دەدا بۇ ژن ھىنان ۋ، ھانى باوكانى دەدا مارەيى سوك ۋە ئاسان بكن. نىمامەكە گوتى: من چەند كچىك ھەيە، ھەر كەسى دىيەوئ بىياغوازى، من نامادەم پىشكەشيان كەم بەبى ھىچ مەرجىك، تەنھا مەرجى دىن ۋە رەشت نەبى. دەلى: مانگىك تىپەرى نەكرد، تاو ۋە كەھمو كچەكانى بەشودا.

بوخارى ۋە نەسانى دەگىرئەو ۋە كە عومەرى كورپى خەتتاب رەزاي خىل ۋە لى بى گوتىتەى: كاتىك مىردى خەفصە مرد، بە عوسمانى كورپى عەفان گەيشتەم ۋە خەفصەم خىستە رو بۇ ئەو ۋە خىل ۋە بىنى بكات ۋە مارەى بكاتەو ۋە، پىم گوت: گەر خەز دەكەى، تا خەفصەى كچى عومەرت لى مارە بكەم، عوسمانىش گوتى: با بزائم چۇن دەبى.

چەند شەوئىكى پى چو، عوسمان بىنىئەو ۋە بەھمان شىو ۋە پىم گوتەو ۋە، ئەوئىش گوتى: ژن ناھىتم. پاشان توشى ئەبوئەكر بوم ۋە پىمگوت: گەر خەزدەكەى تا خەفصەى كچى عومەرت لى مارە بكەم، ئەوئىش بى دەنگ بو ۋە بۇى نەگەرپاىئەو ۋە، ئا بەو شىوئە مایەو ۋە، پاشان پىغەمبەر ﷺ

خَوَازِیْنُو کَر دُو لَه پِیْغَه مَبَهَر م مَاره کَر د.

نَه بوبَه کَر توشم بو و گوتی: رَه نَگَه لَه دَلت گَران بوبی کَاتِیْک حَه فَصَه ت
 بُو خَسْتَمَه رُو، مَن نَه گَه رَا مَه وَه. عومَه ر گوتی: بَه لَی. نَه بوبَه کَر گوتی:
 هِیْچ شَتِیْک نَه بوبَه بَه رِبَه سَت بُو نَه گَه رَا نَه وَه بُو وَه لَامِی مَاره بَرِیْنُو حَه فَصَه.
 بَه لَام مَن دَه مَزَانِی کَه پِیْغَه مَبَهَر نِیَازِی نَه و خَوَازِیْنُو یَه، بُو یَه
 نَه گَه رَا مَه وَه. حَه زِشَم نَه کَر د نَه یِیْنُو پِیْغَه مَبَهَر ﷺ بَدَر کِیْتَم. بَه لَام گَه ر
 پِیْغَه مَبَهَر ﷺ وَا زِی لَه م خَوَازِیْنُو یَه بَه یِنَا بَا یَه نَه وَا مَاره کَر د نُو حَه فَصَه م
 قَبُول دَه کَر د.

داوانه کردنی مارهیی زور

پیغهمبەر ﷺ ده فرموی: ((إِنْ مِنْ يُمْنِ الْمَرْأَةِ تَيْسِيرُ خَطْبَتِهَا، وَتَيْسِيرُ صِدَاقِهَا، وَتَيْسِيرُ رَحِمِهَا))^(۱)، واته: له خیرو بهره که تی تافردت نهویه، که خوازینیییه که ی تاسان بکریو مارهیی به که ی سوک و تاسان بیو زور نه بی. بوخاری و موسلیم ده گپرنه وه: ((تافره تیک هاته لای پیغهمبهری خواو گوتی: نهی پیغهمبهری خوا! من خوتم پیشکش ده که م. پیغهمبهر ﷺ سهیریکی کردو پاشان سهری به نیازی رازی نه بون راوده شانند، نجا تافره ته که هه لساو به کسه ر پیاویک هه لساوه سهریو گوتی: نهی پیغهمبهری خوا گهر تو نایهینی، له منی ماره بکه. پیغهمبهر ﷺ فرموی: چیت ههیه تا بیکه ی به مارهیی، یان مارهیی پی بده ی؟ پیاوه که ش گوتی: ته نها نهو کراسه م ههیه!

پیغهمبهر ﷺ فرموی: هه ولده نه موسیله یه کی تاسن بو مارهیی پهیدا بکه.

به لام پیاوه که بوی پهیدا نه بو، پیغهمبهر ﷺ پی فرموی: چ شتیکت له قورنان له به ره؟ نه ویش گوتی: به لی، نه م سوره ت و نهو سوره ته. پیغهمبهر ﷺ فرموی: نهوا تیوه م له یه کتری ماره کرد به وهنده نایه ته ی له به رته.

له گپرانه وهیه کی تر دا پیغهمبهر ﷺ فرموی: برۆ نهوا له یه کتریم ماره کردنو، قورنانی فیتر بکه)) بوخاری و موسلیم ریوایه تیان کردوه.

(۱) رواه أحمد فی المسند والنسائی (حدیث حسن).

نه‌نس ده‌لی: ((نه‌بو طه‌لحه نوم سوله‌یمی ماره کردو ماره‌یی به‌که‌شی مسولمان بونی نه‌بو طه‌لحه بو! چونکه نوم سوله‌یم له‌پیش نه‌بو طه‌لحه مسولمان ببو، جا داخوازی کرد، نوم سوله‌یم گوتی: من مسولمان بوم، گهر تۆش مسولمان ببیت نه‌وا شوت پی‌ده‌که‌م. نه‌ویش مسولمان بو، مسولمان بونه‌که‌ی بوه ماره‌یی یان))^(۱).

((نه‌بی سه‌لمه گوتویه‌تی: له‌ عائیشه‌م پرسی: ماره‌یی دانی پی‌غه‌مبهر ﷺ چه‌ند بو. نه‌ویش گوتی: ماره‌یی دانی بو خیزانه‌کانی دوازده تۆقیه‌و (نه‌ش) بو.

عائیشه گوتی: ده‌زانی (نه‌ش) چیه؟

گوتم: نه‌خیر.

عائیشه گوتی: نیو تۆقیه‌یه.

گوتم: که‌واته پی‌نج سه‌د دره‌مه^(۲)))^(۳).

نین عه‌باس ره‌زای خوای لی بی گوتویه‌تی: (له‌وکاته‌ی که‌ عه‌لی کوری نه‌بو تالیب فاطیمه‌ی کچی پی‌غه‌مبهری ماره کرد، پی‌غه‌مبهر ﷺ به‌ عه‌لی فه‌رمو: شتیک بده به فاطیمه! عه‌لی گوتی: هیچ شتیکم نیه! پی‌غه‌مبهر ﷺ فه‌رموی: نه‌دی زرئیه‌که‌ت له‌کوئیه؟ بیده به فاطیمه)^(۴).

ئا نه‌وه بو ماره‌یی کچی پی‌غه‌مبهر ﷺ، که به هیچ شیوه‌یه‌ک به‌ پاره مه‌زه‌نده ناکرئ، باوکی به‌زرئیه‌ک به‌ شوی ده‌دات که سودی لی‌وه‌رناگیرئ،

(۱) رواه النسائي (صحيح).

(۲) تۆقیه چل دره‌مه، که‌واته ماره‌یی به‌که پی‌نج سه‌د دره‌مه، دره‌میتیکش ده‌کاته چل

قرشی سوری، که‌واته کوئی ماره‌یی به‌که‌ی دوسه‌د لیره‌ی سوریه!!

(۳) رواه مسلم.

(۴) رواه النسائي والحاكم، (حدیث صحیح).

به لکو تنها وهك ره مزیتك داده نرئ بؤ په یوه سترکردنی په یوه نندی ژنو میژد. گهر سهرنج بدهین، جیواو زیه کی زور هدی له نیتوان ناسانکردنی ژن هینان له نیسلامو دابو نهریته نه فامی و جاهیلیه کافان له سهرده مه دا، تنانست ژن هینان بؤته مایه نه گبه تی و سهر نیشو مهینه تی.

عومهری کوری خه تتاب گوتیه تی: (ألا لا تغالوا^(۱)) بصداق الناس!!
فإنها لو كانت مكرمة في الدنيا وتقوى عند الله لكان أولاكم بها نبي
الله ﷺ!

ما علمت رسول الله ﷺ نكح شيئاً من نساائه ولا أنكح شيئاً من بناته على أكثر من اثنتي عشرة أوقية^(۲)، واته: ناگادارین نه کهن مارهی نافرته تان زور بکهن!! چونکه گهر له دنیا دا مارهی زور، جیگهی ریزو چاکی و ته قوای خوا بوایه پیغه مبه ر ﷺ له هه موانتان شایسته تر بو بؤ

(۱) چیرۆکی نهو ژنه ی به نایه تی (وَأَتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا) وه لأمی عومهری کوری خه تتابی دایه وه که بانگیشی نه وه ی ده کرد له ماره پیدا داوای شتی زور نه کورئ، راست (صحیح) نیه له دو لایه نه وه:

به کتیکیان له لایه نی فرموده یه: چیرۆکه که له چند گپرانه وه یه ک هاتوه که هه ندیکی پچران (انقطاع) ی تیدایه، هه ندیکی تریش لاواز (ضعیف) ن به هوی مجالدی کوری سه عید، یان قه یسی کوری ره بیع، که هه رد و کیشیان ئین حه جهری عه سقه لانی به لاوازی داناون. لایه نه که ی دی فقهیه: چونکه زور داواکردنی مارهی حه رامه و خراپه کاری لئ په ی داده بئ، نایه ته که ش نه وه ده گه یه نئ، که پیار به خو به خشینه وه ده توانئ نه وه نده ی بداتئ گهر زوریش بئ. به لام گهر کچه که، یان وه لی کچه که داوای زور بکهن نه وه یان قه ده غه لیکراوه، ژیریش قبول ناکات نم ژنه ره خنه له خه لیفه بگری و خه لیفه ش لئ بی ده نگ بئ، سهره رای نه وه ش بلی: عومهر هه لئهی کردو ژنه که پیکای! به تاییه تی له پشتر باسی ماره ییمان کرد، که پیغه مبه ری خوا ﷺ فەر و بده که تی ژنی به ناسانی و که می ماره ییه که یه وه به ستوه.

(۲) رواه أحمد في المسند والترمذي والنسائي (حدیث صحیح).

زۆردانى مارهىي. پىغەمبەر ﷺ بۆ مارهىي خىزانە كانى لە دوازده ئوقىيە زياترى نەداو، ھەرۈھە بۆ كچە كانىشى بەھمان شىۋە.

عەلى كورى ئەبوتاليب گوتويەتى: پىغەمبەرى خۇا ﷺ دۆشەگ و باليفىكى كرده جيازى فاطيمە، كە ناواخنة كەي پوش بو.

جابر دەلى: لە رۆژى گواستنه وەي فاطيمەدا ئامادەي زەماوئەندە كە بوين، كە ھىچ بو كىنى يەك لەو باشرمان نەديبو. ئەو شتەي كە لەسەرى دانىشتبوين لىفە بو، خورماو مېۋىيان بۆ ھىناين، ئىمەش خواردمان نەو پىخەفەي شەوى بو كىنىيە كەي لەسەرى دەنوستن پىستى بەران بو.

پرۆژهی ژن هیئان

ئیمامی نهحمده له مهسنهددا به (صحيح)ی گيڤاويه تيهوه: يه كيك له هاوه له بهر پريزه كاني پيغه مبهري ﷺ خۆي يه كلا كرد بۆوه بۆ خزمه تکردنی پيغه مبهري ﷺ، له لای پيغه مبهري ده مايه وه بۆ جي به جي كردنی پيويستی يه كانی. پيغه مبهري ﷺ پي فەرمو: بۆ ژن ناهيئنی؟ نه ویش گوتی: ئەي پيغه مبهري خوا من نه دارم و هيچ شتيك نيه، له بهر نه وه خۆم يه كلا ده كه مه وه بۆ خزمه تکردنی جه نابت. جا بي دهنگ بو پاشان دو باره هه مان پرسياي ليكرد وه و نه ویش هه مان وه لامي دايه وه، پاشان ئەم هاوه له بهر پريزه بي ري كرد وه و گوتی: به خوا پيغه مبهري خوا بۆ بهر ژه وه ندى دنيا و تاخيره تم چا كتر ده زانی، گەر نه مجاره پيم بلتيته وه به قسه ي ده كه م. جا نه مجاره پيغه مبهري ﷺ پي فەرمو: بۆ ژن ناهيئنی؟ نه ویش يه كسه ر گوتی: ده ي ژم بۆ بيئنه. پيغه مبهري ﷺ فەرموی: پرۆ لای به نی فلان، بلتی پيغه مبهري خوا فەرمانتان بي ده كات كه كچه كه تانم به نئو ليم ماره بكن...

هاوه له بهر پريزه كەش گوتی: ئەي پيغه مبهري خوا من هيچ شتيك نيه. پيغه مبهريش به هاوه له كاني فەرمو: ((به قه د كيشي ده نكه خورمايه ك له زيڤر بۆ برا كه تان كوڤكه نه وه))^(۱) نه وانيش بۆيان كوڤكرده وه و زيڤره كيان بۆ

(۱) له ديڤينه وه له هه ندي ولاتدا وا باربوه، گەر گه نجيك پيويستی بايه ژن بهيئنی و عه قدي ماره يي بي ري، گه نجه كه به م بۆ نه يه وه ناهه نگيكي ساده ي ساز ده كردو، هاوري و خزم كه س و كاري و دراوسين كاني ده هاتن، نه ویش به دانيشتنه وه پيشوازي لي ده كردن و كلاوه كەي به وه رگه رايي به ده سه ته وه ده گرت، جا هه ركه سه و به گوڤره ي تواناي خۆي وه ك دياريه ك شتيكي داده نا، گه نجه كەش هه ر نه وه نده ي ده زانی كلاوه كەي پر بوه، جا بۆ ماره يي و وه ليمه ي خه رج ده كرد.

قەومە کە بردو کچە کە بیان لسی ماره کرد، هەروەها هاوێتەکان بۆ پۆژی بۆک
گواستەوێت بە هەمویان مەرتیکیان بۆ برد. (۱)

(۱) رواه أحمد في المسند (حديث صحيح).

مارهیی و سوربون له سهر به جی هیئانی

خوای گهوره ده فەرموی: ﴿وَآتُوا النِّسَاءَ صَدَقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا﴾ (النساء - ۴)، واتە: مارهیی تهواو بدن به خیزانه کانتان، نه گەر رازی بون و پر به دل پێیان خوش بو، به شیک له مارهیی به که یان بخۆن یان پیتان بده نهوه، نهوا به نوۆشی گیانی بیخۆن یان ودری گرن.

به م بۆنه یه وه پێویسته نهوه بزانی مارهیی مافی ئافرهته وه هی خۆیه تی و میرده که ی هیچ مافیکی به سه ره وه نیه، چ هه موی بی یان نیوه ی ماره یی یه که. به هیچ جوړیکیش پیاو بۆی نیه زۆر له ژنه که ی بکات ماره یی یه که ی لی بسینی و لی گل داته وه، یان له ماره یی یه که که له وه له و شتومه کی ناو مالی پی بکری و پی ناماده بکات. چونکه نیسلام له سه ر پیاوی دانا وه نه رک ی سه رشانیه تی، که که له وه له و شتومه کی ناو مال و پۆشاک ی خیزانه که ی دا بین بکات و بژیویشی بدات. به لام گه ر ئافره ته که به گه ردن نازایی و به نه فسیکی بی گه رده وه پاره ی ماره یی یه که بدات به میرده که ی، نهوا میرده که ی بۆی هه یه وه ریگری و بیخوات، به لگه ش نه م نایه ته پیروزه ی سه ره وه یه.

هه ر له م باره یه وه خوای بالاده ست ده فەرموی:

﴿وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ زَوْجٍ وَأَنْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَانًا وَإِذَا مَا مُيِّنَّا ۖ وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا﴾ (النساء: ۲۰-۲۱)،

واته: نه گهر ویستتان واز له ژنه کانتان بینن و ئافره تیکي تر بخوازن له کاتیکدا مالیکي زورتان پی به خشی بون، نابی هیچی لی وهر بگرنه وه. جا وه ک پرسیاریکي سهر سورمان لیمان نه کات و، ده فهرموی: ئایا ده تانه وی به زور پاره که یان لی وهر بگرنه وه، که شه وهش تاوان و گونا هیکي ړون و ئاشکرایه. چوڼ ودریده گرنه وه له دواي شه وی، که له یه ک داپراون و لیك جیابوینه وه و په یمانیکي پته وو توندیشیان لی وهر گرتون به زیاده پی به خشینان، نه ک لی گرتنه وه یان، ئیوهش په یمانتان پیداون به جوانی و ریك و پیکی پیکه وه بژین له گوزهرانی ژسانی ژن و میردایه تی، کاتیکیش لیك جیاواز دهنه وه به هه مان شیوه به جوانی و به ریك و پیکی و بی ستم له یه کتری کردن جیا ببنه وه.

پیغه مبر ﷺ ده فهرموی: ((أحق الشروط أن توفوا به ما استحللتم به من الفروج))^(۱)، واته: شایه نترین مه رج، که وه فای پی بکری شه ویه، که به هویوه داوینی هاوسه ری پی حه لال کراوه.

هه ره له باره ی ماره یی دان پیغه مبر ده فهرموی: ((أیما رجل تزوج امرأة علی ما قل من المهر، أو کثر، و لیس فی نفسه أن یؤدی إليها حقها خدعها، فمات ولم یؤد إليها حقها، لقی الله یوم القیامة وهو زان!))^(۲)، واته: هه ره پیاو ریك ژن ماره بکات، جا ماره یی یه که ی زور بی یان که م، له دل و دهر ونیدا وا نه بی، که حه قی ماره یی یه که ی به ژنه که ی بدات، شه وا فیلی له ژنه که ی کرده. کاتیکیش مردو حه قی ماره یی یه که ی نه دا بو، رژی قیامت به زیناکه ره به خوا ده گات.

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) رواه الطبرانی (حدیث صحیح).

داخواری و دو عاکه‌ی

له کاتی گری بهستی ماره کردندا، پیویسته وتاریک بجویندریتتهوه، که به سوپاس و ستایشی خواو درود دان له‌سەر پیغه‌مبەر ﷺ ده‌ست پی‌بکات به‌م شیوه‌یه‌ی خواره‌وه:

(إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ
أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا
هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ) .. ، (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ) (يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ
وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي
تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا) (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا).

پاش کۆتایی هاتنی نهم وتاره ئنجا نهو کهسه باسی داخواری ده‌کاو ده‌لی: (هاتوم بۆ داخواری کچه‌که‌تان بۆ کوری فلان).

پیغه‌مبەر ﷺ فەرمویەتی: ((کل خطبة لیس فیها تشهد فہی کالید الجذماء))^(۱) واتە: هەر وتاریک شایه تمانی تیدا نه‌گوتری نه‌وا وه‌ک ده‌ستی بر‌او وایه.

نامۆزگاری و راسپارده بهر له هاسه رگرتن

نامۆزگاری دایک و باوک بو کچی تازه به شودراو

ئهنهس ده لئی: هاره له به ریزه کانی پیغه مبهری خوا ﷺ کاتییک که بوکیکیان بو زاوا ده گواسته وه، فرمانیان به بوکه که ده کرد که خزمهتی میرده کهی بکات و چاودیری مافی ژنو میردایه تی بکات.

نامۆزگاری باوک له کاتی به شودانی کچه کهی

عبداللهی کوری جعفری کوری نه بوتالیب نامۆزگاری کچه کهی کردو پیی گوت:

نه کهی (غیره)ت به رامبهر میرده کهت هه بی، واته لئی بترسی له وهی که دلی به نافرته تیکی تره وه بیته. چونکه ئەم (غیره)یه کیلیی ده رگای ته لاق دانه! نه کهی زۆر گلهیی و گازانده و ناره زایی ده ربیری، چونکه ده بیته هوی توره بونی.

پیویسته چاوه کانت به کل^(۱) برازینیتته وه، چونکه جوانترین پازانه وه یه، خوشتترین و باشتترین بۆن ناوه.

(۱) لهو کاتهی (قرافصة بن الأوص) نانیهی کچی خوی له میری برواداران عوسمان ﷺ ماره کردو بۆی برد، باوکی نامۆزگاری کردو گوتی: کچه شیرینه کم! تۆ ده چیته لای نافرته تانی له نافرته تانی قوره یشی، که نهوان له تۆ زیاتر ده توانن خویان بوخوشکمن، که واته دو خسلته ههیه لیمی وەرگره "کل له چارت بدهو، یان به ناو خۆت بوخوش

بکه، ههتا بۆنت وهك بۆنی نهو كونده ناوه بێت، كه باران لێی ده دات. (الأغانی لأبی الفرج الأصفهانی)

عه مری كوری حجر پاشای كنده داخوازی (أم آياس بنت عوف بن مسلم الشیبانی) كرد، كاتێ وهختی گواستنه وهی هات، دایكی كچه كه به تنیا له گهڵ كچه كهی دانیشته و چند نامۆژگاریه كی كرد، نامۆژگاریه كان بنه ماكانی به خته وه ریبی ژبانێ ژنو میتردایه تیو، نه وهی پێویسته له سه ری به رامبه ر به میترده كه ی بیکات، به دیار ده خست كه ده كری بكریته ده ستور بۆ گشت نافرته تان. نامۆژگاریه كان بریتی بون له:

یه كه م و ده م: به قناعه ت به و به باشی گوێرایه ل و فه رمانه ریبی به .
سێهه م و چواره م: نه كه ی به ئێلی شتیكی ناشیرینت پێوه ببینی، یان بۆنی ناخۆشت بكات، به لكو با خۆشترین بۆنت هه لمۆئ.
پینجه م و شه شه م: ناگاداری كاته كانی خواردن و نوستنی به، چونكه برسیتی گپ له پیاو به رده دات، تیرخه و نه بون مایه ی توره بونه .

حه وتم و هه شه م: مأل و سامانی پیا ریزه و چاودیری منداله كانی بکه .
نۆیه م و ده یه م: سه رپینچی فه رمانی مه كه، نه ئینی ناشكرا مه كه، چونكه گه ر سه رپینچی فه رمانی بکه یه ت، یان دلێت شكاند، نه ئینیت ناشكرا كرد، نه وا له غه درو توره یی نه و پارێزراو نابی، گه ر میترده كه ت خه مبار بو، نه كه ی خۆت به دلخۆش و شادمان پيشان به دیت، گه ر دلخۆش بو نه كه ی خۆت به خه مبار پيشان به دیت!
(أبو أسود) به كچه كه ی گوت: نه كه ی غیره ت هه بی، چونكه غیره كلیلی ته لاقدانه، پێویسته خۆت بۆ میترده كه ت جوان بکه یه ت، جوانترین رازاوه ش كله، پێویسته خۆت بۆخۆش بکه یه ت، باشترین بۆخۆش ده ستنویژ هه لگرتنه ..

یه كێك له نافرته جوانه كانی نه وره یی نامۆژگاری نافرته تان ده كات، كه رۆژانه چند جارێك ده م و چاویان به ئاری سارد بشۆن!
كه واته ده ستنویژ هه لگرتن حیکمه تی گه وره ی تیدا یه .

ئامۆژگاری خەزور بۆ زاواکەیی

لەو کاتەدا ئیمامی عەلی داخواری فاطیمەیی لە پێغەمبەر ﷺ کرد،
 پێغەمبەر پێی فەرمو: ((هي لك أن تُحسن صحبتها))، واتە: فاطیمە بۆ
 تۆیە، بە مەرجێ بە باشی و بە چاکی هەلس و کەوت و ڕەفتاری لەگەڵ
 بکەیت))^(۱).

عوسمانی کۆری عەنبەسەیی کۆری ئەبو سوڤیان داخواری کچە مامەکەیی
 کرد، کە عوتبە مامی بو. عوتبەش عوسمانی لەلای خۆی دانیشاندو
 دەستی بەسەری دادەهێناو، پاشان گوتی: نزیکترین خەزم داخواری
 خۆشەویستەری خۆشەویستی کردو، کە ناتوانم ڕەتی بکەمەوه. ئەوا ڕازی
 بوم بێنە هاوسەری یەکتەری، تۆ لەو بەرپۆزتری لە کاتیگدا کە کچەکەم بە
 دڵمەوه نوساوه، لەبەرئەوه ڕیزی بگره، تا بەزمانی شیرینەوه باست بکەم.
 هەرگیز قسەیی ناشیرینی پێ نەئێتیت و بە کەمی نەزانی، ئەگینا ڕیزت لەلام
 کەم دەبێتەوه و بە بچوکی دێیە بەر چاوم. لەگەڵ ئەوهی نزیکیی بەلام
 نزیکترم کردوێهوه، لەبەرئەوه خۆت لە دڵم دور مەخەرەوه.

(۱) رواه الطبراني (صحيح).

دايىكىك نامۇزگارى كچهكەي دەكات

پيش شەوى گواستنه وهى

دايىكىكى ھاوچەرخ نامۇزگارى كچهكەي بەم نامۇزگارىانە كرد، لە كاتىكدا خەندەو فرمىسك تىكەل بە يەكتى بىون گوتى:
(كچه شىرىنەكەم! تۆ بەرەو ژيانىكى نوئى بەرپى دەكەوى.. ژيانىك كە جىگەي باوك و دايكتى تىدا نايىتەو و جىگەي خوشكەكانتى تىدا نايىتەو... لەبەر ئەو تۆ دەبىيە ھاوړىو ھاوسەرى پياويك، كە نايەوئى كەسىكى تر بەشدارى لەگەل دا بكات، با ئەو كەسەش لە خوئىن و گۆشتىشت بى...)

كچهكەم! تۆ ببە ئەو ھاوسەرە، كە مافى ھاوسەرىتەي خۆي بدەيتى، لە سۆزو خوشەويستىدا بۆي ببە بەدايك، تۆ وا بكە ئەو ھەست بكات تۆ ھەمو شتىكى ژيانى ئەوى. ئەو ھەش بزائەو ھەردەم لەبىرت بى، كە پياو جا ھەرچ پياويك بى - منداىكى گەورەيە - كەوا بچوكتىن و كەمترىن وتەي شىرىن و خوش، بەختىارى و شادى پى دەبەخشىت. بەو شىو پەفتار نەكەي، كەوا ھەست بكات بەھۆي شوكردى تۆو لە كەس و كارو خزمىت كرده، چونكە ئەويش بەھەمان شىو لەپىناو تۆ، وازى لە مالى دايك و باوكى ھىناو. بەلام ئەو جياوازيەي نىوان تۆو ئەو ئەويە، كە لەنىوان ژن و پياو دايە.. ئافرەت ھەردەم سۆزى بەلای دايك و باوكى و براو خوشكەكانىدا دەجولتى. ھەروەھا سۆزى بىرى بەلای ئەو مالى دەجولتى، كە تىيدا پەروەردە بودە پىگەبىو و گەورە بو و فىرى خوئىندن بو.. بەلام ئافرەت دەبى خۆي لەسەر ئەم ژيانە نوئىيە رابھىتتى، دەبى ژيانى خۆي

بگوئین له گهل نهو پیاوهی، که بوته هاوسه ری ژسانی و، بوته باوک و چاودپرو سه ره رشتیاری منداله کانی... نا نه مه یه دنیا نوی یه که ت. کچه که م! نا نه مه نیستاو ناینده ته، نا نه وه یه نهو خیزانه ی، که توو هاوسه ره که ت به شداری دروست کردنیتان کرده. به لام دایک و باوکت به ابرو داده نرین..

خوشه ویسته که م! من داوای له بیر کردنی دایک و باوک و خوشک و براكانت ناکه م، چونکه نهوان هه رگیز تو یان له بیر ناچن، دایک چون جگه رگوشه که ی له بیر نه چیته وه. داوات لسه ده که م هاوسه ره که ت خوشبوئی و بوی بژی و، له گهلیدا به به ختیاریی ژیان بگوزهرینه) (۱).

(۱) نا نه وه یه دایکی مسولمانی عاقل و تیگه یشتو و رۆشنبیر، که کچه که ی هان ده دات میترده که ی خوشبوئی و نه بیته کۆت و به ره رچ له سه ر پئیگای ژنو میتردایه تی. نا نه وه یه نامۆژگاری، نهک وهک دایکه به ناو مسولمانه کافان، که جارئ کچه که نه چۆته مالی میتردیه وه هانی نه وه ی ده دات، که بارگرانایی و بیانو و گله یی له میترده که ی بکات، که نه وه ش ناشوب گپری به و، ده بیته مایه ی ژیان تالی کچه که ی . (وه رگپر)

خوشی و شادیہ کانی ژن گواستنه وه

گورانی و دہفہ لیدان

روبه یعی کچی موعه وه ز ده لیت: ((کاتیک به بوکی بو مالی زاوا گواسترامه وه، پیغه مبهری ﷺ هاته سهر دانان، رایه خیکمان بو پراخت و دانیش، وه ک چون تو ناوا دانیش تویت - مبهست پی پی گیره وه که یه تی -، کومه لیک که نیزه ک ده ستیان کرد به دہف لیدان، هونراوه یان به سهر نه و کس و کارانه ماندا هه لده دا، که له رژی به دردا شهید بوبون، ده یانلا و انده وه، کتوپر یه کیکیان گوتی: (وفینا نبی یعلم ما فی الغد)، واته: پیغه مبهری کمان له ناودا دانیشته وه، دہزانی سبهی چی روده دات.

پیغه مبهری خوا ﷺ فہرموی: ((دعی هذه و قولی الذی کنت تقولین ...))، واته: واز له و قسانه بینه و بروره وه سهر قسه کانی ئیستات))^(۱). له گیرانه وه یه کی راست دا پیغه مبهری خوا ﷺ فہرموی: ((لا یعلم ما فی غد إلا اللہ))، واته: جگه له خوی مہزن، کسی تر نازانی سبهینی ج روده دات))^(۲).

((خاتو عانیسه گوتو یه تی: نافرہ تی ک درابو به شو به پی او یکی نه نصاری، له کاتی گواستنه وه یدا پیغه مبهری خوا ﷺ فہرموی: عانیسه! نایا هیچ ناهه نگیکتان ناماده نه کردوه؟ چونکه نه نصاری یه کان حزیان له

(۱) رواه البخاري والبيهقي وأحمد في المسند.

(۲) رواه الطبراني (صحيح).

يارى و ناههنگه))^(۱).

پيغه مبهري ﷺ ده فهرموي: ((فصل ما بين الحلال والحرام الصوت والدف))^(۲)، واته: جياوازي نيوان نيكاحى حه لال و حهرام، ناشكر اكر دنيه تي به ده ف و گوراني.

نهو گورانيه ش كه دروسته له كاتي ژن گواستنه وه دا بگوتري و هك، كه له فهرموده كه دا هاتوه نه وه يه، كه گورانيه كه ماناو مه به سته كه ي ساغو دروست بي و دور بي له قسه ي بي ره وشتيه وه و، نابي مؤسيقاي حهرامى له گهل دابي ته نها ده ف نه بي.. چونكه نهو مؤسيقا جنس بزوين و نهو گورانيه روتانه ده بنه هوي بلا و بونه وه ي به دره وشتي و خراپه كاري و بزواندني جنس به حهرامى.

با باوك و دايكان و هاوسهران ناگاداربن له مه ترسي گويگرتني نه م جوړه گورانيه حهرام و مؤسيقا نارزو بزوين و له خوا غافل كارانه دا.

ثيمام صديق حه سهن خان گوتويه تي:

گويگرتني گوراني به بي مؤسيقا جياوازي و خيلافيني زوري له سه ره، له نيوان (سه له ف و خه له ف) دا. به گوي ره ي گوتوه به لگه كانيان درده كه وي، كه گويگرتن له گوراني به ته نها به بي زورنا نه مه كروهه و نه حهرامه، زانايان له سه ره حهرامى گوراني كورا نين وهك هه نديكيان واين گوتوه.

نه وه شمان گوت: نهو گورانيه حه لال، كه وشه كاني باسي شيرك و به سه ردا گوتن به له ش و لارو سيما و قه دو بالاي نافره تيك پيك نه هاتبي.

پيغه مبهري ﷺ گوي بيستي چهند كه سيك بو له ژن گواستنه وه يه كدا

(۱) رواه البخاري وغيره.

(۲) رواه النسائي والترمذي وابن ماجه وغيرهم (حديث صحيح).

گۆرانیان دہ گوت کہ بہو شیوہ دہیانگوت:
 (وزوجك في النادي ويعلم ما في غد)، واتہ: میترده کت لہناو کۆرو
 کۆمہ لہو، دہ زانی بہیانی چ پرو دہ دات.
 پیغہ مہبر ﷺ فہرموی: ((لا يعلم ما في الغد إلا الله سبحانه))^(۱)، واتہ:
 کہس نازانی بہیانی چ رو دہ دات، تہنہا خوی پاکو بیتگہرد نہ بی.
 لہ عامری کوری سہ عدہ وہ، کہ گوتویہ تی: چومہ لای قرظہ کوری
 کہ عبو تہبی مہسعود، جا سی جار دوبارہی کردہ وہ، کہوا جاریدیان لہ لا
 بو و دہ فہیان لی دہ داو گۆرانیان دہ گوت. دہ لی: منیش گوتم: نیوہ ہا وہ لی
 پیغہ مہبرنو گوی لہم گۆرانیہ دہ گرن؟!
 نہوانیش گوتیان: پیغہ مہبر ﷺ لہ ناہہنگی ژن گواستنہ وہ دا ریگہی
 داوہ بو نیمہ داوہ))^(۲).

(۱) رواہ الطبرانی والحاکم والبیہقی (صحیح).
 (۲) رواہ الحاکم والبیہقی والنسائی والطیالسی (صحیح).

خۆت بۆ خیزانه کهت جوان بکهو با ئه ویش خۆی بۆت جوان بکات^(۱)

خوای گوره ده فەرموئ: ﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ﴾ (البقره- ۲۲۸)، واته: ئافره تان ههروهك ئهركی ژنانه یان له سهه شانه، ههروهها مافی رهوای خۆیان ههیه.

((پرسیار له خاتو عایشه کرا، رهزای خوای لای بی، که پیغه مبهه ﷺ دیته مالهوه یه کهم شت چ ده کات؟ گوتی: سیواک ده کات!))^(۲) ((^(۳))).

ئیهن عه باس ده لای: من خۆم بۆ خیزانه کهم جوان ده کهم ههروهك نهو خۆی بۆم جوان ده کات،^(۴) هه زیش ناکه م هه مو مافه کاتم بۆ جی به جی بکات، چونکه هه مو نهو مافانه ی نهو، که له سه ره مه پیویست ده بی و ناتوانم هه موی جی به جی بکه م، چونکه خوای گوره ده فەرموئ: ﴿وَلَهُنَّ

(۱) له هه ندیک (آثار) دا هاتوه، که ده فەرموئ: جله کانتان بشۆن، قژتان کورت بکه نه وهو سیواک بکه ن، خۆتان جوان بکه نو خۆتان پاک راگرن، چونکه به نی ئیسرا ئیل نه مانه یان نه ده کرد، بۆیه ئافره ته کانیان توشی زینا کردن بون.

(۲) رهنگه پیغه مبهه ﷺ بۆیه سیواکی کرد بیست، تاوه کو به ماچ کردن پیشوازی خیزانه کانی بکات!.. چهند جوانه ژنو میترد به یانیان به ماچ کردن یه کتری به جی بیتلن و، ئیوارانیش به ماچ کردن به یه کتری بگه نه وه، تاوه کو یاده وه ره که یان به رده وام بیت.

(۳) رواه مسلم .

(۴) به لای، پیویسته له سهه ژن خۆی بۆ تو جوان بکات نهك بۆ پیاوانی سهه شه قام و ناههنگه کان.

مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَ بِالْمَعْرُوفِ ﴿١﴾.

پياوړې قژ تېکه او دانه هاتو و توژاوی له گهل ژنه کې به نیازی سکا لا کردن، چونه لای خلیفه عومهری کورې خه تتاب، ژنی پیاوه که به خلیفه عومهری وت: گهوره ی پرواداران! من و نهو پیاوه یان نه گوتوه، به مانای له ده ست نهو پیاوه م رزگار که. ^(۲) خلیفه ش زانی ژنه که حه ز به

(۱) قورتوبی له راښی نه مه له نین عه باس ده گپړیته وه، که نه مه پوخته یه تی: (بویه پیاو کاري وا گونجاو ده کات، بو نه وهی له به رده م ژنه کې جوان بیت و ژنه کې دلې پی بکړیته وه و دلخوش بی، یا ژنه کې داوین پاک بی له ناست پیاوان)، گوتویه تی: (بوغوشی و سیواک و لابردنی بونی پیسی له ش و لابردنی سوی له ش و خو پاک کرده وه و نینو ک کردن، شتیکی دیاوه و گونجاوه له گهل نایندا.)

پاشان ده لای: پیویسته پیاو نه و کاتانه ی ژن بزانی، که پیویستی به پیاو هدی، تا داوین پاک بی و چاوه گپړی بو پیاوی تر، هر کاتیکیش پیاو بیسی ناتوانی مافی خوی له سر چی بی کردن بداته ژنه کې، نه و بو هدی نه و ده زمانه به کار بهی تی، که ناره زوی جنسی به هیز بکات، تا ژنه کې داوین پاک بی.

(۲) له کتیبی (تحفة العروس) دا هاتوه: (نافره تان یاری پیاوان، که واته با پیاو به پی توانای یاریه کې جوان بکات!)

خو جوان کردن مایه ی وروژاندنی ناره زوی پیاوه، مایه ی چاوتیر کرده تی و دیارترین جوانی ژنه و مایه ی به رده و امی نولفت و خوشه ویستی به!

(أبو الفرج) له کتیبی (النساء) گوتویه تی: که نه مه مانا که یه تی: ژن کاتیک له لای میړده کې خوشه خت ده بی، دواي ته و او جوان ناکاری و ته و او جوان بونی، گهر له سر خو جوان کردن و خویک راگرتن به رده و ام بی، هون بدات هر چی خشل و جل و به رگ هدی به همو شیه کانیوه به کاری بی تی، که جوانیه کې زیاتر ده کات و به دلې میړده کې یه تی و هزی پی ده کا، با زور وریا و ناگادار بی نه هیلی میړده کې به شیه یه ک بی بی تی، که هزی پی ناکات و هک پیس و پوخلی و بون ناخوشی.

مه ترسی له ده ست جونی پیاویش ده گپړیته وه بو ژن، چونکه نه و بو ته مایه ی که مته رخمی نواندن و، نه ویش چاوه به پیته نافره تی تر. هره وها با ژن خو جوان کردن زیاتر بکات له و کاتانه ی، که خوی گهوره له قورشان باسی کردن و قده غمی کرده

هاوسره کهې ناکات، له بهرته وه میړدی ژنه کهې نارد، تا خوې بشوات و خوې رېک بجات و قژی کورت بکاته وه و نینوکی په نجه کانی کورت بکاته وه، جا کاتیک پیاوه که هاتوه لای خلیفه، نیمام عومهریش فرمانیدا به ژنه کهې لسی بجیته پیښه وه، کاتیک که چوه پیښه وه ژنه کهې نه نیناسیه وه و به لایه وه غریب بو، یه کسهر له لای لاکهوت، پاشان که میړده کهې ناسیه وه پیی رازی بو و، نه و داواپهش که کردبوی بو رزگار بون له ده ست میړده کهې لیی پاشگهز بو وه. نیمامی عومهریش فرموی: خوټان بو خیزانه کانتان ناوا لسی بکه، به خوا چوون نیوه پیټان خوښه ژنه کانتان خوټان جوان بکه، به هه مان شیوه ته وانیش به و شیوه یه پییان خوښه و ده بی خوټانیاں بو جوان بکه.

پیغه مبر ﷺ له باره ی نه چونه لای خیزان له کاتیکدا، که خوې نه رازاندوټه وه و ناگاداری میړده کهې نیه ده فرموی: ((اذا دخلت لیلاً فلا تدخل^(۱) علی اهلك حتی تستحد المغیة وتمتشط الشعشة: الکیس

بهنده و مندالان بیته ژوره وه ی ژنو میړد، مه گهر به مؤلته وهر گرتن بی، خوی گوره ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَسْتَأْذِنُكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهْرِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ﴾ (النور - ۵۸)، واته: نهی پرواداران! با نه وانهی خولامو که نیه ی نیوه، نه و که سانهش له نیوه بالغ نه بون، سی جار نینو لسی بخوازن: له پیس نویژی به یانیدا و نیوه روټان. کاتی شه کان داده نین و له پاش نویژی خه و تنانیش که نه م سی کاته و هختی ته نیایی نیوه یه.

(۱) له کتیبی (فیض القدير) هاتوه، که نه مه پوخته که یه تی: (گهر پیاو له سه فردا بو نزيك بو بگهریته وه، ژنه کهش به گهرانه وه ده زانی و ناگادار بو، نه و کاته ژنه که خوې بو ناماده ده کات نه و کراهه تی نیه.. چونکه نه و هویه لادراوه که مایه ی کراهه ته، هویه که شی بریتیه له خوټاماده نه کردنی ژنه که بو پیاوه که ی.

الكيس؟) (۱)، واتە: گەر بەششەو چويه ژورەوہ يان مائەوہ بو لاي خيزانە كەت، يەكسەر مەچوہ لاي لە كاتىكدا تۆ لە سفەر بوي و لىيى دور كەوتويتەوہ، تا ئەو كاتەي بە ھەوائى نامادە بونت دەزانى و ئەو موانەي نەشى لادەدات، كە پىتويستەن لا بديرىن و قژى دابھيىنى و پىسى لەشى لادەت. لەبەرئەوہ ناگاداربەو تىگەيشتو بەو، ژىرى و خوگري و ئارامى بەكاربەينە، تا نەكەويە ناو حەرامەوہ، وەك جوتبون لە كاتىكدا، كە خيزانە كەت لە حەيز داىە.

لەم فەرمودەيەدا ئاراستەيەكى جوان و پىر بايەخى بو ژنان تىدايە، كەوا گرنگى بە لەش و لارو سىنگو بەرۆكى بدات بو مېردەكەي و، بە جوانترين شىوہ، خوئى بو مېردەكەي نمايش بكات و خوئى بەدەرىخت، وەك لە شەوي گواستەوہيدا بيت ناوا بكات، بەلام بەداخوہ زۆرىنەي ژنە مېرددارەكان خوئان لەم مەسەلە ھەستيارو گرنگە بىئاگا كىردوہ، كەوا خوئى بە جل و شەكى پىسەوہ، پىشانى مېردەكەي دەدات، كە دەبىتتە ھۆي قىز نى بوونەوہي و خوئى دورخستەوہي .

پىغەمبەر ﷺ دەفەر مويى: ((عشرة من الفطرة: قص الشارب (۲)،

(۱) رواه مسلم.

(۲) سمىل قرتاندنو كورتكردەنەوہي: بەگوئىرەي ئەم فەرمودەيە (واجب)ە: سمىل تا سەر لىسو كورت بكرىتەوہو نابى درىژ بىي، ھەرۈھا نابى سمىل بتاشرى وەك كە ھەندىك كەس ريشان دەھىلنەوہو سمىليان دەتاشن لەراستيدا نەوہ بىئاگايى و نەزانينە لە ماناي ئەم فەرمودەيەدا. پىرسار لە نىمام مالىك كرا دەربارەي ئەو كەسەي سمىلى روت دەكات و دەيتاشى، نەويش گوتى: وا نەبىنم لىيى بديرى، لىدانىكى بە ئىش. بەيھەقى گىراويە تيەوہ (۳۵۳/۱).

واعفاء اللحية^(۱) والسواك^(۲) واستنشاق الماء^(۳)، وقص^(۴) الأظفار... وغسل البراجم^(۵)، وتنف الإبط^(۶)، وحلق

۱) ریش هیشتنهوه: ریش هیشتنهوه به کیکه له هۆیه کانی جوانی پیاو، نایه نه تبیینیوه نیرینهی شیر له موی به کوی جوانره، که له شیر له مریشک جوانره، نیرینهی بالدار له میینه کوی جوانره، هه مو نهو جوانیه به هۆی هه بونی مو له ده وچاویدا. ریش به هیترترین هۆیه کانی چالاکی جنسی به، که یارمهتی فریدانی هۆرموناتی نیرینه له خوتندا ده دات، به پیچه وانه شهوه ریش تاشین یارمهتی فریدانی هۆرموناتی میینه له خوتن دا ده دات، چونکه به هۆی نهوه وه ریژهی خۆچواندن به ئافره تانی تیدا زۆر ده بیت! له ناو خه لکیش نهوه باوه ناویانگی ههیه، که نهو که سانهی ریشیان ههیه لهو که سانهی، که ریشیان نیه هیتری جنسیان به هیتره.

دکتۆر صبري القباني له کیتیبه کهیدا باسی نهوهی کردوه، که بونی ریش ده بیته هۆی بزواندن و جولاندنی ئاره زوی جنسی ئافرهت، له کاتی کرداری جنسی دا واته له کاتی جوتبوندا.

۲) سیواک کردن: پیغه مبهه ﷺ به هۆی سیواکه وه گرنگی داوه به پاککردنهوهی ددان، تا ددانی پاک راگری و به جوانی بیتهته وه. له فهرموده ی (صحیح) دا هاتوه که فهرموده تی: ((لولا أن أشق على أمتي لأمرتهم بالسواك))، واته: گهر له سهر نومه ته که م بهزه حه مهت و ناخۆشی نه بوایه، فهرمانم پێ ده کردن، که سیواک به کار بهیتن.

۳) ئاو له ده م و لوت و هردان.

۴) نینۆک کردن: نهوی جیگه ی داخه زۆریه ی ئافره تان به پیچه وانه ی سرۆشتی مرۆڤه په فتار ده کهن، نهویش به درێژکردنی نینۆکیان، که وهک درنده خۆیان ده نوینن و نینۆکیشیان بۆیه ده کهن، له راستیدا نه مه حه رامه، چونکه خۆ چواندن به کافران. ههروه ها له کاتی ده ستنویژ گرتن ئاوی بهرناکه و پێ ده ست نوێژه که ی پێ دروست نابن. نهوه ی نامۆ و غه ربیه نهو جۆره ئافره تانه خۆیان به نوێخاوه و پێشکه و تنخواز له قه له م ده دن، که چی پیچه وانه ی سرۆشت و زهوقی ساغی ئاده میزاد ده کهن، که وهک پشيله نینۆکیان درێژ ده کهن.

۵) شتن و پاککردنهوهی نیوان په نجه کان.

۶) هه لکه ندنی موی بن هه نگل: هه لکه ندنی مو باشتره له تاشینی چونکه تاشینی مو ده بیته هۆی بریندار کردن. هه لکه ندنی مو له کاتی که به سوک و ئاسانی هه لده که نری که کاتی خۆشتن بێ یان دوا ی خۆشتن بێ.

العانة^(۱)، وانتقاص الماء^(۲)))^(۳)، واته: (ده) شت ههیه که له فیرهت و سروشتی ناده میزادن: سمیلّ قرتانندن و پِیش هیشتنه وه و سیواک کردن و ناو له ده و لوت و هردان و نینۆک کردن و شوشتنی نیوان په نجه کان و بن ههنگلّ کردن و بهر کردن و خۆیاک کردن وه له میزو پیسایی.

(۱) لابرندی موی بهر (العانة).

(۲) خۆیاک کردن وه له پیسایی.

(۳) رواه مسلم وغيره.

قهدهغه کردنی هه لگرتنی موی برۆو

روخسارو قژی دهستکرد

بوخاری و موسلیم گێراویه تیانسهوه، که ((لعن رسول الله ﷺ الواشيات والمستوشمات والنامصات والمتنصات والمتفلجات للحسن المغيرات خلق الله))، واته: پیغه مبهرد ﷺ نه فرهتی لهو که سانه کردوه، که دهست و چه ناگه و سهری لوتیان به ده رزی ده کوتن، نه فرهته که شه ههردو که سه ده گریتهوه نه وهی داوای ده کات و، شه وهیش وهک پیشه به کاری دینسی، نه فرهتی لهو که سانه شه کردوه که برۆ باریک ده که نه وهو شه نافرته تانه شه، که داوا ده که ن برۆیان بۆ باریک بگریتهوه^(۱). ههروهها نه فرهتی لهو که سانه

(۱) له کتیبی (مفصل أحكام المرأة والبيت المسلم) دا، سه بارهت به برۆو ده و چا و کردن، جیارایی زانایانی هیناوه و هه ندیکیان ریگه یان پینداوه به مه رج و، هه ندیکی تر به هه رامیان داناره، پای په سه ند (ارجح) یشی له مباره وه هیناوه ده لئ: شه رایه ی لای من په سه ند (ارجح) ه شه وهیه که حوکمی برۆ باریک کردنه وه و ده م و چا و کردن هه رامه، شه وه شه بنچینه یه یه، که رواله تی فهرموده که ده ریده خات، که بریتیه له له عه نه تکر دن له نافرته تی برۆ که رو برۆ باریک کرا و. که واته بۆ نافرته تی شه ونه کردو دروست نیه برۆو ده م و چا و بکات، به تایبه تی نه گه ر خوازیننی کرا، چونکه گه ر شه م کاره بکات لهو حالته دا ده بیته فریودان و چه واشه کردنی خوازیننیکه ر. به لام ژنی میرددار، نه گه ر میرده که ی هه زی پین کردو داوای له ژنه که ی کرد برۆو ده م و چا و بکات، وا ده بیسنم بۆی دروسته بیکات، چونکه له جوغزی خۆ جوان کردن و پازاندنه وه یه بۆ میرده که ی، شه وه شه له شه ریه ته دا کاریکی خوازراوه (مرغوب فیه) بۆ به رده وام بونی سۆزو خۆ شه و یستی نیتوان ژن و میرده و بۆ چه واشه ی میرده که ی نیه، نه گه ر ژنه که هه زی پین ده کرد به بپ داوا کردنی میرده که ی، به لام گه ر به مۆله تی میرده که ی بیت، شه وا هه ر دروسته، چونکه مۆله تدانی

کردوه، که که لیتن و بو شای له ددانه کانیان بو جوانی دروست ده کهن، که نه وهش ده بیته هوی گۆرینی دروست کراوی خوا.

بوخاری و موسلیم گێراویه تیان هوه که ((لعن الله الواصلة والمستوصلة))، واته: خوی گهوره نه فره تی لهو که سه کرده، که قژی د دستکرد (بارۆکه) له سه ره ده کهن و نهو که سه ش، که داوای ده کات.

وهك داوا کردنیه تی بو ئەم کاره. ئەگەر پیاویش داوای له ژنه کهی بکات برۆو ده م و چاوی بکات یان مۆله تی پیدات، وا ده بینم هه دروسته، چونکه ناکه ویتته بهر حوکمی برۆکراو (متنصه)ه، دیاره خو جوان کردنی ژن بو میرده کهی، خو شه ویستی میرده کهی زیاد ده کات، که واته دروسته.

بو زیاتر قول بونه وه له م مه سه له یه بگه رتیه بو کتیبی (المفصل فی احکام المرأة) د. عبدالکریم زیدان، بهرگی سییم، لاپه ره ۳۸۳، چاپی دوهم - ۱۴۱۵ ک - ۱۹۹۴ ز. (وهر گتیر)

قدهغه کردنی بپینی قژی ئافرهت و ئوتودانی

به مه بهستی لاسایی کردنه وهی بیگانه

((لَعْنُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الْمُتَشَبِهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ وَ الْمُتَشَبِهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ))^(۱)، واته: پیغه مبهر ﷺ نه فرهتی لهو پیاوانه کردوه، که له هه مو ره فتاریاندا وهک ئافرهت هه لئس و کهوت ده که نو و خویان به ئافرهتان ده چوینن. نه فره تیش لهو ئافرهتانه کردوه، که وهک پیاوان ره فتار ده که نو و لاسایی یان ده که نه وهو، خویان به پیاوان ده چوینن.

ههروهها ده فرموئ: ((من تشبه بقوم فهو منهم))^(۲)، واته: هه ره کهس خۆی به هه ره گهل و کهسانئ بچوینن، نهوا نهو کهسه وهک نهوانه. له م فرموده پیروژه دا ده رده کهوئ، که چهند حهرامه گهر ئافرهت به مه بهستی لاسایی کردنه وهی پیاوو ئافرهتی بیگانه (رۆژئاوا) قژی بپیری و کورت بکاته وه.

به لآم گهر ئافرهت قژی بپیری، بی نه وهی مه بهستی لاسایی کردنه وه بیته، نهوا حهرام نیه، وهک که ئیمام موسلیم گپراویه تیه وه (۱/۱۷۶) نه بی سهلمه ی کوری عبدالرحمن ده لئ: له گهل برای شیر ی عائیشه چومه لای خاتو عائیشه، جا پرساری چۆنیه تی خوشتنی جه نابته تی پیغه مبهری کرد... عائیشه (له درێژه ی قسه کانیدا) گوئی: خیزانه کانی پیغه مبهر قژیان کورت ده کرده وه، که له گوئی یه کانیان تیپه ری نه ده کرد.

ئوتودانی قژو چا کردنی، نه وه به رونی و ناشکرایی و به دلنیا یسه وه خۆچواندنه به بیگانه، له بهر نه وه حهرامه.

(۱) رواه البخاري وأبو داود وأحمد في المسند.

(۲) رواه أبو داود وأحمد في المسند والطحاوي (حديث صحيح).

موسٲیله ی زیړ بۆ پیاوان حه رامه

پینغه مبه ر ﷺ پیاویکی بینی موسٲیله ی زیړی له ده سٲدا بو، پینغه مبه ر به کسه ر موسٲیله که ی له ده سٲ دامالی و فریٲی داو فرموی: که س هه یه له ئیوه پشکو ئاگر ٲک له ده سٲ بکات!!

دوای ئه وه ی پینغه مبه ر رۆیشت، به پیاوه که یان گوت: موسٲیله که ت هه لگره وه بۆ ئه وه ی سو دی لئ وه رگری! پیاوه که ش گوتی: نا به خوا! هه رگیز هه لی ناگر مه وه، چونکه پینغه مبه ر فریٲی داوه)).^(۱)

هه روه ها پینغه مبه ر ﷺ فرمویه تی: ((من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فلا يلبس حريراً ولا ذهباً)).^(۲) واته: هه ر که سیٲک بپروای به خواو رۆزی دوایی هه یه با ناو ریشم و زیړ نه پۆشی. (لیره مه به سٲی پیاوه).

(۱) رواه مسلم والنسائي.

(۲) رواه أحمد في المسند (حدیث حسن).

بۇنخۇشى خۇشەوئىستى دروست دەكات

پېغەمبەر ﷺ فەرموئەتتى: ((حُسْبَبَ الْيَمِّ مِنْ دُنْيَاكُمْ النِّسَاءُ وَالطِّيبُ! وَجَعَلْتُ قِرَّةَ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ))^(۱)، واتە: لە دىياكەتاندا دو شت لەلام خۇشەوئىست كراوە، ئافرەت و بۇنخۇشى، لە نوپۇدا چاوو دلم رۆشن دەبنەو. لەبارەى بۇنخۇشەوئە هەندىك لە شارەزايان دەلەين: رازاندنەو و خۇ جوانكردنى ژن بۇ مېردەكەى و خۇ بۇنخۇشكردنى، لە بەهتتەرتەن هۆيەكانى خۇشەوئىستى و تەبايى و بەزەيى دادەنرئ. هەر و هە بۇنخۇشكردن دەبەتتە هۆى نزيكى لە يەكترى و رىق لىنەبەنەو. چونكە چا و لوت سەرى دلن، جا گەر ديمەنىكى باش و جوانى بيىنى يەكسەر بۇ دلئى دەگەيەنئ و خۇشەوئىستى دروست دەبئ، ئەگەر ديمەنىكى ئاشيرين كەوتە بەرچاوى وەك جل و بەرگ، ئەوا يەكسەر ئەم شتەى، كە پئى ناخۇشە بە دلئى دەگات، ئەو كاتە رقى لى دەبەتتەو و لىسى دور دەكەوئتەو. لەبەر ئەو و بۇن كارىگەريى و مەترسى لەسەر دل و دەرون هەيە. بەلام پېغەمبەر ﷺ قەدەغەى ئەو وى كروە، كە ئافرەت بە بۇنخۇشى يەو^(۲) بچەتتە سەر

(۱) رواه أحمد في المسند والنسائي والبيهقي (صحيح)

(۲) سەبارەت بە بەكارهتتەننى بۇن بۇ ئافرەتان، كاتئ لە مال دەچەتتە دەروە، پئويستە هەلرەستەيەك بەكەين و زۆر گرنگيشە بە پوختى لەسەرى بدوئين:

مەسەلەى بەكارهتتەنن و بەكارنەهتتەننى بۇن و عەتر بۇ ئافرەتان، كاتئ لە مال دەچەتتە دەروە، وەك مەسەلەى درئكردنى پانتۆل و شەرۆال بە هۇ (علت) وە پەيوەست و بەندە، بۇ نمونە: كاتئ پېغەمبەر ﷺ دەفەرموئ: ((ما أسفل الكعبين من الأزار ففي النار... ئەو كەسەى پانتۆلەكەى يان شەرۆالەكەى لە خوار گۆزىنگەو و بېت ئەوا لە ئاگرى دۆزەخە)). (صحيح البخاري بشرح العسقلاني ج ۲۵۶ ر رواه النسائي في سننه ج ۸ ص ۱۸۲) بەلام لە فەرموودەيەكى

شەقام و بازار، چونکه دەرچونی ئافرەت بۆ بە بۇنخۆشی دەبیتە هۆی سەرئەج راکیشان و بزواندنی ئارەزوی پیاو و هاندان بۆ ئەنجامدانی کاری بەدره وشتی و زیناکردن.

((خاتر عائیشە رەزای خۆی لای بێ گوتویەتی: ئافرەتیک هاتە لای پیغەمبەر ﷺ پرسیاری دەربارە ی پاک بونە وە ی لە خوینی حەیز لای کرد، پیغەمبەریش فەرمانی پێدا، کە چۆن خۆی پاک بکاتە وە خۆی بشوات، فەرمووی: کە مێک لە (مسك) کە جۆرە بۆنیکە، بێنە و خۆتی پێ پاك

تردا هۆ (علّة) کە دیار دەکات، کە گەر بە مەبەستی فیزو لووتبەرزى و شانازی کردنەو پانتۆل و شەروال درێژ بکریت هەر شەکە دەیگریتەو، ئەو تا دەفەرمووی: ((لا ينظر الله الى من جرّ ثوبه خيلاء...)) خوا تەماشای کەسێک ناکات، کە پۆشاکى بە مەبەستی شانازی و فیزو لە خۆبایەو بە دواى خۆی رابکیشی. ((همان سەرچاوى پيشوو، ص ۲۴۲))، وە ک لە فەرموودە کە ی پیغەمبەر ﷺ ناماژە ی بۆ کراو، کە دەفەرمووی: ((أما امرأة استعطرت فمّرت على قوم ليجدوا من ريحها فهي زانية)).

شیخ ئەلبانی لە (جلباب المرأة المسلمة) د. عبدالکریم زیدان لە (مفصل أحكام المرأة) دا دەربارە ی ئەم فەرموودە ی دەلێن: ((بۆیە دروست نیە ئافرەت لە دەرەو ی مالّ خۆی بۆندار بکات، لەبەر ئەو ی بۆنی عەترە کە سەرنجی پیاوان رادەکیشی و ئارەزوو (شهوة) یان دەبزوینى)).

ئەدی ئەگەر هۆیکە نەماو، تەنھا ئافرەتە کە خۆی هەست بە بۆنە کە ی بکات وە ک ئەو عەتـرو بۆن (معطر) انە ی لە بازارە کاندای هەنە، کە بە تاییەتی بۆ بن هەنگـل بە کار دەهینری و بۆنی ناخۆش و ئارەقە دەبرێ، ئەوا دروست (جائیز) ه ئافرەت بۆ دەرەو بە کاری بێنی. بەلام بۆن و عەتری کشمیر و هاوای و ئەمریکا و هاویشیو ی ئەوانە، کە بۆنیان تیژە و لە لایەن پیاوانەو هەست بە بۆنیان دەکری، دروست نیە و نابێ ئافرەت خۆی پێ بۆندار بکات لە دەرەو ی مالّ.

ئەو جۆرە بۆنانە ی باسـمان کردن، کە بۆنیان تیژە وە ک هاوای و کشمیر زۆر دروستەو، ئافرەت بۆ مێردە کە ی خۆی پێ بۇنخۆش بکات و سەرنجی مێردە کە ی بۆ لای خۆی پێ رابکیشی، کە خۆشەویستی زیاتر دەکات. (وەرگێڕ)

بكهروهه. نافرهتهكەش گوتى: چۆن خۆمى پى پاك بكهمهوه.

پىغه مبهه فرموى: خۆتى پى پاك بكهوه. نافرهتهكە گوتى: چۆن؟

پىغه مبهه فرموى: سبحان الله، خۆت پاك بكهوه!

خاتوو عائيشه دهلى: دهستى نافرهتهكەم گرت و پىم گوت: شوپنى

خوينهكهى پى پاك بكهوه))^(۱).

به ماناى: نافرهت پاش ئەوهى، كه پاك دهبيتتهوه له ههيزدا، تۆزىك
بۆنى مسك، يان ههه بۆنىكى ترى خۆش به پارچه لۆكهيهك يان پارچه
قوماشيك به (فهرجى)يهوه بنى بۆ ئەوهى شوپنى خوينهكه بۆنى خۆش
بى و بۆنى پيس و ناخۆشى لى لادبرى.

ئهبو داود دهلى: ((كانت لرسول الله ﷺ سَكَّةٌ: يَتَطِيبُ مِنْهَا))^(۲)،

واته: پىغه مبهه ﷺ گولاو پرژىنىكى ههبو، كه خۆى پى بۆن خۆش دهكرد.

پىغه مبهه ﷺ فرمويهتى: ((أَطِيبُ الطَّيِّبِ الْمَسْكِ))^(۳)، واته: خۆشترين

بۆن، بۆنى ميسكه.

ههروهه فرمويهتى: ((طِيبُ الرَّجَالِ مَا ظَهَرَ رِيحُهُ وَخَفِيَ لَوْنُهُ،

وَطِيبُ النِّسَاءِ مَا ظَهَرَ لَوْنُهُ وَخَفِيَ رِيحُهُ))^(۴)، واته: بۆنى پياوان ئەوهيه كه

بۆن بكرى و رهنگهكهى بشاردريتتهوه، بۆنخۆشى نافرهتانبش ئەوهيه، كه

رهنگهكهى به دههركهوى و بۆنى نهكرى.

ههروهه فرموى: ((مَنْ عَرَضَ عَلَيْهِ رِيحَانٌ فَلَا يَرُدُّهُ، فَانَّهُ طِيبٌ

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) حديث حسن.

(۳) رواه أبو داود (حديث حسن وصحيح).

(۴) رواه الترمذي والنسائي (صحيح).

الريح، خفيف الحمل))^(۱)، واتە: گەر يەككىڭ رەيجانى پىشكەش كرا، با
 ودرىبگىرئ و رەتى نەكاتەوہ. چونكە بۆنى خۆشەو، ھەلگرتنىشى سوکە.
 ھەر بەو بۆنەيەوہ بوخارى و نەسائى گىراويەتيانەوہكە پىغەمبەر ﷺ لہ
 كاتىكدا گەر يەككىڭ بۆنى پىشكەش كىردبا، رەتى نەدە كىردەوہو لىتى
 ودرەگرت.

له سهر جيگای بوکیني

لاواندنه وهی نافرته له کاتي دخول پي کردنی

له نه سمای کچی به زیدی کوری سه که نه وه ده لئی: ((له شهوی گواستنه وه دا، عائیشه م بؤ پیغه مبهرو جوان کردو پازانده وه، پاشان چومه لای پیغه مبهرو بانگم کرد بؤ نه وهی بیته لای عائیشه. پیغه مبهروش ﷺ چوه تهنیشت عائیشه دانیشته و پهرداختی شیری هینا و هیندیکی خوارده وه، پاشان بؤ عائیشهی راگرت، که نه ویش بیخواته وه. عائیشه ش له شهرمان سهری نه وی کرد.

نه سماء ده لئی: منیش سهرزهنشتی عائیشه م کردو پیم گوت: له دهستی پیغه مبهروی وهرگره.

نه سماء ده لئی: عائیشه له پیغه مبهروی وهرگرتو که میکی لی خوارده وه. پاشان پیی فرمو: بیده به هاورپیکانت^(۱) ((^(۲).

(۱) نا بهم جوړه ناهنګی بوک گواستنه وه ته و او بو به بی ته کلیف و به ساده بی کوتایی پی هات. گورانی هاوسه نګو دهف لیدان بؤ ناشکراکردنی ماره کردن و پهرداختی گه وړه له شیر، نه و هس نه و نه دبه که له توانادا بو! نه وه له کوئ له بهرامبهرو نه وانهی نه مړو دهیکه، که و مالو سامانیکي زور خرج ده کهن، ورنګه به سو (ربا) قهرزیان کرد بی و بؤ ریابازی و شانازی کردنه و بی، که باری کابرا هینده گران ده کهن به خهرجکردنی نه م پاره زوره که وای لیدئ بؤ چند سال قهرز بداته وه و نایسندهی خوئی و خیزانی له ناو بیات. سهره رای نه و هس نه و همو حرامیهی لی نه نجام دهرئ، وهک تیکه ل بونی پی او و نافرتهانی نیمچه روت، چهنده ها نافرتهی بی پرهوشتی گورانی بیژی لی ناماده ده بیته و مهی تیذا ده خوریتنه وه، همو نه مانه بؤ رازیکردنی دلئی خه لکه، نه گهر به خه شم و توره بی خواش ته و او بیته.

(۲) رواه أحمد في المسند وغيره (صحيح).

لیره دا له باره ی ئه وه ی، که عایشه ئه م هه لۆیست و ره فتاره ی نواند، که بریتی بو له سه ر نه وی کردن و شه رم کردن، ئه وه جوړیک له نازو شه رم ده گه یه نی.

نازکردن و لاواندنه وه ش شتیکی پتویسته! که سوژو عاتیفه ی پیاو ده بزوتینی و هیژو چالاکی زیاتر ده کات، به لام ئه م نازکردن نه گاته راده ی زۆر له راده به ده ر، که وا له پیاوه که بکات دور بکه ویته وه، وا گومان بیات ژنه که ی خوژی ناوی. ئه و ره فتاره ی که پیغه مبه ر له یه که م شه وی زاواییدا نواندی، که به لوتفو نه رمی له گه ل عایشه دا جو لایه وه، جیگه ی ئه وه یه، په ندو نامۆژگاری لئ وهر بگری، به تایبه تی بۆ گه نجان، که هه ندیکیان له یه که م شه وی زاواییدا به خرابی له گه ل ژنه که یان ره فتار ده که ن، ده یانه وی به په له جوت بن، بی ئه وه ی هیچ پیشه که یه دابنیتن بۆ لاواندنه وه ی (بوک)، تا به هیمنی و له سه رخۆیی شه رمی بو که که نه هیلرئ.

له بهر ئه وه ده بی ئه وه بزانه ی، یه که م شه وی زاوایی به ده رخه ری خو شه ویستی و رق لئ بونه وه یه. چونکه له و شه ودا به ده رده که وی، که ئه م بوک و زاوایه چۆن ره فتار له گه ل یه که م ده که ن.

دانه ری کتیبی (حفه العروس) ده لئ: (وا باشتره ئافره ت له شه وی بو کینیدا له داوای زاوا زۆر ریگری نه کات. هه روه ها هیچیشی تیدا نیه، گه ر ئافره ت که میک قه ده غه ی هاوسه ره که ی بکات بۆ ئه وه ی جاری جوت نه بی، به لام زۆر قه ده غه کردن ده بیته هۆی شکاندنی ئاره زوی جنسی پیاوه که، له وانیه ئه و شکاندنی ئاره زوه له یه که م شه ودا بۆ ماوه یه کی درێژ، ببیته هۆی شکاندنی ئاره زوی جنسی ئه و پیاوه، له بهر ئه وه پتویسته له سه ر ئافره تان زۆر ناگاداری ئه م کاره بن!!).

خاوهنى كتيبي (نشر الدر) نه بو فهره ج له كتيبي (الأغاني) دا ده لئى:
 كاتيك بوكيكيان بؤ زاوايهك گواسته وه، كه زاوا خهليفه يهك بو، له
 ژوره كه دا قهره ويته كه لى له تهنيشت قهره ويته كه لى داناو له سه رى دانيشت،
 پاشان به ژنه تازه بو كه كه لى گوت: يان تو بؤ من و ره پيشه وه، يان من بؤ
 تو ديمه پيشه وه! جا ژنه كه لى هاته لاي و له گه لئى دانيشت، جا پياوه كه نه و
 كلاوه لى له سه رى بو دايانو گوتى: پيت خو ش نيه به سه رى روت و بئى مو
 (أصلع) من بيىنى؟ نه و يش گوتى: مين له و نافرته تانهم، كه پيم خو شه
 ته مهنى مي رد له سى سالى تي په ري بي و سه ر روت بئى!! نه م پياوه به
 ژنه كه لى گوت كه جله كانى يه كه يه كه دانئى؟ پاشان پيى گوت: نه وه لى
 عه و ره تى دا پو شيو ي نه و يش دا كه نه. نه و يش گوتى: نه وه يان خو ت نه نجامى
 بده، چونكه نه وه كارى تو يه. پياوه كه ش گوتى: راست ده كه لى، جا له گه لئى
 جوت بو و پيك شاد بون.

به بؤ نه لى باس كر دنى روت كر دنه وه لى نافرته بؤ جوت بون، يه كي تك له زانا
 ده رونناسه نافرته ته كان ناوى (مارى ستؤب) ه ده يه وئى ناره زوى كچانى
 ها و نه ژادى خو ي ده ر بيري و ده لئى: (... پتويسته له سه ر پيا و يش له كاتى
 جوت بوندا خو ي روت بكاته وه و جلى له بهر نه بي، نه وه ش شتيكى
 سه رسورما و نيه و ناساييه، كه به شي و ه يه كي ناسايى ورده ورده نه نجام
 بدرئى، بؤ نه وه لى ژنه كه لى له لاي شتيكى غه ريب و ناكاو (مفاجأ) نه بي!!
 چونكه به هيچ جو ريك دروست نيه، ژنه كه روت بئى و مي رده كه شى جلو
 به رگى له به ردا بي، نه وه ش بؤ نه وه لى تا وه كو نافرته ته كه به شتيكى خراب
 ليكى نه داته وه (...).

له وانه يه كه سئى هه بي و بلئى: چؤن ده بي نافرته خو ي روت بكاته وه؟ له

کاتیکدا که پیغمبهر ده فهرموی: ((إِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ زَوْجَتَهُ أَوْ جَارِيَتَهُ، فَلَا يَنْظُرُ إِلَى فَرْجِهَا، فَإِنَّ ذَلِكَ يُوْرِثُ الْعَمَى)) واته: گهر که سینک له نیتوه نه گمل خیزانه که می جوت بو، با تهماشای (فهرجی) نه کات، چونکه به هوی تهماشاگردنی فهرجیه وه دوچاری کویری ده بیت.

منیش وه لامی نهو که سه ده ده مه وه ده لیم: نه م فهرمودیه به زمانی پیغمبهر ﷺ هه لبه ستراو (موضوع) ه وه ک نیما نین الجوزی له کتیبی (الموضوعات) دا گوتویه تی نه م حدیسه موضوعه. بیرو بوجونی راست و دروستیش ناراستی و به تالی نه م فهرموده (موضوع) ه به درده خات. چونکه گهر خوی گهوره ریگهی به پیاو دابی له گمل خیزانه که می جوت بی، نایا ژیری و عدقل قبول ده کات، که تهماشاگردنی فهرج قده غه بی؟! ده لیم: نه خیر! نه وهی نه م قسه یه مان بو به راست ده گیرئی و پشتگیری ده کات، فهرموده که می عایشیه، که ده فهرموی:

((من و پیغمبهر ﷺ پیکه وه خومان شتوه له یه که مه نجه ل دا، که هردو کمان ده ستمان بو دهرد، پیغمبهر زوتر دهستی بو دهرد بو نه وهی نو زوتر ناو به خویدا بکات، تا من ده م گوت: بو منی لیگه ری... بو منی لیگه ری، له کاتیکدا هردو کیان له شیان پیس (جنب) بوه))^(۱).

نه وهی به ظاهری لهو فهرمودیه درده که وی نه وه یه، دروسته پیاو تهماشای عوره تی ژنه که می بکات. نه وهی پالپشتی دروستی تهماشاگردنی عموره تی نافرته ده کات گیرانه وه که می نین جبانه، که له ریگای سلیمانی کوری موساوه وهریگرتوه، که دربارهی تهماشاگردنی پیاو بو فهرجی ژنه که می پرسویه تی و گوتویه تی: له عظام پرسی، نه ویش گوتی: له

(۱) رواه البخاري وغيره.

عائیشم پرسی، عائیشهش نهم فرموده یی باسکرد به ماناکهی. حافظ له کتیبی الفتح (۱/۲۹۰) گوتویه تی: (دروسته پیاو تهماشای عهوره تی خیزانه کهی بکات، به پیچه وانه شهوه ژنه کهش بۆی دروسته تهماشای عهوره تی پیاو کهی بکات).

له وه وه دهرده کهوی تهماشا کردنی عهوره ت هیچ جیاوازی یه کی نیه، چ له کاتی خوشتن بی، یان له کاتی جوتبوندا، نهم فرموده یهش، که ده لئی نابیی تهماشای عهوره ت بکری به ده رکوت، که به تاله و راست نیه. نهم جوړه فرموده له کتیبی (الوضع) دا نوی یه، که ده لئی: ((لا تکثروا الکلام عند مجامعة النساء، فإن منه یكون الخرس والفأفة)). واته: له کاتی جوتبوندا له گهل خیزانه کانتان زور قسه مه کهن، چونکه نهم مندالهی که له دایک ده بی، کهرو لال ده بی.

نهم فرموده یه زور لاواز (ضعیف جداً) ه که له کتیبی (الأحادیث الضعیفة والموضوعة) (ج ۱ ج ۲ ص ۹۸) دا هاتوه. فرموده ی زور لاوازیش کاری پی ناکری تمنانه ت له (فضائل الأعمال) یشدا.

ههروه ها فرموده یه کی تری لاواز (ضعیف) هه یه، که ده لئی: ((إذا أتى أحدکم أهله فلیستتر ولا یتجردا تجردا البعیرین)). واته: گهر که سی له نیوه چوه لای خیزانه کهی، با خوئی داپووشی و خویمان له جلو بهرگ دانه مالنو وهک حوشر خویمان روت نه که نه وه.

نهم فرموده یه به یه قی و نه سانی و غهیری نهمانیش به لا، زیان داناوه و ده لئین: حه دیسیکی (منکر) خراپه. حه دیسی منکریش کاری پی ناکری و وهرناگیری.

له شهوی زاوایی دا چیی ده لئی؟

پیغمبر ﷺ ده فرموی: ((إذا تزوج أحدكم امرأة فليأخذ بناصيتها
(أي بمقدم رأسها) وَيُسَمِّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ، وَلِيَدْعُ بِالْبُرْكَاتِ وَلِيَقُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي
أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهَا وَخَيْرِ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا
جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ))^(۱)، واته: گهر که سیک له نیوه ژنی هینا و گواستییه وه، با
نیوچاوانی بگری و ناوی خوا بهینی و بلی: (بسم الله)، با دعای خیر و
به ره که تی بو بکات و بلی: خوابه من داوای خیر و خوشی نه و ژن هینانه ت
لی ده که م و داوای چاکه و خیری خوره و شت و ره فتاری نه و نافرته ت لی
ده که م. خوابه په نا ده گرم به تو له خراپی نه و نافرته و خراپی خوره و شت و
ره فتاری.

(۱) رواه البخاري وأحمد وأبو داود والبيهقي وغيرهم.

بەر له جوتبون بوك و زاوا پیکهوه نویتژ دهکهن

عبداللہی کوری مہسعود نامۆژگاری پیاویکی کرد، کہ کچیکی ماره کردبوو، پیتی گوت: ((گەر شہوی زاوایی ہاتہ لات پیتی بلئی با دو رکات نویتژت لہ گہل بکات و بلئی: خوایہ بہرہ کت بخئیہ خیتزانہ کم و منو، ئەوانیش بۆ من بکہی بہ خیترو بہرہ کت. خوایہ پیکهوه مان کۆیکهوه گەر بہو کۆبونہوہ مان خیتری تیدایہ، لہ یہ کتریمان جیاکہرہوہ، کاتیک ئەم لیک جیابونہوہ خیتری تیدابئی))^(۱).

گومانى تیدا نیہ ئەم جۆرہ ناراستہ کردنہ، ہەرچەندہ دوعاو نویتژو دوعا بۆ مندالی صالحہ، بەلام لہ راستیدا ئەمہ ئەوہ دەگہیہنئی، کہ لەم شہوہدا مہبہستی سەرہکی ہاوسہریتی تہنہا رابواردن نیہ، بەلکو بہ جیہتینانی ئەرکیکی نایینی یہ بۆ مندال بون، کہ ہەر لہ بچوکیانہوہ مال ئاوەدان دەکەنہوہ لہ تہمەنی گہورہیشیاندا خزمەتی دین و میللہتہکیان دەکەن، کہ ئەوہش بہہۆی پەرورده کردنیکی ئیسلامیانہوہ ئەنجام دەدری.

ئا بہم شیتوہیہ ئیسلام لەم شہوہدا ورہی ژن و میترد بہرز دەکاتہوہو، چہمکی کردہی جنسی لہ سہروی ئیعتباری لہزەتی ئازہالی دادەنئی، کہ ہۆیہ، ئەک مہبہست!

(۱) رواہ أبوداود (حدیث حسن).

له کاتی جوتبون پیاوچ دهلی

کاتیک پیاو ده چیتته لای خیزانه که ی پیویسته بلئی:
 ((بسم الله، اللهم جنبنا الشيطان، وجنب الشيطان ما رزقتنا))^(۱)،
 واته: به ناوی خوا، خوابه شهیتانمان لی دور خهروهو، شهیتان دور خهروهو
 لهودی، که پیمان ده به خشی.
 هدرهوها ده فرموی: ((فإن قضی الله بینهما ولداً، لم یضره الشيطان
 أبداً))^(۲)، واته: گهر ئەم دو عایه ی سهروهه له کاتی جوتبوندا بخویندری،
 گهر مندالیان ببئی، ههرگیز شهیتان ناتوانی زهره ری پی بگه یه نی.
 ئەم تهوجیهه ی پیغه مبهرد ﷺ چند جوان و ریکه داوای ئەوه ده کات،
 له کاتی جوتبون دهست بکری به ناوهینانی خوا، تا ده رکهوی که نامانج له
 کرداری جنسی نامانجیکی بهرزو داوین پاکیه، به پیچهوانه ی هندی
 تایینی تر، که ئەم کرداره به پیس و قیزهون داده نین، ئەمهش له گهل
 فیتره تی ساغ تیک ده گیریت.

(۱) رواه البخاري.

(۲) رواه البخاري وغيره.

باسکردنی نهیئی یه کانی جوتبون و پابواردن بو خه لکی حه رامه

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ﴾ (النساء - ۳۴)، واته: نهو ئافره تانهی صالحهن، به راستی نهوانه گوئی رایه لئی فهرمانی خوان، نهوانه نهو نهیئی یانهی له کاتی جوتبونی ژنو میردا رو ده دات، ده پیاریژنو و لای کهس ناید رکیژنو، باسی ناکهن، که چۆن له گهل هاوسه ره کانیاں جوت ده بن.

له ئه سمای کچی زه دیده وه، که خوئی له لای پیغه مبه ر علیه السلام دانیشته وه پیوان و ئافره تانیش دانیشتون، پیغه مبه ر علیه السلام فهرموی: ((لهوانه یه پیاو هه بی، چی له گهل خیزانه کهیدا ده کات باسی بکات! لهوانه شه ئافره تی وا هه بی، چی له گهل پیاو هه کی ده کات لای ئافره تان باسی بکات! نهوانه ی لهوئی بون بی ده نگ بون و، وه لامیان نه دایه وه، نه سما ده لئی: منیش وتم: به خوا راسته نهی پیغه مبه ری خوا، ئافره ت و پیاو باسی نه وه ده کهن.

پیغه مبه ر فهرموی: نه مه نه کهن! نه مه وه ک نه وه وایه شهیتانی نیره له ریگادا به شهیتانی می بگات و له گه لئی جوت بی و خه لک سهیری بکهن))^(۱).

بازانری نهو جوړه که سانه ی باسی سه رجیئی له لای خه لک ده کهن، پیغه مبه ر علیه السلام به خراپترین خه لک (شر الناس) ی داناون. نه وه ی جیگه ی داخه هه ندیک پیاو بوته نه ریتیان لای هاوری کانیاں باسی

(۱) رواه أحمد في المسند وله شواهد أخرى (حدیث حسن).

جوانی ژنه کانیان ده کهن، نه وهش ده بیته هوی نه وهی نه و کسانه ی باسی جوانی ژنه کانیان له لا ده کری، حهز له ژنی باس کهره که بکهن، ئافره تیش هه یه باسی چۆنیه تی سه رجییی کردنی له گه ل میرده که ی بۆ ئافره تانی تر باس ده کات. به پراستی نه وه کاریکی دور له رهوشتی ئیسلامی یه و مایه ی خهشم و تورهبی خوایه.

له کتیبی: (المدخل للإمام أبي عبدالله محمد الشهير بابن الحاج) به ناوی ((آداب الرجل في الاجتماع بأهله)) دا هاتوه و ده لئ: گهر پیاو بیهوی له گه ل ژنه که ی جوت ببی، نابی له ماله وه یان له ژوره که دا که سی تری، جگه له ژنه که ی لیبی.

باس کراوه عبداللهی کوری عومه ر په زای خوایان لی بی گهر بیویستایه له گه ل ژنه که ی جوت ببی، نه و ئافره ته ی شیری ده دا به منداله که ی پیی ده گوت بچیتته ده ره وه.

نه و که سه ی ده یه وی له گه ل ژنه که ی جوت ببی، به ئاره زوی خۆیه تی چ کاتیك هه لده بژیری، له سه ره تای شه و بی، یان کۆتایی شه و، به لام بۆ جوتبون سه ره تای شه و باشتره، له بهر نه وه ی له و کاته دا ماوه ی خۆ شوشتن زۆره، به پیچه وانه ی کۆتایی شه و، که کاته که ی که م ده مینتی، بۆ نه بجمدانی نویژی به یانی به کۆمه ل، یان دوا که وتن یان له ده ست چونی نویژی به یانی.

له رویه کی تره وه له مه ر باش نه بونی جوتبون له کۆتایی شه و، له بهر نه وه یه، که دوا ی خه وتن هه ردوکیان ده میان بۆن ده کا یان لوت بۆن ده کا، نه م بۆن کردنه ش ده بیته هوی لیك دور که وتنه و یان له یه کتری.

ئایا نه ت بیستوه پیغه مبه ر ﷺ نه هی کردوه که پیاو له نا کاو بچیتته وه

لاي ژنەكەي، پيش ئەوۋى ژنەكەي خۆي بۆ ئامادە بىكات. لەبەر ئەوۋە نەھى كىردوۋە ھەتا ژنەكەي خۆي بۆن خۆش كات و قزى شانە بىكات و ئامادە بىي، بۆ ئەوۋى تا خۆشەويستى و بەزەيى لەنيوان يەكترى بەردەوام بى.

پىغەمبەر ﷺ كاتىك كە لە سەفەر دەگەرپايەو، راستەوخۆ دەچو بۆ مزگەوت و نوپىژى تىدا دەكرد، ئەوۋەش لەبەر چەند ھۆيەكى بەسود لەوانە:

۱- سەردانى كەعبەي پىرۇز، كە مالى خوايە تا ملكەچى بە روكەسو سوجدە بردن بۆ خواي گەورە بنويى.

۲- تا ھاوۋەلە بەرىزەكانى بەشيان ھەبى لە بينىنى پىغەمبەر و سەلام كىردىان لىي.

۳- بۆ ئەوۋى خىزانەكانى بۆ پيشوازيكردنى پىغەمبەر ﷺ ئامادەيى خويان وەرگرن.

۴- زۆرجار بەھۆي ئەوۋى، كە يەكتىك لە سەفەردا بويى، يان لىي دور بىكەويتەو، پاشان لەناكاو بىچىتەو مائەوۋە لەوانەيە لە خۆشى و شادىان ژنەكەي لەھۆش خۆي بچى و بىورىتەو، يان لە خۆشيا بىرى.

لەبەرئەوۋە پىويستە ئەو كەسەي دەيەوئ لەگەل خىزانەكەي جوت بىي دەبى خۆي لەو شتانە بپارىزى، كە خەلكى رەشۆكى (عەوام) دەيكەن، لە كاتىكدا كە نەھى لىي كراو، ئەويش جوتبون لەگەل خىزانە، كە ھىشتا خۆي ئامادە نەكردوۋە. بەلكو دەبى گەمەوگالتەي لەگەل بىكات و ماچى بىكات، ھەر كە بينى ژنەكەي ئامادەيى جوتبونى ھەيە ئەو كاتە جوت بىي. حىكمەتى شەرىعى خوا گەورەش لەوۋەدا ديارە، ئەويش ئەوۋەيە، كە پياو چى لە ئافرەت پىن خۆشە، ئافرەتىش بەھەمان شىوۋە حەز بەھەمان شتى پياوۋەكەي دەكات. كاتىك پياو بەبى ھىچ پىشەكى يەك دەچىتە لاي

ژنه کې، وهك ماچ و لاواندنه وه و قسه ی خوښ، نه و کاته پیاوه که جنسی خو ی تیر ده کات و نافرته که شی به جنس تیر نه بویی ده مینیتته وه و به (معلق) ی نه مینیتته وه و، ناتوانی نایینه کې به چاکی پیاړیژی و له وانه یه سر بؤ خراپه بکیشی.

پتویست (واجب) ه گهر پیاو کاری جنسی خو ی به جی هینا په له له وه نه کات، که له سهری هه لسی و به جی بهیللی، چونکه نه م هه لسانه سر له نافرته که تیک ده دات و دلپراوکی توش ده کات. به لکو ده بی پیاوه که هه لنه ستی، تا نه و کاته ی، که دلنیا ده بی ژنه کې پتویستی جنسی تیر بود، گه یشتوته چیژو خو شی. له بهر نه وه ههر که سیك لم مه سه له یه که مته رخه می بکات نه و له لای خوی گه وره به رپر سیار (مسؤل) ده بی و تا و نبار ده بی.

له کاتی جوتبوندا پتویسته مسولمان نیازو مه به ستی پی نه وه بی، که مندالیان بی بؤ زیاد کردنی مسولمانان و، بیته یه کی له زانا چا که کان. نه و که سه ش ده یه وئ جوتبونه کې دوباره بکاته وه و، خو شی نه شور دبی، بهر له ودی دوباره جوت بیته وه با (زه که ری) بشوات.

قاضی عیاض ره همتی خوی لی بی ده لی: (بویه با شتره پیاوه، زه که ری بشوات، چونکه شوشتنی زه که ر، نه و نه دنامه به هیژو چالاک ده کات...) (۱). وای به باش ده زانم کاتی جوتبون به که میك پاش نو یژی به یانی نه نجام بدری، چونکه له و کاته دا ژنو میرد هردو کیان له شو فکریان ه ساو ده یه، پاش جوتبونه که یان چی تیدا نیه گهر که می کیش بخه ونه وه، چونکه خو شیه کی زوری تیدا یه!

دوای مانگى ھەنگوین

كچىك تازە شوى كروه، نامەيەك بۆ داىكى دەنئىرى، زۆر نامۆزگارى و
وتەى خۆشى لەخۆ گرتوۋە دەلى:

{دایەگىيان... دوای ئەوەى مانگى ھەنگوینمان بەسەر برد ئەمپۆ
گەپامەو مالا كەمان، بۆ ئەو خانوۋە بچوكەى، كە مېردە كەم دروستى
كروه.. داىكە گىيان! ناواتەخواز بوم لەلام باى، تا ھەمو شتىك لە ژيانى
ئەزمونى نويم لەگەل ھاوسەرە كەمدا بۆت باس بكەم..

ھاوسەرە كەم پىاوينكى باشە و منى خۆش دەوئ، منىش ئەوم خۆش
دەوئ، بەلام ھىشتا لە سروشتى ئەو رانەھاتوم، ھەندىك جار وا ھەست
دەكەم چەندەھا سالە دەيناسم.. ھەندى جارى دىش وا ھەست دەكەم لەمن
نامۆيە.. ئەوەى لەتوانام دایە بۆ رازى كرنى دەيكەم.

دایەگىيان! دلئىبابە ھەمو نامۆزگارەكانت جى بەجى دەكەم.. بەتايىبەتى
ئەو نامۆزگارەى، كە خەندەو فرمىسكەكانت ئاوتتە ببون، بەردەوام ھەر
لەيادمە.. ھەر وشەيەكت بە گويمدا چىپاندبى لەيادمە، بەتايىبەتى، كە لە
شەوى گواستەنەو ھەمدا منت بە سىنگى سۆز نامىزتەو ھە گوشىبو.

گشت وشەيەكم لەيادەو لەيادم نەچوھ.. من لە روانگەى تۆو تەماشای
ژيان دەكەم.. تۆ نمونەى بەرزى منى.. منىش دەمەوئ وەك تۆم، تۆ چۆن
بوى بۆ باوكە باشەكەم و بۆ ئىمەى رۆلەت منىش وادەكەم.. بەپراستى ھەمو
سۆزۇ خۆشەويستىت بە ئىمە بەخشىبو، مانا و چۆنەتى پىكەو ھە ژيانت
فېركردىن.. تۆوى خۆشەويستىت تىدا چاندىن..

دوئىنى پىرۆزبايىسەكەى بەرپىزتم پىگەشت، كە بە بۆنەى گواستەنەو ھەمت

ناردبو.

دايەگيان! كاتىك دەمخوئىندەۋە فرمىيسكە كانم ھۆن ھۆن دەھاتنە خوار،
لە خوئىندەۋە ھەر وشەيەك گوئىيىستى دەنگە كەت دەبوم، شتىك ھەيە
كە لىيى بىبەش بوم، ئەۋىش ماچە سۆز نامىزە كەتە، كە لەسەرى راھاتبوئىن،
ئەۋە تازە لە چىشت نامادە كەردن بومەۋە، ھاوسەرە كەم ھىندەي نەماۋە
بگەرپىتەۋە.

دايەگيان! ھىچ خەمت نەبى، ئەۋە من بومەتە چىشت لىنەرپىكى
كارامەۋ بەباشى دەزانم چىشت دروست بىكەم، كاتىك دەبىنم مېردە كەم
خواردن بە ھەزۋ ئارەزۋوۋە دەخوات، ئەۋ خواردنەي كە خۆم بە دەستە كانم
بۆيم لىناۋە، ھەست بە بەختەۋەرى و شادى دەكەم، كە لە خواردنە كە
دەبىتەۋە، سوپاسم دەكات لەسەر ئەۋ خواردنە خۆشەي، كە خواردۋىتەي.

دايەگيان! لەبىرت نەچى من قوتابى تۆم، تۆ فىرى چىشت لىنانت كەردم،
تۆ فىرت كەردم، كە كورتىن رىگا، كە لىيەۋە بىچىتە ناۋ دلى پىاۋەۋە“
گەدەيەتەي.. ئەۋە گوئىم لە دەنگى كەردنەۋەي دەرگايە، بەلى، ئەۋە
ھاوسەرە كەمە ھاتەۋە.. ئەۋە دەيەۋى ئەۋ نامەيەي، كە بۆ تۆي دەنوسم
بىخوئىتەۋە.. دەيەۋى بزانى چ بۆ دايكەم دەنوسم.. دەيەۋى ھاۋبەشى ئەۋ
ساتە خۆشانە بىكات، كە من بە گيان و فىكەم لەگەل تۆي بەسەر دەبەم..
داۋام لى دەكات لە نامە كە شوئىنكى بۆ بەجى بەئىلم، تاشكىت بۆ بنوسى.
دايەگيان! دەستە كانت ماچ دەكەم.. دەستى باۋكەم ماچ دەكەم.. چاۋى
براۋ خوشكە كانم ماچ دەكەم.. خوا حافىز.

{ كچى خۆشەۋىستت } (۱)

(۱) لە گۆڭڧارى (العربى) ۋە رگىراۋە.

کاتی بهیانی زاوا چ دهکات

لهسهر زاوا پیویسته، که بهیانی داهات سهلام لهو خزمانه بکات که له ماله کهیدان سلاویان لی بکات، ده بی نهوانیش بههمان شیوه رهفتار بکن.

((أولم رسول الله ﷺ إذ بنى بزینب فأشبع المسلمين خبزاً ولحماً، ثم خرج الى أمهات المؤمنین فسلم علیهن، ودعا لهنّ وسلّم علیهن ودعّون له، فكان يفعل ذلك صبیحة بنائه))^(۱)، واته: لهوکاتهی پیغه مبهر ﷺ زهینه بی گواسته وه دهعه تهی مسولمانانی کرد، که چیشته که نان و گوشت بو، جا مسولمانانی تیر نان و گوشت کرد. که بهیانی داهات چوه لای خیزانه کانی تری و سهلامی لی کردن و دعای بو کردن، نهوانیش سهلامیان لی کردو دعای به خیریان بو کرد.

(۱) رواه النسائي (صحيح).

چۈن پىياو دەچىتە لاي خىزانە كەي؟

خوای گەورە دەفەرموى: ﴿أَجِلْ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفْتُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٍ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ﴾ (البقرة - ۱۸۷)، واتە: لە شەموى رەمەزان دا ھەلالە بۆ ئىيۈە لە گەل ژنە كانتان جوت بىن. ژنە كانتان بۆ ئىيۈە ۋەك پۆشاك وان^(۱)، ئىيۈەش بۆ ئافرەتان ۋەك پۆشاك وان. ھەر ۋەھا دەفەرموى: ﴿نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنْى شِئْتُمْ﴾

(۱) كىنايەيە بۆ پىكە ۋە نوسان ۋە تىكەل بون، نىبن عەباس دەربارەي راقەي ئەمە گوتىيەتى: واتە ئافرەتان سوكنايى دلتانن ۋە ئىيۈەش سوكنايى دلتى ئەوانن.. كەسانى تىرىش گوتىيانە: ژن ۋە مېرد ۋەك پۆشاك وان بۆ يەكتى، كە بە پىستىيانە ۋە دەنوسى، بۆيە جوتىيان بە روتى بە پۆشاك ناۋزەد كراۋە.

زەجاج گوتىيەتى: عەرەب بە ژن دەلەين پۆشاك ۋە كراس.. گوتراۋىشە: پۆشاكى پىياو ئەۋەيە، كە داىيۈش، بەپىي ئەم مانايە ھەندى لە شەرع ناسان رايان وايە، كە بار (ۋەضعية) راست بۆ جوتىون پالختىنى ژنە!

ئەمەش ئەۋە ناگەيەنچ ھەر ئەم بارە بە كاربەيتىنچ! بەلكە قورنان چەند بارىكى تىرى باس كىردە، كە پىيۈستە لەسەر ژن ۋە مېرد كامە بارىان ھەز لىيە راشكاۋانە بە يەكتى بلىن، چۈنكە نوپكارى لە جولەو بارەكان، خۇشى خۇي ھەيە.

پزىشكىك گوتى: (ژنىك بۆي باس كىردم كە لەژىر قورسايى مېردە كەي ھەر ھىندە نافلىقىتتە، ھەر دەلتى فيلە، ھەر ھىندەي نامىنچ بىنكى!! ئەم دىۋەزمە ھەراسانكەرەي لە كۆل نايىتتە، مەگەر دواي چەند كاتىك لە ھەر جوتىونىكدا! ئەمەش لەبەر ئەۋەي مېردە كەي بارى خۇي ناگۆزى، ۋادە زانى ئەمە ئەۋ بارە سىروشتىيە، كە شەرع رىي پىداۋە.. ئەۋەي كە قورە كەي خەستەر كىردە ئەۋەيە، كە نازانى پىيۈستە لەسەر قورسايى خۇي بىخاتە سەر ھەردو دەستەكانى، ئەك لەسەر جەستەي خىزانە كەي!! ئا لەم ھالەتەدا كە پىياو قەلەو بى، پىيۈستە ژنە كە بچىتە سەر پىياۋە كە، ئەمچۆرە بارەش ھىچ ھەرام نىە.

(البقرة- ۲۲۳)، واته: ژنه کانتان وهك كينلگهوان بو ئیوه، ئیوهش به نارهزوی خوتانه، چۆن دهچنه نهو كينلگهيه، جا له پيش بي يان له پاش، به لام له شويى مندال بون واته (فهرج).

جابر رهزای خوی لى بي ده لى: جوله كه كان ده يانگوت: گهر پياو بو جوتبون له پاشه وه بچيته لای ژنه كه ی له رى پيشه وه (فهرج) يدا، نهوا نهو منداله ی له دايك ده بي خيل و شهل ده بي. به لام خوی گهوره ده فرموى: ﴿نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأَتُوا حَرْثَكُمْ أَلَىٰ شَيْئُمْ﴾. پينغه مبه ر ﷺ له تفسيرى نه م نايه ته دا فرموى: گهر جوتبون له پيشه وه بي يان له پاشه وه بي به مهرجى له ريگه ی (فهرج) هوه بيت دروست و حه لاله.

نافره تيك له نوم سه له ده رياره ی نهو پياوه پرسيارى كرد، كه ده چيته لای ژنه كه ی بو جوتبون، كه له حاله تى داها تنه وه (ركوع)، يان له سه ر نه ژنو دانيشى و سه رى له زهوى بدات. نوم سه له نه م پرسياره ی له پينغه مبه ر كرد، كه نایا نه وه گونا هه؟ پينغه مبه ر ﷺ فرموى: ﴿نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأَتُوا حَرْثَكُمْ أَلَىٰ شَيْئُمْ﴾ (۱).

ئين عه باس گوتويه تى: نه م نه نصاران ه ی كه بت په رست بون له گه ل نهو جوله كانه ی، كه خاوه ن كتين، وا يان ده بينى كه به هوى زانسته وه فه زليان به سه رياندا هه يه، نه وانيش زور به كرده وه ی نه وانيان ده كرد، خاوه ن كتينيش كاريان وابو گهر له گه ل نافره ته كانيان جوت بيان، ته نها له سه ر لاتهنيشت له گه ليان جوت ده بون، نه م قوره يشيانه ش نافره ته كانيان پال ده خست، ئينجا چيژيان لى وه رده گرتن، له پيشه وه با يان له دوا وه با.

كاتى موهاجيره كان هاتنه مه دينه، پياويكيان ژنيكى نه نصارى

مارد کردو گواستیه وه، جا بهم شیویه له گه لئی جوت بو، نه ویش ناره زایی
 ده بربری و گوتی: نَیمه له سهر باری لاته نیشته له گه لمان جوت ده بون، یا ناوا
 ده که می، یان لیم دور که وه!

هه واله که یان گه یشته وه پیغه مبهری خوا صَلَّى، خوای گه ورهش نایه تی
 ﴿نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأَتُوا حَرْثَكُمْ أَلَىٰ شِئْتُمْ﴾ ای دابه زانند، واته بچنه لای
 خیزانه کانتان له پیشه وه یان له دواوه به پالکه وتنه وه، واته له بریی
 شوینی مندالبونه وه..^(۱)

(۱) رواه أبوداود والحاكم وصححه، و وافقه الذهبي وهو كما قالا.

دهست کهوتنی خیرو پاداشت له کاتی جوتبوندا

لهوکاتهی پیاو له گهه خیزانه کهی جوت ده بی خیرو پاداشتی بو ده نوسری بهو مەرجهی ههردوکیان نیازی داوین پاکیی و خۆپاراستن له خراپهیان هه بی.

ئهبو زهری غهفاری ده لئى: ((إِنَّ نَاسًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ قَالُوا لِلنَّبِيِّ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَهَبَ أَهْلُ الدُّثُورِ بِالْأَجُورِ، يُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي، وَيَصُومُونَ كَمَا نَصُومُ، وَيَتَصَدَّقُونَ بِفَضْلِ أَمْوَالِهِمْ. قَالَ: أَوْ لَيْسَ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ مَا تَصَدَّقُونَ؟ إِنْ بِكُلِّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ، وَبِكُلِّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ، وَبِكُلِّ هَلِيلَةٍ صَدَقَةٌ، وَنَهَى عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ، وَفِي بَضْعِ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ.

قالوا يا رسول الله آياتي أحدنا شهوته ويكون له فيها أجر؟ قال: أرأيتم لو وضعها في حرام، أكان عليه وزر؟ قالوا: بلى. قال: وكذلك إذا وضعها في الحلال كان له فيها أجر، وذكر أشياء... صدقة، صدقة.

ثم قال: وَيُجْزَى مِنْ هَذَا كُلِّهِ: رَكْعَتَا الصَّحَى))^(۱).

واته: ئهبو زه ده لئى: هه نديك له هاوه له بهر تيزه كانی پيغه مبهري به ﷺ به پيغه مبهريان فهرمو: ئه پيغه مبهري خوا دهوله مهنده كان به هوى ئه وهی پاره دارن بو خویان بر دويه تيانه وهو پاداشتيان بو ده نوسری، له گهه ئه وهی ئيمه نویت ده کهین، ئه وانیش نویت ده کهن، ئيمه بهر وژو ده بین، ئه وانیش بهر وژو ده بین، به هوى مال و سامانيان خيرو سه ده ده کهن.

(۱) رواه مسلم والنسائي.

پيڻغه مېمېر ﷺ فېرموى: نه دى خواى گه وره شتى واى بو دانه ناون، كه به سه دهقه و خيځر بوټان بنوسرى؟ هېر (سبحان الله) يك ده خويڻن به خيځر بوټان دهنوسرى، هېر (الله اكبر) يك ده خويڻن به خيځر بوټان دهنوسرى، هېر ته هليله يه كه واته (لا اله الا الله) به خيځرو سه دهقه بوټان دهنوسرىت، هېروها رېنگرى كردن له خراپه كار يه كه به خيځرو سه دهقه دهنوسرى. كاتيك نه گهل خيځرانه كانتان جوت ده بن خيځرو پادا شتان بو دهنوسرى.

هاوه له كانيش وتيان: نهى پيڻغه مېمېرى خوا گهر نيڼمه له گهل خيځرانه كانمان جوت بين به خيځرو پادا شت داده نرى؟ پيڻغه مېمېر ﷺ فېرموى: گهر نهو شه هوهت و نار هزوه له شتيكى حېرام سېرف بېرى، نيا بوى به تاوانو گونا ه نهنوسرى؟ نه وانيش گوتيان: به لى وايه. فېرموى: كه واته گهر له شتيكى حېلال سېرف بېرى به خيځرو پادا شت بوى دهنوسرى. باسى چهنه شتيكى كرد... كه به خيځرو سه دهقه داده نرى.

پاشان پيڻغه مېمېر ﷺ فېرموى: له هېمو نه وان ه زياتر پادا شتى بو دهنوسرى دو ركات نو يځرى جي شته نكاو (الضحى) يه.

جا نهو ته و جيه ه به رزو گه وره يه، كه هانى مسولمانان ده دات بو ژن هيتان و شو كردن و ريزگرتن و سوز نواندن له گهل ئافرهت له كوئو، نهو نايينه ده ست لى دراوه له كوئو، كه ئافرهت به خراپه كار داده نرى و ژن هيتان به شتيكى پيس له قه لېم ده داتو، هانى خه لكى ده دات بو خه ساندن و از هيتان له ژن هيتان!!

نهم ريبازه به رزه له كوئو له چاو ههندي شه ريعه تى تر، كه مه سه لهى جنس به گونا ه تاوان و قيژه ونى ته نانهت شه يتانيش داده نين! نه نجامى نه مهش - له بهرامېر هيتى غه ريزه ي جنسى هه لچو - نه وه يه يا به

ته‌واوی لیتی دوربکه‌وته‌وهو قه‌ده‌غه بکری که ده‌بیتسه مایه‌ی پرتی‌پری (شدوذ) و خفه‌کردن، یان توانه‌وهو نقوم بون له لیتاوی جنس به‌پتی حه‌رام، هه‌روه‌ک ته‌مپۆ له پۆژتاوا روده‌دات.

کاره‌که هه‌ر به‌وه‌نده کورت هه‌لنه‌هاتوه، به‌لکه پۆژتاوا‌ییه‌کان به‌پتی بیروپریان، ناهه‌ت به‌شه‌رو خراپه‌ داده‌نن، له‌به‌رته‌وه‌ی دایکه‌ه‌وا هاوکاری شه‌یتانی کرده له فریودانی ئاده‌م، تا دره‌خته‌ قه‌ده‌غه‌کراوه‌که بخوات، که بوه مایه‌ی رودانی یه‌که‌م گوناهو تاوانو، بۆ کچه‌کانی به‌میرات مایه‌وه.

که‌چی قورئان راده‌گه‌یه‌نی شه‌یتان خوخته‌ی ئاده‌مو حه‌وا‌ی به‌یه‌که‌وه‌دا، خوای گه‌وره‌ش ته‌به‌ی لی قبول کردن و لیان خویش بو، رایگه‌یانند که گوناهو تاوان به‌بۆماوه به‌جی نامیتنی! خوای گه‌وره‌ده‌فرموی: ﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى﴾ که‌س تاوانی که‌س هه‌لناگری، له‌ته‌وراتیش هاتوه: (باوکان به‌هۆی تاوانی پۆله‌کانیان ناکوژرین، هه‌روه‌ها پۆله‌کانیش به‌هۆی تاوانی باوکان ناکوژرین، هه‌رکه‌سه‌و به‌هۆی تاوانی خۆی ده‌کوژری!).

ئیمام (ابن قییم) ره‌حه‌متی خوای لی‌بی گوتیه‌تی: پیغه‌مبه‌ر ﷺ هانی داوه‌ته‌م ده‌رمانه‌سه‌رجیتی (جوتبون) به‌کاربه‌یتیری، هانیشی داوه‌پساده‌بکری و پاداشتی له‌سه‌ر په‌یوه‌ست کرده‌و کردویه‌تی به‌خیرو سه‌ده‌قه‌ی بکه‌ره‌که‌ی!!

له‌وه‌ی که‌باسکرا بۆمان ده‌رده‌که‌وی خواپه‌رستی و به‌ندایه‌تی له‌ئیسلام هه‌ر له‌نویژو پۆژو کورت هه‌لنه‌هاتوه، وه‌ک مامۆستا (محمد أسد) گوتیه‌تی، هه‌روه‌ها ئیسلام له‌هه‌مو بواره‌کانی ژبانی مرۆڤ به‌عه‌مه‌لی ده‌کوژیته‌وه.

ئەو كەسەى لە پوژى هەينى لەگەڵ ھاوسەرەكەى

جوت بى، پاداشتى بۆ دەنوسرى

پێغه مبهرد ﷺ دەفرموى: ((من إغتسل يوم الجمعة غسلَ الجنابة، ثم راحَ فكأنما قرَّبُ بُدنةً، ومن راحَ في الساعة الثانية: فكأنما قرَّبَ بقرةً، ومن راحَ في الساعة الثالثة: فكأنما قرَّبَ كبشاً أقرنُ ومن راحَ في الساعة الرابعة: فكأنما قرَّبَ دجاجةً، ومن راحَ في الساعة الخامسة: فكأنما قرَّبَ بيضةً، فاذا خرج الإمامَ حضرت الملائكة يستمعون الذَّكر))^(۱)، واتە: هەر كەسێك لە پوژى هەينى دا خۆى بشوات و خۆشتنەكەشى لەبەرئەوه بى، كە لەگەڵ خێزانەكەى جوت بوو پاشان بۆ نوێژى هەينى بچیتە مزگەوت، ئەوه وەك ئەوه وایە، كە حوشرێكى كردبیتە قوربانى، هەر كەسێك لە سەعاتى دوهم بۆ نوێژى هەينى بچیتە مزگەوت وەك ئەوه وایە، چیلێكى كردبیتە قوربانى، هەر كەسێك لە سەعاتى سێیەم بۆ نوێژى هەينى بچیتە مزگەوت وەك ئەوه وایە، كە مەریكى كردبیتە قوربانى، هەر كەسێك لە سەعاتى چوارەم بچیتە مزگەوت، وەك ئەوه وایە مریشكێكى كردبیتە قوربانى، هەر كەسێك لە سەعاتى پێنجەم بچیتە مزگەوت وەك ئەوه وایە هیلكەیهكى كردبیتە قوربانى. كاتێكیش ئیمام دەستی كرد بە وتاردان، فریشتەكان نامادەى یادی خوا دەبن.

هەر وهها پێغه مبهرد ﷺ دەفرموى: ((من غَسَلَ يوم الجمعة وإغتسل،

(۱) رواه حافظ العراقي وغيره.

وَبُكْرٌ وَابْتَكْرٌ، وَمَشَى لَمْ يَرْكَبْ، وَدَنَا مِنَ الْإِمَامِ، وَاسْتَمَعَ وَلَمْ يَلْغُ، كَانَ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ عَمَلٌ سَنَةٌ، أَجْرُ صِيَامِهَا، وَقِيَامِهَا))^(۱)، واته: هەر كه سيك له رۆژی ههینی خۆی بشوات و زو بچیتته مزگهوت بۆ نوێژی ههینی و به پیاده بروت و به بی سواری و، له ئیمام نزیك بیتهوه و، گوی له وتاری ههینی بگری و قسه نه کات، نهوا بۆ هەر ههنگاوێکی دهیهاوێژی به قهده کردهوی باشی سالتیکی رۆژو و شهونوێژی بۆ دهنوسری.

که مترین سنوری جوتبون له گهڵ خێزاندا یهك جاره له ههفتهیه کدا، نهوهش به گۆیرهی کهسو ته مهن له یه کیکهوه بۆ یه کینکی تر ده گۆردری، نابێ له ههفتهیه کدا دو جار زیاتر بێ - جگه له ماوهی مانگی ههنگوینی (شهر العسل)! پیوسته له ته مهنی شهست سالی جوتبون کهم بکریتهوه، زۆر جیماع کردنیش ده بیته هۆی زهرهرو زیانی جهسته و داته پینی عهقل و له کارخستنی عهقل و ژیری.

ههروهها زۆر کهمکردنی جوتبون ده بیته هۆی خهفه و له کارخستنی غهریزه ی جنسی، سه ره رای نه مهش ده بیته هۆی سه رنه کهوتنی ژیا نی هاوسه رایه تی و پچرانی شیرازه ی ته م په یوه ندیه.

له راستیدا ئافره تی لێزان و شارهزا به هۆی کارامهیی و روخۆشی و جوانی و رازاوهیی، ده توانێ ته رازوی مام ناوه ندی جوتبون راگری و ههولکی پاراستنی گه نجیه تی خۆیی و میترده که ی بدات به بی زیاده رۆیی کردن. ته م ئاراسته کردنه به رزو جوانه ی ئیبن الجوزی چهند جوانه، که ده لسی: پیوسته له سه ر کۆری پێگه یشتو (گهنج) ئاگاداری نه وه بی، که زۆر جوتبون

(۱) رواه أبو داود والنسائي والبيهقي (صحيح).

تەكات، تا ناوەرۆك و كرۆكى بىننیتەوہ چونكە سودى بۆ كاتىك ھەيە، كە تەمەنى گەورە دەبىو بەسالا دەچى.

نەو كەسەى تىگەيشتوو دىندارە، با بزانی چىژو خۆشى بە نزيك بونەوہ نە ھاوسەر بەدى دىت، نزيكبونەوہش بە ماچکردن و نامىزگرتن ئەنجام دەدرى و خۆشەويستى بەھيژتر دەكات، بەلام جوتبون خۆشەويستى كەم دەكاتەوہ و چىژو خۆشى و شادى ناھيلى. ئەوہى لە مەبەستى جوتبون تىگەيشتىم، بۆم دەركەوتوہ مانايەكى سەرسوپھينەرى ھەيە كە لە زۆر خەلك شاراوہيە، ئەويش ئەوہيە گەر نەفس عەشقى ئافرەتيك بو پىي خۆشە لىي نزيك بىتتەوہ، ئىنجا لە نامىزى دەگرى، نەمەش ئەوپەرى نزيك بونەوہيە، پاشان رومەتى ماچ دەكا، پاشان داواى نزيك بونەوہى رۆح دەكات، جا ئەو كاتە دەم ماچ دەكا. پىغەمبەر ﷺ عانىشەى خىزانى لە نامىز دەگرت و ماچى دەكردو زمانى دەمژى (فەرمودەى زمان مژىن بە سەنەد - صحیح - نيە، بەلام لە ماناو واتادا وارد بوە). گەر نەفس داواى زياترکردنى نزيك بونەوہ بكات ئەوا جوتبون ئەنجام دەدرى^(۱).

نیمام ئىبن القىم دەلى: زۆر جوتبون دەبىتتە ھۆى كەم بونەوہى ھيژ، ھەروەھا زيان بە دەمارەكان دەگەيەنىو مرۆف دوچارى لەرزۆكى و گرژبون (تشنج) دەكات، ھەروەھا دەبىتتە ھۆى بىھيژى و لاوازى چاو، ھيژەكانى نەشو گەرمايى غەريزەكان كەم دەكاتەوہ.

لەبارترین و بەسودترین كات بۆ جوتبون داواى ھەرسکردنى خواردنە. نابى لەكاتى برسپەتيدا جوتبون ئەنجام بدرى، چونكە دەبىتتە ھۆى بىھيژى و لاوازى گرو تىنى ئارەزوى جنسى، ھەروەھا نابى لەسەر تىربوندا

(۱) صيد الخاطر للإمام ابن الجوزي .

جوتبون بکری، چونکه ده بیته هۆی دوچاربون به نه خوۆشی. نابیی کاتی ماندوبون و نائارامی دهرون، وهک هه بونی خهم و دل توندی و زویری و، ههروهها له کاتی نهوپه پری خوۆشی و شادی، جوتبون نه نجام بدری.

له بهرتهوه باشتترین کاتی جوتبون نهوهیه، که ماوهیه کی زۆر تیپه پریبی، نه گهر پینکهوتی هه رسکردنی خواردن بکات، تنجا خوۆی بشوات یان دهستنوویژ بگری پاشان بجهوی، نهو کاته هیزو توانای لهش ده گهریتهوه دوۆخی جارن. ده بی تاگاداری نهوهش بی له دوای نه نجامدانی جوتبون وهرزش نهکا، چونکه زهرهرو زیانی زۆری ههیه.

جوتبون له ریئی کۆمهوه حه‌رامه

خوای گه‌وره ده‌فهرمویت: ﴿نَسَاؤُكُمْ حَرَّتْ لَكُمْ فَأْتُوا حَرَثَكُمْ أَلَىٰ شِئْتُمْ وَقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلَاقُوهُ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ﴾ (البقرة- ۲۲۳)، واته: ژنه‌کانتان کیلگه‌ی خۆتانن، له‌هه‌ر کۆتیه‌وه ده‌تانه‌وی بچنه کیلگه‌ی خۆتانه‌وه^(۱) تویشویه‌کیش وه‌پیش خۆ خه‌ن، ده‌بی له‌ خوا بترسن، بیشزانن له‌ گه‌ل خوا رویه‌رو ده‌بن، مژده‌ش بده به‌ برواداران. پیغه‌مبهر ﷺ ده‌فهرمویت: ((لا ينظر الله الى رجلٍ يأتي امرأته في دُبُرِها))^(۲)، واته: خوای گه‌وره ته‌ماشای نه‌و پیاوه‌ ناکات، له‌ ریئی کۆمه‌وه له‌ گه‌ل ژنه‌که‌ی جوت بیی.

هه‌روه‌ها ده‌فهرمویت: ((مَنْ أَتَىٰ حَائِضًا أَوْ إِمْرَأَةً فِي دُبُرِهَا، أَوْ كَاهِنًا فَصَدَقَهُ بِمَا يَقُولُ: فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيَّ مُحَمَّدٌ))^(۳)، واته: هه‌ر پیاویک

(۱) یه‌کێ له‌ رافه‌کاران گوتویه‌تی: مانای نه‌م نایه‌ته‌ نه‌ویه، که ژنه‌کانی ئیوه، نه‌ک ژنانی که‌سانی تر، که‌ ته‌نها بۆ ئیوه‌ن، که‌واته‌ په‌یوه‌ندیه‌که‌ له‌ بازنه‌یه‌کی شه‌ری رێگه‌پێدراوو وه‌رگه‌راو له‌ په‌یوه‌ندی رۆحی و گری‌به‌ندی شه‌ری نیتوان پیاو ژن ده‌سورپه‌وه، جا پێویسته‌ نه‌مه‌ له‌ چوارچۆیه‌ی نه‌م سنوره‌ شه‌ریه‌ مه‌شروعه‌ بیته‌ کایه‌وه، له‌به‌ر نه‌مه‌ قورنان بانگه‌شته‌ی هاوسه‌رگرتن ده‌کات و، بانگه‌شیه‌ی وه‌دورخستنه‌وه‌ی زینا ده‌کات.

پاشان قورنان وه‌سفی ژن ده‌کات، که‌ کیلگه‌ی می‌رده‌که‌یه‌تی و شوینی منداڵ بونه‌و زه‌ویه‌کی به‌په‌یته‌ بۆ شین بون. نه‌م وه‌سفه‌ قورنانه‌ وینه‌ی زه‌ویه‌کی ناماده‌کراو پیشان ده‌دات، که‌ جوتیار ده‌یکه‌تی، پاشان تۆوی پێدا ده‌کات بۆ وه‌به‌ره‌یتان، که‌ بژاری ده‌کات و پو‌شو به‌لا‌شی لێ لاده‌دات، هه‌تا به‌روبو‌میکی جوان بیته‌ کایه‌وه.

(۲) رواه النسائي (صحيح).

(۳) رواه أبو داود والنسائي والترمذي والبيهقي (حديث صحيح).

له کاتی حمیزی ژنه که ی بچیتته لای به نیازی جوتبون، یان به پتی کۆمه وه جوت بیی، یان هدرکه سیک بچیتته لای فال گره وه یهک^(۱) یان قاوه گره وه یهک و پروای پی بکات، نهوا نهو کهسه پروای بهو قورثانه نیه که بو پیغه مبهه هاتوته خواره وه، واته پیی کافر ده بی.

((جاء عمر بن الخطاب الى رسول الله ﷺ فقال: يا رسول الله هلكت! قال: وما الذي اهلكك؟! قال: حوَّلتُ رَحلي الليلة! فلم يرد عليه فأوحى الله الى رسول الله ﷺ هذه الآية: ﴿نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ﴾، يقول أقبل وأدبر، واتق الدبر والحیضة))^(۲)، واته: عومهری کوری خه تتاب هاته لای پیغه مبهه ﷺ و فهرموی: نهی پیغه مبهه ری خوا به هیلاک چوم!

پیغه مبهه ﷺ فهرموی: چ شتیکت کردوه، به هیلاکت بیات؟ عومهریش گوتی: نه مشهو شیوهی چونه لای خیزانه کهم گۆریوه! واته: له دواوه چۆته لای خیزانه که ی بو جوتبون به لام به ریگای (فهرج) وه (شوینی مندال بون).

پیغه مبهه ﷺ وه لامی نه دایه وه، خوی گهورهش راسته وخۆ وه حی بو پیغه مبهه ری خوا ناردو نه م نایه ته ی نارده خواره وه ﴿نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ﴾، فهرموی: له پاش بی یان له پیشه وه جوت

(۱) نه م فهرموده یه نهو کهلو (أبراج) انهش ده گرتته وه، که له گۆقارو روژنامه و کتیبه کان بلاوده کرتته وه ده فرۆشری، جا نهو کهسه ی پروا بهو کهلو (أبراج) انه بکات و قناعه تی به راستیی پیشهاته کانی بکات، وه بهر حوکمی نه م فهرموده یه ده کهوی، با نهو کهسه خۆی به نوژکه ریش بزانی. چونکه زانیی پیشهاته کان و سبهینی چ پرو ده دات، ته نها خوا ده یزانی و کاری نه وه (لا یعلم الغیب الا الله). (وه رگیتر)

(۲) رواه النسائي والترمذي والطبراني (حديث حسن).

بیه، به لام خۆت بیاریزه له جوتبون به پریگای دواوهو، له کاتی چهزیشدا.
 ((سأل رجل النبي ﷺ عن اتيان النساء في أدبارهنّ، أو اتيان الرجل امرأته في دبرها؟ فقال النبي ﷺ: حلال! فلما ولّى الرجل دعاه، أو أمر به فدعي، فقال: كيف قلت؟ في أي الخرزتين؟ أمن دبرها في قبلها؟ فنعم، أم من دبرها في دبرها؟ فلا! فإن الله لا يستحي من الحق فلا تأتوا النساء في أدبارهنّ))^(۱)، واته: پیاویک ده ربارهی چونه لای ژن له دواوه، یان گهر پیاو له دواوه له گهلّ خیزانه کهی جوت ببی پرسیاری له پیغه مبهه ﷺ کرد؟
 پیغه مبهه ﷺ فرموی: حلاله.

کاتیك پیاوه که رۆبی، پیغه مبهه بانگی کرد، یان فرمانی کرد بانگی بکهن، پیغه مبهه ﷺ فرموی: چۆنت گوت؟ مه به ستت له کام لهو دو کونهیه؟ واته: پیش و پاش. نه گهر له دواوه له پری فره جیه وه بجیته لای، به لای حلاله. نه گهر له دواوه بجیته لای به پری کۆم، نه خیر حلال نیه. خوی گهوره له ناست حهق و راستیدا شهرم ناکات، له به ره وه له پری کۆمه وه له گهلّ هاوسه ره کانتان جوت مبهه^(۲).

سه عیدی کوری یه سار گوتویه تی: به ئین عومه رم گوت: ئیمه که نیه که دد کربین و له دواوه ده چینه لایان..

(۱) رواه النسائي والطحاوي (حديث صحيح).

(۲) نهوهی مایهی سه رسورمانه به لای جوله که - وه که له تلمود هاتوه - دروسته پیاو له پری کۆمه وه له گهلّ ژنه کهی جوت ببی، چونکه وه که خویان ده لاین: ژن بو چیژ وه رگرتن و رابواردنه وه که پارچه گۆشتیکه، که له گۆشت فرۆش ده کردری، پیاو به ناره زوی خۆیه تی به کولای بیخوات، یان به سور وه کراوی!!

ئین عومەر گوتی: ئۆف! یه کیک خۆی به مسولمان بزانی چۆن شتی وا ده کات؟! نهسانی و کهسی تر گپراویه تیه وه و سه نه ده که ی راسته.

ئیمام ابن القیم له کتیبی (زاد المعاد) دا له سه ر فه رموده ی پیغه مبه ر ده باره ی جوتبون، ده لئی:

جوتبون له دواوه به پئی کۆم، له سه ر زمانی هیچ پیغه مبه ریک له پیغه مبه ره کان پینگه ی پی نه دراوه، هه ر که سیک پینگه پیدان و دوستی و هه لالی جوتبون له دواوه له ری پی کۆم بداته پال هه ندیک پیشین (السلف)، شه وا هه له ی کردوه، پاشان هه وال دان به حه رام بونی به توندی نه هی لی کراره، هه روه ها ده لئی: شه م نایه ته پیروژه له دو ره وه جوتبون له دواوه ی ژن حه رام ده کات، یه کیکیان: شه وه ی ری پی پیدراوه بو چونه لای ژن شوینی مندال بونه، نه ک شوینی کۆم، که پیساییه. شوینی (فه رج) شه وه یه که خوی گه وره ده فه رموی: ﴿مَنْ حَيْثُ أَمَرَكَ اللهُ...﴾ ﴿فَأْتُوا حَرَّتْكُمْ أُنَى شَيْئُمْ﴾ چونه لای ژن له دواوه به ری پی فه رجه وه، له و نایه ته سود و درگیراوه، چونکه ده فه رموی: ﴿أُنَى شَيْئُمْ﴾ به مانای فه رج هاتوه.

راستییه کیش هه یه شه ویش شه وه یه، گه ر خوی گه وره جوتبونی ئا فه رته ی له ری گای فه رجه وه له ماوه ی هه یزدا حه رام کردبی، چۆن شه شوینه ی که جیگه ی پیساییه و نازاره، که ده بیته هۆی برینی وه چه و مندال بون، جوتبونی تیدا هه لال ده کات.

له جوتبوندا ئا فه رت مافی به سه ر پیاوه که ی هه یه، جوتبونیش له ری پی کۆمه وه شه م مافه ی شه فه وتینی و ئاره زوی سیکیسی ژنه که تی ر نا کریو، لی بی بی به ش ده بیته و به مه به ست و مه رامی خۆی نا گات. هه روه ها پاشه وه ی

نەفەت بۆ ئەو كارە دروست نەكراوه، بەلام (فەرچ) بۆ جوتبون دروست كراود. ھەروەھا جوتبون لە دواوہ زیان بە پیاوہ كەش دەگەيەنئ، لەبەرئەوہ پزیشكە ژيرو پیتۆلەكان و غەیری ئەوانیش، قەدەغەئ ئەم كارەیان كرددوہ، چونكە فەرچئ ئافرەت تاییەتمەندییەكئ ھەییە بۆ راکیشانی ئاوی پیاو، كە نە كاتینكا ئەو ئاوەئ دەچیئتە ژورەوہ ھەموی ئایەتە دەردەوہ.. ھەروەھا پاشەوہ شوئینی شتی پیسو پاشەرۆك و پیسایییە، كە زیان بە پیاوو بە ژتەكەش دەگەيەنئ. ئەم كارە بە سروشتئ ساغ و راست، شتیكئ نامۆ و غەریبە. جوتبون بە رپئ پاشەوہ سروشت (طبیعیە) تێك ئەداو دەبیئتە ھۆئ دل توندئ و غەم و پەژارەیی بۆ ھەردوکیان، ھەروەھا رۆشنایی دلان ناھیلئ و دل رەش دەكات، لە نیوان ژن و میرد، تورەیی زۆر دەكات و پەيوەندیان تێك دەچئ و خۆشەویستییان نامینئ، وای لئ دئ نەفەت لە یەكتری بكەن، لە ھەروە ئەم ھەمو زیانانەش، دەبیئتە ھۆئ تورەبونئ خوای گەورەو تەماشائ نەكردنی بەچاوی رەحمت و بەزەیی. لە گەورەترین ھۆیەكانئ نەمانئ نیعمەتەكانئ خوایەو، بەسەردا رزانی نەگبەتی و ناخۆشیە.

جوتبون له گهل ژنی چه یزدار حه رامة

خوای گهوره ده فهرموی: ﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَدَىٰ فَأَعْتَزَلُوا النَّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهَرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ﴾ (البقرة- ۲۲۲)، واته: له کاتیکدا ژن له چه یزدايه ده رباره ی جوتبون پرسیارت لی ده کهن ، بلی: جوتبون له ماوهی چه یزدا مايهی نیس و نازارو نه خویشی یه، به مه بهستی جوتبون لیان نزیك مه بنه وه، تا نه و کاته ی له خوینی چه یز پاک ده بنه وه. گهر له خوینه که پاک بونه وه، نهوا له گهل یان جوت بن بهو شیوه یه ی، که خوای گهوره فهرمانی کرده. خوای بالآ نهو که سانه ی خویش دهوی، که تۆبه کارنو نهوانه ش که خویمان پاک راده گرن.

پیغه مبه رﷺ فهرمویه تی: ((من أتى حائضاً، أو امرأةً في دبرها، أو كاهناً فصدقه بما يقول: فقد كفر بما أنزل على محمد))^(۱)، واته: ههر که سیک له کاتی چه یزدا له گهل خیزانه که ی جوت ببی، یان له دواوه بجیتته لای، یان بجیتته لای پیشبینیک و باوه ری به قسه که ی بکات، نهوا بی پروایه به وه ی، که بو محمد دابه زیوه.

((كان رسول الله ﷺ إذا أراد من الحائض شيئاً ألقى على فرجها ثوباً ثم صنع ما أراد))^(۲)، واته: پیغه مبه رﷺ گهر ویستبای بجیتته لای یه کئی له خیزانه کانی، له کاتیکدا له ماوهی چه یزدا بوايه، نهوا پارچه قوماشیک ی

۱) رواه أبوداود والنسائي والترمذي والحاكم (حديث صحيح).

۲) رواه أبوداود والبيهقي (حديث صحيح).

بمسەر داوئینی خیزانه کھی داده داو، پاشان چی بویستبوایه دهیکرد.
له تهفسیری (المراغی) دا هاتوه، که پزیشکی نوئی ئیستا به دهه ری
خستود، که جوتبون له ماوهی حهیزدا ئهم زیانانهی ههیه:

۱- دهبیته هۆی نازار گه یاندن به ئه ندامه کانی زاوژی له تافرهت، له وانیه
بیته هۆی هه وکردنی (التهاب) مندال دان و هیلکه دان، یان زیان گه یاندن
به ههوزی تافرهت که زیانئیکی زۆر به ته ندروستی ژنه که ده گه یه نی و،
له وانیه بیته هۆی له که لک که وتنی هیلکه دان و مندال نه بون.

۲- چونه ژوره وهی ماده کانی خوینی حهیز بۆ زه کهر، که دوچاری
هه وکردنیکی کیمیاوی ده کات، که به (سهیلان) دهچی و له وانیه هه ردو
هیلکهی گون بگریته وهو نازاریان بدات. جا له وه وه نه زۆکی پیاو دروست
ده بی، له وانیه شه دوچاری نه خووشی (زوهه ری) بی، که میکروبه کھی له
خوینی ژنه که وه هه بیته. له بهر ئهم زیانانهی باس کرا، پزیشکه کانی
ئیستا له سه ره ئه وه یه که ده نگن، که پتویسته پیاو له ماوهی حهیزدا به
مه بهستی جوتبون نزیک نه که ویتته وه، وه که قورئانی پیروزی باسی کردوه.
له بهر ئه وه کاتیک خوای گه وره ده فهرموئ ئهم کاره مه که ن، بی
حیکمهت نیه.

ئای موعجیزه ی قورئان چه نده به رزو مه زنه!

له ئیبن عه باسه وه ره زای خوای لئی بی ده لئی: ئه و که سه ی له ماوه ی
حهیزدا بۆ جوتبون ده چیته لای خیزانه کھی، ئه و ((ده بی دیناریک یان نیو
دینار بکاته خیر))^(۱). که ده کاته نیو جونه یه ی زییری ئینگلیزی یان به
نزیککی چاره گینک.

(۱) رواه البخاري ومسلم والترمذي والنسائي وأبو داود.

کاتی خۆی جوله که کان عاده تیان وابو له گه لَ نافرته تی حه یزداردا نانیان نه ده خوار دو له گه لَ یان نه نه خه وتن و، عه ره به کانیش له سه رده می نه فامییان دا، به و شیوه یه لاسایی یان ده کردنه وه، به لَ ام که نیسلام هات ئه وه ی قه ده غه کرد، ته نها جوتبونی له گه لَ نافرته تی حه یزداردا حه رام کردو ریگه ی به وه دا، که جگه له فهرجی نافرته ته که به شوینی تر چیژ وه رگری^(۱)، وه که له فهرموده که دا هاتبو، جا به م شیوه یه نیسلام میانه ره وه ی یه له نیوان زیاده ره وه ی جوله که وه زیاده ره وه ی کردنی ئه وه که سانه ی، که ریگه به جوتبونی حه یزدار ده ده ن.

به بۆنه ی قسه کردن ده رباره ی حه یز به باشی ده زانین باسی ئه وه بکه یین چۆن نافرته خۆی له حه یز پاک ده کاته وه:

له عائیشه وه ره زای خوی لَ بی که وا: نه سمای کچی یه یزید ده رباره ی خوشتنی نافرته پر سیاری له پیغه مبه ر کرد، پیغه مبه ر ﷺ فهرموی:

((تَأْخُذُ إِحْدَاكُن مَاءَهَا وَسُدْرَهَا فَتَطْهَرُ فَتَحْسَنُ الطَّهْوَرَ (أَوْ تَوَضَّأُ جَيِّدًا) ثُمَّ تَصْبُ عَلَى رَأْسِهَا الْمَاءَ فَتَدْلِكُهُ دَلْكًا شَدِيدًا حَتَّى يَبْلُغَ شَوْوْنَ رَأْسِهَا، ثُمَّ تَأْخُذُ مَسْكَةً (أَيَّ قِطْعَةَ قَطْنٍ أَوْ صُوفٍ مَطْيِبَةَ بِالْمَسْكِ أَوْ أَيِّ طَيْبٍ آخَرَ) فَتَطْهَرُ بِهَا))، واته: یه کی که له ئیوه ناو ده هی نی و خۆی پی

(۱) لهو حالته دا ده کری پیوا له نیوان دوو رانی نافرته که، چیژ وه رگری و بکاته نه شنه و خۆشی. دیاریشه پیوا بهر له وه ی بگاته خۆشی هۆیه کانی به کاردینی، وه که: ده م ساچ کردن و مه مک مژین و شتی تر، به لَ ام لهو حالته دا جنسی نافرته که ش ده ور وژی و وه که پیوا که ی پیویستی به دامرکاندنه وه هیه، دامرکاندنه وه شی به وه ده بیست، که هاوسه ره که ی ده ست به میتکه ی ژنه که ی دابیننی و بیجولیننی، نه مه ش ده بی له سه ره ئه و قوماش وه بگری، که به سه ر داویننی دادراوه، یان مایۆی له بهر کردوه. (وه رگری)

پاك ده کاتوهو، به چاکی خۆی پاك ده کاتوهه (یان دهست نوێژ به چاکی دهگرئ) پاشان ئاوه کهی بهسهری داده کاو به چاکی دهستی پیی داده هیئیی، تا ئاوه که دهگاته سهر پیستی سهری، پاشان پارچه قوماشیک یان پارچه نۆکهیهک یان پارچه سوفیک به بۆنی مسک، یان به هدر بۆنیکی تر به بۆن بکاو خۆی پیی پاك بکاتوهه.

ئه سما گوتی: چۆن خۆمی پیی پاك بکه مهوه.

(قال: سبحان الله تطهري لها!) سبحان الله! خۆتی پیی پاك بکه رهوه.

فقالت عائشة: كأنها تخفي ذلك (أي تسربه اليها) تتبعي أثر الدم^(۱).

عائشه گوتی: بیهینه به شوینی خۆینه که دا.

ئه وهش بۆ ئه وهیه تا شوینی خۆینه که بۆنی خۆشی لئی بیو، ئه وه بۆنه

ناخۆشهی خۆینه کهی لئی نه میئیی.

به بۆنه ی خۆپا کردنه وهی ژن له خۆینی بی نوێژی (حیض)، پیویسته

ناماژه به وه بکه یین، کاتی ژن ماوه ی خۆینی بی نوێژه که ی تهواو ده بیست،

پیاو بۆی دروسته یه کسه ره گه لئی جوت بیی، باژنه کهش خۆی نه شوشتبی،

چونکه وشه ی (الطهر) له ئایه تی ﴿وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ﴾

به مانای شوشتنی خۆینی چه یزه که دی.. در یژه ی ئه م بابه تهش له کتیبی

(آداب الزفاف) باس کراوه.

(۱) رواه البخاري ومسلم والنسائي وأبوداود وابن ماجه.

داپوشینی عورهتی پیاو له هه مو کهسیک

جگه له ژنه کهی

(معاویه بن حیده) گوتویهتی: ((قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، عَوْرَاتُنَا مَا نَأْتِي مِنْهَا وَمَا نَذُرُ؟ قَالَ: اخْفِظْ عَوْرَتَكَ إِلَّا مِنْ زَوْجِكَ أَوْ مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ...)).^(۱)، واته: گوتم: ئەی پێغه مبه‌ری خوا! کێ به‌ی‌لێن عه‌وره‌تمان بیهینی و، له کێی بشارینه‌وه‌و نه‌هی‌لێن بیهینی؟

فه‌رموی: عه‌وره‌تی خۆت له هه‌مو که‌سیک داپۆشه، جگه له هاوسه‌ره‌که‌ت.

پێغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رموی: ((لا ينظر الرجل الى عورة الرجل، ولا المرأة الى عورة المرأة، ولا يفضي الرجل الى الرجل في الثوب الواحد، ولا تفضي المرأة الى المرأة في الثوب الواحد))^(۲)، واته: نابێ پیاو ته‌ماشای عه‌وره‌تی پیاو بکات، جا هه‌ر که‌سیک بێ، نابێ ئافه‌ره‌تیش سه‌یری عه‌وره‌تی ئافه‌ره‌ت بکات، جا هه‌رچ ئافه‌ره‌تێک بێ. نابێ دو پیاو له‌ژێر یه‌ک پێخه‌ف دا بجه‌ون که له‌شیان به‌له‌شی یه‌که‌ر بکه‌وی و روت بن. با ئافه‌ره‌ت له‌گه‌ڵ ئافه‌ره‌تێکی تر له‌یه‌ک پێخه‌ف دا نه‌خه‌وی، که له‌شیان پێکه‌وه‌ بنوسی به‌ روتی.

(۱) رواه أبوداود والترمذي والنسائي.

(۲) رواه مسلم وغيره.

واباشه له نیوان دو جوتبوندا خوبشوری

پیغمبر ﷺ ده فرموی: ((إِذَا أَتَى^(۱) أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ ثُمَّ أَرَادَ أَنْ يَعُودَ، فَلْيَتَوَضَّأْ بَيْنَهُمَا وَضُوءًا)) (وفي رواية وضوءه للصلاة)^(۲)، واته: گهر یه کینک له نیوه له گهل خیزانه که ی جوت بو، پاشان ویستی دوباره له گه لی جوت بیته وه، با له نیوان نهو دو جوتبونده دا دهست نویژ بگری. له ریوایه تیکی ترده فرموی: دهست نویژ بگری.

نهبی رافع گوتویه تی: ((أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ طَافَ ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى نِسَائِهِ، يَغْتَسِلُ عِنْدَ هَذِهِ، وَعِنْدَ هَذِهِ. قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا تَجْعَلُهُ غُسْلًا وَاحِدًا؟ قَالَ: هَذَا أَزْكَى وَأَطْيَبُ وَأَطْهَرُ))^(۳)، واته: رۆژتیک پیغمبر ﷺ به سر خیزانه کانیدا گه راو چوه لایان به مه بهستی جوتبون، نه لای هه ری کیکیان دا خوی ده شوست، نهبی رافع ده لی: به پیغمبر مه فرموو: نه ی پیغمبر ی خوا! بۆ بۆ هه موان نایکه ی به یه ک خۆشتن؟

(۱) نیمام (ابن قیم) وای به باشتر ده زانی، که جوتبون به رۆژ بگری، تا ههسته کان به شی خویان وه بگری، له بهر هۆیه کی دی که سروشتیه، نه ویش له بهر نه وه ی به شهو، ههسته کان تییدا سارد ده بنه وه پیویستیان به ههسانه وه هه یه، رۆژیش جی جوله جول و بزواندنه، ههروه ک خوا ده فرموی: ﴿وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا﴾ (الفرقان - ۴۷). به لام هه ندیک دی بۆ جوتبون شهو له رۆژ به باشتر داده نین.

کورتیه قسه نه وه یه: جوتبون به رۆژ بۆ بابای کریکار ناگرنجی، مه گهر شهو نه بیته، ههروه ک هه ندیک لهو که سانه بۆیان باسکردوم، نامۆژگاری نهوانی دیش ده که م له دوای نویژی به یانی جوتبون نه نجام بدن، نینجا بجه ونه وه.

(۲) رواه مسلم وأبوداود وغيرهما.

(۳) رواه أبوداود والنسائي والطبراني (حدیث صحیح).

پیغمبر ﷺ فرمود: تا بهو شیوهیه پاکترو باشترو خاوینتره. واته: بو هەر جوتبونیک خۆی بشوات.

نیستاش لهم سهردهمه‌دا پزیشکی نیستا دهریخستوه، که خۆشتن چالاکیی و هیژو توانا به له‌ش و جهسته ده‌داته‌وه.

خاتو عایشه گوتویه‌تی: ((کان رسول الله ﷺ إذا أراد أن يأكل أو ينام وهو جُنْبٌ، غسل فرجه وتوضأ وضوءه للصلاة))^(۱)، واته: کاتیکی پیغمبهری خوا ﷺ له‌شی پیس بویه‌و، ویستبای نان بخوا یان بخه‌وتبا داوینی ده‌شوست و ده‌ست نویژی ده‌گرت.

هه‌روه‌ها گوتویه‌تی: ((کان رسول الله ﷺ ينام وهو جُنْبٌ من غير أن يمس ماءً حتى يقوم بعد ذلك فيغتسل))^(۲)، واته: کاتیکی پیغمبهری خوا ﷺ له‌شی پیس بویه‌ئو کاته ده‌نوست، بی‌ئوه‌ی ده‌ست بداته ناو بو خۆشوشتن، تا ئه‌و کاته‌ی له‌خه‌و هه‌لنه‌ستایه، پاشان که هه‌لده‌ستا تنجا خۆی ده‌شوست.

یان گوتویه‌تی: ((کان رسول الله ﷺ إذا أجنب فأراد أن ينام توضأ أو تیمم))^(۳)، واته: پیغمبهری خوا گهر له‌شی پیس بویه‌و، ویستبای بخه‌وی ئه‌وا ده‌ست نویژی ده‌گرت، یان ته‌یه‌مومی ده‌کرد^(۴).

(۱) رواه البخاري ومسلم وغيرهما.

(۲) رواه ابو داود والترمذي وابن ابي شيبة وغيرهم (صحيح).

(۳) رواه البيهقي وابن ابي شيبة (صحيح).

(۴) به‌گویره‌ی نه‌و فرمودانه‌ی باسکران بۆمان ده‌رده‌که‌وی باشترو وایه دوای جوتبون به‌ر له‌خه‌وتن خۆ بشورن، دروستیشه له‌جیاتی خۆشوشتن ده‌ستنویژ هه‌لبگیرن و ته‌یه‌موم بکرن تا کاتی پێش نویژی به‌یانی، هه‌رزه‌ها دروسته به‌بن خۆشوشتن و بی‌ده‌ستنویژو ته‌یه‌موم کردن بخه‌وی.

خۆشوشتنی رۆژی ههینی پێویسته^(۱)

پێغه مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رموی: ((غُسْلُ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلٰی كُلِّ مُحْتَلِمٍ، وَالسَّوَاكِ، وَأَنْ يَمْسََّ مِنَ الطَّيِّبِ مَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ))^(۲)، واته: خۆشتن له‌ رۆژی ههینی له‌سه‌ر هه‌مو كه‌سێك كه‌ با‌لغ بو‌ی و ئیحتلامی بو‌ی پێویسته. هه‌روه‌ها سیواك كردن و خۆ بو‌نخۆش كردن به‌ گوێره‌ی توانا. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ((حَقُّ عَلٰی كُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَغْتَسِلَ فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ يَوْمًا يَغْسِلُ فِيهِ رَأْسَهُ وَجَسَدَهُ))^(۳)، واته: پێویسته له‌سه‌ر هه‌مو مسو‌لمانێك له‌ هه‌مو هه‌فته‌یه‌كدا رۆژێك سه‌رو جه‌سته‌و له‌شی تێدا بشوات. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ((إِذَا جَاء أَحَدَكُمْ إِلَى الْجُمُعَةِ فَلْيَغْتَسِلْ))^(۴)، واته: گه‌ر یه‌كێك له‌ ئێوه چوه‌ نوێژی هه‌ینی، با خۆی بشوات .

۱) ده‌باره‌ی خۆشوشتنی هه‌ینی، شه‌رع ناسان جیا‌ران، هه‌یه ده‌لێ فه‌رزه، هه‌شه ده‌لێ سوننه‌ته، ئیمام شه‌وكانی له‌ كتیبه‌كه‌یدا (نیل الأوطار ۱/۲۵۳-۲۵۴) به‌لگه‌ی هه‌ردو كۆمه‌لێ هه‌یناوه، ئینجا حوكمی فه‌رزبونی خۆشوشتنی رۆژی هه‌ینی داوه.

۲) رواه البخاري ومسلم.

۳) رواه البخاري ومسلم.

۴) رواه البخاري .

پیوسته له مال جهام هه بی

پیغه مبهرد ﷺ ده فەرموی: ((مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُدْخِلُ حَلِيلَتَهُ الْحَمَّامَ،^(۱) مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَدْخُلُ الْحَمَّامَ إِلَّا بِمَنْزَرٍ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَجْلِسُ عَلَى مَائِدَةٍ يَدَارُ عَلَيْهَا الْخَمْرُ!))^(۲)، واتە: هەر کەسێک پرۆای بە خوا و پرۆژی دوایی هەیە، با نەهێنێ خێزانە کە ی بەچیتە گەرماوی بازار، هەر کەسێک پرۆای بە خوا و پرۆژی دوایی هەیە بە بی خاوی نەچیتە گەرماوی بازار، هەر کەسێک پرۆای بە خوا و پرۆژی دوایی هەیە با لەسەر خوانیێک دانەنیشی، کە مە ی لەسەر ئە خوریتەوه.

نوم دەرداء دەلێ: ((خَرَجْتَ مِنَ الْحَمَّامِ فَلَقِينِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

۱) سوپاس بۆ خوا نیتسا گشت شارەکان، خانووەکانی گەرماوی تیدا دروست کراوه، دیاره پیتتر کە خانو گەرماوی تیدا نەبوه، ئەوه لەبەر بی تاگایی بوه. زۆریش لە گونده کان گەرماوی تیدا نیه، رەنگه ئەم فەرمودانه بینه هاندری پیاوان، کە بە زویی گەرماو لە ماله کانیا ن دروست بکەن، شاراوەش نیه ئافرهت، کە دەچیتە گەرماوی بازار چەند خرابه کاری لێده کەوتیتەوه، رەنگه هەندێ ژنه فاسق و بی رەوشت چونه گەرماو بکەنه هۆیه ک بۆ مەرامی تاوانی خۆیان!

گێراویە تیا نەوه کە یه کێ له ژنه مێردداره زیناکەرە کان هەندێ جارو دوا ی تەواوبونی ماوه ی حەیزه کە ی بە مێرده کە ی دەگوت: ئەوا توشی خۆینی حەیز بومە تەوه، رینگەم بده بچمه گەرماو، ئەویش ریی دەداو دەچو خرابه کاری دە کرد.

گەر ئەو پیاوه شارەزای حەیز بایه، دەیزانی ئەو خۆینه ی دوا ی حەیز دێ ئەوه خۆینی (استحاضه) یه و پیتوست بە خۆشوشتن ناکات.

۲) رواه الحاكم والترمذي والحافظ العراقي وأحمد في المسند (حديث صحيح).

فقال: من أين يا أم الدرداء؟ قالت: من الحمّام. فقال: والذي نفسي بيده ما من امرأة تضع ثيابها في غير بيت أحد من أمهاتها^(۱) إلا وهي هاتكة ستر بينها وبين الرحمن!!^(۲)، واته: له گهرماوی بازار هاتمه دهره وده له ریگا توشی پیغه مبهه بوم. پیغه مبهه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرموی: ئوم دهره داء نه کوئی بوی؟ ئوم دهره داء گوتی: له گهرما و بوم. پیغه مبهه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرموی: سویندم بهو کهسهی نه فسی منی به دهسته، ههر چ ئافره تیک له غهیری مائی خوئی جلو بهرگی دابنی، نهوا نهو ئافره ته په ردهی شهرمی نیوان خوئی و خوای نه تک کردوه و دراندوه.

(۱) زانیومه هه ندی ئافرهت و پیاری بهر گدروی بی دین کاتی هه ندی ئافرهت دینه لایانو جله کانی دهره و بیان داده که نن به مه بهستی تاقیکردنه وه و قیاس گرتن، به ههر فیتیک بیت وینه بیان ده گرن و پاشان به هۆی ئهم وینانه وه ههره شه بیان لسه ده کهن، تا دهست دریشی بکه نه سهر ناموسیان، نه ریتی ئیسلامی دیرینیش وابوه که بهرگ درو بانگ کراوه ته مالهوه!

(۲) رواه أحمد في المسند بسند صحيح.

ئەدەبی پیاو لە گەل کەس و کاری خیزانە کە ی

قال علي بن أبي طالب عليه السلام: ((كنت رجلاً مَذَّاءً فاستحييتُ أن أسأل رسول الله صلى الله عليه وسلم لمكان ابنته مني فأمرت المقداد فسأله)).
 واتە: عەلی کورپی ئەبو تالیب گوتی: ئاوی مەزیم زۆر دەهاتەو، ^(۱) جا لەبەر ئەو هی کچی پیتغەمبەر خیزانم بو، شەرمم کرد لە پیتغەمبەر بیرسم، کە حوکمی ئەوێ چیه، لەبەر ئەوێ بە میقدادم گوت کە ئەو لیتی بپرسی ^(۲).

۱) ئاوی مەزی: ئاریکی سپی رەنگ ئاوی لێقه، کاتێک لە زە کەر دەر دەچێ، کە پیاو یاری و گالته لە گەل خیزانە کە ی دە کات، یان ماچی دە کات. هاتنە دەری ئەم ئاوه نابیتە هۆی خۆشوشتن، بە لکو دە بی تەنھا شوینە کە ی بشۆردرێ و دەستنیۆژ بگێریتەو.
 ۲) پیتشەوا ئەو هی گوتویەتی: لەم قسە یه ی نیمام عەلی ئەو دەر دە کە ی، کە بۆ پیاو و باشترە لە کاتی وجودی یه کێک لە خزمی خیزانە کە ی باسی ئەو شتانه نە کات، کە په یوهندی به کاری شەرعی ئافره تانه وه هه یه وه ک شەوی زاوایی و ماچ کردن و له نامیزگرتن و حەیز. چونکه ده بیته به به شهرم دا که و تنی خزمی خیزانە کە ی.

ترساندنی نهوانه‌ی ژن هه‌لده‌خه‌له‌تینن و

له‌میرده‌که‌ی ده‌که‌ن

پیغه‌مبهر ﷺ فرمویه‌تی: ((لَيْسَ مِنَّا مَنْ حَلَفَ بِالْأَمَانَةِ، وَمَنْ حَبَبَ امْرَأَةَ عَلِيٍّ زَوْجَهَا)) (رواه أحمد في المسند وابن حبان (حدیث صحیح))، واته: نه‌و که‌سه له‌ ئیمه‌ نیه، که سوئند به‌ نه‌مانه‌ت ده‌خوات، هه‌روا نه‌و که‌سه‌ش ژنیک هه‌لخه‌له‌تینن و له‌میرده‌که‌ی بکات.

ده‌گیرنه‌وه‌ خواپه‌رستیکی نه‌وه‌ی ئیسرائیل کاری جوتیاری ده‌کرد، ژنیک زۆر جوانی هه‌بوو، که جوانترین ژنی نه‌وه‌ی ئیسرائیل بوو. کاتی یه‌کئ له‌ سته‌مکاره‌کانی نه‌وه‌ی ئیسرائیل جوانی نه‌و نافرته‌ی پی‌ راگه‌یاندر، یه‌کسه‌ر پیره‌ژنیک ناره‌ لای ژنه‌ جوانه‌که‌و پی‌ی گوت هه‌لی خه‌له‌تینه‌و له‌میرده‌که‌ی بکه، جا پی‌ی بلئ: بۆ رازی له‌ لای نه‌و جوتیاره‌ بیت؟ وه‌ره‌ لای من به‌ زیرو خشل ده‌ترازینمه‌وه‌و جل‌وبه‌رگی ئاوریشم ده‌که‌مه‌ به‌رت و خزمه‌تکارت بۆ داده‌نیم.

کاتی ژنه‌ جوانه‌که، نه‌م قسانه‌ی بیست هه‌لخه‌له‌تا، جا که شه‌و داها‌ت و میرده‌که‌ی گه‌راپه‌وه‌ مالن، که پیشتر خواردنی بۆ ده‌هینا، نه‌جاره‌ خواردنی بۆ نه‌هینا، پیشتر نوینی بۆ راده‌خست، نه‌جاره‌ نوینی بۆ رانه‌خست و، ره‌فتاری به‌رامبه‌ر میرده‌که‌ی گۆرابوو، میرده‌که‌ی پی‌ی گوت: نه‌وه‌ چیه‌! نه‌وه‌ بۆچی وات لیها‌توه‌؟

ژنه‌که‌ی گوتی: نه‌وه‌یه‌ که ده‌بیینی!

میرده‌که‌ی گوتی: ته‌ لاقت ده‌ده‌م؟!

ژنه که گوتی: به لئی، ته لاقم بده.

ئهویش ته لاقی داو، سته مکاره که ی بهنی ئیسرائیل، ژنی جوتیاره که ی هیناو کردیه هاوسه ری خوئی، جا شهوی گواستنه وه، په رده کان شوپ کرانه وه، جا پیاوه که ی دهستی دريژ کرد، تا دهست له ژنه که ی بدا، دهستی ره قو وشک بوو، ههروه ها ژنه که ش دهستی دريژ کرد، تا دهستی لئی بدات، ئهویش دهستی ره قو وشک بوو، جا ههردو کیان که پرو لال بونو جنسو نارزه ویان لئی سه ندرایه وه.

که به یانیان کرده وه په رده کان هه لدرانه وه، بینران کوپرو که پرو لالین، جا هه والیان دایه پیغه مبهری نه وه ی ئیسرائیل ئهویش هه واله که یانی بو لای خوی گه وره به رز کرده وه، خوا فهرمووی: وایانزانی ئه وه ی بهو جوتیاره یان کرد، من نایان بینم!

- ئه بو موسلیمی خه ولانی، گهر بچوبا مالئی، ژنه که ی عه باکه ی و پیتلاوه کانی لئی وهرده گرت، ئنجا خواردنی بو ده هینا، جاریکیان چود مالئی، بیننی چرای تیدانیسه و، ژنه که ی به کزول دانیشتووه و داریکسی به دهسته وه یه و زهویه که کون کون ده کات. پی ی گوت: ئه وه چیته؟

ژنه که ی گوتی: توله لای معاویه پله و پایه ت هیه، ئیمه ش خزمه تکارمان نیه، به لکو داوات لئی بکردبایه خزمه تکارو پاره ی بی بیه خشیباین!
ئه بو موسلیم گوتی: خویه هه ر که سیک ژنه که می تیکداوه، توله ی لئی بستینییه وه.

دیاره پیشت ژنیک هاتوته لای ژنی ئه بو موسلیم و پی ی گوتووه:
می رده که ت له لای معاویه پله و پایه ی هیه و ریزی هیه: به لکو به می رده که ت بلئی داوا له معاویه بکات خزمه تکارو سامانی بداتی.

كاتى ئەو ژنە لە مالى خۆي دانىشتىبوو چاوى هيچى نەدەدەيت و گوتى:
بۇچى چراكەتان كوژاوتەتەو: جا بە گوناھەكەي خۆي زانىو، چوہ لاي ئەبو
موسليم، تا داواي لىبكات، لەخوا بپاريتتەوہ چاوى بۇ بگەپريتتەوہ، ئەبو
موسليميش بەزەيى پىداهاتەوہو، لەخوا پارايەوہو، چاوى بۇ گەپرايەوہ.

شتىكى جوانيش دەربارەي جوامىرى ژن دەگىرنەوہ، كە (عتبىي)
گوتىيەتى: لە يەكئ لە شەقامەكانى بەسرا دەپرويشت، بينى جوانترين و
شۆخترين ژن، گەمەو گالتە لەگەل پىرىكى ناشيرين دەكات و ھەركە
دەيدويىنئ بە رويكى گەش و خەندەوہ دەيدويىنئ، جا دەلئ: لە ژنەكە نزيك
كەوتمەوہو پىم گوت: ئەم پىرە چى تۆيە؟!

گوتى : مىردمە.

پىم گوت: ئەوہ چۆن نارام لەسەر ناشيرينى ئەو پىاوہ دەگرى، لە
حالىكدا تۆ جوان و شۆخى؟ بەراستى ئەمە جىي سەرسورمانە!
ژنەكە گوتى: ئەي فلان! بەلكو سوپاسى خوا دەكات، كە منى پىئ
بەخشاوہ، منيش نارام بگرم، كە ئەوم پىدراوہ، ديارە زۆر نارامگرو زۆر
سوپاسگوزاريش بەھەشتين. ئەدى نابئ بە قىسمەتى خوا رازى بم؟!
دەلئ وەلامەكەي دەمكوتى كردم، نەمتوانى قسەي دى بكەم،
منيش رۆيشتم.

ہونہری لاواندنه و هو دہستبازی کردن

(یاری کردنی پیماو له گه ل خیزانه که ی)

جابر دهلئ: ((کنا مع النبئی ﷺ فی غزوة، فلما رجعنا- وکنا قریباً من المدینة- قلت: یا رسول الله انی حدیثُ عهد بعرس! قال: أتزوجت؟! قلت: نعم. قال أبکرٌ أم ثیب؟ قلت: بل ثیب. قال: فهلاً بکراً تلاعها؟! وفي رواية: هلاً بکراً تلاعک وتلاعها...))^(۱)، واته: له جهنگیکدا له گه ل پیغه مبهری خوا ﷺ بوین، کاتیک گه راینه و هو له مه دینه نزیک بوینه و ه، گوتم: نهی پیغه مبهری خوا ﷺ ژنم تازه هیناوه.

پیغه مبهر ﷺ فرموی: ژنت هیناوه:

جابر دهلئ: گوتم: به لئ.

پیغه مبهر ﷺ فرموی: کچه یان بیوه ژنه؟

گوتم: بیوه ژنه.

پیغه مبهر ﷺ فرموی: کچت هینا بوایه، بو نه و دی گه مهت له گه لدا بکات و یاری و گه مهی له گه ل بکهی...)).

له گپرانه ویه کی تر دا جابر دهلئ: ((قال لي رسول الله من تزوجت؟ فقلت: ثیباً. فقال: مالک وللعذارى ولعابها؟! قلت: یا رسول الله، إن عبد الله مات وترك سبع بنات أو تسعاً، فجئت بمن يقوم عليهن،

و یصلحن.. قال: فدعا لى))^(۱)، واته: پیغمبهر ﷺ فرموی: چ نافرده تیکت کردۆتومه هاوسه ری خوْت، واته کچه یان بیوه ژنه. گوتم: بیوه ژنه.

پیغمبهر فرموی: بۆ کچت نه هیناوه تا گهمه و یاری له گهل دا بکهی و لیکی بمژی!

گوتم: نهی پیغمبهری خوا، عبدالله (واته: باوکی جابر) مردوه و چهوت، یان نۆ کچی له دوای خوئی به جی هیشته، جا له بهر نه وهیه، که بیوه ژنم هیناوه تا سه پره رشتی و پهروه دهی نه م کچانه بکه م. جابر ده لئی: پیغمبهر ﷺ دو عای خیری بۆ کردم.

له گیرانه وهیه کی تر دا که موسلیم گیراویه تیه ود: ((قال رسول الله ﷺ لجابر: فهلا جارية تلاعبها وتلاعبك! - أو قال تضاحكها وتضاحكك-))، واته: پیغمبهری خوا به جابری فرمو: کچیکت ماره کردبایه، تا یاری له گهل بکهی و یاریت له گهل دا بکات، یان به پیکه نینی بیئی و به پیکه نینت بیئی.

خاتو عانیشه رهزای خوای لئی بی گوتویه تی: یازده ژن دانیشن عه هه دو په یانیان دا، که حالئی میرده کانیان نه شارنه وه و هه موی باس بکه ن.. زۆر به یان سکا لای که م بژیوی (نققه) و به خراپی هه لئس و کهوت کردن و ده ستبازی نه کردن و که م جوتبونیان ده کرد، دیاره نه مانه گشتی له تامانجه کانی شو کردنه لای نافرته! یازدهمین ژن، که نه مه کورته که یه تی گوتی:

(۱) رواه الخمسة (حدیث صحیح).

ئەبو زەرعی مێردم، چ ئەبو زەرعیگە؟ منی لە ژبانیکى تەنگ و دەستكورتیهوه گواستهوه، بۆ سەرودت و سامانیکى زۆرو فرەوان، خزمەتکاری بۆ دانام، بەتیری دەخەوم..

ئنجما ئوم زەرعی گوتی: ئەبو زەرعی بۆ سەفەری چووە دەرەوه، توشى ژنى بو، کە دو کورپی لەگەڵدا بو، کە بەدو هەنار لەژێر کەفەل (خصر)یدا یاریان دەکرد، منی تەلاق داو ئەوی هینا..

خاتو عائیشە گوتی: پێغەمبەرى خوا ﷺ پێى فەرموم: ((كنت بك كأبسى زرع لأم زرع)) واتە: عائیشە! من بۆ تۆ وەك ئەبوزەرعی وامە بۆ ئوم زەرعی^(۱).

ئىبن القیم گوتی: بۆچی پێغەمبەر ﷺ كچی هەلبژاردووە بە باشتى داناووە لە ژنىك كە شوى كرديت، لە كاتىكدا ئەم كچىنى يە بە يەكەم جوتبون دەبیت بەژن؟

وہلامى ئەم پرسىيارە لە دو روانەوہ وەلام دەدریتەوہ:

يەكەمیان: مەبەست لە جوتبونی كچ ئەوہیە، پيش ئەو كەس نەچۆتە لای ئەو كچەو، تامى نەچەشتوہ، لەبەر ئەوہ خۆشەويستى پياووكە لە دلى كچەكە دەروى، ئەوہش دەبیتە هۆى بەردەوامى گوزەرانى يەكترى. سەبارەت بە پياوەكەش ئەوہیە، كە ئاگادارى و چاودەيرى ئەم كچە دەكات، كە هيج كەسنىك وەك ئەو چاودەيرى ناكات. خواى گەورە ئاماژەى بەم مانايە كردوہ، كە دەفەرموى: ﴿لَمْ يَطْمِئُنْ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ﴾ (الرحمن- ۷۴)، دواى ئەمە بەلابردنى پەردەى كچىنى، پياو بە بەردەوامى چىژى جوتبون بەدى دەكات.

(۱) واتە: لە خۆشەويستى و نولفەت و بژىوى، ئەك لە تەلاق و جيابونەوہ.

دوهمیان: وَهَكَذَا لَهُ بَيْغَةٌ مَبْرُورَةٌ هَاتُوهُ، كَمَا فَرَمَوِيهَتِي: ((إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ كَمَا وَطِئَ أَحَدُهُمْ امْرَأَةً عَادَتِ بَكَرًا كَمَا كَانَتْ))^(۱)، وَاتِهِ: خَهْلَكِي بِهِ هَشْتِي هَدْرَكَاتِي لَهُ گَهْلَ نَافَرَتِ جَوْتِ بَسُون، نَافَرَتِه كِه يَه كَسَرِ وَهَكَ كَجِيئِي لِي دِيئَتِه وَه.

عائشه نازی له سهر پیغهمبر ﷺ ده کرد، چونکه تنها عائشهی به کجینی هینابو. له بهر نه وه خاتو عائشه به پیغهمبری ده فرمو: ((لَوْ نَزَلَتْ وَادِيًا فِيهِ شَجَرٌ أَكَلْنَا مِنْهَا، وَشَجَرٌ لَمْ يُؤْكَلْ مِنْهَا، فِي أَيُّهَامَا تَرْتَعُ بِعِرْكَ؟! وَكَانَ يَرُدُّ عَلَيْهَا: فِي الَّتِي لَمْ يُؤْكَلْ مِنْهَا!))^(۲)، وَاتِهِ: گهر بجیته دُولیکه وه دارو درهختی لئی بیو له ودری لئی کرابیو، دارو درهختی وای لئی بیو له ودری لئی نه کرابی، له کامیان حوشره کت ده له وه ریئی؟ پیغهمبر ﷺ وه لامی ده دایه وه ده یفرمو: (له وهی دارو درهخته کهی له ودری لئی نه کراوه).

له هه ندی (آثار) دا هاتوه: (عَلَيْكُمْ بِالْإِبْكَارِ، فَإِنَّهُمْ أَعَذِبَ أَفْوَاهًا وَأَنْتَقِ أَرْحَامًا وَأَسْخَنَ إِقْبَالًا وَأَقْلَ خَبَأً وَأَرْضِي بِالْيَسِيرِ مِنَ النِّفْقَةِ)، وَاتِهِ: کچ بیسن، چونکه زمان شیرینو مندالیان زور ده بیو به گهرمی دینه پیشه وهو، فیلیان که مهو به کهم رازین.

ههرچندی به شان و بالی کچ دا هه لده گوتری، به لام بیوه ژنیش تازیار (مزایا) می خوی هدی، کهوا موماسه رهو نه زمون و شاره زایی هدی، له باش هه لسو کهوت کردن له گهل میرددا، خوی گهرهش به پیغهمبره کهی

۱ رواه الطبراني في معجمه (روضة المحبين ص/۲۴۲).

۲ رواه البخاري.

۱- له يه کهم شهوي زاواييدا، هه مو خه مو گرنگييه کي بریتی ده بې له لابرډني پهرده ي کچيني، جا به هر چ ريڼگاو وه سيلهو شيوه يه ک بيت.

۲- له نافرته تازه يه ي، که بوته خيزاني، نوميدو چاوه پتي نه وه ي لسي ده کات، به حوکمي واقيعه وه نه م کاره قبول بکات و پسي رازي بيت، به بي بوني هيچ پيشه کي يه ک بو لابرډني پهرده ي کچيني، گه هه نديک کهس نه م جوړه توندو تيژيه يان پي پياوه تي بيت، نه و نيسلام حوکمي نه وه ده دات، که نه رم و نياني و به نه رمي جولانه وه له گه ل مروژ دا، ته نانت له گه ل نازهلش به پياوه تي (رجوله) داده ني! له بهر نه وه خو شه ويست ترين و به نرخ ترين شت له لاي نافرته پهرده ي کچيني يه، که به لاي نه وانه وه ده بي به بي هيچ بهرگريه ک ده بي قبولي لابرډني بکات، نه مه ش له به ين برډنو و روخاندني فيتره تي نافرته ته که يه و، شه پرکړنه له گه ل سروشتي نه م نافرته ته..

له م شهوه دا، شهوي زاوايي، چهنده به سودو چاک و باشه باسي خيزاني به ختيار بکه يت و باسي نه و ناوات و تامانجان به کي، که له دواړو ژدا دينه دي. هه روه ها باسي منډال بکري که له مه ودوا خوا پي يان ده به خش، که مايه ي خو شي و به خته و هري و شادي ناو ماله کهن، هر له م شهوه دا باسي خو شه ويستي خو ت بو نافرته ته که بکه، که نه وت له لا خو شه ويسته، باسي جواني و شوخ و شهنگي نه و بکه. هه روه ها باسي نه وه ي بو بکه به هوي به ديارخستني جواني و رازاوه يي بو پياوي بيگان به توشي گونا هو تاوان ده بيت.. نه که ي به بي پيشه کي قسه کړنو دلنيايي په له له جوتبون بکه ي، نه که ي ده ست بو هيچ شويني کي به ي، يان يه کسه ر ماچي بکه ي يان يه کسه ر شويني خو ت بگوري و بچيته ته نيشتيه وه.

نیمامی شهرع زان (ابن الحزم) له کتیبه کهیدا بهناوی (طوق الحمامة) دا ده گپرتته وهو ده لئی: نه بویه کری محمدی کوری حه جهری بؤی باس کردم، که یه کینک له پیاوه گوره کاغان له بهغدا، کچیکی بینی و خوشه ویستی کهوته دلپه وهو داخوازی کردو هینای.. له یه کهم شهوی زاواییدا به بی هیچ پییشه کی و قسه کردن و لاواندنه وه، چوه لای به نیازی جوتبون، کاتیک کچه که (زه که ری) پیاوه که می بینی له بهر گوره بی له بهر دهستی هه لات و، نه یویست بچیتته وه لای پیاوه که تا مردن. تا بهم شیویه په له کردن له جوتبون له یه کهم شهوی زاوایی، بوه هؤی پچرانی په یوه ندی دو که سو لیک جیابونه ویان. گهر نهم پیاوه چاوه پئی نه وهی گردبایه، تا نافرته که ده هاته ژیر بارو هیدی و هیمن ده بؤوه، نه و کاته حالی باشتر و به اختیارتر ده بو.

دکتور فریدریک کهن له کتیبه کهیدا بهناوی (حیاتنا الجنسیة) دا ده لئی: نه زانی و کهم شاره زایی پیاو لهم حالته ته هسته مانده دا، رهنگه بیته هؤی کاره ساتی نازاردر، که ناکامه که می گواستننه وه بی له سهر جئی هاوسهری بؤ نه خوشخانه می شیتان، دریژه می نهم مهسه له یه نه وه یه کچیکی ههستدار له بهر رهوشت جوانییه که می، خه لک خوشیان ده ویست، بهر زامه ندی خؤی شوی کرد، به لام هیچ شتی ده باره می ژیانی ژنو میردایه تی نه ده زانی، که سو و کاری و دهستگیرانه که شی بایه خیان بهم مهسه له یه نه دابو. له شهوی گواستننه وه دا زاوا داوای لیکرد، که بیته ژیر بارو ناماده بی بؤ جوتبون، کچه که ش نه یه یشت نهم کاره بکات، به لام پیاوه درنده که په لاماری دا تا نه و شته می که به مافیکی شهرعی خؤی ده زانی دهسته بهری بکات! له بهر نه وه کچه که توره بو دهستی کرد به شکاندنی که لو په له کانی ناو ژوره که، گه یشته راده یه ک، که نه و پیاوانه می

لادیکاندا رو ددهات، نهویش نهوویه گهر نهو گهنجه له یه کهم شهودا نهیتوانی نه م پهردهیه لادات واته به زاوا نهیی، نهوا هاوړپیکانی گالتهو یاری پیده کهن و تاوانی خاوی و شلی زه کهری ددهنه پال! به لام گهر به زاوا بیی و پهردهی کچیئی کچه که لابیات، نهوا هاوړی و نزیکه کانی بوکه که هاواریان لی هه لدهستی و، تاوانی ناره زوی جنسی ددهنه پال، گوايه ناره زوی هه لساوه بویه له یه کهم شهودا ملکه چو ته سلیم بوه بو زاوا، که به زاوا بیی!

له بهر نهوه به هوئی نه م بیرو بوچونه هه لیه یی هاوړی و نزیکه کانی، نایه لی زاوا جوت بیی، زاواش ناچار ده بی ده ست بکات به لی دانی بوکه که بو نهوه ی نهویش له ده ست گالته جاری هاوړپیکانی دهر باز بیی.

وا له خواره وه باسی چو نیه تی لابر دنی پهرده ی کچیئی ده که مین:

۱- قسه ی خوځش و وته ی شیرین و لاواندنه وه و پیا هه لدان و به نهر می ره فتار کردن له گهل نافرته که، کو سپ و ته گهره ناهیل لی. چونکه بهرگری کردنی نافرته بو لابر دنی پهرده ی کچیئی به م وته شیرین و قسه خوځش و لاواندنه وه، هیچی نامینی و پهرده که به ناسانی لاده درئی و ره قایی نامینی.

۲- گهر له دوا ی لابر دنی پهرده ی کچیئی به ربونی خوین (نزیف الدم) بهر ده وام بو، نهوکاته پیویسته نافرته که به حساوه یی بمینیته وه، ههردو رانی بو ماوه یه ک پیکه وه بنوسیئی. پیویستیشه له سه ر پیاوه که چاوه روان بکاو نارام بگری و نه چیتته وه لای، تا خوینه که دوهستی.

۳- له سه ر نافرته که پیویسته دوا ی نه مانی پهرده ی کچیئی گرنگی به پاک و خاویئی بدات و مهواد ی پاک که ره وه به کار بهیئی، تا برینه که ی

چاك ده‌بیتته‌وه، پیویسته پیاوه‌کەش تا خوینە‌کە راده‌وه‌ستی له‌گە‌لی جوت نه‌بیتته‌وه.

۴- پیویسته له‌سه‌ر پیاو به‌ر له‌ جوتبون، به‌ وه‌زه‌لین زه‌که‌ری چه‌ور بکات، ته‌وه‌ش بو‌ ته‌وه‌ی ئافره‌ته‌که‌ هه‌ست به‌ ئازار نه‌کات و نه‌بادا دوچارى به‌ربونى خوین (نزيف الدم) بیت.

۵- گەر له‌و چه‌ند رۆژانه‌ی یه‌که‌م و هه‌فته‌ی یه‌که‌م، ئەم په‌رده‌یه‌ لانه‌دراو به‌ زه‌حه‌ت لاده‌درا، ته‌وا ده‌بێ بچه‌ لای پزیشک و ته‌وا خواردن و خواردنه‌وانه‌ بخۆن و مه‌وادى به‌هێزکه‌ر به‌کارینن، که‌ پزیشکه‌کان ئاماژه‌ی بو‌ ده‌که‌ن وه‌ک: گوشت و قه‌رنابیت و هیلکه‌و برنج و ماسی و گێزه‌رو بیه‌رو لیمۆ و پیازو که‌ره‌زو مه‌عه‌ده‌نۆس و نه‌عناو سلق و قاچی گوێره‌که‌و گوشتی بالنده‌.

ته‌و هۆیانه‌ی ده‌بنه‌ هۆی کزی نارەزوی جنسی بریتین له‌ هه‌بونی ئازارو نه‌خۆشی توندو زۆر ماندوبون له‌ نیش و کارداو وه‌رزش نه‌کردن.

ته‌وه‌ی یارمه‌تی لادان و لابردنی په‌رده‌ی کچینی ده‌داو ئاسانی ده‌کات جوتبونی کاتی به‌یانی‌یه‌، چونکه‌ زه‌که‌ری پیاو پیش میزکردن چالاک و به‌هێز ده‌بێ.

له‌ عومهری کورپی خه‌تتا به‌وه ﷺ هاتوه‌ که‌وا بریاری دا ته‌و پیاوه‌ی دوچارى نه‌رم و شلی زه‌که‌ر بوه‌ ماوه‌ی سالتیک ژنه‌که‌ نه‌گوازیتته‌وه‌، تا خۆی چاره‌سه‌ر ده‌کات، جا گەر ته‌م خاوی و شلی‌یه‌ له‌ سالتیک زیاتر درێژه‌ی کیشا، ته‌وا قازی له‌ یه‌که‌تریان جیا ده‌کاته‌وه‌، گەر ژنه‌که‌ی داوای کرد لینی جیا بیتته‌وه‌.

جوانترین شت که‌ له‌ ته‌فسیره‌کان به‌دیم کردوه‌ رافه‌ی فه‌رموده‌ی خوايه‌

که ده فرمود: ﴿اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ﴾ (هود - ۵۲).

لهم ثابته پیروزه‌ها نهوه وهرده‌گیری که داوای لیخوشبون کردن له‌خوا رزق و رؤزی زیاد ده‌کات و یارمه‌تی توانای جوتبون ده‌دات، به به‌لگهی نهم ثابته ﴿وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ﴾ و فرموده‌ی ﴿وَيُمِدِّدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَيْنَ﴾، نهمه و جگه له پاداشتی رؤزی دوا‌یی ﴿وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا﴾.

له‌وهی باسکرا نه‌وهی لی ده‌فامریت‌هوه که یارمه‌تیده‌ری به‌هیژکردنی پیاو بریتیه له دوعاو پارانه‌وه له‌خوای گه‌ورده، هه‌روهک له فرموده‌ی (صحیح) هاتوه که ده‌فرمود: ((اللَّهُمَّ مَتَّعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقُوَّتِنَا مَا أَحْيَيْتَنَا وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا)).

جا گهر پیاو نه‌یتوانی په‌رده‌ی کچینی، له‌بهر توندو ره‌قی لایبات، نه‌وکاته پیویسته سه‌ردانی پزشکی خو‌ی بکات، تا به نه‌شته‌رگه‌ریه‌کی ناسان لای ببات..

به‌ههر حال پیویسته به‌رله‌وهی پیاو ژن بگوازیت‌هوه، پیش‌کنری و فه‌حس بکری، نه‌بادا دوچاری خاو و شلی زه‌که‌ر بوبی، که به‌رده‌وام بی و چاره‌سه‌ر نه‌کری.

له‌بهرنه‌وه گه‌مه و یاری کردن و لاواندنه‌وه، له‌گهل خیزان هونه‌ریکی گرنگه، که به‌رده‌وامی خو‌شی و شادی و ژیانی ژن و می‌ردی له‌سه‌ر به‌ند ده‌بی، پیغه‌مبه‌ر ﷺ پیش چوارده سه‌ده به راشکاوی ناگاداری کردوین، وهک له و چه‌ند ریوایه‌تانه‌ی باس کران، زانستی ده‌رونناسیش لهم سه‌دانه‌ی

دواییدا، هات و گرنگی گه مهو یاری و به نهرمی جولانه وه له گهل خیزاندا به دیار خست.

یه کیك له زانایان دهلی: ژنو میردی نمونه یی نه وه یه، که ههر دو کیان پیکه وه ئاره زوی جوتبونیان بیی. له پیویستی یه کانی به شداری ههر دو کیان: یه کسان بونه له مافه کانی یه کتری و وهك یهك چیژ له جوتبون وهر گرن. پیویسته له یه کهم کاتی دهستی کردنی جوتبون، گه مهو یاری له نیوانیاندا بیی، چونکه نه بونی و تهی شیرین و گه مهو یاری ده بیته هوی دلتنهنگی نافرته که و ره شبینی له لا دروست ده بیی، تهنهگ به ژن هه لده چنی و نازاری دهرونی ده دات.

گوی نه دان به قسه ی خو شو و گه مهو یاری، نیشانه ی گیژی و گیلی یه، چونکه یاری کردن له گهل خیزان هونه ریکی پر له خو شی و له زهت وهر گرتنه. له زهتی گه مهو یاری کردنیش له له زهت و تامی جوتبون که متر نه!

قسه و ته ماشا کردن بۆ سه ره تای جوتبون گرنگی خو ی هه یه، چونکه له م قوناغه نوی یه دا ده برپی هه ست و نه سه ته. له و کاته دا نه فس له جه سه ته زیاتر ناماده یی هه یه بۆ کارتیکردن و وروژانندن، نه گهرچی نه م کارانه به بچوکی دیته بهرچاو، به لام زۆر گرنگه. دیاره هه ستی بۆنکردن په یوه ندی به لایه نی جنسیه وه هه یه. (رۆسو) ش گوتویه تی: بۆن و عه تر له ژوری نوستن کاریگه ری خو ی هه یه.

یاری کردن و ده ستبازی، جی به جی که ری نه و کاره پیویستانه یه بۆ سه ره تای په یوه ندیه جنسیه کانی هاوسه رایه تی، ده ستبازی له نیوان ژنو میرد شتیکی خو شو و جوانه، هه سه ته جنسیه کان نوی ده کاته وه..

پىئويستە لە ھاوسەرگرتنى غونەيى، لايەنى ھونەرى كىردەيى تىدا
بنوئىرى. پىئويستە گرنگى بە دەستبازى و ئىعجاب بون بە ژن بە ئەندازەي
پىئويست و لەكاتى گونجاو بدرى.

زانايەكى دەروناسى پىسپۆر بە كىشەكانى جنس لەژىر ناونىشانى
(المغازلة والمداعبة) گوتويەتى:

(بزانە تەنھا ئەو ھەندە بەس نىھ پىياو ئارەزومەندى ھاوسەرەكەي بىت و
بەسۆز بىت بۆ ئەو ھى يەكجار بۆي بىتتە ژىربارو بۆي تەسلىم بى، بەلكە
دەبى لەكاتى ھەر پىنگەيشتىنىك، ئارەزومەندى بىت و بىلاوئىتتەو ھو
قسەي خۆشى لەگەلدا بىكات، چونكە ھەر پىك گەيشتىنىك غونەي
زەواجىكى نوئىيە!)

دەربارەي بەباشتر دانانى ئەو مېردە ناشىرىنەي دەستبازى و يارىكردن
بەباشى دەزانى، لەو مېردە جوانەي كە وشكە و دەستبازى ناكات، پەندى
كۆمەلایەتى لەسەر ھاتو ھەلئى: (پىياو ھەكە دىرندەيە، بەلام بە جولەجول و
ئارەزومەندە!!)

ئادەمىزاد دو پىئويستى جوتىنەي لەسەرە، لەسەرىتەي خۆشەويستى
بىخاتە دلئى خۆشەويستەكەي، كە پەرىەي دلئى ئافرەتەكە دابگرى و پىئوي
شەيدا بى، ھەتا وای لىئى دى بەرادەيەك سۆزى دەبزوى، كە نامادەيى
تەواوى دەبى بۆ جوتبون!

دىارە غەرام و خۆشەويستى ئافرەت بەھۆي دلئى و عەقلىەو ھەرم دادى،
لەبەرئەو ھەمىردى بەرپىزو فامىدە خۆشەويستى خۆي و سۆزو عاتىفەي خۆي
فەرامۆش و پىشت گوئى ناخات، ھەتا خۆشەويستى لە ئاسمانى عەقلى
ھەردوكيان ھەلدەفرى.

ژن ئامادە کردن بۆ پېئە گەیشتن (جوتبون) تەنھا کرداریکی مەزبە نیه، که مەبەست پەئە نەهیشتنی تازاردانی پەئە، بەلکو کاریکی سودبەخشی گەورەیه بۆ خودی پیاو، چونکه بەهۆی گۆرینەو، هەست و ئیحساسی ژن و مێرد بۆ یەکتەری، پیاو نەو پەری چێژو لەزەت وەردە گری.

لە کتیبی (تحفة العروس ونزهة النفوس) ی (أبا عبدالله بن احمد التيجاني) (أبو الريحان) لە کتیبە کەمی (بالجواهر) هاتو، که دەئێ:

(باشایەك شیت و شهیدای ئافرەت بو، که جوت دەبو، هەزی دەکرد دوبارە ی کاتەو، جا بینێ زە کەری لە جولەو چالاکیدا کزو پەئە پەئە بو، جا هەوزیکی پەکرد لە جیو، رایەخی لەسەر راخست بۆ ئەو، لەسەری جوت پەئە، جیو کەش دە پیاو ئەو، پەئەو، خۆی پیاو ئەو، بە مەش لەزەت و چێژی وەردە گرت).

پۆلیسیک پەئە راگەیاندم ژنیکی گەنجی مێردداری بینێ زینای دەکرد، ئەو ژنە مێردیکی جوانی هەبو، پۆلیسە کە سەری سورمابو لەو، چون زینا دەکاو ئەو مێردە جوانی هەیه؟ کە پرساری لیکرد بۆچی زینا دەکە، گوتی: مێردە کەم تا ئیستا نازانی پانم چۆن، ئەو عادی وایە هەر دەیهو، تەنھا جوت پەئە و ئارەزوی خۆی تیر بکات، پەئەو، دەستبازی و یاری بکات!

هەندێ لە شارەزاو ئامۆزگاریکاران گوتیانە: ناشیرینترین و خراپترین نەزانی و دەستەپاچەیی ئەو، پیاو لە گەل ژنە کەمی جوت پەئە بەر لەو، قسە ی لە گەل بکات و پیاو پەئەو دەستبازی لە گەلدا بکات.

دەپە پیاو ئاگاداری پەئە، کە خۆی گەیشتن نەشەو، خۆشی، واز لە ژنە کەمی بینێ تا ئەویش دەگاتە خۆشی..

(ماری ستۆپ) که ئافره تییکی دهروناسه ده لئی:

(ئهوانه ی ده رباره ی جنس ده نوسنو و نه زمونه کانیان به گوێره ی پیشکه وتنی دهروناسی پیاده ده کهن دیدیان وایه “باشترین شت بوک بیکات نه وه یه، که له کرداری جنسی به شداری میژده که ی بکات، چونکه بوکه که رینمایی ده کات که چۆن په رده که لا بیات، به وهش ههست به که میک تازار ده کات (گهر په رده که رهق بیته).

به لām نهو پیاوه ی که به تنها ده یه وێ په رده که لا بیات، به دلنیایی یه وه ده لئیم نهو پیاوه له وه پهری چیژو خوشی دایه، نهو خوشیه وای لیده کات کوێر بی و ههست بهو تازاره نه کات، که که چه که دو چاری ده بیته.. به م کرده وه یه بوک وا به خه یالیدا دیت، که میژده که ی تنها بایه خ به تاره زوه کانی ده دات، با له سه ر حیسابی هه راسان کردن و تازاردانی خیزانه که شی بیته).

گهر ژن به کردو کۆشی خۆی به شداری میژده که ی بکات که وا لیک تییگه یشتنیان هه بی و نهو شیوازه به کاریینن، که هه ردولا پی پی پازین، نهو کاته تازاره که کهم ده بیته وه، ژنه کهش نهو کاته خۆی له میژده که ی دور ناخاته وه.

ههروه ها بۆ نه وه ی جوتبون به سروشتی و به خوشی نه نجام بدریت، پیویسته ژن به شداری میژدی بکات بۆ گه یشتن به وه پهری چیژو خوشی، که هه ردولا ده یخوازن.

له جوتبوندنا نابج تنها یه کهس وه لām ی هه بی و نهوی تر نه بیی، به لکه ده بی هه ردوکیان به پۆج و جهسته و دهرونه وه ناویته ی یه کتری بن، جا نه م ناویته بونه ی هه ریه کیک له ژن و میژد به شهوق و سۆزو تاره زو و

ته فاهوم بۆ یه کتری، پهنگیتکی زۆر جوان و سهرنج راکیش به چیژو لهزه ته جوتبون ده به خشی.

به لām لهو حالته تهی ژن به سلبیانه رهفتار بکات، ههروهک ههندی نافرته نم حالته و شوینانه بیر لهوه ده که نهوه، که به سلبیانه رهفتار بکن، گهر ژن لهم کاره دا پیاوی به ته نیا هیشته وه، که ته نها پیاو وه لāmی هه بی، نهوا زۆر له ئیعتباره کان به فیرۆو به هه ده ره ده چی، ده برینی خوشه ویستیش که م و کورتی ده بی، گهر به شداری هه رد و کیانی تییدا نه بی و به ناره زوی هه ردولا نه بی. ههروه ها خودی جوتبونیش چیژو خوشی تهواو له ده ست ددات، چونکه وه لām نه دانه وه و وشکی ژن جوانترین و خوشترین کاتی جوتبون له ناو ده بات. کاتی که نه وه پری چیژو خوشی له جوتبون ورده گیر، که ژن و میرد به یه که وه تییدا به شدار بن.

گرنگترین شت پئویسته پیاو له شهوی زاواییدا ره چاوی بکات، راگرتنی سۆزی ژنه که یه تی. چونکه نه م نافرته مالی خۆی واز هیناوه و هاتۆته مالتیکی نو، که پیشتر تیایدا نه ژیاوه و لیتی پانه هاتوه و هه ست به شهرم ده کات. له سه روی نه وانه شهوه پیاو ده بی له م شهوه دا زۆر لیزان بی و نه م شهوه بکاته به هیژکردنی په یه هندی خوشه ویستی و هاوړی یه تی، نه یکاته شهوی هه راسان و به دیار خستنی توانا و هیژو پیاوه تی و، له نا کاو نه چیته لای. پئویستیشه یه کسه ره ده ست به جوتبون نه کات تا نه و کاته ی ده زانی خیزانه که ی ناماده یی هه یه، نه گینا گهر ناماده یی جوتبونی نه بو، ده بی بۆ کاتیکی تر دوا ی بخت.

پیش نه وه ی کۆتایی به باسی هونه ری گه مه و ده ستبازی خیزان بینین، که پیغه مبه ره ﷺ نه مری له سه ره کردود، ده مه وی سهرنج بۆ ماوه ی یاری کردن

لەپاش جوتبون پرابكىشىم. يەككى لە زانا پسپۆرەكانى جنس دەلى: گەمەو يارى كردنى نىوان ژنو و مىرد گىرنگى يەكى گەورەي لە پەيوەندى يەكانى ھەيە جنسى، كە پشتگوئى خراوہ. زۆرەي پياوان كردويانەتە خو لەدوای جوتبون لە ژنەكەيان دور دەكەونەوہ، ئەوہش نيشانەي نەفامى و گىلى يە، روى وەرئەگىرپى و لە خەودا نقوم دەبى. ئافردەتەكەش ئەو كاتە ھەست بە دابەزىنى جنس دەكات و بىبەش دەبىت لە گەورەترىن ماوہى سۆزو عاتىفەو خۆشى و لەزەت وەرگرتن.

ئىستاش با بىينەوہ سەر فەرمودەكەي سەرەتا ھىنامان: لە كىبى (التاج الجامع للاصول في أحاديث الرسول) تەعليقك لەسەر ئەم فەرمودەيە ھاتوہ كە ئەوہش كورتەي باسەكەيەو دەلى: لەو كاتەي پىغەمبەر زانى جابر بىوہژنىكى ھىناوہ، پىي فەرمو: ((ما لك وللعداري ولعابها؟!)) ، بە واتاي : گەر كچ بوايە باشتر بو، تا گەمەو يارى لەگەل بكەي يان ليكى زمانى بمرى. ئەمەش ئاماژەيە بو مژنى لىوو زمان كە لەكاتى گەمەو يارى لەگەل خىزان ئەنجام دەدرى!!

دەربارەي يەكەم كارى ھاتنەژورەوہي پىغەمبەر ﷺ، لە خاتو عاتىشە رەزاي خوای لىبى پرسىار كرا، ئەوئىش گوتى: پىغەمبەر سيواك دەكات! رەنگە ئەم سيواك كردنەش بو پاك كردنەوہي ددانەكانى بوئى، تا بە ماچى گەرم پىشوازي لە خىزانەكەي بكات. ئەم جۆرە ماچ كردنەش بەختيارى و كامەرانى بەدەست دىنى و ھەمو خەمو پەژارەيەكى ژيان لا دەدات! لەبەرئەوہ وا باش و چاكە كاتىك پياو دەچىتە مائەوہو دىتە دەرەوہ خىزانەكەي ماچ بكات، تا خۆشەويستى يان زياتر بىتو، ھەردەم ئەوہيان لەبىر بىت كە لەسەر پەيمانى خۆشويستنى يەكترىن.

ئەم فەرمودەییە تیشک دەخاتە سەر پۆل و گرنگی (دەم) لە کاتی گەمەو یاری کردنی پیاو لە گەڵ ژنە کەیی. زانستە دەرونیەکان (العلوم النفسیة) کاریگەری لیکی زمانیان بە دیار خستو، (ماری ستۆب) کە پەسپۆریتی دەرونی ئافرەتانهو دەربارەیی ئارەزوی جنسی ئافرەتان بە پاشکاووی بی پەردەو بە ئاشکرا دەردەرپرئ و دەلی:

لەسەر پیاوی ژندار پیویستە دەمی ژنە کەیی ماچ بکات، کاتیک ژنە کەیی بۆی ملکەچ بو و هاتە ژێر بارو وەلامی بە دەمی دایەو، واتە ئەویش ماچی دەمی پیاو کەیی کرد، ئەو کاتە نابێ بە تەنها لیوی ماچ بکات، بە لکو دەبی زمان و لیکی بمژی^(۱). ئەمانەش هەموی دەبیته هۆی بزواندن و چالاک کردنی هەستی جنسی، هەروەها دەبی جگە لە ماچ کردنی دەمی خیزانە کەیی، دەبی شوینی تری هەستیاری (حساس) ماچ بکات وەک گوئی و کەردن و سینگ.

(۱) لە کتیبی (مصاییح السنه)ی البغوی بەرگی دوهم هاتو، کە پیغەمبەری خوارﷺ بەرۆژو بوو خاتو عائیشەیی ماچ کردو، زمانی مژتو (عن عائشة رضي الله عنها أن النبّي كان يقبلها وهو صائم، ويمص لسانها) أخرجه أحمد في المسند وأبو داود في السنن وأخرجه البيهقي في السنن الكبرى. - وەرگێر -

یاری و ده‌ستبازی کردن له ماوهی حه‌یزدا

له باره‌ی چونه لای خیزان له کاتی حه‌یزدا پیغه‌مبهر علیه السلام ده‌فرموی:
 ((اصنعوا کل شیء الا النکاح، - وفي لفظ - الجماع))^(۱)، واته:
 له ماوهی حه‌یزدا له گهل خیزان هه‌مو شتی بکه‌ن ته‌نها جوتبون نه‌بی.
 ((ورد عن أزواج النبی أنه علیه السلام کان اذا أراد من الحائض شیئاً، ألقى
 علی فرجها شیئاً، ثم صنع ما أراد))^(۲)، واته: له خیزانه‌کانی
 پیغه‌مبهر علیه السلام هاتوه که‌وا پیغه‌مبهر علیه السلام گهر بیویستایه بچیته لای به‌کینک
 له خیزانه‌کانی، که له ماوهی حه‌یزدا بوبان، شتیکی به‌سهر فهرجی
 خیزانه‌که‌یدا ده‌دا، نجا نه‌وهی بیویستایه له گهل ده‌کرد^(۳).

(۱) رواه الجماعة الآ البخاري.

(۲) رواه أبوداود والحافظ العراقي.

(۳) حیکمه‌تی نیسلام چند جوانه، که میان‌په‌وه له‌نیوان نه‌وهی که جوله‌که بیروباوه‌ریان
 وایه حه‌رامه له گهل نافرته‌تی حه‌یزدار له به‌ک ژوردا بجه‌ون، بیروباوه‌ری گاوره‌کانیش
 نه‌ویه، که به‌لایانه‌وه حه‌لاله له گهل نافرته‌تی حه‌یزدار جوت بین.

گه مهو یاریکردن له گه ل خیزان له کاتی خوشتندا

خاتو عائیشه ره زای خوی لئی بی گوتیه تی: ((کنت أغتسل أنا و رسول الله من إناء بيني وبينه، تختلف أيدنا عليه: فيأدرني حتى أقول: دع لي دع لي!)^(۱) قالت وهما

(۱) له نه بجام گیری نهم فرموده راسته دا دو حوکم وهرده گرین: **یه گه م:** دهست کهوتن به نافرته دستنویژ ناشکیتنی، سه ره پای فرموده ی پیغه مبه ر ﷺ که خیزانی خوی ماچ کرده و چوه بۆ نوژیژو دهستنویژی نه گرتوته وه، نهم بابه ته ش له شویتنی تر باسکراوه.

به هوی نوزانینی نهم حوکمه وه، چهنده ها ژن و میرد کیشمو ناکوکیان کهوتوته بهینه وه، گوايه تنها به دهست لیدان دهستنویژ دهشکن! دیاره شه وه ش هیچ به لگه یه کی نیه، (ملاسه) ش که له نایه ته که دا هاتوه مانای جوتبونه ههروه ک نین عه بیاس و کهسانی تر ناویان گوتوه. هه ندیک پیشه واش هه مان رایان هه یه! که وایه با ژن و میرد نهم هه له له دهست نه دن!!

ره جهه تی خوا له پیشه وا شافیهی بیته، که گوتیه تی - ههروه ک گشت پیشه واکانیش هه مان قسه یان گوتوه -: (مسولمانان کوزان له سه ره شه وه ی گه ره که سیک له پیغه مبه ری خواوه ﷺ سوننه تیککی بۆ ده رکهوت، بۆی دروست نیه نهم سوننه ته بۆ قسه ی هیچ که سیک لئی گه ری و به لاره نی!)، پیشه وا شه حه دی کوری حه نبه ل (ره جهه تی خوی لئی بی) گوتیه تی: (هه ره که سیک فرموده ی پیغه مبه ری خواوه ﷺ ره ت بکاته وه شه که سه له سه ره لیواری تیاچونه!!).

گه ره شه ریژ مسولمانان ریک بکهون له سه ره شه وه ی، که وا فرموده ی پیغه مبه ر فرمان ره وا بی، ههروه ک خوی گه وه و پیغه مبه ره که ی ﷺ و گشت پیشه وایان فرمانیان کرده، شه وا شه کاته ده بونه یه ک مه زه ب، ههروه ک یارانی پیغه مبه ر له سه ره یه ک مه زه ب بون. شه مه ش به هوی شه وه ی که دوا ی پیشه واکان فرموده کان کوزاونه ته وه.. شه عرانی له کتیبی (المیزان) دا گوتیه تی، که مانا که ی شه وه ده گه یه نی: گه ره شه ریژ نه بوجه نیغه بیته، ههروه ها پیشه واکانی تریش - شه وا له زور رایه کانی په شیمان ده بۆره له به ره شه وه ی دوا ی شه، فرموده کانی پیغه مبه ر کوزاونه وه.

جنسبان))^(۱)، واته: من و پیغه مبهری خوا له شمان گران بو و بئ نویتژ بوین و پیکه وه خو مان ده شوت له یه ک مه عجه ل دا، جا ه هر دو کمان ده ستمان نه برد بو ناوه که و پیغه مبهر زوترو له پیش من دهستی بو ناوه که ده برد بو نه وهی ناوه که به خویدا بکات و منیش پیم نهوت بو منیش لسی گهری بو منیش لسی گهری تا ناوه که به خویم دا بکه م.

دوهم: حافظ له کتیبی (الفتح) ۱-۲۹۰ دا گوتیه تی: داودی نهم فرموده یه ی کردۆته به لگه بو نه وهی، که دروسته پیار ته ماشای داوینی ژنه که ی بکات، به پیچه وانه وهش ژنه که ی دروسته ته ماشای زه که ری پیاره که ی بکات.

له کتیبی (آداب الزفاف) ی شیخ محمد ناصر الدین الألبانی هاتوه، که نه مه کورته که یه تی: نهم فرموده یه نه وه پوجه ل ده کاته وه، که خاتو عانیسه گپرا یه تیه وه که گوتیه تی: (ما رأیت عورة رسول الله ﷺ قط) هه رگیز عه وه ته پیغه مبهری خو ام نه بی نیوه... نهم ریوا یه ته راست نیه، چونکه یه کئ له راویه کانی درۆز نیکی فرموده هه لبه سته ره، نه وهی تریش نه ناسرا و (مجهول) ه!

بۆیه (العراقی) له کتیبی (تخریج الأحياء) ۲-۴۶ براندویه تیه وه، که سه نه ده که ی لاواز (ضعیف) ه، نه سانیش گوتیه تی: فرموده یه کی (منکر) ه، نه و به ناو فرموده یه ش که ده لئ: ((إذا جامع أحدكم زوجته أو جاريتة، فلا ينظر الى فرجها، فإنه يورث العمى ... گهر یه کئ له نیوه له گه ل ه اوسه ره که ی، یان که نیه ره که ی جوتبو، با ته ماشای داوینی نه کات، چونکه کویری بی بۆما وه به جی دئلی))، نه وهش هه لبه ستر او (موضوع) ه ههروه ک أبو حاتم الرازی و (ابن حبان) و (ابن الجوزی) و که سانی تریش هه مان رایان هه یه.

ههروه ها نه فرموده یه ش (ضعیف) ه که ده لئ: ((إذا أتى أحدكم أهله، فليستتر ولا يتجرأ تجرد البعيرين! ... گهر یه کئ له نیوه له گه ل خیزانی جوتبو، با خو ی دا پۆشی و خو یان وه ک حوشتی نیرو می روت نه که نه وه)).

ده کری نایه تی ﴿هَنْ لِبَاسٍ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٍ لَهُنَّ﴾ بکه یه به لگه بو به باش دانانی خو روتکردنه وهی ژن و میرد بو یه کتری له کاتی جوتبونا، که نه و کاته دوا ی نه وهی جله کانی داده که نن و میرده که ی له نامیزی ده گری، هه ریبه که ده بیته پۆشاک بو نه وی تر.

(۱) رواه البخاري ومسلم وغيرهم.

خۆشه‌ویستی یه‌کی پیغه‌مبهر و گه‌مه‌کردنیکی خۆش

خاتو عایشه ره‌زای خوای لی بی گوتیه‌تی: ((كنت أشرب وأنا حائض - أي من إناء النبي ﷺ - فيضع فاه على موضع في، فيشرب! وأتعرق العرق، وأنا حائض ثم أناوله النبي ﷺ فيضع فاه على موضع في!))^(۱)، واته: من له حیزدا بوم له جامی پیغه‌مبهر تاوم ده‌خواردوهه. جا پیغه‌مبهر ﷺ ده‌می خسته سهر شه شوینه‌ی که ده‌مم پیوه‌نابو، ناوده‌ی خواردوهه و ئیسکه گوشتم ده‌کرانده‌وهه له حیزدا بوم، پاشان نم دا به پیغه‌مبهر ده‌می ده‌خسته سهر شه شوینه‌ی، که کراندبومه‌وه. گهر سهرنجی نم فهرموده بده‌ین، خۆشه‌ویستی ژن و میردی مسولمان به‌ددر ده‌خات، شه‌ویش گه‌مه‌و یاری کردنه. جا شه خۆشه‌ویستی یه له‌کوی و شه‌ودی له خواره‌وه باسی ده‌که‌ین له‌کوی؟

شه‌ویش شه‌ویه که پیاوئیک سیوئیکی دا به ژنه‌که‌ی بیخوات، که خۆی پارچه‌یه‌کی لی خواردبو، جا ژنه‌که‌ی چه‌قۆیه‌کی هینا، میرده‌که‌ی پیی گوت: شه‌وه چ ده‌که‌ی؟! ژنه‌که‌ی گوتی: ده‌مه‌وئ شوینه‌واری ددانه‌کانت له‌سهر سیوه‌که لابه‌دم، که لیت خواردوه. یه‌کسهر پیاوئه‌که‌ش له‌سهر شه‌وه کاره ته‌لاقی دا.

پیغه‌مبهر ﷺ ده‌فهرموی: ((إذا أكل أحدكم طعاماً، فلا يمسه يده

(۱) رواه مسلم.

حَتَّى يُلْعَقَهَا أَوْ يُلْعَقَهَا»^(۱)، واته: گهر يه كينك له ئيوه خواردينىكى خوارد، با دهستى نه سرپيتهوه تا په نجه كانى به زمان ده لىسيتهوه يان بؤى ده لىسنهوه. واتا خيزانه كهى بؤى بلىسيتهوه.

مه بهستى ئه م فهرموده پيروزه ئاراسته دهره نهويه كه پياو داوا له خيزانه كهى بكات له دواى خواردين په نجه كانى دهستى بؤ بلىسيتهوه، گهر بؤ خؤى نه يلىسايه وه. گومانى تيدا نيه لىستنه وهى په نجه كانى پياو له لايه ن خيزانه كهى گهمه و يارى و جنس بزواندينىكى زؤر جوان و چاكه، كه زؤر جار به سه لامه تى كؤتايى نايه ت، واته جوتبون ئه نجام ده درى.

یاری کردن له‌گه‌ل خیزان به کورت کردنه‌وه‌ی ناوه‌که‌ی

بوخاری و موسلیم گیتراویه‌تیانه‌وه که پیغه‌مبەر ﷺ به خاتو عایشه‌ی
فمرمو: ((یا عائش! هذا جبریل یقرئک السلام، قالت عائشة: وعليه
السلام ورحمة الله وبركاته، وهو یری ما لا أری)).
واته: نه‌ی عه‌یشۆک! نه‌مه جویرائیله سلّاتو لیّ ده‌کات، خاتو
عایشه‌ش گوتی: سلّاو و ره‌مه‌تی خوا له‌ویش بی، نه‌و شتیّ نه‌بینی که
من ناتوانم ببینم^(۱).

(۱) لهم فمرموده‌ی‌دا نه‌وه به‌ده‌رده‌که‌وئو لیتی وهرده‌گیرئ، که‌وا به‌باش ده‌زانرئ پی‌او
خیزانه‌که‌ی خۆی به کورت‌کردنه‌وه‌ی ناوه‌که‌ی بانگ بکات وه‌ک بلئ: (شنه) له‌جیاتی شنۆ
یان (نافه) ناغان یان (به‌نه) له‌جیاتی به‌ناز (سۆزه) له‌جیاتی سۆزان... هتد. گهر وشه‌ی
(خان)ی له‌گه‌ل به‌کاربه‌یتنی نه‌وا باشتر و خۆشه‌ویستی ژنو می‌زد زیاتر ده‌بیست. ((به‌لام
به‌داخ‌وه ئیمه له‌کوئو نه‌م فمرموده‌یه جوانه له‌کوئ، ئیمه له‌جیاتی ده‌رپرینی سۆزو
خۆشه‌ویستی بۆ خیزانه‌کاغان، ئیمه به‌چاوئیکی سوک و به‌ناوئیکی سوکه‌وه بانگی نا‌فره‌ت
ده‌که‌ین و به‌چاوی خزمه‌تکارو کۆیله‌و ژێرده‌سته سه‌یری ده‌که‌ین که نه‌وانه هه‌موی
نی‌سلام لیتی به‌ریبه. -وه‌رگیر-

بهرز راگرتنی یاری له گهڼ خیزان

پینغه مبهړ ﷺ ده فرموی: ((كل شيء ليس من ذكر الله، لهو ولعب إلا أن يكون أربعة:

- ۱- ملاعبة الرجل امراته.
- ۲- وتأديب الرجل فرسه.
- ۳- ومشي الرجل بين الغرضين.
- ۴- وتعليم الرجل السباحة))^(۱).

واته: همو شتیک که ده کړئ و نه نجام د ددرئ، گهر یادی خوای له گهڼ نه بو تهوا بی ماناو بی هودیه ته نه چوار شت نه بی:

- ۱- کاتیک پیاو گه مهو یاری له گهڼ خیزانه که ی ده کات.
- ۲- کاتیک پیاو مه شق و راهینان به نه سپه که ی ده کات.
- ۳- کاتیک پیاو له نیوان دو نیشانه ی تیر هاویشتن دئ و ده چی. نه وهش پیشپر کئ ده گرتته وه.
- ۴- کاتیک پیاو فیړی مه له وانی ده بی و خو فیړ ده کات.

نهم جزره (له هو) ه حه لانه زور کاریگه رو گه وره ن، که میلله تی نیسلام له سر به هیژی و ناماده کړدنی نه وه (جیل) یکی وهرزشی سرکه وتو پاده هیئی.

له مه سه له ی یاری و گه مه کړدنی خیزان چه نده ها ناکارو نادابی زور هیه وه خاوه نی کتیبی (التاج الجامع للاصول) ده لئ: (به هیمنی و

(۱) رواه النسائي (حدیث صحیح).

نەسەر خۆیی پەفتار کردن لە گەل ژنو، ئارام گرتن لە کاتی جوتبون، تا نەویش دەگاتە نەشئەو خۆشی بە پێویست دادەنری، هەر وەها گالتەو گەمەو یاری کردنیش لە گەلیدا، پێویستی یە کە بۆ بەردەوام بونی خۆشویستنی یە کتری، وەک لە فەرمودە یە کدا هاتو، کە سەنە دە کە ی (صحیح) نیە، بەلام ماناکە ی (صحیح) ه، کە دە فەرموی: ((لا یقع أحدکم علی أهلہ کما تقع البهیمۃ. وَلَیْکُنْ بَیْنَهُمَا رَسولٌ: القبلۃ والکلام!))، واتە: کاتیک یە کیک لە ئیو دە چیتە لای خیزانە کە ی بۆ جوتبون یە کسەر راستە و خۆ وەک ئاژەل نە چیتە سەری و جوت نە بی، بە لکو دە بی لە نیوان یە کتریدا نێردراو (رسول) هە بی واتە: ماچ و قسە ی خۆش.

پێوستە لە سەر نەو کە سەنە ی بە زوی و خیرا ئاویان دیتەو، با بۆ جوتبون پە لە نە کەن، با خۆیان دوا بخەن و لە سەر خۆ بن، تا نەو کاتە ی خیزانە کە ی بۆ جوتبون نامادە دە بی، پێویستە خیزانە کە شی خۆ ی لە مێردە کە ی کە مێک دور خاتەو، تا نەو کاتە ی نامادە دە بی.

من نامۆژگاری پیاو دە کەم لە کاتی گەمەو یاری و قسە ی خۆش و ئارەزو بزواندن نیوانیان، ناوە ناو (زە کەری) بە ئاوی سارد بشوات، بۆ نەو ی بە خیرایی ئاوی نە یە تەو.

هەر وەها نامۆژگاریم بۆ ئافرەتان نەو یە کە داوین (فەر ج) بیان بە باشی بە پارچە قوماشیک ی خاوین لە ناو وەو بە سرنەو، چونکە لەم کاتە دا دەر هاویژ (افرا زات) ی ئاوی ئافرە تە کە دیتە دەر وەو.

نەو ی باسکرا زۆر گرنگە پە ی رەو بکری، کە زۆر لە پیاو و ژن نایزانو شارە زایی یان نیە. تەنانەت هە ندی پیاو دور دە کە ویتەو لە ژنە کە ی و وازی لی دە هیئتی لە بەر نەو ی تەم نامۆژگاری یە بە نرخی و گرنگە واز دە هیئتی و

که مته رخه می ده کات، بیټه وهی چاره سهری بو دابنن!
 غه زالی له کتیبی (الإحیاء) دا گوتویه تی: له نادابی جوتسون نه وهیه:
 گهر پیاو له گهل ژنه کهی جوت بو، گه یشته خوشی و ناوی هاته وه، با له سهر
 ژنه کهی هه لئه ستی، تا نه ویش ده گاته چیژو خوشی، چونکه هه لسان
 له سهری ده بیته هوی نازاردانی.
 ههروه ها ده لی: هه بونی جیاوازی له ناوه اتنه وه چیژو خوشی، ده بیته
 مایه لیك دور که وتنه وه، گهر ژن پیش پیاو بگاته چیژو خوشی، نهوا بو
 میرده کهی زیانی نیه.
 ئنجا ده لی: گهر له یه کاتدا ژنو میرد بگه نه چیژو خوشی، نهوا
 ژنه که زیاتر له زهت و خوشی وهرده گری.

چەند ھۆيەكى نوئى بۇ چارەسە رىكردنى ئاۋ زو ھاتنەۋە (سرعة القذف):

لە گۆقارى (طبيبك/۲۰۴س۱۱) ھاتو، كە پوختەكەي ئەمەيە:
(رەنگە راست و دروست بى بلىن، زو ئاۋ ھاتنەۋە زۆرتىن گىرقتەكانى
جنسيه، كە لەنىو پياۋان بەربلاۋە، گەورەتىن ھۆي بەدبەختى ژيانى ژنو
مىردايەتيە، زۆرىنەي ئەو حالەتەنەي ئاۋ زو ھاتنەۋەي تىدا پودەدات، لە
ئەنجامى ئەۋەيە ئەۋكەسەي ئاۋى زو دىتەۋە زۆر ھەستىيارە..

رەنگە ھەستىيارە كە جەستەيى بى، كەۋا تەنھا بە بەيەك گەيشتن،
لەرزەي چىژو خۆشى پودەدات. رەنگە سۆزدارى (عاطفي) بىت، ئەۋ پياۋەي
زۆر عاتىفى بىت و، ئەۋ پياۋەش كەمىك ترسى لە كارى جنسى ھەبى،
ئەۋا ھەريەك لەۋ دو جۆرە پياۋە، ناتوانى خۆي لەبەردەم وروژاندنى جنسى
بگىرئ، مەگەر تەنھا كەمىك خۆي بگىرئ.

ئەۋ گەنجە نەۋتە مەنەنەي بەھۆي وروژانى جنسى بەھىزەۋە بە زويى
ئاويان دىتەۋە، ئەۋانە توشى گىرتى راستەقىنە نەبون، چونكە دەتوانن
دوای ماۋەيەكى كەم، ھىزى جوتبونيان بۇ بگەرپتەۋە، جوتبونى دوەمىش
بەشىۋەيەكى گىشتى بۇ ماۋەيەكى درىژتر بەردەۋام دەبى.

بۇ دۆزىنەۋەي چارەسەرى ئەۋ جۆرە كەسانە، ھەۋل و كۆشش بەردەۋامە،
جا يەكى لەۋ چارەسەرانە ھەتوان (مرهم)ى سىرپكەرە، كە بۇ ئەم جۆرە
پياۋانە شتىكى سودبەخشە، كەۋا بەر لە جوتبون پياۋ زەكەرى بەم ھەتوانە
چەۋر دەكات، تاۋەكو ھەستىيارەكەي كەم كاتەۋەۋ ماۋەي لىخشاندىن درىژە
بكىشى.

زۆر پیاو توانیویسه‌تی چه‌ند فیلیک بۆ خۆی بدۆزیتسه‌وه، بۆ نه‌وه‌ی بیروهوشی له‌کاری جنسی دوربخاتسه‌وه، تاوه‌کو زو نه‌گاته له‌رزهی چیژو خوشی.

که‌سیک ده‌ناسم له‌کاتی جوتبون، مه‌سه‌له‌ی ماتماتیک به‌کار دینێ، نه‌وه‌ی که زه‌حه‌مت و گرانه له‌ بیرو زه‌ینیدا شی ده‌کاته‌وه، وه‌ک هۆیه‌ک به‌کاری دینێ، تا زو نه‌گاته چیژو خوشی!!

یه‌کیکی تر هه‌یه پسته‌کانی نه‌بجهدی به‌ وه‌رگه‌راوه‌یی ده‌خوینیتسه‌وه!
دکتۆر (جیمس)، که یه‌کیکه له‌ مامۆستاکانی پزیشکی له‌ زانکۆی (دیوک)، رینگه‌چاره‌یه‌کی بۆ چاره‌سه‌رکردنی زو ئاو هاتنه‌وه دۆزیه‌وه، نه‌ویش بریتیه له‌وه‌ی پیاو داوا له‌ ژنه‌که‌ی بکات ده‌ست به‌ زه‌که‌ریدا بینێ هه‌تا وای لێ‌دێ ئاوی بیته‌وه، جا نه‌وکاته داوا له‌ ژنه‌که‌ی بکات ده‌ست هه‌لگرێ، له‌و کاته‌ش که هه‌ست کردن به‌ ئاو هاتنه‌وه نامینێ، دوباره ژنه‌که ده‌ست بکاته‌وه به‌ هه‌مان کردار.. دوباره‌کردنه‌وه‌ی ئه‌م کرداره‌ ده‌رونی پیاو رادێ، تا وای لێ‌دێ ده‌توانێ خۆی رابگرێ، جا به‌مه‌ش پیاو به‌ زویی ئاوی نایه‌ته‌وه‌وه هه‌ست ده‌کات ده‌توانێ نه‌هیلێ زو ئاوی بیته‌وه.

دیاره به‌ ته‌ربونی زه‌که‌ر، به‌ دره‌نگی ئاوی دیتسه‌وه‌وه، به‌ وشکی به‌زویی ئاوی دیتسه‌وه، جا ئه‌م مامۆستای زانکۆیه نامۆژگاری ده‌کات له‌کاتی جی‌به‌جی‌کردنی کرده‌که‌دا، هه‌ستیاریی کزو لاواز بکریت.

دوا وته‌ نه‌وه‌یه، رینگه‌چاره‌ی زو ئاو هاتنه‌وه هه‌یج سوودی نیه، مه‌گه‌ر له‌و حاله‌تانه نه‌بیته، که زو ئاو هاتنه‌وه‌که سه‌روشتی بیته‌وه له‌ نه‌نجامی خرابی ته‌ندروستی پیاو نه‌بیته، به‌ چاره‌سه‌رکردنی ئه‌و نه‌خۆشیه “گرفته‌که هه‌موی چاره‌سه‌ر ده‌بێ.

هەندى پزىشك رېنمايى ئەو دەكەن، كە چوك (زەكەر) بە ھەتوانى (لیدۆكايىن، يان زایلۆكايىن) چەور بىكرىت، تاوھكو ھەسەسىيەتەكە كزو لاواز بىكرىتو، ماوھى جوتبون درىژە بىكىشى.

بەبۆنەى قسەكردن دەربارەى زو ئاو ھاتنەو، رېنمايى و ئامۆزگارى ئەو كەسانە دەكەين، كە دوچارى زو ئاو ھاتنەو ھاتون، نەھىلن ژنەكانيان زۆر خۆيان بۆيان جوان بىكەن، تاوھكو ھەزى زو جوتبونيان كەم بىيىتەو. گۆڭڧارى (طبيبك) لىكۆلىنەو ھەيەكى دەرهىناو ھەژىر ناو نىشانى (پەلەپىتكەى لەرزەى چىژ لاي ژن: زناد الأرتعاش عند المرأة) مەبەستى مېتكەيە.

مېتكە: ئەو پارچە گۆشتەيە، كە لە سەرەوھى ھەردو شەفرە گەورەى فەرجى ئافرەتەوھى، كە ئافرەت بەھۆى ئەو ھەزەت و خۆشى جنسى پى وەردەگرى و بۆ لەزەت و خۆشى وەك زەكەرى پىاو وايە. ئەم پارچە گۆشتەى كە بە فەرجى ئافرەتەوھى دەمارى زۆرى تىدايەو، تۆرىك لە دەمارى وردو مولولەى خويىن پىكھاتو، كە بە دەست لىدان (لمس) لەم مېتكەيە ئارەزوى جنسى ھەلدەستى و، ئەوئىش پىر دەبى لە خويىن و قەبارەكەى گەورە دەبى... لەبەر ئەو مېتكە خالى مەركەزىيە بۆ بزواندى جنسى ئافرەت و، گەياندى بە لەزەت و خۆشى جوتبون. كاتى مېتكە ئەم گىرنگىيەى لە ژيانى ئافرەت ھەبى، دەبى و پىويستە لەسەر ھەمو پىاوتىك زانىارى و شارەزايىيەكى تەواوى ھەبى دەربارەى ئەو رۆلە گىرنگەى مېتكە دەبىنى لە بزواندى جنسى ئافرەتدا. ھەرەھا پىويستە پىاو ئەمچۆرە زانىارىيانە بزانى، كە لەكاتى گەمەو يارى و قسەى خۆشى پىش جوتبون، دەبنە ھۆى بزواندى و وروژاندى ئەم مېتكەيە. لەبەرئەو پىويستە گىرنگى بە مېتكە بدرى تا ئافرەت ئارەزەو جنسى بە ھەلەكەى تىر بى.

وروزاندىنى مېتكە پىتويىستە بە لەسەرەخۆيى بىكرىت، چونكى زۆر
 ھەستىيارە بەرادەيەك، كە عەقل باوەر ناكات ھەستىيارەكەي چۆنە.
 زۆربەي زۆرى ئەو ئافرەتانەي، كە لەسەر سىروشتىكى ساغن پىش
 جوتبون، گەمەو يارى كردن بە مېتكەيان بەلاوہ خوشە. ھەرۋەھا دوای
 جوتبونىش، وا چاكە مېتكە يارى پى بىكرى بۆ ئەوہي ئافرەتەكە لەزەت و
 خۆشى بەكەي تەواوۋ كامل بى. ھەندى جار وا پو دەدات، پىاوہ كە زوتر
 دەگاتە خۆشى و ئاوي دىتەوہ، ئافرەتەكەش نىستا ئارەزوہ جنسى بەكەي
 دانەمركاۋەو تىر نەبوہ، مېردەكەشى وازى لى دەھىنى و روى لى
 وەردەگىپى، ئەو كاتەش ئافرەتەكە توشى ئانارامى مېشك دەبى، چونكى
 جنس پەيوەندى بە مېشكەوہ ھەيە. ئەو جۆرە پەفتارو ھەلس و كەوتانە
 زۆربەي پىاوہ دل رەق و نەفامەكان بەو شىوہيە لەگەل ژنەكانيان رەفتار
 دەكەن.

كەواتە لەسەر مېرد پىتويىستە، مېتكەي ژنەكەي بوروزىنى و بىجولتىنى
 تا ئەو كاتەي ژنەكەي دەگاتە ئەوپەرى لەزەتى جنسى و ھەست بە لەرزەي
 خۆشى دەكات، ئا لەوكاتەدا مېردەكەي لەگەلى جوت بى.

ماچ کردنی ژن له لایه ن میردیه وه

دهستنوویژ ناشکینی

خاتو عائشه ره زای خوی لسی بی دهلی:

((إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَبْلَ بَعْضِ نَسَائِهِ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الْمَصَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ))^(۱)، واته: پیغه مبهر ﷺ هه ندیک له خیزانه کانی ماچ کردوه و پاشان چوه بو نوویژو دهست نوویژی نه گرتوته وه.

(۱) رواه أحمد في المسند والترمذي والنسائي وابن ماجه وأبوداود (حديث حسن).

ماچ کردن له کاتی به پرۆژو بوندا

((قبل رجل امرأته، وهو صائم، فوجد من ذلك وجداً شديداً، فأرسل امرأته تسأل عن ذلك، فدخلت على أم سلمة أم المؤمنين فأخبرتها، فقالت أم سلمة: إن رسول الله يُقبل وهو صائم. فرجعت المرأة الى زوجها فأخبرته، فزاده ذلك شراً، وقال لسنا مثل رسول الله ﷺ، يُحلّ الله لرسوله ما شاء. فرجعت الى أم سلمة، فوجدت رسول الله عندها، فقال رسول الله: ما بال هذه المرأة؟ فأخبرته أم سلمة، فقال: ألا أخبرتها أنني أفعل ذلك؟ فقالت أم سلمة قد أخبرتها، فذهبت الى زوجها، فأخبرته، فزاده ذلك شراً، فقال لسنا مثل رسول الله، يُحلّ الله لرسوله ما شاء، فغضب رسول الله ثم قال: والله إني أتقاكم لله وأعلمكم بحدوده))، واته: پیاویک به پرۆژو بو و ژنه کهی خوی ماچ کرد، له نه نجامی نهو ماچ کردنه ههستی به نازارو تاوانیکی زۆر کرد! له بهر نهوه ژنه کهی نارد، تا دهر یاره دی نه مایچ کردنه بپرسی، که نایا گونا هه یان نا، جا چوه لای نوم سه له دی دایکی مسولمانان و پیی گوت شتیکی ناوا رویداوه. نوم سه له ییش گوتی: پیغه مبهری خوا ﷺ به پرۆژو بو هه ماچی خیزانیشی کردوه. جا ژنه که چوده لای میرده کهی وه لامه کهی پیی راگه یاند: کاتیک وه لامه کهی بیست هیندی تر خراپتر بو و، گوتی: نیمه و دک پیغه مبهری خوا نین، خوای گه وره به ویستی خوی شتی بو پیغه مبهره کهی هه لال ده کات، ژنه که گه رایه وه لای نوم سه له. نهو کاته پیغه مبهری خوا ﷺ له لای نوم سه له بو. پیغه مبهری

خواجه رحمه الله فرموی: نهم ژنه چی دهویت؟ نوم سهلمهش پرسیاره که ی به پیغه مبه ر اگاه یاند. پیغه مبه ریش فرموی: پی بلئی من ناوا ده کهم، واته: ماچی ژنم ده کهم له کاتی کدا که بهر ژورمه. ژنه که گه رایسه وه لای میرده که بی و ناوای پی اگاه یاند. بهه مان شیوه پی او ده که هینده ی تر پی پی خراپ تر بو و، گوتی: نیمه وه ک پیغه مبه ری خوا نین، خوای گه ورده به ویستی خوئی شت بو پیغه مبه ره که ی حد لال ده کات. پیغه مبه ری خواش تورپه بوو پاشان فرموی: به خوا من له هه موانتان زیاتر له خوا دترسم و ددرباردی سنوره کانی شرعی خوا له هه موانتان شاره زاترم ^(۱).

نیمام موسلیم گتیراویه تیه وه، ((کان رسول الله صلی الله علیه و آله یقبَل وهو صائم، ویباشر وهو صائم... پیغه مبه ر رحمه الله بهر ژور بوه خیزانی ماچ کردود، هه روا بهر ژور بوه پیستی به پیستی خیزانی که وتوه)) ^(۲).

(۱) نیسلام چهند جوان و ناسانکاره، نهم فرموده یه له کوئی یه له ناست نهو ژنو میردانه ی دهستنوژیان هیه وه دهستیان بهر یه که ده کوئی، که به خوئی وه کیشه و ناکوکیان له نیواندا دروست ده بی.

(۲) به بؤنه ی مه سه له ی ماچ کردن و ریگه پیدانی شرع له کاتی پورودا، نیمه ناگاداری نهو پی او ده که ی نه وه، که ناتوانی له کاتی ماچ کردندا خوئی بگری و یه کسه ر له گه ل خیزانه که ی جوت ده بی، نهوا نهو کاته پوروه که ی به تال ده بیته وه ده بی که فاره ت بدات، که دو مانگ بهر ژور بونه یه که له دوای یه ک، گهر نه ی توانی بهر ژور بی نهوا ده بی (شهست) هه ژارو فقیر نان بدات.

له بهر نهوه گهر که سیک له خوئی ترسا، که له کاتی ماچ کردندا خوئی بو ناگری، نابئی خیزانه که ی ماچ بکات.

پیوسته میرد کاریگه ری و شی کرد نه وه ی ماچ کردن بزانی، تاکو نهم کاره ی له بهر چار رون بی، گهر ویست و نیراده ی کزو بی هیژ بو، با له ماوه ی بهر ژور بووندا واز له ژنه که ی بیئی و ماچی نه کات.

دکتۆر (أرنو) ده‌ئێ: له‌وکاتێ گهنج ژنه‌که‌ی ماچ ده‌کات، چهند گۆرانی‌کارێه‌کی خێرای به‌س‌ردا دیت، هه‌ندیکی کیمیاویه‌و هه‌ندیکی دی نه‌ندامی (عضوی) یه‌.

دیاره‌ له‌کاتی ماچ کردندا پیاو که‌ هه‌ست به‌ سه‌رو چاو سو‌ران ده‌کات، نه‌و دیاره‌یه‌ نیشانه‌ی نه‌و گۆرانی‌کارێه‌یه‌، به‌لگه‌ی نه‌وه‌شه‌ که‌ چهند کارلی‌کردنیکی جیا‌جیا هه‌یه‌ له‌کیانی خۆیدا کارده‌کات.

یه‌که‌م شت که‌ رو‌ده‌دات گ‌لاندی می‌شکی ماده‌یه‌ک ده‌رده‌دات، که‌ کار له‌ گ‌لاندی (أدرنالی) ده‌کات، که‌ که‌وتۆته‌ هه‌ردو گورچیله‌، جا چالاکی ده‌کات و کۆمه‌لێک له‌ توخمی کیمیاوی ده‌رده‌دات و ده‌یه‌اویتته‌ ناو خوین، له‌به‌ر به‌هیزی کارتی‌کردنی ماچ نه‌و دیاره‌یه‌ به‌ خێرای بروسکه‌ ناسا رو‌ده‌دات و سه‌رجه‌م نه‌ندامه‌کانی جه‌سته‌ ده‌گریتته‌وه‌. جا گوشاری خوین به‌رز ده‌بیته‌وه‌و لیدانی دل خێراتر ده‌بی‌و سو‌ری خوین زیاتر چالاک ده‌بیته‌، خرۆکه‌ی سو‌ر له‌خویندا که‌م ده‌کات و خانه‌کانی پیست ده‌کرینه‌وه‌و نارقه‌ی لێ‌ده‌رده‌چن. له‌وه‌ی باسکرا بو‌مان ده‌رده‌که‌وی له‌به‌ر نه‌و هۆیانه‌یه‌ خوی گه‌وره‌ قه‌ده‌غه‌ی کردوه‌ له‌کاتی به‌یه‌ک گه‌یشتن و خواحافیزی، هاو‌پێیان یه‌کتری ماچ بکه‌ن، یان نافرته‌ هاو‌پێی خۆی ماچ بکات- که‌ به‌داخه‌وه‌- نه‌مه‌ له‌ناویاندا زۆر بلاوه‌و هه‌رامیشه‌. نه‌وه‌ی پێی پێدراوه‌ ته‌نیا ته‌وقه‌کردنه‌، که‌ به‌هۆیه‌وه‌ گونا‌جه‌کانی پێ هه‌لده‌وه‌ری.

پزیشکه‌کان سه‌لماندویانه‌ ماچ، زۆر نه‌خۆشی ده‌گوازیته‌وه‌ وه‌ک (سیل) و (سفلس) که‌ نه‌خۆشیه‌کی فه‌ره‌نگی یه‌، میکرۆبه‌که‌ش له‌پێی ده‌مه‌وه‌ ده‌چیتته‌ ناو خوین و له‌وێشه‌وه‌ بو‌ هه‌مو جه‌سته‌و ده‌بیته‌ هۆی شیت بون و مردن.

جوتبون له پوژئی په مه زمان

((جاء رجل الى النبي ﷺ فقال: يا رسول الله، هلكتُ. قال: وما أهلكك؟ قال: وقعتُ على أهلي وأنا صائم، فقال رسول الله: هل تجد رقبةً تُعتقها؟ قال: لا! قال: فهل تستطيع أن تصومَ شهرين متتابعين؟ قال: لا؟ قال: هل تجد إطعامَ ستين مسكيناً؟ قال: لا؟ قال: فأجلس! فبينما نحن على ذلك إذ أتى ﷺ بعرق فيه تمر، فقال: أين السائل. قال: أنا. قال: خذ هذا فتصدقْ به. قال: أعلى الأرض أفقرُ مني؟ فوالله ما بين لا بتيها أهل بيت أفقر منا! فضحك رسول الله ﷺ وقال أطمعُ أهلك!))^(۱)، واته: پیاوړې هاته لای پیغمبرو گوتی: نهی پیغمبرو خوا، بهیلاک چوم.

پیغمبرو فرموی: چ شتیک بهیلاکی بردوی؟

گوتی: بهر ژو بومو له گه ل خیزانه کم جوت بوم.

پیغمبرو خوا فرموی: چ شتیک هدی بهیلاکی پی رزگار کی؟

گوتی: نه خیر!

پیغمبرو فرموی: نایا ده توانی دو مانگ بهک له دواوی بهک بهر ژو بی؟

گوتی: نه خیر.

پیغمبرو فرموی: نایا هیچت هدی بهیلاکی بهی نان بهدی؟

گوتی: نه خیر.

(۱) رواه البخاري ومسلم وغيرهما.

پیتغه مبهەر فهرموی: دانیشه!

ده لئی: تئمه بهو حالته ماینه وه، تا زه نبیله خورمایهك هیترا، پیتغه مبهەر

ﷺ فهرموی: ئەو کەسە ی پرسیاری کرد له کوی یه.

ده لئی گوتم: ئەو هتام لیتره.

پیتغه مبهەر فهرموی: له بری ئەو کاره ی کردوته ئەمه وەرگهرو بیکه به خیتر.

ئهویش گوتی: له سهەر ئەم ئهرزده کەس له من ههژارتر ههیه!؟

پیتغه مبهیری خوا ﷺ پیکه نی و فهرموی: کهواته ئەم خورمایه ده رخواردی

خیزانه کهت بده!

پیغهمبهر هاوسه‌ری پوخوش^(۱)

خاتو عانیسه (ره‌زای خوی لسی بی) گوتی: ((به‌خوا پیغهمبهرم ﷺ له‌لای دهر‌گای ژوره‌که‌م بینی‌و، حه‌به‌شیه‌کانیش له‌مزگه‌وتدا ر‌مباز‌تینان د‌د‌کرد، جا منی به‌عه‌باکه‌ی خوی داپوشی، تا له‌نیوان گوی و شانی ته‌ماشای حه‌به‌شیه‌کان بکه‌م، پاشان له‌بهر من ر‌اده‌ودستا هه‌تا وهرز ده‌بوم و ده‌پویشتم، که‌واته ریزی کچی نه‌وته‌مهن بگرن، که‌ه‌زی له‌گه‌مه‌و یاریه))^(۲).
 هه‌روه‌ها گوتویه‌تی: ((قال لی رسول الله ﷺ: إنسی لأعلم اذا كنت عني راضية، واذا كنت علي غضبي.
 فقلت: من أين تعرف ذلك؟!))

فقال: اذا كنت راضية: فَإِنَّكَ تقولين: لا ورب محمد... واذا كنت علي غضبي، قلت: لا ورب إبراهيم...^(۳)، واته: پیغهمبهری خوا پیسی فهرموم: من ده‌زانم چ کاتیک تو له‌من رازی‌و، چ کاتیکیش له‌من توره‌ی. ده‌لی: منیش گوتم: چۆن نه‌وه ده‌زانی؟

پیغهمبهر فهرموی: کاتی له‌من رازی، به‌من ده‌لیسی: نه‌خیر به‌په‌روه‌ردگاری محمد... کاتیکیش له‌من توره‌بی، ده‌لیسی: نه‌خیر به‌

(۱) پیویسته پیار له‌ماله‌وه له‌گه‌ل خیزانه‌که‌ی پوخوش و ده‌م به‌پیکه‌نین و سوعبه‌ت چی بی‌و، خوشی و شادی بخاته دلی خیزانه‌که‌یه‌وه، تا بارگرانایی و ناخوشی‌یه‌کانی ژیان و نیش‌وکار سوک بکات، نه‌وه‌ش یاریده‌ی به‌هیزکردنی په‌یوه‌ندی و خوشه‌ویستی ژنو می‌رد ده‌دات.

(۲) رواه البخاري و مسلم.

(۳) رواه مسلم.

په روږدگاری ټیبراهیم.

خاتو عائشه ده فرموی: ((قدم رسول الله ﷺ عن غزوة تبوك أو حنين، وفي صهوتي ستر، فهبت ريح فكشفت ناحية الستر عن بنات لعائشة لُعَب. فقال: ما هذه يا عائشة؟ قالت بناتي! ورأى بينهن فرساً له جناحان من رفاع. فقال: ما هذا الذي أرى وسطهن؟! قالت: فرسي! قال: وما الذي عليه؟! قالت جناحان. قال: فرس له جناحان؟! قالت: أما سمعت أن لسليمان خيلاً لها أجنحة؟ قالت: فضحك حتى رأيتُ نواجذه))^(۱)، واته: پیغه مبر ﷺ له جندگی ته بوك یان حونهین گه رایه وه. لهو خانوه بچکولئی هم بو په رده یه کی پیوه هه لو اسرابو. کاتیک بایهک هه لئی کرد، یه کسر په رده که لادراو هه نديک بوکی یاری کردنی عائشه به دیار کهوت.

پیغه مبر فرموی: عائشه نه وه چیه؟

گوتی: کچه کامن!

پیغه مبر له نیتوان نهو له عابانه ماینیکې بیني، که له قوماش دروست کرابو دو بالی هه بو.

پیغه مبر فرموی: نه دی نه وهی له ناوډراستیان دایه چیه؟!

خاتو عائشه ش گوتی: ماینه که مه!

پیغه مبر فرموی: نه دی نه وه چیه له سه ری؟!

نه ویش گوتی: دو باله.

پیغه مبر فرموی: ماینو بالی هه بی؟!

(۱) رواه أبوداود (صحيح).

عائشه گوتی: ئەدی نەتیبستووە سولەیمان ئەسپێکی هەبوەو بەتالی بوە. دەلتی: پێغەمبەر پێکەنی تا ددانەکانی بەدیار کەوت.

خاتو عائیشە (رەزای خوای لێی بێ) گوتیوەتی: ((لە گەشتیکدا لەگەڵ پێغەمبەری خوادا بوم، دەلتی: ئەوکاتە من لاواز بوم، پێغەمبەر بە یارانێ فرموی: ئێوە پێشکەون، ئەوانیش پێشکەوتن، پاشان فرموی: وەرە پێشپرکیت لەگەڵدا بکەم! منیش پێشپرکیم لەگەڵدا کردو لێم بردەووە.. دواى ئەمە — لەگێڕانەو هەیه کدا — دەلتی: خۆی لێ بێ دەنگ کردم، هەتا قەڵو بومو من ئەو پێشپرکێم لەبیر کرد، جا لەگەڵیدا چوم بۆ سەفەر، پێغەمبەر بە یارانێ فرموی: پێشکەون، ئەوانیش پێشکەوتن، پاشان گوتی: وەرد پێشپرکیت لەگەڵدا بکەم، بەلام من ئەوەی پێشانم لەبیر کردبو، نێستاش قەڵو بوم. گوتم: ئەی پێغەمبەری خوا! چۆن من بەو حالەووە پێشپرکیت لەگەڵدا بکەم؟! پێغەمبەر فرموی: هەردەبێ بیکەم، جا پێشپرکیمان^(۱) کردو پێغەمبەر لێی بردمەووە دەستی کرد بە پێکەنینو فرموی: ئەمە بەرامبەر ئەوەی ترە (پاک لە پاک))^(۲).

((کان رسول الله أفکه الناس))^(۳).

مەناوی لە (فیض القدير)دا لە راقەبی ئەم فرمودەیهدا دەلتی: واتە: پێغەمبەری خوا، کە بگەرپابایەووە لای خێزانەکانی لە هەمو خەلکێک زیاتر

(۱) ڕەنگە پێغەمبەر بە ئەمچامدانی ئەم پێشپرکێیە ژنو مێردان فێرە ئەوە بەکات، کە هەر یەکەیان بە باشی بتوانن لەگەڵ یەکتەری، چیژ لە ژیانیان وەرگرن، کە پێکەووە بە هەندێ شتوازی گەمەو لەهو و چالاکی هەستن، تاوەکو هەموو کات ژیانی ژنو مێردایەتی لەسەر جدیدەت بەردەوام نەبێ، نەبادا ئەو جدیدەتە بێتە مایەیی بیزارێ!

(۲) نێمام ئەحمەد لە مسنەدو ئەبو داودو نەسانی گێراویەتیانەووە، فرمودەیهکی (صحیح)ە.

(۳) رواه الحافظ العراقي.

گالته و گه پ و سوعبه تی ده کرد.

خاتو عائیشه فدرموی: ((إني لطخت وجه سودة بحريرة ولطخت
سودة وجه عائشة، فجعل رسول الله ﷺ يضحك))، واته: من
حريره^(۱) م له ده وچاوی سهوده هه لئسوی، سهوده ش ده وچاوی عائیشه ی
هه لئسوی، جا پیغه مبه ریش به م کرده دیان پینکه نی.
((كان أصحاب رسول الله ﷺ يتباحون بالبطيخ، فإذا كانت الحقائق
كانو هم الرجال))^(۲)، واته: یاران ی پیغه مبه ر شه ره کاله کیان ده کرد، له
راستیدا خو ئه وانیش پیاو بون.

(۱) نارد به شیر یان به چهوری ده کریتته چیشت.

(۲) رواه البخاري في الأدب المفرد.

شادیه کانی ژن هینان و داووت کردن

(داووت و نان دروست کردن پیویسته)

﴿ بوردیده کوری حصیب گوتویه تی: لهو کاته ی عهلی خوازینی فاطیمه ی کرد رده زای خویان لی بی، پیغه مبه ر خواصه فهرموی: ((أنه لابد للعرس (وفي رواية للعروس) من وليمة))^(۱)، واته: بو ژن هینان پیویسته وه لیمه هه بیّت، واته خه لک ده عوه ت کردن بو نان خواردنی ژن هینان.

﴿ (رأى رسول الله ﷺ على عبدالرحمن بن عوف أثر صفرة، فقال: ما هذا؟ فقال: تزوجت امرأة على وزن نواة من ذهب، فقال: بارك الله لك! أولم ولو بشاة))^(۲)، واته: پیغه مبه ری خواصه شوینه واری زهردایی به عبدالرحمن ی کوری عهوف بینی، فهرموی: ئەمه چیه؟ گوتی: ژنیکم له سهر کیشی یه ک ناوکه زیر ماره بر کرده. پیغه مبه ر فهرموی: خوی گه وره لیت پیروز بکات! وه لیمه و داووت بکه، با به مه ریکیش بیّت.

(۱) رواه أحمد في المسند والطبراني والطحاوي. حديث صحيح.

(۲) رواه الجماعة.

پیوستی به ده مه و ه چونی و ه لیمه (نانی زه ما و هند)^(۱)

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَأَدْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا﴾ (الأحزاب - ۵۳)، واته: به لام گهر داواتان لی کرا بو نان خواردن نهوا بچون، گهر خوار دتتان خوارد بلاوهی لی بکهن.

پیغه مبه ر ﷺ فهرمویه تی: ((فكوا العانسي، وأجيبوا الداعي، وعودوا المريض))^(۲)، واته: گریئی گرفتاران بکه نه وه، به ده مه نهو که سه وه بچون که بانگتان ده کات. سهر دانی نه خوش بکهن.

هروه ها ده فهرموی: ((إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى طَعَامٍ فَلْيُجِبْ، فَإِنْ كَانَ مَفْطَرًا فَلْيَطْعَمْ، وَإِنْ كَانَ صَائِمًا فَلْيَدْعُ))^(۳)، واته: گهر به کیتک له نیوه

(۱) له گرنگترین مه به سته کانی و ه لیمه (نانی شایی) به دیار خستنی میردو، کوبونه وهی خزمو که سو هاورئی یانه به بونهی بوک گواستنه وه، بو خستنه ناوه وهی خوشی و شادی بو دلی گشتی و، موجامه له کردنی زاواو پیروزبایی لیکردنیسه تی، که به مهش هژگری و خوشه ویستی زیاد ده کات، که چند مانایه کن خوای گه وره زور مکوره له سهر به جی هینانی.

له بهر نه وه نابجی هیچ که سیک، که بو و ه لیمه بانگ کرا دوا بکه ویت. (عبداللله ی کوری عومهر پیاویتی بو نان خواردن بانگ کرد، پیاویتی له قهومه که گوتی: من به خشه نایم، ابن عمر گوتی: له مه دا به خشین نیه، هه لسه! و ه لیمه به هه رچ خوار دنیسک بیت جانیزه، با گوشت و نانی له گه ل نه بیت، ههروه ها گهر مه ریشی تیدا نه بو. پیغه مبه ری خوا ﷺ لهو کاتهی (صفیه ی گواسته وه، خه لکی به خورماو رونو که شکه ک بانگ کرد، نه وه بو خه لکه که تیریان خوارد.) بوخاری گپراویه تیه وه.

(۲) رواه البخاري.

(۳) رواه مسلم وأحمد في المسند.

نان خواردن بانگ کرا با بچیت. گهر بهرژو نه بو با نان بخوات، گهر بهرژو بو با نه بخوات^(۱).

(پیغهمبهری خوات ﷺ صهفیهی کچی حیسی گواستهود، لهو رۆژهدا خواردنیکیان دروست کرد، که بریتی بو له خورماو رونو کهشکهک)، پیغهمبهری خوات ﷺ فرموی: ((نهو کهسانهی دهورو بهرت بانگ بکه)). نائمه بو زهماوندو وهلیمههی پیغهمبهر له رۆژی گواستنهوهی صهفهدا^(۲).

حرامه تهنها دهوله مهندان

بۆ نانی زهماوند بانگ بکرین

پیغهمبهر ﷺ فرمویهتی: ((شر الطعام طعام الوليمة يدعى إليها الأغنياء، ويمنعها الفقراء))^(۳)!! ، واته: خراپترین خواردن، خواردنی داوهت و وهلیمهیه که، که دهوله مهندی تیدا بانگ کرا بیت و ههژارانی تیدا بانگ نه کرا بیت.

(۱) له کتیبی (المفصل فی أحكام المرأة) بهرگی شه شه م دا هاتوو، که عبداللهی کوری عومهر گهر بۆ نانی زهماوند بانگ کرابا، به دم بانگ کردنه که وه ده چوو، جا نه گهر بهرژو نه با خواردنه که می ده خوارد، گهر بهرژوو با دوعای بۆ ده کردنو پیرۆزیایی له خاوهن زهماونده که ده کردو دهیگوت: (بارك الله لكم وعليكم)، پاشان ده رۆیشت. -وهر گهر-

(۲) رواه البخاري ومسلم.

(۳) رواه البخاري ومسلم.

تهنها پیاوی چاک بو نانی زه ماوهند بانگ بکری

پیغمبر ﷺ فرمویه تی: ((لا تصاحب الا مؤمناً، ولا يأكل طعامك الا تقی))^(۱)، واته: جگه له باوه ردار هاوړی یه تی کهس مه که، تنهها مروؤفی پاریزکارو له خوا ترسیش خوار دنت بخوات.

با دهوله مند کو مه کی نانی زه ماوهندی هه ژاران بکات

نه نس دهر باره ی ژن گواسته وه ی پیغمبر ﷺ که (صفیة) ی هیئاو ده لئ: ((ثوم سوله یم صه فی ه ی بو پیغمبر ناماده کردو به شه و بو ی گواسته وه، جا پیغمبر ﷺ به یانیه که ی بو به زاوا فرموی: هه رکه سی شتیکی هه یه با بیهینی (له گیرانه وه یه کی تر دا: هه رکه سی شتیکی له خوی زیاده یه، با بو مان بیئی).

نه نس گوتی: رایه ختیکی له پیست دروستکراوم راخست، جا پیاوی وا هه بو که شک و په نیری ده هیئا، هه بو روئی ده هیئا، هه بو خورمای ده هیئا، جا هه مو نه مانه یان تیکه ل کردو کردیانه خوراکیک، ننجا ده ستیان کردو به خوار دنی و له ناوی باران ناویان ده خوارده وه، که لهو حه زانه دابو، که له ته نیشتیان بوو نه مهش و ده لیمه ی پیغمبر بو ﷺ))^(۲).

۱ رواه ابوداود والترمذی وأحمد فی المسند والحاکم حدیث صحیح.
۲ رواه البخاری ومسلم وأحمد فی المسند والبیهقی، مع اختلاف الروایات.

بورہدیده گوتی: له وکاتہی پیغہ مبهری خواﷺ فہرمانی بہ علی کوری
 نہ بوتالیب کرد، کہ ولیمہ بکات، بہ لام نہو له توانایدا نہبو، سہ عد
 گوتی: من بہرائنیک دینم، فلانہ کہس گوتی: نہو ندہو نہو ندہ گہنمہ شامی
 دینم، له گپرانہوہیہ کی تردا: ہندئ له نہ نصاریہ کان چہند صاعینک له
 گہنمہ شامیان کو کردہوہ.

ئو کہسہی نامادہی نانی زہماوہند دہبیت

ئو کہسہی نامادہی نانی زہماوہند دہبیت، پتویستہ بہ زاوا بلتیت:
 (بارک اللہ لک، وبارک علیک، وجمع بینکما فی خیر)^(۱).
 پاشان دوعا بؤ خاوهن ولیمہ کہ دہکات، بہ یہ کتیک لہم دوعایانہ:
 ۱- (اللہم اغفر لہم، وارحمہم وبارک لہم فیما رزقتہم)^(۲).
 ۲- (اللہم أطعم من أطعمنی واسق من سقانی)^(۳).
 ۳- (أکل طعامکم الأبرار، وصلت علیکم الملائکة، وأفطر عندکم
 الصائمون)^(۴).

(۱) رواہ ابو داود والترمذی حدیث صحیح.

(۲) رواہ مسلم وابوداود وابن ابی شیبہ.

(۳) رواہ مسلم والحاکم (حدیث صحیح).

(۴) رواہ الحاکم والطحاوی (صحیح).

به هیوای بهیه که وه گونجان و کوری به دوادابی نه مه پیروزیایی جاهیلانه

(عن الحسن بن عقیل بن اسی طالب أنه تزوج امرأة، فدخل عليه القوم فقالوا: بالرفاء والبنين^(۱)، فقالك لا تفعلوا ذلك! فإن رسول الله ﷺ هـی عن ذلك^(۲)).

له حهسه نی کوری عقیل ی کوری نه بو طالبه وه، که ژنیکی مارده بر کرده، جا قه ومه که هاتونه ته لای و گوتویانه: به هیوای بهیه که وه گونجان و نانه وه ی کوری، نه ویش گوتی: نه وه مه لئین، چونکه پیغه مبه ری خوا ﷺ نه هی له مه کرده.

(۱) (ابن القيم) له کتیبه کهیدا (تحفة المودود بأحكام المولود) گوتیه تی: له سه رده می نه فامی له پیروزیایی کردنی ژنهیتان ده یانگوت: (بالرفاء والبنین)، به وه هیوایه ی نه م زهواجه بیته مایه ی یه کگرتن و بهیه که وه گونجان و کوری به دوادا بی... نابی پیوا پیروزیایی ژنهیتان به وه بکات، بلئی کورت بی و کچی له گهل نه بی، به لکه ده بی بلئی به هیوای بونی کور و کچ، یان هر واز له و جوره پیروزیایی کردنه بیتنی، تا خوی له م نه ریه نه فامیه ده رباز بکات، چونکه زوریه ی نه فامه کان پیروزیایی نانه وه ی کوریان ده کردو، هیوای مردنی کچیان ده خواست، که هیتشتا له دایک نه بوه.

(ابوبکر بن المنذر) له کتیبی (الأوسط) دا ده لئ: (له حهسه نی به صری گتیراویانه ته وه: پیاوئیک هاتوته لای، پیاوئیکش له لای بوه، که کورئیکی له دایک بوه، جا پیوی گوت: سوارچاکت پیروزیی، حهسه نی به صری پیوی گوت: تو به چ ده زانی سوارچاکه یان که ره؟! کابرا گوتی: نه دی چون بلئین؟ گوتی: بلئین: (بورک لك في الموهوب، وشكرت الواهب، وبلغ أشده، ورزقت بره والله أعلم.)).

(۲) رواه ابن أبي شيبة والنسائي وابن ماجه وغيرهم (صحيح).

به باشی رهفتار کردن له گهل خیزان

پیغمبر ﷺ ده فرموی: ((خیرکم خیرکم لأهلہ^(۱)، وأنا خیرکم لأهلی))^(۲)، واته: باشتین کهستان نهو کهسهیه، که له گهل خیزانه کهی به باشی ههلس و کهوت و رهفتار ده کات، منیش له هه موانتان زیاتر له گهل خیزانه کم باشم.

ههروهها ده فرموی: ((أکمل المؤمنین ایماناً احسنهم خلقاً وخیارهم خیارهم لسنائهم))^(۳)، واته: ته و اوترین باوه ری باوه ردار نهو کهسهیه، که رهوشتی له هه موان باشر بیو، باشتینیشیان نهو کهسانه، که له گهل ژنه کانیان به باشی ههلس و کهوت ده کهن و جوان رهفتارن.

نه نهس ره زای خوی لی بی ده لی: ((قدم رسول الله ﷺ من خیر فلما فتح الله علیه الحصن ذکر له جمال صفة بنت حبی، وقد قتل زوجها، وكانت عروساً فاصطفاها رسول الله ﷺ لنفسه، فخرج بها حتى بلغنا سدَّ الصهباء حلت، فبني بها، ثم صنع حيساً في نطع صغير، ثم قال رسول الله ﷺ: (آذن من حولك). فكانت وليمة رسول الله ﷺ على صفة.. ثم خرجنا الى المدينة، فرأيت رسول الله ﷺ يُحَوِّي لَهَا وراءه بعباءة، ثم يجلس عند بعيره فيضع ركبته، فتضع صفة رجلها على ركبته

(۱) یه کی له زانایان ده لی: گهر باشتین کهس نهو کهسانه بی، که له گهل خیزانیاں باش رهفتارن، ههروهک له فرموده دا هاتوه، که واته هه کهسی پیچه وانهی نه مه بی، نهو کهسه خراپترین کهسه.

(۲) رواه الطبرانی (صحيح).

(۳) رواه الترمذي وحسنه وهو كما قال.

حقی ترکیب!) (۱)، واتہ: پیغہ مہبر ﷺ لہ خہیہر ہاتہ وہ لہو کاتہی، کہہ
 خوی گہورہ فہ تھی خہیہری پی بہ خشی. جا باسی ریک و پیکی و جوانی
 کردہ وہی صفیہی کچی حہی کرا، کہ میردہ کہی کوڑا بو و تازہ بوک بو.
 پیغہ مہبر ﷺ صفیہی ہلہ بشارد بو ئو وہی بیٹہ خیزانی. پیغہ مہبر
 صفیہی لہ گہل خوی بردہ دہرہ وہ تا گہیشتنہ (سد الصہباء) و لہوی
 گواستہ وہ. پاشان خوار دنیکی لہ سہر رایہ خیکی بچوکی لہ پیست دروست
 کراو نامادہ کرد، کہ لہ خورماو (کہ شکہک) و رۆن پیک ہاتبو.
 پیغہ مہبر ﷺ فہرموی: (تہوانہی لہ دہرہ رتہ بانگیان بکہ) .. تا ئوہ بو
 خوار دنی رۆزی ژن گواستہ وہی پیغہ مہبر.

ئہنس دہلی: لہ داویدا رۆیشتن بو مہ دینہ، پیغہ مہبرم بینی بہ
 عہبایہ کہی پہنای لی کردو لہ لای حوشترہ کہی دانیشتن و چوکی دادہنا،
 صفیہش پی لہ سہر چوکی پیغہ مہبر دادہنا، تا سواری حوشترہ کہ بینی.

کاتیک نیمامی عہلی داخوازی فاطیمہی کچی

پیغہ مہبری کرد، پیغہ مہبر پی فہرمو: ((ہی لک علی أن تُحسن
 صُحبتَها)) (۲)، واتہ: فاطیمہ بو تویہ، بہ لام بہ مہرجی لہ سہرت پیویستہ
 بہ چاکی و بہ باشی لہ گہلیدا ژیان بہ ہیتہ سہرو مامہ لہی لہ گہل دا بکہی.
 خاتو عائشہ فہرمویہ تی: ((کان رسول اللہ یكون في مهنة أهله، (۳)

۱ رواہ البخاری و مسلم.

۲ رواہ الطبرانی (حدیث صحیح).

۳ چہند شتیکی جوانہ پیوان پیغہ مہبر بکہنہ سہرمہ شقی خویانو لہ کاتی بہ تالیدا
 یارمہ تی ژنہ کہیان بدن لہ کاروباری مالہ وہ دا، پیغہ مہبری خوا مندالہ کانی ہلہ دہ گرت و
 گہمہی لہ گہلدا دہ کردن.

فاذا حضرت الصلاة خرج الى الصلاة^(۱)، واته: پیغه مبه رﷺ له خزمه تی خیزانه کهیدا بوه و خوی پیلاوه کانی پینه کردوو و بو خوی خزمه تی خوی کردوو مه پره که شی دوشیوه.^(۲) له و کاته ش که کاتی نویژ بهاتایه ده چو بو نویژ.

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) نهبو نعیم له کتیبی (الدلائل) و (الواحدی) به سه نه دیک ده ریپیناوه له خاتو عانیشه وه، که گوتویه تی: ((ما كان أحد أحسن خلقاً من رسول الله ﷺ ما دعاه أحد من أصحابه ولا من أهل بيته الا قال: لبيك، لذلك أنزل الله ﴿وَإِلَّا لَأَعْلَىٰ خُلُقِي عَظِيمٍ﴾))، واته: هیچ که سیک وه ک پیغه مبه رﷺ ره وشتی جوان نه بوه. له کاتی کدا هر یه کیک له هاره له کانی، یان له خیزانه کانی بانگیان بگردایه، له وه لام دا ده فمرمو: له خزمه ت دام. له بهر نه وهش بو خوی گه وره نم نایه ته می نارده خواره وه که ده فمرمو: به راستی نه می حمد تو له سهر ناکارو ره وشتی هره بهرزو گه وره می. پروانه (تفسیر و بیان مع اسباب النزول) للسیوطی لاپه ره (۵۰۱). (وهر گیتی)

چون مامه له له گه ل نه و خیزانه ده که ی

که خوشت ناوی^(۱)

خوای گه وره دده فرموی: ﴿فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِمْ سَبِيلاً﴾ (النساء - ۳۴)، واته: گهر ژن گوئی پاره لئی میرده که ی بو له هه مو نه و شتانه ی ده یه ویت، که خوای گه وره بو ی حه لال کرده، نه و کاته پیاو بو ی نیه لیتی بداو سه رجی بی له گه ل نه کات.

ته وای نایه ته که ش هه ره شه یه بو پیاوان گهر به بی هۆ زوریان له سه ر بکه ن.

﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ (النساء - ۱).

واته: خوا هه می شه چاودیره به سه رتانه وه.

﴿وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ﴾ (البقرة - ۲۱۶).

واته: ره نگه له شتیک هه ز نه که ن، به لام بو تان وه خیره گه ری.

پیغه مبه ر ﷺ دده فرموی: ((لَا يَفْرُكُ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً! إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا

رَضِيَ مِنْهَا آخَرَ))^(۲).

واته: پیاوی بروادار با رقو کینه ی به رامبه ر به نافرته ی بروادار نه بی ت!

گهر له ره وشتیکی نارازی بی و شتیکی پی ناخوش بی، نه وه ره وشتیکی

(۱) هه سه نی به سه ری ده لئ: کچه که ت به شو بده به دینداریک، گهر خو شی ویست ریزی

ده گری، گهر هه زی پی نه کرد سته می لی ناکات.

(۲) رواه مسلم وغیره.

ترى بە دلەو رازى دەكات^(۱).

۱) نەم فەرمودە گەرەبە ئامازە بۇ كارىكى گىرنگ دەكات، كە پىئويستە پىساو (مىرد) بىزانى، ھەرۋەھا ژنىش. ھەر يەككىك لە ژنو مىرد بىراى بە پىئويستى داواكردىنى ژيانىكى بەختىارى و تىروتهواو لە يەكترى ھەبى ھۆيەكە بۇ سەركىش كىردنى زۆرىيە كىشەو گىرت.

ئەوھى غەرىبە، ئەوھىيە كە زۆر ژنو مىرد ھەيە خۆيەرستە، داواى بەختىارى بۇ خۆي دەكات، بى بىر كىردنەو لە بەختىارى ھاوژىنەكەي، ئەو لە بىر كراو، كە لە بەخشىندا بەختەوھەيەك ھەيە كە ھىچى كەمتر نەي لە ۋەرگرتن! ئەو ژنە يان ئەو مىردە چەند بەختەوھەرە، كە خۆي بەخۆراگرى و ئارامگرى دەپازىنەتتەوھ. چونكە لە ژيانى ژنو مىردايەتيدا بەرەستەو لەمپەر دىنە سەر رېي ھەريەك لە ژنو مىرد، جا خۆراگرىيەكە دەبىتتە ھۆي زەليل كىردنى ھەمو ئەو شتانە. بەلام ھەلەشەبى زو ھەلچون ترسناكى زۆرى تىدايە، كە زۆر بە خىرايى خىزان بەرەو لىك ھەلەوشاندىن دەبات.

پىغەمبەرى خوا ﷺ لەم فەرمودەيەدا ئاراستەي ھەر يەككىك لە ژنو مىرد دەكات، بە تەساھول و ئاسان كىردن مادام لە تۋانادايە بكرى، گەر ھەر يەككىكىان رقىان لە سىفەتتىكى يەكترىان دەبىتتەو، ئەو سىفەتى جوانى تر ھەيە، كە دەبىتتە تىكاكار بۇ ئەو كەسە. بەمەش گونجاندن و يەكترى وىستىن دروست دەبىت و خىزان پارىزراو دەبىت، بىر كىردنەو لە چارەنوسى مىندالەكان و ئازارى لىك جىابونەو، ھەمو ئەوانە دەبىتتە مايەي تەنازول كىردنى ھەر يەككىك لە ژنو مىرد لە شتىك لەو بەختەوھەرىيەي، كە دەيەوئىت، نەمەش لە پىئاوئى بەردەوام بونى ژيانى ھاوسەرىيەتىيە، ئەوھش ئەركىكى ئايىنىيە نەك تەنھا رابواردن!!

لە كىتەبى (صىد الخاطر)ى ئىمام (ئىبن الجوزى) (۵۴۲/۳) چاپى (دار الفكر) دەربارەي نەم مەسەلەيە شتىك نوسراو، لەژىر سەردىرى (چۆن مامەلە لەگەل خىزانىك دەكەيت كە خۆشت نارىت) كە گولبۇئىرىكى لى باس دەكەين:

پىئاوتىك ھاوسەرەكەي خۆش نەدەوئىستەو سكالائى دەكرد، گوتى: لەبەر چەند شتىك ناتوانم لىي جىا بىمەو ۋەك: قەرزى زۆرى بەسەرمەو ھەيە، من ئارامىم كەمە، زمامم لە سكالاكىردن پاناوھەستى، لەبەر چەند وشەيەك كە خۆي دەزانى ئەوم خۆش ناوئىت. پىم گوت: ئەمە بەو شىوھەيە سودى نەي، دەبى لە رىي دەرگاودە بچىتە مالىەرە، پىئويستە

نوم که لثومی کچی عوقبه گوتویه تی: ((مَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَخَّصَ فِي شَيْءٍ مِنَ الْكُذْبِ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ: الرَّجُلُ يَقُولُ الْقَوْلَ يَرِيدُ بِهِ الْإِصْلَاحَ، وَالرَّجُلُ يَقُولُ الْقَوْلَ فِي الْحَرْبِ، وَالرَّجُلُ يَحْدُثُ أَمْرًا تَهُ، وَالْمَرْأَةُ تَحْدُثُ زَوْجَهَا))^(۱)، واته: گویم له پیغه مبهری خوا نه بوه له هیچ شتیك ریگه به درؤ بدات، مه گهر له سئ کات نه بی: ۱- پیاو قسه یه ک ده کات به مه بهستی چا کردنه وهی نیوان دو کهس، ۲- له کاتی جهنگ دا،

به خۆت دابییه وه بزانیته نهو نافره ته به هۆی گونا هه کانه ته وه به سرتدا زان کراوه (زۆر جار ناواش نیه چونکه خیزانی زۆر له پیاو چا کان خرابن!) جا زۆر عوزر بیته وه وه ته بوه بکه، به لام ناره زایی ده پربین و نازاردان هیچ سو دیکمی نیه، وه ک هسه نی کوری حجاج گوتویه تی: نه وه سزایه کی خوی گه وه یه بۆتان ده نیترئ، تیه به شمشیر به رام بهر بهم سزایه مه وه ست، به لکو به داوای لیخۆشبون پیتشوازی لی بکه ن.

نه وه بزانه تۆ له شوینی نهو که سه دای، که توشی به لا بوه، به خۆراگریته پاداشت وه رده گریته ﴿وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ﴾ نارام بگره له سهر نه وه ی، که خوی گه وه ده نیترئ، داوای ده روی په جهتی لی بکه.

گهر داوای لیخۆشبون و تهویه کردن له گونا هه تاوان و نارام گرتن، خوا به سرت دینی و، کۆبکه یه وه، نهوا سئ جۆره هونه ر له خوا به رستی ده سته بهر ده که یته، که هه ر یه کیکیان پاداشتی له سهر وه رده گیرئ، رۆژگار به شتیك به سهر نه به یته، که بی سود بیته، واش گومان نابه یته که نه وه ی له قه ده ر نوسراوه، ده بی ترخه که ی به ده یته: ﴿وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ﴾ (الانعام - ۱۷).

به لام سه باره ته به نازاردانت بۆ ژنه که ته نه وه هیچ پاساوی بۆ نیه، چونکه نهو زان کراوه، با سه رقالتیته به شتی تره وه بیته.

پیاوه که گوتی: نه م ژنه منی له راده به ده ر خۆش ده وی، له خزمهت کردنم زیاده پړویی ده کات، که چی بوغزو قینم بۆی له سهرو شتمدا جیگیر بوه.

پیم گوت: داوا له خوا بکه خۆراگریته، که به هۆیه وه پاداشت به ده ست دینی.

۳- كاتى پىياو قىسە بۇ خىزانە كەي دەكات و، ژنىش قىسە بۇ مېردە كەي دەكات.

وا دەبىنم كە درۆ لە نىوان ژنو مېرددا جائىزە، گەر مەيليان بەلای يە كترى يەو نەبىت، كە ھەر يە كەيان خۆشەويستى بۇ ئەوى تر دەربېرېت. ئەمەش لەپىناو لەنگەرگرتنى كەشتى مال و پەرودەدى مندالانە. رەنگە ئەو مەيلە لە ئەنجامى مومارەسە و سۆزى دەستكرده وە بگۆرې بۇ خۆشەويستى يەكى راستەقىنە.

(پىياوئىك بە خەلىفە عومەرى كورې خەتتابى گوت: من ھاوسەرە كەم خۆش ناوئىت! ئەوئىش گوتى: مال بە تەنھا لەسەر خۆشەويستى بنىيات نانرى!).

كەواتە پىيوستە لەسەر پىياو واز لە منگەرایی (أثانية)ى خۆى بىنى، ئەوئىش لەپىناو ئايندەى مندالە كانىەتى، بەتايىبەتى ئەگەر ئەم بوغزو خۆش نەويستە لەدوای زەواجەو دەروست بوېى و، خىزانە كەي خۆشى بوئى و بە ھەمو مافە كانى ھەلبستى.

وا چاکه پیاو له گه‌ل هاوسه ره که‌ی نه‌رم و نیان بی

((كان أزواج النبي ﷺ يراجعنه الكلام، وتهجره إحداهن إلى الليل! وجرى بينه وبين عائشة كلام، حتى دخل أبو بكر حكماً بينه ﷺ وبينها، فقال لها رسول الله ﷺ: تكلمي أو أتكلم؟ فقالت: تكلم أنت. ولا تقل إلا حقاً! فلطمها أبو بكر ﷺ حتى أدمى فاهما وقال: أو يقول غير الحق يا عدوة نفسها؟! فاستجارت برسول الله ﷺ وقعدت خلف ظهره!! فقال النبي ﷺ: إنا لم ندعك لهذا، ولم نرد منك هذا))^(۱)،
واته: خیزانه کانی پیغهمبهر ﷺ گله‌یی و گازاندهو نارده‌زایی‌یان دهرده‌بیری،
هر یه کی‌تک له خیزانه کانی تا شهو قسه‌ی له گه‌ل نه‌ده کرد.

پۆژتیک له نیوان پیغهمبهر و خاتو عایشه ده‌مه‌قالیه‌ک رویدا، که بوه
هۆی نا‌کۆکیه‌ک، جا بانگی نه‌بویه‌ک کراو، بود ناو‌پژیوان له نیوانیاندا.
پیغهمبهر ﷺ به عایشه‌ی فهرمو: تو یه‌که‌م جار قسه‌ی ده‌که‌ی یان من
قسه بکه‌م؟

عایشه گوتی: تو قسه بکه‌و به‌لام نه‌وه‌ی راست نه‌بی نه‌یلنی!
نه‌بویه‌ک به‌هۆی نه‌و قسه‌یه زلله‌یه‌کی له عایشه داو ده‌می به‌خوین
هات، گوتی: نه‌دی له حه‌ق و راستی زیاتر شتی تر ده‌لتی؟!
جا عایشه خو‌ی په‌نادایه پال پیغهمبهر و له پشتیه‌وه دانیشته.
پیغهمبهریش به نه‌بویه‌کری فهرمو: (ئیمه تو‌مان بۆ نه‌وه بانگ نه‌کردوه،
نه‌وه‌شمان له تو نه‌ده‌ویست)).

خاتو عایشه گوتی: ((مره، وقد غضبت فقلت: أنت الذي تزعم أنك نبي؟! فتبسم رسول الله ﷺ واحتمل^(۱) ذلك حلماً^(۲))

(۱) له کتیبی (الاسلام والحیة الجنسیة)ی دکتور محمود بن الشریف که ماموستای ته فسیرو علمی قورنانه له زانکوی نهزه ره سه نعا داو نویویه تی: (جاء رجل الى عمر بن الخطاب يشكو اليه خلق زوجته فسمع امرأة عمر تستطيل عليه بلسانها - وهو ساكت - وراه عمر متصرفاً فناداه: ما حاجتك يا أخي؟ قال: جئت أشكو إليك استطالة زوجتي علي، فسمعت زوجتك تستطيل عليك كذلك!! فأجاب عمر: تحملتها محقوق لها علي؛ فإنها طبخة لطعامي، خبازة لحبزي غسالة لثيابي، مرضعة لولدي. وليس ذلك واجب عليها، ويسكن قلبي بها عن الحرام. قال الرجل: وكذلك زوجتي، فقال عمر له: تحملها اذن يا أخي فإنما هي مدة يسيرة والعهد قريب)، واته: پیاوئک هاته لای عومهری کورپی خه تتاب، تا ساکالای له لا بکات سه باره ت به هه لئس وکوتی خرابی خیزانه که ی. پیاوه که گوتی له خیزانه که ی عومهر بو، که له سه ر نیمامی عومهر زمانی دریزده کرد، نیمامی عومهریش بی ده نگ بو. کاتیک پیاوه که ی بینی ده روات، بانگی کردو پیتی گوت: براکه م! چیت ده وی؟ نه ویش گوتی: هاتوم زمان دریزی خیزانه که مت له لا باس بکه م، که چی گوتیم له خیزانه که ی توش بو زمان دریزی له سه ر تۆ ده کرد!!

عومهریش فه رموی: بۆیه تهحه مومل کرده له بهر نهو مافانه ی، که به سه رمه وه ی هه یه: بۆته چیشیت لینه ر (طباخ) بۆ خواردم، بوه ته نانه وا بۆ نانم، بۆته جل شۆر بۆ جله کاتم، بۆته دایه ن بۆ شیردانی مندالم، له کاتیکدا که نه وانعی له سه ر پتویست نیسه بیانکات. هه روه ها بۆته سوکنایی دلتم له حه رام واته ده م پاریزی له داوین پیسی. پیاوه که گوتی: خیزانه که ی منیش به هه مان شیوه وایه.

عومهر فه رموی: مادام وایه تهحه مولی بکه چونکه نه وه ماوه یه کی که مه وه به سه ر ده چی. (وه رگتیر)

(۲) نه م ته وجیهه ی پیغه مبه ر ﷺ چند جوانه، که به هۆی نه رم و نیانیه وه مالتی کرده به هه شت، که ناشتی بالی به سه ردا کیشا، تا ژیانی ژنو میتردایه تی به رده وام بیست. جا گه ر هه ریه کیک له ژنو میترد توره بو، پتویسته یه کیکیان خۆی راگری و نه رم و نیانی بنوینتی، چونکه حالته تی توره وه ک سه رخۆش وایه، نازانی چ ده لئو چ ده کات، شه یتان به سه ریدا زال بوه. له بهر نه وه نابی بیینه یاریده ده ری نه م نه فره ت لیکراوه بۆ که سی توره بو، چونکه دوژمنایه تی و رقه به رایه تی زیاتر ده کات، که ره نگه ببیتته مایه ی پچرانی شیراز ی خیزان!

لهم چرکه ساتانه دا نابج سزای بدهی، نابج توندوتیژ بی، به لکه به نهرم و نیانی وله سهرخویی یه وه سهرزده نشتی بکه ی.. گهر ناوا بکه ی نه انجام گیریه کی باشی ده بی، چونکه نه م جوړه په فتارانه تاقی کراوده وه وه هه رواشه.

پایه‌به‌ریزی نافرته (۱)

﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ﴾ (البقرة- ۲۲۸)، واته: نافرته‌تان مافیان هه‌یهو به‌شیان هه‌یه، وه‌ک که مافیان

(۱) نیسلام جاری دا... پیویسته که‌رامه‌تی نافرته بپاریزی، که خۆی دایکه، هاوسه‌ره، هاوبه‌شی ژیانه، له‌بهر نه‌وه نافرته به پیاو نابه‌خشری بۆ هه‌ندئ کات پی‌ی رابیویزی، پاشان فرۆی بداته شه‌م لاوه، ریگه نادرئ له یه‌ک کاتدا بۆ چه‌ند پیاویک بی‌ت! پیویسته ریزی گه‌وره‌یی یه‌که‌ی بگری، نابئ بگریته هاوسه‌ری یه‌کیک، که خۆی پی‌ی رازی نه‌بیته، که له‌گه‌لیدا به هاوبه‌شی ده‌می‌نیته‌وه، نه‌ک ته‌نھا بۆ خۆشی لی وه‌رگرتنی بی‌ت...
(محمد رسول الحریة) ی شه‌رقاوی.

شه‌م جوړه سوکایه‌تیه پیش نیسلام هه‌بو.

ماموستا محمد غه‌زالی له کتیبه‌که‌ی (رکائز الإیمان بین العقل و القلب) گوته‌یه‌تی: ﴿نیسلامی به‌رزو گه‌وره، هات و میه‌ره‌بانی یه‌که‌ی ژبانی نافرته‌تی گرته‌وه، شه‌می پیاوه دل ره‌قه‌کانی له‌سه‌ر هه‌لگرت. مرۆقایه‌تی نافرته‌تی به‌گیان و جه‌سته‌وه رزگار کرد، له‌وکاته‌ی ریگه‌ی له‌به‌رده‌مدا خۆش کرد، که زانیاری به‌ناره‌زوی خۆی زیاد بکات، مافه‌کانی دارایی پاراست، نافرته‌تی په‌یوه‌ست کرد به په‌یامی شه‌می گه‌وره‌و بانگه‌وازه گشتی یه‌که‌ی، نافرته‌ له‌ ناشتی و جه‌نگدا، ره‌گه‌زیتی کاریگه‌ره‌و پشتیتی به‌هیتزه. له‌ چوارچۆیه‌ی یاسا‌کانی نیسلامدا هۆشیاری نافرته‌ هیچی که‌مه‌تر نه‌ له‌ هۆشیاری پیاو به‌ کیشه‌کانی دین و دنیا.

نافرته‌ته‌کانی سه‌حابه‌و تابعین به‌ تیکۆشان نیسلام له‌ خاکی دورگه (جزیره) دا دژی بت په‌رستی نه‌زان نه‌بون، یان به‌ تیکۆشان دژی فارس و رۆمه‌کان نه‌زان نه‌بون.
به‌لام دابه‌شبوئی بارگرانیی به‌سه‌ر هه‌ردو ره‌گه‌ز، به‌شیان له‌ کوله‌ مه‌رگی وه‌رگرت به‌بی جه‌ورو شه‌م.

نیسلام پیش هه‌مو شتی‌ک نافرته‌ وه‌ک نافرته‌تی ماله‌وه، وه‌ک خیزانی پاله‌وان و دایکی شه‌هید ده‌ناسئ!... شه‌وه ره‌ت ده‌کاته‌وه نافرته‌ بکاته‌ سه‌رباز بۆ رابواردن وه‌ک له‌ شه‌روپا له‌ جه‌نگه‌ دوا‌یی یه‌که‌ی کردی، وه‌ک که له‌کاتی ناشتی ده‌یکات.

به سهره وه ههیه به چاکه، پیاوانیش به پله یه ک مافیان به سهر نافرته تانه وه ههیه.

پیغه مبهرد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمویه تی: ((إِنَّمَا النِّسَاءُ شَقَائِقُ الرِّجَالِ))^(۱)، واته: نافرته تان له ت و نیوهی پیاوانن^(۲).

(عومه ری کوری خه تتاب گوتی: به خوا ئیمه له جاهیلیه تدا هیچ شتی کمان بو نافرته دانده نا، ههتا نه و کاته ی خوی گه وره نایه تی ده رباره یان نارده خواره وه و نه وهی له ماف ههیه بو دابه شکردن. ده رباردی کاریک قسم وهرده گرت، خیزانه که م پی پی گوتم: گهر ناوا بکه می ناوا باشه! منیش پی م گوت: تو چ په یوه ندیت به مه وه ههیه؟ له باره ی دینه وه ته کلیف کراوی؟!)

نه ویش گوتی: کوری خه تتاب! جی پی سه رسورمانه تو ناته وی قسه له

(۱) رواه أحمد في المسند وأبو داود والترمذي حديث صحيح.

(۲) له و کاته ی که نیسلام پایه ی نافرته تانی بهرز کرده وه و کردنی به نیوهی پیاوان. کۆنگره یه که به ستر له فره نسا له سالی (۵۸۱) به واتای له سه رده می کۆچی پیغه مبهردا، که نه ندا مانی نه و کۆنگره یه جیاوازیان هه بو سه باره ت به وهی، که نایا نافرته تاده میزاده، یان نا. له کۆتاییدا کۆنگره که بریاری دا نافرته تاده میزاده، به لام بو خزمه تی پیاوان دروست بو! که چی نیسلام نافرته تی کرده پاشای ماله وه بو هه لسان به نه رکی په روره کرده کردنی منال، که ترسناکی پیروزه!

پیاو فره هم هینراوه بو خزمه تکردنی له ژیان دا. که واته با کویر بن نه وانیه به بیانوی داوا کردنی مافه کانی نافرته داوای ده رچونی له ماله وه ده که ن، بو نه وهی بیته گالته جاری ناره زوی خۆی و ناره زوی نه وان و، بیته هه مالزو پیتلاوسپه وه و ناوده ست پاکه ره وه، که نه مه حالی زور له نافرته تانی رۆژئاویه! ده رکردنی نافرته له ماله وه پرخاندنی گه وره ترین کارخانه ی پیگه یاندنی پیاوانه. نافرته دروستکهری پیاو و دامه زرتنه ری پاله وانانی جهنگه!

کارت بکری؟! خو کچه کهت قسه له قسه ی پیغه مبهری خوا ﷺ ده کات،
ههتا نه و کاته ی که روژده که ی به تورده یی ده باته سهر.

نیمامی عومهر فهرموی: عه بایه کهم هه لگرت و چومه لای حه فسه و
پیتم گوت: کچه کهم! ئایا تو قسه له قسه ی پیغه مبهری خوا ﷺ ده که ییت
ههتا وای لسی دئی که روژده که ی به تورده یی بیاته سهر؟!
گوتی: ئیتمه به خوا قسه له قسه ی ده که یین^(۱).

(۱) بوخاری گیتراویه تیه ره

بنه ماکانی و هرگرتنی ئا فرهت له ئیسلامدا

خوای گه وره ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعْنَهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾^(۱) (الممتحنة - ۱۲) ، واته:

(۱) یه کئی له نوسه ران له میانه ی راقه ی ئەم نایه ته دا به کورتی ده لئ: (ئەم بناغانه به راستی بنه ما گه وره کانی بیرو پروان، هه روه ک که بنه ماکانی ژبانی نوئی کۆمه لایه تیه، که بریتیه له به ره هایی هاوبه ش بریار نه دان بۆ خوای گه وره... هه روا نزیک سنوره کانی شه رع ی خوا نه که ون وهک، دزی و زیناو، کچ زینده به چال نه کردن وهک که له سه رده می نه فامی ئەمه بابوه... هه روا له نئو نه بردنی ئاواته کان... ئەویش ئاواته کانی ناخیا نه ﴿وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ﴾.

دوا مه رج: ﴿وَلَا يَعْصِيَنَّ فِي مَعْرُوفٍ﴾، ئەمه ش به لئین به گو تریه لئ پیغه مبه ر ﷺ ده گرتیه وه له هه مر ئەو شتانه ی، که فه رمانیان پئ ده کات... پیغه مبه ریش ﷺ ته نها فه رمان به چاکه کردن ده کات.

جا گه ر په میانیان له سه ر ئەم چه ند بنه ما گشتگیری یه پئدایت، ئەوا په یانه که یان قبول کراره - به واتای پئش هاتنی ئەو ئا فره تانه بۆ ئا و ئیسلام - جا پیغه مبه ر ﷺ داوای لیخۆشبوئی بۆ کردن له و کرده واته ی پئشو یان ﴿إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ خوای گه وره لیخۆشبو و لیبوره ده یه.

ئهو ی له پئشو باسکرا، که قورئان له سه ر په یمان (بیعه) ی ئا فره تی دو پات کرده وه، ده رک به گرنه گ و بایه خو و چاود تیری و ئا راسته کردنی ئیسلام ده که یین بۆ ئا فره ت و کۆشش کردنی بۆ به رز کرده وه ی، ئەمه ش جئ ی سه رسورمان نیه، چونکه ئا فره ت وهک یه کئیک له سه ر کرده کان گو تویه تی: پئشکه به ده ستی چه پی راده ژئئنی، جیهانیش به ده ستی راستی، جا گه ر ئا فره ت فه رامۆش کراو، به بئ راسپارده وازی لئ هئئرا، ئەمه مه ترسیه له سه ر خۆی و له سه ر ئومه ته که ی، شاعیریش ده لئ:

ئەى پيڭەمبەر ئەگەر ئافرەتە بروادارەكان هاتن پەيمانە بدەنى^(۱) كە هاوبەش بو خوا بريار نەدەن و دزى نەكەن و داوین پيسى نەكەن و مندالەكانيان نەكوژن، واتە كچەكانيان زيندە بەچال نەكەن و، كرده ودى پيس و زور ناشيرين نەكەن وەك جار دانی ژن بە ودى كە ئەو مندالەى بويه تى لە ميژدە كەيه تى كەچى لە راستيدا لە ميژدە كەى نيه و درۆ دەكەن كە ئەو مندالە ھى ميژديه تى. ھەروا ئەودى فرمانت پى كردون بە چاكە كردن و نەھى كردن لە خراپە، ئەوا پەيمانيان لى وەرگرو داواى ليخوشبونيان لە خواى گەورد بو بكة، خواى گەورە بەخشن دەو ميھربانە.

خاتو عائيشە رەزاي خواى لى بى گوتويه تى: پيڭەمبەرى خوا ﷺ ھەر

الأم مدرسة إذا أعددتها أعددت شعباً طيب الأعراق

ئافرەت پيش نيسلام ھيچ كيان و بونتيكى نەبو، كە باس بكرى وەك لە پيشەو لەسەر زمانى عومەرى كورى خەتتاب رەزاي خواى لى بى باسكرا.

ئەم بى موبالاتى بە تەنھا لە چەرخە كۆنەكان كورت ھەلنەھاتبو، تەنانەت لە سەردەمى ئىستاش -نوى-، كە ھەندىك ناوى دەنن چەرخى شارستانى و روناكى، ئافرەت وەك بو كە شوشە بو يارى پى كردنى بە كاردە ھيتريت، تەنانەت ھەندىك گەل و ميللەت ھەرگيز نايىنى فير ناكەن!!

(۱) سەبارەت بەم مەسەلەيە ئەو دەليين، كە ئەو ھەديسە ھيچ (اصل)ى نيه كە دەلى: (شاورھن و خالفوھن) واتە: رايژ بە ئافرەت بكن بەلام بە قسەيان مەكەن، وەك (سخاوي و مناوي) ئەو راستى بەيان بەديار خستو. ھەروھا ھەديسى (طاعة المرأة ندامة) بەقسە كردنى ئافرەت پەشيمانى لەدوايە، ئەمە ھەديسيكى ھەلبەستراو (موضوع) وەك (ئىبن عدى و ابوحاتم) گوتويانە: لە پيڭەمبەرى خوا بە (صحيح)ى ھاتو، كە پيچەوانەى قسەى (أم سلمة)ى خيترانى رەفتارى نەكرد، لەو كاتەى كە لە (صلح الحديبية) بە پيڭەمبەرى گوت: برۆ لەبەردەم صەحابەكان قوربانى خوت سەربەرە تارەكو صەحابەكان چاوت لى بكن و كارە كە چى بە چى بكن.

نافره تییکی برودار کۆچی بکردایه بۆ لای ئەو، بەم ئایه ته تا قی ده کرده و د:
 ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ - تَا... غُفُورٌ رَحِيمٌ﴾

جا هەر کامی له نافره ته بروداره کان بهم مه رجه رازی بوایه، ئەوا
 پیغه مبهەر خوا عَلَيْهَا پیی ده فرمو: (قد بايعتك كلاماً) ئەوا به قسه
 په یمانه که تم لی وەرگرتی.

خاتو عایشه گوتی به تی: ((ولا-والله- ما مست يده يد امرأة في
 المبايعه قط، ما يبایعهن إلا بقوله: قد بايعتك على ذلك))^(۱)، واته: به
 خوا له په یمان وەرگرتندا پیغه مبهەر دهستی به دهستی هیچ نافره تیک
 نه که وتوه، په یمانی لی وەر نه گرتون مه گەر به قسه نه بیئت، که فرموی به تی:
 له سه ر ئەمه په یمانم لی وەرگرتی.

له گێرانه و دیه کی تر دا پیغه مبهیری خوا عَلَيْهَا فرموی به تی:
 ((فيما استطعن وأطقتسن)) په یمانتان لی وەر ده گرم له وهی که له توانانان
 دایه و ده توانن هه لی گرن.

(قلن: الله ورسوله أرحم بنا من أنفسنا) گوتیان: خواو پیغه مبهیره که ی
 له خودی خو مان به به زه یی تره.

(قلن: يا رسول الله ألا تصافحنا؟ قال: إني لا أصافح النساء))^(۲)،
 واته: گوتیان: ئەی پیغه مبهیری خوا ته و قه مان له گه ل ناکه ییت؟ فرموی:

(۱) رواه البخاري.

(۲) رواه أحمد في المسند حديث صحيح.

من تموقه له گهل نافرته تان ناکم. (۱)

له گیلرانه ویه کی ترده نهمه شی له گه له: ((ولا تغشّن أزواجکن، فقال
امراة: ما غش أزواجنا؟ قال: تأخذ ماله فتحاسبی به غیره))، واته: گزی
له میرده کانتان مه کهن، نافرته تیک گوتی: گزی له میرده کانتان چیه؟

(۱) سه باردهت به تموقه کردنی نافرته هندیک کس سه ریان له ووه ده سورمی و به ناموی
داده نین، که نیسلام تموقه کردنی پیاری بیگانه له گهل نافرته نامهره م به حهرام
داده نین. نهو که سانه نه و دیان له بیر چوه که زوربهی زوری هه لگیرسانی ناگر به هوی
پیشکینک ناگره وه دروست ده بین.

شاعیریش ده لئن: نظرة فابتسامة فسلام فکلام فموعد فلقاء!!

واته: زه مینه خویش کهری داوین پیسی له ووه ده ست پی ده کات یه که بچار له
بینینه وه، پاشان یه کسه خندهی به داوا داوین و سلاو له یه کتری کردن و دواپی قسه
پیکه وه کردن و پاشان به لئن دانه بو کاتی به یه کگه یشتن به حهرامی.

له بهر نه وه به هوی گوشینی ده ست وه له ریگای تموقه کردندا نه فسی به دکار
را ده کیشی، که بیته نیچیریکمی چه ور بو نه جامدانی کاری به دکاری.

بهم بو نه یه وه روداوینک ده گیلرینه وه، که یه کیک له زانا صالحه کان بو ناههنگیک بانگ
کرا بو. له نا کاو توشی نافرته تیک بو له بهردهم ده رگا پیشوازی له خه لک ده کرد. نافرته که
دهستی تموقه ی بو زانا صالحه که دریز کرد، به لام زاناکه داوا ی لیبوردهی لی کرد که
تموقه ی له گهل ناکات.

نافرته که به مه دلنا خویش بو و زویبری به روه وه دیار بو، پاش که میتک زاناکه
نافرته که ی بانگ کرد و پی گوت: ده مه وی به راشکاوی شتیکت پی بلیم، نایا ریگه
ده دهی؟ نافرته که گوتی: باشه چیت ده وی بلیمت؟ نه ویش گوتی: به راشکاوی پیت
ده لیم: گهر بهاتایه تموقم له گهل تو بگردایه له وانه بو ههستم بگردایه، که ده ست
له دهستی خیزانه کم نهرمترو جوانتره، نهو کاتهش خیزانه کم له بهرچاو ده کهوت، توش به
هه مان شیوه گهر وا هه ست کرد، که دهستی من له دهستی میرده کهت جوانترو
نهرمتره، نهوا میرده کهت له بهرچاو ده کهوت. به لام گهر هه رده و کمان تموقه مان نه کرد،
نهوا هه ر یه که ی به هاوسره که ی خوی رازی ده بی و نه وهش بو هه موان وا باشتره، تا
داوین پاکی بیارترین.

فهرموی: ماله که می ببهی و کهسانی تر سودی لی و هرگرن.
 له گیرانه ویه کی تردا نوم عطیه گوتویه تی: ((بايعنا رسول الله ﷺ
 فقراً: ﴿لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا﴾، ومانا عن النياحة، فقبضت امرأة يدها
 قالت: أسعدتني فلانة، فأريد أن أجزئها، فما قال لها رسول الله ﷺ شيئاً،
 فانطلقت ورجعت فبايعها))^(۱)، واته: په یمانان دا به پیغهمبهری خوا ﷺ
 نه ویش نایه تی ﴿لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا﴾ خوینده وه، قه دهغهی شیوهن و
 رپړوی کردنی لی کردین، نافرته تیک دهستی کی شایه وه و گوتی: فلانه
 نافرته دلی خوش کردم، دهموی پاداشتی بدهمه وه، پیغهمبهری خوا هیچ
 شتیکی پی نه گوت، جا نافرته که رویشته و گه رایه وه و په یمانی لی و هرگرت.
 هروها له گیرانه ویه کی تری بوخاری له نوم عطیه وه، که گوتویه تی:
 پیغهمبهری خوا ﷺ په یمانی لی و هرگرتین که شیوهن و رپړوی بو مردو
 نه کهین!

له گیرانه ویه کی تردا: شیوهن نه که یت و وه که له سهرده می جاهیلیه تی
 یه کهم زینه ت و جوانی خوت به دهر نه خه یت.
 له گیرانه ویه کی (ابن أبي حاتم) دا هاتوه، که پیغهمبهری خوا دواي
 خویندنه وهی نایه ته که، فهرموی: ((فإن وفيتم فلکم الجنة)) گه رنم
 مهرجانه تان له به یعه که دا به جی هینا، نهوا به هه شتان بو هه یه.
 ده فهرموی: ((لأن يطعن في رأس رجلٍ بمخيطٍ من حديدٍ خيرٌ من أن

يَمَسُّ امْرَأَةً لَا تَحِلُّ لَهَا^(۱)، واته: گهر به دهرزی (شوژن) يَكْ لَه سهری
 پیاویك بدری له دهست كهوتنی به نافرتهتیک باشته، كه بوی حه لال نیه.
 له گیرانه وهیه کیش كه لاوازی (ضعف) ی تیداییه ده لئ: کاتئ
 پیغه مبهری خوا ﷺ ﴿وَلَا يَزْنِيْنَ﴾ خوینده وه، (هند) ی خیزانی
 (ابوسفیان) گوتی: بؤ نافرتهتی نازاد زینا ده کات؟! گوتی: نه خیر به خوا
 نافرتهتی نازاد زینا ناکات.

(۱) رواه الطبراني (حدیث حسن)

جوانی نافرته‌کانی به‌هشت وهك كه قورئان وینای دهکات

خوای گه‌وره ده‌فهرموی: ﴿إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿۳۱﴾ حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ﴿۳۲﴾ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿۳۳﴾﴾ (النبا: ۳۱-۳۳)، واته: بۆ مروّقه له خواترس و پارێزکاره‌کان جێی پیروو به‌هردمه‌ندی هه‌یه له باخات و هه‌مو جوّره تری‌یه‌ك و كچانی تازه مه‌مك كردوی هاو ته‌مه‌ن، كه وهك هه‌نار وایه و شوپ نه‌بۆته‌وه و قیت وه‌ستاوه.

ده‌فهرموی: ﴿إِنَّمَا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنْشَاءً ﴿۳۵﴾ فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا ﴿۳۶﴾ عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿۳۷﴾﴾ (الواقعة: ۳۵-۳۷)، واته: به‌راستی ئیمه‌ ئه‌و نافرته‌تانه‌مان دروستكردوه به‌جێ باوك و دایك، نه‌ك له ریگای زاوژی‌وه. واته ئه‌و خویریانه‌ی كه نافرته‌تی ئه‌م جیهانه‌ نین به‌و جوّرد دروستمان كردون و ناماده‌مان كردون، هه‌روه‌ها نافرته‌ته مسوڵمانه‌کانی ئه‌م جیهانه‌یش هه‌ر به‌و جوّره دروست ده‌كه‌ین و دوباره‌یان ده‌كه‌ینه‌وه. ئینجا ئه‌و نافرته‌تانه‌مان كردوه و دیانكه‌ین به‌ نافرته‌تانی هه‌میشه‌ هاوته‌مه‌ن و یه‌كسانن له‌گه‌ڵ میرده‌کانیان له‌ ته‌مه‌ن و گه‌نجیدا. خو‌شه‌ویستن له‌لای میرده‌کانیان و گوپرایه‌لی میرده‌کانیان.

ده‌فهرموی: ﴿فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿۵۵﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۵۸﴾﴾ (الرحمن: ۵۵-۵۸).

خوای گه‌وره وه‌سفی ئه‌و نافرته‌تانه ده‌کات كه له‌و به‌هه‌شتانه‌دا چه‌ند

نافرته‌تی حه‌لال و هاوسهر هه‌یه، که چاویان بریوه‌ته می‌رده‌کانیانو، جگه له‌وان که‌سی تریان ناوی و، هه‌مویان کچن و هیچ که‌سی تر نه ناده‌می و نه (جن) له پیش می‌رده‌کانیان لسیان نه‌که‌وتون و نه‌چونه‌ته لایان، هه‌مویان له ساف و لوسی و بی‌گه‌ردیدا، ده‌لئی یاقوتن، له سپیتی پیستدا ده‌لئی مه‌رجانن، یان ساف و لوس و کولم سورن و ده‌کو مرواری، پیست سپین و ده‌کو مه‌رجان.

ده‌فه‌رموی: ﴿فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ﴾ (الرحمن - ۷۰)، واته: له‌و به‌هه‌شتانه‌دا نافرته‌تی حه‌لال و هاوسهر هه‌یه، که خوره‌وشت چاک و شیرین و جوانن.

ده‌فه‌رموی: ﴿حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْغِيَامِ﴾ (الرحمن - ۷۲)، واته: له‌و به‌هه‌شته‌ته‌و نافرته‌تانه‌ چاو گه‌وره‌و چاوره‌شیک‌کی وان، که ره‌شینه‌که‌ی زور ره‌شه‌و سپینه‌که‌ی سپیه‌که‌ی بی‌گه‌رده، که ته‌وپه‌ری جوانی چاوه‌ و ده‌ راگیر‌کراون به‌ ریزو حورمه‌ت له‌ خیه‌ته‌کانا.

ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ، فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ، يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ، كَذَلِكَ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ﴾ (الدخان: ۵۱-۵۴)، واته: ته‌قواداران له‌ به‌هه‌شتدا، له‌ پله‌وپایه‌ی نه‌مین دان، له‌ چهند باختک و کانیاوئک، که پو‌شاکیان بریتیه‌ له‌ ناوریشمی ته‌نک و نه‌ستور، هه‌روه‌ها ته‌و حوریانه‌یان ده‌دریتتی که‌ چاو گه‌ش و سپی و ره‌ش و چاو گه‌وره‌ن.

ده‌فه‌رموی: ﴿فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ﴾ (الروم - ۱۵)، واته: نه‌وانه‌ی له‌ زه‌وی‌یه‌کدا، که دارو دره‌خت و کانیای وای تیدایه‌ ده‌ژین و تیدایه‌

دلخوش و شاد دهبَن، که شوینه‌واری نهُو نیعمه‌ته‌یان به‌سه‌روهه دیار ده‌بیت.

ده‌فه‌رموی: ﴿وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عَيْنٌ، كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ﴾
(الصافات: ۴۸، ۴۹)، واته: حۆریان له لایه که له غه‌یری می‌رده‌کانیان چاو نابرنه که‌سی تر، نهُو نافره‌تانه - وه‌ک نیبن عباس ره‌زای خوای لسی بی گوتویه‌تی - : وه‌ک مرواری شاراوه وان..

حه‌سن ده‌لی: ﴿كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ﴾ مانای پاریزراون و ده‌ستیان پی نه‌که‌وتوه، وه‌ک نهُو هیلکه‌یه‌ی به‌رله‌وه‌ی که تو‌یکله‌که‌ی لسی بکریته‌وه.^(۱)
گومانی تیدا نیه که خوینه‌ر - هه‌روه‌ها نوسه‌ریش - له باسکردنی حۆریه‌کانی به‌هه‌شتدا، لیکی به‌دهم دا دیته خواره‌وه، له خوای گه‌وره داواکارین که پیمان بیه‌خشی، هه‌مو نهمه‌ش ناسانه، نهُوه‌تا پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فده‌رمویه‌تی: ((كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مِنْ أَبِي، مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى))^(۲)، واته: هه‌مو نومه‌تم ده‌چیته به‌هه‌شت مه‌گه‌ر که‌سیتک بو خۆی نه‌یه‌وی، هه‌ر که‌سیتک گو‌ی‌رایه‌لیم بکات ده‌چیته به‌هه‌شت، هه‌ر که‌سیتک سه‌ریچی من بکات، نهُو که‌سه نایه‌وی بچیته به‌هه‌شت.

(۱) تفسیر ابن کثیر.

۲ رواه البخاري.

سیف‌تہ‌کانی نافرہ‌تانی بہہشت وہک
کہ فہرموودہ‌کانی پیغہ‌مبہر ﷺ وینای دہکات

پیغہ‌مبہر ﷺ دہفہرمووی: (إن أزواج أهل الجنة يُغْنين أزواجهم بأحسن أصوات، ما سمعها أحد قط، إن مما يُغْنين به: نحن الحشرات الحسان، أزواج قوم كرام، ينطرن بقرّة أعيان وإن مما يغنين به: نحن الخالدات فلا نَمُتَن، نحن الآمَناتُ فلا نَخْفَن، نحن المقيمات فلا نَظَعُن) (رواہ الطبرانی - صحیح)، واتہ: ژنانی بہہشت بو میرہ‌کانیان بہ خوشترین دہنگ گۆرانی دہچرن، کہ ہہرگیز ہیچ کہسیک گوی لئی نہ‌بووہ، گۆرانیہ کہ بریتہ لہ: نیمہ نافرہ‌تانیکی خوورہ‌وشت چاک و شیرین، ہاوسہری کہسانیکی بہ‌پڑین کہ بہ چاوپرونی دہروانن، نیمہین، کہ ہہمیشہین نامرین، نیمہین دلنیاکہرو ناسودہ‌کار، نیمہین، کہ دہمینیہوہو ناروین.

ہہروہا فہرمویہتی: (إن الحور العين يُغْنين في الجنة، يُقْلَن: نحن الحور الحسان، حُبْنَا لأزواج كرام) (رواہ الطبرانی - صحیح).

ہہروہا دہبارہی سیف‌تہ‌کانی پیاو لہ بہہشتدا فہرمویہتی: (إن الرجل من أهل الجنة يُعْطى قُوَّةَ مئة رجلٍ في الأكل، والشرب، والشهوة، والجماع، حاجة أحدهم عَرَقَ يفيض من جلدِهِ...) (رواہ الطبرانی - صحیح)، واتہ: پیای بہہشتی لہ خواردن و خواردنہودی نارہزوو جوتبوندا، ہیژی سد پیای پی‌دہبہ‌خشری.

له سیفه ته کانی ئافرته تی چاک (صالحه)

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عَيْنٌ﴾ (الصفات - ۴۸)، واته: ژنانی چاو که ژالو چاودرشت و جوانیان له لایه، که ته نیا نهوینداری میرده کانی خوینان.

نهم نایه ته که دو نایه ته که ی به دوا دا دین باسی حوریه کانی به ههشت ده کات، ده توانی بو ناسینی هه ندی سیفاتی ئافرته تی چاک سودی لی وهر بگیری، که بریتین له:

یه که م: ژن ته نها چاوی بهریته میرده که ی، له بهر خوشه ویستی میرده که ی و رازی بون بهو، جا با چاوی بو لای که سی تر نه گیری.

دوهم: ﴿مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ﴾ واته لییان قه ده غه یه، که جوانی و رازاوه یی یان بو غهیری میرده کانیان بیت، جا ده بی نهم رازاوه یی ته نها بو میرده کانیان بیت و له ماله وه یان دهر نه چن، ته نها نه وانیان بو ی.

سی یه م: له سیفه ته کانی ژنی به ههشتی نه وه یه، که پاک کراو ته وه له وه سه ی شهیتان و ناخیان پاک کردو ته وه له غیره و ئازاردانی میرده کانیان، خوای گه وره له چند نایه تیکدا باسی نه و ئافرته چاکانه ده کات:

﴿حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ﴾ (الرحمن - ۷۱)، ﴿وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ (البقرة - ۲۵)، واته: ژنه کانیان له وی زور پاک و خاوینن، هه تاهه تاهه ش هه ره له به ههشت ده مینن.

﴿فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ﴾ (النساء - ۳۴)،

واته: ثافره ته چاکه کان وده ک نیبن عه بیاس و غه بیری نهو گوتویه تی: نهوانه ن، که گویرایه لی میزده کانیا ن و له کاتی ناماده نه بونی میرد له مال هوه پاریزگاری له مال و نه فسی خوی ده کات و مافه کانی ده پاریزی.

﴿عَسَىٰ رَبُّهُ إِن طَلَّقَكُنَّ أَن يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِّنْكَنَّ مُسْلِمَاتٍ مُّؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ تَائِبَاتٍ عَابِدَاتٍ سَائِحَاتٍ ثَيِّبَاتٍ وَأَبْكَارًا﴾ (التحریم - ۵)

نه م نایه ته له سدر خیزانه کانی پیغه مبه ر دابه زی، که ده فهرموی: گهر نیوه ته لاق بدات، تکا وایه که خوی گه وره به ژنی تر تو له ی بو بکاته وه، که له نیوه باشر بن، که نه م سیفه تانه یان هه بیته: (که مسولمان و پروادارو گویره ل و ته وه کارو خوا به رست و به ر ژو بن، جا چ بیوه ژن بن یان کچ).

﴿إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَّصِدِّقِينَ وَالْمُتَّصِدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾ (الاحزاب: ۳۵)، واته: پیاوو ژنی مسولمان و

پیاوو ژنی پروادارو پیاوو ژنی فهرمان به رو پیاوو ژنی قسه راست و پیاوو ژنی خوراکرو پیاوو ژنی بی فیزو خو به زل نه زان و پیاوو ژنی سه ده قه ده رو پیاوو ژنی ر ژوه وان و پیاوو ژنی ناموس پاریزو پیاوو ژنی، که زور یادی خوا ده کهن، له خودا وه لیخوشبون و پاداشی کی گه وره یان بو دانرا وه.

پیغه مبه ر ﷺ فهرمویه تی: ((أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ نِسَاءِكُمْ فِي الْجَنَّةِ؟ قُلْنَا: بَلَىٰ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: كُلُّ وَدُودٍ وَلُودٍ، إِذَا غَضِبَ زَوْجُهَا قَالَتْ:

هذه يدي في يدك لا أكتحلُ بغمض حتى ترضى!!^(۱)، واته: پیتان رابگهیه نم باشترین نافرته تانتان له بههشتدا کییه؟ گوتمان: بهلئی ئه ی پیغهمبهری خوا، فهرموی: ههمو ئافرته تیکی که خو شه ویست بیست و مندالی بیست، گهر میژده که ی تورده بو بلئی: ئه وه دهستم له دستت دایه، کل له چاوم ناکهم به نوقاوی (واته ناخهوم) ههتا رازی نه بیست.^(۲)

(۱) رواه الطبرانی وهو (حدیث صحیح).

(۲) پیاویک نامه یه کی بۆ خه زوری نوسی، که تیایدا سوپاسی ده کات له سه ر چاک پهروه رده کردنی کچه که ی، جا هه ندئ سیفاتی باشی کچه که ی بۆ باس ده کات و ده لئی: مامه ی به ریژم، ئه ی باروک و هاوریژم:

من سوپاستان ده کهم، که ئیوه کچه به به هاو به ریژه که تان به من به خشی، هه رچهند من له سه ری توندیم سکا لا ناکات، به راستی ئه و دل سوژه وه هه لده ستی به خزمه تکردم، من له میانه ی ئه و چهند ساله در یژه دا، که دور بوم له که س و کارم و نیشتمام، ههستم به ناخوشی و دوره ولاتی نه کردوه، نه مهش به هۆی ئه وه وه، که وای له ژیانم کرده نو یکاری به رده وامی تیدا بیست. به راستی ئه و یارمه تیم ده دات که دروشه کانی ناین به جی به یینم. گهر من دانهری کتیبی (تحفة العروس) أو (الزواج الأسلامي السعيد) م نه ناسبایه ئه و ده مگوت خیزانه کهم ئه م کتیبه ی دانا وه! چونکه هه مو ئه وه ی له و کتیبه دا هاته و پیاده ی ده کات.

له بهر ئه وه په رۆزبا بیستان لئ ده کهم له سه ر چاک پهروه رده کردنی. ئه وه ی جئ ی سه رسورمانه، که مه دحکرا و هه رچی به ک بیست وای لئ ناکات ههست به له خو یایی بکات. ئه و له گه ل منداله کانی هه مان په فتاری گرتوه، بۆ ئه وه ی بینه پیاری چاک و سه ربازو سه رکرده له دا هاتودا. ئه و کاری دنیا و ناخه رته ی پیکه وه گر یدا وه، له سه ر حیسابی هه یچیان زیاده رۆیی ناکات، به راستی من به هاوسه رتتی ئه و دلخوشم، ئه ویش دلشاده، داوا کارم ئیوهش دلشاد بن. ئه و زۆر بایه خ به منداله کانی ده دات و چاودیزی ته ندروستی و خواردن و پۆشاک و خه وتنیان ده کات، به بۆنه ی سه رکه وتنیان له تاقیکردنه وه کانی قوتا بخانه، دیاریان پێشکهش ده کات. دراوسێکان زۆریان خو شه وئ، چونکه هاویه شی خو شی و ناخوشیان ده کات، له بۆنه کان (مناسبات) دا دیاریان پێشکهش ده کات.

سوپاس بۆ خوا پشتیوانم بو، که ئه م نافرته ته ی کرده هاوسه رم. ئه م رودا وه تان بۆ باس ده کهم: پیاویک هاته ماله وه م، که موعامه له کی له لام بو، جا به رتیلی پیدام و گوئی ئه مه

هدروا ده فرموي: ((ما إِسْتَفَادَ الْمُؤْمِنَ بَعْدَ تَقْوَى اللَّهِ، خَيْرٌ أَلَهُ مِنْ زَوْجَةٍ صَالِحَةٍ، إِنْ أَمَرَهَا أَطَاعَتْهُ، وَإِنْ نَظَرَ إِلَيْهَا سَرَّهَتْهُ، وَإِنْ أَقْسَمَ عَلَيْهَا أُبْرَتْهُ، وَإِنْ غَابَ عَنْهَا نَصَحَتْهُ فِي نَفْسِهَا وَمَالِهَا))^(۱)، واته: مرۆڅی پروادار له پاش ترسان له خوا، هيچ خيړيكي وهك هاروسه ريكي چاك به ددهست نه هيتاوه، گهر فرماني پيكرد گوي رايه لي ده كات، گهر ته ماشاي كرد دلي خوښ ده كات، گهر سويندي له سهر خوارد ده يگه يه نيته جي، گهر ليي دوركه و ته ووهو چوه سه فرتيك ناموژگاري ده كات به پاريزگار يكر دني مالي و نه فسي.

به پيغه مبهري خوا وَعَلَيْهِ السَّلَامُ گو ترا: كام نافرته خه يرو چا كه؟ فرموي: ((الَّتِي تَسْرُهُ إِذَا نَظَرَ، وَتُطِيعُهُ إِذَا أَمَرَ^(۲)، وَلَا تَخَالَفُهُ فِي نَفْسِهَا وَلَا مَالِهَا بِمَا يَكْرَهُ))^(۳)، واته: نهو نافرته هي به بينيني دلت خوښ ده كات، گهر

دياري يه. جا خيژانه كم گوتي: گهر موعامه له لاي نه با، تا نم دياريهت پي ده به خشي؟ پياوه كه له وه لامي خيژانه كم و اقي و رما، تا واتي خواست، كه سه رداني خوشه كه هي بكات و رينمايي بكات. جا پاش ساليك نم پياوه داواي لي كردم كه له لاي كار بكم. خيژانه كم هه ردهم هاني ده دام له سهر زه كات دان و زياد كردني به سه ده قه و خيړ. من نم چند ديره ده نوسم له كاتي كدا كه فرمي سكه كان له چا وندا تنوك تنوك ده كات، وهك نرخی خوښه ويستي، نه مه حقه بو نيوه و بو دايكي و بو هه مو نه وانهي به شداري په روه رده كردنيان كرده.

لي رده دا من بهم نه ندازه نوسينه واز دينم، گهر به وي مافي خوي بده مي له وه سف كردني سيفه ته چا كه كاني، نهوا پيوستي به چند كتبي بيك و كاتيكي زور ده كات، له بهر نه وه ويستم بهم چند پارچه نوسينه و ينه يه كي بچوك كراوه ي ژياني نم مرۆڅه چا كه و هار سه ره پرواداره تان بجه مه بهر چاو.

(۱) رواه ابن ماجه.

(۲) به مهر جيك فرمانه كاني مي رد پيچه وانهي نيسلام نه بيت وهك پيغه مبهري وَعَلَيْهِ السَّلَامُ ده فرموي: ((لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ)).

(۳) رواه ابو داود و النسائي باسناد حسن.

فرمانی پی کرا گوپرایہ ل بیت، بہ پیچہ وانہی ٹہو نہ کات و دەست لہ مالہ کہی نہ دات، کہ ٹہو پی ناخوشہ.

پیغہ مبهری خوا ﷺ فرمویہ تی: ((علیکم بشواب النساء، فبأنهن أطيب أفواها، وأنتق أرحاماً، وأسخرن إقبالاً))^(۱)، واتہ: ٹافرہ تی گہنج بکہ نہ ہاوسہری خوتان، چونکہ زمان شیرن و مندالیان زور دہی و، بہ گہرمی دینہ پیشوازی.

پیغہ مبهری خوا ﷺ فرمویہ تی: ((خیر نساء رکن الإبل صالح نساء قریش، أحناہ علی ولد فی صغرہ، وأرعاه علی زوج فی ذات یدہ))^(۲)، واتہ: چاکترین ٹہو ٹافرہ تانہی سواری حوشتہ بون ٹافرہ تہ چاکہ کانی قورہیشن، زور بہ سوژن بو مندالہ کانیان لہ کاتی ساوایی دا، زور چاودین لہ سہر مائی مٹردہ کانیان.

قاسمی کوری عبدالرحمن گوتویہ تی: ((کان عبد اللہ بن مسعود رضی اللہ عنہ یقرأ القرآن، فإذا فرغ قال: أين العزّاب؟ فيقول: أدنوا مني ثم قولوا: اللهم ارزقني امرأة إذا نظرتُ إليها سرّتي، وإذا أمرتها أطاعتني، وإذا غبتُ عنها حفظتُ غيبي في نفسها ومالي!))، واتہ: عبد اللہ ہی کوری مہسعود قورٹانی دہ خویندہ وہ، جا گہر لہ خویندہ وہ کہی بوبایہ وہ دہیگوت: بیژنہ کان لہ کوین؟ دہیگوت: لیم نزیک بینہ وہ پاشان بلین: خواہی ژنیکم پی بہ خشہ گہر تہ ماشام کرد دلہم خوش بکات. گہر فرمانم پی کرد گوپرایہ لیم بکات، گہر دور بوم لسی خوی و مالہ لہ خراپہ پیاریزی.

(۱) الشيرازي في (الألقاب) وسنده صحيح كما قال محقق صحيح الجامع الصغير.

(۲) رواه البخاري.

سیف‌ته‌کانی نافرته‌تی ره‌فتار ناشیرین

جابر ده‌لی: ((شهدت مع رسول الله ﷺ الصلاة يوم العيد، فبدأ بالصلاة قبل الخطبة بغير أذان ولا إقامة، ثم قام متوكئاً على بلال، فأمر بتقوى الله، وحثاً على طاعته ووعظ الناس وذكرهم، ثم قام حتى أتى النساء، فوعظهن وذكرهن، فقال: (تصدقن! فإن أكثركن حطب جهنم!!) فقامت امرأة سطة النساء سفعاء الخدين فقالت: لِمَ يا رسول الله؟! قال: (لأنكن تُكثرن الشكاة وتكفرن العشير). فجعلن يتصدقن من حلين وبلقينه في ثوب بلال))^(۱)،
 واته: له‌گه‌ل پیغه‌مبهری خوا له‌ نویژی جه‌ژن ناماده بوم، پیغه‌مبهری خوا به‌ر له‌ وتار خویندن ده‌ستی کرد به‌ نویژ بی‌ته‌وه‌ی بانگو قامت بخویندری. پاشان ده‌ستی خسته‌ سهر شانی بیلال، فرمانی کرد به‌ ترسان له‌ خواو هانی ته‌وه‌یدا، که گوپرایه‌لی فرمانی خوا بن، ناموژگاری کردن و یادی روژی دوایی بیر خسته‌وه‌ه‌. پاشان هه‌لسا تا نافرته‌تان هاتن بو گوئی گرتن. پیغه‌مبهر ناموژگاری نافرته‌کانی کردو فرمان و یاسا‌کانی خواو روژی دوایی بیر خسته‌وه‌ه‌.

پاشان فرموی: ((خیرو چاکه بکه‌ن! چونکه زوربه‌تان سوته‌مه‌نی ناگری دوزه‌خن!!))

یه‌کسه‌ر نافرته‌تیک له‌ ناوه‌راستی نافرته‌تیکانه‌وه‌ هه‌لسا که رومه‌ته‌کانی ره‌نگی گوژابو ره‌ش ببو به‌لای سورداو گوتی: نه‌ی پیغه‌مبهری خوا بوچی

(۱) رواه البخاری.

نیمه سوتهمه‌نی ناگری دۆزه‌خین؟!

پیغهمبهر ﷺ فهرموی: ((چونکه زۆر سکالاو گله‌یی ده‌که‌ن و ناسوپاس گوزارن و چاکه و پیاوه‌تی پیاوه‌کانتان له‌به‌رچاو نیه!!))
کاتیك نافرته‌کان نه‌وه‌یان بیست یه‌کسه‌ر خشل و زی‌ره‌کانیان فریدایه
ناو کراسی بیلال. واته کردیان به‌خیر.

هه‌روه‌ها ده‌فهرموی: ((چوار شت مایه‌ی به‌ختیاریه: نافرته‌تی چاک،
خانوی گه‌وره، دراوسێ‌ی چاک، سواری‌یه‌ک سواری بیی، چوار شتیش
مایه‌ی به‌دبه‌ختیه: دراوسێ‌ی خراب، نافرته‌تی خراب، سواری‌ی خراب،
خانوی ته‌سک و گچکه))^(۱).

پیغهمبهر ﷺ ده‌فهرموی: ((لا ينظر الله تبارك وتعالى إلى امرأة لا
تشکر لزوجها! وهي لا تستغنى عنه))^(۲)، واته: خوی گه‌وره ته‌ماشای
نافرته‌تیک ناکات سوپاسی می‌رده‌که‌ی نه‌کات! له‌کاتی‌کدا نه‌و نافرته‌ته
ناتوانی ده‌ستبه‌رداری بیت.

هه‌روه‌ها ده‌فهرموی: ((إئنان لا تجاوز صلاحهما رؤسهما: عبدٌ أبق من
موالیه، وإمرأة عصت زوجها، حتی ترجع))^(۳)، واته: دو که‌س نوێژیان له
سنوری سه‌ریان تیپه‌ر ناکات: نه‌و عه‌به‌دی که له‌ده‌ست گه‌وره‌که‌ی هه‌لدی
به‌بی نازادکردنی، نه‌و نافرته‌ته‌ی که سه‌ری‌چی فه‌رمانه‌کانی می‌رده‌که‌ی
ده‌کات، تا نه‌و کاته‌ی ده‌گه‌رپته‌وه ژیر فه‌رمانی می‌رده‌که‌ی.

۱) رواه ابن حبان (حدیث صحیح).

۲) رواه النسائي والبخاري (جید).

۳) رواه الطبراني و الحاكم (صحیح).

پیغمبر ﷺ ده فرموی: ((الشؤم في الدار، والمرأة والفرس))^(۱)،
واته: رهشبینی و شومی له خانو و نافرته و سواری ههیه، جا چ نەسپ بئ
یان ماین یان ئیستر.

بۆ رونکردنەوهی ئەم فرمودەیه شیخ علی محفوظ له کتیبی (الأبداع في
مضار الأبتداع) دا دەلی: لەو شتانەیی بە (بیدعه) دادەنری ئەوهیه، که
مرۆڤ بیروباوەری و ابی خانو و ژنهینان و میوان، مایه‌ی شوم و نەگبەتی و
هیئانی خۆشی و بەرەکهتن. وهك كاتيك خانويهك ده كپردی، لهو كاته‌دا
روداویك روده‌دات وا بزانی به هۆی كپینی ئەم خانو توشی بەلا بوه، به
هه‌مان شیوه گه‌ر یه كینك ژن بهینیی یان نۆتۆمبیل یان مالاتیک بکری، یان
میوانیک بیته لای وا بزانی به هۆی ئەم شتان‌هوه توشی بەلا و موسیبه‌ت
بوه. ئەو خەڵکەش که بەم جۆره بیر ده‌که‌نه‌وه و بەراستی‌شی ده‌زانن، ئەم
فرمودەیه‌ی پیغمبر ﷺ ده‌که‌نه بەلگه، که پیشتر با‌سمان کرد که
بوخاری ریوایه‌تی کردوه.

بەراستی به هه‌له‌ له‌م فرموده‌یه تیگه‌یشتون، چونکه ریوایه‌تیکی تر
هه‌یه، که ئەم فرموده‌یه‌ی پیشه‌وه شی ده‌کاته‌وه: ((من حديث أسماء
بنت عميس قالت: قلت يا رسول الله ما شؤم الدار؟ قال: ضيق مساحتها
وخبث جيرانها. قيل فما شؤم الدابة؟ قال: منعها ظهرها وسوء خلقها.
قيل فما شؤم المرأة؟ قال: عقم رحمها وسوء خلقها))^(۲)، واته: ئەسمای
کچی عومه‌یس گوتی: گوتم ئەی پیغمبەری خواشوم و نەگبەتی خانو چیه؟
پیغمبەر فرموی: شوم و نەگبەتی خانو ئەوه‌یه روبر (مساحة) ه‌که‌ی

(۱) رواه البخاري.

(۲) رواه الطبراني.

بچوک و تہسک بی و دراوسیتکھی خراب و پیس بی.

ہرودھا بہ پیغہ مہر گوترا: شومی و نہ گبہ تی چوار پی چہ؟

فہرموی: ولاغینک کہ نہ ہیلی ساری بسی و بہ خرابی ہلئس و کہوت

بکات و بچولیتہ وہ.

گوترا: شومی و نہ گبہ تی نافرہت چہ؟

فہرموی: نافرہتہ کہ مندالی نہ بی و کرداری خراب بی و بہ خرابی

رہفتار بکات.

هاوسه‌ری نمونه‌یی

ئه‌بو هورده‌یره گوتویه‌تی: ((أَتَى جَبْرِيلُ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَذِهِ خَدِيجَةٌ قَدْ أَتَتْكَ مَعَهَا إِنَاءٌ فِيهِ إِدَامٌ (أَوْ طَعَامٌ أَوْ شَرَابٌ)، فَإِذَا هِيَ أَتَتْكَ فَاقْرَأْ عَلَيْهَا السَّلَامَ مِنْ رَبِّهَا عَزَّوَجَلَّ وَمَنِّي، وَبَشِّرْهَا بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ - أَيِ جَوْهَرٍ - لَا صَخَبَ فِيهِ وَلَا نَصَبَ))^(۱)، واته: جبریل هاته لای پیغمبره ﷺ فرموی: نه‌ی پیغمبره‌ری خوا، نه‌مه خه‌دیجیه‌ دیته لات قاپیتکی پی‌یه، پیخوریان خواردن یان خواردنه‌وه‌ی تیدایه، جا که هاته لات سه‌لامی خوای گهوره‌وه‌ منی پی‌ بگه‌یه‌نه‌وه‌ی مؤرده‌ی خانویکی پی‌یده‌ له به‌هشت، که له گهوره‌وه‌و مرواری دروست کراوه، هه‌راو چریکه‌و ماندوبون و نارچه‌تی تیدا نیه.

خه‌دیجه، ره‌زای خوای لسی بی، یه‌که‌م خیزانی پیغمبره‌بو، ژیرترین ئافره‌تی قوره‌یش و به‌ ره‌وشترین ئافره‌تیا‌ن بو، پیش بونی به‌ پیغمبره‌ له‌بهر ده‌ست پاک‌ی و ره‌وشت به‌رزی یه‌که‌ی پیغمبره‌ری هه‌لبیژارد بیته‌ هاوسه‌ری، جا به‌سه‌ر هه‌مو نه‌وه‌ گهوره‌ پیاوه‌ عه‌ره‌بانیه‌ی، که خوازیاری بون هه‌لبیژاردو به‌ گهوره‌ی دانا.

خاتو خه‌دیجه له‌کاتی دابه‌زینی سروش (وحی) پالپشتی پیغمبره‌ری ده‌کرد، هانی له‌سه‌ر جیگی‌ری و به‌رده‌وام بون له‌ بلا‌و‌کردنه‌وه‌ی ئایینی ئیسلامی ده‌داو هه‌مو سه‌روه‌ت و سامانه‌که‌ی خسته‌ به‌رده‌ستی پیغمبره‌ری، پیویسته هه‌مو هاوسه‌ریکی چاک نه‌مه له‌گه‌ل می‌ردی چاک نه‌مه ره‌فتاری

بِی. له هه‌لویسته پالەوانی به گه‌وره‌که‌ی خاتو خه‌دیجه قسه‌که‌ی بو بو پیغه‌مبهر عَلَيْهِ السَّلَامُ، له‌وکاته‌ی بو یه‌که‌مجار وه‌حی بو هاته‌ خوارو شله‌ژاو گه‌رایه‌وه ماله‌وه به خیزانه‌که‌ی گوت: دامپۆشن دامپۆشن، جا هه‌واله‌که‌ی بو گێپرایه‌وه ئه‌ویش هانیداو پی‌ی گوت: ((وَاللّٰهُ لَا يَخْزِيْكَ اللهُ اَبَدًا اِنَّكَ تَصِلُ الرَّحْمَ، وَتَحْمِلُ الْكُلَّ، وَتَكْسِبُ الْمَعْدُومَ وَتَعِينُ عَلٰى نَوَائِبِ الزَّمَانِ))^(۱)، واته: به‌خوای خوا ریسوات ناکات، تو سیله‌ی ره‌حم به‌جی دینی و بارگرانی خه‌لك هه‌لده‌گری و یارمه‌تی نه‌دار ده‌ده‌ی.

پیغه‌مبهر عَلَيْهِ السَّلَامُ فرمویه‌تی: ((خَيْرُ نَسَائِكُمُ الْوَالِدُ، وَالْمَوَاسِيَةُ، اِذَا اَتَقَيْنَ اللّٰهَ. وَ شَرُّ نَسَائِكُمُ الْمَتَبْرَجَاتِ الْمَتَحِيلَاتِ، وَ هُنَّ الْمَنَافِقَاتُ، لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْهُنَّ اِلَّا مِثْلُ الْغُرَابِ الْاَعْصَمِ...))، واته: باشترین ئافره‌تتان ئه‌وانه‌ن که مندالیان ده‌بی و خۆشه‌ویستن و دلنه‌وایی که‌رن، گهر له‌خوا بترسن، خراپترین ئافره‌تتان ئه‌وانه‌ن که جوانی خۆیان بو بیگانه به‌ده‌رده‌خه‌ن و شانازی به‌خۆ ده‌که‌ن، ئا ئه‌وانه دو‌رون و که‌سیکیان ناچیتته به‌هه‌شت مه‌گه‌ر به‌ شیوه‌ی قه‌له‌ره‌شی به‌لك^(۲).

میژو بۆمان ده‌گێپیتته‌وه که شوره‌یحی قاضی رۆژێک له‌گه‌ل شه‌عبی به‌یه‌ک گه‌یشتن، شه‌عبی سه‌باره‌ت به‌ ماله‌وه‌ی پرسیا‌ری ئه‌حوالی لێ کرد، ئه‌ویش گوتی:

له‌وه‌ته‌ی بیست ساله، خیزانه‌که‌م تو‌ره‌ی نه‌کردوم، گوتی ئه‌مه‌ چۆن وایه؟ شوره‌یح گوتی: له‌یه‌که‌م شه‌ودا چومه‌ لای خیزانه‌که‌م بینیم زۆر جوانه، جوانی یه‌کی بی‌هاوتا، له‌دلی خۆمدا گوتم: باده‌ستنویژ هه‌لگرم و دو رکعات

(۱) رواه البخاري و مسلم.

(۲) رواه البيهقي (صحيح).

نويزي سوپاسگوزاري بو خوا بکه، کاتیک سه لام دایه وه بینیم خیزانه کم
 نويزي له گهل مندا دامه زرانده وه له گهل من سه لام ده داته وه، جا که ماله که
 چول بو له خزم کهس و هاوري، چومه نزيکی یه وه دهستم بوی برد،
 نهویش گوتی: نه بو نومیه له سر خوت به جاري بوسته، پاشان گوتی:

الحمد لله أحمده وأستعينه، وأصلي على محمد وآله، من نافره تیکم نامو
 (غریب) م هیچ زانیاریم ده باره ی رهوشتت نیه، جا چیت پی خوشه پیم بلئ،
 تا وه کو بوت جیبه جی بکه، چیت پی ناخوشه تا وه کو نه یکم، گوتی: له
 قهومه کهی تو نافره تان هه بو، که بیکه یه هاوسهر، منیش له قهومه کهی
 خوم پیاو هه بو که هاوشانم بیت، به لام که خوی گوره کاریکی هینایه
 پیش ده بی بی، نهوا بوم به هی تو و چی خوی گوره فرمانی پی کردوی
 نه وه بکه، جا یان هیشتنه وه به چاکه، یان دهست بهردان به چاکه، أقول
 قولی هذا وأستغفر الله لي و لك.

شوره یح گوتی: به خوا شه عیبی! له شوینه دا ناچاری کردم، که وتار
 بخوینم!!

جا گوتم: أحمد الله وأستعينه، وأصلي على النبي وآله وأسلم، وبعد،
 به راستی تو قسه یه کت گوت گهر له سه ری بمینیه وه و جیگیری نه مه بهشت
 ده بیت، گهر وازی لی بینی نه وه ده بیت به لگه له سهرت. من حهز به وه
 به وه ده کهم، حهز بهم و به وه ناکم، گهر چاکه یه کت بینی بلاوی بکه وه،
 که خراپه یه کت بینی داپوشه!

نهویش گوتی: حهزت له سهردان و هاموشوی کهس و کارم هه یه؟
 گوتم: حهز ناکم خه زورانم بیزارم کهن، گوتی: حهز به کام دراوسی
 ده کهیت، که بیته ماله کهت بو نه وهی ریگه ی پی بدهم بیته مال، حهز به

کامه یان ناکه بیت، تا نه هیلم بۆ مال بیت.

گوتم: بهنی فلان قهومیکی چاکن، بهنی فلانیش قهومیکی خراپن. شوره یح گوتی: نهم شهوه خۆشترین شهو بو، که له گه لای مامه وه، ماوه ی یهک سال له گه لای ژیا م هیچ شتی کم لای نه بیینی که پیم ناخۆش بی، که سه ری سال هات له (مجلس القضاء) هاتمه وه، بینیم فلانه نافرته له ماله ویه.

گوتم: نهم نافرته کی یه؟ گوتی: نهمه دایکی خیزانه که ته.

نهویش ناوری داوه لیم و پرسیا ری لای کردم: خیزانه که ت چۆنه؟ گوتم باشتین هاوسه ره؟ گوتی: نه بو نومه یه، نافرته له دو حالته باری خراپ نابیی: گهر کوری ببی، یان بهختی له لای میرده که ی هه بیت، بهخوا پیاو له ماله وه خراپترین شت، که دهستی کهوتبیت نافرته ی به نازو نوزه، جا که وای به ناره زوی خۆت په روه رده ی بکه.

نهوا بیست ساله له گه لم ماوه ته وه تانیستا گله ییم له هیچ شتیکی نیه جگه له جارتیک نه بیت که سته مم لای کرد!!

جا نافرته تان با بهو شیوه یه بن!!

پېغەمبەر ھاۋسەرى بەۋەفايە

خاتو عائىشە دەگىپتەۋە، كە پىرەژنىك ھاتە لاي پېغەمبەر ﷺ و پىي فەرمو: تۆ كىي؟

گوتى: جئامەي موزنى.

پېغەمبەر فەرمو: تۆ ھەسانەي! ئىۋە چۆن؟ ئە ھوالتان چۆنە؟ پاش ئىمە، ئىۋە ئە ھوالتان چۆن بو؟

گوتى: دايك و باوكم قوربانت بى، باشىن!

كاتىك رۆيشت خاتو عائىشە فەرمو: ئەي پېغەمبەرى خوا! ئەۋە چۆنە بەمجۆرە پېشوازىيە، پېشوازىت لەم پىرەژنە كرد؟! فەرمو: لەسەردەمى خەدىجەدا ھاموشۆي دەكردىن!

باش بەجىھىنانى عەھدو پەيمان لە برواۋدە (۱).

خاتو عائىشە گوتى: ((ما غرتُ على أحد من نساء النبي ﷺ ما غرت من خديجة، وما رأيتها قط! ولكن كان الرسولُ يُكسرُ ذكراها، وربما ذبح شاةً ثم يقطعها أعضاءً، ثم يبعثها إلى صدائق خديجة! وربما قلت له: كأن لم يكن في الدنيا امرأة إلا خديجة! فيقول: إن كانت وكانت، وكان لي منها ولد! "خير نسائها مريم بنت عمران، وخير نسائها خديجة" وأشار إلى السماء والأرض)) (۲)، واتە: غىرەم بەرامبەر ھىچ خىزانىكى پېغەمبەر نەبۋە، ۋەك ئەۋەندەي بەرامبەر بە

(۱) رواه الحاكم و صححه و وافقه الذهبي.

(۲) رواه البخاري و مسلم و الترمذي.

خه دیمه هه بوه، که هه رگیز نهم بینیه! به لام پیغه مبهه زور باسی ده کرد، کاتی مه ری سه رده پری و لهت لهتی ده کرد، بو هاو پیکانی خه دیمه ده ناردا! به پیغه مبهه فرموو: وه ک بلی له دنیا که سی تیدا نه بو بی ته نها خه دیمه نه بیته!

نه ویش فرموی: کهوا بی هه ناواشه، چونکه مندالم لسی هه بوه! جا به په نجی ناماژدی بو ناسمان و زهوی کرد، که باشتین نافرته مه ریه می کچی عومرانه و باشتین نافرتهی زهوی خه دیمه یه.

هه روه ها گو تویه تی: ((ما غرت علی امرأة قط ما غرت علی خدیجة من كثرة ذکر النبی ﷺ ایها، ولقد ذکرها يوماً فقلت: ما تصنع بعجوز حمراء الشّدقین؟! قد أبدلك الله خیراً منها؟! فقال والله ما أبدلني الله خیراً^(۱) منها: آمنت بی حین کفر الناس، وصدقتنی إذ کذبتنی

(۱) دکتر نظمی لوقای مسیحی له مه ره وه فای پیغه مبهه ری خوا ﷺ له رساله که ی (محمد فی حیاتة الخاصة) لاپه ره ۵۴-۵۵ ده لئ: ((نهمه چ کرده وه یه که، وا له پیاو ده کات داوی مردنی هاوسه ره که به چنده ها سال به وه فا بیته بوی، به دل نه رمی و به به زهوی و ستایش کردنه وه باسی ده کات.

نایا مرۆقی به ویزدان نه وه له بیر ده کات، که له جهنگی (به در) دا رویدا، که (عاص بن ربیع) میردی زهینه بی کچی پیغه مبهه به دیل گیرا، که نهو کاته له سه نایینی باوکی بو بی پروا بو، داوا له نه بو العاص کرا فدییه بدات، جا زهینه بی خیزانی عاص هات، ملوانکه یه کی دایکی پی بو، هی خه دیمه ی کچی خو یلید، وه ک بلیتی بو نه وه ی هینا، تا چاکه ی خه دیمه ی به یته نه وه به رچاو که چند له سه نه وه شیوه نی به رکه وتوه، چه ند نیعمه تی هه سانه وه ی پی به خه راره له ناخوشی یه کانی جیهادو کوله مه رگی و بانگه وازی، که توشی توندی و زه همت و ناخوشی ده بیته.

جا پیغه مبهه ناویری دایه وه به لای هاوه له کانی و داوای لسی کردن، که ملوانکه که بگه رینه نه وه بو زهینه ب و میرده دیله که ی نازاد بکن، له به ر ریزی نه و بیره وه ری یه خوشه ..

الناس، و واستني بما لها إذ حرمني الناس، و رزقني منها الله الولد دون غيرها من النساء))^(۱)، واته: غیره م بهرامبهر هیج نافرده تیک نه بوه، و هک نهو غیره یه ی بهرامبهر خه دیمه م هه بوه، نه مهش له بهر زور باس کردنی پیغه مبهه وَعَلَى اللَّهِ بوو، رزوتیک باسی کرد، منیش گوتم: نه ری نهوه چ نیشت بهو پیره ژنه لوت لالفاوه سوره ددان له ده ما نه ماو هیه، هینده باسی ده که یت! خوی گه وره به یه کیک کی باشتری بو گوری یه وه؟!

پیغه مبهه فهرموی: به خوا به باشتری بو نه گوریمه ته وه، نهو بر وای پی

نهو العاص کوری ربیع کی یه؟ نایا کوری خوشکی خه دیمه نه بو؟ که خه دیمه وهک کوری خوی داده ناو، به میرده که ی گوت پیش نه وه ی بیته به پیغه مبهه زهینه ب بدات پی، نه م نیعجاب به گوره یه ی پیغه مبهه ی خوا وَعَلَى اللَّهِ بهرامبهر به خه دیمه به لگه ی جوامیری و خانه دانی و ره وشت به رزیسه تی و، ریز گرتنی یه تی بو عقلی راست و جوامیری خه دیمه ویرای گوره یی ته مهنی، که له ته مهنی چل سالی دا بوه و پیغه مبهه ریش له ته مهنی بیست و پنج سالی، جا جوانی و شاره زایی عایشه هه مو نه وانه ی له بیر نه برده وه که به دریزایی ته مهنی به وه فایی مایه وه، ویرای ته مهن گوره ییشی ژنی به سر نه هینا، تا نهو کاته ی گیانی سپارد.

دکتور نظمی له هه مان کتیبدا لاپره ۵۶ ده لی: پاش نه م کیشیه عایشه نه یویرا باسی خه دیمه به زمانی دایته، له کاتیکدا عایشه ژنیک کی گهنج و جحیل بوه و خارهن بهش و به ختدار بوه.

کی وهک حمد وَعَلَى اللَّهِ ده توانی نه م کرده و یه بنویتی، ناوا به م جزره وه فایی یه بهرامبهر خه دیمه به وه وفا بیته، جا حق وایه پیغه مبهه بکریتته نمونه ی پیوا (میرد) و نمونه ی پی بهینریتته وه به پیار و نافرته وه!

ده بیسی نهو رهفتاره ی بو نهو که سه نواند، که مردوه، نهو که سهش که له گه لی ده ژیی و خوشی ده وی، توره ده کات؟!

سه بارت به م به وه فایی یه چ ده گوتی، که دنیا پره له نمونه ی دل نازارده رو سپله یی و نپاکی کردن له عهدو په یان؟!

(۱) رواه البخاري مختصراً و أحمد و الطبراني كما أشار اليه ابن حجر في (الفتح).

هينام له كاتيك خهلك بى بپروا بون، بهراستگوى دانام كه خهلك به درويان
 ده خستمه وه، به مال و سامانه كه يارمه تيدام كه خهلك بى به شيان كردم،
 خواى گهوره تهنها لهو مندالى بى به خشم نهك له ژنه كاني تر.

ماف و ئەر كەكان

مافى ژن لەسەر مېردەكەي^(۱)

۱) لەو كاتەى ئىسلام بە تەواى مافى ئافرەتى دا، بۆ يەكە مچار لە مېژو كۆمە لگەى (ماكۆن) كۆيونەوه، بۆ تويژىنەوه لەوهى ئايا ئافرەت تەنھا جەستەيو گيانى تېدا نېه؟! يان گيانى ھەيه؟ ئەوه بو لە دواييدا بېرياندا، كە ئافرەت لە سزاي دۆزەخ پزگارى نابى، جگە لە مەريەم، لەو كاتەى نەتەوه كانى رۆژئاوا ھاتنە ناو نەصرانىەت، پىاوانى ئايىنى روانگەيان سەبارەت بە ئافرەت گۆزى، ئەوه بو فەرەنسىەكان لە سالى ۵۸۶ى زايىنى (واتە لەسەردەمى پېتغەمبەر) كۆنگرەيە كيان گرېدا، بۆ لېكۆلېنەوه لەوهى: ئايا ئافرەت ئادەمىزادە يان نا؟ ئەوه بو لە دواييدا بېرياندا ئافرەت ئادەمىزادە، تەنھا بۆ خزمەتى پىاو بەدېھيتراوه.

شياوى گوتنە ياساى ئىنگلىزى تا سالى ۱۸۰۵ رېي بە پىاو دەدا ژنەكەى بفرۆشى، نرەكەشى ديارى كوردبو، كە شەش بنس (نيو لىرەى سورى) بو، چەند سالىك بەر لە ئىستا، پىاويكى ئىتالى ژنەكەى بە قىست فرۆشت، جا كە كپيار قىستەكەى كۆتايى نەدا، مېردى يەكەمى ژنەكە پىاوى كپيارى كوشت (المراة بين الفقه والقانون باختصار ۲۰-۲۱). لە كىتېبى (الحجاب)ى مەودودى لاپەرە (۲۵) ھاتو: ديدى باوكە كانى مەسىحى يەكەم ئەوهيه، ئافرەت كانگاو سەرچاوهو بنەرەتى گوناھو تاوانە، بۆ پىاو وەك دەروازەيەكەى دۆزەخە، چونكە ئافرەت پائەنرو سەرچاوهى گوناھى پىاوه، ھەر ئافرەتە، سەرچاوهى بەلاو كارەساتى گشت خەلكى، لەبەر ئەوهى ئافرەت دەبىن لە جوانى و قەشەنگى شەرم بکەيت، چونكە چەكىكى كوشندەيه، پىويستە لەسەرى بەبەردەوامى و بى پچران كەفارەت بدات، چونكە ئەو بۆتە ھۆى خەگبەتى و ناخۆشى بۆ خەلك.

رەنگە كەسىك بلى: نېمە چىمان داووتە رابردوى رۆژئاوايى يەكان؟ خۆ ئىستا وا نىن، ئەمىرۆ نرەخى ئافرەت دەزانن و مافيان بە تەواى داووتى و، پلەو پاىەيان بەرزكردۆتەوودو رىزيان گرتو!!

مىنىش دەلېم: رۆژئاوايى يەكان پائيان بە ئافرەتەوه نا بېتە مەيدانى كارکردن، تا لە بۆيوى دانى پزگار بن، منداليان لە چاودېرى و سۆزو خۆشەويستى داىكى بېبەش كرد، لە ئەنجامى نەوھش ئەوهيهكى رۆخىنەر دروست بو، كە بىرە مايەى ھەرپەشەى لەناوبردى

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ
وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ﴾ (البقرة: ۲۲۸)، واته: ئافره تان حق و مافیان
همیه، کهوا چۆن له سه ریانه مافه کانی پیاو به جی بهینن به لام به چاکه،
پیاوانیش پلهیه کیان به سه ر ئافره تانه وه ههمیه شهوش به هوی نه فهقه دان و
کۆشش کردنیان.

ههروه ها ده فهرموی: ﴿وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ
فَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا﴾ (النساء: ۱۹)، واته:
له گه له ژنه کانتان به چاکه گوزهران بکه نه وه لهس و کهوتیان له گه له دا
بکه نه. ^(۱) کاتیکیش شتیکتان لی بینی، که به دلتان نه بو چاوپۆشی لی

شارستانییه تی رۆژئاوایی، به هوی بلاو کردنه وهی تاوان و خرابه کاری و نه خۆشی و ده رده داری،
ئافره ت به هوی - به ناو - پیدانی مافی خۆی، کرایه هۆ و وه سیله یه که تا له سه ر شه قام و
کۆگا کان و سه ماگه و باره کان بۆ پیاوان رابنویتری و بخریته رو، له پینا و به ده سه تینانی پاره و
پول، فلیمی بی رهوشتی و لهش فرۆشیان پین ده رکرد. تا نه و کاته ئافره تیان ویست که
گه نهج بو، به لام که گه نهجی له ده سه ت داو جوانی نه ما، ئینجا فری یان داو کردیانه پیتلاو
سپه وه و پاککه ره وهی ریگا و ناوده سه ته کان، ئایا نه وه مافی ئافره ته، یان خیانه ت و ناپاکیه!
یه کتی له و مامۆستا به پیرانه ی سه ردانی رۆژئاواییان کردبو بۆی گپرامه وه، که له کۆریکی
ئافره تاندا ده رباره ی مافی ئافره ت له نیسلام دا قسه ی کردبو، که نیسلام چ بایه ختیکی
گه وره ی به ئافره ت داوه، ئافره تی کردوه به گه وره ی مال و شازنی خیزان و جله وی په روره دی
پیداوه، جا هه ندی له ئافره ته کان ده ستیان کردوه به گریان و ناواخواز بون له رۆژه لات
له ناو مسولمانان بژیابان و، له دۆزه خی شارستانییه تی رۆژئاوا ده رباز بویان!

(۱) ئەم نایه ته به لگه یه بۆ نه وه که ئافره ت مافی زۆری ههمیه به رامبه ر به و مافانه ی پیاو
به سه ر خیزانی ههمیه، جا هه رچه ندی مافی پیاو زۆر بۆ به رامبه ر به وهش مافی ژن به سه ر
میره ده که ی زۆر ده بۆ، به لام جگه له پله داری (درجه). ره نگه یه کینک بلی: گه ر وایه نه دی
بۆچی له میراتدا فه زلی پیاو به سه ر ژندا دراوه، که وا نیری نه دوه شه ی مینی نه ده بات؟

بکهن به نومیدی نهوهی، که زور شت هدیہ مروّف پی پی ناخوشه، به لام
خوای گهوره به هویهوه خیرینکی زور دهنیتهوه.

((قال رجل من الصحابة: يا رسول الله! ما حق زوجة
أحدنا عليه؟ قال: أن تطعمها إذا طعمت، وتكسوها إذا
اكتسيت ولا تضرب الوجه، ولا تقبح^(۱) ولا تهجر إلا في

منیش ده لیم: تم جوره بهش بردنه مانای نهوه نیه پیوا فزلی زورتره بهسور ژن، بهلکه
نهمه بهره نجامی رزلی هر به کیکیانه له ژیاندا، چونکه پیوا کار ده کات و زه جمت
ده کیتشی، کهواته پیویستی به مال و دارایی هدیہ، پیوا نهر کبار (مکلف) کراوه مارهی
بدات به ژنه که یو بژیوی بدات و بژیوی دایک و خوشکی بدات گهر هه ژار بن، به لام
نافرت وانیه، بو هیچ له مانه نهر کبار نیوه داوای لینه کراوه، بهلکه نافرت سه ره پای
میرات وهر گرتن ماره بیس وهر ده گری، نهو کاته مال که ی له مالی برا که ی زورتر ده بی!
به ره له نیسلام نافرتی رز ژناوایی هر گیز میراتی نه گرتوه، له نینگلته را له سه ده ی
یازدهم نافرت ده فرو شرا، له سالی ۱۵۶۷ له نه دوه ی نیایی (لاسندا) بریاریک ده رجو،
نابی نافرت ده سه لاتی بهسور هیچ شتی کدا هه بی، له نیسلام دا له هندی حالتدا
نافرت چند جاره ی پیوا ده بات، وه کو له حالتی پیوا یکن بری کچیک و ده کوری له دوا
به جن بیتنی، نا له و کاته دا کچه که نیوه ده بات و هه مو برا کانی تری نیوه که ی تر ده بن!!
(۱) لاتقیح: واته گوته ی ناشیرینی پی نه لسی و جنیوی پی نه ده ی، قهیه کی وای به گوئی
دامه ده، که پی پی ناخو بی.

لهم ناراسته و توجهاتانه ی پیشوی پیغه مبه ر ﷺ نهوه ی ده فامریته وه، که پیویسته
ریزی که سایه تی ژن بگری و به وته ی ناشیرین سوکایه تی پی نه کری.
له راستیدا پیغه مبه ری خوا ﷺ نمونه ی هاوسه ری چاک بووه له ریز گرتنی خیزانه کانی و
گوئی گرتن له رایه کانی سان و نارام گرتن له سه ره له کانیان. پیویسته نه وه ش بزانی،
که سوکایه تی کردن به ژن سه ره نجامی خرابی لی ده که ویته وه!
(ماری ستوپ) ده رباره ی حه زه کانی ها وره گه زی خو ی ده لسی: ((ریز گرتنی ژن له
گرنگترین کاره کانه، چونکه نهو ژنه ی هه ست به وه بکات لاوازو بی ده سه لاته، جوره ها
کاری خراب فیزه بیته، وه ک درو ناپاکی و دورویی و شتی تریش.

البيت))^(۱)، واته: پياويك له هاوئه له كاني پيغه ممبر گوتی: نهی پيغه ممبری خوا مافی خیزانی هدر یه کی کمان به سهر نیمه وه چیه؟
 پيغه ممبر ﷺ فهرموی: مافه که نه وه یه، که خواردنی بددیتی و جلو بهرگی بو بکه ی و نابی له دهم و چاوی بدی^(۲) و نابی قسمی ناشیرینی پی بلی، تهنانت له سهر جیگای خهوتن پشتی تی مه که و جیگه ت مه گزوه و نه چیه ژوریتی تر بجهوی.

پيغه ممبر ﷺ فهرموی: ((المقسطون يوم القيامة على منابر من نور على يمين الرحمن (وكلنا يديه يمين) الذين يعدلون في حكمهم وأهليهم وما ولوا))^(۳)، واته: دادگهران له رۆژی قیامه تدا له سهر چند چراهه کن له لای دهسته راستی خوا (ههردو دهستی خوا راستیه) جا نه و که سانه نه وانن، که له فهرانه وایی و خیزانیان و نه وهی ده که ویتته بهر دهستیان دادگهری ده که ن.

ثین عباس گوتیه تی: ((إني أحب أن أترين للمرأة كما أحب أن

به لأم گهر ریزی که سایه تی نهومان له دهرونیدا چاندو، ریزی نم که سایه تیه مان گرتو پارێزگاری که رامه تیمان کرد، نهوا به هۆی نه مه وه که سایه تی ژنه که به هیت ده که یه و دهیکه یه هیتکی توانادار که به روی ته و ژمه تونده کان بوهستی و خۆی رابگری، که له ژیانیدا روه روی ده بیته وه، جا بهم ریزگرتنه ی پیاوی بۆی داده نی، به سهر لاوازی خۆی زال ده بی و سهرده که وی، که ناتوانی فیلی لسی بگری و نه ویش ناکه ویتته زه لکاوی گونا هو کاری ناپه سنده وه.

(۱) رواه أحمد في المسند و أبو داود (حدیث حسن).

(۲) نابی له دهم و چاوی بدری چونکه شوینی ههستیاره، که گوی و چاوه، رهنگه بیته هۆی زیان پیگه یاندنی، ههروه ها دهم و چاوی شوینی جوانی و ریزداریه.

(۳) رواه مسلم و غیره.

تتزیڻ لسی))، واته: پیڻم خوښه خوڻم بو ژنه کهم جوان بکه م و برازینمه وه،
ههروهک پیڻم خوښه خوڻی بوڻم جوان بکاو برازینیتته وه.

(زانایان دهلین: چوڻ پیویسته پیاو پاره بو خیزانه کهی خه رج بکاو
جل و بهرگی بو بکات، به هه مان شیوه له سه ری پیویسته به باشی له گه ل
ژنه کهی جوت ببی و به باشی هه لئس و که وتی له گه ل دا بکات به چاکی
جوتبون و مافدان به م جوتبون، به کۆله گی گوزهران باشی و هه لئس و که وت
چاکی له گه ل خیزان دادهنری!

خوای گه وره ش فه رمانی کردوه که ده بی پیاو له گه ل ژنه کهی به باشی
ژیان بباته سه رو گوزهرانی له گه ل دا بکات و ره فتاری چاکی له گه ل دا بکات،
جوتبونیش له م خوښگوزهرانی و هه لئس و که وت چاکی به یه!

(ههروه ها زانایان دهلین: پیویسته له سه ر پیاو چوڻ پیویسته له سه ری
ژنه کهی تیتر نان بکات به هه مان شیوه له سه ری ه تی له جوتبون تیتری
بکات)^(۱).

نابئ پیاو بو ماوهیهکی دریژ له خیزانه‌که‌ی به دور بیټ!

جاریک لهو جارانه‌ی که عومهری کوری خه‌تتاب رده‌زای خوای لئی بی به مه‌به‌ستی پاسه‌وانی له مه‌دینه ده‌سورایه‌وه، به بهره‌می مالتیکدا رویشته، که تهنه‌ها ژتیک له ماله‌که بو، ئەم شیعه‌ری ده‌گوت:

تطاول هذا الليل وازورَّ جانبُهُ	وَأَرْقَى أَنْ لَا ضَجِيعَ أَلَاعِبِهِ
أَلَاعِبُهُ طَوْرًا وَطَوْرًا كَأَنَّمَا	بَدَا قَمْرًا فِي ظُلْمَةِ اللَّيْلِ حَاجِبِهِ
يُسْرًا بِهِ مَنْ كَانَ يَلْهُو بِقُرْبِهِ	لَطِيفِ الْحِشَا لَا يَحْتَوِيهِ أَقَارِبُهُ
فَوَاللَّهِ لَوْلَا اللَّهُ لَا شَيْءَ غَيْرُهُ	حَرَكٌ مِنْ هَذَا السَّرِيرِ جَوَانِبُهُ
وَلَكِنِّي أَخْشَى رَقِيًّا مَوْكَلًا	بِأَنْفُسِنَا لَا يَفْتَرُ الدَّهْرَ كَاتِبُهُ
مَخَافَةَ رَبِّي وَالْحِيَاءِ يَصْدَنِي	وَإِكْرَامِ بَعْلي أَنْ تُنَالَ مَوَاتِبُهُ ^(۱)

نیمامی عومهر ده‌باره‌ی ئەم ژنه پرسیاری کرد، پی‌یان گوت: ئەمه فلانه ئافره‌ته، می‌رده‌که‌ی له‌لای نیهو له جیهاده، نه‌ویش به دوا‌ی می‌ردی ژنه‌که‌یدا نارد، تا بگه‌ریته‌وه لای هاوسه‌ره‌که‌ی، پاشان نیمام عومهر چوه لای حه‌فصه گوتی: کچه‌که‌م!... ژن تا چهنه‌ ده‌توانی نارام له‌سه‌ر می‌رده‌که‌ی بگه‌ری؟..

(۱) کورته‌ی مانای شیعه‌که نه‌وه‌یه، که ئەم ئافره‌ته می‌رده‌که‌ی ماوه‌یه‌کی زۆره لینی دوره، نه‌ویش خۆی گرتوه له توش بون به خراپه‌کاری. جا ده‌لئی گه‌ر له ترسی خوا نه‌بایه نه‌هوا ئیستا له‌سه‌ر ئەم قه‌روئله‌یه یه‌کیکی تری له‌سه‌ر ده‌بو یاریم له‌گه‌ل دا ده‌کرد، به‌لام له ترسی خوا شه‌رمو شکۆو له‌به‌ر ریژی می‌رده‌که‌م نارام ده‌گرم. (وه‌رگیت)

ئەویش گوتی: سبحان الله، پیاوی وەك تۆ دەربارەى ئەمە پرسىار لە
من دەكا؟

گوتی: بۆیە پرسىارت لى دەكەم دەمەوى بۆ مسولمانان دەرکەوى.
حەفصە گوتی: پینج مانگ.. شەش مانگ.

جا بۆ ئەو کەسەى دەچووە غەزا ماوەى شەش مانگیان بۆ دادەنا.. کە
یەك مانگ بەرپۆتووە دەبنو، چوار مانگیش دەمىننەو، مانگیكىش بەرپۆتووە
دەبن بۆ گەرانەو! (۱)

(۱) نىمام مالك له (الموطأ) ئەم چیرۆکەى لە عبدالله بن دینار گێراوەتەو.

ژن ھاوری و ھاوسه

خوای گه ورده ده فهرموی: ﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ﴾ (البقرة - ۲۲۸).

ده فهرموی: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً﴾^(۱) (الروم - ۲۱)

(۱) هه نديک کهس تنهنا به چاویکی جنسی ده روانیته ھاوسه ره کی، به مهش ژبانی خوی و ژبانی ھاوسه ره کی تنگ و ناخوش ده کات.

به پراستی میردی به خته وهر نهو که سه به، که خیزانه کهی به هه مو مانایه که وه ده کاته ھاوری، نه م نایه تهش دوپاتی ھاوری به تی ژن و میردی کردو ته وه، که به (موده) ناوی بر دوه! به پراستی نهو که سه باشی گوتوه، که ده لئ: (نهو ھاوسه ریستی بهی تهنا بو رابواردنی جنسی به، حق نیه پی پی بگوتری ھاوسه ریستی (زواج). به خته وهری ژبانی ھاوسه ری، به زوری بهر ده وام ده بیته و گهر تهنا بریتی نه بیته له په یوه ندی جنسی.

گهر ھاوسه ریستی زیاتر له سر په یوه ندی جهستی دانه مه زرابی، نهوا نهو ھاوسه ری به سر چاوهی نازارو تی شه. له بهر نه وه هه ره ده بی ھاوسه ری له سر بناغهی قول ترو پته و ترو دورتر له مه دا دامه زرابی، بو نه وهی گیان لئی تی ر ببی، پیش تی ربونی جهسته.

به کیکی تر گوتیه تی: (پتویست بهو قسه به ناکات که ده گوتری نافرته نامی ریک نیه به ده ست پیاو وه، بو نه وهی تهنا چیژی لئی وه گرئی، چونکه هه ره له سه ره تای روژانی خوازینی به وه خوشه ویستی نافرته کهی له سر عهرشی دلئی می رده کهی داده نیشتی، جا پیاو که ریژی ده گرئی.

نهی چی ده لئی له وکاتهی که ده بیته ھاوسه ری و ھاوری ژبانی و ھاو به شی له پیکه تی نانی وه چه کانی. نهو می ردهی که به خته وهری ھاوسه ره کهی به لاره گرنگه، بیگومان به خته وهری نه ویش به ویسه وه به نده، پتویسته هه ست به وه بکات که نهو به خته وهری به له چیژی هه ستیاره کان تی بهر ده کات بو به کگرتنی دلنه کان و سوز گورینه وه، له سه ریستی که سوز هه مان بداته ھاوسه ره کهی تا وه کو متمانه ی زیاتری ھاوسه ره کهی ده سه بهر بکات).

نای چند جوانه ژن و میرد ھاوری به کتر بن، چند ناشیرینه ژبانی نهو ژن و می ردهی، که له سر شانوی ماله وه ژبانی ناژه لئی ده نویتن!

ما فی پیاو له سهر ژنه که ی

بیغه مبه ر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ده فهر موی: ((لو كنت امرأةً أحداً أن يسجد لأحد، لأمرت المرأة أن تسجد لزوجها))^(۱)، واته: گهر فهر مانم بکردایه به که سیتک که سوجه^(۲) بۆ یه کیکی تر بیات، فهر مانم به ئافرهت ده کرد سوجه بۆ میترده که ی بیات.

((جاءت امرأة الى النبي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فقالت: يا رسول الله! أنا وافدة النساء إليك، هذا الجهاد كتبه الله على الرجال، فإن يصيبوا أجروا، وإن قتلوا كانوا أحياءً عند ربهم يُرزقون، ونحن معاشر النساء نقوم عليهم فما لنا من ذلك؟! فقال رسول الله رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أبلغني من لقيت من النساء: أن طاعة المرأة الزوج وإعترافها بحقه^(۳) يعدل ذلك، وقليل منكن من يفعله!))،

(۱) رواه الترمذي (حديث حسن).

(۲) سوجه ی ریزو پیتزانین.

(۳) ما فی میترده به سهر هاوسه ره که ی نهو دیه، که ریزی دایک و باوکی نهو بگری، رده فتارو مامه له یان له گهل باش بکات و هانی بدات له سهر زیاده چاودیری کردنیان، ههروه ها له سه ریته تی خۆراگری خراپه کانیان بیته به رامبه بهو، به تایبه تی دایک و باوک، چونکه ناگر به ناگر دانا مرکیتته ره، به لکو به ئاو ده کوژیتته ره!

له سهر ژن پیویسته زال بیته به سهر خۆیه رستی خۆی و زه بتی عاطیفه ی خۆی بکات، به مهش ره زامه ندی خوی گهوره و پاداشتی باش به ده ست دینس، له بهر چاوی میترده که ی گهوره ده بیته و، ریزو خۆشه ویستی نهو به ده ست دینس.

با هه رده م نهو دی له بیس بیته، که دایک و باوکی میترده که ی، میترده که ی نهو یان به خیتو کردوه گهوردیان کردوه و فیزی خویندنیان کردوه، نهویش وهک نهر کیتک ده بیته قهرزه که یان

بداتمهوه، جا ئافره ته كەش به دهوړی خوځی ههستی به یاریده دانی میړده كەمی بۆ
جی به جی كړدنی ئهم نهر كه پیروزه.

با ژن بزانی خوی گه وره نامړی، له گهل خه لك چۆن بی به هه مان شت توش رفته تارت
له گهل ده كړیته وه، جا گهر مامه له ی له گهل دایك و باوكی میړده كەمی باش بیست، نهوا
ئهو كاته خیزانی كوپه كانی به هه مان شیوه له ته مهنی پیری دا مامه له ی باش له گهل
نهوا ده كهن، خوی گه وره ش پاداشتی چا كه كاران به فیرو نادات.

ئهم ناموژگاریانه زیر ناسان، كه فهراموش كړدنیان چۆن بۆته مایه ی روخان دنی
خیزانو عه قدی هاوسه ریی، یان پیاو هه لساوه به توره كړدنی دایك و باوكی، كه ده بیته
مایه ی به دبه ختی دنیوا ناخیره تی، هو ی یه كه می توره كړدنه كەش ژنه!!

هه وره ها له مانی پیاو به سهر هاوسه ره كه یه وه نهوه یه، كه منداله كانی په وره وده
بكات، بۆ ئهم په وره وده یه ش له سهر ژن پیویست ده كات كه هه ولتیكي زۆر بدات بۆ
چاودیری كړدنیكي زۆرو لیکۆلینه وه یه كی فراوانو پیاده كړدنی هو شیاری، به تایبه تی له م
سه رده مە ی ئیستادا، كه زانسته په وره وده یی یه كان و ده ونی یه كان به وره وپیش چونو
فراوانبون ده چن. به رامه ر به وه ش به هه مان شیوه نهركی میړده، كه ریزی خزم و
كه س و كاری هاوسه ره كەمی بگری، به تایبه تی دایك و باوكی، چونكه جوانترین و باشترین
دیاری، كه جه رگیانه پیشكه شی ئهویان كړده، له بهر نهوه له سهر یه تی به به رده واهمی
مامه له ی چاکیان له گهل بكات و خو شه ویستیان بۆ بنویتنی و به شداریان بكات له كاره
گرنگه كانی، كه به هو ی بی ناگابون له مه دا، زۆر قهیرانی دروست كړده!

بهم بۆنه وه نامه یه كی ناسك نه قل ده كهن، كه زاوا بۆ خه سوه كەمی ده نیړی، نه مه ش
ده قه كه یه تی:

{دایك... ئه ی خو شه ویسترین دایك... چۆن بانگت ناكه م دایك، كه تۆ خو شه ویسترین
مرۆقت پیشكه ش به دلّم كړده...!}

چۆن به دایك بانگت ناكه م، كه تۆ ئهم ئافره ته ت هینا وه ته بون... نهو هاوړی یه ی، كه
ژیانی داگرتوم... من به ختیارترین مرۆقی دنیام... نهوه نده به خته وه رییسم به سه، كه
هه مو ژیانم له گهل ئهم كچه ده به مه سهر كه چه نده ها ساله لیتی ده گه ریم... له گهل نهو
كچه ی تۆ، كه بو به هاوسه رم و دایكی منداله كانم بهم نزیكانه... تۆ كچه كەت داوه ته
من... به لّام من دلّو گیانم داوه تی...}

كورت

له وتاری ماموستا منیر نصیف له گوژقاری العربی وهر گیراره.

واته: نافرہ تیک ہاتہ لای پیغہ مبر گوتی: نہی پیغہ مبرہی خوا من نوینہری نافرہ تانم و ہاتومہ لای جنابت، نہو جیہادہی خوای گہورہ لہسہر پیاوانی فرز کردوہو پاداشتیان بۆ دہنوسری، گہر بکوژرین نہوا شہیدن و زیندون و لہ لای خوای بہ خشنده روزیان دہدریتی.. نیمہی کۆمہلی نافرہ تانیش ہلڈہستین بہ خزمہت کردنیان، جا نیمہ لہوددا چیمان بۆ ہہیہ؟! پیغہ مبرہی خوا فرموی: گہر بہ ہہر نافرہ تیک گہیشتی نہودی پی رابگہیہنہ، کہ گوپرایہلی کردنی ژن بۆ میردہ کہی و داننان بہ مافی میردہ کہی، و ہک نہو جیہادہ خیر و پاداشتی بۆ دہنوسری. کہم کہس لہ ئیوہش گوپرایہلی میردہ کانیان دہ کہن!

ہرودہا پیغہ مبرہی خوا ﷺ دہ فرموی: ((لا ينظر الله تبارك وتعالى الى امرأة لا تشكر لزوجها وهي لا تستغنى عنه))^(۱).
 ہرودہا ((اثنان لا تجاوز صلاحهما رؤوسهما :...، وامرأة عصت زوجها حتى ترجع))^(۲).

حہصینی کوری محصن گوتیہتی: ((حدثني عمي قالت: أتيت رسول الله ﷺ في بعض الحاجة، فقال لي: أي هذه! أذات بعل؟ قالت: نعم، قال: كيف أنت له؟ قالت: لا ألوهُ إلا ما عجزتُ عنه، قال: فانظري أين أنت منه، فإنه هو جنتك ونارك!!))^(۳)، واتہ: پورم بوی باسکردم و گوتی: چومہ خزمہت پیغہ مبر ﷺ بۆ ہندئ پیویستی.

(۱) رواه النسائي والبخاري (حديث صحيح). (پیشتر لیکدراوہتوہ).

(۲) رواه الطبراني و الحاكم. حديث جيد، (پیشتر لیکدراوہتوہ).

(۳) رواه الترمذي بسند صحيح.

پیتغه مبهەر عَلَيْهِ السَّلَام پیتی گوتم: فلان! میردت ههیه؟
گوتم: به لئی.

پیتغه مبهەر فرموی: تۆ بۆ نهو چۆنی؟
نافرته که گوتم: که متهرخه می ناکه م له گوئیرایه لئی و خزمه تکردنی
تهنها نهوه نه بی که له توانامدا نه بی.

پیتغه مبهەر عَلَيْهِ السَّلَام فرموی: که واته ته ماشا که تۆ له کوئی شهویت،
میرده کهت به ههشت و دۆزده خته ^(۱)

(۱) مبهست له به ههشت و دۆزده خته نهوهیه گهر نافرته گوئیرایه لئی میرده کهی بی، نهوا
ده چیتته به ههشت، به پیچه وانه وهش گهر سه ریچی فرمانه کانی میرده کهی له چاکه
بکات نهوا ده چیتته دۆزه خ. (وهر گئی).

ژن به بیئ نیزی میرده کھی نابی پوژوی سوننهت بگری

بیغه مبه ر صَلَّى ده فهرموی: ((لا یحل لإمرأة أن تصوم (وفي رواية: لا تَصُم المرأة) وزوجها شاهدًا إلا بإذنه (أي غير رمضان)، ولا تأذن في بيته إلا بإذنه))^(۱)، واته: ژن بوی جه لال نیه به بیئ نیزی میرده کھی به پوژو بیئ، پوژوی سوننهت، به بیئ نیزی نهو نه هیلئی که سیئک بیته مائی.

نه بو سه عید گوتویه تی: ((جاءت امرأة إلى رسول الله صَلَّى ونحن عنده فقالت: زوجي صفوان بن المعطل يضربني إذا صليت ويفطرنني إذا صمت، ولا يصلي الفجر حتى تطلع الشمس!

قال: وصفوان عنده. فسأله عما قالت؟

قال: يارسول الله: أما قولها: يضربني إذا صليت، فإنها تقرأ

بسورتين! وقد نهيتها.

فقال لها رسول الله صَلَّى: ولو كانت سورة واحدة، لكفت الناس.

قال: وأما قولها: يفطرنني إذا صمت: فإنها تنطلق تصوم، وأنا رجل

شاب! فلا أصبر!!

فقال رسول الله صَلَّى: لا تصوم امرأة إلا بإذن زوجها!

واما قولها: إني لا أصلي حتى تطلع الشمس؟ فإننا أهل بيت قد

عرفت عنا ذاك، لا نكاد نستيقظ حتى تطلع الشمس.

(۱) رواه البخاري ومسلم وابوداود.

قال: فإذا إستيقظت يا صفوان فصل! (۱)، واته: نافرته تيك هاته
 خزمهت پیغه مبهری خواو نیمهش له خزمهت پیغه مبهر ﷺ بوین.
 نافرته که گوتی: کاتیک نویژ ده کم صه فوانی کوری مهعتله میردم
 لیم ددها، گهر بهر ژو بم پیم ده شکینتی، ههروه ها نویژی به یانی ناکات تا
 خور هلدی!

ئهبی سه عید ده لئی: صه فوانیش نه و کاته له خزمهت پیغه مبهر بو.
 پیغه مبهر ﷺ پرساری له صه فوان کرد سه بارهت به وهی، که خیزانه که ی
 باسی ده کات؟

صه فوان گوتی: ئەی پیغه مبهری خوا که ده لئی: کاتیک نویژ نه کم لیم
 ددهات، له بهر نه وهیه، چونکه نه وه له نویژده که دو سوردت ده خوینتی! منیش
 پیم گوتوه نه وه نه کات.

پیغه مبهری خوا به نافرته که ی گوت: گهر یه ک سوره تیش بی دروسته.
 ههروه ها صه فوان گوتی: که ده لئی: گهر بهر ژو بم پیم ده شکینتی.
 نه وهش له بهر نه وهیه من پیاویکی گه نجم! ناتوانم له سه ر جوتبون نارام بگرم!
 پیغه مبهری خوا فهرموی: (ژن به بی نیزنی میرده که ی نابی بهر ژو بی)
 مه بهست له پرژوی سوننه ته.

صه فوان گوتی: که ده لئی: تا نه و کاته ی خور هه لئه بی نویژی به یانی
 ناکات، نیمه له نه هلی به ییتین، نه وهش ده زانی که نیمه تا خور هه لئه بی له
 خه و هه لئاستین.

پیغه مبهر ﷺ فهرموی: (صه فوان! گهر له خه و هه لئاسای نویژده که یه کسه ر
 نه نجام بده!).

(۱) رواه أبو داود و ابن ماجه (صحیح).

نه به خشینی مال به بی ئیزی میرد

پیغمبر ﷺ ده فرموی: ((لا تنفق امرأة شيئاً من بيت زوجها إلا ياذنه، قيل: يا رسول الله ولا الطعام؟! قال: ذلك أفضل أموالنا))^(۱)،
 واته: نابی ژن هیچ شتیك له مائی میرده که ی بیه خشی، تنهها به ئیزی
 نهو نه بی، گوتیان: نهی پیغمبر ی خوا خوارده مه نیش به بی رهامندی
 میرد نابی بیه خشری؟!

پیغمبر فرموی: خوراک باشتین سدرمایه مانه.

هدروها ده فرموی: ((إذا تصدقت المرأة من بيت زوجها؛ كان لها أجر ولزوجها أجر، لا ينقص كل واحد منهما عن أجر صاحبه شيئاً. له بما كسب ولها بما أنفقت)) (أي إذا كان برضائه)^(۲)، واته: گهر ژن به
 رهامندی میرده که ی شتیك بکاته خیرو سده ده قه، نهوا بو ژنه که پاداشت
 دنوسری و بو میرده که شی پاداشت دنوسری، پاداشتی هیچ کامیکیشیان
 کهم ناکات. جا بو پیاو که پاداشت هدی له وهی، که پیدای ده کات و بو
 ژنه که ش پاداشت هدی له وهی، که ده بیه خشی.

(۱) رواه الترمذي (حدیث جید).

(۲) رواه الترمذي (صحیح).

به خشینی مال و سامانی زن بو میردی هه ژار

زهینه بی سه قه فی خیزانی عبداللهی کوری مه سعود رده زای خویان لسی
 بن، گوتویه تی: ((قال رسول الله ﷺ: تصدقن یا معشر النساء ولو من
 حلیکن، قالت: فرجعت الی عبدالله بن مسعود، فقلت: إنک رجل خفیف
 ذات الید، وإن رسول الله ﷺ قد أمرنا بالصدقة، فأتیه فاسأله، فإن کان
 ذلك یجزیء عنی وإلا صرفتها الی غیرکم. فقال عبدالله: أتیه أنت.
 فانطلقت، فإذا امرأة من الأنصار بیاب رسول الله ﷺ حاجتها حاجتی.
 وکان رسول الله ﷺ قد ألقیت علیه المهابة، فخرج علینا بلال ؓ فقلنا
 له: أنت رسول الله ﷺ فأخبره أن امرأتین بالباب تسألانک: أتجزیء
 الصدقة عنهما علی أزواجهما، وعلی أیتام حجورهما، ولا تخبره من نحن.
 قالت: فدخل بلال علی رسول الله ﷺ فسأله، فقال له رسول الله
 ﷺ! ((من هما))؟

فقال: امرأة من الأنصار و زینب.

فقال رسول الله ﷺ: ((أی الزیانیب؟))

قال: امرأة عبدالله بن مسعود.

فقال رسول الله ﷺ: ((لهما أجران، أجر القرابة، وأجر الصدقة))^(۱)،

واته: پیغه مبهه ره مویه تی: نهی کومه لی نافرده تان خیره چاکه بکه ن،
 گهرچی خشل و زیره کانیشتان بیت.

زهینه ب گوتی: گه رامه وه لای عبداللهی کوری مه سعودو گوتم: تو

دہستت کورتہو پیٹغہمبہریش فرمانی پی کردوین خیرو سہدہقہ بکہین۔
تۆش برۆ خزمہت پیٹغہمبہرو لئی پیرسہ، گہر بیتو خیرہ کہ بۆتۆ شیاو
بی، ئەوا لەسەر مہ خیرد کہ بدہم بہ تۆ، ئەگینا ئەیبہخشمہ یەکیکی تر۔

عبداللہ گوتی: تۆ بچۆ خزمہت پیٹغہمبہر۔

زہینہب چوہ خزمہت پیٹغہمبہرو بینی ئافرہتیکئی ئەنصاری لەبہر
دەرگای پیٹغہمبہری خوا وەستا بو، کہ ئەویش ہمان پرسیاری ہہبو۔

بیلال ہاتہ دەرہووہو پیمان گوت: بچۆ خزمہت پیٹغہمبہری خواو ہہوالئی
پیبدہ دو ژن لەبہر دەرگا وەستاون و پرسیارت لئی دہکەن، ئایا دہبیو
دروستہ خیرو سہدہقہ بدہینہ میردہ کائمان و ئەو ہہتیوانہی، کہ لە
مالہ کانیشمان دان؟ بەلام بہ پیٹغہمبہر مہلئی ئیمہ کین۔

زہینہب دہلئی: بیلال چوہ خزمہت پیٹغہمبہری خواو لئی پرسی،

پیٹغہمبہریش بہ بیلالی فرمو: ئەم دو ژنہ کین؟

بیلال گوتی: ژنیکئی ئەنصاری و زہینہبہ۔

پیٹغہمبہری خوا فرموی: کامہ زہینہب؟

بیلال گوتی: ژنی عبداللہی کوری مہسعود۔

پیٹغہمبہری خوا بۆ وەلامی پرسیارہ کہیان فرموی: دو پاداشتیان ہہیہ:
پاداشتی خزمایہتی، کہ ژن و میردایہ تیہو پاداشتی خیرو سہدہقہ کہیان
بۆ ہہیہ۔

ترساندنې ټو ژنانه ی

داوای ته لاق به ناحق ده کهن

پیغه مبهړ ﷺ فرمویه تی: ((أیما امرأة طلبت من زوجها الطلاق من غیر بأس، فحرام علیها رائحة الجنة!))^(۱)، واته: هر ژنیک داوای ته لاق به بی هیچ هویه کی حقد دار له میړده که ی بکات، ټووا بوئی به هه شتی له سره حرامه. واته ناچیتته به هه شت.

به رگری کردنی حوری له پیاوی چاک (صالح)

پیغه مبهړ ﷺ فرمویه تی: ((لا تؤذین امرأة زوجها في الدنيا إلا قالت زوجته من الحور العين: ^(۲) لا تؤذیه قاتلك الله: هو عندك دخیل یوشک أن یفارقک إلینا!))^(۳)، واته: لهو کاته ی ژن له دنیا دا نازاری میړده که ی دده ات ټووا حوری به هه شت که بو ټو پیاوه دانراوه و هوسه ربه تی ده لی: خوا بت کوژی! نازاری نه ده ی! ټم پیاوه لای تو میوانه و هینده ی نه ماوه تو به جی بهی لی و، بیتته لای ټمه.

(۱) رواه احمد في المسند والترمذي (حديث صحيح).

(۲) سه باره ت به حوری به هه شتی، پرسیاریک دیتته بیرو زهنی زور کس ټو ویش ټو ویه: پیغه مبهړ ﷺ به لی نی به پیاوی پروادار داوه، که چند حوری کی پی ده به خشری، به لام نافرته تان ټو ویه یان بو نیه؟

وه لام: سروشتی پیاو وایه ده توانی سوزو عاتیفه و دلی دابه ش بکات و، بیبه خشیته زور نافرته تان، به لام ژن ناتوانی ناوا بکات مه گه ر ټو ژنه ریزه ر (شاذ) و لاری (منحرف) بیت! له بهر ټو ویه چون له دنیا ته نیا چاری له میړده که یه تی و ټاره زوی که سی تر ناکات له به هه شتیش به هه مان شیوه.

(۳) رواه الترمذي وحسنه.

پاداشتی گوی پرایه لی زن بو میرده که ی

پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فەر مو یه تی: ((المراة إذا صلّت حمسها، وصامت شهرها، وأحصنت فرجها، وأطاعت زوجها، فلتدخل من أي أبواب الجنة شاءت))^(۱)، واته: گهر زن پینج نویژه فهرزه کانی به جی هینا و مانگی رده مه زان به روژو بو، داوینی خوئی له خراپه کاری پاراست و فەرمانبهری میرده که ی بکات له چاکه، نهوا با له هر دهر گایه کی به هشت ده چیتته ژور، که خوئی نارزه زوی لی یه تی، با بجیت.

هروه ها ده فەر مو ی: ((أیما امرأة ماتت وزوجها عنها راض، دخلت الجنة))^(۲)، واته: هر ژنیک بری و میرده که ی لی رازی بی نهوا ده چیتته به هشت. (به لام به مهر جی میرده که ی دروشه کانی نیسلام به جی بهیتنی و له خوا ترس بی).

((عن حصین بن محسن أن عمه له أتت النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فقال لها: أذات زوج أنت؟ قالت: نعم!))

قال: فأین انت منه؟! قالت: ما آله، إلا ما عجزت عنه!
قال: کیف كنت له! فإنه جنتك ونارك!^(۳)، واته حصین کوری
محسن گوتویه تی: پورم بوئی باسکردم گوتی: چومه لای پیغه مبه ر بو
هه ندی پیویستی.

(۱) رواه أبو نعیم فی الحلیة وله شواهد یرقی بها الی درجة الحسن والصحة.

(۲) رواه الترمذی بدرجة صحیح.

(۳) رواه أحمد فی المسند والنسائی و غیرهما وهو حسن الإسناد.

پینگه مبهەر ﷺ پئی گوتم: ئه‌ی فلانه میردت هه‌یه؟

گوته‌ی: به‌لی.

پینگه مبهەر فهرموی: تو بو ئه‌و چۆنی؟

گوته‌ی: که مته‌رخه‌می له گوپرایه‌لی و خزمه‌تکردنی ناکه‌م مه‌گه‌ر ئه‌وه‌ی

که له توانام نه‌بی.

پینگه مبهەر فهرموی: ده کهواته: بزانه تو له کوی ئه‌ویت، میرده‌که‌ت

به‌هه‌شت و دۆزه‌خته.

راسپارده سه بارهت به ئافرهت

((من خطبة النبي ﷺ في حجة الوداع: ((... ألا واستوصوا بالنساء خيراً!))

اتقوا الله في النساء فإنكم أخذتموهن بأمان الله واستحللتم فروجهن بكلمة الله ولكم عليهن أن لا يُوطئنَ فرشكم أحدًا تكرهونه، فإن فعلنَ ذلك فاضربوهن ضرباً غير مبرح ولهن عليكم رزقهنَّ وكسوتهنَّ بالمعروف. وقد تركتُ فيكم ما لن تضلُّوا بعده إن اعتصمتم به: كتاب الله: وأنتم تسألون عني، فما أنتم قائلون؟

قالوا: نشهد أنك قد بلغت وأديت ونصحت.

فأشار بأصبعه السبابة يرفعها الى السماء وينكسها الى الناس ويقول: اللهم اشهد! اللهم اشهد ثلاث مرات))^(۱)، واته: له حجی مالِ ناوایی پیغمبر ﷺ له وتاره کهی نهوهی فرمو:

((... پیتان راده سپیرم، که له گهلِ ئافرهتان به چاکه رهفتاریان له گهلِ دا

بکهن!

دهرهق ئافرهتان له خوا بترسن (زولمیان لئی نه کهن)! چونکه ئافرهتان نه مانهتی خوان له لای ئیوهو به هوئی وشهیی خوای گهوره فره جیان بوئان چه لال کراره. ئیوهش مافتان له سهریان نهوهیه، که کهس نهیهته مالتانهوهو له شوینی خوئان دابنیشی، که خوئان پیتان ناخوشه بین بو مالتان. گهر به فرمانیان نه کردن نهو کاته به لیدانئیکی سوك لسیان

(۱) رواه مسلم.

بدەن ئەو دەش پاش ئامۇژگارى كوردىيان بە گوتەى شىرىن يان سەر جىيى نە كوردن، ژنە كانىشتان مافىيان لەسەرتان ھەيە كە رۆزىيان بۆ پەيدا بەكەن و بە باشى پۆشتەيان بەكەن. كىتابى خوا كە قورئانە بۆم بە جىي ھىشتون، گەر دەستى پىتو بەگرن ھىچ كاتىك گومراو سەرلىشىئاو نابن، ئىو دەرىبارەم دەپرسن، ئىو چى دەلئىن؟!

ئەوانەى لەوئى ئامادەى وتارە كە بون گوتىيان: گەواھى و شاھەتى دەدەين ئەوئى كە لەسەرت بو گەياندت و بەجىت ھىئاو ئامۇژگارىشت كرد. جا پەنجەى شاھەتمانى بەرز كوردەو بەرەو ئاسمان و بەلەى خەلكە كەى لادەداو دەفەرمو: خوايە شاھەت بە، خوايە شاھەت بە سى جار ئەمەى فەرمو.

لەبارەى ھەز نە كوردنى پىاو بە دانىشتنى يە كىكى تر لە شوپنە كەى ئەودا، دكتور نظمى لوقا لە كىتەبە كەيدا لاپەرە ۳۶ دا دەلئى كە ئەمە كور تە كە يە تى:

(...مىژو ھەرگىز ئەوئى لە بىر ناچىتەو، كە ئەبو سوفىيانى سەرۆكى قوردەش چو دەلئى ئوم ھەبىبەى كچى، كە خىزانى پىغەمبەر بو، بە نەھىتى يەو چو دەلئى، تا لە كاتى فەتھى مەككە دا لە خەشم و تورەيى پىغەمبەر بىپارىزى، ئەبو سوفىيان لەبەر لوت بەرزى، چاوەرۋانى ئىزنى كچە كەى نە كوردو يە كسەر چو سەر جىگەو شوپنى دانىشتنى پىغەمبەر، تالەوئى دابنىشى و قسە لە گەل كچە كەى بەكات، وە كو قسە كوردنى باوكىكى خۆ بەزل زانو لوت بەرز.

ئوم ھەبىبە كە بۆ ماوئى چەند سالىك بو باوكى نەبىنبو، ھىچ نەرمى بۆ نەنۋاند، بەلكو يە كسەر ئەو فەرشەى، كە پىغەمبەر لەسەرى دادەنىشت

لهبهر دهستی لای دا، تا لهسهری دانه‌نیشی. جا نه‌بو سوفیان پی‌ی گوت:
 نه‌مه له‌بهر من فەرشه‌که‌ت لادا، یان له‌بهر فەرشه‌که‌ت بو؟
 نوم حەبیبه وه‌لامی‌کی توندی دایه‌وه‌و گوتی: نه‌مه فەرشی پی‌غه‌مبهری
 خویابه له‌سهری داده‌نیشی، تو‌ش پی‌او‌ی‌کی هاوبه‌ش په‌رستی! نامه‌و‌ی
 له‌سهری دابنیشی!).

خوینهری خو‌شه‌ویست: ده‌بینی په‌یوه‌ندی تیمان چه‌ند به‌رزه، که له
 سه‌روی هه‌مو په‌یوه‌ندی په‌کانه‌وه‌یه‌وه له سه‌روی سو‌زو عاتیفه‌یه. کرده‌وه‌که‌ی
 نوم حەبیبه نه‌م راستی په‌ ده‌سه‌لمینتی و راستی په‌تی نه‌م فەرموده‌یه‌ش
 ده‌سه‌لمینتی:

((لا یؤمن أحدکم حتی أکون أحب إلیه من ولده ووالده، والناس
 اجمعین))، واته: نیمانی هیچ که‌سیکتان ته‌واو نابی، تا منی له مندال‌و
 دایک و باوکی خو‌شتر نه‌و‌ی، هه‌روه‌ها له هه‌مو خه‌لکیش.

پی‌غه‌مبهر ﷺ ده‌فهرمو‌ی: ((إن للإسلام صوی و مناراً کمنار
 الطریق، منها: أن تؤمن بالله ولا اشرك به شیئاً، وإقام الصلاة وإیتاء
 الزکاة، وصوم رمضان، وحج البيت، والأمر بالمعروف، والنهي عن
 المنکر، وأن تُسَلِّمَ علی أهلک إذا دخلت علیهم (وکذلك إذا خرجت)
 وأن تُسَلِّمَ علی القوم إذا مررت بهم، فمن ترک من ذلك شیئاً فقد ترک
 سهماً من الإسلام، ومن ترکهن کلهن فقد ولى الإسلام ظهره)) (رواه
 الحاکم و غیره، و سنده صحیح، واته: نی‌سلام چه‌ند نیشانه‌و روناکی
 به‌خشی‌کی هه‌یه وه‌ک ری روناک که‌روه‌ه، له‌وانه: ب‌روات به‌ خوا هه‌بی‌و
 هاوبه‌شی بو ب‌ریار نه‌ده‌ی‌و، به‌ریا‌کردنی نو‌ی‌زو زه‌کات دان‌و، گرتنی رو‌ژوی

رده‌مزانو، حج کردنو، فرمان به چاکه‌و، ریگری له خراپه، هه‌روا گه‌ر
 چویه مائه‌وه سه‌لام له خاوو خیزانت بکه‌ی (هه‌روه‌ها که له مال
 ده‌رده‌چی) و سه‌لام له‌و که‌سانه بکه‌یت، که به‌لایاندا تیپه‌ر ده‌بیت، جا
 هه‌رکه‌سی شتی له‌مانه وازیینی، نه‌وا به‌شیک له نیسلامی وازه‌یناوه، هه‌ر
 که‌سیکیش هه‌موو نه‌مانه وازیینی، نه‌وا پشتی له نیسلام کردوود.
 هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فرمووی: ((إستأمروا النساء فی أبضاعهن.
 قیل: فإن البکر تستحی أن تتکلم، قال: سکوئها إذئها)) (رواه النسائی
 وأحمد فی المسند (صحیح)، واته: بۆ به‌شودانی ئافره‌تان قسه‌یان لی وه‌ریگرن،
 گوتیان: کچ شه‌رم ده‌کات قسه‌ بکات، فرمووی: که بی‌ده‌نگ بوو، نه‌وه
 ئیزنو و مؤله‌تی کچه‌که‌یه، که رازیه.

خیزانه کت به پاره مه زنده ناکړی

نایا روژتیک ته ووت به دلدا نه هاتود، کاغزو قهله میڼک بیښی و بزانی خیزانه کت مانگی به چوند مه زنده ده کړی، چندی پاره و خه رچی شایه سته به رامبر به و کارانه ی، که روژانه نه نجامی ده دات. نه و هس له کاتیکا گه رته وئ مافی خوی به رچاو بگری و مافی خوی بدهیتی؟ ته و هی راستی بی نه خیر، جا مادام وایه نه م سهر و تاره بخویننه روه: له و هلامی پر سیاری یه که م، که خیزانه کت مانگی چندی خه رچی ده وئ، ته و هیان بو ویزدان و مه زنده ت لسی گه پری، به مهر چی ژنه کت پروادارو به بیرو هوش بی، نه که نه خوش بی به نه خوشی خوچواندن به نافرته بیگانو و چاولیکه ری و حز به هه بونی جل و به رگی زور. بیگومان خه رچی نه و جوړه ژنه زور زوره.

با سهر که یین ژن مانگی چندی شایسته یه بیدهیتی له بری نه و کارانه ی که هه لدهستی به نه نجامدانی. گه ر یه کیڼک بیښی و به کړتی بگری، تا خزمه تی خو ت و منداله کانت بکات و هک، که خیزانه کت نه نجامی ده دات، پیویسته چندی خه رچی بدهیتی؟ لیړه دا پشت به سهر ژمیړی و نامار ده به سته یین: پاسه وانی منداله کان له هر کاتژمیړیک (۳۰۰۰) دیناری ده وئ، جا گه ر و امان دانا خیزانه کت هه لدهستی به پاسه وانی منداله کانت به دریژایی (۲۴) کاتژمیړ له روژتیکدا ده بی (۷۶۰۰۰) دیناری بدهیتی. نه گه ر چیشت لیڼه ر مانگی (۲۵۰۰۰۰) دینار و هه ر بگری، ته و خیزانه کت نه م پاره یه ی شایسته یه، جگه له و کارانه ی که پی ی هه لدهستی،

وهك پاك و خاوينی مال، كه هسر پوژهي (۵۰۰۰) ديناری دهوي، شتني جل و بهرگ و ئوتوكردن و درونهوهو چاككردني جل و بهرگ هسر پوژهي (۱۰۰۰۰) ديناری دهوي. جا بو ئهوهي سهرت بهم حيسابه نهيهشي ئهوا كورتهكهي ئهم سهرژميړي يهت دههيني كه ههفتهي (۵۰۰۰۰۰) ديناری دهوي بهواتاكهي مانگي (۲,۰۰۰,۰۰۰) دينار. ئهوهش شايستهي خيزانه كه ته، گهر له بري ئهوا كارانه بيدهيتي.

له راستيدا ئهم پرده پارهيه، كه بهزور ديتته پيش چاو كه مه له ئاست ئهوا نافرته بهريزو نهرم نيانهي كه ههلهدهستي به نهجماداني دهيهها كار له ماله كه مان، كه هيچ پهروه ردياريك يان چيست ليئهرتيك، يان سكرتيرهيهك ناتواني نهجمامي بدات،... ههروهها له زور حالتهدا به كاري پزيشكي و پاريزهري ههلهدهستي و له سهروي ههمو ئهوانه شهوه ئهركي پهروه رده و پينگه ياندي مندال.

خيزانه كه ته ئهوا كه سهيه، كه به دهستي راستي بيشكه رانه ژيني و جيهانيش به دهستي چهپيهوه، وهك كه به كيك له بيرياران واي گوتوه. كاتيک ئيواران به خهمو په ژارهيه كه وه ده گهريسته وه ماله وه، كه خوشت نازاني هوكه ي چيه، ئهوا سكالات له لاي خيزانه كه ته ده كه ي، ئهويش كه ده زاني تو په ژارهو گيرو گرفتت ههيه، به كسر ههلهدهستي به خستنه روي پيشنيار كردن و دهست پيشخهري كاريكي خهمو رهوينه و (تهرفيهي) وهك: گه مهو ياري كردن له سهر جيگهي سهرجي بييداو يادخستنه وهي ئهوا شتانه ي، كه ده بيته هو ي لاداني خهمو ماندو بون، يان چونه دهر وه بو يه كي له باخه كاني نزكي مالتان و پيشبركي تيا ده كهن، يان سهرداني كردني خزماني ههر دولا، يان گيژانه وهي چيروكي پينغه مبه ران و هاوه له بهريزه كاني

پيغهمبر ﷺ، كه چؤن ناراميان گرتوه و خؤراگر بون، يان باسكردنى بههشت بهو شتانهى كه لى بهتى. نه مانه ههموى ده بيته هؤى لادان و نه هيشتنى خهم و په ژارهو، كه مكر دنه وهى ناخؤشى به كان و ماندوبونى دنيا. هر لهو كاتهى دلّت تنگه به كسر پيالّه چاهه كت بؤ ناماده ده كات، تا ميشكت هيدى و هتور بيته وه، هر له ههمان كاتيشدا له وان به شتيكى خؤش، يان نوكته به كت بؤ باس بكات.

له ههمو نهم حاله تانه دا، گهر هر به كيك لهو بهر نامانه هه لبرتيرى، هيندهى پى ناچى هه ست به باش بونى رؤحى معنسه ويت و نه مانى خهم و خه فته ده كه يت.

نه وهش به هؤى چسيه وه به؟ به هؤى ليزانينى نهو هاوړئ به خؤشه ويسته وه به، كه ده زانئ چؤن دلّو دهرونت نارام ده كات و په ژارهو ماندو بونت لى دور ده خاته وه.

پياوى به ريز! كه واته نيستا كه پيم بلئ، پزيشك له برى چاك بونه وه و يارمه تى دانت، بؤ چاره كردنى نه خؤشى، چهند وهرده گري، كه هيندهى خيزانه كه شت هه ولّو كؤشش نادات؟

ههروه ها ژن بؤ ميترد زؤرجار، رؤلى پاريزه رى ده بينئ له كاتى بونى گيروگرفتئكى دهره وهى مال، كه بهرگرى له پياوه كهى ده كات و له سه رى به وه لام ديت، له وان به به ميترده كهى نه كرى.

ههروا لهو نهر كانهى تر، كه ژن به بئ تيچونى پاره پى به وه هه لده ستئ ، نهركى راويژكارى دارايى (المستشار المالى) به كه له وان به چهند جار توشى قهيرانى دارايى بوبى و نه تتوانيوه لى به وه دهرچى، گهر خيزانه كه ت به په له به هاناته وه نه هاتايه و نه يگوتبايه: چهندت پاره پى ده وئ، من نهو بره

پارەيە لە خەرچى بە كانى مائەوہ ھەلئە گەرم و لىئى ئە گىر مەوہ.
 ئىمەي پىاو، با دان بەوہ دابنئىن ژنى چاك و دلئسۆز بە پارە مەزەندە
 ناكړئ، بەر لە ھەمو شتێك گەر ژن نەبىت، سەدان جار زياتر بارگران دەبينو
 خەرچىمان دەكەوئتە سەر، كە ئەو شايستەيەتى بيدرئىتى، با ئەوہ لە لاي
 خۆمان ھەلگىر، با ھەول دەين لە برى پارە بژاردن بۆى، بە سۆزو
 خۆشەويستى و رېژلئىنان قەرەبوى بۆ بكەينەوہ، با لە كاروبارى مائەوہى
 ھارىكارى و بەشداريان بكەين، لە يەكئى لە خىزانە كانى پىغەمبەر ﷺ
 دەربارەي ژيانى مائەوہى پىغەمبەر ﷺ پرسىار كرا، خىزانە كەي گوتى:
 ((پىغەمبەر لە خزمەتى خىزانە كەيدايە، كراسى خۆى بۆ خۆى پىنە
 دەكات و بۆ خۆى مەرەكەي دەدۆشئ)).

زۆر جار ژن دەبىتە راوئىزكارىكى چاك، پىغەمبەر ﷺ ھەندئى كات بە
 راي خىزانە كانى كردوہ. ئەو ھەديسانەش كە پىچەوانەي پىادە كردنى راي
 ژنە، راست نىو ھىچ ئەصلى نىە كە دەلئى: (راوئىزيان پئى بكەن و بە
 قسەيان مەكەن)، (بە قسە كردنى ژن پەشيمانى بە دوايە). بە راي من لە
 زۆر ھالەتدا نافرەت ئىلھامى بۆ دئى و بيرو راي راست و پىكاو دەخاتە بەرچاو،
 من دان بەوہ دادەنئم لە لايەنى مادەو مەعنەويەوہ، كە بە ھەندئى راي
 خىزانە كەم نە كردوہ، زيانم لئىكەوتوہ، ئەو كردو كۆشەي ژن دەيكات، تەنھا
 بۆ مئىردەكەي نىە، بەلكە بۆ خىزانە، بۆ نەتەوہيە، لە پىناو خواي گەورەيە،
 بە مەرچئ مەبەستى بە مە فرمانبەرىي بىت، ديارە پىاويش كردو كۆش
 دەكات، بەلكە لەويش زياتر ئەنجام دەدات و بە ئەركى زۆرتر ھەلئەستئ، لە
 مەيدانى ژياندا زەھمەتى زۆر دەبينئ، كەواتە با ھارىكارى ھەبىت،
 دلراستى ھەبىت، قوربانيدان ھەبىت... بەھەشتيش بۆ خۆيارئزانە چ ژن چ
 پىاو، بۆ كاركارانە، بۆ خەباتكارو كۆششكارانە، ئەو بەھەشتەي ئەو

شتانه ی تیدایه که نه فس ناره زومه ندیتی و، به دلی هیچ که سیکدا نه هاتود.

﴿وَقُلْ اَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ...﴾

دیاره ژن دهیه وی چند هه لیک به دهست بیئی بو دیراسه کردنی لاپه رده ی پهروه رده یی، تا بیته یارمه تیده ری بو پینماییی کردن و پهروه رده کردنی منداله کانی.. ههروه ها سه ربرده و به سه رهاتی پیغه مبه ران و یاران ی پیغه مبه ر ﷺ ده خوینیتته وه، تا له کاتی گونجاودا به تایبه تی بهر له نوستن بو یان بگی پیتته وه.

به م بۆنه یه وه پیویسته وه بیر ژن بینینه وه، که پیاو له ژیاندا زه جه تی ژیان ده کیشی و، نه و گرفتانه ی دیته ری، له کۆششی نه و که متر نیه، گهر زیاتر نه بیته.

هه موو نه مانه له سه ری ناسان ده بی، گهر بزانی، بهر له هه موو شتیك که هاوسه رگیری (الزواج) نه رکیکی مرۆیی و نایینییه.

به‌پرستی ژن و میرد

خوای گوره دده‌رموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاطٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ (التحریم- ۶)، واته: ئه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی باو‌دِرتان هیناوه، خۆتانو خیزانتان بیاریژن له‌و ناگره‌ی که‌ سوتهمه‌نی‌به‌که‌ی خه‌لک و به‌رده، ئه‌وانه‌ی سه‌به‌رشتی ئه‌و ناگره‌ ده‌که‌ن چه‌ند فریشته‌یه‌کی توندو تیزن، که‌ سه‌رپیچی خوا ناکه‌ن له‌و فرمانانه‌ی، که‌ پیمان دده‌ری و له‌ودی فرمانیان بپ‌ ده‌کری ئه‌نجامی دده‌دن.

پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمویه‌تی: ((ألا کلکم راع، وکل راع مسؤول عن رعیته^(۱)))، فالأمیر الذی علی الناس راع وهو مسؤول عن رعیته،

(۱) به‌پرستی پیاو دیاره، لهم کتیبه‌دا له‌ زۆر بۆنه‌دا باسان کردوه. که‌واته‌ ده‌بئی به‌پرستی ژن چ بپ؟! ژن به‌پرستی گوره‌ی له‌سه‌ره، وپرای په‌روه‌ده‌کردنی منداله‌کانی به‌ په‌روه‌ده‌یه‌کی ئیسلامی پته‌و- وه‌ک یه‌کی له‌ نافرته‌ په‌روه‌ دیاره‌کان- گوتویه‌تی: ژن سه‌رچاوه‌ی خۆشه‌ویستی‌یه، کانگای سۆزو نازه‌ له‌ مائدا، به‌راستی ژن مایه‌ی سۆزو خۆشه‌ویستی و نازی میرده‌که‌یه‌تی، ژن چراو پوناکی و به‌خته‌وه‌ری خیزانه، پیاو کاتی به‌خته‌وه‌رو شادمانه، که‌ شادی و به‌ختیاری له‌سه‌ر لیوی ژنه‌که‌ی به‌دی ده‌کات، کاتی‌کیش ته‌ماشای چاره‌کانی ده‌کات، پوانینیکی گه‌رم و سۆزدار له‌ هه‌ردو چاوی به‌دی ده‌کات، ئه‌وه‌ش ئه‌رکیکی گوره‌یه‌ که‌وتۆته‌ سه‌ر شانی ژن، به‌ شیوه‌یه‌کی گشتی ژن لهم جوړه‌ کاروباره‌دا له‌ پیاوی بردۆته‌وه، له‌ گشت حاله‌ته‌کاندا ژن (هاوسه‌ر) کۆله‌گه‌و پالپشتی خیزانه، چنده‌ها به‌رپرستی که‌وتۆته‌ سه‌ر شانی. به‌پرستی‌یه‌ی ده‌ره‌ق به‌ میرده‌که‌ی ئه‌وه‌یه، که‌ به‌رپه‌سه‌ له‌ چاکردنی هه‌له‌کانی، پاشانیش رینمایی کردنی، چاکردنی په‌فتاره‌ خراپه‌کانی، په‌نگه‌ له‌ هه‌ندئ حاله‌تدا زه‌حمه‌ت بپ‌ ژن پیاو به‌پنینه‌ سه‌ر پئی راست، چونکه‌ پیاو له‌پیناو چیژو له‌زه‌تی خۆی شت خه‌رج ده‌کات، کاتی ژن به‌

والرجل راع على أهل بيته، وهو مسؤول عنهم، والمرأة راعية على بيت بعلمها وولده^(۱) وهي مسؤولة عنهم، والعبد راع على مال سيده، وهو مسؤول عن رعيتة^(۲)، واته: هموتان بهرپرسيارن، هممو بهرپرسيك نهو كهسانه، كه له ژير دهستي دايه لسيان بهرپرسياره، نهو نهميردهي بهسهر كوهمليك خلكانهويه، بهرپرسياره لسيان، پياو بهسهر خيزانهكهي بهرپرسياره لهبارهي چونهتي پهروهده كردنيان لسي دهپرسيتهوه، ژن بهرپرسياره بهسهر مالي ميتردهكهي و بهسهر مندالهكاني و مافداني و پهروهدهي مندالهكاني بهرپرسياره. نهو عهدهي له لاي گورهكهيتهي بهرپرسياره لهسهر مالي گورهكهي و لسي دهپرسيتهوه.

هروهدها دهفرموي: ((إن الله تعالى سائل كل راع عما استرعاه، أحفظ

مردايتي و به عزمهوه بهروه روي نه م جوړه ههلوسته دهوستي و، ههول دهوات ميتردهكهي بيتهتهوه سهر ربي راستو، نينجا ههولدان بو بهردهوام بوني پاراستني خيزانهكهي له بهلاو كارساتي روژگار، نا لهو كاتهدا كهسايتي ژن بهدهردهكهوي، بهلام گهر ژنهكش گياني تولهسهندنهوه وغيرههي ههبي، نهوكاته ههردولا ژيانيان تال دهبي و كهرو له كارول بون دهكات.

(۱) ههندي خلكي ساده گومان دهبن كه نهركي ژن و كاركردي ماليهوهي ناسانهو، پتيستي به يهكلابونهوه (تفرغ)ي دريژاي روژ نيه... نه م گومانه نهوپهري نهفامييه، مادام گورهترين بارگرانايي پهروهدهي مندال كهوتوته سهر نافرته، كه پتيستي به چندها ليكولينهوه و تيبيني زور ههيه، بو سهركهوتن له نهغامداني نهركهكهي و ههلسان به بهرپرسيارتهكهي، كه فرموده پيروزهكهي پيغهمبر ناماژهي پي كرده، سهرهراي نهوهي پتيستي به مانهوه به دلتيابي و حسانهوهي ميشك ههيه، كه دور بيت له هممو ههلچونيك، كه بهپهله دهگويزرتهوه بو كوزپهلهو مندالي شيرهخور، نههش دهبيته هوې خراپرين شت وهك كه نهزموننهكاني دهرونناسي ناماژهيان پي كرده.

(۲) رواه البخاري و مسلم.

ذلك أم ضيعه؟ حتى يسأل الرجل عن أهل بيته))^(۱)، واته: خوی بالآ له
 هممو لیپرسراویک دپرسیتتهوه، له باره ی نهو کهسانه ی که له ژیر دستیدا
 کار ده کهن، نایا مافی نهو کهسانه ی پاراستوه، یان مافه کانیانی پیشییل
 کردوه و خواردویه تی؟ تهنانهت پیاو سه بارهت به مالّ و مندالّ و ژنی لسی
 دپرسیتتهوه، که نایا وهک نیسلام دیهوی ناوا پهروه رده ی کردونه یان نا؟
 ((کلکم راع، و کلکم مسؤول عن رعیته))^(۲)، واته: هموتان
 بهرپرسیارو شوانن، هر بهرپرسیارو شوانیک بهرپرسه له بهرکاره کی.

(۱) رواه النسائي وابن حبان.

(۲) رواه البخاري و مسلم.

مه به سته کانی ژن هیټان

له باره ی سیاسی و عه سکه ری یه وه

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ﴾ (الأنفال - ۶۰) واته: ته وه نده ی هیټو تواناتان هه یه، بو دوژ منانتان تاماده ی بکه ن. پیغه مبه ر ﷺ ده فهرموی: ((تزوجوا الولود الودود، فإني مكاتر بكم الأمم))^(۱)، واته: نافرته تی وا بخوازن که مندالی بیټو و خۆشه ویست بیټو، چونکه من به زوریتان له ناو نوممه ته کانی تر شانازی ده که م. ((جاءت امرأة الى النبي ﷺ فقالت: يا رسول الله ذهب الرجال بحديثك، فاجعل لنا من نفسك يوماً نأتيك. فتعلمنا مما علمك الله، قال النبي ﷺ: اجتمعن يوم كذا وكذا في موضع كذا وكذا. فاجتمعن فأتاهن فعلمهن مما علمه الله، ثم قال: (ما منكن من امرأة تقدم ثلاثة من الولد إلا كانوا لها حجاباً من النار!) فقالت امرأة: وإثنين؟ قال رسول الله ﷺ وإثنين!))^(۲)، واته: ژنیک هاته لای پیغه مبه ری خواو گوتی: ته ی پیغه مبه ری خوا پیاوان فهرموده ی تویان گوی لسی بو رویشتن، توش روژیکمان بو دیاری که، تا ته وه ی خوای گه وره فیتری کردویت فیرمان بکه یت.

پیغه مبه ر فهرموی: فلانه روژ کوټینه وه له فلانه شوین. جا نافرته کان کوټونه وه و پیغه مبه ر چوه لایان و ته وه ی خوای گه وره

(۱) رواه أبو داود والنسائي وابن حبان (حديث صحيح).

(۲) رواه البخاري و مسلم.

فیری کردبو فیری کردن.

باشان فەرموی: هەر ئافرهتیک له ئیوه سی مندالی بمریت ئەوا
مندالە کان بوی دەبن به پەردە له ناگری دۆزەخ.
ئافرهتیک گوئی: ئەدی گەر دو مندال بیت؟
پیغەمبەری خوا فەرموی: گەر دو انیش بیت.

له راستیدا بهرزوی و عیزەتی میللەتانو نەتەود له سەرزۆری دانیشتوانی و
چە کداری کردنیان به هیزی ماددی و مەعنەوی وەستاود. ئیسلام هانی
هەمو ئەوانەیی داوود هانی زۆرکردنی وەچەیی داوود. چونکە زۆری دانیشتوان
بەو هیزه دادەنری، که خواي گەوره فەرمانی به ئامادە کردنیانی کردو بە
ترساندنی دوژمنان، که له ئایەتە کەیی سەرەود ئامازەیی بۆ کرا.

پیغەمبەری خوا ﷺ هەرەشە لەو کەسانە دەکات که نەخشە دادەنین
تا ژن نەهینن وەک دەفەرموی: ((من رغب عن سنتي فليس مني!)).
واتە: هەر کەسێک واز له ڕی و ڕیبارو شوینکە و تنم بینێ له من نی یە.

هەر وەها ئیسلام هانی ئەو هی داود، که ئومەت خۆی به باوەر به خواو به
ئارام گری و خۆراگری و نازایەتی و دەستگرتن به پەوشتە بەرزەکان
پرازی نیتەو، تا میللەت و نەتەود نەو (جیل) یکی به هیزی بۆ بە دەست
بهینری، که سیفەتە کانی چەندی و چۆنیەتی به یە کەو تیدابیت، چونکە زۆری
(الکثرة) به بی باوهری راست و دروست و پەوشتی بەرز، هیچ سودو ناکامینکی
نابیت. له فەرمودەیی (صحیح) دا هاتو، که باسی خراپی و ناشیرینی زۆری و
گەرە لاوژەیی دەکات، که له هیزی مەعنەوی دامالراو وەک خۆشەویستی
مردن و بایەخ نەدانە به خۆشی و رابواردنی دنیا وەک دەفەرموی:

((يوشك ان تداعي عليكم الأمم من كل جانب تداعي الأكلة علي

قصعتها. قالوا: أو من قلة نحن يومئذ يا رسول الله؟ قال لا ولكنكم غثاء كغثاء السيل وليترعن الله من صدور عدوكم المهابة منكم وليقذفن في قلوبكم الوهن. قال قائل: يا رسول الله! وما الوهن؟ قال: حب الدنيا وكرهية الموت^(۱)، واته: هيندهى نه ماوه كه نومده ته كان له هه مو لايه كه وه بۆتان بيتن، وهك چۆن چهنده كه سائيك له يهك قاپ خواردن كۆده بنه وه له هه مو لايه كه وه ده ستي بۆ نه بهن بۆ خواردن.

گوتيان: نهى پيغهمبهرى خوا تايا نهو رۆژه نيمه له بهر كه مى تاوامان لى دى؟

فهرموى: نه خيتر: بهلكو نيوه زۆرن وهك كه فى سهر ده ريا! خواى گهوره سامو هه بيه تى نيوه له دلى دوژمنان ناهيلى و، دايدده مالى و (وههن) ده خاته دلى نيوه.

يه كيك گوتى: نهى پيغهمبهرى خوا: (وههن) چيه؟
نه ويش فهرموى: وههن بريتييه له خۆشه ويستى دنياو رق بونه وه له مردن.

(۱) رواه أبو داود و البيهقي وهو صحيح.

ژیانی ژنو میردایه تی^(۱) ته‌ها رابواردن نی‌یه

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿۳۲﴾ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿۳۳﴾ وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿۳۴﴾﴾ (الاحزاب: ۳۲-۳۴) ،
 واته: نه‌ی هاسه‌رانی پی‌غه‌مبهر! نی‌وه وه‌ک ژنانی تر نین" ته‌گه‌ر خو‌تان
 ته‌پاریزن، زور به ناسکی و خاوی قسه مه‌کن" نه‌وه‌ک که‌سی غه‌ره‌زیکی له

(۱) پی‌ویسته ژنو می‌ردی برواداری چاک، ناسویه‌کی فراوانیان هه‌بیته، که له میانه‌ی ده‌ست به‌تالیاندا، زور بخو‌تینه‌وه‌و دیراسه‌یه‌کی قولی نی‌سلام بکه‌ن، کو‌شش بکه‌ن بو‌ بلاو‌کردنه‌وه‌ی له‌نیو مسولمانان به‌ پی‌اوو نافرته‌وه‌! هه‌روه‌ها پی‌ویسته له‌سه‌ریان منداله‌کانیان به‌ روشنبیری‌یه‌کی نی‌سلامی نو‌ی روشنبیر بکه‌ن، با به‌به‌رده‌وامی له‌ حسانه‌وه‌و یاری له‌هو‌کردن نه‌بن، با قه‌ناعه‌تیا‌ن به‌ خو‌تندنی منداله‌کانیان هه‌بیته، که له‌ قوتابجان‌ه‌کان ده‌خو‌تندری.

چه‌نده به‌ه‌وی به‌زایه‌دانی روشنبیر‌کردنی منداله‌کان به‌ نی‌سلام، بو‌ته مایه‌ی نه‌گبه‌تی‌و ه‌وی هه‌لگه‌رانه‌وه‌ی منداله‌کانیان و ده‌رجونیا‌ن له‌ نی‌سلام، به‌داخه‌وه‌! نه‌و جو‌ره باو‌کانه چه‌ند به‌دبه‌ختن.

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَلِكُتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآكَا رَهُمْ﴾، واته: نی‌مه نه‌و کرده‌وانه‌ی کردویانه ده‌ینوسین و شو‌ینه‌واریشیا‌ن ده‌نوسین. مندال له‌ گه‌وره‌ترین شو‌ینه‌واری دایک و باو‌که، که له‌ژیا‌ن و مردندا پی‌یان ده‌گن.

پی‌غه‌مبهر ﷺ ده‌فرموی: ((إِذَا مَاتَ ابْنُ آدَمَ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ: صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ، أَوْ عِلْمٌ يَنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ)).

دلدا بی و ناره زوی خوشکا، هرچون په سنده ناواقسه بکهن، له مائی خوتان دهرمه کهون و وده دورانی زه مانى نه زانی پيشو، خه مل و خشلى خوتان نيشان مه دن. نويز بکهن و زه کات بدن، له فرمانى خوداو پيغه مبه ر دهرمه چن. نيوه که خه لکی نم ماله ن، خوا گه ره کيه چه په ليتان له سر لاباو پاک و خاويتان راگرى، هرچى له نيشانانى خواو له کارزانى له مالتاندا بو نيوه ده خوئيرتته وه فيرى بن و بيلينه وه. خوا هه مو شتى لى دياره و ناگاداره.

نم نايه ته پيروزانه ناماژى نه وه ده کهن که ده بى نافردت خوى به نادابو چند سيفاتيک برازينيته وه وده قسه کردن به جدى و به رهقى له گه ل پياوى بنگانه گه ناچار بو قسه له گه ل پياوان بکات. يه کيکى تر له و نادابو سيفاتانه ي ده بى نافردت پيوه ي پابه ند بى جينگر بونيه تى له ماله وه و نه چونه دهره وه به بى پيوستى. چونکه ماله وه (ولآتى نافره ته) که به ده ستى چه پى بيشکه ده هه ژينى، به ده ستى راستيشى جيهان ده هه ژينى. جا به مه به سر چاره نوسى ميلله تدا زال ده بى. هه روه ها زال ده بى به سر چاره نوسى هه موناده ميزاد به گشتى، به لام به مهر جيک گه ر په روه رده ي کچ و کوره کانى به په روه رده يه کى ئيسلامى به هيز په روه رده بکات و پييان بگه يه نى.

يه کى له په روه ردياران ده لى: (جله وى په روه رده م بدنى و بوم مه يسه ر کهن، من دهم به که فيل و ده سته به ر، که روى جيهانتان بو بگورم!) له گرنگ ترين نه رکو پيوستى يه کانى نافره ت، که له نايه ته کانى پيشه وه باسکران نه وه يه، که نافره ت ده بى و پيوسته يارمه تى مي رده بانگه واز کار ده کى بدات و، بيروړاو گه ياندى به خه لکی پياريزى. نا به م شيويه نافره ت بو پياو تنها هاوسه رو تنها بو سه رجى بى نى يه، به لکو پاريزه رى

نهینی پیاوه، وهك (سكرتیری) پیاوه یارمه تی ددهات و هانی ددهات له سهر
نهو کارهی دهیکات.

پیغه مبهه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرمویه تی: ((رحم الله رجلاً قام من الليل فصلی
وَأَيَّقُظْ امْرَأَتَهُ، فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ، وَرَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ
اللَّيْلِ، فَصَلَّتْ وَأَيَّقُظَتْ زَوْجَهَا، فَإِنْ أَبِي نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ))^(۱)، واته:
پهجه تی خوا له پیاویک بی، که شهو هه لدهستی بۆ نویژو ژنه که شی
هه لدهستی، گهر ژنه که هی هه لده ستا ئاو به روی خیزانه که هی ده پرژینی.
پهجه تی خوا لهو ژنه بیته که به شهو هه لدهستی بۆ نویژو میرده که شی
هه لدهستی، که میرده که هی هه لده ستا ئاو به روی میرده که هی ده پرژینی.

ههروه ها پیغه مبهه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فهرموی: ((إِذَا أَيَّقُظَ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ مِنَ
اللَّيْلِ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ، كَانَا تِلْكَ اللَّيْلَةَ مِنَ الذَّاكِرِينَ اللَّهُ كَثِيراً
وَالذَّاكِرَاتِ))^(۲)، واته: گهر پیاو به شهو ژنه که هی له شهو هه لدهستی و
ههردوکیان پیکه وه دو ركات نویژیان کرد، شهو شهو شهو لهو که سانه
داده نرین، که یادی خوا زور ده که ن.

(تیمام ابن القیم ده لی: شهو نویژو پوخساری مسولمان جوان ده کات و
پوشنایی پی ددهات. هه ندیک ئافرهت شهو نویژیان زور ده کرد، له مباره وه
پرسیار له ئافرهتیک کرا. شهویش گوتی: بویه شهو نویژو ده که م، چونکه
پوخسار جوان ده کات. منیش دمهوی پوخسارم جوان بی)^(۳).

ئه مه شتیکی نامۆ و غه ریب نی یه، چونکه شهو هه لده ستان له شهو، ده بیته

(۱) رواه أبو داوود و النسائي (صحيح).

(۲) رواه أبو داود و النسائي و البيهقي.

(۳) روضة المحبين ص: ۲۲۰

هۆی بزواندن و جولەیی لەشو و وەرزش کردن، دوای ئەو دی لەش بۆ ماوەی چەند کاتژمێرێک لە جم و جۆڵ کەوتووە. کە لەوانەیە بە هۆی لە جم و جۆڵ کەوتن، لەش دوو چاری رەقی دەمارەکان ببێ. هەر وەها دەستنوێژ هەلگرتن پۆژی چەند جارێک، دەبێتە هۆی چالاکبونی سوپی خوێن لە لەشدا.

لەسەر جیگەیی زاوایی بەرەو مەیدانی جیهاد

قال رسول الله ﷺ عند قتل حَنْظَلَةَ بن أبي عامر، بعد أن التقى هو وأبو سفيان بن الحارث، ثم علاه شدّاد بن الأسود بالسيف فقتله، فقال رسول الله ﷺ: ((إن صاحبكم تغسله الملائكة))، فسألوا صاحبه: فقالت: إنه خرج وهو جنب لما سمع الهائعة (منادي الجهاد)^(۱)، واته: پاش ئەو هێ حەنظەلە و ئەبوسوفیانی کورپی حارس لە شەپدا کەوتنە بەرامبەری یە کتری، پاشان شەددادی کورپی ئەسود بە شمشیر بەرزبۆوێ سەر حەنظەلە و کۆشتی، جا لەوکاتەیی (حەنظەلە) کۆژرا، پێتەمبەر فەر موی: (هاوڕێکەتان فریشتەکان دەیشۆن)، لە خێزانەکەیی پرسیار کرا حەنظەلە چۆن چۆتە دەرەو: خێزانەکەیی گوتی حەنظەلە کاتیەک، کە گۆیی لە بانگی جیهاد بو بە لەشی پێسەوێ چوێ دەرەو.

سەرئێج بەدەن: ئەم هاوێلە بەرێژە چ کاریکی گەورەیی ئەنجامدا کاتی، کە بانگی جیهاد دەدری و شەهیدبونی لە لا خۆشترو بەرزترە، لە خۆشی و رابواردنی هاوسەرایەتی!
ئا بەم جۆرە دل و دەرۆنە گەل سەردەکەوێ و میللەتی پێ بە عیزەت و نەفس بەرز دەبێ.

(۱) رواه الترمذي وابن حبان (حديث صحيح).

له به لگه کانی پیغه مبه رایه تی

پیغه مبه ر عَلَيْهِ السَّلَام فەرموده تی: ((یکون فی آخر أمتی رجال، یرکبون علی سُرَج کَأَشْبَاه الرِّحَال! ویترلون علی أبواب المساجد، نساؤهم کاسیات عاریات علی رؤسهن کَأَسْنَمَة البُخْتِ العِجَاف، إلعنوهن! فإلهن ملعونات!))^(۱)، واته: له کۆتایی نومته کهم پیاوانیک پهیدا ده بن، سواری جۆره سواریهک (تۆتۆمبیل) ده بن که له بهر ده رگای مزگه وته کان داده بن، ئافره ته کانیشیان پۆشته ن و پوتیشن، قژیان تۆپه له ده کهن، وهک بهرزایی پشتی حوشتی لاواز، ئیوه له عننهت لهو ئافره تانه بکه ن، چونکه نهوانه بهر له عننهت کهوتون.

نهم فەرموده ی پیغه مبه ر چند جوانه و موعجیزه که ی چند گه وره یه، هه والی نه وه ده دات، که زۆر له ده وله مه ندانی ئیستا، نهوانه ی تۆتۆمبیله گه وره کانیان له بهر ده می مزگه وته کان ده وه ستینن، جا پیغه مبه ری خوا ناوی لهو تۆتۆمبیلانه ناوه (أشباه السرج) که بریتی یه له (زین) نه وه ی که ده خستریته سه ر نه سپه و ماین بۆ دانیشن.

پاشان نه مانه ده چنه مزگه وت بۆ نوێژکردن، که چی ئافره ته کانیان پوتن و جوانی و رازاوه یی یان بۆ خه لکی ده خه نه رو، قژیان له سه ر سه ریان کۆده که نه وه وهک پشتی حوشت، که ئیستا نه مه باوه.

نهم فەرموده یه گله یی و گازانده یه بۆ نه وه ده وله مه ندانه ی، که که سایه تیان له ده ست داوه و ده سه لاتیان نه ماوه، نوێژه کان نه نجام ده دن، که چی

(۱) رواه ابن حبان والحاكم حديث صحيح.

تافردتہ کانیان لہ ریگا بہ پوشتہیی و بہ روتی دہرؤن بہ پتوہ. گہنج و لاوان
 توشی فیتنہ دہ کهن و، ٹومہت و نیشتمانہ کہیان توشی کارہ ناشیرین و
 خرابہ کان و فیتنہییہ کان دہ کهن.

ئیسلام به پهروهردهی بههیز ئافرهت پهروهرده دهکات

له سیره ی نین هشام هاتوه: ((توم سهعدی کچی سهعدی کوری ره بیع گوتویه تی: توم عه ماره هاته لامو پیم گوت: پوری (خوشکی دایکی) باسی حالی خۆتم له جهنگی ئو خود بو بکه.

ئه ویش گوتی: له به یانیه وه ده رجوم کونده ئاو یتکم پی بو ده مروانیه پیوان جهنگیان ده کرد، جا چومه لای پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ که له ناو هاو ده له کانی بو، ئه و کاته هیژو سه رکه وتن به ده دست مسولمانان بو، کاتیک مسولمانان به زین، پالدا به لای پیغه مبه ر خواو ده دستم کرد به جهنگ کردن، شمشیرم له سه ر پیغه مبه ر لاده دا، تیرم ده هاویش هه تا ئه و کاته ی، که بریندار بوم. توم سه عد گوتی: برینتکی وشکم له سه ر شانی بینی، گوتم کئ برینداری کردی؟

گوتی: ابن قمشة، خوی گه وده زه بونی بکات. له و کاته ی، که خه لک پشتیان له پیغه مبه ری خوا کرد، هاته پیشه وه ده یگوت: محمدم پیشان بدن له کوئی به، رزگار نه بم گه رزگاری بی، من و موضعه بی کوری عومه یرو چند که سیکتی تر، که له گه ل پیغه مبه ری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بوین و به ره نگاری بوینه وه، جا لئی دام، منیش چند جار یتکم لئ دا به لام نه م دوژمنی خوی به دو کراسی ناسینی له به ربو.

((ئه بو موسای ئه شعهری-هاو ده لئ به ریژی پیغه مبه ر- فه رمانی به کچه کانی کرد، که به دهستی خۆیان قوریانی سه ر بپرئو قاچیان بخه نه

سەر قوربانیه که و الله اکبرو بسم الله بلین)) (۱).

ئین هشام گوتویه تی: ئین ئیسحاق گوتویه تی.. صفیه ی کچی
عبدالطلب له ناو قه لای حهسانی کوری سابت بو - حهسان نه خوش
کهوت - صفیه گوتی: بیاویکی جولہ که به دهوری قه لاکه دهسورایه وه،
نه وکاته به نو قوره یظه جهنگیان له گه ل پتغه مبه ره به بو، پتغه مبه ره
هاوه له کانی له ئیمه دوربون که سیک نه بو، که بیت لیمان لادات، چونکه
نه وان سهرقالی دورمن بونو بواری هاتنیان نه بو بو لامان بین.

ده لئی گوتم: حهسان! ده بینی نهو جولہ که یه دهوری قه لاکه ده دات، به
خوا دلنیا نیمو نه مین نیم لسی له دواوه جولہ که بینیت و بمانگرن، نه وه
پتغه مبه ره ی خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ و هاوه له کانی سهرقالن برۆ بیکورده!

حهسانیش عوزری هینایه وه به وه ی، که نه خوشه ناتوانی. پاشان صفیه
گوتی: جا کاتیک نه مه ی گوت، خۆم توند کردو شیشه یه کی ناسنم
هه لگرت، پاشان له قه لاکه وه بۆی دابه زیمو به شیشه که لییم داو
کوشتم!...

(به کورتی و که مینک دهسکاریه وه).

سوربونی ئافرهت له سهەر زانباری و پاداشت وه گرتن

پینغه مبهەر ﷺ ده فرموی: ((نعم نساء الأنصار لم يمنعهن الحياء في أن يتفقهن في الدين))^(۱)، واته: باشترین ئافرهت، ئافرهته نه نصاریه کائن، شهرم کردنیان نه بوته هوی نه وهی له ئایین شارهزا نه بن.

(۱) رواه البخاري.

سیفہتی نافرہتی سہر کردہ کان

خوای گہورہ دہ فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكُمْ إِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنْتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُمْ وَأَسْرَحْكُمْ سَرَاحًا جَمِيلًا، وَإِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالذَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُمْ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ (الأحزاب: ۲۸-۲۹)، واتہ: نہی پیغمبر ﷺ بہ خیزانہ کانت بلخی، گہر ژبانی دنیاو رازا وہی و جوانی دنیا تان دہوی، و ہرن با مافہ کانی خواتان تان بدہمی و بہ چاکی و بہ بی زہرہ رو زیان، تہ لاقتان دہ دہم و دہستان لی بہرہ دہم. گہر نیوہ خواو پیغمبرہری خواو دواروژتان دہوی، ئەوا خوای گہورہ بۆ ہەر یہ کیک لہ نیوہ، گہر کردہوی باش بکا، پاداشتیکی گہورہی نامادہ کردہ.

لہ ہمان سورہ تدا دہ فرموی: ﴿يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُمُ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا، وَمَنْ يَقْتُلْ مِنْكُمْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعَمَلْ صَالِحًا نُؤْتِهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا﴾ (الأحزاب: ۳۰-۳۱)، واتہ: نہی نافرہ تانی پیغمبر ﷺ: ہەر یہ کیک لہ نیوہ تاوانیکی گہورہ بہ ناشکرا بکات، ئەوا نازارو ئەشکہنجہی دو ہیئندہ نہ درئ، تہودش لہ لای خوا ناسانہ. ہەر یہ کیک لہ نیوہ بہرہ دوام بی لہ سہر گوپرا یہ لی و فرمانبہری خواو پیغمبرہری خواو کردہوی باش بکات، ئەوا پاداشتی دو ہیئندہ دہ دہینہوہو و رزق و رزوی یہ کی زوری بۆ نامادہ کراوہ.

هروه‌ها خودا ده‌فرموی: ﴿يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنَّ أَتَقِيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾ (الاحزاب: ۳۲)، واته: نهی نافرته‌تانی پیغهمبهر، هروه‌ها نهو ته‌وجیهه خیرانی مسولمانه‌کانیش ده‌گریته‌وه، نیوه وهک نافرته‌تانی تری بیگانوه دور له نیسلام نین گهر قسه‌تان له‌گهل پی‌اوان کرد، نه‌وا با قسه‌کانتان نه‌رمی و ناسکی و نازی تیدا نه‌بی، چونکه له‌وانه‌یه نه‌و پی‌اوه دل و نیازی پیسو و خراب بی به‌رامبهر به نافرته‌تو، مه‌یلی به‌لاتانه‌وه بی. قسه‌ی وا بکه‌ن به جوریک، که نه زور رهق بی‌و، نه زور نه‌رم و نیانی و ناسک بی.

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ (الاحزاب: ۳۳)، واته: نهی نافرته‌تو مسولمانه‌کان! به‌بی پی‌ویستی له مال مه‌چنه ده‌ره‌وه.

نین کثیر ده‌لی: واته خو‌تان به مال‌ه‌وه بگرن و به‌بی پی‌ویستی مه‌چنه ده‌ره‌وه. ده‌لی: لهو شتانه‌ی که پی‌ویستی شهرعین، نو‌یزکردن له مزگه‌وته. له ری‌وایه‌تیکی تردا (و بی‌وهن خیرهن) واته: مال بو نافرته‌تو باشتره، که تی‌ایا بی‌نیته‌وه چونکه ده‌توانی زانیاری به‌سود وه‌رگری، وهک قورنانو فه‌رموده‌کانی پیغهمبهر و بن‌چینه‌کانی په‌روه‌ده‌ی نیسلامی، تا نه‌وه‌یه‌کی گه‌وره و به‌رز به‌دی به‌یتی.

خوای گه‌وره له‌م‌نایه‌ته‌دا ده‌فرموی: نافرته‌تان رازاوه‌یی و جوانی خو‌یان به‌دی‌ار نه‌خن، وهک که نافرته‌تانی سه‌رده‌می نه‌فامی یه‌که‌م خو‌یان

به ده رده خست، نویژ بکن و زه کات بدن گو پرایه لی و به فرمانی خواو پیغه مبر بکن.

هروه ها ده فرموی: ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾ واذكُرْنَ مَا يُتْلَى فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿الاحزاب: ۳۳-۳۴﴾، واته: نهی خیزانه کانی پیغه مبر، به راستی خوای گوره دهیوی پیسی خرابه کاری و تاوانی نه فامیتیان له سهر لابتات، دهیوی به پاک کردنه وهیه کی چاک پاکتان بکاتوه له گونا هو تاوان، نایه ته کانی خوا له ماله کانتان بخویننه وه و باسی بکن و حکمهت و لیزانی به کارینن. خوای گوره به لوتف و ناگاداره به همو شتیک.

خوای مه زن ده فرموی: ﴿ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأةً نُوحٍ وَامْرَأةً لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ﴾ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأةً فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَكُنِّي مِنَ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَكُنِّي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿التحریم: ۱۰-۱۱﴾، واته: خوای گوره نمونهی نافرتهی کافر ده هیئتیه وه، که ژنی نوح و ژنی لوطه، نه دو ژنه له پهنای دو عبیدی من بون له عبده چاکه کان. نه دو نافرته ناپاکی کوفرو دژایه تی میرده کانیان ده کرد، جا میرده کانیان نه یانتوانی هیچ شتیکیان بو بکن له لای خواو، پی بیان گوترا هه ردو کتان بچنه نیو ناگر له گهل نه و که سانهی، که ده چنه نیو دوزه خه وه.

هروه ها خوای گوره نمونهی نافرتهی بروادار ده هیئتیه وه که ژنی

فیرعه ونه، که گوتی: خویاه خانویکم له بههشت له لای خوت بۆ دروست بکهو له فیرعه ونو و کرده وه که ی رزگارم بکه.

له ته فسیری (ابن الجوزی) دا ده لئی: له وشه ی (وعمله) دوو قسه هه یه: یه کیکیان: واته له جوتبون له گه لیدا!! قسه ی دوه میش: واته: له شیرک و کوفری فیرعه ون!! هه روا له قهومی سته مکاران رزگارم بکه.

((لما نزل الوحي على رسول الله ﷺ في غار حراء رجوع يرجع فؤاده حتى دخل على خديجة بنت خويلد فقال: زملوني! زملوني! فرملوه حتى ذهب عنه الروع، ثم قال لخديجة: أي خديجة! مالي؟! وأخبرها الخبر، ثم قال لقد خشيتُ على نفسي.

قالت خديجة (تشجعه وتطمئنه): كلا! أبشر فوالله لا يُخزيك الله أبداً! إنك لتصلُ الرَّحِمَ، وتصدُقَ الحديثَ، وتحملُ الكُلَّ وتكسبُ المعدومَ، وتقري الضيفَ، وتعين على نوائب الحقِّ))^(۱)، واته: لهو کاته ی سروش (وحی) له نه شکه وتی (هه را) بۆ سه ر پیغه مبه ر ﷺ دابه زی یه کسه ر پیغه مبه ر به دلئیکی له رزیو بۆ لای خه دیجه ی خیزانی گه رایه وه ماله وه، فه رموی: دام پۆشن دام پۆشن. جا دایانپۆشت تا نه و ترسه له دلئی دا نه ما. پاشان به خه دیجه ی فه رمو: خه دیجه! ده زانی چیمه؟!

جا روداوه که ی بۆ گیت رایه وه. پاشان فه رموی له خۆم ترسام، که شتیکم توش بیی، وه ک بلئی جنۆکه ده ستیان لئی وه شان دبئی.

خه دیجه ش بۆ دلنه وایی کردنی و هاندانی گوتی: نه خیر! مژده ت لئی بی، به خوا هه رگیز خوی گه وره تو ریسواو زه بون ناکات! چونکه تو سیله ی

رەحم بە جی دەهینی و راستگۆی له قسه کردندا، بارگرانایی خەلك هەلده گری، یارمەتی نەبو دەدهی و پیزی میوان دەگری، پشتگیری حق دەکەمی^(۱).

((هاجت في نفوس المسلمين خيبة الأمل، وعراهم وجومٌ ثقيل
للأتفاق الذي تم بين الرسول والمشرکين في صلح حادثة الحديبية
المذكورة في السيرة النبوية، فلما فرغ الرسول من قضية الكتاب قال
لأصحابه: قوموا فانحروا ثم احلقوا- ليتحللوا من عمرتهم ويعودوا الى

۱) خاتو خەدیجە نەم هەلۆیستەمی چەند گەرەو بەرزە، نەک هەر ئەم هەلۆیستە، بەلکە
گشت هەلۆیستەکانی له گەڵ پیغەمبەر ﷺ بەرزو گەرەو بو، کەوا خۆراگرو قوربانیدەر
هاندەری پیغەمبەر بو، بە وێنەمی خاتو خەدیجە، پیاو سەرفرازی و گەرەویی بە دەست
دینیی، بە بۆنەمی قسه کردنان دەربارەمی سەرۆک و سەرکرده کان، کاتیی کە لەلای زۆری
نافرەتەکانان باس دەکرین، بە داخەو یە کسەر پارەمی زۆرو ناو شوڤرت و خۆشگوزەرانیی
خزمەتکاری زۆرو زیوو جل و بەرگی نوویی دیتە خەیاڵ، ئەم هەمو گەرەویی و کەش و
فشە چیه، له راستیدا بە زۆری بە دزی و ناپاکی بە دەست هینراوە، گەرەویی راستەقینە،
خەباتکردن لە پینتاو خواو، چاکسازی و نوێخوازی بە قوربانیدان و نازایەتیەو، روپەرپوونەوی
کارەسات و ناخۆشیەکانو، خۆراگرتن لە بەردەم قسەو قسەلۆک و نازاردانی نەفام و گەمژە
گیژاڤە، گەرەویی راستەقینە خۆراگرتن لە بەردەم چەوسانەو و ئەشکەنجەدانی سەتەمکارو
زالمەنە، وتەیهە کە هیە دەلن: له دواي هەر پیاویکی گەرەو ژنیکی گەرەو هیە، بە راستی
ئەم قسەیه راستە، چونکە ژن هانی پیاو دەدات و کارە ئەستەم و کۆسپەکانی لە بەردەم
سوک دەکاتو، له هەمو باریکەو هینمی دەکاتەو، له بەرامبەریشدا دەکرئ و راستە
بلین هەر پیاویکی فاشیل و سەرئەکەوتو، ژنیکی له دواو هیە... ژنیکی نەفام و نەزان، یان
ژنیکی خۆیندەواری بەدەرەفتار، گەر له کۆندا کارەسات و بەلا بە هۆی نەفامی ژن بوئی،
ئەوا نیستا بە هۆی ژنی خۆیندەواریەو، کە بە لاری زانستی وەرگرتو، گەر له
سەر دەمەکانی دواکەوتو ژن خورافات و شتی و هەمو خەیاڵ له مێشکی چەسپی بو، نەمەرۆ
ژنی خۆیندەوار له خۆبایی و نەفامیی ناویتیەو، توشی دلەراوکی و مژدە و مژدە کاری
جل و بەرگ و رِق و قینە هەلگرتن، دەرەق بە هەمو دابو نەریتە رەسەنەکانی ئیسلامی
بو، وەک بلیی دەیهەری بییتە پارچە کانتزایەک لەناو رۆژئاوا بتویتیەو.

المدينة- فلم یقم منهم رجلاً! حتی قالها ثلاث مرات!
 فلما لم یقم منهم أحد، دخل علی زوجته أم سلمة، فذكر لها ما لقي
 من الناس، فقالت أم سلمة! یا رسول الله أتحب ذلك، أخرج، ثم لا
 تکلم أحداً منهم كلمةً حتی تنحر بُدُنک - أي ضحیتک - وتدعوا
 حالک فیحلقک، فخرج فلم یکلم أحداً منهم حتی فعل ذلك، فلما
 رأى المسلمون ما صنع النبى، قاموا - عجلین - ینحرون هدیهم
 ویحلقون))^(۱)، واته: لهو کاتهى ریکه وتنه کهى نیوان پیغه مبهرو
 موشریکه کان له ریکه وتنى حوده بیبه نه نجام درا، که له ژیانامه
 پیغه مبهر باس کراوه، مسولمانه کان دلیان زور پیى گران بو و پییان
 ناخوش بو. کاتیک پیغه مبهر له نوینى ریکه وتنه که ته واو بو، به
 هاوه له کانى فهرمو: هه لسن قوربانیه کانتان سهر برن و سهر تان بتاشن -
 نه مەش بۆ تهوه بو تا عومره نه کهن و بگه رینه وه بۆ مه دینه - به لام کهس
 به قسه ی پیغه مبهرى نه کردو هه لنهستان بۆ نه نجامدانى تهو کاره! تا
 پیغه مبهر سى جار نه م قسه یه ی دوباره کرده وه.

جا که کهس هه لنهستا، پیغه مبهر چوه لای نوم سلمه ی خیزانى و
 روداوه کهى بۆ گیزایه وه، که له گه ل خه لکه که چى رویداوه، نوم سلمه گوتى:
 نه ی پیغه مبهرى خوا پیت خو شه نه م کاره پهیره و بکرى، تۆ بچۆ بۆ
 دهره وه و قسه له گه ل کهس مه که، تا قوربانى یه کهت سهر دهرى و
 سهر تاشه کهت بانگ بکه سهرت بتاشى. پیغه مبهر ﷺ به قسه ی نوم
 سه له مه ی کردو چى پی گوترا ته وه ی نه نجامدا. که مسولمانه کان بینى یان
 وا پیغه مبهر قوربانى یه کهى خۆى سهر دهرى و سهرى ده تاشى، نه وانیش

(۱) رواه البخاري بنحوه.

به په له ههستان قوربانی یه که یان سه بربری و سه ریان تاشی...^(۱)
 له کتیبی (الأستیعاب) ی ابن عبدالبر (۱۸۲۷/۴) دا هاتوه که شهوه
 کورته که یه تی و ده لئی: له جهنگی قادسیه دا خه نساو چوار کوره که ی
 ناماده ی جهنگه که بون. شهوی ده ستپن کردنی پیکدادان، هه ر چوار
 کوره که ی کۆ کرده وه و پئی گوتن^(۲): کوره کانم! نیوه به ملکه چی یه وه

(۱) نهم فرموده راست (صحیح) ه له کوئ، که پیغه مبه ر به ره نی خیزانه که ی کرد، له گه ل
 نه و فرموده هه لبه ستراوانه ی، که هیچ راستی یه کی نیه، وه ک (شاورهن و خالفهن)
 واته: پرس و را به ژنان بکه ن، به لام به قسه یان مه که ن. (شهوه قسه ی پیغه مبه ر نیه).
 ههروه ها (طاعة المرأة ندامة) واته: به قسه کردن و به فرمان کردنی ژن په شیمانی یه.
 ههروه ها چنده ها فرموده ی هه لبه ستراوی تر، که پیغه مبه ر نه یه فرموه. به لکو به
 زمانی پیغه مبه ر گوتراوه، که دوژمنانی نیسلام کردویانه وه سیله یه ک، تا نافرته هان
 بدن دژی دینه که ی بوه ستی!

(۲) شه مه ش نمونه یه کی تری ژبانی نافرته تیکی صحابی یه تیکۆ شهرو مواهیده کانه باسی
 ده که ی ن، تا وه کو بیته په ندو نامۆژگاری بۆ نافرته ی سه ر کرده کافان: شه سمای کچی
 نه بویه کر یه کیکه له وه که سانه ی، که له سه ره تاوه مسولمان بو، باوکی له میانه ی
 کۆچ کردنی له گه ل پیغه مبه ری خوا ﷺ به نه ینی بۆ مه دینه بۆ مه ترسیترین کاری
 هه لبه ژارد، شه سماء روژنکی گرنکی تیدا بینی، که وا خواردن و ناوی بۆ پیغه مبه رو
 هاوه له که ی ده برد، له کاتی خۆشاردنه وه یان له شه شکه وته که دا، نه ینی هه لو یستی
 سه ر کرده ی قوره یشی یه کانی بۆ ده هینان، که به نیازی کورشتیان به دوا یاندا بون.

جارتک نه و سه ر کردانه، پاش ده رچونی باوکی له گه ل پیغه مبه ر له مه که هاتن
 پرساریان ده رباره ی باوکی له کرد، گوتی: نازام! جا نه بوجهل زلله یه کی له دا، که
 گواره که ی له گوئ که وت، شه سماء له سه ر نهم نازاره له پیناوی خوا دا نارامی گرت...
 به راستی میژو هه لو یسته ترسناکه که ی تۆمار کرده، که له ژبانی دایکان نمونه ی نیه،
 شه ویش شه ویه کاتیک عبدالله ی کوری، که ده کاته عبدالله ی کوری زبیر هاته لای، له
 میانه ی شوپشه که ی له دژی شه مویه کان له حجاز نه وانیه که حه حاج به سوپایه کی
 گهروه ه ناردی بۆ جهنگ کردنی، جا چه لای شه سمای دایکی پاش شه وه ی لایه نگره کانی
 دوا ی جهنگنکی تالۆ درتۆخایه ن وازیان له هینا بو راویژی به دایکی کردو پینی گوت:

مسولمان بون به ويستی خۆتان كۆچتان كردوه. ئىئوه كورانى يهك پىاون. وهك كه كورانى يهك ئافرهتن، باوكتان ناپاكي نه كردوه و نه خاليشتان شتيكى وای كردوه، مايه‌ی ريسوايى بيت. ناوبانگتان ناشيرين نه‌بووه و په‌چه‌له‌ كيشتان نه‌گۆراوه.

جا خه‌نسا ئايه‌ته‌كاني خواي بۆ خويندنه‌وه، كه باسي به‌ئيني پاداشت دانه‌وه بۆ نه‌و كه‌سانه‌ی، كه خۆ راگرو ئارامگرن له‌ سه‌نگه‌رى جه‌نگ دا،

نه‌ی دايه‌گيان! خه‌لك ريسوايان كردم ته‌نانه‌ت كوروه نه‌هله‌كه‌شم، چه‌ند كه‌سانتيكى كه‌مم له‌گه‌ل ماوه، كه نه‌وانيش تراناي يهك كاتژمير به‌رگري يان هه‌يه، نه‌وه‌ی له‌ دنيا دا هه‌يه گه‌ر به‌ويئ نه‌مه‌ويه‌كان ده‌مه‌نه‌ئ تۆ رات چي‌يه؟
 نه‌ساي دايكي گوتي: به‌ خوا كوربه‌كه‌م تۆ خۆت باشر ده‌زاني، گه‌ر ده‌زاني تۆ له‌و بانگه‌وازه‌ی كه‌ بۆي ده‌كه‌يت له‌سه‌ر حه‌قي، نه‌وا به‌رده‌وام به‌، هاوړيكانيشته‌ له‌سه‌رى كوژراون... گه‌ر تۆش دنيا ويستی، نه‌وا تۆ خراپه‌ترين به‌نده‌ی! خۆت به‌ هيلاك برده‌وه، نه‌وانه‌ش له‌گه‌لتن به‌ هيلاكه‌ت داون! گه‌ر گوتت له‌سه‌ر حه‌ق بوم، نه‌مه‌يان نه‌ كرده‌وه‌ی شوڤشگيترانه وه نه‌ نه‌هلي دينه‌! له‌ دنيا چه‌ندت ماوه بۆي؟! كوشتا باشته‌، به‌ خوا به‌ شمشير ليت بدرئ له‌ حاله‌تي سه‌ره‌ره‌زي و به‌ غيره‌تي به‌ لامه‌وه باشته‌ له‌ ليداني قامچي له‌ حاله‌تي زه‌بونيدا.

گوتي ده‌ترسم كه منيان كوشت له‌شم بشيوتين و نه‌تكم بكن!
 دايكي گوتي: كوربه‌كه‌م! مه‌ر كه‌ سه‌ره‌را به‌ كه‌ولن كردني زياني پي ناگات!
 جا عبدالله چو بۆ جه‌نگ و جه‌نگي كرد، تا كوژرا، و پاش چه‌ند روژتيك دايكيشي مرد.
 دايك ده‌بيت ناوا بيت!

نه‌مه‌ ده‌لتم له‌ كاتيكدان كه ده‌زانم عبدالله‌ی كورپ زويير ره‌حه‌ته‌تي خواي لسي‌پي بۆ جه‌نگ كردني له‌ دژي به‌ني ئومه‌يه ئيجته‌هادي كردبو، وه پاداشته‌تي موچه‌هيدى بۆ هه‌يه. به‌لام ناي له‌مه‌دا پينكارويه‌تي؟ گومان نابم: والله اعلم.

نوسه‌ر ده‌لتي بروانه ته‌حقيه‌كه‌م له‌سه‌ر كتيبي (العواصم من القواصم) كه كتيبيكه شايسته‌ي نه‌ويه له‌ هه‌مو ماليكي مسولمان هه‌بيت، كه به‌دروڤ خه‌ره‌وه‌ي نه‌و درۆيانه‌يه، كه ده‌ره‌به‌ه‌ي هاره‌له به‌رپه‌زه‌كان گوتراوه!

پیی گوتن: خوا پشتیوان بی گهر بهیانی داهات و ساغ و سه لامهت بون،
یه کسه برۆن بۆ کوشتنی دوژمنه که تان به چاویکی کراوده. کاتیک توشی
شهر بون خو گورج و گۆل بکهن و، تهیه موم بکهن سه رکهوتو دهب و ده گنه
به هشت، له لانهی ههتا ههتایی ریتان لسی ده گیرئ.

کاتی بهیانیان به سه داهات، چونه شوینی خویانه وه و ده ستیان کرد به
جنگ کردن، تا هه چواریان شهید کران. کاتیک ههوالی شهید بونیان
به خه نسای دایکیان درا، خه نسای گوتی: سوپاس بۆ نه و خویایه، که به
هوی شهید بونیانه وه منی بهرزو گوره کرد، داوا له خویای خۆم ده کهم
له گه ل نهوان دا، له به هشت کۆم بکاته وه.

سهرپه رشتیاری (قوامه) ی پیاو به سهر ئافرته

خوای گه و ره ده فهرمویت: ﴿الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ﴾ (النساء - ۳۴)، واته: پیاوان به سهر ژناندا ده سه لاتیان هه یه و سهرپه رشتیاریان به سهر یاندا، که خوا هیندیکی له هیندی هیژا تر به دی هیناوه، دیاره پیاوان نه رکی به ری چونی مالیان له سهر شانه^(۱).

۱) وا به باش زانرا هندی به وردی باسی سهرپه رشتیاریه تی پیاو به سهر ئافرهت بکری، چونکه شاره زابون و پیژانی سهرپه رشتیاری دان به پیاو، زۆریه ی زۆری گروگرتی نیوان پیاو و ژن چاره سهر ده کات، هندی پیاو نه و سهرپه رشتیاری به (القوامه) به وه تیگه یشتوه، که ده بی پیاو سالاری و کوخایی و ده سه لات نواندن به ری خو کردن و چا سورکردنه وه خو به گه و ره زانی به سهر ژنه که یدا به پیستی، به مجۆزه تیگه یشتنه هه له و خراپه ره فتار ده کهن. به هه مان شیوه هندی ژنیش بی ناگاو ناشاره زایانه، سه بارهت به مافی سهرپه رشتیاریه تی پیاو هیچ حسابیک بو میرده که ی ناکات، نه وه ش ده بیته هوی نانه وه ی ناژاوه و ناکوکی و دژایه تی و لیک جیا بونه وه...

گه هر یه کیک له پیاو و ژن، سنوو ماف و نه رکه کانی یه کتری بزنان نه و کاته به به ختیاوی و ناسوده بی و به بی ناژاوه و ناکوکی، ژیان ده بده نه سهر.

زانایه کی کۆمه لئاسی گوتویه تی:

ژیانی ژن و میرده ای ته به نۆتۆمبیلک ده چی که دوو کهس تییدا سهر نشین و یه ک نامانجیان هه یه: هر ده بی یه کتکیان سوکانی نۆتۆمبیله که بگریته ده ست، خو نا کری هه ردوکیان پیکه وه لی بی بخورن.

جا گه پیاو نه م نه رک ی گرتنه نه ستۆ - که نه مه ش باری سروشتیه - ژن ده توانی به رژی سروشتی خوی هه لستی، له بلا و کردنه وه ی متمانه به خو بونی میرده که ی و هاندانی که مکرده نه وه ی بارگانی ژیان، به لام گه ژن نه رکی سهرپه رشتیاری ته گرتنه نه ستۆ، نه و پیاو هه لو یستی ره خنه گری و سه یرکردن و ره ده گری، جا نه و کاته هینده ی بی ناچی له بهر

بارگرانی ژيان، که به تنها خوی پوی هلدستت ببنی هاندان، میشکی توشی داروخان دهیی و داده رمی.

خوای گهوره دده فرموی: ﴿الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ﴾ (النساء - ۳۴)، واته: پیوان سهریه رشتیار ترن به سهر نافرتهان بؤ بهر یوه بردنی کاروباری خیزان، به وهی که خوای گهوره به چند شتیک به سهر یه کتری دا فزلو چاکه ی پی به خشین، که پیوا توانای نامادهیی جی به جی کردنی کاروباری قورس و گرنگیان ههیه. ههروه ها پیوا سهریه رشتیاره به سهر نافرته، چونکه نه فقهو پاره پیدا کردن و مندال به ختو کردن له سهر پیواه له و مالهی که ههیه تی. نم نایته پیروزه نامازه بؤ یاسایه که یاسا نه گزوه کانی خوای گهوره ده کات، که سهریه رشتیاری پیواه به سهر ژن. خوای په خشنده که به مجوره باسی پیواده کات له بهر دو هوئی رونو دیار:

یه که میان: نه ویه خوای بالا سروشتی پیاری وا دروست کرده، که جیوازی له گهل سروشتی نافرته ههیی. نافرته فزلو چاکه و گهوره یی ههیه به رامبر به پیوا، له بهر یوه بردنی کاروباری ناو مالوه و په روه رده کردن مندالان و هلسان به کاره پیویستی یه کانیان، که له سهر نه و سوزو نه رم و نیانه دروست بوه. جهسته ی نافرته به شیوه کی لاواز دروست بوه له روی نه ندامه کانی جهسته یدا، وه لاوازی کونه ندامی ده ماره کان، که به هوئی نازاره کانی سک پری و مندال بونه وه (ههست کردن به شت) کهم ده بیته وه و ای لیده کات له هه مان کاتدا له وانیه دو چاری نه خویشی بیی و زو هه لچی و توره بیی، که کار ده کاته سهر سه لامه تی ته قدیرو دروستی تیگه یشتن. نافرته توانای له پیوا که متره له سهر ربه ربه یونه وه ی نه بونی و نه داری و خوگرتن له بهر ده کوسپو ته گهره کانی ژیان. به لام پیوا فزلو چاکه ی به سهر نافرته وه ههیه، که له پیشه وه باسکرا.

پیوا هیزو جهسته ی له شی پته و ترو بیرو فیکری تیژترو، ته قدیر کردن شتی له لا باشتره، له بهر نه وه پیوا داده نری بؤ هه ولو و تیگوشان و چاره سهر کردن جیوازی و دزایه تی کردن، هه ولو دان بؤ نان پیدا کردن بؤ گوزه رانی خیزانی. ههروه ها توانای پاراستنی قهواره ی خیزان و دور خستنه وه یان له مه ترسیدا ههیه.

هوئی دوهم: کاتیک نم سهریه رشتیاری یه دراوته پیوا، که ده بیی پیوا نان پیدا بکات و خیزانه که ی به ختو بکات، نه مه نه وه ناگه یه تی له بواره کانی دین و دنیا دا پیوا

باشتره له ژن. بعلکو خوی گه وره همدروکیانی له کردهوی چاک دا ودهک یسک داناون، ودهک دهنرموی: ﴿فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ﴾ (آل عمران- ۱۹۵)، واته: پهروهردگار وهلامی دانوهه، که من کردهوی هیچ کامیکتان له نیتر یان له من وون ناکم، همدیکتان له هندیک. ههروهه خوی بالا دهنرموی: ﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ (البقره- ۲۲۸)، واته: نافرهت چیان لهسهره، که مافی پیاو بهجی بهینن، به ههمان شیوه نهوانیش مافیان ههیهو بهشیان ههیه بهسهر پیاو له چاکه دا. پیاریش پلهیهکی بهسهر نافرهتانهوه ههیه له بهر نهوهی زیاتر ماندوترو ههولزو کوشش تروه، نان پهیدا دهکات.

نهم سهرهبرشتیاری (قوامه)یه قاعیدهیهکی ریکخستنه، که پیوتستی به نهندازیاری کومدلگهو جیگیری بارودوخه له ژیانی دنیا دا، ژیانیش بن زیان نابی، گهر پیوهه پابه ند نه بییت. که به قیوامه ی سهرداره کانو نه میره کان دهجیت. (له کتیبی حصوننا مهددة من داخلها، نوسره که ی دکتور محمد محمد حسین لاپه ره ۱۳۹-۱۴۲ به کورتی گواستراوه تهوه).

قِوَامَةُ يَهْ كَهَمْ دَاوَا كِرْدَنِي يَهْ كَسَانِي يَهْ

بؤجی نیسلام سهرهبرشتیاری خیزان ده داته پیاو، لهو کاته ی قورشان دهنرموی: ﴿الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ﴾، وهلامه که ی نهوهیه: نیسلام لهم بابه ته دا، شتیکی نویی فهرز نه کردوهو شتیکی هؤگری نه گؤریوه.

سروشتی نافرهت ههر له سهره تای میژوه نهوه بوه، که له ته نیش پیاو نه بی، ههست به هیمنی و ناسایش ناکات، ههردهم پاراستنی خؤی و پاراستنی منداله کان ده خاته سهر نهستوی پیاو، ههولتی تیکوشان و کوشش و هه لگرتنی بارگرانابی بؤ پیاو بهجی دیلی، هه تاکو نیستاش نافرهت ههر نه موی له پیاو ده ویست، چونکه سروشتی شته کان بهم شیوهیه... پیاو به جهسته به هیژو ماسولکه به هیژی دروست کراوه، تاوه کو زالای بی بهسهر هه مو کاره زه جهسته و ناخوشه کان، نافره تیش به جهسته لاوازو ههست ناسکو

خونہ گری دروست کراوه. کہواتہ نیسلام گوناھی چیه لهوکاتہی دان به واقع دابنی و،
 حقیقت بیئته کایهوه و دابنی، کہ پیوان سهرپرشتیار ترن بهسر نافرہ تانهوه؟

نایا لهم سهردهمہی نیستادا، نافرہت دهیوئی نهو بیئته سهرپرشتیار..!
 سهرپرشتیاری (القوامه) مانای بهرپرسی یهتی به، ماناکہی زال بونه بهسر ههلگرتنی
 زہجت و هستان به شرکی بارگرانی، بهراستی نهمه ته کلیفہ نهک بهرزدانان و
 گهورایهتی.

سهماکهرانی نافرہت دهلین سهرپرشتیاری پیوا بهسر نافرہت کاتیک بو، کہ پیوا له
 بهرهم هیناندا دهسلاتدار بو، کہ به کہسابهته کهیوه ستهمی دهکرد، بهلام نیستا
 نافرہت خوئی شت بهدهست دینی و وهک پیوا بهرهم دینی، هیچ مانایهکی نی به پیوا
 سهرپرشتیاری بیئ.

بهلام واقعی جیهانی رۆژناوا نهم گومانہی بهدرؤخستهوه، نافرہت لهوئی کاری کردو
 شتی بهرهم هیناو سهربهخو بو، بهلام له گهل نهوهشدا پیویستی به ذاتی پیوا و
 سهرپرشتیاری یهته کهی ههیه، کار دهکات لهسر نهوهی، کہ بیئتهوه ژیر نه
 سهرپرشتیاری به، له ژیر سیبهری پیوا نه بیئ ههست به دلنیایی و ناسایش ناکات..
 بهراستی خوی گهوره راستی فہرموو درؤژنان درؤیان کرد.

(الاسلام و المشکلة الجنسية ۱۹۶-۱۹۸)

مه ترسی کاته کانی دهست به تالی (۱)

خوای گه وړه ده فهرموئ: ﴿فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ﴾ (الانشراح- ۷)، واته: که له کاریک بویته ووه خوټ ماندو بکه به خه ریک بون به کاریکی تره ووه.

(۱) کاتی به تال چمن ترسناکه، شاعیریش گوتویه تی:

إن الشباب و الفراغ و الجد مفسدة للمرء أي مفسده!

زوربهی سه ره تالی داړوخانی خیزان به به سه ربردنې کاته به تاله کانه ووه دروست ده بی، نه ویش به روانینی فلیمه پوت و تاوانکاریه کان، که هر به کیک له ژنو میرد به ره و فجوړ ده بات و، منداله کان فیتری تاوانکاری ده کات!

خیزان نه و کاتانه به شه وانه (سه هرات) ی تیکه لای، که پهی ده لاین: (خیزانی) ده به نه سر، که به راستی پاچی روخینه ری کیانی خیزانه، چند رودای دلته زین له ناکامی نه و سه هراتانه رو ده دات، ته نانه ت بوته مایه ی ژه راوی کردنی میرد، بو نه و دی له گه ل عاشقه که ی رابویری، واته: ها وری خیزان، جا نایا په ند ورده گری!!

یان کات به سه ر بردن له چایخانه کان، له نیتو زریکه ی گه رسونو ژاوه ژاوی زاری طاولو دوکلی نه رگیله و جگه ره ی زیانه خش به ته ندروستی نه و که شه ش، که نایکیشی، به لام له ریگه ی هه ناسه دان و مژینی پیسته ووه زیانی پچ ده گات. یان کات به سه ر بردن له و پیشوازی به پچ ماناو پوچانه ی، که ته نها قسه ی بچ سودو باسی جلو به رگی نافرته تیکه ره کانی بیتگانه ی تیدایه.

له نیتو چایخانه و نه و جوړه مه جلسه بچ هودانه، مندالان په رته وازه ده بن و له جاده و سینه ماکاندا فیتری تاوانکاری و خراپه ده بن. (منکرات الأفراح)

نافرته ی هویشار، نه و نافرته زیره که یه، که به ژیری ته و اوو گیان به رزی خوئی، ماله که ی ده کاته به هه شت، که میرد ده که ی و منداله کانی راده کیشی و وایان لسج ده کات جار ناجار بچن بو ره زو باخه کانی ده ورو به ریان، بو هه لمژینی هه وای پاک و نه نجامدانی هه ندیک و هه رش. هه ووه ها له ماله که یدا په رتو کخانه یه کی جوان و به سود دروست ده کات، بو نه و دی کاته به تاله کانی خیزان به شتی به سودو چاک به نه سه ر.

(کتاب نحو أسرة إسلامية) ی (نوسر)

هدروا ده فرموی: ﴿وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا﴾ (الفرقان- ۷۲)،
 واته: همر که به لای کاری ناله باردا رابوردن، مردانه خوی لی لاده دن.
 پیغه مبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمویه تی: ((دونکم یا بنی ارفدة لتعلم اليهود أن
 فی دیننا فسحة))^(۱)، واته: ئی به نی ئه رفده! ودریگرن با جوله که بزانه
 دینه که مان کراوه بی تیدایه^(۲).

هدروا فرمویه تی: ((کل شیء لیس من ذکر الله فهو لغو ولعب إلا
 أن یكون أربعة: مشی الرجل بین الغرضین وتأدیبه فرسه، وملاعبته
 أهله، وتعلم الرجل السباحة))^(۳)، واته: جگه له چوار شت، گهر یادی
 خوی له گهل نه بی، ئهوا پوچ و بی مانا و بی هوده یه: یه کیک له نیوان دو

(۱) رواه البخاري ومسلم وغيرهما.

(۲) لهو کاتمی حبه شیه کان له روژی جه ژندا له ناو مزگهوت به نیتزه کانیاں یاریان ده کرد،
 پیغه مبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خوی بی فرمون: ((دونکم یا بنی ارفدة لتعلم اليهود أن فی دیننا
 فسحة)).

ئهم فرموده یه له کوئی له بهرامبر ئه و فرموده (ضعیف) و (موضوع) انه می، که
 چونی مندال بۆ مزگهوت حرام ده کات، وه که قسه می مویاحی حرام کرده، تهنانهت
 نه فام و نه زانان، مزگهوت به گرتوخانه دیته پیش چاویان، به لکو ئه مه له گرتوخانه ش
 ناخو شتره، چونکه به ندرکراو له گرتوخانه دا نازادی قسه می بی دراوه.

به راستی بیویسته مزگهوت ه کاغان له ژیر تیشکی فرموده ی یاریکردنی حبه شی یه کان
 له مزگهوتدا هیلنکی نوی بگریته بهر!!

گهر شتیکم به ده ست بایه، له سهر تیشکی ده قی ئهم فرموده یه، له نهومی دوه می
 مزگهوتدا مه له وانگه و یانه می تیرهاویژی و وه رزشه جوړاو جوړه کاتم دروست ده کرد،
 سه ره پای نویتزکردن تیددا، مزگهوتم ده کرده ناوه ندیکی رو شنبیری و کومه لایه تی و
 وه رزشی، که له چهند نهومی ک پیک بیت، نهک یهک نهوم، دیاره که نه مه نه کراوه
 زیاننکی گه وره یه و نیشانه می کهم هوشیاری یه!!

(۳) رواه النسائي (حدیث صحیح).

نیشان بیّ و بروا، یہ کینک مہشق بہ ماینہ کھی بکات، پیاو کہ یاری و دستبازی لہ گہلّ خیزانی دہکات، پیاو خوئی فیّری مہلہوانی بکات۔
 ہدروا دہفہرموی: ((لا تزول قدما عبد يوم القيامة حتى يسأل عن أربع: عن عمره فيما أفناه، وعن جسمه فيما أبلاه، وعن علمه ماذا عمل به، وعن ماله أين أكتسبه، وكيف أنفقہ!))^(۱)، واتہ: لہ روژی قیامت ہردو قاچی عہد تی ناپہری، تاوہ کو چوار پرسیاری لی نہ کری: دہبارہی تہو تہ مہنہی کہ بہ سہری برد، دہبارہی جہستہی، کہ بوچی بہ کاری ہیٹاود، دہبارہی زانیاری یہ کھی، کہ چوّن کاری پیّ کردوہ، دہبارہی مالّو سامانہ کھی لہ کوئی بہ دہست کہوتوہ، چوئی سہرف کردوہ۔

(۱) حدیث صحیح لشواہد۔

پيغهمبهر وهك هاوسه ريكي توند

خوای گهوره به پیغهمبهر ﷺ ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزُوجِكُمْ إِن كُنْتُمْ تُرْذِنُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنْتَهَا فَمَتَّعَلِينَ أُمَّتَكُمْ وَأَسْرَحَكُمْ سَرَّاحًا جَمِيلًا ﴿۲۸﴾ وَإِن كُنْتُمْ تُرْذِنُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالذَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ (الأحزاب: ۲۸-۲۹)، واته: نهی پیغهمبهر! ژنه کانی خوټ بدوینه: نه گهر ژین و خشلی دنیا تان دهوی، دسا ورن تا ههقی خوټان بدهمی و به بی گزنده و به خوټی راهیتان کم. نه گهریش خواو پیغهمبهر و مالی دواړو ژتان گهره که، خودا بو کار چاکه کانتان پاداشی گهوره ی داناوه^(۱).

قهیرانیک له مالی پیغهمبهر ﷺ (۱)

نهم نایه ته ده رباره ی خیزانه کانی پیغهمبهر ﷺ دابه زی، کاتې داوای زیاد کردنی بژیوی (نقغه) بیان لیکرد، نهویش نهیده توانی بویان زیاد بکات، له بهر نهوه ساوهی مانگیتکی ته واو به توندی خوټی لې داپراندن، ننجا خوای گهوره نهو نایه تانه ی بو دابه زاند، که خیزانه کانی پیغهمبهری تیدا سه ریشک کردن، نایا له گهل پیغهمبهر به وجزره ژیانه ده گوزه رینن و نارام ده گرن، همتا خوا دهر و ده کاته وه، یان ده چنه وه لای که سوکاریان... خیزانه کانی پیغهمبهریش خواو پیغهمبهر و رژی دوا یان هه لې بژارد، ژیان یان له گهل پیغهمبهر ﷺ برده سر، بو نهوه ی رژی گرنگیان له دایین کردنی به خته وه ری و دنیایی بو پیغهمبهر به جی بینن و، هاوکاری بن له گه یان دنی نیسلام به خه لکی. روداوه کهش بهم شیویه بو:

موسلیم له کتیبی (صحیح) ی خویدا (۱۱۰۴/۲) گتیاو به تیه وه، جابری کوری عبدالله گوتویه تی: له برده می مالی پیغهمبهر ﷺ، خه لک دانیشتبون، ریگه به هیچیان نه درابو بچنه ژوره وه، نه بویه کر هاتر مزله تی خواست بجیته خزمهت پیغهمبهری

خوای علیه السلام، جا مؤلّه تی پیدراو چوه ژوره وه، پاشان عومر حات و شهویش داواى مؤلّه تی چونه ژوره وهی کرد، مؤلّه ت بهویش درا، جا بینى پیغهمبهر علیه السلام دانیشته وه و خیزانه کانی به کش و مات و بیدهنگی به دهوویه وهن، عومر گوتی: ئیستا قسه یهك ده لیم تا پیغهمبهر پی بکنی! جا گوتی: نهی ۱۹۰، ۱۸۲، ۱۰۱، ۸۳، ۷۳، ۲۳ پیغهمبهری خوا! گهر کچی زهید - ژنی عومر - داواى بژیوم لى بکات له ملی دهدهم... پیغهمبهریش پیکنی و ددانه کانی به ده رکعت، فهرموی: ((نه وه ده یانبینی داواى بژیوم لى ده کهن)). نجا نه بویه کر ههستا ملی عانیشه ی گرت و، عومریش ههستا ملی هه فسه ی گرت، ههردوکیان ده یانگوت: پیغهمبهری خوا که نیه تی، نیوهش داواى بژیوی لى ده کهن؟! پاشان پیغهمبهر ماوه ی مانگیك، یان بیست و نو روز خوی لیان که نارگیر کرد. نجا نه م نایه ته دابه زی: ﴿بَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكُمْ إِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَرِزْقَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمْتَعِكُنَّ وَأَسْرَحِكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿۲۸﴾ وَإِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرِسُولَهُ وَالْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ (الاحزاب - ۲۸، ۲۹).

سهرنجیک له سادهیی ژیانی پیغهمبهر ﷺ

ئین مهسعود دهلی: ((دخلت علی رسول الله ﷺ وقد نام علی حصر، وقد أثر في جنبه فقلت: يا رسول الله لو اتخذنا لك وطاءً، تجعله بينك وبين الحصر، يقيك منه! فقال: ما لي وللدنيا! ما أنا والدنيا إلا كراكب استظل تحت شجرة ثم راح وتركها))^(۱)، واته: چومه خزمهت پیغهمبهری خوا، بینیم له سهر حسیریک خهوتوه، که شوینه واری حسیره که به له شی پیغهمبهره وه دیار بو. ئین مهسعود دهلی گوتم: نهی پیغهمبهری خوا، با شتیک دابنن له نیوان حسیره خوتدا، تا له ره قایی حسیره که بتپاریزی. پیغهمبهر فرموی: چ کارم به دنیا به! من و دنیا وه ریبواریک وایه، له کاتی ماندوبون خوی دهخاته ژیر سیبهری داریک، پاشان دهروات و به جی دهیلی.

نه بو نومامهی نه نصاری گوتویه تی: ((ذکروا عند النبی ﷺ الدنيا فقال: ألا تسمعون؟ ألا تسمعون! إن البذاذة من الإيمان، إن البذاذة من الإيمان!))^(۲)، واته: له لای پیغهمبهر باسی دنیا کرا نه ویش فرموی: نایا گویتان لئی نی به؟! نایا گویتان لئی نی به! خو به کهم گرتن له جل و بهرگ و وازهینان له رازاودی دنیا له باوه ره وه به، خو به کهم گرتن له جل و بهرگ و وازهینان له رازاودی دنیا له باوه ره وه به.

ئین عه بباس گوتویه تی: ((دخل رسول الله ﷺ يوم فتح مكة على أم

(۱) رواه الترمذي و ابن ماجه والحاكم وأحمد في المسند وغيرهم بسند صحيح.

(۲) رواه أحمد في المسند والنسائي حديث صحيح.

هانیه و کان جائعاً فقال لها: أعندك طعام آكله؟ فقالت إن عندي لكسراً يابسة، وإني لأستحي أن أقدمها إليك! فقال: هلميها فكسرهما في ماء، وجاءته بملح، فقال: ما من إدام؟ فقالت: ما عندي إلا شيء من خل! فقال: هلمي. فلما جاءت به صبه على طعامه. فأكل منه، ثم حمد الله وأثنى عليه، ثم قال: نِعَمَ الإدام الخل يا أم هانیه، لا يُقْفِرُ بَيْتَ فِيهِ خَلٌّ))، واته: له روژی رزگار کردنی شاری مه ککه دا پیغه مبهری خوا برسی بو، چوه لای (نوم هانی) و پی پی فرمو: هیچ خوار دنیکت له لا هیه تا بیخوم؟ نوم هانی گوتی: پارچه نانیکی ره قمان هیه، به لام له روم نایی بۆت بینم بیخوی. فرموی: بیهینه، جا نانه که ی له ناو ناودا ورد کردو نوم هانی خویی بۆ هیئا، فرموی: پیخورت له لا نیه؟ نه ویش گوتی: هیچی ترم نیه، ته نها که میک سرکه نه بی. فرموی: بیهینه، که بۆی هیئا سرکه که ی به سر نانه که دا کردو لسی خوارد، پاشان سوپاس و ستایشی خوی گوره ی له سر نه خوار دنه کرد. پاشان فرموی: نوم هانی! باشترین پیخور له گهل خوار دن سرکه یه، هر مالیک سرکه ی تیدا بی نهو ماله بی خوار دن نیه.

نا نه مه بو خوار دن پیغه مبهر عَلَيْهِ السَّلَام له روژیکی ناوا، که روژی رزگار کردنی شاری مه ککه بو، که موشریکه کان له م رزگار کرده دا شکان و به زینیان به سر دا هات.

له راستیدا هیچ شتیکیش نه بو ریگری پیغه مبهر بکات بۆ سه برینی سه ده ها، به لکو هه زاره ها مه ر، که ده عوه تیکی گوره ی پی ساز بدات.

که چی نیستا سه رو که کان بۆ ساده ترین بۆنه (مناسبة) به پاره و سامانی میلله ت، ده عوه ت و ده عوه تکاری شه نجام ده دن، که چی میلله ته که له برسانا هاوار هاواریه تی!

پیویسته ژن له سهر هه ژاریی میږده که ی ئارام بگری

خاتو عایشه به عوروهی گوت: ((یا ابن أخي! إنا كنا ننظر الى الهلال ثم الهلال، ثلاثة أهلة في شهرين، وما أوقدت في آيات رسول الله ناراً! فقلت: يا خالة ما كان عيشكم؟! قالت: الأسودان التمر والماء! أنه كان لرسول الله ﷺ جيران من الأنصار لهم منائح وكانوا يمنحون رسول الله ﷺ من ألبانها فيسقيننا))^(۱)، واته: کوره براهه! له ماوهی سخی مانگ له ماله کانی پیغه مبهری خوا، ناگر بو چیشت لیسان نه کراوه تهوه! عوروه گوتی: پوری خواردنتان چی بو؟! نهویش گوتی: خورماو ناو! به لام نهوه نه بی که پیغه مبهر ﷺ دراوسی به کی نه نصاری هه بو مهریان هه بو ده یاندا بو خواستن (الاستعارة)، تا سود له شیرده که ی ودرگرن. جا له شیری مهردکان به شی پیغه مبهریان نه دا، پیغه مبهریش شیری به نیمه ده دا.

خاتو عایشه گوتیه تی: ((ما شبع آل محمد من خبز الشعير يومين متتابعين حتى قبض))، واته: مالو خیزانی پیغه مبهر، تا نهو کاتهش، که پیغه مبهر گیانی سپارد، دو رۆژ به دوا ی به که له نانی جو تیر نه بون. ((سئل سهل بن سعد: هل أكل النبي النقي؟ فقال: ما رأى رسول الله النقي منذ ابتعثه الله حتى قبضه))^(۲)، واته: پرسیار له سه هلی کوری سه عد کرا: نایا پیغه مبهر نانیک ی وای خواردوه، که نارده که ی شتیکی

(۱) رواه البخاري.

(۲) رواه البخاري.

تری تیا نه بی، واته وهك گه غمی روت بی. گوتی: لهو کاتهی بو به پیغه مبهرو، تا گیان سپاردنی، نانکی ناوای نه بینی.

نه نسی کوری مالک، خزمه تکاری پیغه مبهرو ﷺ گوتیه تی: ((ما أعلم النبي ﷺ رأى رغيفاً مرفقاً حتى لحق بالله! ولا رأى شاة سميماً بعينه قط))^(۱)، واته: نه مزانیوهو نه مبینیوه، پیغه مبهرو ﷺ نانی نه رمی بینیبی و خوار دیتی، تا نه و کاتهی به خوای خوئی گه یشت، هه رودها هه رگیز مه ری سور کراودی نه بینیوهو نه خواردوه.

پیغه مبهرو ﷺ ده یفرمو: ((اللهم اجعل رزق آل محمد كفافاً، وقيل قوتاً))^(۲)، واته: خواجه رزق و رۆزی مائی خیزانه کانی محمد هه ر نه و دنده بی، نه زیاد له پیوستی بی و نه که میش، هه رودها گوتراوه فرمویه تی: خواردنی مائی محمد نه زیادو نه کم بی.

فاطیمه چووه خزمهت پیغه مبهرو ﷺ، تا سکا لای نه وهی له لا بکات، که به هوی ده ستاره وه دهستی تلوقاوه، پیشی گه یشته، که پیغه مبهرو ﷺ کویلهی بو هاتوه، تا کویلهیه کی بداتی نیشی بو بکات، به لام پیغه مبهرو ﷺ له وی نه بو، نه مهی له لای خاتو عانیسه باسکرد، خاتو عانیسه شه نه م هه واله ی به پیغه مبهرو ﷺ را گه یاند. نیمام عه لی ﷺ ده لی: پیغه مبهرو ﷺ هاته مالمان، نیمه ش راکشابوین، جا که هات هه ستاین، پیغه مبهرو ﷺ فرموی: هه لمه ستن هه ر له شوینی خوتان بن، نینجا له نیوان من و فاطیمه دانیشته، هه تا ساردایی پییه کانی له سه ر سکم هه ست پی کرد، پیغه مبهرو ﷺ

(۱) رواه البخاري

(۲) رواه البخاري ومسلم.

فەرمۇى: شىتەكتان لەوہ چاكتەر پىيى بلىتم؟ ئەگەر چۈنە سەر جىنگەى خەوتىو راکشان (۳۳) جار بلىن سبحان الله، (۳۳) جار بلىن الحمد لله، (۳۳) جار بلىن الله اكبر، نا ئەم وىردانە بو ئىوہ لە خزمەتكار باشترە!!

لىرەدا پرسىيارىك لەوانەىە بىكرى و بلىن: باشە بوچى ژيان بەم شىوہ رەق و ھەژارى يە بېرىتە سەر؟ وەلامەكەى ئەوہىە: گەر ئوممەتىك بىھوئى بە نەمرى و سەربەرزى بژى، بىھوئى لاپەرەكانى لە مېژودا پېرشنگدارو روناك بىت، دەبى سەركرەدەكانى ژيانىكى وایان نەبى، كە خەلك برسى بنو خۆشىيان تىر. ئەمە فىرى سەركرەدەكان و لىپرسراوہكان دەكات كە بەرامبەر مال و سامانى گەل، خۆيان پاك رابگرن، كە وا پراھاتون بە ناحەق ئەو مال و سامانەى گەل بچۆن. چۆن دەبى پىتغەمبەر و خىزانەكانى لەوہىپرى خۆشى و تىرى دابن، ھەژارانى مسولمانانىش بە برسى يەتى ژيان بېنە سەر. خۆ پىتغەمبەر دەيتوانى بە ھۆى مالى مسولمانانەوہ لە غەنىمەتدا خۆى دەولەمەند بىكات، بەلام ئەمە سىفەتى پىتغەمبەر نەبو.

دەبا كوئىر بن ئەو سەركرەدەى خۆشى و بەختىارى ژيانىان، لەسەر حىسابى نەبونى و نەدارى و برسى يەتى و خراپى گوزەرانى گەلەكەيان بە دەست دىنن.

ھەرودەھا ئەمجۆرە ژيانەى پىتغەمبەر، مسولمانانى فىرى ژيانى سادەو ساكار كرد، تا دور بن لە زیادەپروئى و دەستبلاوى.

پىتغەمبەر ﷺ زۆر جار، كە دەچوہ مالەوہ داواى خواردننى لە خىزانەكانى دەكرد، گەر خواردننىان نەبوایە پىتغەمبەر دەفىرەمو: من بەرپۆزوم! پۆزوى (تطوع). پۆزوى فەرز دەبى لە پىش فەجرا نىەتى دلى لەگەل دابى.

عومه‌ری کوری خه‌تتاب ره‌زای خوای لئی بی، چوه مائه‌وه داوای له خیزانه‌که‌ی کرد خواردنی بۆ بیئیی، خیزانه‌که‌ی گوتی: هیچ شتی‌کمان نی‌یه ته‌نھا چهند پارچه نانئیکی ره‌ق نه‌بی. جا عومه‌ر که‌می‌ک ناوو سرکه‌ی به‌سه‌ر پارچه نانه‌کاندا کردو خواردی تا تیر بو، پاشان گوتی: ((لا بارک الله بمن ادخله جوفه الی النار))، واته: به‌ره‌که‌تی خوا له‌و که‌سه نه‌بی، که به‌هۆی گه‌ده‌یه‌وه ده‌چیتته ئاگری دۆزه‌خه‌وه. واته: به‌ په‌یدا کردنی پارهی حه‌رام گه‌ده‌ی تیر ده‌کات.

که باسی ژنو می‌ردی ئیسلامی ده‌که‌ین، چه‌نده پیوستیمان به‌وه هه‌یه، که نه‌وه‌ی باسکرا وه‌بیر ژن بیئینه‌وه، که چه‌نده پیوسته ژیانی ساده‌و ساکارو، پلان دانان بۆ به‌رپوه‌بردنی دارایی مال، چونکه زیده‌ره‌وی له خه‌رجکردن بۆته هۆی مال ویرانی خیزان له‌ژیر قه‌رزئیکی زۆره‌وه، که بۆته هۆی جیابونه‌وه‌ی ژنو می‌رد، له نه‌نجامی ده‌ست بلاویی له‌ پاده به‌ده‌رو بۆ ره‌زامه‌ندی خه‌لک و ده‌رکردنی ناوو شوهرت و شانازی کردن.

هاندان بۆ نهفه قه دانى ژن

پيغه مبه ر ﷺ فرمويه تى: ((دينار أنفقته في سبيل الله، ودينار أنفقته في رقة، ودينار تصدقت به على مسكين، ودينار أنفقته على أهلك، أعظمها أجراً الذي أنفقته على أهلك!!))^(۱)، واته: ديناريك له پيناو خوا بيه خشى، ديناريك بيه خشى بۆ رزگار كردنى به ندهيهك، ديناريك بيه خشى به هه ژاريك، ديناريك بيه خشى و بيكهيه بژيوى بۆ خيزانه كهت، نهوهى له هه مويان پاداشته كهى گه ورده تره نهوهيه، كه بۆ خيزانه كهت ده كهيه بژيوى. ههروهها ده فرموي: ((إذا أنفق الرجل على أهله نفقة، وهو يحتسبها كانت له صدقة))^(۲)، واته: گه ر پياو شتيك بيه خشى و بۆ خيزانه كهى خه رج بكات و بزاني له سه رى پاداشت و رده گري، نهوا بۆى به خيرو چا كه و سه ده قه ده نوسري.

هه روا ده فرموي: ((ما أطعمت نفسك فهو لك صدقة، وما أطعمت ولدك فهو لك صدقة، وما أطعمت زوجتك فهو لك صدقة))^(۳)، واته: هه ر خوارديك ده ر خواردي خۆت بدهى، بۆت به خيرو چا كه ده نوسري، هه ر خوارديك ده ر خواردي منداله كهت بدهى، بۆت به خيرو چا كه ده نوسري، هه ر خوارديك ده ر خواردي خيزانه كهت بدهى، بۆت به خيرو چا كه ده نوسري.^(۴)

(۱) رواه مسلم

(۲) رواه البخاري ومسلم والترمذي والنسائي.

(۳) رواه أحمد في المسند حديث صحيح

(۴) لهم فرمودانه دا بۆمان به ده رده كهوى كه پيغه مبه ر ﷺ چه ند بايه خ و گرنگى داوه به چاك به خيتو كردنى مال و مندال و خيزان، كه به هۆيانه وه پاداشتي خواى پى و هه رده گيرى، نهك رژدى و ره زيلي بكرى بۆ مال و مندال و منه تيان له سه ر بكرى. (وهه گيرى)

هه ره شه کردن له و که سانه ی ده ره هق به خیزانیان ره زیلن

خوای گه وره له مه دحکردنی عه بده کانیدا ده فهرموی: ﴿وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا﴾ (الفرقان - ۶۷)،
واته: نه وانه شن که له کاتی مال به خشینا، نه به کجاری ده دست بلاون، نه
ته اوایش ده دست قوچاون، هه ره له و ناوهنده ماون.
پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرمویه تی: ((كفى بالمرء إثماً أن يضيع من يقوت))^(۱)،
واته: مرؤف نه وهنده گونا هه ی به سه، که به ژتوی نه وانه نه دات، که
له سه ریه تی بیان ژتینی.

هه وره ها ده فهرموی: ((إن الله سائل كل راع عما استرعاه، حفظ أم ضيع، حتى يسأل الرجل عن أهل بيته))^(۲)، واته: خوای گه وره له هه مو
لیپرسراویک ددپرسیته وه ده باره ی نه و که سانه ی که له ژپیر دهستی کار
ده که ن، که نایا مافی نه وانی پاراستوه، یان مافه کانی خواردوه و به فیرو ی
داوه، ته نانه ت پیاو ده باره ی خیزانه که ی لیی ده پرسریتته وه، نایا چونی
په روه رده کرده وه به خیتی کرده؟.

(۱) رواه مسلم

(۲) رواه ابن حبان في صحيحه

پاداشت و هرگرتن له سهر به خیتوکردنی مندال

که عبی کوری عوجره گوتویه تی: ((مَرَّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ رَجُلٌ، فَرَأَى أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْ جَلْدِهِ وَنَشَاطِهِ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! لَوْ كَانَ هَذَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ! فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى عَلَى وَلَدِهِ صَغَارًا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَإِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى عَلَى أَبِي بْنِ شَيْخَيْنِ كَبِيرَيْنِ، فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَإِنْ خَرَجَ يَسْعَى رِيَاءً وَتَفَاخُرًا فَهُوَ فِي سَبِيلِ الشَّيْطَانِ))^(۱)، واته: پیاویسک به لای پیغه مبهردا تپه ری، هاوده له کانی پیغه مبهری خوا نهو پیاوه بیان بینی چوست و چالاک و به هیزو توانایه، گوتیان: نهی پیغه مبهری خوا! نه گهر نهوه له پیناوی خوا بوایه! پیغه مبهر فهرموی: گهر نهو پیاود له ماله وه دهرچوبی، تا منداله بچوکه کانی به خیتو بکات، نهوا نهوه له پیناوی خوایه، نه گهر له ماله وه دهرچوبی، بۆ هه ولدان بۆ به خیتوکردنی دایک و باوکی پیری به سالآچو، نهوا نهوه له پیناوی خوایه، گهر له ماله وه دهرچوبی، بۆ نهوه ی روبینی (ریاء) بکات و شانازی به سهر خه لکدا بکات، نهوا له پیناوی شه یاتانه.

هه روا دهرموی: ((إِنَّ الْمَعُونَةَ تَأْتِي مِنَ اللَّهِ عَلَى قَدْرِ الْمُؤْنَةِ، وَإِنَّ الصَّبْرَ عَلَى قَدْرِ الْبَلَاءِ))^(۲)، واته: کۆمه کی و یارمه تی خوا به نه ندازه ی تویشوو بژیوی دیت، خۆراگریش به نه ندازه ی به لآو موسیبه ته وه یه . هه روه ها دهرموی: ((مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ

(۱) رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح .

(۲) رواه البزار وسنده حسن .

فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلْفًا! وَيَقُولُ الْآخَرُ: اللَّهُمَّ أَعْطِ
 مُمْسِكًا تَلْفًا^(۱)، واته: هه مو روژتیک که بهنده کان روژی تیا ده که نه وه، دو
 فریشتهی خوا بانگ ده کهن، یه کیکیان ده لئی: خواجه بهو کهسه بیه خشه،
 که مائی به خشیوه به هه ژاران، زیادی پی بیه خشه. شهوی تریان ده لئیت:
 خواجه لهو کهسه بگره وه، که نه بیه خشیوه تا ماله کهی تیا بچی.

(۱) رواه البخاري ومسلم وغيرهما.

حوكمى مېردى رەزىل

((قالت هند امرأة أبي سفيان: يا رسول الله إن أبا سفيان رجل شحيح ليس يعطيني ما يكفيني وولدي إلا ما أخذتُ منه وهو لا يعلم. فقال: خذي ما يكفيك وولدك بالمعروف))^(۱)، واتە: ھىدى ژنى ئەبوسۇفيان گوتى: ئەي پىغەمبەرى خوا! ئەبوسۇفيان پياوھكى رەزىلە^(۲)،

(۱) رواه البخاري وغيره .

(۲) بە بۆنەى قسە كۆردن دەربارەى پياوۋى رەزىل ئەم شتە خۆشە باس دەكەين: ژنىك لەبەر رەزىلى مېردەكەى كېشە كەوتە نېوانيانەوہ.

ژنە گوتى: بەخوا لەبەر خۆشەوېستى نېشتمان نەبې، مشكېش لە مالت نامېتتەوہ، كە لە مالى درارەىكان بژىوۋى خۆى پەيدا دەكات!!

ھەرۇھە ھەر سەبارەت بە مېردى رەزىل و زۆر لېپرسىنەوہى ژنەكەى ئىمام ئىبن جەوزى لە كىتەبەكەى (الأذكياء) باس دەكات:

موغىرەى كورۋى شوغبەو لاوېكى عەرەب داخوۋى ژنىك دەكەن، لاوہكە جوان دەبېت، جا ژنەكە بە دوۋى ھەردو كياندا دەنېرى.

پېى گوتن: ھەردوكتان داخوۋى منتان كۆدوۋە، بەلام من وەلامى ھېچ كامېكتان نادەمەوہ، بەبې ئەوہى نەبېنم و گويم لە قسەى نەبې، گەر وېستان نامادەبن، ئەوانېش نامادەبوون بە شېوہەكە كە ئەوانى دەبېنى و گوئى لە قسەكانى ئەوان دەبوو.

كاتى موغىرە تەماشى جوانى و لاوېتى و قەدو بالاي گەنجەكەى كۆد، لە ژنە ناھومېد بوو، زانى كە ژنەكە ئەو بەسەر ئەو گەنجە ھەلئابژىرى.

بە گەنجەكەى گوت: جوانى و شوخ و شەنگېنت پندراوہ، نايە جگە لەمە شتى تىرت ھەيە؟ گوتى: بەئى، چاكەكانى خۆى ژماردو بېدەنگ بوو.

موغىرە پېى گوت: حسابت چۆنە؟

گوتى ھېچ شتىكم لە ھەلئاوہرى، تۆزقالتىكى لە دەگرمەوہ! (واتە رەزىلە).

ئەو ھەندەم ناداتی بەشی خۆم و مندالەکم بکات، تەنھا ئەو نەبی کە بۆ
 مەسەرفی مائەو، بەبی ناگاداری ئەو پارە ی لسی دەبەم.
 پیتغەمبەر فەرموی: ئەو ھەندە ی بەشی خۆت و مندالەکم ددکات، پارە ی
 لسی ببە، بەلام بە پی پیویست بی و بۆ مەسەرفی مائەو بی.

مۆغیرە پی پی گوت: تۆرەگە ی پارەکم لە سوچیکی مائەکم دادەنیم، کە خیزانەکم بە
 پی پی پیویستی خۆیان لسی خەرج دەکن، ئەو کاتە دەزانم پارەکە تەواو بوو، کە داوام
 لسی دەکن.

ژنەکە (لە دلی خۆیدا) گوتی: بەخوا ئەم پیرەم بە لاو بەشترە، کە موحاسەبەم ناکات،
 لەو گەنجە ی کە لەسەر تۆزقالتیک لیم دەپرسیتتەرە. جا ژنەکە شوی بە مۆغیرە کرد.

هاندانی زورکردنی مندال

خوای گه وره ده فہرموی: ﴿وَنُكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَرَهُمْ﴾ (یس - ۱۲)،
 واتہ: ہر کاریکی بہ زیندوی کردویانہ، شوینہ واریان گشت دہنوسین.
 ﴿وَقَدَّمُوا لَأَنْفُسِكُمْ﴾ (البقرہ - ۲۲۳)، واتہ: تیشویہ کیش و دپیش خوخن.
 پیغہ مہر ﷺ فہرمویہ تی: ((تزوجو الودود الولود، فإني مكاثر بكم
 الأمم))^(۱)، واتہ: نافرہ تی وا مارہ بکہن، کہ روخوش بی و مندالی بیی،
 چونکہ من بہ زوریتان شانازی دہ کہم.^(۲)

(۱) رواہ أبوداؤد والترمذی (صحیح).

(۲) ثم ناپراستہی پیغہ مہر لہ کوی، سہ بارہت بہ ہاندانی زورکردنی مندال و ژمارہی
 دانیشٹوان، کہ سودی نابوری و سہ بازی و سیاسی ہیہ، بہ رامبہر بہ جارڈانی
 سنوردارکردنی مندال (تحدید النسل) لہ ناو گہ لہ تازہ پیگہ یشتوہ کان، کہ لہ لایہن
 زورپاژہ نانی داگیرکہران جارڈہ درئ؟! بیانوی جارڈانہ کہ بیان بریتہ لہوی، شو گہ لانہ
 خوراکیان کہ مہو نہ بادا توشی برسیتہ تی بین..

بہ راستی تمہ وشہی کی گہ ورہیہ کہ لہ دہ میانہ وہ بہ درؤ دہر دہ چی، چونکہ زوربہی
 زہوی ولاتہ تازہ پیگہ یشتوہ کان بہرہم نہ ہینراون، گہر شو داگیرکہرانہ یاریدہی
 خہ لکہ کہ بیان لہ سہر چاک کردنی زہوی یہ کہو بہرہم ہینانی بدایہ، وپرای چہندانہی ژمارہ
 زوریان، بہشی ہہموانی دہ کرد، وک چون ہاوکاری (جولہ کہ) بیان کرد لہ چاک کردنی زہوی
 یہ کانی فہلہستینو، ہہستان بہ ناردنی زورینہی بہرہمہ کانی بؤ جیہان، سہرہ پای زوربی
 دانیشٹوانہ کہی، نوہوش لہ رینگہی کؤچی جولہ کہوہ بو، کہ لہ سہرتاپای جیہانہوہ، بہ
 تاییہ تی لہ یہ کیتی سؤقیہ تہوہ کؤچیان بؤ دہ کرد!

کؤماری مصری عہرہ بی بہ نمونہ دہ ہینینہوہ، گؤیہ بہ ہؤی زوربونہی دانیشٹوانہوہ
 توشی برسیتہ تی بون، میصر ۹۸٪ بی روبہرہ کہی بؤ کشتوکال سازو لہ بارہ، نیتساکہ تہنہا

۴/۱ نى بەرھەم دەھىتىرى، ھەرۈك جمال عبدالناصر بۆ ئاژانسى (ئسۇشتد برس) ى راگەياند، ئەو زەۋىيەى ماۋەتەۋە وازيان لى-ھىتتاۋەو بەكارىان نەخستەۋە.

(صوت الإسلام عدد/ ۸۴/ ربیع الثاني/ ۱۳۷۸) (تشرین أول-اكتوبر ۱۹۵۹)

ئەۋەى نامۆۋ جىئى شەرمەزارى يە ئەۋەيە، كە دائىرەكانى داگىر كەران كاتىك جارى مىسر دەدەن بۆ سنوردار كوردنى مندال بون (تحدید النسل)، كە چرى دانىشتوان لە ھەر كىلۆمەتر چوارگۆشەيە كىدا لە (۱۱) كەس زياتر نايىتو، كۆى دانىشتوانەكەى ۳۷ مىليۇن كەسە.. كەچى لە ۋلاتەيە كگرتەۋەكان كە ژمارەى دانىشتوانى زياتر لە ۲۰۰ مىليۇنەو چرى دانىشتوان لە ھەر كىلۆمەتر چوارگۆشەيە كىدا (۲۵) كەسە، يان لە نىنگلەتەرا، ژمارەى دانىشتوانى (۵۵) مىليۇن كەسەو چرى يەكەى (۲۲۵) كەسە لە يەك كىلۆمەتر چوارگۆشەدا، يان لە روسىيائى ئورۇپىي، كە دانىشتوانەكەى (۱۸۰) مىليۇن كەسەو چرى يەكەى (۳۵) كەسە لە يەك كىلۆمەتر چوارگۆشەدا، جارى سنوردار كوردنى مندال بون نادەن؟!

بۆ زانىبارى، ئەو دەۋلەتەنەو ھاۋىنەيان، كە ھانى زىاد كوردنى مندال دەدەن و پاداشتى دارايى بۆ ئەمە تەرخان كراۋە، كە بوار نىبە بە درىئى باس بكرىتت، جا بۆ شارەزايى دەربارەى ئەمە بىروانە كىتتى (أهداف الأسرة في الإسلام والتيارات المضادة) مامۇستا حسىن محمد يوسف، كە ئەو زانىبارىانەمان لەو ۋەرگرت.

لە راستىدا ئەۋەى لە دواۋەى جارى مندال نەبون، يان سنوردار كوردنىيەتى، كەمى خۆراك نىبە، بەلكو ترسانى داگىر كەرانە لە زىاد بونى دانىشتوانى ۋلاتە تازە پىنگەيشتەۋەكان، كە مەرامەكانىيان پوچەل دەكاتەۋە، جا ئەۋان تەنھا بە پروپاگەندەى مەبەستدار واز ناھىتن، بەلكە بۆ دەستەبەر كوردنى ئەمە، دەست دەكەن بە بەكارھىتتائى ھىئو ھۆيەكانى ناچار كوردن و زۆر لىكردن و ھەستان بە كردارى كوشتنى بە كۆمەن، ۋەك داگىر كەران لە خوارورى ئەفرىقىيا لە دژى دانىشتوانە رەسەنەكانى ئەۋىئ نەنجامى دەدەن، ھەرەشەى بىرىنى ھارىكارى ئابورى دەكەن، گەر زۆربونى دانىشتوان ئەۋەستىنى.. ئاى لەو خىانەتە.

رايەكى تر ھەيە كە (ولسىم شوكلى) مامۇستائى زانكۆى (استانفۇرد) لە شىكاغۆ ئاشكراى كرد، كە تىيى دا بەراشكاۋى داۋاى نەزۆك كوردنى رەش پىستەكانى كرد، بەرامبەر بە پىدانى پاداشتى دارايى لە لايەن مىرى يەۋە. نەزۆك كوردنىش مانا واقىيەى يەكەى ھوكمى ئىعدامە لەسەر رەگەزى رەش پىست لە ئەمىرىكادا.

گهر همدردو نه مریکا ئینسافیان همبویا به - به لآم له کوئی بیان بو-، ده بویا به حوکمی به بندکردنی همیشی، یان ئیعدام به سهر ئه و مامۆستایه دا بدن، له بهر نه بونی سۆزی مرۆفایه تی و نه مانه تی زانستی.

ولآته به کگرتوه کان به به لآین دۆلاری خهرج کردوه بۆ سنوردارکردنی منداڵبون له ولآته تازه پیگه یشتوه کان، وه ک دابه شکردنی نامیرو داوده رمسانی منداڵ نه بون به خۆرایی و، نه بجماندنی نوژداری له بارچواندن (عملیات الإجهاض) به نهیئنی به کی ته و او.

ده ولته داگیرکهره کان، سه ره رای ترسناکی حه بی منداڵ نه بون له سه ر ته ندروستی و بونی منداڵ به شیواوی، ئه م کاره هه ر نه بجمام ده دن.

گهر ئه م ده ولته گه ورانه له جار دانه که بیان راست ده که ن، خزمه ت به مرۆفایه تی ده که ن، ده بو یارمه تی پتویست پتیشکه ش به ده ولته تازه پیگه یشتوه کان بکه ن، که له ژبانیکی ته نگ ده ژبیه ن، نه ک له بهر زۆری دانیشتوان، به لکو له ناکامی ئه و قه برانه ئابوریانه ی، که ولآته داگیرکهره کان له ولآته هه ژاره کان دروستی ده که ن و نه داری بلا و ده که نه وه .. له کاتی که دا ئه و ولآتانه به لآین دۆلار خهرج ده که ن، بۆ به خێو کردنی ملیۆنه ها سه گ، که هه ر به که نی مانگانه (۲۰) جونه بیی پی ده درۆی، که زیانه دروستی به که شی به دیار که وتوه، هه روه ها بلیۆنه ها دۆلار خهرج ده که ن بۆ دا هینانی چه کی روختنه ر، بۆ به هیلاک دانی مرۆفایه تی و، هه ندیکی ده فرۆشنه ئه و گه له هه ژارانسه ی، که دوای وروژاندنی فیتنه و ناشوب و دوژمنایه تی، به نیو به کتری ده که ون؟ هه مو ئه مانه ی له بری یاریده دانیه تی له سه ر چاک کردنی زه ویه کانی.

نایا ده زانی رێژه ی دا هاتی تاکیک له ولآته ده ولته مه نده کان ده گاته ۸۷٪، که چی له گه له تازه پیگه یشتوه کان ده گاته ۵،۷٪.

له وه ی رابورد هه ست ده که ی نو بۆمان ده رده که وئ، که جار دانی سنوردار کردنی منداڵ بون، که ده ولته گه وره کان جاری بۆ لیده ده ن، نه خشه به کی ئیمپریالیزمه، که به پله ی به که م خزمه تی جوله که ده کات... جا با له سه ر ئه مه به هه زه ر بیه و فه رموده که ی پیغه مبه ر ﷺ بجهینه بهرچاو بهر دلمان، که ده فه رموی: ((تزوجوا الودود الولود فانی مکاثر بکم الامم)). ئه مه ش له ئیعه جازی فه رموده زانستی به کانی پیغه مبه ره.

((إذا مات ابن آدم انقطع عمله إلا من ثلاث: صدقة جارية، أو علم ينتفع به، أو ولد صالح يدعو له)).^(۱)، واته: گهر شاده میزاد مرد له کرده و ده که می داده بری، مه گهر له سی شت نه بی: خیری کی به رده وام، یان زانیاریه ک بلاو بکاته وه سودی لیو در بگیری، یان مندالتی کی صالح و چاک دوعای بۆ بکات.

(۱) رواه مسلم .

بانگ دان به گوئی مندالی تازه له دایک بو

نه بو رافع گوتویه تی: ((رأيت رسول الله ﷺ أذن في أذن الحسن بن علي حين ولدته فاطمة رضي الله عنهم جميعاً))^(۱)، واته: لهو کاتهی حسه نی کوری عهلی له دایک بو، رهزای خویان لئی بی، پیغه مبهری خوام بینی، بانگی به گوئی حسه ن دا خوتیند.

لهو کاتهی مندال له دایک ده بی وا باشه

شتیکی شیرینی به دهم بکری و دوعای بو بکری

نه بو موسا گوتویه تی: ((ولد لي غلام، فأتيت به الى النبي ﷺ فسماه إبراهيم وحنكه بتمره ودعا له بالبركة ودفعه الي))^(۲)، واته: کوریکم له دایک بو، بردم بو لای پیغه مبهر، نه ویش ناوی نا (تیهراهم)، خورمایه کی له ناو ده می نهرمو شل کرده وهو ده می مناله که ی پی شیرین کردو دوعای بو کرد، که بهر هکت بکه ویتته ژیان و ته منی یه وه، پاشان منداله که ی پیدامه وه.

۱ رواه أبوداود والترمذي حديث صحيح

۲ رواه البخاري ومسلم .

پیوسته هۆزه بانه و خهته نه بۆ مندال بکری

پیغه مبهەر ﷺ ده فرموی: ((مع الغلام عقیقة، فأهريقوا عنه دماً، واميطوا عنه الأذى))^(۱)، واته: کور له و کاته ی له دایک ده بی ده توانری هۆزه بانه (عقیقه) ی بۆ بکهن به سه برینی مهرو، سهرتاشینی.

ههروهها پیغه مبهەر ﷺ ده فرموی: ((کل غلام مرتهن بعقیقته، تذبح عنه یوم سابعه، ویسمى فيه، ویخلق رأسه))، واته: هه مه مندالیک که له دایک ده بی، مه برینه که ی ده بیته بارمته ی نهو، له ههفته مین روژدا ده کریو، ناو له منداله که ده نری و سهری ده تاشری^(۲).

ههروهها ده فرموی: ((عن الغلام شاتان مکافتان وعن الجارية شاة))^(۳)، واته: بۆ کور دوو مه بر سهرده بردری و ده کریته قوربانی و بۆ کچیش یه که مه بر.

((أجعلوا مکان الدم خلواً یعنی فی رأس الصبی یوم الذبح له))^(۴)، واته: لهو روژه ی که هۆزه بانه ده کری، له جیاتی خوین له سهری مندال هه لبسوری، بۆنی پیادا بکهن.

خاتو عایشه گوتویه تی: له سهرده می نه فامیدا گهر هۆزه بانه یان

(۱) رواه البخاري ومسلم

(۲) نیهه تاقیمان کردۆته وهو که سانی تریش تاقیان کردۆته وه، که نه سهرتاشینه باشتین ناکامی بوه، وه کو: زۆری و چری قۆر په ونه قدار. به لام سهرتاشینه که ی به گوێزان، ده بی زۆر به هیدی و هیمنی و له سهرخۆبی نه نجام بدری.

(۳) رواه أحمد فی المسند والترمذی حدیث صحیح.

(۴) رواه ابن حبان (حدیث صحیح)

بكردايه، لۆكهيان به خوینی هۆزه بانه كه ده كرد، جا گهر سهری منداله كهيان
بتاشيبايه، لۆكه خویناويه كهيان له سهر منداله كهيان داده نا، جا پیتغه مبهر
ﷺ فرموی: ((أجعلوا مكان الدم خلواً أي طيباً...)).

((عق رسول الله ﷺ عن الحسن والحسين وختنهما لسبعة أيام))^(۱)،

واته: پیتغه مبهری خوا هۆزه بانهی بۆ حه سهن و حوسین کردود، له ههفته مین
رۆژی له دایک بونیان خهته نهی کردون.

جا له باره ی خهته نه کردن، له کتیبی (حیاتنا الجنسیة)ی دکتۆر صبری
القبانیدا هاتوه: خهته نه کردن کارێکی تهندروستی زۆر چاک و بهرزده،
خاوه نه که ی له زۆر دهرد و نه خۆشی ده پارێزێ، خهته نه کردن چهند سویدیکی
ههیه که نه مانهن:-

۱- به برینی قولفه ی سهری چوک (زه کهر)، خاوه نه که ی له و مادده رۆنی و
چهوری یه کان رزگاری ده بی، که له م شوینه وه ده رده چی، که ده بیته هۆی
دل تیکدان و قیز لێ بونه وه، جا نه م برینه ده بیته مایه ی بۆگه نی نه بون.
۲- به برینی قولفه ی سهری چوک مرۆف رزگاری ده بی له مه ترسی
نه کشانی چوک.

۳- خهته نه کردن دوچار بون به نه خۆشی شێرپه نهجه (سرطان) که م ده کاته وه.
دهر که وتوه نه م جوهره شێرپه نهجه یه له لای نه و که سانه ی، که قولفه یان
تهسکه زۆر رو ده دات. نه وهش له ناو نه و گه لانه ی دروشه کانی دین
به جی ده هینن زۆر که مه.

۴- گهر له خهته نه کردنی مندال په له بکهین، نه و ده توانی دور بخوێته وه
له توشبونی میزه چرکه ی شه و، یان میز به خۆدا کردن. زۆریه ی مندال،

(۱) رواه البيهقي (حديث صحيح).

که له سه‌ر جیگا که می میز به خویدا ده کات به هۆی پیچه وانه یی ده ماره و دیه، که سه‌ر چاوه که می قولقه می چوکه که یه، که له پیستی خواره و هی به دریزی ده مینیتته وه.

۵- به خه‌ته‌نه کردنی مندال، مه‌ترسی زۆر کردنی ده‌سپه‌ر (العاده السریة) که م ده‌کاته وه، چونکه بونی قولقه و ماده‌دی چه‌وری، ده‌ماره‌کانی ده‌وری چوک ده‌بزوینی، و له هه‌رزه‌کار (مراهق) ده‌کات، که بیخوری و زیاد له پیوست گه‌مه‌ی پی بکات.

۶- خه‌ته‌نه کردن کاریگه‌ری یه‌کی ناراسته و خۆی هه‌یه له سه‌ر به‌هیزی ناره‌زی جنسی، چونکه له هه‌ندیک په‌یمانگای زانستیدا ده‌رکه‌وتوه، که سه‌ر ژمیریان کردوه نه‌و که‌سانه‌ی خه‌ته‌نه‌کراون، ماوه‌ی جوتبونیان پیش ناوه‌اته‌نه وه دریزه ده‌خایه‌نی، زیاتر له‌و که‌سانه‌ی خه‌ته‌نه‌کراون. له‌به‌ر نه‌وه نه‌وانه زیاتر چیژو خۆشی له‌مه وه‌رده‌گرن و زیاتریش چیژو خۆشی به ژن ده‌دات.

هه‌ر له‌م بواره‌دا، له‌ژیر رۆشنایی فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ باسی خه‌ته‌نه‌کردنی ئافه‌ت ده‌که‌ین و، ده‌پرسین ئایا دروسته ئافه‌ت خه‌ته‌نه بکری؟

ئوم عه‌طیه گوتویه‌تی: ((أن امرأة كانت تختن النساء في المدينة، فقال لها رسول الله ﷺ: لا تنهكي!! فإن ذلك أحظي للمرأة وأحب للبعل))^(۱)، واته: له شاری مه‌دینه ئافه‌ته‌تیک هه‌بو، خه‌ته‌نه‌ی ئافه‌ته‌نی ده‌کرد، جا پیغه‌مبه‌ر ﷺ پیی فه‌رمو: له خه‌ته‌نه‌کردندا ناگادار به زۆری

(۱) رواه أبو داود وسنده صحيح

مه بېره، چونکه (بظر)^(۱) باشتړین خوښی و چټو وەرگری نافرته ته و بو پیاویش واته (میږد) خوښترو باشتړه.

له گټرانه وهیه کی تر دا که (رزین) گټراویه تیه وه و سنده ده که شی (صحیح) ه ده لئی: پیغه مبه رﷺ به و نافرته هی فرموده: ((أشهي ولا تنهكي! فإنه أنور للوجه! وأحظى عند الرجل))، واته: له خه تنه کردنی نافرته تاندا که میکی لئی بېره و زوری لئی مه بېره، چونکه نه مه روښنایی روخسار زیاتر ده کات و له لای پیاویش خوښتړه.

خه تنه کردنی نافرته تان بریتی یه له برین و جیا کردنه وه ی به شینک له میتکه، نابې له ناوچه سارد و فینکه کاندا نافرته تم به شهی لئی بېردی، واته نابې خه تنه بکړی. به لام له ولاته گهرمه کاندا دروسته و پیوستیسه نافرته خه تنه بکړی، چونکه له شوینه گهرمه کاندا میتکه گه شه ده کات و، ناره زوی جنسی نافرته به شیوهیه کی ناسروشتی زیاد ده کات، که له وانه یه به ره و لارییی بیات.

میتکه هه ندیک جار به شیوهیه کی وا گه وره ده بی، که ریگهی جوتبون له پیاو ده گری. له بهر نه وه ی رو لیک کی گرنگی له جوتبوندا هیه. وه که به ده رکه و توه، به تایبه تی له لای نافرته، کاریگه ریسه کی زوری هیه بو خوښی وەر گرتن له کاتی جوتبوندا. بویه پیغه مبه رﷺ فرمانی به خه تنه کاری نافرته تان کرده که میکی لئی بېری، چونکه زور برین ده بیته

(۱) البظر - میتکه: نه و پارچه گوښته یه که به سه روی ناره وه ی فرجی نافرته وه که نه کی بریتی یه له چټو خوښی وەر گرتن له لای نافرته.

هۆی ساردیی و کزی ژاره زوی جنسی^(۱) له لای ئافرهت و نه بونی ژاره زوی جوتبون و نه گه یشتنه پلهی له زهت و خووشی وه رگرتن.

(۱) بۆیه له کوردستانی خۆمان، به تینه گه یشتن له فهرموده که ی پیغه مبه ر ﷺ به نه زانینه وه، خه ته نه ی کچانیان کردوه، که تا ئیستاش له هه ندئ شوین هه ر به رده وامه و به ناوی دینه وه ده کرئ. به لام با بژانری ئه م فهرموده یه له روانگه ی زانستییه وه بژ ولاتی ساردی ئیمه پیاده ناکرئ، ته نها بژ شوینه گه رمه کان، چونکه وه ک له سه ره وه باسکرا له شوینی ساردو فینک میتکه گه وره و زیاد ناکات. جا گه ر گه وره نه بیته و لیی به ریئ، یان له ریشه وه به ریئ، ده بیته هۆی بی به شبونی ئافره تان له چیژی جنسی و دوچاربون به کزی جنسی، که کیشه و گرفت له نیوان ژنو میرد دروست ده کات. وه ک دکتۆریکی ئافره تانی سلیمانی گوتیه تی: ((۹۵٪ ئی ئافره تانی کوردستان دوچار ی کزی جنسی بوون، هۆیه که شی برینی نه و شوینه یه)) ... (وه رگرتن)

گهر مندال زمانی کرایه‌وه با به (لا إله إلا الله) زمانی پاراو بکری

ابن القيم له کتیبه کهیدا ده‌لی: ((گهر مندال له قسه کردن نزیك بوود، تۆش بته‌وی قسه کردنی له‌لا ناسان بکه‌یت، با زمانیان شیرین بکری به هه‌نگوین و خوئی (الآندران). چونکه هه‌نگوین و نهم جوره خوئی به زمان قورسی و قسه‌نه کردن لا ده‌دن. کاتی‌کیش زمانیان ده‌کریتسه‌وه، با پی‌یان بلین: (لا إله إلا الله، محمد رسول الله)، با به کهم شت بی به گوئی‌یان دابدری با وشه‌ی (الله) و به‌کخواپه‌رستی بی، بو نمونه: بلین: خوی گه‌وره له‌سه‌ر عه‌رشه‌که‌یه‌تی و ته‌ماشایان ده‌کات، گوئی له قسه‌کانیانه، له هه‌ر شوینیک بن خوا له‌گه‌لیانه)).

به واتای: ناوا فی‌ری منداله‌که‌ی بکات، وه‌ک نیین عه‌بباس و غه‌یری نه‌ویش له هاودله‌کانی، له ته‌فسیری فه‌رموده‌ی خوی بالا ﴿وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ﴾ گوتویانه: به هیچ شیوه و حالیک دروست نیه بوتری، خوی گه‌وره به زاتی خوی له هه‌مو شوینیکه، وه‌ک هه‌مو زانیانی پیشو ده‌لین: خوی گه‌وره له‌سه‌ر عه‌رشی خویه‌تی، هیچ شتیک وینه‌ی نه‌وی نیه و خودا بیسه‌رو بینایه.

بو راستی شه‌وه‌ش، وه‌ک خوی گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿أَأْمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ﴾ و ﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى﴾ و، فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ بو نومته‌که‌ی که ئیمانیان تاقی ده‌کاته‌وه: (أین الله) خوا له کوئییه؟ وه‌لامی دایه‌وه که له ناسمانه. هه‌ر که‌سی بلین: خوا له هه‌مو

شويتنيكه، نهوا كوفري كردوه، په نا به خوا.

له بهر نهوه نهو مندالهي، كه گه يشته تهمه نيكي وا، كه چاكو خراپهي
جيا ده كرده وه و فامي ده كرد، بنه ماو بنچينه كاني به كخواپه رستي پي
بگوتري، هه روه كه له م فرموده يه دا ددره وشيته وه:

ئين عه بباس گوتي: ((كنت خلف رسول الله ﷺ فقال يا غلام:
إني معلمك كلمات: إ حفظ الله يحفظك، إ حفظ الله تجده تجاهك، وإذا
سألت فاسأل الله وإذا استعنت فاستعن بالله، واعلم بأن الأمة لو
اجتمعت على أن ينفعوك لم ينفعوك إلا بشيء قد كتبه الله لك. رُفعت
الأقلام وجفت الصحف))^(۱)، واته: رُوژيَك له سواري و لاخ له دواوهي
پيغه مبه ر بوم، پي گوتم: رُو له من چهند وشه يه كت فير ده كه م: خوا
پياريزه، واته ديني خوا له فه وتاندين پياريزه، خوا ده تپاريزي. خوا پياريزه
هه ميشه بو به هانا هاتن به ره و روت دي. گه ر داواي شتيكت كرد، كه له
تواناي تو دا نه بوو به خه لكي جيبه جي نه ده كرا، وه كه هيدا يه ت و
چاكيونه وهي نه خو شي و فراواني رزق و رُو زي، نهوا هه ر له خوا داوا بكه،
ته نها پشت به خوا ببه سته. نه وه ش بزانه گه ر هه مو خه لك كو بينه وه و
له سه ر نه وه بن كه سوديكت پي بگه يه نن، به لام خواي گه وره نه ينوسيبني و
ويستي له سه ر نه بي، ناتوانن نهو سو ده ت پي بگه يه نن، قه زاو بپياري خوا
نوسراوه و پراوه ته وه.

نه م فرموده يه گه وره ترين بنه ماكاني خوا به يه ك زانين به ده رده خات،
كه نه ويش به فرماني كردني خوا و داوا نه كردن و پشت نه به ستن به غه يري

(۱) رواه أحمد في المسند والترمذي (حديث صحيح).

خواو، تهنها پشت بهستن به خواو پروابون به قهزاقه دهری خوابه. که نفس بهرزی و هاتنه پیشه وهو کارکردن و بهس له خواترسان له دل و دهرن ده ورورژینئ. به لام مسولمانان نیستا له کوین له ناست رینماییه کانی پیغه مبه، که زوربه یان له سویند خواردن و قوریانی و داواکردن و نه زرکردندا مبهستیان خوا نیه، ده چنه سر مه زاری پیغه مبه ران و پیاوچاکان و لیان ده پارینه وهو داوایان لی ده کهن، له کاتی خوشی و ناخوشی و نه خوشی و موسیبهت دا، داوای پیوستی به کانیان لی ده کهن، له کاتیکدا نهو که سانه ی نهوان لیان ده پارینه وهو هیچیان پی ناکری، نه ده توانن سود بگه یهنن، نه زهره رو زیان، ته نانهت به زیندویش نه یانتوانیود، چ جای به مردویی! نهو کاردهش هموی شیرک و نه فامی و ویلی و گه مژهبی به. پیغه مبه ﷺ به کچه که ی خوئی فرمو، که خوشه ویستی دئی بو:

((يا فاطمة لا أغني عنك من الله شيئاً!!))^(۱)، واته: فاطمه! من له

لای خوا ناتوانم هیچ شتیکت بو بکه م.

لیردها چند نایه تیکی قورنان باس ده کهن، که خوی گه وره گالته بهو که سانه ده کات، که له غهیری نهو داواو نزاو پارانه وهو ده کهن و هه ره شه شیان لی ده کات، به خراپترین و دژوارترین چاره نوس وهک ده فرموی: ﴿يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُ وَمَا لَا نَفْعَ لَهُ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ، يَدْعُوا لِمَنْ ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَيْسَ الْمَوْلَىٰ وَلَيْسَ الْعَشِيرُ﴾ (الحج: ۱۲-۱۳)، واته: له غهیره ز خوا، هانا بو شتی وا دها، که

نه زیانی لیده‌دا نه قازانجیسی پیده‌دا، نه‌ودیه له‌ری هه‌تله‌بون، هانا بو کەسی وا ده‌با، زیانه‌که‌ی له قازانجی نزیک‌تره، نای چ یاریکی به‌دکاره‌و، چ هاوده‌میکی ناله‌باره‌!

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ!﴾ (الأعراف- ۱۹۴)، واته: نه‌و که‌سانه‌ی، که ئیوه له جیاتی خوا ده‌یان‌په‌رستن، یان داواو نزاو پارانه‌وه‌یان لێ ده‌گه‌ن هه‌روه‌ک ئیوه به‌نده‌ن.

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذَبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ﴾ (الحج- ۷۳)، واته: نه‌وانه‌ی هانای پێ ده‌به‌ن، نه‌گه‌ر هه‌مویان وه‌کو بن، ناتوانن میشی ساز به‌ن.

﴿مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ (العنكبوت- ۴۱)، واته: نه‌و که‌سانه‌ی غه‌یره‌ز خودا ده‌سگه‌لێکیان بو خۆیان په‌یدا کرده - گه‌ر بزانه‌ن - وه‌کو کاکله‌موشان (جال‌جال‌وکه) یان به‌سه‌ر هاتوه، که خانوی بو خۆی ته‌نیوه، دیاره خانوی کاکله‌موشان له هه‌مو مالان سس تره.

له کاتی نان خواردن چی فیبری منداله کت ده کهی؟

له سهر خوانی ناخواردن پیویسته منداله کت بهو شیودیه فیبر بکهی وهک، که نه بو حه فصی کوری خیزانی پیغه مبهری خوا دهلی: له کاتی نان خواردن دهستم نه گپرا بهم لاو نه ولای قاپی خواردنه که، پیغه مبهریش فرموی:

((یا غلام: إذا أكلت فقل: بسم الله وکل یمینک وکل مما یلیک))^(۱)،
واته: رۆله! گهر خواردنت خوارد بلئی: به ناوی خدا (بسم الله)، به دهستی راستت بخۆو له پیشه وهی خۆت بخۆ، واته دهستت مه گپره بو شوینی تر.
نهم فرموده یه به لگه یه له سهر نه وهی که تنها بلئی بسم الله.
له فرموده ی عائیشه هاتوه به مه رفوعی، که پیغه مبهر فرموده تی:
((إذا أكل أحدکم طعاماً فلیقل: بسم الله، فإن نسی فی أوله، فلیقل: بسم الله أوله و آخره))^(۲)، واته: ته گهر یه کینکتان نانی خوارد با بلئی: بسم الله. گهر له بیری چو سهره تا ناوی خوا بینئی، با بلئی به ناوی خوا له سهره تاو له کۆتایی خواردنه که وه.

(۱) رواه الطبرانی (حدیث صحیح) .

(۲) رواه الترمذی (حدیث صحیح) .

فیتنه‌ی مندالان

خوای گه‌وره دده‌فرموی: ﴿وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾ (الانفال - ۲۸)، واته: بزائن که مال و سامان و منداله‌کانتان جی‌ی تاقیکردنه‌وهن بۆ نیتوه، واته گهر له پیناوی خوا به‌کار نه‌هینرین نه‌وا فیتنه‌یه بۆ نه‌و کهسه^(۱)، خوای گه‌ورده‌ش پاداشتی گه‌ورده‌ی له لایه.

دده‌فرموی: ﴿إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ﴾ (التغابن - ۱۴)، واته: له خیزانه‌کانتان و منداله‌کانتان، هدییه دوژمنن بۆ نیتوه، چه‌زهریان لسی وهرگرن.

﴿قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تُرَضُّونَهَا أَحَبُّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ

(۱) نهم فیتنه‌یه کاتیک رو دده‌دات گهر مندال و ژن ناگایان له خوا نه‌مینن، که به هوی نه‌وانه‌وه زۆر سور بیت له‌سه‌ر چیتو خوشیه‌کانی دنیا، نه‌وه‌ش به زۆر کۆکردنه‌وه‌ی مال و شانازی کردن ده‌بیت. ههر شتیک له خوا بئ ناگات بکات، وه‌ک مال و مندال، نه‌وا شومه بۆ خاوه‌نه‌که‌ی، نه‌وه‌ش مانای نه‌وه نیه که مال و مندال یاساغ کراون، به‌لام زۆر قولبونه‌وه له‌مه‌داو زۆر داواکردنی دنیا، که شه‌وو رۆژ خۆی بئ سه‌رقال بکات و ناخیره‌ت له‌بیر بکات و خۆی بۆ ناماده نه‌کات، یاساغ کراوه.

پوخته‌ی قسان نه‌وه‌یه، مرۆف پتویسته به خودی خۆی ناگادار بئ، ده‌رک به نه‌حوالی خۆی بکات، خیزی دین‌وو دنیای خۆی بناسن، به حه‌لالی پاره په‌یدا بکات و کاریش بۆ ناخیره‌ت بکات.

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾ (التوبة - ۲۴)، واته: بلی گهر باوک و دایک و مندال و خوشک و براکان و خیزان و عه شیره تتان و، نهو مال و سامانهی کوّتان کردو ته و هو، نهو که لوپه لی بازار گانی یه ی دهرسن له برده و که وئ و، نهو خانوبه ره ی هه زتان لی یه تی، لاتان له خوا و پیغه مبه ره که ی و جیهاد له پیناوی خوادا خو شه و یستره، نهوا چا و هر وانی فه رمانی خوا بن، خوی گه ورده ش رینمای بی فاسقان ناکات.

پیغه مبه ر ﷺ فه رمویه تی: ((إن الولد مبخله، مجبنة، مجهلة، محزنة))^(۱)، واته: مندال مایه ی ره زیلی و ترسنوکی و نه زانی و خه مباریه.

لوتف و لهسه رخوی پیغه مبهر بو مندال

((كان رسول الله ﷺ يُدَلِّعُ لِسَانَهُ لِلْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ﷺ فَيُرِي الصَّبِيَّ حَمْرَةَ لِسَانِهِ فِيهِبَسُ إِلَيْهِ))^(۱)، واته: پیغه مبهری خوا بو حسه نی کوری عهلی زمانی دهرده هیتنا، به نیازی گه مهو یاری کردن. حسه نیش که سورایی زمانی پیغه مبهری ده بیینی، یه کسه به پهله بوئی ده چو.

((كان رسول الله ﷺ يصلي، فإذا سجد وثب الحسن والحسين علي ظهره، فإذا أرادوا أن يمنعوها، أشار إليهم أن دعوهما! وذلك في المسجد، فلما قضى الصلاة وضعها في حجره وقال: من أحبني فليحب هذين))^(۲)، واته: پیغه مبهر ﷺ له مزگهوت نوژی ده کرد، کاتیک که سوجه دی دهرده حسه و حوسه یین ده چونه سه پشته پیغه مبهر بازیان نه دا، هاوده کانی پیغه مبهر ویستیان قه ده غه یان بکن، به لام پیغه مبهر ناماژه ی بو کردن وازیان لی بینن. جا که پیغه مبهر نوژی که ی نه نجامدا، ههر دو کیانی له سه کوشی داناو فرموی: ههر که سینک منی خوشده ویت، با تم دووهی خوش بوئی.

((جاء أعرابي الى الرسول ﷺ فرآه يقبل الحسن أو الحسين فقال: أتقبلون الصبيان؟! فما نقبلهم. فقال النبي ﷺ: أو أملك أن نزع الله من قلبك الرحمة؟!))^(۳)، واته: پیاوکی ده شته کی هاته خزمهت

(۱) رواه ابن حبان (حديث حسن).

(۲) أخرجه أبو يعلى وإسناده حسن.

(۳) رواه البخاري ومسلم.

پیغمبر، بینی پیغمبر حهسن، یان حوسهین ماچ ده کات، ده شته کی
 یه که گوتی: ئیوه مندال ماچ ده کهن؟! ئیمه مندال ماچ ناکهین. پیغمبر
 فرموی: من چی بکهم خوی گوره ره حم و به زهیی له دلتا دامالیود.
 نه بو هوردهیره گوتیه تی: ((قبل النبي ﷺ الحسن بن علي ﷺ وعنده
 الأقرع بن حابس التميمي جالساً، فقال الأقرع: إن لي عشرة من الولد
 ما قبلت منهم أحداً فنظر إليه رسول الله ﷺ ثم قال: من لا يرحم لا
 يرحم))^(۱)، واته: پیغمبر ﷺ حهسنی کوری علی ماچ کرد، له وکاته
 نه قره عی کوری حابسی ته میمی له لابو. نه قره ع گوتی: من (ده) مندالم
 ههیه، تا ئیستا یه کیکیانم ماچ نه کردوه. پیغمبر ته ماشای نه قره عی
 کردو فرموی: ((هه رکه سی به به زهیی و به رحم نه بی، په حم و به زهیی پی
 ناکری)).

لیره دا له باره ی به سۆز جولانه وه ره فتار کردن له گه ل مندالدا، ده بینین
 زۆر به ی باوکان گه مه و یاری کردنیان له گه ل منداله کانیان فرامۆش ده کهن.
 به پیچه وانه شه وه زۆر به دل ره قانه ردفاریان له گه ل ده کهن و ده یانتر سین و
 له جولوه و یاری کردن و گه مه کردن قه ده غه یان ده کهن، نایه ل ن به سه ره سستی
 بجولینه وه، وا له و مندالانه ده کهن ژیانیان بیته دۆزه خ. نه م جوړه باوکانه
 به و شیوه په روهرده هه لیه و له منداله کانیان ده کهن، که رق و قینه
 به رامبر به باوکیان هه لگرن و هه ول بدن له مال زگاریان بیی.
 پیغمبری خوا له ژیانیدا، چهند نمونه یه کمان ده داتی سه باره ت به
 گه مه و یاری کردن له گه ل مندال و به لوتف ره فتار کردن. له بهر نه وه پیویسته

(۱) رواه البخاري ومسلم.

ئەو كەسانەى بە بونى كچ دل تەنگ دەبن

خوای گەورە دەفەرموئ: ﴿وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ، يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَّا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ﴾ (النحل: ۵۸-۵۹)، واتە: هەركاتێكیش مژدەى كچ بۆ يە كێك لەمانە بدريتتى، روخسارى رەش هەلەگەرى و لەبەر خۆیەو بە پيش دەخواتەو، لە مەينەتى ئەو هەوالەى پىي دراو، لە هۆزى خۆى تەرە دەبى، ئاخۆ بە سوکايەتى بە خىوى بکا، يان دە ناخى ئاخى راکا؟ ئای چەند خراب پىرادەگەن!

هەر وەها دەفەرموئ: ﴿لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَاءً وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ الدُّكُورَ، أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنَاءً وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ﴾ (الشورى: ۴۹-۵۰)، واتە: لەو ناسمانانەو زەمىنە فەرمانرەوا هەر خودايەو چى بخوازى دروستى دەکا، بە يەكئ كچ دەبە خشىت و بە يەكئ كور، ئىتر بە مەيلى خۆيەتى، يان دووانە يەكى كور و كچيان دەداتى، هیندێكيشيان كە مەيلى لىبى، نەزۆك دەکا. هەر خۆى زانايەو توانايە.

((كان رجل عند ابن عمر وله بنات، فتمنى موتهن، فغضب ابن عمر فقال: أنت ترزقهن؟!))^(۱)، واتە: پياوتك لە لای ئىبن عومەر دەبى و چەند كچىكى دەبى، ئاواتى مردنيان بۆ دەخوازى. ئىبن عومەریش تورە بو

(۱) كتيبى الأدب المفرد للبخاري.

گوتی: تو رزق و رزوی تهو کچانه دده هی؟! (۱)

(۱) کچ به خششی خواجه دهیبه خششی، هه رکه سی به بونی کچ دلته نگ بین، نهوا دژی ویستی خوا دهوستی و نیشانهی ناره زایی یه بهرامبهر به خوا، چونکه کورو کچ ههردو کیان دروستکرای خوان و خوی گه ورهش به مرۆقی داناون. لهبهر نهوه نهو کهسهی نه م رهفتاره ی لئی رو بدات خۆی توشی خهشم و تورهیی و عه زایی خوا دهکات. نهوهی جیی داخه له کۆمه لگه کهمان نه م دیاردهیه بلاوه و ته شه نهی کرده، که پیچه وانهی یاسای خواو سوننه تی پیغه مبه ره ﷺ. نه م دیاردهیهش، که له ناو ئیمه به شپوهیه کی زهق دهیبنری، نیشانهی نا ناشنایی و دوریسانه له راسته ری ئی نیسلام. نه گینا کچ و کور له مرۆقایه تیدا جیاوازیان چی یه؟ کاتیک که کچ به پهروه دهیه کی نیسلام پی ده گه یه نی، له وانیه له کوره کهت زیاتر به که لک خۆت و کۆمه لگه کهت بین و نافرته تیکی له خواترس و ته قوادارو خاوه ن په وشست و ناکار به رزی لئی ده ریچن. له لای خوی گه وره سهنگی مه حهک له خواترسانه نهک کور یه تی.

له میزوی نیسلام دا چهنده ها نافرتهی زاناو داناو قورنان له بهرو شهرع زان و قوربانیده رو نازا دهر کهوتن. ته نانهت سورته تیک به ناوی نافرته تان دابه زیوه، سورته تیکیش به ناوی یهک نافرته دابه زیوه، که خاتو (مریم) هه خوی گه وره به ریزه وه باسی دهکات.

-وه رگیتر-

پاداشتی به خییوکردنی کچ

پیغهمبهر ﷺ ده فرموی: ((من عال جاریتین حتی تبلغا جاء یوم
القیامة أنا وهو - وضم أصابعه-))^(۱)، واته: هدر که سیک دو کچ به خییو
بکات، تاده گنه هددی بلوغ، نهوا نهو کهسه له رژی قیامت دیت، من و
نهو ناو هها پیکه و دین - پیغهمبهر په نجه کانی دهستی پیکه و نو ساند -^(۲).
ههرو هها ده فرموی: ((من عال جاریتین دخلت أنا وهو فی الجنة
کهاتین - وأشار بأصبعیه السبابة والی تلیها-))^(۳)، واته: هدر که سیک دو
کچ به خییو بکات، نهوا من و نهو له به هشت و هک نهو دو په نجه و این -
پیغهمبهر ناماژدی بو په نجهی شایه تمان و نهوی ته نیشتی کرد - .
ههروا ده فرموی: ((من عال ابنتین أو ثلاثة أو أختین أو ثلاثة حتی یسن
أو یموت عنهن، کنت أنا وهو فی الجنة کهاتین - وأشار بأصبعین السبابة
والی تلیها-))، واته: هدر که سیک دو یان سی کچ، یان دو یان سی
خوشک به خییو بکات، تا ته منی گه و ره ده بی، یان له لایان ده مرئی، نهوا
من و نهو له به هشتدا، و هک نهو دو په نجه و این - ناماژدی بو په نجهی
شایه تمان و ته نیشتی کرد - .

(۱) رواه مسلم .

(۲) نم مزده یه گه و ره یه تاییه ته به کچ نهک کور، که واته با دایک و باوکان به بونی کچ
دلخوش بن، نهک به پیچ و وانه و ده دلته نگ بن. خوابه به هژی دینه که ته و ه شاره زامان بکه.

(۳) رواه ابن حبان والترمذی (حدیث صحیح) .

پیویسته کچ بخوینسی

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (الزمر - ۹)، واته: نایا نهو که سانهی ددزانتن، وهک نهو که سانه یه کسانن که نازانتن؟ له راستیدا نه خیر.

ههروه ها ده فهرموی:

﴿اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴿۱﴾ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿۲﴾ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ﴾ (العلق: ۳-۵)، واته: بخوینه، پهروه رده گارت له هه مو که س به خشنده تره، نهوهی که ناده میی فیری نوسین کردوه به قه لهم، ناده میی زانا کردوه بهو شتانهی که نهیده زانی.

پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فهرموی: ((النساء شقائق الرجال))^(۱)، واته: نافرته تان خوشک و نیوه هاوشان و هاووینهی پیاوانن له خووره و شت و سروشتدا.

نه م فهرموده یه نهوه مان بو دهرده خات، که هه ر چ شتیک مسولمان فهرمانی پی ده کری، له وانهش داواکردنی زانیاری، نافرته تیش ده گریته وه، تنهها نهو شتانه نه بی که تایه تمه مند ده کری.

((قال النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لإحدى الصحابيات وكان إسمها الشفاء: ألا تعلمين هذه - يريد حفصة - رقية النملة كما علمتها الكتابة))^(۲)، واته: یه کیك له نافرته صه حابی یه کان، که ناوی (شیفاء) بو، پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ پیی

(۱) رواه أحمد في المسند وأبوداود والترمذي (حديث صحيح)

(۲) رواه أبوداود (حديث صحيح)

فرمود: (حرفصه) فِیْرِی (رقیة النملة)^(۱) ناکهی، وهك چۆن فِیْرِی نوسینت کرد.

له گهوردهی کارى پیغه مبهەر ﷺ نه وهیه، خوئی نه خویندهوار بووه فرمانی به فِیْرِی نوسین کردوه بۆ حرفصه ی خِیزانی، له کاتی کدا حرفصه به ته مەنیش بو. له مه دا وانهیه کی کار یگهر ده بینری بۆ نهو پیاوانه ی خِیزانه کانیا ن به نه خوینده واری ده هیلنه وه، وازیا ن لى دینن فِیْرِ نه بن! که به هۆی نه خوینده واری یه وه بۆ شاییه کی زۆریا ن بۆ پهیدا ده بی، به هۆی نه خوینده وه ی په رتوکه به سو ده کان، ههروه ها ده بیته هۆی نه وه ی شهیتان وه سو ده بخته دل یانه وه!! یا ن بنه هۆیهك بۆ یارمه تی نه دان و هاوکارى نه کردنی منداله کانیا ن بۆ خویندن.

نهم نایهت و فرمودانه ی پیغه مبهەر ﷺ سه بارهت به فِیْرِی نافرده تان باسکران، قسه ی نهو که سه میتشک وشکانه به درۆ ده خاته وه، که ده لئین نابى نافردهت فِیْرِی خوینده وه و نوسین ببی. به لگه شیان نهم فرموده هه لبه ستر او (موضوع) ده که ده لئى: ((لا تسکنوهن الغرف، ولا تعلموهن الکتابه)). واته: نافرده تان له ژورده ویا ن نیشته جى مه که ن و فِیْرِی نوسینیا ن مه که ن. نه مجۆره فرموده هه لبه ستر او ه چۆن بۆته هۆی نه فامى نافردهت و نه فامى منداله کاغان.

(۱) (رقیة النملة): (رقیة) واته دوعا خویندن و نوشته ی شهری.

(النملة): ابن القیم له (زاد المعاد) دا ده لئى: (النملة) چهند برینیکه له ههردو لاته نیشته وه ده رده چی. بۆیه پئی ده لئین (نملة) چونکه نهو که سه ی دو چاری بو، وا ههست ده کات که میرو له به سهر شوینی برینه که دا ده وراو ده یگه زى. پروانه (مفصل أحكام المرأة والبيت المسلم في الشریعة الإسلامیة) ی د. عبدالکریم زیدان، بهرگی سییم، ل. ۲۵۰. (وهرگی)

يەككە لىق تارىخى مۇستەھكەم پىس گۇم: لىق لادىيە كىدا قوتابخانە يەككى كىچانى داخستوه، واى زانىوه ئەم فەرمودە يە (صحيح)!!
 فېربونى ئافرەت بە خوتىندە وهو نوسىن، كارىكى ھەستىارو خەتە رىناكە،
 چونكە گەر ئافرەت خوتىندىن و نوسىنى بۇ كارى باش و چاكە بە كارھىتتا،
 وەك ئەو ھى خواو پىغە مەبەر داىان ناو، ئەوا بەرزىرتىن و كارىگەرتىن
 سەرەنجام و ئاكامى دەبىت. ھەر وھا سودى بۇ ئافرەتە كەو مىللەتە كەشى
 دەبىت، چونكە خوتىندىن و نوسىن دەبىتتە يارمە تىدەرى بۇ چاكتر بەجى ھىتتا
 ئەركى سەر شانى، كە برىتى يە لى ھاوسە رىەتى و داىكايەتى و پەرودە دەى
 چەند نەو يەك و بەرپۆ ھەبىرى مالىھود.

ئەوانەش پىوبىستىان بە لىكۆلئىنە و ھەككى فراوانى عەقىدە و بنە ماكانى
 ئىسلام و مېزوى ئىسلام و پەرودە دەى ئىسلامى و ژىانى ئىسلامى و مالى
 ئىسلامى ھە يە.

لىق راسىتدا كۆمەلگەى ئىسلامى فېر كىردنى ئافرەتانى بە خراپى
 بە كارھىتتا، دەرەنجامە كەشى دەبىنن برىتى يە، لىق بەرھەلداىى خورە و شت و
 پەرودە دە، كە قەوارەى نەتە و ھە نىشتمان دەخاتە مەترسىە و، كە نە وەكو
 پىاو بە ئەركى خوى ھەستى و، نە وەك ئافرەت بتوانى بە ئەركى پەرودە دە
 ھەستى.

پىوبىستە ئەو بەزىن موبەشىرە كان و رۆژھەلاتناسە كان (المستشرقىن)،
 ئەوانەى ھەول و كۆشش دەدەن بۇ داروخانى مالى ئىسلامى و، گەندەل
 كىردنى خىزانى ئىسلامى، كە بەراىيە بۇ لىق نوبىردنى ھىزى مسولمانان،
 چەندەھا سالە بە بەردە وامى پلان و نەخشە دادەنن بۇ ئەو كودە تايەى، كە
 گومائم نىە گەبىشتونەتە ئامانچە پىس و پوخىنەرە كەيان، كە لەژىر پەرودە دەى

ھەبونى غىرە لەسەر ئافرىقىيە مەسولمان و ھەولتدان بۆ فېئىرىنى، خۆي
ھەشارداو ھەبونى خۆي گۆرپوھ.

ئا ئەوانە چ فېئىرىنىكىيان مەبەستە؟

فېئىرىنىكى فەردەنجيان مەبەستە، دەیانەوئى ئادابە بەرزو جوانەکانى
ئىسلامى بگۆرنو، لەئىزى پەردەي زانست و زانىارىدا ژەھرى خۆيان
بلاوبکەنەوھ.

خۆینەرى بەرئىز! ئەمەش راقەي پلانى تەبشېرو داگىرکەرەنە سەبارەت بە
ئافرىقتان.

لە كتيبي (الغارة على العالم الإسلامي) لاپەرە (۴۷) دا ھاتوھ:

((پېئىستە موبەشېرەكان ئاتومىد نەبن، كە دەبىنن بە گاوارکردنىيان بۆ
مەسولمانان كزە، چونكە بەدئىيايەوھ مەسولمانان لەدئىياندا ئارەزووئەكى
زۆرىيان بۆ زانستەكانى ئەوروپىي و رزگارکردنى ئافرىقت گەشەي كەردوھ -
مەبەستىيان لەمەدا فەلسەفەو تىۆرە رەوشتە بەرەللايەكانە--)).

لە لاپەرە (۸۸-۸۹) راپۆرتىك سەبارەت بە كارو بېرىارەكانى كۆنگرەي
(لكنو) و (قاھىرە) ھاتوھ، كە كۆنگرەي بەگاوارکردن (تەبشېرى) ن و لە سالى

۱۹۱۱ گرىدرا، بەرنامەي كارى برىتى بو لە چەند كارىك:

يەكەم: دىراسەكردنى ھالى ئىستا.

دوھم: ھەلسانەوھى وىست و ھىمەتەكان، بۆ فراوانكردنى فېئىركردنى
تەبشېرىي لە فېئىركردنى ئافرىقتاندا.

ئا بەم چەشنە لە كۆنگرەي موبەشېرەكان، بەناو رزگارکردنى ئافرىقتى
مەسولمان دەستى پىكرد.

ئەرى بەخوا! موبەشېرە خاچپەرستەكان بانگەوازي دەكەن و كاردەكەن، بۆ

بەناورزگارکردنى ئافرىقى مەسولمان، ديارە دەپرسى بۆچى؟!
 ئەو دەش و دەلام: (مورو برجر) كە بابايەكى جولەكەى ئەمىرىكى
 ھاوچەرخە، ئە كىتەبە كەيدا (العالم العربي اليوم) دەلى:
 ((ئافرىقى مەسولمانى خوتىندەوار، لە گشت تاكىكى كۆمەلگە لە
 رېنمايە كانى ئاينەو دەرتەر، بەتواناترىن تاكى كۆمەلگەشە، بۆ ئەو دەى
 ھەمو كۆمەلگە لە ئىسلام دور بختەو^(۱)!

لە كىتەبى (التبشير والاستعمار) دا ھا تود، كە ئەمە بوختە كەيەتى:
 كاتى موبەشیرەكان ھا تەنە جیھانى عەرەبىيەو، دەركیان كورد ئافرىقى
 زیاتر لە پیاو كاریگەرى لە پەرودە كەردندا ھەبە، لەبەر ئەو لە پێشەو دەى
 بايەخ پیدانیان دانا، رۆژھەلاتناس (جیب) دەلى: قوتابخانەى كچان لە
 (بیروت) دا بیلەبیلەى چاومە ..

ھەر لەبەر ئەمەش بو ئەمىرىكىەكان لە سالى (۱۸۷۰) دا داواى سى
 ھەزار دۆلاریان لە قوتابخانەى كى دینی لە (بیروت) كەرد، پاساوى داواكەیان
 بریتى بو لەو دەى، كە ئافرىقى لە ژىانى مائەو دەیدا نرخی ھەبە، ئەو
 قوتابخانەش لە ئاينەو دا یاری دەى بە گاوردنى سوریاىە. (۸۶-۸۷).

(۱) جاهلیة قرن العشرين، ص ۳۳۲-۳۳۳.

سوربونی پیغهمبه‌ران بؤ داوا کردنی مندالی صالح

خوای گه‌ودره له‌سهر زمانی زه‌که‌ریا ده‌فه‌رموی: ﴿رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ﴾ (آل عمران - ۳۸)، واته: په‌روه‌ردگارم له لایهن خۆته‌وه مندالو وده‌چیه‌کی باشم پی بیه‌خشه، به‌راستی تو بیسه‌ری دوعاو نزاو پارانه‌وه‌ی.

هه‌روه‌ها له‌سهر زمانی ئی‌براهیم ده‌فه‌رموی: ﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ﴾ (أبراهیم - ۴۰)، واته: په‌روه‌ردگارم سه‌رکه‌وتوم بکه‌ی بؤ به‌جی هینانی مه‌رجه‌کانی ته‌واوی نو‌یژو به‌رده‌وامی یه‌تی، هه‌روه‌ها بؤ منداله‌کانیشم، خواجه... په‌روه‌ردگارمان نهم داواو نزیاهه گیرا بکه.

هه‌روه‌ها له‌سهر زمانی زه‌که‌ریا ده‌فه‌رموی: ﴿رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ﴾، (الانبیاء - ۸۹)، واته: په‌روه‌ردگارم داوات لی ده‌که‌م، که به‌ته‌نهایی نهم هیتلی به‌بی بونی مندال، تو‌ش باشتین واری.

سور بونى ئىسلام بۇ پارىزگار كىردى تەندروستى ئافرهت و
مندالەكەى بە نەگرتنى رۆژو لە مانگى پەمەزاندا

خوای گهوره دهفەرموى: ﴿وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَ فِدْيَةَ طَعَامِ
مِسْكِينٍ﴾ (البقرة- ۱۸۴)، واتە: ئەو كەسانەى ناتوانن رۆژو بگرن لە
سەريانە فدیە بدەن، كە نان دانى ھەزارانە .

ئەبو داود لە عىكرەمەى وەرگرتو، كە ئىبن عەبباس دەربارەى
فەرمودەى خوای گهوره ﴿وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَ﴾ گوتىتەتى: ئەم
پروخستە و رىنگەدانى رۆژو نەگرتنە، بۆ بەسالآچوو پىرەو بۆ ئافرهتى
بەتەمەنە. كە لە برى ھەر رۆژتەك ھەزارەك نان بدەن. ئافرهتى سەك پىرە
شىردەر، گەر لە خۆيان، يان لە مندالەكەيان بترسن، كە بە بەرۆژوبون
توشى مەترسى دەبن، ئەوا بۆيان ھەيە بەرۆژو نەبن و فدیە بدەن، كە
تيركردنى يەك ھەزارە لە ھەر رۆژتەكدا^(۱).

لە كۆتايىدا ئەو ھەشى زىاد كىردو دەلىق: ئىبن عەبباس بە داىكى
كۆرەكەى دەگوت: (تۆ لەو كەسانەى، كە زۆر بەزەجەت رۆژوى بۆ دەگىرى.
لەبەر ئەو لەسەرت پىويستە فیدیە بدەى و قەزا نەكەيەو)^(۲).

لە (نافع) ھود كە ئىبن عومەر سەبارەت بە ئافرهتى دوگيان پىرسىارى
لىكرا، كاتىك گەر بەرۆژو بى، بەلام لەو بەترسى مندالەكەى توشى
مەترسى بى، ئەوئىش گوتى: با بەرۆژو نەبى و لە شوتنى ھەر رۆژتەك يەك

(۱) (بەزار) گىراويەتەو.

(۲) دار القطنى نىسنادەكەى بە (صحيح) دانارە .

(مُد) واته: (يهك مشت گهنم) بدات به ههژاران^(۱).
 پيغه مبهه رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فِهْرَمُوِيه تِي: ((إِنَّ اللَّهَ وَضَعَ عَنِ الْمَسَافِرِ الصَّوْمَ وَشَطْرَ
 الصَّلَاةِ، وَعَنِ الْحَبْلِيِّ وَالْمَرْضَعِ الصَّوْمَ))^(۲)، واته: خَوَايَ بَه خَشْنَدَه
 رُوژوگرتن و نيوهی نوژی له سهه رَیْبُوَار (مسافر) هه لگرتوه، هه روه ها بُو
 نافرته تی دو گیان و شیرده ریش.

له م باره یه وه چه ند تايه تیک هاتوه، که ده بی نه خۆش و رَیْبُوَار، رُوژو
 بگرته وه. به لām له سهه نافرته تی دو گیان و شیرده ر پئیست نه کراود. نه م
 حوکمه شه رع یه چه ند ئاسانه، که چی به داخه وه - له نیو زۆر به ی
 مسولماناندا شاروه و نادیاره، نه زانراوه و بوته هوی ئه وه ی ئافرته تی دو
 گیان و شیرده ر منداله که یان تیا بچی، یان نه خۆشی روی تی بکات.
 نافرته کاتیک ده زانی ده بی رُوژوه که بگریته وه، ناچار رُوژو ده گری و
 خویی و منداله که شی توشی زه ره رو زیان ده کات!

نازائم نافرته تی دو گیان، یان شیرده ر که ی کاتیک بُو ده لوی و ده گونجی،
 که رُوژوه که ی بگریته وه، چونکه نافرته به تايه ته تی له یه که م سالی
 شوکردنیدا له نیوان سکپری و شیردان دایه!

ئین عومه رو ئین عه بباس ده لئین: ((الْحَبْلِيُّ وَالْمَرْضَعُ إِذَا أَفْطَرْتَا
 عَلَيْهِمَا الْفَدِيَةَ وَلَا قِضَاءَ عَلَيْهِمَا!!))، واته: نافرته تی دو گیان و شیرده ر،
 گه به رُوژو نه بون، له سهه ریانه فدیة بده ن و قه زایان له سهه نی یه .
 قسه کانی ئین عه بباس و ئین عومه ر حوکمه که ی (مرفوع) د. چونکه

(۱) مالك و به يهه قی گيراويانه ته وه.

(۲) رواه أبوداود والترمذي وأبن ماجة (سندھ جيد).

وانابینرئ ئەم دو زانایه له خۆیانوهه قسه بکهن.
 ههندیك له ئیمامی مهزهه به کان له سهر ئافرهتی دوگیان و شیردهریان به
 واجب داناوه، رۆژو بگرهوه.
 بیگومان ئەم ئیمامانه - په جمهتی خویسان لئ بئ - ئەم به لگانهیان
 نه دیتوه، نه گینا نه یانده توانی موخاله فهی بکهن. له کاتی کدا گشتیان
 گوتویانه گهر فەرمودیه کی (صحیح) هه بو ئەوه مهزهه بی منه.

چه‌ند ری‌بازیکی په‌روه‌ده‌یی به‌رز

هاندان بو په‌روه‌ده‌کردنی مندال

خوای گه‌وره ده‌فهرموی: ﴿وَتَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ﴾^(۱) (یس - ۱۲)،
 واته: هه‌ر کاریکی به‌ زیندویی کردویانه‌و شوینه‌واریان، گش ده‌نوسین.
 خوای گه‌وره ده‌فهرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ
 نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ
 مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ (التحریم - ۶)، واته: نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی
 باوه‌رتان هیناوه، خو‌تان و خیزران و منالتان پی‌اریزن له‌و ناگره‌ی، که
 سوته‌مه‌نی یه‌که‌ی خه‌لک و به‌رده، چه‌ند فریشته‌یه‌کی توندو تیژو تو‌ره
 سه‌ره‌رشتی نه‌و ناگره ده‌که‌نو، سه‌ره‌یچی خوا ناکه‌ن له‌و کارانه‌ی پی‌یان
 ده‌سپێردی.

پاراستنی ژنو مندال له‌م ناگره بریتسی یه‌ له‌ په‌روه‌ده‌ کردنو
 فی‌رکردنیکی نیسلامی، نه‌وه‌ی که‌ خواو پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمانیان پی‌ داوه.
 خوای گه‌وره ده‌فهرموی: ﴿وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا

(۱) ئەم نایه‌ته‌ پی‌رۆزه‌ ناماژده‌ به‌وه‌ ده‌کات، خوای گه‌وره‌ ته‌نه‌ها کرده‌وه‌کانی مرۆقه‌ تو‌مار
 ناکات، به‌لکو نه‌وه‌ی دوا‌ی مردنی خو‌ی به‌جی‌ی دیتلی، نه‌ویش ده‌نوسی، جا چاکه‌ بی‌ت،
 چاکه‌ ده‌نوسی، خراپه‌ بی‌ت، خراپه‌ ده‌نوسی، دیاره‌ مندالی‌ش له‌ گه‌وره‌ترین شو‌تنه‌واری
 مرۆقه، له‌به‌ر نه‌وه، کرده‌وه‌ باشه‌کانی منداله‌کان بو‌ دایکو‌ باوک ده‌نوسی به‌بی‌نه‌وه‌ی له
 کرده‌وه‌ی منداله‌کان که‌م بکات، به‌ هه‌مان شی‌وه، گه‌ر دایکو‌ باوک په‌روه‌ده‌ی
 منداله‌کانیان فه‌رامۆش کردبێ، نه‌وا کرده‌وه‌ی خراپه‌کانی منداله‌کانیان بو‌ ده‌نوسی.

وَذُرِّيَاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿﴾ (الفرقان - ۷۴)، واتہ: نہو کہسانہی دہلین پەروردگارمان لہ خیزانہ کائمان و وچہ کائمان پڑوشنایی چاومان پی بیہخشہو، بمانکہ بہ پیشہوا بۆ لہ خوا ترسان.

لہ راستیدا پروادارانہی ہوشیارو ہوشمند، و ہک نایہتہ کہ ناماژہی پی کرد، سورن لہ سہر صالح بون و چاک بونی مندالہ کائمان، تا ببہ مایہی پڑوشنایی و بینایی چاویان و، ببہ زہخیرہ بۆ ژیان و مردنیان. نہو کہسانہش کہ پەروردہی کوپو کچہ کائمان فہراموش کردوہ چہند مال و ویران و چارہ رہشن.

پیغہ مبہر ﷺ فہرمویہ تی: ((إِذَا مَاتَ ابْنُ آدَمَ انْقَطَعَ مِنْ عَمَلِهِ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ: صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ، أَوْ عِلْمٌ يَنْتَفِعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ)) (۱)، واتہ: گہر نادہ میزاد مرد لہ کردہ و ہکائی دادہ بپڑی و پدیوہندی دہ پچڑی، تہنہا لہ سی شت نہ بی: خیریکی بہردہوامی ہہ بی، و ہک مزگہوت دروست کردن یان پروژہی ناوہدان کردنہوہ یان پارہ (وہقف) کردن بۆ موجاہیدان. یان زانیاری یہک بلا و بکاتہوہ خہلک سودی لی و ہرگرن، ہہروہا کورپڑکی مسولمان و صالحی ہہ بی دوعای خیری بۆ بکات.

ہہروہا فہرمویہ تی: ((كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ: الْإِمَامُ رَاعٍ وَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ وَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ بَعْلِهَا وَ وَلَدِهِ وَ مَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا، وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ)) (رواہ البخاری و مسلم)

پیغہ مبہر دہ فہرموی: ((إِنَّ الرَّجُلَ لَيَرْفَعُ دَرَجَتَهُ فِي الْجَنَّةِ فَيَقُولُ: أُنِّي لِي هَذَا؟ فَيَقَالُ بِاسْتِغْفَارٍ وَلَدِكَ لَكَ! أَمَا أَبُوكَ فَلَوْ كَانَ أَقْرَبًا لَتَوَحَّيْتُ،

فَصُمْتُ وَتَصَدَقْتَ عَنْهُ، نَفَعَهُ ذَلِكَ))^(۱)، واته: له بههشت پیاری وا ههیه پلهیه کی بهرزی دهریتی، نهویش دهلی: من نهم شوینه پله بهرزه م بۆ ههیه؟ جا پیی دهلین: نهم پله بهرزه به هوی داوای لیخووش بونی کوره که ته بۆ تو! به لام گهر باوکت یه کخوایه رست بوایه و توش له جیاتی نهو بهرژوبای و خیرو چاکهت بۆ کردبا، نهوا نهو خیرو چاکهیه سودی بۆی هه بو.

نایه ته پیرۆزو فه رموده کانی پیغه مبه ر ﷺ که باس کران، نهو ده به دهرده خن، که چهند کاریکی گرنگ و کاریگهره، دایکان و باوکان گرنگی به پهروه دهی منداله کانیان بدن، که به هوی نهم پهروه دهیه وه پاداشتی زۆر به ده دست دههینن له ژیان و مردندا.

پهروه ده کردن هونه ریکی گرنگ و ترسناکه، پیویستی به لیکۆلینه وه ههیه، ته نهها خوشه ویستی و سۆزی دایکایه تی و باو کایه تی نایته ته و اوامه ندی پهروه ده، چونکه به هوی هه له وه فه راموشکردنی پهروه ده وه، خیزان به ره وه هه لدی ر ده بات. زۆر کهس وا گومان ده بن، که پهروه ده کردن ته نهها به ته مبیی کردن و سه رزه نشت کردن و لیدان ته و او ده بییت، که له راستیدا نهو ده هه له یه کی گه وره یه.

بۆ نه مهش هه ر که سی دهیه وی روشنبیری پهروه دهی مندالی زیاد بیی، با له مباره یه وه چهند په رتو کیک بخوینیتسه وه، وهک: (کیف أربي طفلي)، (نقائص الأطفال و طريقة إصلاحها)، (التربية الجنسية على المكشوف)، (أطفالنا ضحایانا)، و، لیدوان له سه ر کتیبی (لفتة الكبد في تربية الولد) و (عبقریة الإسلام في التربية).

(۱) رواه أحمد في المسند.

مندال هان بدری زو فیری نویژ بیت

پیغمبر ﷺ ده فرموی: ((مُرُوا اولادکم بالصلاة لسبع واضربوهم علیها لعشر، وفرقوا بينهم في المضاجع))^(۱)، واته: به منداله کانتان بلین له تمه نی هوت سالیدا نویژ بکن، له سر نویژ نه کردن له تمه نی (ده) سالیدا لسیان بدهنو، جیگهی نوستنیان له یه کتری جیا بکنه وه^(۲).

(۱) رواه أحمد في المسند وأبو داود (حدیث صحیح)

(۲) گهر دایکانو باوکان به گشتی نهم فرموده یان پهیره و بکردایه، له وانه بو حالمان بهو حاله نیستا نه گه بیستایه. چونکه گهر هر کسه و له لای خویره نهم فرموده ی پهیره و کردایه، نهوا کۆمه لگه یه کی ره وشت پاک و دهست پاک و داوین پاکمان بو دروست دهبو. بۆچی؟ چونکه نویژ کردن، وهک خوی گه و ره دهیوه، مروژ له خراپه کاری و به دره و شتی ده پاریزی، له سر نهو بنه مایهش، کهم کس و دهبو له سر حسابی رهش و روتان، گیرفانی پر کات و ناپاکی بکات. - وه رگتیر -

گوپینی ناوه ناشیرینه‌کان

((كان رسول الله ﷺ يغير الأسم القبيح))^(۱)، واته: پیغه‌مبه‌ری
خوا ناوی ناشیرینی ده‌گوپری^(۲).

(۱) رواه الترمذی (صحیح)

(۲) نه‌مه‌ش له کاردانه‌وه‌ی ناوه له‌سه‌ر خاوه‌نه‌که‌ی.

نه‌بو داود گوتویه‌تی: پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ناوی (عاصی و عزیزو عتله‌و شیطان‌و حکم‌و غراب‌و حباب‌و شهاب)‌ی گوپری شه‌هاب بۆ هشام، حرب بۆ سلم - واته ناشتی -، مضطجع بۆ منبعث. ناوی عفره‌ی گوپری بۆ خضرة، شعب الضلالة بۆ شعب الهدی، ناوی بنی مغویه‌ی کرده بنی رشده.

خطابی گوتویه‌تی: پیغه‌مبه‌ر بۆیه ناوی عاصی (یاخی) گوپری، له‌به‌ر که‌راهیه‌تی مانای عصیان، چونکه سیفه‌تی پروادار: گوپری‌ایه‌لی و ملکه‌چی یه بۆ خوا.. عتله: مانای توندوتیژی، سیفه‌تی پرواداریش نه‌رم و نیانی و سانایی‌یه. شیطانیش: له شطن هاتوه، واته دور له خیر و چاکه، که ناوی ماردی پیسه له جنۆکه‌و ئاده‌میزاد.. حکم: نه‌و حاکمه‌یه که حوکمه‌که‌ی ره‌د ناکریته‌وه، نه‌م سیفه‌ته‌ش ته‌نها لایه‌ق به‌ خوی گه‌وره‌یه، که یه‌کینک له ناوه‌کانی (الحکم)‌ه.

غراب: له (غرب) وه‌ر‌گیراوه واته: دور، هه‌روا ناژه‌لێکه که خوارده‌که‌ی پیسه (قه‌له‌ره‌ش)، که پیغه‌مبه‌ری خوا رێی به‌ کۆشتنی داوه، له کاتی حج دایه‌ یان کاتی تردا. (حباب) جوړیکه له ژیان، ریوایه‌ت کراوه که شه‌یتانه. شهاب: پارچه‌یه‌که له ناگر، ناگریش سزای خوایه..

به‌لام عفره: نه‌و زه‌وی‌یه‌یه که شتی لێ سوز ناییت، ناوی نا(خضرة) له‌سه‌ر مانای گه‌شبینی تا سه‌وز ده‌بیته! باشترین ناوی ئافره‌ت: ناوی ئافره‌ته صحابه‌کانه. ناوانی کور به‌ نورالدین و رکن‌الدین و بدرالدین نه‌وه هه‌رگیز جائیز نی‌یه. له‌وه‌ی رابورد مه‌ترسی ناوانی کور کچمان بۆ ده‌رکه‌وت.

ئیمه بۆمان دروست نیه لاسایی خه‌لکی نه‌فام بکه‌ینه‌وه، که ناوی سه‌یر له منداله‌کانیان ده‌نیتن، وه‌ک هه‌ندیک له بارکان کردویانه به‌ عاده‌ت، به‌ داخه‌وه ناو له

((عن ابن عمر بن الخطاب ان ابنة له كان يقال لها عاصية، فسمها رسول الله ﷺ جميلة))^(۱)، واته: نین عومهری کوری خه تتاب کچیکی هه بو ناوی (عاصیه) بو، واته: (یاخی)، پیغه مبهری خوا ناو ده کی گوری بو (جمیله) واته: (جوان).

((ان زینب بنت أبي سلمة، كان اسمها برة، فقیل تزکی نفسها! فسمها رسول الله ﷺ زینب))^(۲)، واته: زهینه بی کچی نه بی سلمه، پیشترا ناوی (بره) بو، واته چاکه کار، جا خه لک ده یانگوت نه وه پاکانه ی نه فی خوی ده کات و خوی به بی گونا ه داد نه سی، پیغه مبهری خواش ناو ده کی گوری بو زهینه ب.

پیغه مبهر ﷺ فهرمویه تی: ((... لا تسمین غلامک یساراً ولا رباحاً، ولا نجیحاً ولا أفلیح، فإنک تقول أثمّ هو؟ فلا یكون))^(۳)، واته: کورده کتان ناو منه نی چپ و قازانچ کورو سه رکه وتوو سه رکه وت، چونکه تو شتیک ده لی تی، نایا نه و کسه نه وهی تیدایه؟ نه خیر نه و کسه نه وه نی یه.

کچه کانیان دهنین شهیدایی عبشق... (هیام) و (گرام) و، ناوی نافرته سه حابه کانیان له بیر کرده، که به زانست و نه ده بو جیهاد ناویان ده رکردبو.

(۱) رواه الترمذي وهو صحيح الأسناد.

(۲) رواه البخاري ومسلم وغيرهم .

(۳) رواه أحمد في المسند وغيره (صحيح).

مه ترسی سپاردنی په روه رده و
 فیړکردنی مندال به غیری پیاوچاگان

پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمویه تی: ((کل مولود یولد علی الفطرة فأبواه یمجسانه
 أو یهودانه أو ینصرانه))^(۱)، واته: هه مو مندالتیک له سهر سروشتی
 خواناسی له دایک ده بییت، جا دایک و باوکی ده یکه نه تاگر په رست، یان
 جوله که، یان گاور.

(۱) رواه البخاري.

حوکمی درو له گهل مندال

عبداللهی کوری عامر گوتویه تی: ((دعتني أمي يوماً - و رسول الله ﷺ قاعداً في بيتنا - فقالت: تعال أعطك، فقال لها رسول الله ﷺ: ما أردت أن تعطيه، قالت: أردت أن أعطيه تمراً، فقال لها: أما إنك لو لم تعطيه شيئاً كُتِبَتْ عليك كذبة))^(۱)، واته: روژتیک دایکم بانگی کردم و پیغه مبه ریش له مالمان دانیشتبو. دایکم گوتی: ودره شتیکت بده می.

پیغه مبه به دایکمی فهرمو: دتهویست چی بدهی تی؟

دایکم گوتی: ویستم خورمای بده می.

پیغه مبه فهرموی: گهر بهاتایه و هیچ شتیکت پی نه دایه، نه وادرو زیه کت بو دهنوسرا^(۲).

(۱) رواه أبو داود (حدیث صحیح)

(۲) نیمه می مسولمان و هه لگری مه شخه لی ری بازی راست و راستگویی، دهبی منداله کافان له سهر راستی و راستگویی و درونه کردن له گهل یاندا پهروه رده بکهین، تا له نیوان یه کتریدا متمانه دروست بی و پروا به یه کتری بکری. له بهر نه و مندال له ههر ته مه نیک دابی نابی دروی له گهل دا بکری، نه گهر به گالتهش بی. هه موانیش سه ره نجام و ناکامی درو کردن له گهل مندال، به تایه تی و گه وره به گشتی، ده زانی و دهریشکه وتوه چ مه ترسی یه کی سامناکی هدی. (وه رگیتر)

واته: ئەبی عەطیە شتیکی دا پیم، دایکم گوتی: من پازی نام تا پیغەمبەر ﷺ نەبیتە شایەت. دەلی: باوکم چو خزمەت پیغەمبەر و پێی گوت: شتیکم بە کورەکم بەخشیو، دایکی دەلی دەبی تو ببیت بە شایەتی ئەمە.

پیغەمبەر فرموی: وەکو ئەمەت داو بە هەمو مندالە کانت؟!

ئەویش گوتی: نەخیر!

پیغەمبەری خوا فرموی: لە شت بەخشیندا بە دادگری (عەدالەت) بچوئینەو بەشی هەموان بدەن. منیش مەکە بە شایەتی ئەو، چونکە من نامە شایەت لەسەر شتیك، کە ستمی تیدا بکری.

ئەنەس دەگێڕیتەو: ((أَنَّ رَجُلًا كَانَ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ فَجَاءَ ابْنُ لَهُ فَقَبَلَهُ وَأَجْلَسَهُ عَلَى فَخْذِهِ، وَجَاءَتْ ابْنَةٌ لَهُ، فَأَجْلَسَهَا بَيْنَ يَدَيْهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَلَا سَوَّيْتَ بَيْنَهُمَا؟!))^(۱)، واتە: پیاویك لە خزمەت پیغەمبەر بو، کورپکی ئەم پیاو هاتە لای. پیاو کەش کورەکە می ماچ کردو لەسەر پانی داینا، هەر و هە کچیکە هەبو ئەویش هاتە لای، ئەویش هینای لەبەردەمی خۆی داینا. پیغەمبەری خوا فرموی: ئەو بەوچی وەك یەك تەماشات نەکردن و یەكسانیت لە نێوانیاندا نەواند.

زۆر بەی دایك و باوك سکاالی ئەو دەکەن، کە لە نێوان مندالەکانیاندا حەسودی و غیرە پیک بردن دەبینری، ئەو هەش دەبیتە هۆی لاسەنگی و لاوازی کەسایەتی و رەفتاری مندال.

پیغەمبەر ﷺ واجبی کردو، کە دەبی لە نێوان کچ و کور. خوشک و

(۱) رواه البزار و رجاله ثقات.

برایه کسانې په پیره و بکړی و به عه دالهت مامه له و هه لس و که و تیان له گه لدا
 بکړی، تا حه سودی و رقو قینه یان به رامیهر به یه کتری نه بی.
 زور جار دایک و باوک هه موو نه مانه ده کات، له به سه رهاتی یوسف
 (سه لامی خوی لسی بی) نه و دمان بینی، که بوه هوی کاره سات، که
 برایه کانی یوسف گومانیان و ابوو، که یه عقوبی باوکی به سه ر نه وانی
 هه لبارد بوو له وانی زیاتر خوشده ویست.

سۆزو بہ زہیی پیویستہ بؤ مندال بنویندری

پیغہ مبر ﷺ دہ فرموی: ((الراحمون یرحمہم الرّحمن، یرحموا من فی الأرض یرحمکم من فی السماء))^(۱)، واتہ: ئەو کہ سانہی بہ بہ زہیین، خوی بہ خشنده رەحمیان پی دەکات، کہ واتہ بہ بہ زہیی بن لە گەل ہەرچی یەک، کہ لە سەر زہوی ہدیہ، ئەو کاتہ ئەوہی کہ لە ناسمان دایہ رەحمتان پی دەکات. ئەنەس گوتیہ تی: ((ما رأیت أحداً کان أرحم بالعیال من رسول اللہ ﷺ))^(۲)، واتہ: کہ سم وەک پیغہ مبر ی خوا نہ بینیوہ بؤ مندال بہ رەحم تر بی.

((وکان من وصایاہ ﷺ لقوادہ: أغزوا باسم اللہ... ولا تقتلوا ولیداً))^(۳)، واتہ: لە راسپاردەکانی پیغہ مبر بؤ سەر کردە ی سوپاکانی دہیفەر مو: بہ ناوی خوا جیہاد بکەن و بچەنگن... مندال مە کوژن. ئەم پەروردە بەرزە ی پیغہ مبر ﷺ کاریگەری یەکی گەورە و زۆری کردیوہ سەر دل و دەرونی هاوہلہ بەرپزەکانی. بە نمونہ: عومەری کوری خەتتاب - رەزای خوی لی بی - پیاویک لە بەنی ئەسەدی بؤ کاریک راسپارد، کہ بیکات، پیاوہ کہ ہاتہ لای تا پەیمان ی سەر راستییہ تی کارەکی وەرگری، لەو کاتہ دا عومەر ہەندی لە مندالەکانی ماچ کرد. پیاوہ کہش گوتی: ئە ی گەورە ی پرواداران ئەوہ ماچیان دہکە ی، بہ خوا من

(۱) رواہ أبوداود والترمذی (حدیث صحیح) .

(۲) رواہ مسلم .

(۳) رواہ مسلم .

تا ٹیستا ہیچ مندالتیکم ماچ نہ کردوہ! عومہر گوتی: کہواتہ تو زور بیڑہمی، مادام وایہ کارہ کہمان بدہوہو، ہیچ کاریکمان بو مکہ!۔
 ٹوسامہی کوری زہیدی کوری حاریسہ گوتیہتی: ((کان رسول اللہ ﷺ
 يأخذني فيقعدني على فخذہ، ويُقعدُ الحسن بن عليّ على فخذہ الآخر
 ثم يضمهما ويقول: اللهم إرحمهما فإني أرحمهما))^(۱)، واتہ: پیغہمبہری
 خوا منی لہسہر رانی خوی دادہنا، حسہنیشی لہسہر رانہ کہی تری دادہنا،
 پاشان بہ سینگی خویہوہی دہ کوشینو دہیفہرمو: خوایہ رہحمیان پی
 بکہی، لہبہر ٹہوہی من بہ بہزہییم لہ گہلیان۔

ٹین مہسعود گوتیہتی: ((ضربت غلاماً بالسوط، فسمعت صوتاً من
 خلفي. فإذا برسول الله ﷺ يقول: أعلم يا أبا مسعود إن الله أقدر
 عليك منك على هذا الغلام))^(۲)، واتہ: بہ قامچی یہک لہ مندالتیکم دا،
 جا لہ دواوہم گویم لہ دہنگی بو، کہ دہبینم پیغہمبہری خوایہ دہفہرموی:
 ٹہی ٹہو مہسعود، بزانہ خوی گہورہ لہسہر تو بہ تواناترہ لہ توانای تو
 لہسہر ٹہو مندالہ۔

((وكان ﷺ يقول للخادم: ألك حاجة؟!))^(۳)، واتہ: پیغہمبہری خوا

بہ خزمہتکارہ کہی دہفہرمو: چیت پیویست نی یہ؟

((وكان رسول الله ﷺ يزور الأنصار، فإذا جاء دور الأنصار، جاء
 صبيان الأنصار يدورون حوله. فيدعو لهم ويمسح رؤسهم ويسلم

(۱) رواہ البخاری .

(۲) رواہ مسلم .

(۳) رواہ البخاری .

علیہم: (الحديث))^(۱)، واتہ: پیغہ مبهری خوا ﷺ سہردانی ئەنصارہ کانى دە کرد، کاتیک کہ دەھاتہ گہرہ کی ئەنصارہ کان، مندالہ ئەنصارى یە کان، دەوری پیغہ مبهریان دەدا، پیغہ مبهریش دو عای خیری بو دە کردن و دەستی بەسەریاندا دەھینا و سلاوی لى دە کردن.

لەم چەند فەرمودەیدا ئەو دەمان بو دەرئە کەوئ، کە پیغہ مبهری خوا چەند بەرەحم بوە لە گەل مندال دا. ئەو دەش شایستەى ئەو دیە و هاندەرە بو باوکان، تاسودی لى وەرگرن و پەیرەوی بکەن، چونکە زۆریەى باوکان - بە داخوہ - بە خرابی رەفتار و مامەلە لە گەل مندالە کانیان دە کەن، لەسەر چەند شتیکی بی هودە، بە بی بەزەبیانە لە مندالە کانیان دە دەن. تەنانەت لە گەمە و یاری کردنیشیان دە کەن و کەمترین سەربەستیان پى نادەن و ئیھانەیان دە کەن و سەرکۆنەیان دە کەن.

ئەم کارەش کاردانەوہی لى دروست دەبى و دەبیتە ھۆى نانەوہى ئاکام و سەرخامىکی خراب، و کاریش دەکاتە سەر کەسایەتى مندالە کە بە رادەییە کى وا، کە لەوانیە وەك شیت رەفتار بکات و لە ژياندا سەرکەوتو نەبیت.

ھەر وھا ئەو دەشمان بو دەر دە کەوئ، کە پیغہ مبهر ﷺ سۆزو نازى داوہ تە مندالان، بە باشى مامەلە و رەفتارى لە گەل کردون، ئیتەر بە ئومیدی ئەوہى ئەمە ببیتە پەندو وانە بو ئەو باوکە دل رەق و وشکانەى، کە بە توندوتیژی و دل رەقانە و ناژەلانە مامەلە لە گەل مندالە کانیان دە کەن، کە ئەمەش دەبیتە ھۆى لاواز کردنى کەسایەتیان و زەبون کردنیان، کە رەنگە

(۱) رواه أحمد في المسند وغيره وسنده صحيح .

رقو قىنە بەرامبەر بە باوكيان دروست بېتت.

جا لەمبارەود كارەساتىكتان بۆ باس دەكەين، كە بۆ پەند وەرگرتن و
ھاندانى داىكان و باوكانە تا مندالەكانيان لە بنەماي پەرودەھىي دروست
پەرودە بەكەن:

ھەوالەكان رايانگەياندا، پۆلىسىك پارەي پاشەكەوت كرد، ھەتا توانى
تاقمە قەنەفەيەكە بکړئ. جا خۆي و ژنەكەي زۆر پىي دلخۆش بون. لە
كاتىكدا ئەوان ناگايان لى نەبوو، مندالەكەيان بە موس تاقمە قەنەفەكەي
دراند، كاتى باوكى ئەمەي بينى، شىتگير بوو يەكسەر بە دارى تىژ زۆر بە
توندى لە پەنجەكانى مندالەكەي دا، بۆ بەياني پەنجەكانى مندالەكە
نىلتھابى كرد، پزىشك بريارى برىنەوہى دا، ئەوہوو لە نەخۆشخانە
پەنجەكانيان برىوہ.

جا دواي نوژدارىيەكە، باوكەكە سەردانى كوردەكەي كرد، كوردەكەي
ھاواري كرد:

بابە، بابە پەنجەكانم بۆ بگەرپنەوہ، ئىتر تاقمەكە نادريئم. كاتى باوكەكە
گوئي لەم قسەيە بوو، گوللەيەكي لە خۆيداو خۆي كوشت...
با بەردەوامى ئەوہ بزاني، مندال پىويستى بە سۆزو خۆشەويستى ھەيە،
ھەرودەك چۆن پىويستى بە خواردن و خواردنەوہ ھەيە، جا لە سايەي
خۆشەويستيدا دەرون و كەسايەتي گەشە دەكات.

دایک و باوک که مندالیان دهمری و

ئارامی له سهه دهگرن پاداشتیان بۆ ههیه

ئهبو سهعیدی خودری دهگیریتتهوه: ((إن رسول الله ﷺ قال للنساء: ((ما منكم امرأة يموت لها ثلاثة من الولد إلا كانوا لها حجاباً من النار!)) فقالت امرأة: وإثنان؟ فقال: وإثنان))^(۱)، واته: پیغه مبهری خوا به ئافره تانی فرمو: ههه که سیک له ئیوه سی مندالی بمری، ئهو مندالانه دهبن به پهردهیهک بۆ پاراستنیان له ئاگری دۆزهخ.

جا ژنیك گوتی: ئهدهی نهگهه دو مندالی بمری؟ فرموی: گهه دو مندالیشی بمری، هه مان شتی بۆ ههیه.

ههروهها پیغه مبههه ﷺ دهفرموی: ((ما من مسلم يموت له ثلاثة من الولد لم يبلغوا الحنث، إلا تلقوه من أبواب الجنة الثمانية من أيهما شاء دخل))^(۲)، واته: ههه مسولمانیک سی مندالی بمری که بالغ نه بون، ئهوا ئهو مندالانه له بهردههه ههه ههشت دههگای بهههستهوه پییان دههگات، که له کامه دههگاوه ئارههزوی دههکات دهچیتته ژورههه.

((ما من مسلم يموت له ثلاثة من الولد لم يبلغوا الحنث، إلا أدخله الله الجنة بفضل رحمته إياهم))^(۳)، واته: ههه مسولمانیک سی مندالی بمری، که نهگهه شتبهه ههدهی بالغ بون، ئهوا خوی بهخشنده به فهزلو بهزهیی خۆیهوه، له بههه ئهه مندالانه ئهه مسولمانه دههاته بههههشت.

(۱) رواه البخاري والنسائي .

(۲) حديث صحيح .

(۳) رواه البخاري ومسلم والنسائي

مندال شه فاعهت بو دایک و باوکی دهکات

ئهبو حهسان گوتویه تی: ((توفی ابنان لی، فقلت لأبی هریره: سمعت من رسول الله ﷺ حديثاً تحدثنا، يطيب أنفسنا عن موتانا: قال نعم! صغارهن دعاميص الجنة، يلقي أحدهم أباه - أو قال أبويه - فيأخذ بناحية ثوبه أو بيده كما أخذ بصنفة ثوبك هذا، فلا يفارقه حتى يدخله الله وأباه الجنة!))^(۱)، واته: دو کورم مردون، جا به نهبو هورده یردم گوت: گویم له فهرمودیه کی پیغه مبهری خوا بود دهرساره ی مردو کانیان، که ده بیته مایه ی دلنه وای و نارامی دل و دهر و نمان. نه ویش گوتی: به لئی، پیغه مبهر ﷺ فهرمویه تی: منداله کانیان چوله که ی به ههشتن، یه کیک لهو مندالانه به باوکی - یان فهرموی دایک و باوکی - ده گات، لچکی کراسه که، یان دهستی ده گری، وهک چۆن لچکیکی کراسه که ت ناواهی ده گرم، جائه و منداله لئی جیانابیته وه، تا خوی گهوره منداله که و دایک و باوکی ده باته به ههشت.

(۱) رواه مسلم .

ژن ده توانی خه می میرده که می که می بکاته وه

نه نس گوتیه تی: ((اشتکی ابن لأبي طلحة، فمات، وأبو طلحة خارج، ولم يعلم بموته، فلما رأت امرأته أنه قد مات، هیأت شیئاً ونحتته فی جانب البيت. فلما جاء أبو طلحة قال: کیف الغلام؟ قالت: قد هدأتُ نفسه. وأرجو أن يكون قد استراح! ثم قربت له العشاء، ووطأت الفراش، فلما أصبح اغتسل، فلما أراد أن يخرج أعلمته بموت الغلام، فصلی مع النَّبِيِّ ﷺ ثم أخبره بما كان منها، فقال النَّبِيُّ ﷺ: ((لعله یبارکُ لکما فی لیتکما))! فجاءهما تسعة أولاد، کلهم قرؤوا القرآن))^(۱)، واته: کورپکی نه بو ته لحه توشی نه خویشی یه ک بو، به هوی نه خویشی یه که وه مرد، له و کاته ش نه بو ته لحه له دهره وهی مال بو، نه شی زانیبو که کورپ که می مردوه، خیزانه که می، که بینی کورپ که می مردوه، شتیکی ناماده کردو له لایه کی ماله که می دانا.

که نه بو ته لحه هاته وه گوتی: کورپ که چونه؟ ژنه که گوتی: هی دی بوته وه، داوام وایه که حسابیتته وه! پاشان ژنه که می نانی شیوانی بو داناو جینگای نوستنی بو ناماده کرد، که به یانی داهات نه بو ته لحه خوئی شوشت و ویستی بچیتته دهره وه، ژنه که می هه والی مردنی کورپ که می پیدا. نه بو ته لحه چو نویژی له گهل پیغه مبه ر کرد، پاشان نه م رودا وهی بو گپراه وه، پیغه مبه ر ﷺ فرموی: به لکو خوی گه وره به ره که ت به اویتته نه م شه وه تان - واته کاتی جوتبوتتان - خوی گه وره ش نو مندالی پی به خشین، که هه مویان قورشان خوین بون.

(۱) رواه البخاري بنحوه .

جیگه‌ی نوستنی مندالان له‌یه‌کتری جیا بکه‌نه‌وه

پیتغه‌مبەر ﷺ فرمویه‌تی: ((مروا أولادکم بالصلاة وهم أبناء سبع، واضربوهم علیها وهم أبناء عشر، وفرّقوا بینهم فی المضاجع))^(۱)، واته: له‌ته‌مه‌نی‌ جهوت‌ سالی‌دا فرمانی‌ نویژکردن‌ به‌ منداله‌کانتان‌ بدهن، له‌ ته‌مه‌نی‌ (ده) سالی‌ گهر نویژیان‌ نه‌کرد لی‌یان‌ بدهن‌و، جیگه‌ی‌ نوستنیان‌ جیا بکه‌نه‌وه^(۲).

(۱) رواه أبو داود (حدیث حسن)

(۲) جیا‌کردنه‌وه‌ی‌ جیگه‌ی‌ نوستنی‌ مندال‌ له‌ ته‌مه‌نی‌ (ده) سالی، نه‌ده‌بیکی‌ نی‌سلامی‌ گزنگه، که‌ به‌داخه‌ره‌ ژۆر‌ که‌س‌ فرامۆشیان‌ کردوه، که‌ یه‌ کیتک‌ له‌و‌ که‌سانه‌ له‌لام‌ دانسی‌ بیادا‌هینا، که‌ به‌ هۆی‌ فرامۆشکردنی‌ نه‌و‌ فرمانه‌ی‌ پیتغه‌مبەر، ده‌ست‌ دریزی‌ کردۆته‌ سه‌ر‌ پوری‌ و کچی‌ پوری!

له‌ کتیبی‌ (طوق‌ الحمامه‌)‌ی‌ نیمام‌ (نیبن‌ حزم)‌ هاتوه، ژنیکی‌ عه‌ره‌ب، که‌ له‌ خزمیکی‌ سکی‌ پر‌ ببو، پرسپاری‌ لی‌کرا: نه‌وه‌ چیه‌ له‌ سکت؟! گوتی: نزیکیی‌ سه‌رین، دریزی‌ شه‌و! به‌ واتای‌ نه‌م‌ کاره‌ساته‌ له‌ ناکامی‌ نوستن‌ پیکه‌وه، یان‌ نزیکیی‌ له‌و‌ و، ژۆر‌ تیکه‌لاو‌ بون‌ له‌نیو‌ خزمه‌کانیدا‌ رویداوه!

نه‌وه‌ی‌ ده‌بیته‌ به‌لگه‌ی‌ گه‌وره‌یی‌ نی‌سلام‌ و پیتشکه‌وتنی‌ مه‌بده‌نه‌کانی‌ نه‌وه‌یه، که‌ تیۆری‌ جیا‌کردنه‌وه‌ی‌ نوستنی‌ مندال، پیتغه‌مبەر ﷺ پیتش‌ چوارده‌ سه‌ده‌ فرمانی‌ پیت‌کردوین، نه‌م‌رۆ‌ زانایان‌ له‌ کتیبه‌ پزیشکی‌ و جنسی‌ یه‌کاندا، هانی‌ له‌سه‌ر‌ ده‌ده‌ن‌ و لایه‌نه‌ باشه‌کانی‌ ناشکرا‌ ده‌که‌ن‌ و هه‌زه‌ر‌ به‌ فرامۆش‌نه‌کردنی‌ ده‌ده‌ن. له‌ کتیبی‌ (صرح‌ طفلك‌ عن‌ الجنس) له‌ دانراوی‌ (کۆمه‌له‌ی‌ لی‌کۆلینه‌وه‌ی‌ مندال‌ له‌ نه‌مریکا)‌ دا‌ هاتوه: (منداله‌کان‌ نابیت‌ له‌ یه‌ک‌ پیتخه‌فدا‌ بجه‌ون، هه‌روه‌ها‌ باشتر‌ وایه‌ له‌یه‌ک‌ ژۆر‌ نه‌خه‌وینرین، نه‌و‌ مندالانه‌ی‌ له‌ یه‌ک‌ پیتخه‌فدا‌ ده‌خه‌ون، به‌شپۆه‌یه‌کی‌ ریک‌خراو‌ توشی‌ لی‌ک‌ خشاندن‌ و پیکه‌وه‌ نوسانی‌ جه‌سته‌یی‌ ده‌بن، که‌ له‌وانه‌یه‌ به‌ هۆیه‌وه‌ گه‌مه‌ پیت‌کردن‌ رو‌ بدات...

خه‌وتنی‌ مندالی‌ش‌ له‌گه‌ل‌ دایک‌ و باوکی‌ له‌یه‌ک‌ ژوردا، کارتکه‌ هه‌رگیز‌ پیتی‌ ناگوتری‌

مافه‌کانی دایک و باوک

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغْنَهُ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفَ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا، وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا﴾ (الإسراء- ۲۳)، واته: په‌روه‌ردگار ت فرمائی داوه له‌و زیاتر که‌سی تر نه‌په‌رستن و، له‌گه‌ل دایک و باوک به باشی ره‌فتار بکه‌ن. گهر یه‌کیکیان له‌لات پیر بون پی‌یان مه‌لئی نؤف له‌بهر بی‌زاری، گهر داوای شتیکیان لی‌کردی. گهر شتیکت به‌دل نه‌بو سه‌رکۆنه‌و سه‌رزهنشتیان مه‌که. قسه‌ی خو‌ش و نه‌رم و نیانیان له‌گه‌ل بکه‌و بالئی ملکه‌چی به‌زه‌یی یان بؤ رابجه. بلئی خواجه‌رحم به‌دایک و باوکم بکه، وه‌ک نه‌وان منیان به‌بچوکی به‌ختو کردوه‌و پی‌نگه‌یاندوه^(۱).

حیکمه‌ت و دانایی. مندال که‌ده‌خوئی وا پی‌ده‌چن خه‌وتوه، به‌لام ناواش نی‌یه، ته‌نانه‌ت نه‌وانه‌ی له‌تمه‌نی دو سالی یان سی سالی دان، له‌کاتی هه‌ست کردن به‌دیاردی کرداری جنسی دایک و باوک له‌سه‌رجی دا، ده‌ترسن.. ته‌نانه‌ت تاریکیش نابیته‌په‌رده له‌به‌رده‌میاندا، چونکه مندالی بچوک له‌ده‌نگه‌ده‌نگدا توشی دل‌پراوکی ده‌بیت!!
ده‌توانین بلئین زۆربه‌ی حالته‌کانی کزی جنسی، که‌له‌مندالان پو‌ده‌دات، هۆیه‌که‌ی فه‌رامۆش کردنی جیا‌کردنه‌وی شوینی نوستنیانه‌و، نوستنیانه‌له‌ژوری دایک و باوک، هه‌مو نه‌مانه‌ش به‌شه‌رعی خواو عه‌قلیش قه‌ده‌غیه، که‌واته‌با‌دایک و باوکان ناگادارین. (۱) نه‌مه‌هه‌ستی سروشتی یه‌به‌رامبه‌ر به‌و که‌سه‌ی، که‌چاکه‌کردنیان، توشی بی‌زاری نه‌کردون و به‌هه‌ول کۆزشش دانیان داوای پاداشت ناکه‌ن، به‌لکه‌هه‌مو چاودتیری به‌رده‌وام و به‌زه‌یی یه‌کیان خستۆته‌گهر، له‌بهر تزیکی و سروشتی یه‌تی، که‌هیچی که‌متر نی‌یه‌له‌سویاس و پی‌زانیان، نه‌مه‌ش بؤ نه‌وه‌ی وه‌فایی مرۆقاییه‌تی بی‌اریزی له‌ده‌رده‌کانی پی‌نه‌زانیان و نکولی کردن.

هروه‌ها خوی بالا ده‌فرموی: ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾ (البقرة - ۸۳)، واته: کاتیک په‌یانی متمانه‌ییمان له به‌نی ئیسرائیل وەرگرت، که جگه له خوا که‌سی تر نه‌پرستن و به‌ندایه‌تی بۆ نه‌که‌ن و، له‌گه‌ل دایک و باوکانیش باش بن.

ده‌فرموی: ﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهَنَا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ﴾ (لقمان - ۱۴)، واته: فرمافان به‌ئاده‌میزاد کردوه له‌گه‌ل باوک و دایکی باش بی‌و چاکه‌یان له‌گه‌لدا بکات، چونکه دایک به‌هوی سک پری‌یه‌وه توشی بی‌هیژی و سستی له‌شو (مضاعفات) ده‌بی. ئەم دایکه بۆ ماوه‌ی دو ساڵ

به‌ئهرکی خۆمان ده‌زانین، که ئیمه ده‌بارهی ژنو می‌ردی ئیسلامی به‌خته‌وه‌ر ده‌نوسین، قسه له‌سه‌ر مافه‌کانی دایک و باوک بکه‌ین، که له لایه‌ن ژنه‌وه، یان له لایه‌ن کوره تاوانباره‌که‌یانه‌وه، به‌ئاراسته‌ی هاوسه‌ره به‌دکاره‌که‌ی خراپه‌یان به‌رامبه‌ر ده‌کری، نازانن به‌م کرده‌وه‌یان یه‌که‌م به‌ردی بناغهی جیابونه‌وه و روخانی به‌خته‌وه‌ریان داده‌تین، چونکه خوی گه‌وره له‌ مافه‌کانی باوک و دایک بی‌ئاگا نابێ، تۆله‌ش ده‌ستیتنی بۆ شه‌و دایک و باوک‌ه‌ی، که شه‌وپه‌ری تواناو کۆششیان سه‌رف کردوه و شه‌وئوخونیان کردوه له‌ پیناو به‌ختیارکردنی کوره‌که‌یان، که له‌ ته‌مه‌نی گه‌وره‌ییدا خۆ به‌زل زانینیان به‌سه‌ردا ده‌سه‌پینتی.

ئیمه که له‌سه‌ر به‌خته‌وه‌ری خیزانی مسوولمان سورین، ئەم نامۆژگاری و راسپاردانه‌مان پیشکه‌ش کردن، ناواته‌خوازین ژنو می‌رد لیتی بی‌ئاگا نه‌بن، ئەمه‌ش چی تیی ناچی، ته‌نها دابه‌زین له‌ هه‌ندئ خۆپه‌رستیان داو، بیر له‌ به‌سالاچونی خۆیان بکه‌نه‌وه، چونکه خوی گه‌وره نامری، چۆن بیت ناوات له‌گه‌ل ده‌کریت چ بچیتنی نه‌وه ده‌دوریه‌وه!

به‌خته‌وه‌رترین که‌س نه‌وه‌یه، که کۆشش ده‌کا بۆ دلخۆش کردن و شادی خستنه‌ نیتو دلێ باوک و دایکی‌یه‌وه، ئەمه‌ش ته‌نها هه‌ندیک سۆزو که‌میك له‌ قوربانی و په‌له‌کردنی ده‌وی، بۆ شه‌و په‌یره‌وه‌ی که ئیسلام دایناوه‌و شه‌و پلانه‌ی دایناوه‌ بۆ مافه‌کانی دایک و باوک‌ه‌ی.

شیری دهداتی. له بهر نهوه سوپاسی من بکه و سوپاسی دایک و باوکت بکه، چاره نویشتان گه رانه ویه بو لای من.

هروه ها ده فرموی: ﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا﴾ (الاحقاف - ۱۵)،
 واته: فرمانان به تاده میزاد کردوه چاکه له گهل دایک و باوکیا بکات، چونکه دایکی به نیش و نازارو ناخوشی یه وه نو مانگ له سکیدا هه لیگرتوه، کاتیکیش له دایک بوه، به هه مان شیوه نیش و نازارو نه شکه نجهی بینیه وه.
 جا به حمل و له شیر برینه وه که ده کاته (۳۰) سی مانگ، دایکه که له م نازاره دایه.

پیغه مبه ر عَلَيْهِ السَّلَام ده فرموی: ((أَلَا أَنْبِئُكُمْ بِأكْبَرِ الْكِبَائِرِ؟ الشَّرْكَ بِاللَّهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ))^(۱)، واته: نایا هه والی گونا هه هه رد گه وه ر کانتان پی رابگه یه نم؟ بریتین له هاوبه ش دانان بو خوا و نازاردانی دلی دایک و باوک.
 ((جاء رجل الى النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يسأله: يا رسول الله من أحق الناس بحسن صحابتي؟ قال أمك! قال: ثم من؟ قال: أمك. قال: ثم من؟ قال: أمك. قال: ثم من؟ قال: أبوك)) (رواه البخاري ومسلم)، واته: پیاو یك هاته خزمه ت پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و لئی پرسی: نهی پیغه مبه ری خوا! کی له هه مو خه لک شایسته تره بیکه مه ها وه لم و چاکه ی له گه لدا بکه م؟ فرموی: دایکت. گوتی: پاشان کی تر؟ فرموی: دایکت. گوتی: پاشان کی تر؟ فرموی: دایکت. گوتی: پاشان کی تر؟ فرموی: باوکت.

((رغم انف من أدرك والديه عند الكبر أو أحدهما ولم يدخل الجنة))^(۱)، واته: لوتی ئەو کەسە بەقور داچیی، کە دەگات بە دایک و باوکی، یان یەکیکیان لە کاتی پیری و، خزمەتییکی وایان ناکات کە پیتی بچیتە بەهەشت.

دەفەرمویی: ((أنت ومالك لوالدك! إن أولادكم من أطيب كسبكم، فكلوا من كسب أولادكم))^(۲)، واته: تۆ و ماڵ و سامانت هی باوکتە! منداڵە کانتان لە باشترین دەستکەوتی ئێوەن، دەکەواتە لە دەستکەوتی منداڵە کانتان بۆن.

دەفەرمویی: ((إن الله حرم عليكم عقوق الأمهات))^(۳)، واته: خوای گەورە نازار دانی دلی دایکانی لەسەرتان حەرام کردووە.

پێغەمبەر ﷺ دەفەرمویی: ((لا طاعة لمخلوق في معصية الخالق))^(۴)، واته: گوێرایەلی و فەرمانبەری کەسێک ناکرێ، کە سەرپێچی فەرمانەکانی خوا بکات.

(۱) رواه مسلم والترمذي .

(۲) رواه أحمد في المسند وأبوداود (حديث صحيح) .

(۳) رواه البخاري .

(۴) رواه أحمد في المسند (صحيح) .

فیتنه‌ی نافرته

له نافرته بگه‌ری

پیغه مبه‌ر ﷺ ده‌فرموی: ((ما-ترکتُ بعدي فتنةً أضرَّ على الرجال من النساء))^(۱)، واته: له دوا‌ی خو‌م هیچ تاقیکردنه‌وه‌یه‌ک، وه‌ک تاقیکردنه‌وه‌ی نافرته‌تان بۆ سه‌ر پیاوانم به‌جی نه‌هیشتوه، که ناوا کاریگه‌ر بی.^(۲)

(۱) رواه البخاري ومسلم

(۲) هه‌ندیک گوتویانه: شه‌یتان به‌ نافرته‌ ده‌لی: تۆ نیوه‌ی سه‌ربازی منی، تۆ تیریکی منی ده‌به‌او‌یزۆم نامانج ده‌پیکم، جانیوه‌ی سه‌ربازه‌که‌ی بریتی به‌ له‌ ناره‌زوبازی (الشهوة)، نیوه‌ سه‌ربازه‌که‌ی تری بریتی به‌ له‌ تورهبی (الغضب).

یه‌کینک له‌ژیر سه‌ردیزی (ژن له‌دوا‌ی هه‌ر هه‌نگاو‌یکه، که له‌ ژیان هه‌نگاوی ده‌نیسی، خۆی شارده‌ته‌وه) گوتیه‌تی: ژن له‌ دوا‌وه‌ی هه‌مو به‌ده‌ختی به‌که، هه‌روه‌ها هه‌وی به‌خته‌وه‌ریشه، نافرته‌ پالت ده‌نی بۆ ناواتی زۆر.

نافرته‌ نه‌و مرۆقه‌ ساده‌و نالۆزه‌یه، نه‌و شه‌ماله‌ سیه‌رو چینه‌ جوانه‌یه، تاوان‌و شته‌ خراپه‌کانه، نه‌و بایه‌ گه‌رمه‌ی ناگری غه‌زه‌به‌!

له‌و جه‌سته‌ لاوازو ناسکه، به‌هه‌یزترین هۆکاره‌کانی سیه‌ری تیندا شاراوه‌ته‌وه، هه‌روه‌ها تاوان‌و کاری خراپیش. هه‌ر له‌م جه‌سته‌ بی‌هه‌زه‌دا هۆکاره‌کانی کاره‌ چاک‌و پاک‌و جوانه‌کان شاراوه‌ته‌وه!

سه‌ری بچوکی شو‌پرش و ناگره، هه‌روه‌ها هه‌منی و شه‌تی و ژیری و پۆشنی تیندایه. له‌به‌ر هه‌مو نه‌مانه‌و مه‌ترسی نافرته‌، وه‌ک له‌ پشه‌وه‌ باس کرا، پیغه‌مبه‌ر ﷺ رای سپاردوه، که نافرته‌ی دیندار له‌ بی‌دین به‌ باشت‌ر دابنری. قبول‌کردنی دین‌و سور‌بون له‌سه‌ری، مانای ویستی نیسلامه‌ له‌ به‌رقه‌راری خه‌تران‌و خو‌شگوزهرانی.

هروهها دهفرموی: ((إن الدنيا حلوة خضرة، وإن الله مستخلفكم فيها، فينظر ماذا تفعلون، فاتقوا الدنيا واتقوا النساء، فإن أول فتنة بني إسرائيل كانت في النساء))^(۱)، واته: دنیا سهوزو شیرینهو خوی گه وردهش نیوهی تیدا جینشین کردوه، تهماشاش دهکات بزانی چی دهکهی.

کهواته: له رازاوهییو، له ری لادهری دنیا خۆتان پیاریزنو له شته فریوده رهکانی نافرته و فیل و تهله که شهیتانیهکانیان خۆتان پیاریزن، چونکه یه کهم تاقیکردنهودی بهنی نیسرائیل به هوی نافرتهانهوه بو.

پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دهفرموی: ((لولا حواء لم تخن أنثى زوجها الدهر!))^(۲)، واته گهر دایکه حهوا نهبوايه، بهدریژایی رۆژگار، هیچ نافرته تیک ناپاکی له میرده کهمی نهده کرد.^(۳)

هاوسهری بی دین بارگرانی یه لهسهر میرده کهمی و وهجه کهمی، فونهی وهك نهوه یه، که ناتوانی له بهردهم کۆسپ و ته گهره و ناخۆشی و به لایه کانی دنیا خۆی رابگری، له ژبانیشدا بهختیار نابیت. به راستی مینسهی نافرته و فیتنهیی مالی و سامانی و رهجه له کی، بهختیاری ناکات، خیزانه کهشی بهختیار ناکات، تا بیگۆری بۆ به ربوبیتی ناره زومه ندو بهزهیی یه کی فراوان و رابواردنیکی سودمه ندو توتشویه کی دیاریکراو.

له م بارهوه پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دهفرموی: ((إن الدنيا متاع، وخير متاعها المرأة الصالحة)). (رواه مسلم والنسائي) (الأسرة في الإسلام)

علامه صدیق حسن خان له کتیبه کهمی (حسن الأسرة) گوتیه تی: نافرته فیتنه ن (واته تاقیکردنهوهی پیاوانن)، چونکه سروشتی پیاو زۆر به لایاندا دهچیت، له پیناوه نهوان توشی حهرام ده بیت، به هوی نهوانهوه ههولتی کوشتارو دوژمنایه تی دهدریت، که مترین شت له مه دا نهوه یه، که له دنیا دا ناره زوت لیتی بی و، گهنده ل کردنی شی زیانی زۆرتره.

(۱) رواه مسلم .

(۲) رواه مسلم

(۳) (منامی) له (فیض القدير) دا له رافهی نهم فرموده یه گوتیه تی: ... به واتای گهر خیانه تی دایکه حهوا بۆ نادهم نهبوايه به گومرا کردنی و هاندانی لهسهر سه پیتیچی

کردنی فەرمانی خوا به خواردنی دره خخته که، نهوا هیچ نافرته تیک خیانه تی له میړده که ی نده کرد، چونکه دایکه هوا دایکی نافرته تانه، جا نافرته تانی بهو چواندود، گهر نهو شم ری یی نه گرتبا بهر، هیچ نافرته تیک له گهل میړده که ی شم ری یی نده گرتبه بهر، جا که ناپاکی کرد، شم ناپاکی به له نیو کچه کانی بلاوه ی کرد، کم نافرته هیه له ناپاکی میړده که ی دهر باز بیته، جا به کرده وه بیته یان به گوftar.

مده بست له ناپاکی داوین پیسی (زنا) نی یه، حاشا نه خیر! به لکو دایکه هوا مهیلی دا به ناروه ی نه فس به خواردنی دره خخته که، شم مش بو باوکه شادم رازایه وه جوان کرا، که فەرمانی ثیبلیس جی به جی بکات، که شم به ناپاکی شادم دانرا، به لام شو نافرته تانه ی دوا ی شو دین، که ناپاکیه کیان لی روده دات به هو ی نه وه یه!

شم فەرموده یه ناماژه به بو دلدانه وه ی پیانو له وه ی، که له ژنه کانیان ده بیینو روده دات، وه له دایکه گه وره یان روی داوه! شم مش له سروشتیان نه وه یه بو یان ماوه ته وه.

که واته له که مته رخه می کردنیان به بی مه بست لومهیان ناکری، هه روا پیویسته نافرته تان خو یان به مجوره ناسانی و له سه رخو یی به رانه هیتن، به لکه ده بی نه فسی خو یان زه بت بکه نو جیهادی هوا و ناروه یان بکه ن، بو شه وه ی له لای خوا ی گه وره پاداشت به ده ست بیتن و پله و پایه ی بهرز له لای پیانو ده سته بهر بکه ن.

مەترسى كېشەي جىنسى

ئىسلام گىرنگى يەكى زۆرى بە كېشەي جىنسى داودو تايىبەتى يەكى بۆ داناو، ئەوئىش بە چاودىرى كىردنى يەتى، وەك لەم كىتېبەدا ھەندىكى لى باسكرا، ئەوئىش ديارە لەبەر گىرنگى پىدانو مەترسى يەكە يەتى. بە بۆنەي ئەم ناوئىشانەو، پىتويستە نامازە بەو بەكەين، يەكەم تاوان لەسەر زەوى پويىدا، ھۆيەكەي جىنسى بو!!

لە تەفسىرى (ابن كئىر) ھاتو: ئادەم ھەر مىندالئىكى لە دايك بوبى كوپو كچى پىكەو لە دايك بون، جا كوپرى ئەم سەكەيان كچى سەكەكەي ترى دەكردە ھاوسەرى خۆي، كوپرى سەكەكەي تر كچى ئەم سەكەي دەكردە ھاوسەر، تا ئەو كاتەي دو كوپرى لە دايك بو كە ناويان ھابىل و قابىل بو. قابىل خاوەنى بىستانىك بو، ھابىلئىش خاوەنى مەر بو. قابىل گەرەترىيان بو، كە خوشكىكى ھەبو لە خوشكى ھابىل جوانتر بو، ھابىل داواي خواستنى خوشكى قابىلى كىرد، قابىل پازى نەبوو گوتى: ئەو خوشكەمە لەگەل من لە دايك بوو لە خوشكى تۆ باشترە، من شايسەترم بىكەمە ھاوسەرى خۆم!.

باوكىشى فەرمانى پىدا، كە خوشكەكەي بدات بە ھابىل، بەلام پازى نەبو، جا ھەردوكيان قوربانىيىكىيان بۆ خاوي گەرە سەرىرى، تاو كو بزائرى كامەيان شايسەترن بە كچەكە، لەو كاتەدا ئادەم ﷺ لە لايان نەبو، جا ئاگرىك ھاتو قوربانى يەكەي ھابىلى خواردو وازى لە قوربانى يەكەي قابىل ھىنا، قابىل تۇرە بو، گوتى: دەتكورم بۆ ئەوئى خوشكەكەي من نەكەيە ھاوسەرى خۆت!!!..أ.ھ. (۱)

(۱) بە كورتى ئىبن جىرىر گىتاپوئەتەرە.

خوای گه‌وره ده‌فهرموی: ﴿زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ﴾ (آل عمران - ۱۴)، واته: خوْشه‌ویستی ناره‌زوه‌کانی نه‌فسانی بوْ خه‌لک رازاوه‌ته‌وه، که بریتی‌یه له ژنان^(۱)، مندال، کیسه‌ی زیرو زیو، نه‌سپی خوْش‌ره‌نگ و نیشانه‌دارو مه‌رو مالآت و کشتوکال.

بیغه‌مبهر ﷺ ده‌فهرموی: ((أَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ الْجَنَّةَ تَقْوَى اللَّهِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ، وَأَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ النَّارَ: الْفَمُّ وَالْفَرْجُ))^(۲)، واته: نه‌ودی که به زوری خه‌لک ده‌باته نیو به‌هسته‌ود، له خوا ترسانو ره‌وشت باشی‌یه، زوربه‌ی نه‌ودش خه‌لکی ده‌باته نیو ناگری دوزه‌خه‌وه: زمان و داوینه.

هه‌روه‌ها ده‌فهرموی: ((مَنْ وَقَاهُ اللَّهُ شَرَّ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَشَرُّ مَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ))^(۳)، واته: هه‌ر که‌سی خوای گه‌وره له خراپه‌ی زمانی و داوینی^(۴) بیاریزی نه‌وا ده‌چیته به‌هسته‌وه.

(۱) لعم‌نایه‌ته‌دا خوای گه‌وره نافرته‌ی به‌سه‌روی ناره‌زوه‌کان (الشهوات) داناره، له‌بهر نه‌ودی له هه‌مو لایه‌که‌وه پیش‌ره‌وی دلی بی‌اوان ده‌که‌ن... یه‌کینک له نافرته‌ه صالحه‌کان ده‌یگوت: له به‌دبه‌ختمان نه‌وه‌یه، که خوای گه‌وره له پیش‌ه‌وه‌ی ناره‌زوه‌کانی داناوین، پاشان نه‌م نایه‌ته‌ی ده‌خوینده‌وه.

(۲) رواه الترمذي (حدیث حسن).

(۳) رواه الترمذي وابن حبان (حدیث صحیح).

(۴) یه‌که‌م خوین له‌سه‌ر زه‌وی ریژرا، خوینی یه‌کینک له کوره‌کانی ناده‌م بو به‌ه‌وی پیش‌برکی کردن له‌سه‌ر نافرته‌ه، وه‌ک له پیش‌ه‌وه باسان کرد، ناموش‌نی یه‌گه‌ر بیغه‌مبهری خوا ﷺ رزگار بون له ناگر بوْ که‌سینک مسوگه‌ر بکات، که زمان و داوینی بیاریزیت، له‌و که‌سانه‌ش ده‌بیته، که له پیش‌ه‌وه ده‌بن له‌چونه به‌هسته‌ه.

پیغمبر ﷺ ده فہرموی: ((إِنَّهُنَّ يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ: مَنْ حَفِظَ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَرِجْلَيْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ))^(۱)، واتہ: دو شت ہن دہ بنہ مایہی چونہ بہہشت: ہہر کہسی زمان و داوینی لہ گوناہ و تاوان پیاریزی، دہچیتہ بہہشتہوہ۔
 ہہر وہا فہرمویہتی: ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِي، وَمِنْ شَرِّ بَصْرِي، وَمِنْ شَرِّ لِسَانِي، وَمِنْ شَرِّ قَلْبِي، وَمِنْ شَرِّ مَنْسِيَّ!))^(۲)، واتہ: خواہیہ من پنا بہ تو دہ گرم، لہ خراپہ کاری گوئی و چاوو زمان و دلّم و، لہ خراپہ کاری داوینم۔

لہہر نہوہیہ پاکخویی کردن و بہ پاک راگرتن و ناراستہ کردنی غہریزہی جنسی، بؤ ریگای راست و دروستہ شہری بہ گرنگترین شوین و پایہ دادہ نریت، چونکہ سہ لامہتی و ہہستانہوی نومیہت لہ سہر نہ مہ رادہوستی!
 ہہر بہ بؤنہی قسہ کردن لہ سہر مہترسی کیشہی جنسی، باش وایہ باسی نہوہ بکہین، کہ بزافی چاکسازی نایینی (اللوثری) لہ نہورویا لہ گرنگترین ہویہکانی چارہ سہر کردنی نہم کیشہیہ، وک کہ (مارتن لوتر) سہرؤکی نہم چاکسازیہ ناشکرای کرد، کہ بہ پیہی نہوہی لہ کتیبی (حیاتنا الجنسیہ)ی دکتور (فریدریک کهن) ہاتوہ، گوتویہتی: (ہہر کہسٹک دہیہوی بہ زؤرہ ملیئ گہرمایی جنسی کپ بکاتہوہ، بہ کہسٹک دہچی، کہ بیہہستہو دہیہوی قناعہ قمان پی بکات سروشت پیچہوانہی نہو شتہیہ، کہ نیہمہ دہیناسین، نہ ناگر شت دہسوتینیی و، نہ ناویش شت تہر دہکات و، نہ پیاویش دہخواو دہخواتہوہ!!)

لؤثر بہ قسہکانی بہرہرچی تیگہیشتنہکانی رہوشتی کہنیسہ دہداتہوہ، کہ بہسہر خہ لکیدا سہ پاندوہ، نہویش بریتی یہ لہو رہبہنی یہی خویان دایان ہیناوہ، نہو قسہیہی دہلی:

جنس خودی خوی شتیکی پیسہ، نافرہت دروستکراویتی شہیتانی پیسہ، پیویستہ خوی لی دور بخریتہوہ، ہاوسہر گرتن (زواج)یش پیویستی یہکی غہریزہیی -ناژہلی-یہ بؤ گشتی، بہلام کہسی بہختہوہری تہقوادار نہو کہسہیہ، کہ ژن نہہینتی۔

(۱) رواہ الخرائطي (حدیث صحیح) .

(۲) رواہ أبو داود (حدیث صحیح) .

خِيَزَان لَه بَه رَدَه م گِيَزَه لُوكَه دَا

مه ترسی تیکه لاوی و

به تهنها دانیشتن له گهل نافرته

پیغه مبه ر عَلَيْهِ السَّلَام ده فرموی: ((أَلَا لَا بَيْتَنَ رَجُلٍ عِنْدَ امْرَأَةٍ نَسِيبٍ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ نَاكِحًا أَوْ ذَا مَحْرَمٍ))^(۱)، واته: با هیچ پیاویک له لای ژنیك شوی کردبی نه میتنیته وه، مه گهر ماره پری بی، یان مه حره میتکی بی - وهك باوك و براو خال و مام -.

هروهها ده فرموی: ((إِنَّ الْمَرْأَةَ تَقْبَلُ فِي صُورَةِ شَيْطَانٍ، وَتَدْبُرُ فِي صُورَةِ شَيْطَانٍ))^(۲)، واته: نافرته له رازاوهیی و فیل دا، له شیوهی شهیتان دیته پیش پیاوو، له سهر شیوهی شهیتان پشت هه لته کا.

هه روا ده فرموی: ((لَا يَخْلُونُ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ إِلَّا كَانَ ثَالِثَهُمَا الشَّيْطَانُ))^(۳)، واته: هه ر پیاویک له گهل نافرته تیک به تهنهایی دانیشیت، نهوا سئیه میان شهیتانه، که دیته نیوانیان و ده بیته هاندر بو خراپه کاری.

ده فرموی: ((لَا يَخْلُونَ أَحَدَكُمْ بِامْرَأَةٍ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ))^(۴)، واته: نابی هیچ که سیك له نیوه له گهل نافرته تیک به تهنهایی و به جوته دابنیشن،

(۱) رواه مسلم .

(۲) رواه مسلم .

(۳) رواه الترمذي حديث صحيح واسناده جيد .

(۴) رواه البخاري ومسلم

مه گهر مه حره ميټکي يان له گهڼ دابې^(۱).

(محمد طلعت حرب) له پهرتوکه کهي (المرأة والحجاب) دا ده لئ: ټيکه لاوي ژنو پياوو هه لگرتني بالا پوښي دو ناواتي د پير زه ماني نه وروپايه، به شيوه به کي وا، که گشت که سيک هه ستي پي ده کات.

ده لئ: هيچ له مپهرو به به ستيک نه ماوه بو نه ودي کوم له گهي نيسلامي له روژه لات به ره و روخان ببات، نه مهش نهک ته نها له ميسر، به لکو گوران کاري به سر نافرته تي مسولمان هيناوه و به ره و نه و خراپه کاري و به دپره و شتي يه ي بردون، که نافرته تي روژناو اي گرتو ته وه. نه مهش ده بيته مايه ي مه ترسي و خه ترناکي ره و شتي کوم له گه.

هه نديک گه نچو لاو به کور و کچه وه سه يريان به وه دي، که نابي کور و کچيک به ته نهايي له ژورتيک کو بينه وه، به لکو ده بي برياه کي، يان

(۱) نم نه ده به به رزه ي نيسلام، له کوي له ناست داب و نه رتي بينگانه فاجيره کان، که نم جوړه کو بونه وي پياوو ژني نامه حره به ته نهايي و ټيکه لاوي ژنو پياو به کارنيکي ناسايي داده نين.

با خو نينر ناگاداري نم چير که بيت، که باسي راهي هه لوه شانه وي روژناو ده کات، که له روژنامه ي (اخبار اليوم) ژماره (۳) ي يو نيزي سالي ۱۹۵۶ له ژماره ۶۰۸ لاپه ره ۲ بلاوي کردو ته وه:

(پياويک له ماله کهي خو، هاوسه ره کهي خو له گهڼ پياويکي بينگانه به روتي گرتو، وهک روژي له دايک بونيان، بويه له دادگا سکالاي به رز کردو ته وه و داوای جيا بونه وه (طلاق) ي کرده له هاوسه ره داوین پيسه کهي، که سوکايه تي به که پامه تي و که پامه تي مالي هاوسه ري يه تي پيروزي کرده، به لام دادگای نينگليزي له يه کي له دادگاکاني له نندن، ره فتاري نم پياوه کونه په رسته ي به دن نه بو، که له گهڼ پيشکه و تني روژناو اي و کوم له يه تي ناگو نجي!! بويه حوکميان دا به ره تکر دنه وي داوا کهي، به پاساوي نه وي له سر پياو (هاوسه) پيوسته ره چاوي بارود خو داب و نه ريت بکات!!!).

خوشکینکی له گهلا بی. به بیرو پوچونی ئەم گه نجانە ئەم شیوازه، پینگه گرتنه له سه بهستی و ئازادی یان، دیاره شه وهش به مه بهستی ئاره زوو هه واو هه وهسیان و ئاره زوبازیان، ئەمه ده لێن.

رۆژنامهی (الجمهورية) میسری له رۆژی ۹ ی یۆنیۆ ۱۹۶۲ سه روتاریکی بلاو کرده وه له ژێر سه ردیاری: (ئافره تیککی نوسه ری ئەمه ریکی ده لێ: مه هیلن کورپو کچ تیکه لآو بن، ئافره تان به سه تنه وه). - سه روتاره که به کورتی باس ده که یین:-

ناوی ئافره ته نوسه ره که (هیلسیان ستانسیری) یه، که رۆژنامه نویسیکی ناوداره. ئەم ئافره ته نوسه ره سه ردانی زانکۆکان و سه ربازگه کانی لاوان و دامه زراوه کۆمه لایه تی یه کانی کۆماری میسری کرد، جا ده لێ: کۆمه لگه ی عه ره بی (مه بهستی پی نیسلامی) کۆمه لگایه کی رێک و پێک و ساغه و، له سه روست (طبیعه) باشی شه و کۆمه لگایه شه وه یه، که پابه ندی خو و نه ریتیان، که کورپو کچ له سنوریککی مه عقول و دیاری کراودا ره فتار ده که نو، نه ریتیکتان هه یه، که به ره لآلی سیکی به حه رام داده نریت، که ئەمه له رۆژئاوا به ئاسایی داده نرێ و هه ره شهش له کۆمه لگا و خیزانی شه وروپا و ئەمه ریکا ده کات...

له بهر شه و نامۆزگاریم شه وه یه، پابه ندی ره وشت و خو و نه ریتتان و، تیکه لآو نه بونی کچ و کورپو بن. سه بهستی ئافره تان سنوردار بکه نو و بگه رینه وه چه رخی بالا پۆشی و سه ریۆشین. کۆمه لگه ی ئەمه ریکی بو ته کۆمه لگه یه کی وشک و بی سۆزو عاتیفه، پره له به ره لآلی کاری جنسی و ئافره تی روت، بونه ته قوربانی تیکه لآوی سه بهستی بی سنور، که لآوه کانیان ته مه نیان پیش شه وه ی بگاته بیست سالی له گرتوخانه کان و

شۆسته كان و خانوه نهينى يه كان ده بينرینه وده! نهو سه ربه ستي يه بئ سنوره ي
 به خشيمان به كچ و منداله كانان، واي لئ كردن ببن به چه ته كانى (جيمس
 دين) و چه ته ي مادده بئ هوشكهره كان و كويله سپى يه كان.
 تيكه لاوى كورو كچ و به ره لايى و سه ربه ستي، له كومه لگاي نه وروپى و
 نه مريكى، خيزانى خسته مه ترسى يه وه و قيه م و نه خلاقى خسته له رزد،
 له گرنگرين نه و قسه يه ي له رتيگه ي گومرايى زانستى هاته ناو
 نوممه ته كه مان نه وه بو، تيكه لاوى نيوان كورو كچ سروشته كان پاك
 ده كاته وه و ده بيته شتيكى ناسايى و، بير كردنه وه له مه سه له كانى جينس
 كه م ده كاته وه.. نه مه ش درويه به ده مى زانسته وه ده كرى، كه واقعى ژيان
 نه مه به درو ده خاته وه. په يوه نديم به يه كيك له زانا ده رونناسه
 ميسريه كانه وه كرد، كه باو دريان به م تيوره گهنده له هه بو، پيم گوت: گهر
 نه مه راست با، ده بوايه نه و تيكه لاويه ته واوه ي ژن و مي رد بيته هوى
 دور كه وتنه و هيان له مه سه له كانى جنسى! نه مه ش راست نى يه.

ئەي ژنى مېرددار وريابه!

پېغەمبەر ﷺ دەفرموي: ((لا تبأشر المرأة المرأة فتنعتها لزوجها كأنه ينظر إليها))^(۱) ، واتە: با ئافرەت وەسفی جوانی و شوخ و شەنگی ئافرەتییکی تر بۆ مېردەکەمی نەکات بەو شیۆدیەمی، کە وا لە مېردەکەمی بکات تەماشای بکات، ئاوا وەسفی دەکات، کە دەیهیئیتە پېش چاوی وەك بلیی تەماشای دەکات.

ئەم تەوجیەمی پېغەمبەر ﷺ، دەرونی ئادەمیزاد بە دیار دەخات و دەیناسیتنی و مەترسی یەکەشی دەخاتە رو، کە زۆرجار بە هۆی وەسف کردنی ئافرەتیک بۆ پیاو، دەبیته هۆی ئەو دی دلی پیاو کە بۆ لای ئافرەتە وەسف کراو کە بچنی، نیازی خراپی هەبی و ئافرەتە کە بیته نیچیری خۆشەویستی. هیچ گومانیش لەو دەدا نیە ﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۗ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ...﴾ بە ئارەزوی خۆی قسە ناکات، هەرچ دەیلی لە خواوە تینگە یە نراوە ﴿النجم : ۲-۳﴾.

ئین القیم دەلی: ئەو شتانەمی دەبنە هۆی خۆشەویستی بۆ خۆشەویستراو چوارن:

یەکیکیان: تەماشاکردن بە چاوی، یان بە دل، کە بۆی وەسف دەکری، چونکە زۆریەمی خەلک خۆشەویستی یان بەبی بینین بۆ دروست دەبی. جا لەبەر ئەمە پېغەمبەر ﷺ حەرامی کردووە ئافرەت وەسفی ئافرەتییکی تر بۆ مېردەکەمی بکات^(۲) ..

(۱) رواه أحمد في المسند والبخاري وأبو داود والترمذي (حديث صحيح) .

(۲) روضة المحبين، لاپەرە ۸۸ .

پاراستنی ئافرهت و پاریزگاری کردنی

پیغه مبهەر ﷺ ده فرموی: ((لا یحِلُّ لِامْرَأَةٍ تُوْمَنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تَسَافِرَ سَفْرًا یَکُونُ ثَلَاثَةَ أیَّامٍ فَصَاعِدًا إِلَّا وَمَعَهَا أَبُوْهَا أَوْ أَخُوْهَا أَوْ زَوْجُهَا أَوْ ابْنُهَا أَوْ ذُو مَحْرَمٍ))^(۱)، واته: ئافرهتیک که برپای به خوی گه وره و رۆژی دواپی ههیه، بۆی حه لال نیه سه فره بۆ شوینیک بکات، که ماوه که ی له سهی رۆژ به ره و سه ره وه زیاتر بیت. مه گه ر باوکی، یان براهکی، یان میترده که ی، یان کورده که ی، یان مه حره میتکی له گه ل دابی.

پیاوئیک دانی به م راستی به هینا و ده لئ: له شاریک بوم، به دوا ی ژنه که م نارد، که بیته لام، نه ویش له شاریکی تر بو. جا له کاتی دیاریکراودا چاوه روانیم کرد، به لام فرۆکه که هه ر نه گه یشت. له فرۆکه خانه که به ته له فۆن پرسیارم کرد، نه وانیش گوتیان: فرۆکه که شتیکی خراب بو و نیش ناکات و ناچار بو به مه بهستی چاک کردنه وه ی له شوینیک بنیشی، پاش سه عاتیکی تر فرۆکه که ده گاته شوینی خۆی، پاشان فرۆکه که گه یشت.. ژنی پیاهه که له سه ر فرۆکه که دابه زی، میترده که شی چو له ته نیشت ژنه که ی راوه ستا. نه و ئافره ته ی خزمه تی ناو فرۆکه که ده کات (مضیفة) به ژنه که ی گوت: خوا حافیزیت له فرۆکه وانه که کرد؟ کاتی نه و قسه یه ی گوت نه یزانی نه و پیاهه ی له ته نیشت ژنه که یه میتردیته ی.

میتردی ژنه که زانی چی رویداوه و چی بو، چونکه فرۆکه وانه که فیلی له سه رنشینه کان کردبو به بیانوی بونی خه له لیک له فرۆکه که، که ماوه ی

(۱) رواه البخاري ومسلم وغيرهما .

کاترژمیرٹیک پیوستی به چاککردنہود ھہیہ، جا فرۆکہ کہ له فرۆکہ خانہ یهك
 نیشتو ھو سہرنشینہ کانیش دابہ زیون، پاش تیپہریونی کاترژمیرٹیک
 سہرنشینہ کان گہرابونہوہ ناو فرۆکہ کہ، له ماوہی ئەم کاترژمیردہ
 فرۆکہوانو یاریدہدہرہ کہی نیشی خویمان له گہل بہ جی ھینابو، واتہ: زینایان
 له گہل کردبو! ئەم روداوہ مایہی پەندو ناموژگاری یه بو ئەو کہسہی پەندو
 وانہ وەر دہ گرت.

نافرہت له کاتی سەفەر کردندا، کہ یه کیتی مەحرەمی له گەلدا دەبی،
 ئەم مەحرەمە دەبی تە سودمەند بۆی، بەوہی یارمەتی دەدات و له
 دەستدریژی دەپاریژی.

یہ کیک له نافرہتہ بەرہ لالو گالتہ جارہ کان، کہ گوئی بیستی ئەم
 فەرمودہیہی پیشوہ بو، بە لایوہ سەرنج راکیشەرو گرنگ نہ بو. ئەوہ بو
 خوای گہورہ وای ریک خست له گہل خیزانہ کہم سەفەر بکہم، کاتیك
 نافرہتہ کہ ہات خوا حافیزمان لی بکات، بینی من چۆن بومەتہ
 یارمەتیدەری ژنہ کہم له ھەلگرتنی کەل و پەلی سەفەر. ئەو کاتہ دانی بہ
 حیکمەتی فەرمودہ کہی پیغە مہر ﷺ دانا.

پوانینی حه‌رام تی‌ریکه له تی‌ره‌کانی شه‌یتان^(۱)

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ، وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ﴾ (النور: ۳۰-۳۱)، واته: به پیاوه برواداره‌کان بلی: با چاویان و نه‌وی که‌ن له ئاست ئافرده‌تی بی‌گانه (نامه‌حره‌م)، با داوینیان بی‌اریزن له خراپه‌کاری و زینا و گونا‌ه و تاوان. ئه‌م چاو دانه‌واندنه بو دلی ئه‌وان پاک‌ترو باش‌ته‌ه، خوای گه‌وره‌ش ئاگاداره به‌ودی ئه‌نجامی ده‌ده‌ن. هه‌روه‌ها به ئافرده‌ته برواداره‌کانیش بلی با چاویان نه‌وی که‌ن له ئاست پیاوی بی‌گانه، با داوینیان بی‌اریزن له زینا و خراپه‌کاری، با جوانی و رازاوه‌یی خو‌یان به دیار نه‌خه‌ن، ته‌نها ئه‌وه نه‌بی که به‌دیار ده‌که‌وی -ئه‌ویش ده‌م و چاوو دو ده‌سته‌کان ده‌گریته‌وه-، با سه‌ری‌ۆشه‌کانیان به‌سه‌ر سنگ و به‌روکیاندا بی‌ننه خواره‌وه.

پی‌غه‌مبه‌ریش ﷺ ده‌فرموی: ((إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ عَلَىٰ ابْنِ آدَمَ حِفْظَهُ مِنَ

(۱) بی‌تاری و هۆشیاری نی‌سلام چه‌نده گه‌وره‌یه، که لێ نه‌گه‌راوه مسو‌لمان به پهی هه‌واو ناره‌زوو ره‌فتاری جنسی خو‌ی، پلان بو خو‌ی دابنی، هه‌تا گه‌ر تاوانی زینای لێ رودا، خو‌ی و که‌سانی تر به هیلاک بدات و شایسته‌ی سزای دنیا و ئاخیره‌ت بی‌ت، به‌لکو نی‌سلام هه‌موو ئه‌و ده‌روازه خراپانه‌ی ده‌بنه هۆی تی‌وه‌گلان به‌م تاوانه ناشیرینه، له‌به‌رده‌می داده‌خات: وه‌ک روانینی حه‌رام و سفوریی و خو‌پۆشته نه‌کردن و تی‌که‌لاوی کچ و کو‌رو خو‌ جواندن به ئافرده‌ته بی‌پرواکانو، نی‌شته‌جی بوون له نزیکیانه‌وه‌و، فه‌رامۆش کردنی بالا‌پۆشی و شتی تر، که هه‌موو ئه‌م پی‌شه‌کیانه به‌ره‌و خراپترین سه‌ره‌نجام کیش ده‌کات.

الزنى، أدرك ذلك لا محالة، فرنى العين النظر، وزنى اللسان النطق، والنفس تمنى وتشتهي، والفرج يصدق ذلك أو يكذبه)) (رواه البخاري ومسلم وأبو داود والنسائي)، واته: خواى گه ورده به شى زینای له سهر ناده میزاد نویوه، مه حالیشه که ئەم به شه ده بینى، ئەم زینایهش له مانه پىك دیت: زینای چا و ته ماشا کردنه به حهرامى، زینای زمان به کاره یئنا نیتى به خراپه کارى، نه فسى مرو قیش هه ردهم داواى ئەم کاره ده کات و نارده زویه تى، ئەو کاتهش (داوین- فرج) پۆلى خوى ده بینى، که یان زینا که ده کات، یان نایکات.

جهيرى كورى عبدالله گوتويه تى: ((سألت رسول الله ﷺ عن نظرة الفجأة فأمرني أن أصرف بصري))^(۱)، واته: ده باره ی ته ماشا کردنى له ناكاو نافرهت، پرسیارم له پیغه مبهه ﷺ کرد، فه رمانى پى کردم که چاوم لى لادهم.

ثيمام ابن القيم ده لى: (نظر) نه کردن چند سودىكى هه يه:

يه كه م: رزگار کردنى دل له تازارى هه سهدت هينان.

دوهم: پۆشنایى و رهنگدانه وه له دل به جى ده هیللى، که له پوخسارو

ئه ندامه كانى لهش به دهرده كه وئ.

سى يه م: دل به هیتز ده کات و نازایه تى پى ده به خشى.

چواردهم: خۆشى و شادى و دل فراوانى ده دات به دل، که خۆشى يه كه ی له

خۆشى ته ماشا کردنه که خۆشتره.

پینجه م: دل رزگار ده کات له دىلى و به ندایه تى شه هودت و نارده زوبازى.

شه شه م: ده رگایه که له ده رگاكانى دۆزه خى له سهر داده خات.

هوتهم: عقل به هیرو زیاد ده کات، چونکه بهر هلاکردنی چاو بو
ته ماشاگردنی حرام، له که می عقله وهیه... آ.ه. (۱).

پاشکاو ییه کی ناسکرا (صراحة مكشوفة)

پیغه ممبر ﷺ ده فرموی: ((إذا رأى أحدكم امرأة، فوَقعت في قلبه،
فليعمد إلى امرأته، فليواقعها، فإن ذلك يُرَدُّ ما في قلبه)) (۲)، واته: نه گهر
یه کیک له نیوه نافر هتیک بی نی و کهوته دلای یه وه، با بجیتته وه لای
ژنه که ی و له گه لیدا جوت بی، چونکه نه م جوتبونه ده بیتته هوی رت
کردنه وهی نه وهی که چوته دلای و دلای پیی داده مرکئی (۳).

(۱) به کورتکراوه پی له (روضه المحبین)، لاپره، ۹۵-۱۰۲ و هر گراوه.

(۲) رواه مسلم.

(۳) به راستی ته وجیهتیکی پر له حکمهت و بهرزه، به تایبته تی له رۆژگار یکی گنده لای وه ک
نه مرۆ، نافر هتان زیاد له سنور لادان خویان له پۆشاک دامالیوه، خویان کردۆته مزراحی
دهستی گالته جاری نافر هتان، بونه ته په پیره و کارو جی به جی که ری زنجیره ته مسیلی یه کانی
بیتگانه له دوی دۆبلاج کردنیان بو زمانی عه ره بی. نافر هتان به شتویه ک خویان ده خه نه
رو و پۆشاکیک له بهر ده کمن، که هر به ناو پۆشاکه، جا که به مجۆره خویان نمایش ده کمن،
سهرنجی گهنج و پیاوی پی راده کیشن، په نگه سهر بکیشن بو خراپه کاری و داوین پیسی.
هر بویه پیغه ممبر ﷺ لهم فرموده یه دا رینمایی پیاوان ده کات، هه رکاتی شتیکی
ناوایان کهوته بهر چاو و سهرنجی پاکیشن و ناره زوی بزواندن، راسته و خو بچنه وه لای
خیتریان، نهو گه نمانهش که ژنیان نه هیتناوه، ده بی نارام بگرن و زۆر به رۆژو بن، هه روا
دوعا بکهن هه تا خوی به خشنده کاری ژن هیتانیان بو ناسان ده کات.. نهو جۆره
نافره تانهش گهر تۆزیک نابریان هه بی، ریگه به خویان نادهن نه م جله سهر شوپر که ره له بهر
بکهن. (وهر گیت)

پیغمبر ﷺ ده فەرموی: ((إذا دعا الرجل زوجته لحاجته فلتأته، وإن كانت على التور))^(۱)، واتە: گەر پیاو داوای جوتبونی لە ژنه‌کە ی کرد، با ژنه‌کە ی بە دەنگی یه‌وه بچێ، با ژنه‌کە ی لە سەر تەندوری نان کردنیش بی.

هەر وا ده فەرموی: ((والذي نفسي بيده ما من رجل يدعو امرأته إلى فراشه فتأبي عليه إلا كان الذي في السماء ساخطاً عليها حتى يرضى عنها))^(۲)، واتە: سویند به‌و کە سە ی نه‌فسی منی بە دەسته، هەر پیاویک داوای سەر جیبی لە ژنه‌کە ی بکات و ژنه‌کە شی بە دەنگی یه‌وه نه‌چێ، ئەوا ئەو ی لە تاسماندایه‌ تورە ده‌بی، تائە و کاتە ی می‌رده‌کە ی لیتی رازی ده‌بی^(۳).

(۱) رواه النسائي والترمذي (حديث صحيح).

(۲) رواه البخاري ومسلم.

(۳) زۆر جار لە به‌ر چەند نیش و کارێک، ژن لە می‌رده‌کە ی دور ده‌که‌وێ و داواکە ی جێ به‌جێ ناکات، جا بە جۆره ژنه ده‌لێم: پتویسته لە کاتی داواکردنی سەر جیبی هەمو نیش و کارو خەم و خەفە تێک بخرێته لایه‌ک، هەمو نیتبارێک بخرێته لایه‌کی تر! بە راستی ئەو کاتە چەند کاتیکی بە تام و خۆش و بە له‌زه‌ته، کە ژن و می‌رد بۆ لای یه‌کتری راده‌کێشێ و لە ناو سۆزو خۆشه‌ویستیان بۆ یه‌کتری بتوینه‌وه‌و ببنه‌ یه‌ک جه‌سته‌و، تیشکی خۆشه‌ویستی و ئەوین لەم کە شه‌ جوان و خۆشه‌ به‌ سه‌ریاندا بلاو بیته‌وه.

به‌یۆنه‌ ی قسه‌ کردن ده‌باره‌ ی راسپارده‌ کانی پیغمبر ﷺ بۆ ژنان، کە په‌له‌ بکه‌ن بۆ به‌جێ هینانی داوای می‌رده‌کە ی بۆ جوتبون، ئەم سه‌ربرده‌یه‌ باس ده‌که‌ین:

له‌ کتیبی (الاعانی) که‌ می‌ک به‌ کورتی و ده‌سکاریه‌ وه‌ هاتوه‌ که‌ نافرە تێک گوتیه‌ تی:

((له‌ لای عانی شه‌ ی کچی ته‌ لحه‌ بوم، گوتیان: ئەوه‌ (عه‌ مری کوری عبید) ه‌ گه‌ راپه‌ وه‌ - واته‌ می‌ردی عانی شه‌ - منیش لاکه‌ وتم و می‌رده‌کە ی چوه‌ ژوره‌ وه‌، جا بۆ ماوه‌ یه‌ک گویم له‌ ده‌نگی ده‌ستبازی ژنه‌ که‌ بو، گویم له‌ قسه‌ ی سه‌ یرو سه‌ مه‌ ره‌ بو.. هەر که‌ می‌رده‌کە ی چوه‌ ده‌روه‌، به‌ عانی شه‌ م گوت: تۆ ئەو په‌له‌و پایه‌ت هه‌یه‌و شتی وا ده‌که‌یت؟! ئەویش گوتی: ئیتمه‌ ئەوه‌نده‌ ی له‌ تواناماندا هه‌یه‌، به‌ ده‌م ئەو که‌ له‌ پیاوانه‌ وه‌ ده‌چین و به‌ ده‌م ئەو شتانه‌ وه‌ ده‌چین، که‌ ده‌مانزویتن.. که‌ واته‌ من چ شتیکی خراپم کردوه‌! گوتم: حه‌زم ده‌ کرد به‌ شه‌و

ئەو تان بکرد بایه. ئەویش گوتی: گەر بەشەو بایه ئەو بە زۆر گەورە بو، خۆی پێ نەدەگیرا، چونکە ئەو هەرکە من دەبینی ناره زوی دەجولێ و دەستی بۆم دینێ و منیش بە ناره زوی ئەو ددکەم، بۆیە ئەو رۆدەدات، کە دەیبینی!

لەم فەرمودانە ئەو هەمان بۆ دەر دەکەوێ کە پێغه مبه‌ر ﷺ داوا لە ئافەت دەکات بە زویی و بە پەلە ناره زوی جنسی مێردە کەمی تێر بکات، ئەمەش لە بەر چەند شتێک، لەوانە: لەم کاتە ئافەت بە دەنگی مێردە کە یەوێ ناچیت، مێردە کەمی وا دەزانێ ژنە کەمی خۆشی ناوی، دیارە ئەو دەش سەرەنجامە کەمی باش نابیت، جێ بە جێ کردنی داواکاری پیاو ئەو ناکە یەنێ، کە ژن ملکەچی مێردە کەمی بێ و بۆی بچیتە ژورەو، بە لکو دەبێ ژنە کەش وەک پیاو کە نامادەیی هەبیت و، ناره زوی جوتبونی هەبێ و ناره زو لە گەڵ یە کتریدا بگۆرێ ئەو. هەر وەها ژنە کە نابێ ساردی خۆی پێشان بدات، چونکە گەر ژن نامادەیی خۆی دەر نە پیری سارد بو، ئەوا بیرۆکە یەکی خراب لە لای مێردە کەمی دروست دەبێ.

لە سەر ژن پێویستە لە گەڵ مێردە کەمی تەفاهومی هەبیت و بە راشکاوی لە بارە ی هەمو شتێکی جنسی قسە ی لە گەڵدا بکات. گەر ناره زوی جنسی مێردە کە لە سنوری خۆی زیاتر بو، ئەوا لە سەر ژن پێویستە بە لیزانی و دانایی ئەو چالاکی یە جنسی یە ی مێردە کەمی بە چالاکی تر پێر بکاتەو، فکەرە ی جنسی لە لای کەم بکاتەو و لە بیری بباتەو، ئەو ش لە کاتی کدا گەر مێردە کەمی رێژە ی جوتبونی کەمی لە سنوری مام ناره ندی زیاتر بو، کە لە هەفتە یە کدا دو جارە. گەر جوتبونی لەم سنورە زیاتر کرا، بە تاییە تی پاش تێپەریونی ماو یە کە درێژ بە سەر ژن هیناندا، ئەوا دەبیتە هۆی لاوازی و بێ هیزی جەستە و لاشە و عەقل و جینس.

بەم بۆنەو گەرنگترین شت، کە پێویستە ناماژە ی پێر بکە ی ئەو یە، کە زۆر ئافە تی مێرددار، بە هۆی نەشارە زایان لە مانای رابواردنی جنسی، لە پیاوان دور دە کەو نەو و بەردەوام دە بن لە سەر ساردی نواندن، جا گەر پیاو (مێرد) شارەزا نەبیت بە وروژاندنی، بە گەمەو یاری درێژخایەن، بە تاییە تی شوینە هەستیارە کانی ژن، گەر ئەو هاوسەر یە تی یە ئاوا بەردەوام بیت، ئەوا ژن بە دەم داوا ی مێردە کەمی نایەت، ئینجا گێر و گرت و کێشە دروست دەبیت.

لە هۆیە کانی دور کەوتنەو ی ژن لە مێردە کەمی، زۆر جار بە هۆی خواپەرستی یە کە لارو خواو یە، تەنانەت هەندێ ژن خۆیان لە مێردە کانیان دور دە گرن، ئەمەش لە ناکامی

ناراسته‌کردنی قوتابخانه خرابه‌کمیانه، که نیسلام لئی به‌ری‌یه، نیسلام هاوسه‌ریه‌تی به عیبادهت داناوه.

ناموژگاریم بو پیاو (میژد) نه‌ویه، هر تنه‌ها پشت بهو فرمودانه نه‌به‌ستن، که هانی ژن ده‌دات له‌سهر به‌ده‌مه‌ره هاتنی داوای میژده‌کمی، به‌لکو له‌سهریه‌تی که سه‌لیقه‌دار بیته و ته‌نازول بکات له خوویست (آنانی) بو په‌له‌کردن بو جوتیون، پیویسته توانادار بیته له‌سهر سه‌رنج راکیشانی هاوسه‌ره‌کمی. گوتراوه نافرته وه‌ک نامیری موسیقا وایه، به ده‌ستی موسیقاژهنیکی کارامه نه‌بیته نازهنری.

چەند مەترسیەك ھەرەشە لە خیزان دەكەن

مەترسی خزمی میردو ھاوڕیانی خیزان

پێغەمبەر ﷺ دەفرموی: ((إياكم والدخول على النساء، فقال رجل: يا رسول الله! أرايت الحمو؟ قال: اللحم الموت))^(۱)، واتە: نەكەن ئیو بەجە شوینیك... ژوریتك كە ئافرەت بە تەنھا لەو ژورە بیت. پیاویك گوتی: ئەی پێغەمبەری خوا: ئەی گەر برای میردەكەى بیت؟ پێغەمبەر فرموی: ئەمەیان ھەر مردنە، بە واتای جینگەى فیتنەو نزیکى سەرکیشى خراپە کارییە، چونکە خراپە کاری و مەیل بە لایاندا کارەكەى ئاسانتر دەبێ... بە ھۆی فرامۆشکردنی ئەم فرمودە پیرۆزە، چەندەھا کیشو گروگرفت ھاتۆتە کایەووەو بۆتە ھۆی روخاندنی بنەماکانی خیزان. نمونەى (الحمو): بریتی یە لە ھاوڕیانی میردو ناسیاوانی ژن، کە زۆر جار مەترسی خراپە کاری لەوانەووە دروست دەبێ. زۆر کەسیش بێ ناگا لە فرمانەکانی خواو پێغەمبەر، دیدو بۆچونیان وایە، کە ھاوڕیانی میردو ناسیاوانی ژن جینگەى مەترسی نین. جا شەوانە لەگەڵیان دەمیتنەووەو سەھرەیان لەگەڵ دەکەن.

ئەوێ بە راستی و واقعی رویداووە ئەوێ، کە یەکیك لەو جوۆرە کەسانە لەمالتی خۆیدا ھاوڕیکەى و ژنەكەشى دەعوەت کردبو، کاتیک میوانەکان ھاتن، ئەو پیاووە دەستی کرد بە تیکردنی مەى بۆیان، پیاووەکە رێژەى مەیهکەى بۆ ھاوڕیکەى زیاتر تێ دەکرد، بەلام بۆ ژنەكەى کەمتری

(۱) رواه البخاري ومسلم.

تى دەكرد، بۇ خۇشى كەمىكى دەخواردەو، تا زۆر سەرخۇش نەبى و بە ناگا بى و نيازە گلاوۋەكەى بىننئتە دى. پاش تىپەرىبونى سەعاتىك، يان زياتر ھاۋرىكەى سەرخۇش بو ناگای لە خۇى نەما، چاۋچاۋىن و گەمەو يارى لە نىوان پياۋەكەو ژنى ھاۋرىكەى دەستى پى کرد، چونكە ئەۋىش سەرخۇش بو. جا ھەر لە نىك مىردەكەيەو پياۋەكە زىناى لە گەلدا کرد. ھەرۋەھا ئافرەتىش، كە ھاۋرىى خىزان بى، مەترسىەكى لە پىاۋى ھاۋرىى خىزان كەمتر نىە، كەۋاتە دەبى زۆر ناگادار بىن.

لە ۋىلايەتى فلۇرىدا لە نىو چىنى دەۋلەمەندان تاۋانكارىەكى قىزەون پرويدا!! كە كورتهكەى بەم شىۋەيەيە:

ژنىك ھەزى لە پزىشكىكى لاو کرد، كە لە رى مىردەكەيەو لە يەكئى لە ئاھەنگەكان لە يانەيەكدا يەكتريان ناسى، كە مىردەكەى زۆر ھاتوچۇى ئەم يانەيەى دەكردو ژنە گەنجەكەى لە گەل خۇى دەبرد... جا ژنەكەى بە پىى باوو نەرىنى چىنى دەۋلەمەندانەو داۋاى لەم گەنجە كىردو سەماى لە گەل دەكرد!! جا پەيۋەندى لە نىوان ژنەكەو پزىشكە گەنجەكە پتەو بوو كە ناۋى (أنطون) بوو، لەسەر زەواج پىكھاتن..

بەلام گرفت ئەۋەيە چۆن لەم مىردەى دەرباز بىت، كە زۆر خۇشى دەۋىت، ھەرۋەھا چۆن لە دوو منالە بچوكەكەى دەربازى بىت... بەلام پزىشكەكە ھانى ژنەكەيدا، كە ژھەر بختە نىو خواردنى مىردەكەى و مندالەكانى ئەۋەبوو ژنەكە تاۋانەكەى ئەنجام داو... لە گەل عاشقەكەى بە ئۆتۆمبىل راي كىرد...

لەو كاتەى پۆلىس بە داۋاى ژنە تاۋانبارەكەو دۆستەيەكدا دەگەران، بىنيان لە دۆلىكدا، كە زۆر قول نەبوو لە نىك رىگای گشتى تەرمى

هەردوکیان بە شیواوی کەوتوو. ئۆتۆمبیلە کە دوای وەرگەڕانی، تانکی
بەنزینە کە تەقیبۆد:

ئەمەش تۆلەي خوا بوو، کە بە زویی هاتەدی! (حضارة الإسلام) ۷۴
س ۴، ص ۹۹).

ئەمە فونەیه کە کە لە هەزاران فونەي زیانی تیکە لاوی ژنو پیاوی
نامەحرەم، جا ئایا پەندی لێ وەر دەگیرێ؟!!

ئاگادارکردنه وه له دهرخستنی

جوانی و رازاوهیی ئافرهت

خوای گهوره ده فەرموئ: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأُزْوَاجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ﴾ (الأحزاب - ۵۹)، واتە: ئەمى پێغه مېهر بە خێزانه کانت و کچه کانت و بە ئافرهتە باوه پر داره کان بلى، با عه باکانيان به سەر خۆياندا بيننه خواره وه^(۱)، ئەمه بۆ ئەوان چاکتره بۆ ئەوهى بناسرێن و ئازار

(۱) له کتیبى (الاسلام والحياة الجنسية) هاتوه: ئەم چاره سهره قورئانى يه، که داواى خۆداپۆشین ده کات، سو ده کهى ته نه ا له سەر نهو باره ده رونسى يهى له پيشه وه باسکرا کورت هه ل نه هاتوه، به لکو سو دى کى کۆمه لایه تى تى دایه، که چاره سەر کردنى قه يرانه !!! قه يرانى هاوسه رگرتن (الزواج) ه.

له بنه ماکانى ئەم قه يرانه نهو روتى يه، که له که نار ده ریا و نا هه نگه کان و، له کۆبو نه وه کان و کۆرۆ شه قامه کان و هاوینه هه واره کان، سه رنجى چارى پیاوان راده کیشى... که ئافره تان جلیان له به ره و روتیشن.

خواردنێكى مویاح.. زه مینه یه کى کراوه.. جهسته که له هه مو شوینیک له بهر ده ميه تى، به وته یه کى شیرین یان به لئینیکى درۆ، نهو جهسته یه له وانه یه بیته مولکى نهو پیاوه. ئافره ته که ش فریوو چه واشه ده کرى، نه فسه کهى ده که ویته ژیر ده سه لاتى پیاوه که، پاشان ژیا نه کهى، وه ک کچیکى شه ریف کۆتایى دیت و، سه ره تای ژیا نى وه کو کچى شه وانى ده ست پیه ده کات!! جا قه يرانى هاوسه رگرتن له کۆمه لگه دا به و شیوه یه ده مینیته وه. جا مادام روتى شتیکى باوه! هه مو قه ده غه کراو ی تکیش خوازرا وه خه لکى دواى ده که وئ.

هه مو شتیکى کهم نرخ له کاتى ده ست به سه را گرتیندا، بایه خه کهى کهم ده بیته وه! گه ر کچ خۆى پۆشته کات - یان به عیباره تیکى وردتر - گه ر به بالا پۆشى خۆى پارێزگار

بکات، نهوا کور ناواته خوازی ده بی و پهله هیئانی ده کات..
 (ماری ودالن)، که به پهروه دهیه کی رۆژئاوایی گوش کراوه، و ته که می چند جوانه، که له کتیبه که می (فن العلاقات الجنسية) دا گوتیه تی:
 ((کچان شوینه واریکی معنه وی گوره هه لده گرن، که په یوه ندی به سیره ی گه نجانه وه هیه، نه وه نده به سه، که پۆشاکه که می فرامۆش بکاو گرنگی پین نه دات، یان له په خشان کردنی قۆی زیاده رۆیی بکات، نهو شوینه به ده ریجات، که پیوسته بشارریتته وه و چاره کان نه بیینن، وا ده کات گه نجان به چاو یکی دیاری کراوه پر وانه نهو.
 نافرته به جولوه روانینه کانی و هه لسه و که وتی، ده توانی سه رنجی ته ماشاکه ر بۆ خۆی رابکیشی و چند بیرو که یه کی له لا دروست بکات، که به ره و کرداری ناشیرینی بیات.
 له وانیه بگوتی: پیوسته پیاوان ناره زوه کانیان کپ بکه ن، بیگومان نه وه له سه ریان پیوسته، ئیمه گازانده لئێ کردنیان که م ناکه ینه وه، به لکو نه وان شایسته می گازانده ی زۆرن، به لام نهو کچه می ته له بۆ ریگی گه نجان داده نیتته وه، کچیکی تاوانباره!! له سه ر نافرته بیته مسۆگه ری پاراستنی داوینی پیاوان، نهک هۆیه ک بیته بۆ روخاندنی! هه ره ها له باری دایه بیپاریزی و هک نه وه می که ده بیپاریزی.
 گه ر کچ هیزی خۆی ناسی، گه ر په ریزیکی عاقلانه و خۆ به که م نواندنی نه نجامدا، نه وه ده توانی پیاو له هه مو بیرو که یه کی پیس و خراب دور بجاته وه!!)).
 له کاریگه ره تر سناکه کانی (تبرج) له روی ته ندروستی یه وه نه وه یه، ده بیته هۆی نه زۆکی نافرته تان. له م دوا بی یه دا له (صوفیا) پایته ختی بولغاریا، له گه ل قوتابی یه ک دانیشتم، که له وێ ده بخویند، نافرته تیکی بولغار ی کردۆته هاوسه ر، که دکتۆره یه، ده رباره می منداله کانی پر سیارم لیکه رد، قوتابی یه که گوتی: خیزانه که م به هۆی له بهر کردنی ته نوره می کورت، دو چاری نه زۆکی بوه، له ناکامی سه رما بون بۆته هۆی زیان گه یانندن به مندالدانی. جا نه ویش ده رباره می قه ده غه کردنی پۆشینی ته نوره می کورتی نوسی، که کچانی ها وره گه زی له م جله ناگادار ده کاته وه.
 (۱) له خراپترین زیانه کانی (تبرج)، روژاندنی گه نج و لاوه هاندانیانه بۆ ده ستریزی کردنه سه ر نافرته می ده رخری جوانی و پاراوه، بۆ به لگی نه مه ش غونه یه ک دینی نه وه:

ههروا دده فرموی: ﴿يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ
أَبَوَيْكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْآتِهِمَا﴾ (الأعراف- ۲۷)،
واته: تهی نهو دکانی نادهم، با شهیتان نه تاغخاته ناو به لآو نارپه حه تی، وهک
باوک و دایکتانی له به ههشت دهرهینا، له به ههشت ددری کردن به جوړی،
که پو شاکه که یانی لئی داکه ندنو بو به هوئی نه وهی، عهیب و عه ورده ته که بیان
دهرخات و نیشانیان بدات.

دده فرموی: ﴿وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ
فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ

گه غیچی خه لکی لادی شه ویک له سینهما له گهل هاوسره سفوره که دیته دهرود، که
له به ردهم خه لکیدا شانازی پیوه ده کرد! جا ته کسبه که به کرئی ده گریته بو نه وهی
بیانگه په نیتته وه گونده که ی، له ریگا شهیتان چوه ناو عه قلی شو فی ره کهو، به هوئی
دهر خستنی دیمه نی جوانی و رازاوه بی ژنه که، یاری به عه قلی یه ود کرد، جا وای پیشاندا
که نوتومبیله که شتیکی خراب بو، نوتومبیله که ی وه ستاندو هاته خوار بو
چا کردنه وهی، له کوتایی داوای له پیاره که کرد له نوتومبیله که بیته خوار بو نه وهی له
دواوه که میک پال به نوتومبیله که وه نیتت، جا شو فی ره که یه کسر نوتومبیله که ی لئی
خوری و نافرته که ی فراند، میردی ژنه که ش هه رجه نده داوای فریا که وتنی کرد، به لام هیچ
که سینک به هاواری یه وه نه هات... جا گومانی خرابی لئی بکهو له هه واله که ش مه پرسه
که چی رویدا! ﴿وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ...﴾ خدا ستمی لئی نه کردن،
به لام خوین ستم ده که ن.

جاریک به یه کیک له نافرته ناسیاوه کاتم گوت، خوئی پو شته بکات و جوانی و رازاوه بی
خوئی دهرنه خات، نه ویش وه لامی دامه وه، که من کونه په رستم! منیش پیتم گوت: به لکو
تو کونه په رستی، که لاسایی نافرته هه مده چی یه کان ده که یته وه که خوئی روت کردو ته وه،
هیشتاکه ش هه ندیکیان له هه ندی ولاتی نه فریقی ماون، که ته نها پاش و پیشیان
داده پو ش!

گه ر پیشکه وتن به روتی بیتت، دهبوا به بز و مه یون له پیشه وهی پیشکه وتن بان.

جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ
 أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ
 نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوْ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوْ
 الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ
 مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ
 تُفْلِحُونَ ﴿النور- ۳۱﴾، واته: نهی پیغمبر، به نافرته پرواداره کان بلسی
 با له ناست پیاوی بیگانه چاویان نزم کهنو، داوینی خویمان له خراپه کاری
 پیاریزنو، جوانی و رازاوهی خویمان بو پیاوی بیگانه به دهر نه خهن، ته نها
 نه وه نه بی که به دهرده که وی، که روخسارو ههر دو دست ده گریته وه. با
 سه ریوشه کانیاں به سه سر و سینگیان بیننه خوارو داپیوشی، با جوانی
 خویمان به دیار نه خهن، جگه له میرده کانیاں و مندالی میرده کانیاں، یان
 برایه کانیاں، یان مندالی برایه کانیاں، یان مندالی خوشکه کانیاں، یان نه و
 نافرته نهی خزمه تکاریاں نه و نافرته نهی که هاوری یه تیان ده کهن، یان
 نه و پیاوه خزمه تچی یانهی، که له پیاوه تی که وتون و توانای جیماعیان
 نیه، یان بو نه و مندالانهی نیحتلامیان نه بو وه نه گه یشتونه ته رادهی
 ناره زوکردنی نافرته تان.. با به بی یه کانیاں له زوی نه دهن، که له م قاچ له
 زوی دانه دهنگی لسی دهرده چسی و، به و دهنگه نه و جوانی یه
 شاردویه تیان وه بزانی و سه رنجی پی رابکیشری^(۱).

(۱) ماموستامه و دودی له کتیبه کهی (الحجاب) دا گوتویه تی: له وانه یه نافرته زمانی بی دهنگ
 بی، به لام جولانه وهی تری شوینی نه و ده گریته وه، که دهنگه کهی کار له گوپی بیسه ر

هدروا ده فدرموی: ﴿يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنْ أَتَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا، وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ (الأحزاب: ۳۲-۳۳)، واته: نهی نافرده تانی پیغه مبهر، یه کیك له نیوه وده کو یه کیك له نافرده ته کانی تر نیه، له بهر نزیکی نیوه له پیغه مبهر، نه گهر نیوه له خوا بترسن، نیوه قیاس ناکرین به نافرده ته کانی تر له باره ی گه وره بیستان، به نهرمی و ناسکی قسه له گه ل پیوان مه کهن، نه بادا نهو کهسه نیفاقی له دلّی هه بیته، قسه به گویره ی شهرعی خوا بکهن و ملکه چ بن، نارام بگرن له خانوه کانتان و توقره بگرن و جوانی و رازاوهیی خوستان به دهر مه خهن،^(۱) وهك نهو جوانی و رازاوهیی یه ی له سه رده می نه فامی یه کهم به دهریان ده خست، نو یژده کان

ده کات، نه مهش له بابی نه تهی پیسه وهیه، که نیسلام قه ده غه ی ده کات به فرموده ی خوی گه وره: ﴿وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ﴾ (النور-۳۱).
 (۱) (تبرج) نه وهیه نافرده تهو رازاوهیی و جوانیه ی خو ی به دهر بجات، که پیویسته له سه ری دایپوشن، چونکه نهو جوانی و رازاوهیی یه نارده زوی پیوا دهر زویته ی... (فتح البیان)
 لهو کاته ی (غلیوم) نیسپراتوری نه لمانیا سه ردانی تورکیای کرد، نه ندامانی کومه له ی (الاتحاد والترقی) حمزیان کرد شارستانیه ته ی خو یان پیشان بدهن، بویه ده ستیان کرد به هینانه دهری هندیك له قوتابی کچ، که سفور بون، چه پکه گولیان پیشکه ش کرد، نه ویش سه ری سوپما له وهی بینی، به بهر پر سیارانی گوت: (ناوا ته خواز بوم له تورکیا بهرگی حیشه مت و حیجاب ببینم به حوکی نایینی نیسلامیتان، که چی نهو سفوره ده بینم، که نیتمه له نه ورپا پیوه ی گرفتارین، که به رهو له نیویردنی خیزان و تیکدانی نیشتمان و مندال په رته وازه کردن ده بات!!).

نه نجام بدن و زهکات بدن و گوئیراه لی خوی گوره و پیغه مبه ره که می بن.
 خاتو عائشه ره زای خوی لی بی گوئی تویه تی: ((إن أسماء بنت أبي بكر
 رضي الله عنهما، دخلت على رسول الله ﷺ وعليها ثياب رفاق،
 فأعرض عنها رسول الله ﷺ وقال لها: يا أسماء! إن المرأة إذا بلغت
 الحيض، لم يصلح أن يُرى منها إلا هذا وهذا (وأشار الى وجهه
 وكفّيه)).^(۱)، واته: نه سمای کچی نه بو به کر هاته خزمه ت پیغه مبه ره ﷺ
 پوشاک کیکی ته نکمی له بهر بو^(۲)، پیغه مبه ریش روی لی ودر گپراو پی پی
 فرمو: نه سماء! نافرته که توشی خوینی بی نوئیژی بو، بوی نی یه و دروست
 نی یه، هیچ شوئیکی ببینری جگه له روخساری و دهسته کانی.
 پیغه مبه ره ﷺ فرمویه تی: ((من جرَّ ثوبه خيلاء لم ينظر الله إليه يوم
 القيامة، فقالت أم سلمة: كيف تصنع النساء بذيولهن؟! قال: يرخين
 شبرا، قالت: إذا تنكشفت أقدامهن! قال: فيرخين ذراعاً، ولا يزدن
 عليه)).^(۳)، واته: هدر که سیک پوشاکه که می له بهر لوت بهرزی له دواى خوی
 بخشینن، واته دریز بی ت، خوی گوره ته ماشای ناکات، نوم سه له مه
 گوئی: نه دی نافرته تان چی له دامه نیان بکه ن؟!
 فرموی: با بستیکی بهی لنه وه.
 گوئی: که واته قاچیان به دیار ده که ویت.

(۱) لهذا الحديث طرق يقوي بها الى درجة الحسن.

(۲) ابن عبد البر گوئی تویه تی: (مه بهستی پیغه مبه ره ﷺ نه وهیه که نه و نافرته تانه ی پوشاک
 ته نک له بهر ده که ن له شیان تیدا دیاره، نه وانه به ناو پوشته ن، له راستیش دا روتن).

(۳) (أخرجه أصحاب السنن وهذا لفظ الترمذي).

فہرموی: بایک گہز بہیتنہ وہو له سہری زیاد نہ کهن.
 دہفہرموی: ((ثلاثة لا تسأل عنهم، رجلٌ فارق الجماعة، وعصى
 إمامه، ومات عاصياً. وأمةٌ أو عبدٌ أبق فمات. وامرأةٌ غاب عنها
 زوجها- قد كفاها مؤنة الدنيا- فترجت بعده، فلا تسأل عنهم))^(۱)،
 واتہ: سی چین پرسیار دہر بارہیان مہ کهن، پیاوٹیک کہ له جماعت
 جیابویبتہ وہو له پیشہ واکہی یاخی بویبت و بہ یاخی بوی بمری، نافردتیک
 کویله یان پیاوٹیک کویله له گہوردہ کھی ہہ لاتبی، نافردتیک میردہ کھی له
 لالی نہ بیبت و میردہ کھی پیداوستی دنیا ی بؤ دابین کردب، بہ لام دوا ی نہو
 جوانی و رازا وہی خوی پیشانی پیای بیگانہ داب، نہوا لی یان مہ پرسن.
 ہہ روا دہفہرموی: ((صنفان من أهل النار لم أرهما: قوم معهم سياطٌ
 كأذناب البقر، يضربون بها الناس! ونساءٌ كاسياتٌ^(۲) عارياتٌ، مائلاتٌ
 میلاتٌ، رؤوسهن كأسنمة البخت، لا يدخلن الجنة ولا یرخن ریحہا،

(۱) رواہ أحمد فی المسند والبخاری فی الأدب المفرد والحاکم وصححہ وأقرہ الذهبی وهو كما
 قال.

(۲) له رسالہی (التبرج) ی ژنی دکتور محمد رضا ہاتوہ: ہہر ژنیٹک لہ مال دہردہ چیت و،
 خوی جوان کردیبت و رازاندیبتہ وہ، نہوا بہ زمانی خوی دلن: نہری تہ ماشای نہم جوانیہ
 ناکہن؟

نایا کہس ہمیہ لیم نزیک بیبتہ وہو کاری خوی بکات؟
 نہو جوردہ ژتہ له بازارو شہ قامہ کان جوانی خوی نمایش دہ کات، وہک چون بازارگانی
 گہرؤک کہ لوپہ لی خوی نمایش دہ کات، وہک چون پاقلارہ فرؤش، پاقلارہ کھی بہ رہنگی
 جوانو کاغہزی درہ شاوہ نمایش دہ کات، بؤ نہوی سہرنجی کریار رابکیشی و بفرؤشری و
 کریاری زور بیت، برسہ کان ہہ لپہی بؤ بکهن)). لاپہرہ ۲۶، چاپی گوٹاری (التمدن
 الإسلامی) له دیمہ شق.

وإن ريجها لتوجد من مسيرة كذا وكذا^(۱)، واته: دو پۆل هەن ئەهلی ناگرن، نەمدیون: کۆمەلێک قامچی یان بەدەستە پیی له خەلکی دێدەن! ئافرەتانیك پۆشتهن و روتیشن، بە لارو لهنجە دەرۆن و سەرنجی پیاو بۆ خۆیان رادەکیشن، قژیان لەسەر سەریان کۆدەکەنەو و دەک کۆیانە ی حوشتەر، ئەوانە نە دێچنە بەهەشت و نە بۆنی بەهەشت دەکەن، کە بۆنەکە ی له ماودی ئەوەندەو ئەوەندە بۆنی دەکری.

ههروهها دهفرموي: ((إن المختلعات و المتزعات هُنَّ المنافقات)) (رواه الطبراني (صحيح)، واته: ئەو ئافرەتانی خۆیان پوت و قوت دەکەن و جل له خۆیان دادەمالن، ئەو ئافرەتانی دەغەلن.

نَابِئِ نَافَرَتِ خَوَى بَه پِیَاو بَجَوِیْنِی وَ

بَه پِیچَه وَانَه وَه

خوای گهوره ده فهرموی: ﴿وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ (النساء - ۳۲) (۱)، واته: ناواته خوازی شتیک مهبین، که خوای گهوره فه زلی کردوه به سهر هه ندیکیان دا، پیوان له وهی به دهستی دینن به شیکیان بۆ ههیه، نافرده تانیش

(۱) هۆی دابه زینی نهم نایه ته نه وه بو، که نوم سه له مه گوتی: نهی پیغه مبه ری خوا، پیوان غهزا ده که نو نیمه غهزا ناکهین، نیمه ته نهی نیوهی میراتمان بۆ ههیه. جا نهم نایه ته هاته خوار.. موجهید نه مهی گوتوهو (حاکم) به صحیحی دانارهو (ذهبی) رازی بوه به ود. سه بارهت به دابه زینی نهم نایه ته گوتراوه، که نافرده تان گوتویانه: ویستومانه خوای گهوره غه زمان له سهر دابنن، بۆ نه وهی وهک پیوان پادا شتمان بۆ بنوسری، نینجا نهم نایه ته دابه زی.. نهمه (عه کره مه) گوتویه تی.

مانای ﴿لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ﴾ نه وهیه که نافردهت وهک پیاو پادا شت وه رده گری و گوناھی بۆ ده نوسری، هیچ جیاوازی نی یه له ههر یه کیکیان دا، مه گهر به گویه ی تاییه ته ندی نه بیت، جا با نافرده تان ناواته خوازی نه وه نه بن وه کو پیوان بن، چونکه پادا شت بۆ هه موان به پی پی سنوری کاره که ی دانراوه، پیویست به هه ل گه رانه وهی نافرده تان ناکات له سهر نه ره که کانی ماله ودیان.

خوای گه وره شه فرمویه تی: ﴿فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ﴾ (آل عمران - ۱۹۵)، واته: په روه رده گاریان به ده نگیانه ره هات، که من کرده ی هیچ مرزیه ک - له نیرو می - به بی پادا شت ناهیل مه وه، گشتتان له دای من چون یه کن.

بہ شیکیان ہمیہ لہوہی بہ دہستی دینن، داوا لہ خوای گہورہ بکہن لہ
فہزلئی خوئی، خوای گہورہ بہ ہمو شتیک زانایہ.

((لَعْنُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ وَ الْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ
النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ))^(۱)، واتہ: پیغہ مبهری خوا نہ فرہتی لہو پیاوانہ کردوہ،
کہ خویمان بہ نافرہ تان دہ چوینن و، نہ فرہتی لہو نافرہ تانہ کردوہ، کہ خویمان
بہ پیاوان دہ چوینن.

پیغہ مبهر ﷺ فہرمویہ تی: ((لَيْسَ مِمَّا مَن تَشَبَّهَ بِالرِّجَالِ مِنَ
النِّسَاءِ، وَلَا مَن تَشَبَّهَ بِالنِّسَاءِ مِنَ الرِّجَالِ))^(۲)، واتہ: ئەو نافرہ تانہی
خویمان بہ پیاوان دہ چوینن لہ نیمہ نین و، ہہروا ئەو پیاوانہی خویمان بہ
نافرہ تان دہ چوینن.

ئەبو ہورہیرہ گوتویہ تی: ((لَعْنُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الرَّجُلِ يَلْبَسُ لِبْسَةَ
الْمَرْأَةِ، وَالْمَرْأَةِ تَلْبَسُ لِبْسَةَ الرَّجُلِ))^(۳)، واتہ: پیغہ مبهری خوا نہ فرینن
لہو پیاوہ کردوہ، کہ جلی نافرہت لہ بہر بکات، نہ فرینن لہو نافرہتہش
کردوہ، کہ جلی پیاو لہ بہر بکات.

پیغہ مبهر ﷺ دہ فرموی: ((ثَلَاثَةٌ لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ: الْعَاقُّ لَوَالِدَيْهِ، وَالْمَرْأَةُ الْمُتَشَبِّهَةُ بِالرِّجَالِ، وَالدِّيُوثُ))^(۴)،
واتہ: سئ کہس ناچنہ بہ ہہشت، پوژی قیامت خوای گہورہ تہ ماشایان
ناکات: ئەو کہسہی نازاری دلئی دایک و باوکی دہدات، ئەو نافرہتہی خوئی

(۱) رواہ البخاری وغیرہ.

(۲) رواہ أبو داود وسندہ صحیح.

(۳) رواہ أبو داود والنسائی وابن ماجہ والحاکم وقال صحیح علی شرط مسلم.

(۴) رواہ أحمد فی المسند بسند صحیح

به پياوان ده چوئىئى و،^(۱) گهواد.

ده فەرموئى: ((أخرجوا المخنثين من بيوتكم))^(۲)، واتە: ژنانىه كان و نىرە
موكان لە ماله كانتان دەر كەن.

(۱) لە گرن گترىن هۆيه كانى قەدەغە كردنى خۆچواندن ئەو هيه، شوئىنە وارئىكى مەترسىدار لە
دل و دەرون بە جىن دىلئى، كە بۆ رفتار دە گوازرىتەوه، جا گەر ئافرەت خۆى بە پياو
بچوئىئى، ئەوا مەبلى بە لای كرده وە كانى پياودا دەدات و سروشتە كەمى دە گۆرپىت و
مىيىنە يىه كەمى لە دەست دەدات. هەمان حالەتیش بۆ پياو پياده دەبىت. . شاراو دەش نى
يە كە ئەم كارە گۆرپىنى فەتەرەتەو، مەرگە ساتە بە لام چ مەرگە ساتىك.

لە گرن گترىن ئەو شتانەى پىوئىستە ناماژەى پى بكرئى، لە مەترسى خۆچواندن (تەشبه)
ئەو هيه" لە لەشى مەزفە چەند گلانە (غدة) نىك هەيه، كە هۆرمۆنى مىيىنە و هۆرمۆنى
نىرئىنە دەر دەدات و، هۆرمۆنە كانى مىيىنە زياتر دەبىت بە سەر هۆرمۆنە كانى نىرئىنە و بە
پىچەوانەوه، ديارە ئەمەش بە هۆى خۆچواندن و رفتار كردهوه دروست دەبى. گەر ئافرەت
خۆى چواند بە پياو، جا چ لە جل و بەرگدا، يان لە جولە و نەرىت و نارەزوه كاندا، ئەوا ئەو
گلانە هۆرمۆنە كانى نىرئىنە زياتر دەدەدات، ئەو كاتە سروشتى ئافرەتە كە بە سروشتى
پياو دەچىت، بە هەمان شىوەش لە لای پياو.

ماناى ئەمەش ئەو هيه، گۆرپىنى رفتارى ئافرەت، كار لە دەردانى ئەو هۆرمۆنانە
دەكات، جا ئەگەر ئافرەت رپىرەوى پياوى گرتەبەرو، لە جل و بەرگ و جولانەوه و
كردهوه كانى خۆى بە پياو چواند، ئەوا هۆرمۆنە كانى نىرئىنەى زالى دەبىت بە سەر
هۆرمۆنە كانى مىيىنەدا، ئەو كاتەش ئافرەتە كە بە پياو دەچىت، لەمەشدا وەرگىرئانى
تىگەيشتنە كان و گۆرپىنى فەتەرەتەو، بە فەردانى بەرزترىن سروشتە كانىهەتى، ئەو كاتەش
وەك پياوى لى دى، كە ئەو خۆى پازى دەكات و نە پياو كەشى.

هەر وەها بە پىچەوانەوهش راستە، ئەگەر پياو رپىرەوى مىيىنەى گرتەبەرو خۆى بەوان
چواند لە هەلس و كەوت و جل و بەرگدا، تەننەت لە ريش تاشىنىشدا، ئەوا تايبەتەندى
يە كانى پياو هەتى و هەز لە دەست دەدات.

ئەم كارەش لە رۆژئاوا بە ئاشكرا بەرچاو دەكەوئى، كە خۆچواندى ئافرەت بە پياوان
زۆرتەر، پياو وازى لە ئافرەت هەتارەو ئافرەتیش لە پياو، هەردو كيان بە شىوەيه كى زۆر
ناشیرين مەبلىان داوه بە لای (شذوذ الجنسى) دا.

(۲) رواه البخاري

لارییی غهریزه‌ی خو ده‌رخستن^(۱)

(۱) نهم غهریزه‌یه پال به خاوه‌نه‌که‌یه‌وه ده‌نیت خزی ده‌رخات، گهر نهمه بۆ بلاو‌کردنه‌وه‌ی کاره چاکه‌کان و ناکاره باشه‌کان بیت، نه‌وه کارتیکی دروست و شهرعی یه. له قورنانی پیروزدا له‌سه‌ر زمانی نیبراهیم پیغه‌مبهر هاتره، که دعوی کرده: ﴿رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا﴾، واته: نه‌ی په‌روه‌دگارمان، ژنو منالانی و امان پی بیخشه، بینه مایه‌ی چاو پونیمان، بشمانکه پیشه‌وا بۆ خو‌باریزه‌کان. کۆمه‌لیک له صوفی یه‌کان هه‌ولتی دژایه‌تی کردن و خفه‌کردنی نهم غهریزه‌یان داوه، ته‌نانه‌ت ابن عطاء الله السکندری گوتیه‌تی: (أدفن وجودك في أرض الخمول! فما ينبت مما يدفن، لا يتم نتاجه) واته: وجودی خۆت له زه‌وی بی هیژی بنیژه، ههر شتی‌ک نه‌نیژی سوز نابی و، به‌ره‌مه‌که‌شی به‌ته‌واوی نایه‌ته به‌ره‌م. که نه‌مه‌ی ناو ناوه (الحکم العطانية).

نهم جوژه گومرا کردنه‌مان بینیه‌وه؟! که به‌مجۆره درۆو لارییونه، دینی‌یان له‌سه‌ر مسولمانان مراندو بونه هۆی کزی و بی‌هیژی و داروخان، جا هه‌مو نه‌وانه له کوئی و، وه‌سفی خوی گه‌وره بۆ سپرواداران له کوئی، که ده‌فه‌رموی: ﴿وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ﴾، ﴿وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾، و، فه‌رموده‌ی پیغه‌مبهر ﷺ ((أنا سيد ولد آدم ولا فخر!))؟

نه‌وه‌ی جی‌ی داخ و دل گرانی‌یه نه‌وه‌یه، نهم غهریزه‌یه له‌لای زۆر له نافرته‌تان به چه‌وتی پیاده ده‌کری، به شیوازی ناشیرین هه‌ولتی خۆ به‌ده‌رخستنیان ده‌ده‌ن، که رازاوه‌یی خۆیان ده‌رده‌خه‌ن و بۆن له خۆیان ده‌ده‌ن و عه‌وراتیان به‌ده‌ر ده‌خه‌ن، که ورورژاندنی پیاوانی تیدایه. نافرته‌تی‌ک له یه‌کی‌ک له سه‌یرانگا‌کاندا، که پیاوی‌ک له نزیک‌ی یه‌وه بوه، له لای پۆلیس سکالای کردو گوتی: نه‌وییاوه نازارم ده‌دات، کاتی‌ک پرسیا‌ری له پیاوه‌که کرد سه‌باره‌ت به‌مه، نه‌ویش گوتی پشتم تیک‌کردوه بۆ نه‌وه‌ی ته‌ماشای نه‌که‌م، نافرته‌ته‌که گوتی: نا به‌مه‌یه نازارم ده‌دات، چونکه گرنگیم پی نادات!

با نهم جوژه نافرته‌تانه له خوا بترسو پۆشاک‌ی حیشمه‌ت بیۆشن، با دور بکه‌ونه‌وه له هه‌لس و که‌وت و کرداری ورورژینه‌ر، بۆ نه‌وه‌ی شه‌ره‌فی نه‌وان و شه‌ره‌فی پیاوان پارێزراو بیت،

خوای گهوره ده فهرموی: ﴿...وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ (النور- ۳۱)، واته نابیی نافرته تانی ئیماندار قاچیان بدهن به زه ویدا (سا دهنگی خشل و پاوانه کانیان بیّت) و بزانیّت، که زینه تدارو خشلدارن، که واته، نهی ئیمانداران! هم موتان به ره و لای خوا بگه ریته وه، به لکو سه رافراز بن.

پیغه مبه ریش ﷺ فهرمویه تی: ((أَيُّهَا امْرَأَةُ إِسْتَعْطِرْ ثُمَّ خَرَجْتَ، فَمَرْتِ عَلَى قَوْمٍ لِيَجِدُوا رِيحَهَا فِيهَا زَانِيَةٌ، وَكُلَّ عَيْنٍ زَانِيَةٌ))^(۱)، واته: هه نافرته تیک خوی بۆن خووش بکات^(۲) و پاشان بچیته دهره وه به لای

نهم هه لئس و که وت و کرده وه و روژیته رانه ته نها با بۆ میترده که ی بیّت.. با نافرته حه زی خو به دهر خستن له مهیدانه کانی په روه رده ی وه چه ی چاک و ناماده کردنی به رزه پیازان و به رزه دایکان به دهر بخات، وه که له دوعای ئیبراهیم عليه السلام هاتوه.

(۱) رواه أحمد في المسند والنسائي حديث حسن .

(۲) ماموستا مه و دودی له کتیبه که ی (الحجاب) دا له ژیر سه ردری (فتنة الطيب) گوتیه تی:

بۆن خووشی نیره ریکه له دهرونی خراپه وه ده چیته ناو نه فسیکی خراپتر - مه بهستی گهر نافرته تیک خوی بۆن خووش کردیّت و له ریگا بیّت - نه وه ناسکترین هۆیه کانی هه وال دان و په یامنی رایه تی یه، که سیستی ره و شتی گشتی (مه بهستی نانیسلامیه) به سوکی داده نی، به لام شهرمو شکوی نیسلامی و هه ست ناسکی یه که ی، گه یشتوته راده ی نه وه ی ته نانه ت نهم هۆکاره ناسکه، له هۆکاره کانی فریودان فه راموش ناکات، ریگه به نافرته نادات به بۆن خووشی به ریگادا پروات، یان له کۆرو مه جلیس دابنیشی، با خویشی دابپۆشی و جوانی و رازاوه یی به دهر نه خات، چونکه بۆنه که ی له و شوینه دا بلاو ده بیته وه و سۆزو عاتیفه ده جولینی.. (ص ۳۱۹)

به بۆنه ی قسه کردن له سه ر مه ترسی چونه دهره وه ی نافرته به بۆن خووشی، نهم توژیته وه بۆ دلدا نه وه و په ند و هرگرتن باس ده که ی، که له کتیبی (الهلل) نساء مفترسات، لاپه ره ۹۶-۹۷ به کورتی و هرگیراه.

كۆمه لىك پىاودا بىر وات بۆ ئه وهى بۆنه كهى سه رنجىيان رابكىشى، ئه وا وهك زىناكه ر واىه،^(۱) هه مو چاوتىك زىنا ده كات .

ئايا ده زانن نهىنى شاراوه له دواى كۆبونه وهى چهن د سه گىك له ده ورى دىله سه گىك، كه ده وهى جوت بىى چى يه ؟ ئه م پرىسار كرده كه ما وهى چهن د سالىكه له نارادايه، سه رنجى يه كى له زانايانى راكىشا.. ئه وىش ئه و گومانه با وهى هه بو، كه دىله سه گ -له وه رزى زاو زىدا - بۆنىكى مى سىنه دهرده دات، كه له شوپىنىكى دوره وه نىرىنه كان بۆ خۆى راده كىشى، هىچ سه گىك ناتوانىت بىر له جىنس بكاته وه، گه ر ئه م بۆنه سه رى يه نه يه ت، جا ئه و كاته غه رىزه كهى ده بزوى و، به دواى ئه و دىله سه گه ده گه رى، كه بۆنه كهى دهر كرده .

يه كى له زانايان ئه م راستى يه ده گىزىته ود، كه سه رقالى تا قى كرده وهى ئه و مادده يه بوه، كه نىرىنه ي سه گ هه لده نى و جنسى ده بزوىنى، رۆژنىك كارخانه كهى به جى دىلى و به بى ده چىته وه بۆ مال، كه مىك له و مادده يه به جله كانىه وه نوسابو، جا كۆمه له سه گىك به بى ده نگى و هاربو (هه لچو) به دواى كه و تن، خه لكىش به مه سه رىيان سورما و نه يانزانى هۆكه ي چى يه .

ئه و بۆنه كاتىك له دىله سه گ دهرده چىت، كه ئاره زوى جنسى هه بىت. جا ئه م بۆنه وهك پلىتى لى گىرانه وهى نهىنى واىه، كه هه وا هه لى ده گرى و ده يگوازىته وه بۆ هه مو سه گه كانى ناوچه كه .. هىچ سه گىك ناتوانىت بىر له جنس بكاته وه، گه ر ئه و نامه كىمىابى يه، يان سه روشتى يه بى نه گات!! كه لوت ده يگوازىته وه بۆ ده مارى بۆن كردن و، له كۆده ماره كانه وه بۆ مىشك و، له مىشكه وه بۆ لىكه رۆژىنه كانى جنسى، جا گرى ده گرى و خا وه نه كهى، جنسى گرى ده گرى و، سه گه كان كۆده بنه وه و جه نگىكى وردو خاشكه ر له سه ر دىله سه گه كه رو ده دات!! نا به و شىوه يه له دوا وهى ئه م بىرۆكه يه، دىله سه گه كه يارى خۆى نه نجام ده دا .

(۱) مه ناوى له (فىض القدىر) دا گوتىه تى: به واتاى وهك زىناكه ر واىه له گونا هدا، با جىاوا زىشى هه بى، چونكه بكه رى هۆيه كه، وهك بكه رى هۆكاره كه يه، (الطىبى) گوتىه تى: ئافره ت كه به بۆنخۆشى له ماله كهى دهرده چىت، ئاره زوى پىا و ده وررۆژىنىت، وهك مه يل دانى زىنا كردن واىه .

(كل عىن زانىه) به واتاى هه ر چاوتىك ته ماشاى ئافره تىكى بىگانه يان پىاوىكى

بینگانه‌ی کرد، به‌شیک‌ی زینای به‌رکه‌وتوه، چونکه چاو نه‌مه به‌شی‌یه‌تی له‌و زینایه. هندی له مالیک‌ی یه‌کان له‌م فەرموده‌دا نه‌وه‌دیان وه‌رگرتوه، که چیژ وه‌رگرتن به‌ بۆنکردنی بۆن خوشی نافرته‌تی بینگانه‌ حه‌رامه، چونکه خوای گه‌وره نه‌گه‌ر شتی‌ک حه‌رام بکات، نه‌وا شه‌ریعت نه‌و شته‌ش قه‌ده‌غه ده‌کات، که نزیکه له‌و به‌چی، هندی له سه‌له‌ف له‌مه‌دا زیاده‌رۆیی یان کردوه، ته‌نانه‌ت نین عومهر ره‌زای خوای لسی بئ قه‌ده‌غی کردوه، گه‌ر نافرته‌تی‌ک له‌ شوینتی‌ک دانیشته‌ت و دوایی هه‌ستا، یه‌کسه‌ر پی‌او له شوینته‌ک‌ه‌ی دابنیشی، مه‌گه‌ر کاتی گه‌رمایی شوینی دانیشته‌ک‌ه‌ی نامینی!

نابئِ خوْبه بی پروایان بچویندرئ

خوای گه ورده دده فرموی: ﴿فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَانِ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (یونس - ۸۹)، ثم نایه ته ناراسته ی موساو هارون عليهما السلام کراوه، واته: به رده و ام بن له سهر خواناسی و چاکه کاری و شوین ریچکه ی نه زانان مه که ون.

ده فرموی: ﴿وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ جَهَنَّمَ﴾ (النساء - ۱۱۵)، واته: هر که سیئک سه ریچی له فرمانه کانی پیغه مبه ربکات، دوا ی به دیار که وتنی ریگای راست، غهیری ریگای پرواداران بگریته بهر، شهوا وازی لسی دینینو ناگری دوزه خی توش ده کهینو، توشی خراپترین چاره نوسی ده کهین.

ههروا ده فرموی: ﴿وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنْ هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهُدَىٰ وَلَئِنْ أَتَبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾ (البقرة - ۱۲۰)، واته: جوله کهو گا ورده کان لیت رازی نابن تا کو شوین نایینی شهوان نه کهوی! بلئی به راستی ریگای راستی خوا هه ر شه مه ریگای راسته که نیسلامه، گهر شوین نارده زوده کانیان بکهوی پاش شهودی که (سروش) ت بو هات شهوا خوای گه ورده دؤستو یاریده دهرت نی یه.

ههروا ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انظُرْنَا وَاسْمَعُوا وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (البقرة - ۱۰۴)، واته: شهی شهوانه ی

باوهرتان هیئاوه مهلین (راعنا)^(۱)، چونکه به عهدهبی نه گهر چی مانای په چاوکردن و موراعاته، به لام به زمانی جولکه (جنیوه). له جیاتی ئهم وشهیه بلین (انظرنا) به مانای چاوت له ئیمه بی، بو کافرانش نازارو عهزابی به ئیش ههیه.

پیتغه مبهه ﷺ فرمویه تی: ((من تشبه بقوم فهو منهم))^(۲)، واته: ههه که سیک خوی به قهومیك بچوینی، نهوا نهو که سه لهوانه.

نهبو واقیدی لهی شی ﷺ گوتی: (له گهل پیتغه مبهه ری خوا پیش خهیه به ده چوین، ئیمه نهو مسولمان بوین، موشریکه کان دره ختیکیان هه بو له ده وردی ده مانه وهو چه که کانیاں پیوه هه لده واسی، که پیان ده گوت: (ذات أنواط):. گوتمان: ئهی پیتغه مبهه ری خوا، (ذات أنواط) یکمان بو دابنی، وهك که نهوان (ذات أنواط) یان ههیه، پیتغه مبهه ریش ﷺ پیی فرموین: ((الله أكبر! وهك که بهنی نیسرائیلی یه کان گوتیان په رستراویکمان بو دابنی وهك که نهوان په رستراویکیان ههیه، نهوه نیوه ری بازی پیش خوتان

(۱) قهتاده و غهیری نهو گوتویه تی: جولکه کان به گالته جاری یهوه ده یانگوت (راعنا)، جا خوی گهوره رازی نهبو پرواداران وهك نهوان نهو قسهیه بکهن.

نیمام ئین تهیمیه قسهیه کی له سهر ئهم نایه ته ههیه، گوتویه تی: هه مو نه مانه نهوه ده رده خن، ئهم وشهیه له مسولمانان قهدهغه کراوه، چونکه جولکه نهو کاته نهو قسهیان ده کرد، هه رچه نده لای جولکه که ئهم قسهیه شتیکی ناشیرینهو، لای مسولمانان ناشیرین نی یه، به لام خو چواندنیاں له مه دا خو چواندنه به بی پروایان، خو چواندنه به ریگیان بو گه یشتن به مبهسته کانیاں..

(اقتضاء الصراط المستقیم)

(۲) حدیث صحیح رواه أبو داود .

ده گرنه بهر!) (١).

پیغمبر ﷺ فرموده تی: ((لَتَتَّبَعَنَّ سُنَّ مَنْ قَبْلَكُمْ شَبْرًا شَبِيرًا وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ: حتی لو أن أحدهم دَخَلَ جُحْرَ ضَبٍّ لَدَخَلْتُمُوهُ؟، وحتی لو أن أحدهم جامع أمراته بالطريق لفعلتموه)) (٢)، واته: لیرو به دو شوین ریباری قهومی پیش خوتان ده کهون، بست به بست و گز به گز، تهنانهت گهر به کیکیان بچیتته ناو کونی سه رمازه له وه، نیودش ده چنه ناوی (٣). تهنانهت گهر به کیکیان له ریگادا له گهل خیزانه کهی جوت بیی،

(١) فرموده یه کی (صحیح) ه .

(٢) رواه الحافظ العراقي .

(٣) خو چواندن به بیگانه که سایه تی له ده ست دهادت، کیانی نومعت ناهیلئی، که شه ویش به لگهی لاوازی به تی یه، چونکه لاواز لاسای به هیتر ده کاته وه، لاساگردنه وهی بی پروایان له جل و بهرگو دابو نه ریبتیان، سه ر ده کیشتی سو لاساگردنه و هیان له بیروباوه پرو بیروچکه کانیا ندا .

بویه نیسام نیین ته میه گوتویه تی: ((نم فرموده یه له که مترین حاله ته کانی حه رامکردنی خو چواندن به بی پروایان ده خوازی، نه گهر چی (ظاهر) ه که ی به بی پروا دانانی خو چوینره به وان، وهک خوی گه وره ده فرموی: ﴿وَمَنْ يَتَّوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأِنَّهُ مِنْهُمْ﴾، واته: هه ر که سیک له نیوه دوستایه تیان بکات شه ره له وانه . نه مهش به رام به ری و ته ی نیین عومره که ده لئی: (هه ر که سیک له خاکی موشریکان بنیات بنی و نه ورزو میهره جانیان بکات و خوی پییان بچوینتی هه تا ده مرئی، روژی قیامت له گهل شه وان هه شر ده کری، نه مهش خو چواندن یه ها هه ل ده گری!).

نم فرموده یه لاسایی کردنه وهی بیگانه له پیشه سازی یان و زانسته به سوده کانیا ن ناگریته وه، چونکه حکمهت شتیکی بز بوی پروا داره .

شه ری نافرته مسولمانه کان! نه مرز که له و فرموده یه له کوین؟!

به داخوه نهو نافرته تانه له زور نهریتو جل و بهرگو خو جوان کردن و نینوک دريژ کردن خو به نافرته بیگانه کان دهچوینن، که شهو نینوک دريژ کردنه وهک نینوکي نازده له درنده کانه، که زور بهی نه خسه سازی جوله کهی جیهانی به بو مال به فیروندان و دابه زینی نرخی مروژ و گالته پی کردنی.

ویړای شهوی باسکرا له م لاسایی کردنه کویرانه به، هویه کیشه بو به فیروذانی سامانی گشتی و پالی ناوه به زور له نافرته تان، که له رتی کاری خرابه وه شهو مؤدیله پیس و خرابه به دسته بهر کردن.

جا وریا بن نهی پیاوان و ژنانی خاودن عه قل!

به شیوه به کی تاییه تی راسپارده م بو ژن (هاوسهر) شهویه، که سایه تی خوئی به هیژ بکات و وهک مه یون لاسایی نه کاته وه، له سه ری به تی خاودن ویستی کی به هیژ بیته و ته وژمه کانی سه رده م و جل و بهرگی رۆژناوایی کاری تی نه کات، جا چ له پو شاکیدا، یان له کهل و په لی ماله وه پیدا، یان له نهریتی دا، چونکه به ختیار ی ژنو میژد، به خو شه ویستی نیوانیان و سۆز نواندنیان و لیک گه بیشتنیانه، نهک به پو شاکي زور و کهل و په لو شانازی کردن له به رده م میوان و دراوسیگان.

بی ناگایی له م ناموژگاریانه چنده بوته هوی سه رکیشی ناکوکی و دژایه تی و جیا بونه وه له نیوان ژنو میژددا، که واته ناگادار بن ناگادار!

به بونه ی قسه کردن له سه ر ناگاداری دانی خوی گه وره به خو نه چواندن به بی پروایان، سه رنجی خوشکی پروادار راده کیشم، که قژ له نوتودان (کي الشعر) و رهنگ کردنی به رهنگی جیا جیا له سه ر شیوه ی بیگانه، سه ره رای حه رامی به که ی، ده بیته هوی قژ هه لوه رین به ختیرایی.

دکتور عبدالمنعم المفتی ماموستا و سه رۆکی به شی نه خو شی به پیستی به کان له کولیجی پزیشکی له زانکوئی قاهره، له گو قاری (طبيبک الخاص)، سالی دوهم، ژماره (٤) ی نیسانی ١٩٧٠، ٩٤ل، نه قلی کردوه و گوتیه تی:

((چند شیوازیکی چاک کردنی قژ هه به که ده بیته هوی هه لوه رینی " به کارهینانی نوتو... یان به کارهینانی بهک تا که دهرمانی کیمیائی، که چند ماده به کی گهرمی تیدایه ده بیته هوی هه لوه رینی قژ... هم دهرمانانه، سه روشی مو لاواز دهکات، هه تا

شپوهی داواکراو ودرده گری...)).

هنديکيش زياني بهستنی قژ نازانن، جا چ به به کارهينانی (رولو) بيت، يان به هر ريگايه کی تر، هرروا راکيشان بؤ چند کاتژميړيکی دريژ، ماناکه ی راکيشانی ره گي قژه بهستراوه کهو سنور دانانه بؤ چونی نهو چندی به خوینعی ده گاته قژ...

مانای شه ممش رودانی بې هيژي يه له خانه کانی ره گي قژه بهستراوه که داو، وهستانی گه شه کردنيه تی.. پاشان پالنانی بؤ قژناغی راوهستان.. پاشان سیس بون.

به بؤنه ی قسه کردن له سهر مهرجه کانی بالاپوشي نيسلامی، جيی داخه، که بلیم زور له نافرته مسولمانه پاريزکاره کان (التقيات) نه زانن بهرامبه ر بهم مهرجانه، ده بیسنين ههنديکیان چاک سهری داپوشيوه، هيچ مويه کی به دياره وه نی یه، که چی قاچه کانی به دياره وهن، گومان وا دهبه ن، که تنها گوره وی به سه بؤ داپوشینی قاچ!! نه مه هه له یه، چونکه گوره وی قه باره ی قاچ دهرده خات.

لهو نافرته تانه ههن جل و بهرگيکی پوشته له بهر ده کهن، به لام تهسکه و زور له به شه کانی جهسته ی به ديار ده خات. هه یانه جل و بهرگی پانو فراوان له بهر ده کات، به لام رهنگاو رهنگه، شه جوره حجابانه جائيز نی یه.

(١) شه ريوايه ته جگه له ((لو أن أحدهم جامع أمراًته))، فهرموده که هه موی حاکم گيژراويه ته وه به (صحيح)ی داناوه ذهبي هاردهنگی (صحيح)ه که یه.

مهرجه کانی بالا پوشی نافرتهی مسوئلمان

مهرجه کانی بالا پوشی نافرتهی مسوئلمان ههشتن:

- ۱- جله که هه مو لهش دابگریت، له هه دیسی أسماء دیاری کراوه: ((یا أسماء! إن المرأة إذا بلغت المحيض، لم يصلح أن یرى فیها إلا هذا وهذا، وأشار الی وجهه وکفیه))^(۱)، واته: ته سماء، نافرته که توشی خوینتی بی نوژی بو، بوی نی یه و دروست نی یه هیچ شوینیکی ببینری، جگه له دهم و چاوو ههردو دهستی.
- ۲- نابی جله که له خودی خویدا رازاوه بیته، ﴿وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ...﴾، نهم نایه ته به گشتی هه مو پوشاکیکی دهروه ده گریتتهود، گهر سه رنج راکیشهری پیوان بیته. گهواهی نهمهش فهرمایشتی خوی گوردهیه: ﴿وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾.
- له فهرموده شدا هاتوه: ((ثلاثة لا تسأل عنهم: رجل فارق الجماعة وعصى إمامه ومات عاصياً، وأمة أو عبد أبق فمات وإمرأة غاب عنها زوجها قد كفاها مؤنة الدنيا فترجت بعده، فلا تسأل عنهم)).
- ۳- پیویسته جله که نهستور بیته و ته نکه نه بیته، وهك پیغه مبهه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرمویه تی: ((سیکون فی آخر أمتی نساء کاسیات عاریات، علی رؤسهن کأسنمة البخت...)).
- ۴- پیویسته پانو بهرین و فراوان بیو تهسک نه بیته، که نه ندامتیکی له شی

(۱) حدیث حسن بمجموع طرقة.

نافره ته که به دیار بجات.

نوسامه‌ی کوری زهید گوتی: ((کسانی رسول الله ﷺ قبضه کثیفه
 مما أهداها له دحية الكلبي، فكسوتها أمرأتي، فقال: ما لك لم تلبس
 القبطية؟ قلت: كسوتها أمرأتي، فقال مُرّها فلتجعل تحتها غلالة، فإني
 أخاف أن تصف حجم عظامها))^(١)، واته: پیغه مبهری خوا بهرگیکی
 وهك جبهی پی به خشیم، که تهسک بو، دوحیهی کهلبی به دیاری
 پی شکهشی پیغه مبهری کردبو، منیش به خشیمه خیزانه کهم، جا
 پیغه مبهری پی گوتم: بوجی نهو جلعت له بهر نه کردوده، منیش گوتم:
 به خشیمه خیزانه کهم له بهری بکات. فه رموی: به خیزانه کهت بلئی با
 ژیرکراسی له گه ل له بهر بکات، چونکه دهرسم قه بارهی نیسکه کانی
 به دهر بجات.

٥- نابی بون خوش کرابی، پیغه مبهری ﷺ فه رمویه تی: ((أیما امرأة
 استعطرت، فمرت على قوم ليجدوا ريحها، فهي زانية)).

٦- نابی به جل و بهرگی پیوان بجی، ((لعن رسول الله ﷺ الرجل يلبس
 لبسة المرأة، والمرأة تلبس لبسة الرجل)).

٧- نابی به جل و بهرگی کافران بجی ((... ومن تشبه بقوم فهو منهم)).
 سه روکی گه وره‌ی میسری مصطفی کامل، سه روکی پارتی نیشتمانی
 له میسر، له پروژنامه‌ی (اللواء) دا له وه لامی قاسم آمین، له کتیبه که‌ی
 (تحریر المرأة) دا گوتویه تی: ((من لهو کهسانه نیم دیدگایان وابی، که

(١) رواه أحمد في المسند (٢/٢٠٥).

پتویستہ پھروہ ردہی کچان لہ سہر مہ بدہ تہ کانی تہ وروپی بیٹ، چونکہ لہ مہ دا مہ ترسی ہدیہ بؤ سہر ناییندہی نومہت، چونکہ تیمہ مسولمانین، ہر نومہ تیکیش شارستانی یہ تیہ کی تایبہت بہ خوی ہدیہ، لایق بہ تیمہ نی یہ وہک مہ یون لاسایی کویرانہی بیگانہ بکہینہ وہ، چونکہ بالاپوشی لہ رۆژہہ لاتدا پاریزہرہ، بہ لام چ پاریزہرئیک!

۸- نابی جل و بہرگہ کہ بؤ ناوبانگی و شورہت بیٹ، وہک کہ پیغہ مہر ﷺ فہرمویہ تی: ((من لبس ثوب شهرة في الدنيا ألبسه الله ثوب مذلة يوم القيامة ثم أهب فيه ناراً))^(۱)، واتہ: ہر کہ سیٹک جل و بہرگ بؤ ناوبانگی لہ بہر بکات، خوا لہ رۆژی قیامہ تدا جل و بہرگی زہبونی لہ بہر دہ کات و ناگری دہ دات.

(۱) (حجاب المرأة المسلمة) بہ کورتکرارہی.

داوین پاک له ژیر سیبهری خویه

- پاداشتی داوین پاکی -

خوای گه ورده له باسی چیرۆکی یوسف دا ده فهرمویت:

﴿وَرَاوَدْتُهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَعَلَقَتْ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ﴾ (یوسف- ۲۳)، واته: یوسف که له مائی زوله یخا بو، زوله یخا داوای له یوسف کرد، که له گه لئی جوت ببی، جا جهوت دهرگاگانی خانوده که ی کلیل داو به یوسفی گوت وهره رویی خۆت له من بکه، یوسف گوتی: خۆم دپاریزم به خودا له م کارده، چونکه (قطفیر) ی میردی تو گه ورده ی منه، ریزگرتنی جینگای منی به تو سپارد، -من خیانهت له و ناکهم-، به پراستی سته مکاران قهت رزگار نابین^(۱).

۱) هه وائی نهوانه زۆره، که له ترسی خوای گه ورده به سهه ره هه واو نارده زوه کانسان زال بون، له وانه: شه ویک خه لیفه عومهری کوری خه تتاب -په زای خوای لئی- له کاتی گه پانیدا گوئی له نافره تیک بو شیعری به سهه ره گه غیچی جواندا هه لده گوت، ناواته خوازبو هاوسه ری نه ویا، که ناوی نصر بن حجاج بو:

هل من سبيل الى خمر فأشربها	أو من سبيل إلى نصر بن حجاج
إلى فتى ماجد الأعراق مقتبل	سهل الحيا كريم غير ملجاج
فته أعراق صدق حين تنسبه	أخي حفاظ عن المكروب فراج

خه لیفه که گوئیستی بو تو ره بو، گوتی: به خوا نابین پیاویک له گه لم دابین نافره تان له ماله وه به سهه ریدا هه لبتین.

بو به یانی هینایه لای خۆی، جا که جوانی به که ی بینی گوتی: به خوا نابین له شاریک دابینشی، که نافره تان ناواته خوازت بن، برۆ بو (به سهه ره) و جه نددت پیویسته له پاره ی

ههروا ده فهرموی: ﴿وَأَلْقَدُ رَاوَدْتُ عَنْ نَفْسِي فَاسْتَعَصَمَ﴾ (یوسف - ۳۲)،
واته: زوله یغا گوتی: بهراستی داواکاری بهدکاریم له شهو کرد، شه میش
نه یویست داواکاریه کهم جی به جی بکات.

پیغه مبهه ر صَلَّىٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرمویه تی: ((حهوت کهس له ژیر سیبهری خوی گه ورهن،
له رۆژیکدا هیچ سیبهریک نی یه، جگه له سیبهره کهی شهو نه بیته:
پیشه وایه کی دادگهر (عادل)، گه نجیک له گوپرایه لی خوادا پهروه رده
بو بیته، پیاویک دلئی به مزگه و ته وه به ستر او بیته، دو کهس له بهر خوا
یه کتریان خۆش بو بیته و له سهر نه مه کو بیسه وه و له یه کتری جیا بینه وه،
پیاویک ئافره تیککی جوان و خاوه ن پله و پایه بانگی بکات بۆ داوین پیسی و
بلی: من له خوا ده ترسم!! پیاویک به شار او هی خیریک بکات نه هیلئی

(بیت المال) هه لگره.

نه صر پیی گوت: بهراستی منت کوشت، چونکه جیا بونه وه له نیشتمان وه ک کوشتنی
نه فسه.

عومه ر پیی گوت: چۆن وایه؟

نه صر وه لامی دایه وه: خوی گه وره ده فهرموی: ﴿وَلَوْ أَنَا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا
أَنْفُسَكُمْ أَوْ أَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ﴾.

خه لیفه گوتی: به لام منیش نه وه ده لیم، که شوعه یب گوتی: ﴿إِنْ أَرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ
مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ﴾.

جا خه لیفه بهم چاره سه ره جوانه هه ولیدا (نه صر) به غه ریزه جنسی یه کهی به رزیکاته وه
بۆ سۆز نواندنی نیشتمانه کهی و خۆزگه خواستن بۆ کهس و کاری.

کاتی کچه که زانی (نه صر) به هۆی شه وه وه دور خراوه ته وه بۆ (به صرا)، شه ویک
هۆنراوه یه کی گوت، تیایدا به رانه تی خۆی ئاشکرا کرد، که شهو قسانه ی کردویه تی
سه رزاره کی بو وه و سه وه شه ی شه یتان بو، خۆی ئافره تیککی له خوا ترس و داوین پاکه.

عومه ریش که گوتی له هۆنراوه کهی کچه که بو دهستی کرد به گریان، له بهر گومان
بردنی بهو ئافره ته وه، له دلئی خۆیدا گوتی: سوپاس بۆ خوا، که هه واو ناره زوی به لغاوی
داوین پاکی و ته قواوه به سته وه.

دەستى چەپى بەۋە بزانى، كە دەستى راستى بەخشىويەتى، پياۋيىك يادى
خوۋا بىكات و لە ترسى خوا چاۋى پر بى لە فرمىسك))..^(۱)
ھەرۋەھا فەرمويەتى: ((سى كەس لەپىش ئىۋە لە شار دەرچون تا چۈنە
ناۋ ئەشكەوتىك، جا بەردىكى گەۋرە لەسەر شاخەكەۋە كەۋتە بەردەمى
ئەشكەۋتەكەۋ كۈنەكەى گرت، ئەو سى كەسە گوتيان: ھىچ شتىك لەم
بەردە رزگارتان ناكات، مەگەر داۋا لە خۋاى گەۋرە بىكەن بە ھۆى كردهۋەى
باشتان فرىاتان بىكەۋى..

يەكىيان گوتى: خۋايە من كچىكى مامم ھەبو، كە لە ھەموخەلك
زىاترم خۆش دەۋىست، داۋاى زىنام لى كىرد ئەۋىش ملكەچ نەبو. سالىك
لە سالىكان ھاتە لام و داۋاى پارەى لى كىردم، منىش سەدو بىست دىنارم
پى بەخشى بەمەرچى، كە ملكەچى داۋاكەم بىت، ئەۋىش داۋاكەى
جى بەجى كىردم، وىستم كارەكە بىكەم گوتى: ئەى بەندەى خوا، لە خوا
بىرسە! ئەو مۆرە بە ھەقى خۆى نەبى مەيشكىنەۋ مەيكەۋە، منىش
كارەكەم نەكردو وازم لى ھىنا، كە خۆشەۋىستىرەن كەس بو لەلام، ئەو
پارەيەش، كە پىم بەخشى بو لىم نەسەندەۋە، خۋايە ئەگەر ئەو كارەم لەبەر
خاترى تۆ كردهۋە، دەرگامان لى بىكەۋەۋە لەۋەمان رزگار بىكە،^(۲) جا

(۱) بوخارى و موسلىم و غەبرى ئەۋان گىراۋىە تىانەۋە.

(۲) تەۋەسول كىردن بەۋ شىۋە دەۋستەۋ خۋاى گەۋرە پى رازىيە، دەبى بە ھۆى كردهۋەى
چاك بىت، تەۋەسول كىردن بە پىغەمبەران و غەبرى ئەۋان چائىز نى يە. لە فەرمودەى
صحيحدا ھاتە: ((يا فاطمة! لا أغني عنك من الله شيئاً!)) فاطمە! من لە لاي خوا
ھىچم بۆ تۆ پى ناكى.. پىۋىستە لەسەر برۋادار، متمانە لەسەر كردهۋەى خۆى بىكات!
ۋىنەى ئەم ناراستەيە نى يە، كە پالئەرە بۆ جىدەت و پىشكەۋتن، ئەو نۇمەتەى، كە
ۋاسىطەكارى تىدا بلاۋە، سەرفراز نابى و بەرەۋ پىش نارۋات!

به رده که لا کهوت))..^(۱)

پیغمبر ﷺ فرموده تی: ((ثلاثة لا ترى أعينهم النار: عين حرس في سبيل الله، وعين بكت من خشية الله، وعين كفت عن محارم الله))^(۲)، واته: سی چاو ناگر نابینئی: چاو تک له پیناوی خوی گه ورده پاسه وانی بکات، چاو تک له ترسی خوا بگری، چاو تک خوی له حه رامکرا وده کانی خوا لابادات.

له تبین عامر دوه گوتویه تی: گویم له پیغمبر خوا ﷺ بو ددیفرمو: ((بیاو تک هه بو له به نی نیسرائیلی به کان ناوی (کفل) بو، له هیچ گونا هیک سلی نه ده کرده. نافره تیک هاته لای، شهست دیناری پیدا به رامبر به دهست تیکه لکردن و داوین پیسی، جا کاتیک ویستی کاره که بکات، نافره ته که له ترسا گریا.

(کفل) گوتی: بو ده گری؟!)

نافره ته که گوتی: قهت نه م کاره نه کرده، به لام هه ژاری و نه داری پالی پیوه ناوم بو نه م کاره.

(کفل) گوتی: تو له ترسی خوا ده گری، نهوا من شایسته ترم به وه، برؤ نه وهی پیم به خشیت بو خوت بی، به خوا له دواوی نه وه هه رگیز سه ریچی خوا ناکه م، نهو شه وه گیانی سپارد، بو به یانی له سه ر ده رگای ماله که ی نوسرابو: خوی گه وره له گونا هی (کفل) خوش بو، خه لکه که به م کاره سه رسام بون))^(۳).

(۱) بوخاری و موسلیم گتیراویه تیانه وه.

(۲) رواه الطبرانی حدیث صحیح.

(۳) حاکم و ترمذی گتیراویانه ته وه به (حسن) یان داناره وه (صحیح) ه.

پیغمبر ﷺ فرموده‌تی: ((لَوْ عَلِمْتُمْ مَا أَعْلَمُ لَضَحَكْتُمْ قَلِيلاً وَ لَبَكَيْتُمْ كَثِيراً، وَ مَا تَلَدَّدْتُمْ النِّسَاءَ عَلَى الْفُرْشِ، وَ لَخَرَجْتُمْ إِلَى الصُّعَدَاتِ تَجَارُونَ إِلَى اللَّهِ...)) (رواه الترمذی و غیره)، واته: نه‌وهی من ده‌یزانم، گهر ئیوه بتانزانیبایه، که‌م پیده‌که‌نن و زور ده‌گرین و، سه‌رجیی له‌گه‌ل خیزانتان نه‌ده‌کرد و، ده‌چونه سه‌ر به‌رزاییه‌کان له‌خوا ده‌پاران‌ه‌وه.

نزیکى زینا مه‌که‌ون

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَلَا تَقْرُبُوا الزَّوْجِيَّ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا﴾^(۱) (الإسراء - ۳۲)، واته: نزیک زینا مه‌که‌ون، چونکه زینا کاریکى زور ناشیرین و خرابترین ریگایه.

هه‌روا ده‌فرموی: ﴿وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا... تا ده‌گاته: وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَكْثَامًا، يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا...﴾ (الفرقان: ۶۸، ۶۳-۶۹)، واته: به‌نده‌کانى خوا نه‌وانه‌ن که به‌سه‌ر زه‌ویدا به‌ نه‌رمى و له‌سه‌ر خو ده‌رؤن... سیفه‌تیا‌ن وایه که له‌ غه‌یرى خوا خودایه‌کى تر ناپه‌رستون، که‌س به‌ ناحق ناکورژن‌و، زینا ناکه‌ن. هه‌ر که‌سیک یه‌کى له‌مانه‌ بکات، ده‌گات به‌ سزاو عه‌زاب، له‌ روژى قیامه‌تدا دو چه‌ندانه‌ عه‌زابه‌کهى بو زیاد ده‌کری‌و به‌ هه‌میشه‌یى و به‌ ریسواىی تیتیدا ده‌مینتته‌وه.

ئین مسعود گوتویه‌تى: ((قلت: يا رسول الله أي الذنب أعظم عند الله؟

(۱) له‌سه‌ر ئەم نایه‌ته‌ ئیمام ئین القیم قسه‌یه‌کى هه‌یه‌و گوتویه‌تى: خوای گه‌وره ریگای زینای به‌ خرابترین ریگا داناوه‌ فرمویه‌تى، کرده‌ی زینا خرابترین شوینی له‌ دۆزه‌خدا هه‌یه‌، رۆحه‌کانیشیا‌ن له‌ به‌رزه‌خ جیگه‌ره‌و له‌ ته‌ندوریکى ناگرین دایه‌، که‌ گرپه‌کهى له‌ ژیریا‌نه‌وه‌ بو‌یا‌ن دیت، جا که‌ گرپه‌کها‌ن بو‌ دیت هه‌را هه‌را‌یا‌ن لى‌ پمیدا ده‌بیت‌و به‌رز ده‌بنه‌وه‌، پاشان ده‌گه‌رینه‌وه‌ شوینی خو‌یا‌ن، نابو‌و شیه‌یه‌ تا روژى قیامه‌ت ده‌مینتته‌وه‌. وه‌ك پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌ خه‌ویدا بینویه‌تى، خه‌ونى پیغه‌مبه‌رانیش بینگومان راسته‌ . (روضه‌ المحبین، به‌ کورتکراوه‌یى)

قال: أن تجعل لله نداً وهو خلقك.. قال: قلت: ثم أي؟ قال: أن تقتل ولدك مخافة أن يطعم معك.. قال: قلت: ثم أي؟ قال: أن ترني بحليلة جارك... الحديث))^(۱)، واتہ: گوتم: نہی پیغہ مبهری خواج بچ گوناھیک لای خوا لہ ہہ مو گوناھہ کان گہورہ ترہ؟ فہرموی: ہاوبہشی بو پھیدا بکہی، کہ نہو توئی دروست کردوہ.

دہلئ: گوتم: پاشان چی تر؟ فہرموی: مندا لہ کہت بکوژی لہ ترسی نہوہی خواردنت لہ گہل بخوات.

دہلئ: گوتم: پاشان چی تر؟ فہرموی: زینا لہ گہل خیزانی دراوسیکتہ بکہی.

سمرہی کوری جنذب گوتمی: قال لنا رسول الله ﷺ ذات غداة: ((إنه أتاني الليلة آتيان وإنهما ابعتاني وإنهما قالا لي: انطلق، واني انطلقت معهما... فأتينا على مثل التنور، فاذا فيه الغط وأصوات، قال: فانطلقنا، فاذا فيه رجال ونساء عراة وإذا هم يأتيهم هب من أسفل منهم، فاذا أتاهم ذلك اللهب ضوضوا)) الحديث.... وفي آخره ((وأما الرجال والنساء العراة الذين في مثل التنور، فإنهم الزناة والزواني))^(۲)، واتہ: روژنک پیغہ مبهری خوا پیی فہرموین: نہ مشہو دو فریشتہ ہاتن منیان لہ گہل خویمان برد و پییان گوتم: برؤ، منیش لہ گہلیان رویشتم... چوینہ شوینیک کہ وہک تہندور وابو، دہنگہ دہنگی لیوہ دہہات، فہرموی: جا تہ ماشامان کرد، دیتمان چہند پیاو و ئافرہ تیکی پوتی تیدایہ، لہ ژیرہ وہیان گپی ئاگریان بو دیت، کہ نہو گرہ ئاگریان بو دہہات ہاوار

۱ رواہ البخاری ومسلم.

۲ رواہ البخاری بأختصار.

هاوارو قیرډیان لی هه لدهستا... ئه و پیاو و ئافره ته پوتانه ی که له ناو شویتیککی وه ک ته ندور دابون، نه وانه ئافره تی زیناکه رو پیاوی زیناکه ر بون. پیتغه مبه ر ﷺ فه رمویه تی: ((لا یحل دم امریء مسلم یشهد أن لا اله إلا الله وانی رسول الله إلا یا حدی الثلاث: الثیب الزانی، والنفس بالنفس، والتارک لدينه المفارق للجماعة))^(۱)، واته: خوینی هیچ مسولمانیک هه لال نی یه، که شایه تمان بیئی، مه گه ر به یه کیك له سی شت نه بیئت: پیاوی ژن دارو ژنی میرد داری زیناکه ر^(۲)، یه کیك هه قی

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) بۆ پاراستنی قه واره ی خیزان، نیسلام سزای توندی بۆ پیاوی ژندارو ژنی میرددار (محسن) ی زیناکه ر داناهه، که شه ریعتی ته وراتیش هه ر هه مان سزای بۆ داناون، که واته دوژمنانی نیسلام چی یانه سه باره ت به م سزایه، نیسلام به توندوتیژی و دلره قی تاوانبار ده که نو غهیری نیسلام تاوانبار ناکه ن؟! له گه ل نه وه ی که چه ند مه رجیککی وردی بۆ داناهه، که شویتکه که چیی باسکردنی نی یه، بۆ نه وه ی وه لآمی بدریته وه!

پرسیار له نه دبیی گه وره (مصطفی صادق الرافعی) کرا ده رباره ی حکمه تی به ردباران کردنی زیناکه ری (محسن)، جا له کتیبه که ی (وحي القلم) دا وه لآم ده داته وه و ده لئی: چونکه مالیکی ویران کردوه و روخاندوه، پیویسته به به رده که ی بکوژریتسه وه؟! چونکه هیچ پیویست به زینا ناکات و پاساویشی بۆ نی یه، پیاو و ژن هه ر یه که یان به هه مو سه ریسته ی خویان یه که تریان هه لئباردوه، ته نانه ت نه م هه قه بۆ خودی مه لیکی نینگلته را نه بوه، که له م هه لئباردنه دا له مافه که ی بی به ش کراوه، تاوه کو گه یشتوته راده ی ناچار بون به ته نازول کردن له مولکه که ی!

هه روه ها هه ر یه کیکیان مافی هه لوه شانده وه ی عه قدی زه ووجه که ی هه یه، گه ر هه ستی به هه زنه کردنی که سی به رامبه ر کرد، گه ر هه ستی کرد ژیان بردنه سه ر له گه لئی مه حاله، واته میرد به شیوازیکی راسته و خوۆ، ژنیش به شیوازیکی ناراسته و خوۆ له ریگای قازی یه وه ده توانن لیک جیابینه وه.

هه مو نه وه ش به پیچه وانه ی حالی زۆر له دینه کانی تره، که ته تلاق دان حه رام ده کات، وه ک ماره برینی ئافره تیککی ته لاق دراو بۆ پیاویکی تر حه رام ده کات، یان حه رامی ده کات

کوشتنی یہ کیکی لہسہر بیت، ئەو کەسەى واز لہ نایینە کەى دینى و لہ کۆمەلى مسولمانان جیابیتتەوہ.

دەفەرموی: ((ثلاثة لا يكلمهم الله يوم القيامة، ولا يزيكهم، ولا ينظر اليهم، وهم عذاب أليم: شيخ زان، وملك كذاب، وعائل مستكبر))^(۱)، واتە: سێ کەس لہ رۆژی قیامت خۆى گەورە قەسیان لہ گەڵ ناکات و بە پاکیان دانانێ و تەماشایان ناکات و عەزابى بە ئازاریان بۆ هەییە: پیریکی زیناکەر، سەرۆکیکی درۆزن، فەقیریکی بە فیزو خۆ بە گەورە زان.

((أتى فتى شاب الى التبيّ وعَلَيْهِ فقال: يا رسول الله إئذنى لي بالزنى! فأقبل القوم فزجروه وقالوا: مه مه! فقال: أدن. فدنا منه قريباً، قال: فجلس. قال أتجبه لأمك؟! قال: لا والله! جعلني الله فداءك. قال: ولا الناس يحبونه لأمهاتهم. قال: أتجبه لابنتك؟ قال: لا والله يا رسول الله

پیاوہ کە دواى تەلاق دانى ژنە کەى ژن بەیتتەوہ، لہ ئینجیلی مەتى ۳۲/۵ ھاتوہ: ھەر کەسێک ئافرەتییکی تەلاق دراو مارە بکاتەوہ، ئەوہ زینای کردوہ!! لہ ئینجیلی مەرقەص ۱۰ / ۱۱-۱۲ ھاتوہ: ھەر کەسێک ژنە کەى تەلاق بدات و ئافرەتییکی تر مارە بکات، ئەوہ زینای لہ گەڵدا دەکات، ھەر وەھا گەر ژن لہ پیاوہ کەى تەلاق دراو، پاشان شوی کردوہ بە یەکیکی تر، ئەوہ ئەو ئافرەتە تاوانی زینای کردوہ!!

کەواتە!... چ پاساوێک بۆ ھەر یەکیک لہ ژن و مێرد ھەییە، کە تاوانی زینا بکات و ناپاکى لہ گەڵ مێردە کەى یان ژنە کەى بکات؟! مەگەر بلابوونەوہى فەسادى و خرابە کارى لہسەر زەوى بیت.

لەبەر ھەمو ئەمانە، نیسلام سزای بەردباران کردنى پێویست کردوہ، ئەم بەردباران کردنەش ئەو کاتە جێ بەجێ دەکری، کە زیناکەر دان بە تاوانە کەى دادەنى.. جا لەبەر زۆری و زەحمەتی مەرجه کانی دان نان بە زیناکردنى یەکیک، زۆرجار ئەو بەردباران کردنە جێ بەجێ ناکری.

(۱) رواہ مسلم والنسائی.

جعلني الله فداءك. قال: ولا الناس يحبونه لبناتهم. قال: أفتحبه لأختك؟ قال: لا والله جعلني الله فداءك. قال: ولا الناس يحبونه لأخواتهم. قال: أفتحبه لعمتك؟ قال لا والله، جعلني الله فداءك. قال: ولا الناس يحبون لعماتهم. قال أفتحبه لخالتك؟ قال: لا والله جعلني الله فداءك. قال: ولا الناس يحبونه لخالاتهم. قال: فوضع يده عليه وقال: اللهم أغفر ذنبه، وَطَهَّرْ قَلْبَهُ، وَحَصِّنْ فَرْجَهُ، فَلَمْ يَكُنْ بَعْدَ ذَلِكَ الْفَتَى يَلْتَفِتُ إِلَى شَيْءٍ^(۱)، واته: گه نجیتک هاته لای پیغهمبهر ﷺ و گوتی: نهی پیغهمبهری خوا ریگام پی بدہ زینا بکہم! جا نهو خه لکھی لهوی ناماده بون نارہ زایی یان دہربری و سہرکونہ بیان کرد.

پیغهمبهر فہرموی: نزیک بہوہ. گہنجہ کہ لسی نزیک بؤوہ، گوتی: دانیشٹ.

پیغهمبهر فہرموی: حمز دہ کہی دایکت زینای له گہل بکری؟! گوتی: نا بہ خوا، خوا بم کاتہ فیدات. پیغهمبهر فہرموی: خه لکیش بؤ دایکیان حمز ناکہن.

فہرموی: حمز دہ کہی کچہ کہت زینای له گہل بکری؟! گوتی: نا بہ خوا، خوا بم کاتہ فیدات. فہرموی: خه لکیش بؤ کچیان حمز ناکہن.

فہرموی: حمز دہ کہی خوشکہ کہت زینای له گہل بکری؟! گوتی: نا بہ خوا، خوا بم کاتہ فیدات. فہرموی: خه لکیش بؤ خوشکیان حمز ناکہن.

فہرموی: حمز دہ کہی پورت زینای له گہل بکری؟! گوتی: نا بہ خوا، خوا بم کاتہ فیدات. فہرموی: خه لکیش بؤ پوریان حمز ناکہن.

گوتی: پیغهمبهر ﷺ دہستی خستہ سہر سینگی و فہرموی: خوابہ له

(۱) رواہ أحمد فی المسند (حدیث صحیح).

گوناهی خوش بهو، دلی پاک کهره وهو، داوینسی بیاریزه .. پاش نه مه
گه نجه که ئاوری بۆ هیچ شتیك نه دایه وه.

ههروا ده فهرموئ: ((لا یزنی الزانی حین یزنی وهو مؤمن،^(۱) ولا

(۱) سه بارهت بهم فهرموده یه پرسیار له جه عفری کوری محمد کرا، نهویش له زوی یه که دا
بازنه یه کی کیشاو گوتی: نه مه بازنه ی بروایه، پاشان بازنه یه کی تری له ده وه ره ی کیشاو
گوتی: نه مه بازنه ی نیسلامه، گهر عه بد زینای کرد له مه ده رده چی و له مه ده رناچی.

ئین القیم گوتیه تی: له زینادا هه مو خراپه یه کۆ ده بیته وه، که له کم ئایینی و
نه مانئ ته قواو خراپی پیاوه تی و کم غیره تی یه وه دروست ده بی... جا غه درو درۆ
ناپاکئ و کم شهرمی و نه بونی چاودیری و وازنه هیتان له تاوان و نه مانئ غیره له دل دا،
له لق و پیویستی یه کانی زینا کردنه ...

خوای گه وه دل توندی ده خاته دلی زینا کهره وه، ههروه ها به نه نجام دانئ زینا سینگ
ته نگ ده بی. گهر بابای خراپه کارو فاجر ده زانی چ خوئی و چیژو سینگ کرانه وه و خوش
گوزه رانیه که له داوین پاکیده، رای وا ده بو، که نه و چیژوی له دهستی چه زۆرتیه،
له وه ی به دهستی هیتاوه. له قازانجی له ش ساغی و سه رفرازی به پادا شت و کهره می
خویش هه م پر سه، له وشته خراپانای له زینا دیته کایه وه نه وه یه، که بابای زینا کهر
خۆئ له رابواردن له گه ل خۆری یه کان له خانوی خوش له باخچه کانی (عه دن) له
به هه شتدا بی به ش ده کات.. (به کورتی له کتیبی روضة المحبین ۳۵۸-۳۶۱)

نه مه و سه ره رای سزای نه م کاره فاحیشه یه له ناخیره تدا، سزاکه شی له دنیا دا بریتیه
له که رتنه ناو فیتنه و ناشوب و دوچار بون به نه خوئی یه پیسه کانی نه ندانه کانی زاوئ،
که ده بیته هۆئ مندال نه بون و شیت بون، ده بیته هۆئ به خیرایی کپ بونه وه ی چیژی
جینسی.

دکتۆر (ادمس) له کتیبه که ی (المعرفة الجنسية) دا گوتیه تی: (به گویره ی پیشه که ی
خۆم چه ند پیریک ده ناسم، که له ته مه ن هفتا و پینج سالی دان و قابیلی یه تی جنسیان
به هیتزه نه شه ژاوه. کاتیک سه بارهت به نهیئنه ته م زیندویه تیه عه جیه لیم پرسین،
نه وانیش پاراستنی چالاکی یه کانیان بۆ نه م هۆکارانه ی خواره وه گه رانده وه:

۱- له کاتی گه نجه دا ده ستیه ر (العاده السرية) یان نه کردوه.

۲- کاتیک گه یشتنه پله ی پیاوه تی، خوئان پاراستوه و تقومی کاره ناشیرینه کان نه بون.

یسرق السارق حین یسرق وهو مؤمن، ولا یسرب الخمر حین یشربها وهو مؤمن))^(۱)، واته: ئەو کەسە ی زینا دەکات لە کاتی زیناکەیدا بڕوادار نی یە، ئەو کەسە ی دزی دەکات لەو کاتە ی دزی یە کە دەکات بڕوادار نی یە، ئەو کەسە ی دەخواتەو لە کاتی مە ی خواردنەو کەیدا بڕوادار نی یە.

ههروا دهفرموی: ((لا یحل دم امری مسلم یشهد أن لا إله إلا الله وأن محمد رسول الله، إلا فی إحدى ثلاث: زنا بعد إحصان، فإنه یرجم، ورجل خرج محارباً لله ورسوله، فإنه یقتل أو یصلب، أو ینفی من الأرض، أو یقتل نفساً، فیقتل بها))^(۲)، واته: خوینی مسولمان، کە شایه تمان دینی خوینی حەلال نی یە، مەگەر لە یەکی لەم سی شتەدا نەبیت: یەکی کە ژنی هەبێ یان شوی کردبیت و زینا بکات، ئەو بەو بەردباران دەکریت، پیاویک دژی خواو پیغەمبەرە کە ی جهنگ بکات، ئەو دەکوژی، یان هەل دەواسری، یان لە ولات دور دەخریتەو، یان بە ناحەق کەسێک بکوژی، ئەوا دەکوژیتهو.

۳- دوا ی هوسەرگرتن (الزواج) لە جوتبونیاندا، رادە ی مام ناوەندی یان گرتووە زیادهرو ی یان تیدا نە کردووە، بۆ ماو یەکی درێژیش هیژە جنسیه کە یان کۆنە کردۆتەو.

۴- مادده بچ هۆشکەرەکان و مە ی و جگەرە یان بەکار نەهێناو.

۵- لە حالەتی نەفسی یەتیکی باش نەبوایە، لە گەل خیزانیان جوت نەدەبون.

(۱) رواه البخاري.

(۲) رواه أبو داود والنسائي (حدیث صحیح).

باسی ژیانی جنسی له بههشت

پینغه مبهەر ﷺ ده فرموی: ((إن للمؤمن في الجنة لحيمة من لؤلؤة واحدة مجوفة طولها ثلاثون ميلاً، وللمؤمن فيها أهلون يطوف عليهم المؤمن، فلا يرى بعضهم بعضاً))^(۱)، واته: له بههشتدا بروادار خیهو تیککی مرواری کلوری بۆ ههیه، که درێژی یه کهی سی میله، چه ند حۆرییه کی تیدایه، بروادار به سه ریاندا ده سورینه وه، ههچ کامیکیان نهوی تریان نابینی.

هه روا ده فرموی: ((يُعْطَى الْمُؤْمِنُ فِي الْجَنَّةِ قُوَّةَ كَذَا وَكَذَا مِنَ الْجَمَاعِ. قَالَ أَنَسُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَيَطِيقُ ذَلِكَ؟! قَالَ: يُعْطَى قُوَّةَ مِئَةٍ))^(۲)، واته: له بههشتدا مروقی بروادار نه وهنده و نه وهندهی هیزو توانای جوتبونی پی دبه خشری.

نه نهس گوتی: نهی پینغه مبهری خوا، چۆن نه و کهسه ده توانی بهرگه بگری و، نه وهنده جوتبونه بکات؟

پینغه مبهەر ﷺ فرموی: بروادار هیزو توانای (سه د) پیاوی پی ددری. نه بو هورهیره (رهزای خوی لسی پی) گوتی: نهی پینغه مبهری خوا، (هل نَصَلُ إِلَى نَسَاتِنَا فِي الْجَنَّةِ؟!).

قال: ((إِنَّ الرَّجَلَ لَيَصِلُ فِي الْيَوْمِ إِلَى مِئَةِ عِذْرَاءٍ)) (رواه الطبراني، قال الحافظ أبو عبد الله المقدسي: ورجال هذا الحديث عندي على شرط مسلم)، واته:

(۱) رواه البخاري.

(۲) رواه الترمذي وصححه، وهو كمال قال.

نایه له بههشت له گهڵ ژنه کافان جوت دهبین؟!

فهرمووی: پیاو له روژێکدا له گهڵ سه د ژن جوت دهبی، که کچینی بیان ماوه.

له قیتی عوقه یلی گو تویه تی: ((قلت: یا رسول الله، أو لنا فيها أزواج مصلحات؟ قال: ((الصالحون للصلحات، تَلَدُّونَهُنَّ مِثْلَ لَدَاتِكُمْ فِي الدُّنْيَا، وَيَلَدُّونَكُمْ، غَيْرَ أَنْ لَا تَوَالِدَنَّ))^(۱)، واته: به پیغه مبهری فهرمو: له بههشتدا ئافره تی صالحه مان بو ههیه؟ پیغه مبهر فهرمو: پیاوی باش بو ئافره تی باشه، جا لهو ئافره تانه چیژ و خووشی وهرده گرن، وهک چۆن له دنیا خوشتان لێ وهرده گرتن، نهوانیش به هه مان شیوه چیژو خووشی له ئیوه وهرده گرن، به لام جوتبونه که مندالی لێ ناکه ویته وه.

ئه بو هورهیره گو تویه تی: ((قلت یا رسول الله: أَنْطَأُ فِي الْجَنَّةِ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ دَحْمًا دَحْمًا! فَبِإِذَا قَامَ عَنْهَا رَجَعْتُ مُطَهَّرَةً بَكَرًا))^(۲)، واته: گوتم ئه ی پیغه مبهری خوا: نایا له بههشتدا جوت دهبین؟ پیغه مبهری خوا فهرمو: سویند به و که سه ی گیانی به دهسته، ئیوه جوت دهبن به ته کانیکی توندو جوتبون له دوای جوتبوین. جا هه رجاره ی، که پیاوه که له سه ری هه لده ستی، ئافره ته که وه کو کچینی لێ دیته وه.

له (معجم) ی طه به رانی له فهرموده ی (ابو متوکل) هاتوه، که ئه بو سه عیدی خودری گو تویه تی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرمویه تی: ((إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ إِذَا جَامَعُوا نِسَاءَهُمْ عُلْدُنَ أَبْكَارًا))، واته: خه لکی بههشت گه

(۱) رواه الطبراني والحاكم وغيرها وسنده جيد.

(۲) صححه ابن حبان.

له گهڻ نافرته کانينان جوتبون، نهوا نافرته کان ده گهرينسه وه سهر حاله تي
کچيني.

له ههمان کتيني طبه رانيدا له حه ديسي (نه بو نومامه) - ره زاي خواي
لي بي - که پرسيار له پيغه مبه ر ﷺ کرا: نايا خه لکي به هه شت جوت
ده بن؟ فهرموي: ((بذکر لا يمل، وشهوة لا تنقطع! دهما دهما))، واته:
جيماع ده کن به چو کيک که بي تاقه ت و وه رز نابي و، به ناره زويه ک نابري و
کو تايي نايه ت، جيماعه که ش يه ک له دواي يه که.

هر له ههمان کتيدا هاتوه: پرسيار له پيغه مبه ر ﷺ کرا: نايا
خه لکي به هه شت جوت ده بن؟ فهرموي: ((دما، لا مني ولا حيضة))،
واته: جوت ده بن به ته کانيکي توند، به بي مه ني و، نافرته يش توشي
خويني حه يز نابي.

گه‌نج و لاوان! بؤ لای خوا بگه‌رینه‌وه

خوای گه‌وره دده‌رموی: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا، يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا، إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ (الفرقان: ۶۸-۷۰)، واته: نه‌و که‌سانه‌ی له‌گهل خوا، په‌رستراویکی تر ناپه‌رستن و هانای و دبه‌ر نابهن، که‌سیش ناکوژن مه‌گه‌ر به حه‌قی خو‌ی نه‌بی، چونکه کوشتنی که‌سیک به ناحق خوای گه‌وره حه‌رامی کرده، هه‌روا زینا ناکهن... هه‌ر که‌سیک نه‌م کاره حه‌رامانه بکات، له‌روژی قیامت سزای گونا‌هه‌که‌ی و ه‌رده‌گ‌ری و به زه‌بون و ریسوایی تیبیدا ده‌مینیت‌ه‌وه... ته‌ن‌ها نه‌و که‌سانه نه‌بی، که بؤ لای خوا ده‌گه‌رینه‌وه و باو‌ر دین‌و کرده‌وه‌ی باش ته‌نجام دده‌ن. جا خوای گه‌وره به لوتفی خو‌ی خراپه‌کانیان ده‌گ‌و‌ری به کرده‌وه‌ی باش، خوای بالا به‌خشنده‌و میه‌ره‌بانه.

پیغه‌مبه‌ر ﷺ دده‌رموی: ((لَلَّهِ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ حِينَ يَتُوبَ إِلَيْهِ مِنْ فَرَحِ أَحَدِكُمْ كَانِ عَلَى رَاحِلَتِهِ بِأَرْضِ فَلَاقَةَ، فَانْفَلَتَتْ مِنْهُ، وَعَلَيْهَا طَعَامُهُ وَشَرَابُهُ، فَأَيْسَ مِنْهَا، فَاتَى شَجْرَةَ فَاضْطَجَعَ فِي ظِلِّهَا، وَقَدْ آيَسَ مِنْ رَاحِلَتِهِ، فَبَيْنَمَا هُوَ كَذَلِكَ إِذَا بِهَا قَائِمَةً عِنْدَهُ، فَأَخَذَ بِخَطَمِهَا ثُمَّ قَالَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَحِ: اللَّهُمَّ أَنْتَ عَبْدِي وَأَنَا رَبُّكَ، أَخْطَأُ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَحِ))^(۱)، واته: خوای به‌خشنده به ته‌وبه کردن و گه‌رانه‌وه‌ی عه‌ب‌دی

خۆي، لەو كەسە زۆر دلّ خۆش و شادتر دەبىي، كە لە بىبابانىك بىي و
 حوشترەكەشى خواردن و خواردنەوئى لىي باركرابىي، جا حوشترەكەي بە
 بارەوئە لىي ون بىي و نائومىئىد بىي لە دۆزىنەوئى و بچىتتە ژىر سىبەرى دارىك
 پالّ كەوئى. لەو كاتەدا دەبىيئى حوشترەكەي بەباردەوئە لەبەردەمى نامادە بوئە،
 ئەوئىش يەكسەر رىشمەكەي رادەكىشىي و لەبەر زۆر دلّخۆشى دەلىي: خوايە
 تۆعەبدى منى و منىش خواي تۆم. ئەم ھەلەئەيەش، كە دەيكات لەبەر زۆر
 دلّخۆشى يەكەيەتى.

بكوژىك ھەيە ناوى چىژو لەزەتە

لەسەرەتاي ئەم كىتەبەدا چەند گول بۆيرىكى جوان و سەرنج راكىشەرم دەربارەى چىژ باسكرد، دەترسم ھەندىك كەس ھەردەم چىژ بە شتىكى باش لەقەلەم بەدن، لەگەل ئەوھى زۆرجار خراپەى زۆرى لەگەل دايبە، كە شايستەى ئەم ناوھى ھەيە (بكوژىك ھەيە ناوى چىژە)، كە چەندە بۆتە ھۆى تازارو كارەساتى ويرانكەر بۆ مرۆڤ .

من لە كىتەبەكەم (أسرار العشاق) باسى زۆر لەو ھەوالانەم كردو، كە چىژ و لەزەت بەرەو لادانى بردون و، گەيشتۆتە رادەى كوشتنى خەلكى تر، يان خۆكوشتن، يان كوژرانى لە لايبەن خەلكەو!

تا بەم شىوھىە چىژو لەزەت دەبیتە ھۆى خوين رشتن و خۆ خستەن بەر تازارو بەدبەختى، وەك بە درىژى ئەم باسەمان سەبارەت بە زينا باسكرد . ھەر لەزەتیشە دەبیتە مايبەى پاراستنى خوين و تەندروستى و بەختيارى... ھەمو ئەمەش لە دنياو ناخىرەتیشدا دەستەبەر دەكرى، لە يەكەم باسشماندا ئەم جۆرە لەزەتەمان مەبەست بوە .

كەواتە چ جياوازى يەكى گەورە ھەيە لە نيوان ژيانى زيناكەرو ژيانى ھاوسەريەتى، ژيانى يەكەم وەك ژيانى دز وايبە لە بەدەست ھىنانى شتدا، كە ھەموى ترسو و شلەژانو عەزابە.. دودەميش وەك ژيانى بازرگانە بە نابروەكانە، كە بالى دلتىبايى و خۆشى بە بەردەوامى بەسەردا كيشراود .

ئەى گەنج و لاو بە كچ و كورەو! ھەردەم ئەوھەتان لە ياد بىت، خواى گەورە ھىچ شتىك حەرام ناكات، گەر شتىكى باشتەر لەوى حەلال نەكردبى،

عیشقیکی سهر شیتانهی هه رام کردوه، که خاوه نه کهی ده پروخینی،
 خوشه ویستی یه کی هه لال کردوه، که داوا له خاوه نه کهی ده کات ژن بهینی،
 یان شو بکات، داوا ی ژیانیکی جیگیرو بهختیار ده کات، داوا ی پیکهینانی
 خیزان و پهرو ده کردنی کورو کچ ده کات، بو تهوهی بینه روشنایی چاو بو
 خوی و بو دایکی...

گِری غیره به ختیاری ژن و میرد ده سوتینئ

- غیره ی باش و غیره ی خراب - (۱)

خوای گه ورده ده فهرموی: ﴿وَأَلْهَمَ فِيهَا أَزْوَاجَ مُطَهَّرَةً﴾ (البقرة - ۲۵)،
واته: له به ههشت نافرته تی پاک کراوه ی تیدایه (۲).

پیغمبر ﷺ فهرمویه تی: ((إِنَّ اللَّهَ يَغَارُ، وَالْمُؤْمِنُ يَغَارُ، وَغَيْرَةَ اللَّهِ
إِنْ يَأْتِي الْمُؤْمِنُ مَا حَرَّمَ اللَّهُ)) (۳)، واته: خوای گه ورده غیره ی ههیه، (۴)

(۱) نافرته ی غیره دار چهند نه گبه ته، چ ژبانیک ی به دبه ختی ههیه، یه کتیک له نافرته
شاره زایه کان گوتویه تی: ((نافره تیک ی هاوریم هه بو زور گوماندار بو، زور غیره ی ده رهق
به میرده کهی هه بو، گهر میرده کهی بو دهره وه برؤیشتایه، یان ژوان (موعد) تیک ی له گه
یه کتیک هه بایه، یان له ته له فون قسه ی بگردایه، یان دل خوش بوایه، یان زهره دهنه ی
له سر لیو بایه، وایده زانی نافرته تیک له ژبانی نهو پیاره دا ههیه!!))

نه م نافرته گه مزه یه حکمه ت و دانایی به کار نه ده هیئا، به ریشه دا کوتانی نه م
نه خوشی یه خرابه، خوی له میرد تیک بی به ش کرد که هیچ خوش و نهنگی یه کی نه بو.
له راستیدا غیره دیته ناو میشکی ژن یان پیوا، به لام پیویسته فری بدری، نه مهش له
توانای هه مو مرؤقیکی ژیردا ههیه. با چاره سر پیش سر هه لدانی شت بیت، نه گینا
گه وره ده بی و پهره ده سینئ و شیفاکهی زه حمت ده بن.

(۲) نیمام نبین القیم گوتویه تی: به واتای پاکن له خوینی حیزو میزو پیسایی و، هه مو نهو
شتانه ی، که له نافرته دنیا دا ههن، ناوه و هشیان له غیره نازاردانی هاوسه پاک
کراوه ته وه. (روضه المحیین)، ص (۲۴۱-۲۴۲).

(۳) رواه البخاری والنسائی .

(۴) مناوی له کتیبی (الفیض) دا گوتویه تی: ((به نابروترین خه لک و عهزم به هیژبان نهو
که سه یه، که غیره ی له هه موان زیاتره، چونکه نهو برواداره ی له شوینی خوی غیره ی
ده جولئ، له گه ل سیفه تیک له سیفه ته کانی خوای گه وره یه ک دگریتته وه، هه ک سیکیش

برواداریش غیره دهیگری، غیره ی خوی گهوره نهویه، که بروادار کاریک بکات خوی گهوره حهرامی کردبئی.

یتغه مبه ر ع فهرمویه تی: ((لا أحد غیر من الله ع، فلذلك حرم الفواحش ما ظهر منها وما بطن، ولا أحد أحب الیه المدح من الله ع))^(۱)، واته: هیچ که سیک له خوی گهوره به غیره ت ر نییه، له بهر نهویه کاره فاحیشه کانی به حهرام داناو، چ نهویه دیاره، چ نهویه نادیاره، هیچ که سیکیش وهک خوی گهوره حهزی له مه دح نی به. هه روا ده فهرموی: ((المؤمن یغار، والله أشدّ غیره))^(۲)، واته: بروادار غیره دهیگری، خوی گهوره ش غیره ی زورتره.

سهعدی کوری عوباده ردهزای خوی لئی بئی گوتی: (لو رأیت رجلاً مع أمرأتی لضربته بالسیف غیر مُصَفَّح)^(۳)، واته: گهر پیاوئیک له گهل

له یه کئی له سیفته کانی یهک بگریته وه، نهوا نهو سیفته له جلهوی نهو دادهبئی و له ره جمه تی خوی نزیکی ده کاته وه.

جا نم ناراسته یه له کوئی، که زور له پیوانی نه مرۆ له غیره بئی بهش بون، ده یانینین خیزان و کچو خوشکه کانیان له ریگاگان به بازاره یی و جوانی (مترج) ده خه نه رو، بو نهو که سانی شهره ف و ناموس هتک ده کهن، تاکو ده ستریزیان بکهنه سهرو وهک مار پیوه یان بدن!

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) رواه البخاري ومسلم.

(۳) (غیر مصفح) به واتای به پانایی شمشیره که لئی نادهم به لکو به تیژه که ی لئی ددهم بو نهوی بیکوژم، أبو الفرج له کتیبی (النساء) دا گوتیه تی: معاویه گوتیه تی: ((سئ شت ههن له خه سلته تی گهوره یی و پله به رزی یه: لیبوردن (الصفح)، نهو که سهی ورگن نه بئی، زیاده رژی نه کردن له غیره)). قه یسی کوری زوهیتر چوه لای هندی له عه ره ب و بئی گوتن: من غیره دارم و شانازی پیوه ده کهم، من نهفس به رزم، به لام غیره نامگری

خیزانه که م ببینم، به تیزایی شمشیره که لسی ددهدم.
 جا پیغهمبهری خوا وَعَلَى اللَّهِ فهرموی: ((أَعْجَبُونَ مِنْ غَيْرَةِ سَعْدٍ لِأَنَا أَعْبَرُ
 مِنْهُ، وَاللَّهُ أَعْبَرُ مِنِّي))^(١)، واته: له غیره ی سعده سهرتان سوړ ده مینسی؟!
 من له سعده زیاتر غیره م هدی، خوی گورهش له من به غیره تره^(٢).
 ههروا ده فهرموی: ((إِنْ مِنَ الْغَيْرَةِ مَا يَجِبُ اللَّهُ، وَمِنْهَا مَا يَبْغِضُ اللَّهُ،
 فَأَمَّا الْغَيْرَةُ الَّتِي يَجِبُهَا اللَّهُ فَالْغَيْرَةُ فِي الرِّيْبَةِ، وَأَمَّا الْغَيْرَةُ الَّتِي يَبْغِضُهَا اللَّهُ
 فَالْغَيْرَةُ فِي غَيْرِ الرِّيْبَةِ))^(٣)، واته: غیره ی وا هدی هدی خوی گوره حهزی پی
 دهکات، غیره ی واش هدی هدی خوی گوره رقی لسی به تی و پی ناخوشه. نهو

هتا نه بینم، شانازی ناکم تاوه کو به کرده وه نه یکم.
 نهو فهرج گوتی: له دوی واژهینانی زیاده روژی کردن له غیره دا، عه بیان له معاویه
 گرت، که له خهسله ته کانی گوره یی یو هیچ عه بیی لسی نابینم، چونکه زیاده روژی
 بریتی یه له سنور تپه راندن، که سهر کیشه بو سته م کردن له نافرته که... ههروه ها
 عه بیان له قهسی کوری زوهیز گرت به گوته که ی: غیره نامگرئی تا وه کو نه بینم، وا
 گومان ده به م که مه بهستی بینینی هژ بیت، نهک نه بینینی جوتبونه که.

(١) رواه البخاري ومسلم .

(٢) نیمام نین القیم گوتویه تی: نهو که سه ی خواو پیغهمبه ره که ی خوشده وی، به نه ندازه ی
 خوشویستو به گوره گرتنه که ی غیره ی بو خواو پیغهمبه ره که ی ده جولئی، گهر دلی له
 غیره بو خواو پیغهمبه ره که ی خالی بو، نهوا نهو که سه خوشه ویستی یه که ی خالی یه، با
 واش دابنی که لهو که سانه یه خواو پیغهمبه ری خوش نه وی، نهو که سه دروی کرده، که
 جاری خوشه ویستی خوشویستراویک بو خه لکی لیده دات، که ده بینسی خه لکانی تر
 حورمه تی خوشه ویسته که ی ده شکینن و پی شیلی ده که ون، سوکایه تی به مافه کانی
 ده که ن، نا له م حالته دا غیره ی نا جولئی و دله که شی سارده و گرمایی تیدا نیه، چۆن نه مه
 راسته عه بدتی جاری خوشه ویستی خوا لیب دات و به رام بهر به سوکایه تی پیکردنی
 مه حارمه کانی خوا غیره ی نه جولئی و، بو مافه ون کراوه کانی غیره ی نه جولئی.

(٣) رواه أحمد في المسند والنسائي وأبن حبان (حدیث حسن).

غىرەيەى خىۋاي گەۋرە پىي خۆشە، غىرەيەكە لە گومان دابىتت، بەلام ئەو غىرەيەى خىۋاي گەۋرە پىي ناخۆشە ئەو غىرەيەكە لە گومانەۋە پەيدا نابى^(۱).

(۱) ناراستەكردنى ئەم فەرمودەيە چەند گەۋرەيە، چەندەها غىرەى جاھىلى ھەبۋە بۆتە ھۆى نەگبەتى خىزان.. من (دانەرى كىتەب) دان دەنەم كە ئەم قۇناغەم بەسەردا تىپەرىپو، كە گەنج بوم، مائەكەم لە گوند بو، لەسەر شاخىكى دور بوم، داوام لە خىزانەكەم دەكرد خۆى داپۆشى نەبادا شوانىك، يان كەسىكى تر تىپەرىي و بىيىنى، كە ناتوانى ئەمە (تصور) بىرىي، ناتوانى دەستەبەر بىرىي و جى بەجى بىرىي، لە ناو ماڭ، يان لەناو ژوردا، جا دەم برد بۆ پىياسە، ئەۋىش دەم چاۋى دانەدەپۆشت، گەر لەناكاۋ يەكىك بىيىنبايە، ئەۋا دىنام ھەلدەساندو دام دەنیشانو پىياسەكەم لە ئەو و خۆىش تىك دەدا، كەچى لە راستىدا دەم چاۋ بەي دەرخستى جوانى و رازاۋەيى عەۋرەت نى يە، ھەمو ئەمەش ھۆكەى شارەزا نەبون بو بە ئىسلام.

ئەركى ژن ومىردە، ژىرو لەسەر خۆ بن، گومان، چاۋو دلىان دانەگرى، كە بە ھۆىرە ژيانىان تال دەبىتو ھەرەشەى تىكدانى كىانى خىزان دەكات، ئەمەش لە ئاكامى ئەو گومانو ۋەسۋە شەيتانىانەو خەلەلى غەرىزەى مولكدارى يە.

لە شتە غەرىبەكانى غىرە ئەۋە بو، سوارچا كەكانى فەردەنسا لە سەدەى ناۋەراست پششىنى ئاسىنى قفل دارىيان بەكار دەھىتتا، لەو كاتەى دەچون بۆ جەنگ ژنەكانىيان بەم قفلانە دەبەستەۋە، نەبادا زىنا بەكن.

من نامۆژگارى ژن و مىرد دەكەم - بە تايبەتى گەر بە راستى دىن دارن -، ھەرىكە بوار بۆ چاۋدىرى خىۋاي گەۋرە و لىپرسىنەۋەى ويژدانى خۆى بىكات، با بەھۆى غىرەۋە بەختەۋەرى خىزان تىك نەدەن، بە تايبەتى گەر ھەردوكيان دەستيان بە سنورى شەرعەۋە گرتىبو، خۆيان لە بىيىنى دىمەنى غەرامى جنسى وروژىنەر دور گرتىبو، لە تىكەل بون لەگەل پىاۋو ژنى بىگانە دوركەوتنەۋە، ھەروەھا ژنەكە خۆى لە خۆرازاننەۋە بۆ خەلك بەدور گرتىي، كە گومان دەخاتە دلى مىردى ھۆشيارەۋە.

يەكىك نوسىۋەتى و دەلى: پىۋىستە ژن پارىزەر (مخامىة) مىردەكەى بىت و بەرگرى لى بىكات، ئەك ھەردەم ئەركى بىرىتى بىت لە كارى موخابەرات، ھەر لە كاتى ھاتنەۋەى بۆ مال لىي پىرسى: لە كۆى بوى، چىت كەرد، بۆ چى دواكەۋتى، لەگەل كى قسە و گفتوگۆت كەرد، چىت دەگوت... بەراشكارى قسە بەكە. ئەمەو چەندەها پىرسىارى

نافره تان غیره یان چند زوره!
 - نمونه هک له غیره ی عائیشه و
 نأرام گرتنی پیغه مبهَر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ -

((شهویک پیغه مبهری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خه و له چاوانی زرابو، چوه قه برستانی (به قیغ) تا سلوو دوعا بکات، بو ئه وانهی له وی به خاک سپاردراون.. کاتی به یانی له چیشته نگاودا به لای عائیشه تیپه ری و چوه لای، بینی و ژانه سهری گرتوه و ناله نالیه تی و ده لی: نای سهرم! جا پیغه مبهری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ههستی به نازاری نه خوشیه که ی کردو فرموی: به خوا عائیشه من سهرم دیشی!

که خاتو عائیشه چند جار ده یگوت: نای سهرم! پیغه مبهَر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بو گالته پی ی فرمو: خو چ زیانت پی ناگات، گهر له پیش من بری و منیش ههستم کفنت بکه م و نویژت له سهر بکه م و بتنیژم؟! خاتو عائیشه ش غیره ی بزوا و هاواری کرد: با ئه وه به شی که سی تر بی!! به خوا نه گهر له جیاتی تو وام بکرد بایه، ده گهرامه وه ماله که م، له رقی ژنه کانت خو م ده کرده بوک!
 جا روخساری پیغه مبهَر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ گه شایه وه و خنده یه کی جوانی کردو نازارده که ی نه ما))^(۱).

((رؤژیک پیغه مبهری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ پرساری له خاتو عائیشه کردو فرموی: ئه وه غیره ت هه یه؟! ئه ویش وه لامی دایه وه: بزچی نا، یه کیکی وه ک من

(۱) حاکم گپراویه تیه وه و به (صحیح) ی داناره.

غیردی بهرامبهر به کینکی و دک تو نه بی!))^(١).

نه نس ﷺ گوتویه تی: ((پیغه مبه ر له مائی هندی له خیزانه کانی بو، هندی له خیزانه کانی قاپیک تیکوشه یان بۆنارد، عائیشه خوئی له دهستی خزمه تکاره که داو قاپه که کهوت و شکا، پیغه مبه ریش ﷺ تیکوشه که ی هله گرتوه و ده یخسته ناو پارچه قاپه که و ده یفرمو: بخۆن، نه وه دایکتان غیردی گرتوه!! پاشان نه یه یشت خزمه تکاره که بروات هه تا قاپیکی نه و ماله ی، که لئی بو دای به خزمه تکاره که، تا بی داته وه به ماله قاپ شکا و ده که))^(٢).

((کاتی پیغه مبه ری خوا ﷺ به صفیه وه گه رایه وه مه دینه، که له ریگا بو به خیزانی، خاتو عائیشه ره زای خوی لئی بی گوتی: خۆم نه ناسراو کردو خۆم گۆری، تا بچمه دهر وه بزاتم چیه، جا پیغه مبه ر منی ناسیه وه و به ره و روم هات و منیش گه رامه وه، به خیرایی رۆیی و گه یشته وه من و، له نامیزی گرتو و فرموی: چۆنت دیت؟! گۆتم: جوله که ی کچی جوله که یه!! -مه بهستی به نده یه و له شهر گیراوه-))^(٣).

خاتو عائیشه گوتی: ((نه و شه وه ی نۆر دی من بو پیغه مبه ر له لام بئینیته وه، پیغه مبه ر گومانی و ابرد خه وم لئی که وتوه، جا چوه دهر وه .. منیش به دوایدا رۆیشتم (وام زانی ده چیتته لای به کئ له هه وییه کانم و دوای که وتم)، هه تا هاته قه برستانی (به قیغ).. پاشان گه رایه وه و منیش

(١) نیمام نه حمد له مسنهد و موسلیم گئیراویانه ته وه.

(٢) بوخاری گئیراویه تیه وه.

(٣) نبین ماجه و حافظ الدمشقی له (المرافعات) گئیراویه تیانمه وه، هه روه ک طه به ریش له (مناقب أمهات المؤمنین) هیناویه تی.

گه پامه وه، خیرا پژیشت، منیش خیرام کرد، پژیشتنه که ی خیرا تر کرد، منیش ههروه هاو پیتی که و قه وه.. جا هاته ژوره وه و فهرموی: عایشه نه وه چیه دلت زور لی ده دا.. منیش پیم راگه یاند.. فهرموی: گومانته وایه خواو پیغه مبه ره که ی سته مت لی ده که ن))^(۱).

خاتو عایشه گوتی: ((غیره م ده جولا له و نافرته تانه ی خویان پیشکه شی پیغه مبه ری خوا صَلَّى ده کردو ده مگوت: چون ده بی ژن خوی پیشکه ش بکات؟! جا نه م نایه ته هاته خواره وه: ﴿ثُرَجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُمْ وَتُؤْوِي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنْ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ﴾ (الأحزاب- ۵۱)، واته: تۆ سه رجی بی هه ر کامیان و ده و ابخه ی و کامیان بانگ بکه یه لای خۆت، که یفی خۆته، ژنی ته خسر کراویش ناشی که یه وه، گونا هیکت نایه ته سه ر.

به پیغه مبه رم گوت: وا ده بیسم په روه ردگارت ناره زوت زو جی به جی ده کات!!^(۲).

خاتو عایشه ره زای خوی لی بی گوتویه تی: ((گه ر پیغه مبه ری خوا بۆ شوینی ده ربچوایه، تیروپشکی له نیتو خیزانه کانی ده کرد، جا تیروپشکه که بۆ عایشه و حه فسه ده رچو، هه ردوکیان به یه که وه ده رچون، پیغه مبه ر به شه و قسه ی له گه ل عایشه ده کردو له گه لی ده رۆبی.

حه فسه به عایشه ی گوت: بۆ نه مشه و سواری حوشره که م نابی و منیش سواری حوشره که ی تۆ ده بم، تا ته ماشام بکه ی و منیش ته ماشات بکه م!! گوتی باشه! عایشه سواری حوشری حه فسه بو، حه فسه ش سواری

(۱) (فه رموده که به کورتیه) موسلیم گنراویه تیه وه.

(۲) بوخاری و موسلیم گنراویه تیانه وه.

حوشترى عائىشە بو. پىغەمبەرى خىواش ﷺ ھاتە لای حوشترەكەى عائىشە، كە حەفصەى لەسەر بو، سلاوى لىي كىردو پاشان لەگەلى رۆيى، ھەتا دابەزىنو لەبەرچاوى عائىشە ون بون. ئەويش غىرەى بزوا! جا كە دابەزىن قاچى خستە كونيئو دەيگوت: ئەى پەرورەدگارم، دوپشكىئە، يان مارىكم بەسەردا زال بكة، تا پىئوھم بدات، ئەوھ پىغەمبەرەكەتە، ناتوانم ھىچ شتىكى پىي بلىئم!!^(۱).

(۱) موسلىم گىئراوئەتتەوھ.

بهر له رودانی کاره سات

له سه رخویی و په له نه کردن

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ، لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنْفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ، لَوْلَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَقَوَّلْتَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ.. الى قوله تعالى وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ (النور: ۱۱-۲۱، ۱۳).

هه روها ده فهرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعْنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ، يَوْمَ تُنْفَخُ عَنْهُمْ ألسنتهم وَأيديهم وَأرجلهم بما كانوا يعملون، يَوْمَئِذٍ يُوقِفُهُمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقُّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ﴾ (النور: ۲۳-۲۵).

نهم ده نایه ته گشتیان دهر باره ی خاتو عانیسه دایکی برواداران دابه زی (ره زای خوای لسی بی)، له وکاته ی چند که سیک له مه دینه قسه یان بو هه لیه ست به تومته ی نه وه ی له گه ل یه کئی له ها وه له به ریزه کانی پیغه مبه ر وَعَلَى اللَّهِ که ناوی (صه فوان بن المعطل) بو، زینای کرده. چیرۆکی نهم رودا وه به دریژی له کتیبه کانی ته فسیرو ژیاننامه ی پیغه مبه ر وَعَلَى اللَّهِ باسکرا وه، نه وه ی ده یه وی شاره زایی له م رودا وه په یدا بکات، با سوره تی (نور) دیراسه بکات، که په ندو ناموژگاری زوری تیا یه و رینمایی زوری لسی ودرده گیری

بۆ ژنو میژدو باوکه کان و غهیری نهوانیش، بۆ پاراستنی خیزان له داب نهریت و ده مارگیری (تعصب) ی نه فامی (جاهیلی) و حه سودی، که خیزان به ره و هه لیدیرو داروخان ده بات. له وانیه خوی گه وره ویستبیتی له م روداوهی خاتو عایشه نه وه به دیار بخت: تا مسولمانان سه رسام نه بن و به لایانه وه نامۆ نه بچ، گهر شتیکی ناوایان بۆ هه ل به ستر. له سه ریشیان پیویسته کاتیك قسه یه کیان بۆ هه ل ده به ستری، دان به خویان دابگرن و هیمن و له سه رخۆو به نارام بن و، به وردی لی ی بکوژنه وه.

نه وهی لیژدها به لامانه وه گرنه هه لویستی به رزو گه وره ی پیغه مبه ری خواجه صلى الله عليه وسلم، له و کاته ی نه م قسه هه لبه ستره وهی بیست، هه رچه نده به مه نازاری ده رونی پی گه یشت، به لام و تیرای بلا و بونه وهی نه م هه واله له نیو مسولماناندا، تا نه و کاته ی سروش (وحی) دابه زی و داوین پاکی خاتو عایشه ی به ده ر خست، که بی تاوان و به ری یه دانی به خۆدا گرت و له حوکمدان په له ی نه کرد و هه لنه چوو توږه نه بو.

هه ره ها هه لویستی جوامیری ها وه لی به ریز (نه بوبه کری صدیق) مان به لاوه گرنه گه، له گه ل نه وهی به لاو موسیبه ته که له سه ر دلی نه بوبه کر زۆر توندو کاریگه رو ناخۆش بو، ده رباره ی خۆشه ویستترین شت له لای نه و و عه ره به کان، که بریتی بو له ئابروو شه ره ف. به لام نه و وه ک نمونه ی باوکیکی داناو لیژان و کارامه هاته مه یدان و په له ی نه کرد و هه ل نه چوو توږه نه بوو، غه ره ش پالی پیوه نه نا کاریکی خراب نه نجام بدات، وه ک نه وهی عه ره به کان خویان پی به دیار ده خست و شانازی یان پی ده کرد.

جا با باوکان له م هه لویسته پر له جوامیری و مه ردانه یه دا، په ندو نامۆژگاری و ده رگرنو، داب و نهریتی جاهیلی زال نه بی به سه ریاندا.

سه هلی کوری سه عدی ساعدی گوتی: ((جاء النبی ﷺ الی بیت فاطمة فلم یجد علیاً، فقال: أين ابنُ عمِّک؟! فقالت: کان بینی وینه شیءٌ، فغاضبني فخرج! فقال النبی ﷺ: أنظري أين هو؟ فقالت: هو فی المسجد راقداً. فجاء وهو مضطجع وقد سقط رداؤه عن شقه فأصابه تراب، فجعل النبی ﷺ یقول: قُمْ یا أبا تُراب. قال سهل: وما کان له إسمٌ أحبُّ إليه منه))^(١)، واته: پیغهمبر هاته مائی فاتیمه کی کچی. بینی عهلی له ماله وه نی یه. فهرموی: ناموزاکهت له کوئی یه؟! فاطیمهش گوتی: ناخوشی یدک کهوته نیوانمانه وه و تورهی کردم و چوه دهره وه!

فهرموی: بزانه له کوئی یه!

گوتی: له مزگهوت خهوتوه.

پیغهمبر ﷺ چوه مزگهوت، بینی شهوا عهلی راکشاوه و عهباکهی له سه ر لایه کی کهوتوه له شی به خوّل بوه. به گالته وه پیی فهرمو: لهش به خوّل، ههسته^(٢).

(١) رواه البخاري ومسلم.

(٢) پهله کردنی پیغهمبر بو چاگردنه وهی په یوه ندی ژنو میژد، وانه یه که بو دایک و باوکانی کچ، چونکه نه مرکه زور به یان گهر گوتیبیستی روداوتکی وه ک فاطیمه (ره زای خوی لسی بی) بن، کچه که یان ده به نه وه مائی خویمان و نایه نه وه، تا میژده که خوئی بچوک ده کاته وه و ملکه چ ده بیئت! یان شه م کاره پیچه وانه ده بیئت، پیانو خیزانه که ی ته لاق ده دات و! به ردی بناغهی خیزانه که ی ده روخینی و، به هویه وه منداله کانی په رته وازه ده بن! رودانی جیواازی و کیشه ی ژنو میژد، شتیکی چاوه روان کراوه، پیویست به هه راسانو ترس ناکات، به لکه ژیانی ژنو میژد یتک جیواازی و کیشه ی تیدا رو نه دات، پیویستی به توژیینه وه هه یه، جا کیشه و جیواازی ژنو میژد ایه تی شتیکی سروشتیه و ده بی رو بدات.

لیره‌دا گهر ژن و میژد بۆ خۆیان ریگاچاره‌یان بۆ دانه‌نابو، پتویسته سه‌ره‌پرشتیارانی ژن، یان پیاو به‌حیکمه‌ت و نامۆژگاری باش، بیته‌ناو مه‌سه‌له‌که‌بۆ چاره‌کردنی نه‌و کیشهو جیاوازیانه، وه‌ک له‌شیتوازی پیغه‌مبه‌ر ﷺ به‌ناشکرا بینیمان، که‌په‌له‌ی کرد بۆ چاکبونه‌وه‌ی په‌یوه‌ندیه‌کانی ژن و میژدو، نه‌هیشتنی جیاوازی و خیلاف به‌شیتوازی گالته‌کردنی له‌گه‌ل عه‌لیی زاوای (ره‌زای خوای لای) به‌ناوانی له‌ش به‌خۆل! گهر عه‌لی له‌ماله‌وه‌ده‌ره‌نچه‌رایه، له‌وانه‌بو فاطیمه (ره‌زای خوای لای) په‌له‌ی بکردبا بۆ رازی کردنی و نه‌هیشتنی توپه‌یه‌که‌ی... له‌ماله‌ده‌رجون، پتویسته‌کۆتا چاره‌بیته، نه‌ک له‌سه‌ره‌تاوه‌بیته، پتویسته‌هه‌ردولا حیکمه‌ت و داناییان هه‌بێ.

له‌په‌ندیکی عه‌ره‌بییدا هاتوه: (إذا عز أخوك فهن) به‌واتای گهر براکت توپه‌بو نه‌وا نهرمو نیان و خۆگر به.

ئه‌و کرده‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ نه‌نجامیدا به‌گه‌راننده‌وه‌ی زاواکه‌ی بۆ ماله‌که‌ی، له‌ترسی گه‌وره‌بونی کیشهی نیتوان عه‌لی و نیتوان خه‌زانه‌که‌ی بو، که‌به‌هۆی چونه‌ده‌ره‌وه‌ی له‌ماله‌رویدا..

ئه‌مه‌رۆکه‌ش پاش تپه‌ر بونی چوارده‌سه‌ده، نافره‌تی زانای گه‌وره (ایفلین ملیس) به‌هاوبه‌شی له‌گه‌ل (دوفا) و غه‌یری نه‌و، له‌کتیبه‌ی (کیف تسبی حیاتک الزوجیه) دا، ریتمایه‌ی ده‌ده‌ن له‌ژێر سه‌ردێری (لا تسرعی بمغادرة المنزل والذهاب الی والدتك) (په‌له‌مه‌که‌له‌ماله‌به‌جێ هیشتن و چون بۆ لای دایکت):

یه‌که‌م شت پتویسته‌بگوتری نه‌وه‌یه، بۆ چاره‌سه‌ر کردنی ئەم جۆره‌کیشهو ناکۆکیانه، نابێ هیچ کام له‌ژن و میژد ماله‌وه‌به‌جێ به‌یلتن، ژن به‌چیته‌وه‌لای دایکی، یان پیاو به‌چیته‌یانوه‌چایخانه‌کان، چونکه‌به‌مه‌هلۆسته‌یان، ناکۆکی‌یه‌کانیان چاره‌سه‌ر ناکریت، ئەوان به‌م کاره‌چاره‌سه‌ری کیشه‌که‌دوا‌ده‌خه‌ن، یا به‌ناجاری هه‌ر ده‌بێ روه‌رووی یه‌که‌تری به‌نه‌وه‌و، کار بۆ چاره‌سه‌ر کردنی ئەو کیشهی نیتوانیان بکه‌ن، جا زو بێ یان دره‌نگ.

ژن که‌ماله‌به‌جێ دێلێ و ده‌چیته‌وه‌بۆ لای دایکی، کۆسپ و ناسته‌نگیکی تر دروست ده‌کات، خودی دایک هه‌ست به‌وه‌ده‌کات، که‌بیری کچه‌بچوکه‌که‌ی ده‌کات، که‌ده‌شگه‌ریته‌وه‌ی لای هه‌ست به‌به‌خته‌وه‌ری یه‌کی گه‌وره‌ده‌کات، نه‌مه‌ش مه‌ترسی یه‌کی حه‌قیقی دروست ده‌کات، که‌هه‌ره‌شه‌له‌ژیانی ژن و میژدایه‌تی کچه‌که‌ی ده‌کات. میژدی دل‌بریندارو بێ‌نارام، که‌ده‌گه‌ریته‌وه‌بۆ لای دایکی، مه‌ترسی یه‌که‌ی له‌هۆی ژنه‌که‌ی که‌مه‌تر نه‌له‌سه‌ر تیکدانی ژبانی هاوسه‌ری‌یه‌تی، باشترین کرده‌وه، که‌ژن و میژدی

ناکوک له گهل په کتری بیکه، خیرا په کلاکردنه وهی ناکوکى په کانه، که له نیوانیاندا دروست ده بیت، جا له هر کوی بیت، نهو کاته نابیتته هوې دست تپوهردانی دایک و باوک، یان هاورپى دلسوز، لهو ناکوکى یه نیوان ژنو میرد، بؤ نه وهی لایه نگیری لایه ک بکن، یان به هوې هلویسته که یه وه بلین تۆ له سره حقی، که نه مهش ده بیتته مایه ی درپتوه دان به ناکوکى په کمو نالوز کردنى.

بم بونه یه وه، بؤ شاره زابون و سوده رگرتن، به باشم زانى به درپتوى باس له هوېه ریشه یی په کانی زوربه ی جیاوازی و کیشه راسته وخو ناپاسته وخوکانى نیوان ژنو میرد بکهین:

یه که م: نه رم نواندن و ورد نه بون له هلپژاردنى هر یه کیک له ژنو میرد بؤ یه کتری، وه که به درپتوى له سهره تاي کتیبه که باس مان کرده و، کار تیکردنى خو شه ویستی عاتیفی یانه، که مرؤف کوپرو که ده کات، نه م جوړه خو شه ویستی یه له سره بناغی ناره زوبازی و هله شه یی دامه زراوه، پاشان جیاوازی له سروشت و پوره وده به دیار ده که وئ و نیختیلاف و ناکوکى رو ده دات...

نه ممو نه گهر کار له کار ترازاو خیرانیان پیک هینا و جیاوازی و ناکوکى دروست بو، پیویست به ناومیتدی و جیا بونه وه له یه کتری ناکات، به لکه ده بی حکمت به کار به پترو و له پوره وده و چاکسازیدا، پله پله یی به کار به پترو، نه ویش به قسه ی خو شو و رپزگرتن، چونکه مرؤف دیلی چاکه کردنه، وه که له پنده گشتی یه کانی نیو خه لک هاتوه (انک علی ما ربیته، و زوجک علی ما دعوته!...).

نونه ی زوری تریش هیه، که تیایدا سرکه رتن و چاکسازى دسته بهر کراوه، گهر نیازه کان پاک بوین و مامه له کردن به باشی بوین و پشت به خواى گه وره به سترابین، چونکه خواى گه وره دل و ره وشت و هر گپه ره!

هاورپى یه کی ساده و ره وشت باشم هه بو قوتابخانه ی ته و او کرد، که به داخله وه نهو قوتابخانه یه هیچ نادابیتکی ره فتارو گوزهرانی، به تاییه تی له گهل که سو و کاری فیر نه کرد... پاشان هینده ی پینه چو ژنى هینا، مامه له وه هلئس و که وتی له گهل هاوسه ره که ی باش نه بو، یان نادابی نه وه هلئس و که وتی هر نه ده زانی، جا له گهلیدا زور دلپه قو توندوتیژ بو، به خرابی ره فتاری له گهلدا ده کرد، هاوسه ره که شى له لای خه سو ده کی سکالای لی کرد.

خه سو ده که ش ناموژگاری هاوسه ری کورده که ی کرد و گوتی: ((کچه که م! نهو پیساره

گه نَجِيكِي نَاشَرَه زَايَه، نِيشَانَه ي چَاكسَازِي لِي بَه دِي دَه كَرِي، جَا بَه نَارَامُو خَوَّگَر بَه لَه سَه رُكْرَدَه وَه كَانِي وَ، پَلَه بَه پَلَه رَاي بَه يَنَه وَ نَامُوژگَارِي بَكَه، هَه رَه بِي چَاك بَسِي)).
جَا نَه وَ قَسَه يَه ي خَه سَه كَه ي گوتِي هَاتَه دِي وَ پِيَاوَه كَه چَاك بُو، بُو بَه يَه كِي لَه مِيَرَدَه بَاشَه كَان.

دوهم: خَوْيِسْتِي (أُنَانِيَّة) ي هَه رَه يَه كِيك لَه ژَن وَمِيَرَد، يَان هَه رَدُو كِيَان - پَه نَا بَه خَوَا! - وَ، چَاوَدِيَرِي نَه كَرْدَن وَ دَل رَا نَه گَرْتَنِي، دَه بِيْتَه هَوِي سُوْد مَه نَدِي خَه لَكِي تَرُو رِيژ نَه گَرْتَنِي كَه سَايَه تِي يَه كَه ي. خَوْيِسْتِي نَه خَوَّشِي يَه كِي كُوشَنْدَه يَه وَ زِيَاَدَه رِيژِي يَه لَه خَوَّشِي سْتَنِي خُوْدُو فَه رَامُوژ شَكْرَدَنِي مَافِي خَه لَكِي تَر، نَه مَه ش پِيچَه وَ انَه ي نِي سَلَام وَ نَه وَ هَاوَسَه رِيَه تِي يَه يَه، كَه پِيُويسْتَه لَه سَه ر قُوربَانِي دَان وَ بَه خَشِيَن بَه ر لَه وَ هَه ر گَرْتَن بِنِيَاَت بَنِي.

خَوْيِسْتِي بَه رَه تِي گَشْت كَارَه نَاشِيَرِيَن وَ تَارَا نَكَارِيَه كَانَه، هَه ر كَاتِيك خَوْيِسْتِي گُوْرْدَرَا بَه خَوَّيَه خَت كَرْدَن، نَه وَ خَاوَه نَه كَه ي دَه بِيْتَه يَه كِيك لَه گَه وَرَه پِيَاو چَاكَاَن، هِيچ شَتِيكِيَش وَهَك تَر سَاَن لَه خَوَاو پَه رَه وَرَدَه كَرْدَنِي نِي سَلَامِي، مَوْنَه ي نَامُوژگَارِي وَ پَه رَه وَرَدَه وَ چَاكسَازِي نِيَه.

چَاكسَازِيَش بَه پَلَه پَلَه يِي وَ مَوْمَارَه سَه كَرْدَن، نَه بِي نَا يَه تَه دِي، لَه فَه ر مَوْدَه ي (صَحِيح) دَا هَاتَه: ((إِنَّمَا الْحَلْمُ بِالْحَلْمِ، وَإِنَّمَا الْعِلْمُ بِالْعِلْمِ، وَمَنْ يَتَّقِ الْخَيْرَ يَلْقَهُ وَمَنْ يَتَّقِ الشَّرَّ يَوْقَهُ)).

نَا يَه تَه وَ فَه ر مَوْدَه ي زَوْر هَه يَه، جَارِي قُوربَانِي دَان وَ خَوَّيَه خَت كَرْدَن دَه دَه ن، لَه وَ انَه نَا يَه تِي: ﴿وَيُؤْتِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الحشر - ۹).

بِيْتَه مَبَه ر ﷺ فَه ر مَوْبَه تِي: ((لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ مِنَ الْخَيْرِ)).

كَه وَ اتَه نَه ي ژَن وَمِيَرَدِي سَه نَكِيَن! لَه خَوَّگَرْتَنَه وَه (إِيْشَار) لَه بِيَر مَه كَه ن، چُوْنَكَه چَاكسَازِي وَ بَه خَتِيَارِي تِيْدَا يَه وَ پَا دَاشْتَه كَه ي بَه هَه شْتَه.

سَمِي يَه م: هَوِيَه كِي شَارَاوَه ي بُوغَزُو قِيَن وَ جِيَاوَازِي وَ كِيْتَه ي نِيُوَان ژَن وَ مِيَرَد هَه يَه، كَه سَه ر كِيْتَشِي سَه رِي پِيچِي كَرْدَنَه، بَه رَاشَكَاوِي دَه يَلِيْتِيَن: بَرِيْتِيَه لَه تِيَر نَه كَرْدَنِي غَه رِي زَه ي جَنَسِي، بَه تَا يِيَه تِي لَه هَاوَسَه نَك نَه بُوْنِي وَ بَه دَه مَه وَه نَه هَاتَنِي نِيُوَان ژَن وَ مِيَرَدَا.

به باشم زانی لهم بابه‌تدها نهو لی‌کۆلینه‌وه‌یه نه‌قل بکهم، له‌به‌ر خاتری کۆمه‌لی ژنه‌ می‌رد‌داره‌کان و بانگه‌وازی کردنیان بۆ خۆپراگری‌یه‌کی که‌م، نامۆ‌ژگاریش بۆ بۆ هاوسه‌رگرتن، تا‌کو کاره‌کانیان له‌سه‌ر رۆشنایی بۆ! جا هه‌ر که‌سی‌ک خۆپراگرو به‌ نارام بو، نه‌وا سه‌رفرازو سه‌رکه‌وتوه.

له‌ راستیدا له‌ سه‌ره‌تای ژینایی ژنو می‌ردایه‌تیدا په‌یوه‌ندی یه‌ جنسییه‌کان، تا راده‌یه‌ک شاراو‌یه‌بو به‌باشی نازانری چۆنه، زۆر له‌و که‌سانه‌ی تازه‌ ژنیان هه‌یناوه، خۆیان که‌وتونه‌ته هه‌لو‌یستی نا‌واوه، که‌ تیدا شله‌ژاون، جا چ له‌به‌رته‌وه‌ی شاره‌زایی یه‌کی پێشینه‌یان نه‌بو، یان شاره‌زایی یه‌کانیان به‌ جۆری‌ک سه‌ر بارودۆخه‌که‌ی جیاوازی هه‌بو له‌گه‌ل نه‌و هه‌لو‌یسته‌دا، زۆر جاریش له‌ سه‌ره‌تادا توشی دله‌راوکی ده‌بن، چونکه هه‌ر یه‌کی‌ک له‌ ژنو می‌رد بۆ یه‌کتری به‌په‌روشن، هه‌ندی جار هه‌ست کردن به‌ گوناه و داخ و ترس، ده‌بیته مایه‌ی زیاترکردنی شله‌ژانه‌که، به‌لام هه‌نده‌ی پێناچی جی‌گیری و هه‌منی و نارامی شوینی نه‌و دله‌راوکی‌یه ده‌گریته‌وه، هه‌تا وای لێ‌دێ په‌یوه‌ندی یه‌که‌یان زۆر توندو خۆش ده‌بێ. لیهاتتویی و کارامه‌یی ژن یان می‌رد، به‌ دروست بونی هۆگری و ئولفه‌تی نیتوانیان و، هه‌لگرتنی داواکارییه‌ زه‌حمه‌ته‌کانی نیتوانیان به‌ره‌و پێشه‌وه‌ ده‌چیت و، هه‌ر یه‌کی‌کیشیان زیاتر به‌ده‌م ناره‌زوه‌کانی نه‌وی تره‌وه‌ ده‌چیت.

له‌ هاوسه‌رگرتنی سه‌رکه‌وتودا په‌یوه‌ندی یه‌ جنسی یه‌کان، به‌ پێی تێپه‌ربونی سال‌ زیاتر تێر ده‌بن، نابێ له‌ یه‌که‌م شه‌وا چاوه‌روانی نه‌وپه‌ری چیژو تێربونی جنسی بکری، ته‌نانه‌ت له‌ مانگه‌کانی یه‌که‌می ژن و می‌ردایه‌تیش دا.

فیربونی به‌ده‌مه‌وه‌ هاتنی ژنو می‌رد بۆ یه‌کتری

له‌و کاته‌ی کچ و کور ده‌بنه‌ هاوسه‌ری یه‌کتری و به‌ته‌واوی هۆگری یه‌کتر ده‌بن، له‌سه‌ریان پێویسته‌ فیربێن، چۆن به‌ده‌م داوای جنسی یه‌کتری یه‌وه‌ دین. به‌ده‌مه‌وه‌ هاتنی جینسی له‌ لای هه‌ر یه‌کی‌ک له‌ ژنو پیاو جیاوازی هه‌یه، چونکه پیاوان زوتر جنسی یان ده‌روژی و ده‌گه‌نه‌ خۆشی، به‌لام ناهه‌تان پێویستیان به‌ نه‌ندازه‌یه‌کی زۆرتری لاواندنه‌وه‌ و قسه‌ی خۆش و ناماده‌یی جوتبون هه‌یه، نه‌م جیاوازی یه‌ شتیکی سروشتی یه‌و پێویسته‌ له‌به‌رچاو بگیری.

له‌ گرنگه‌ری نه‌و شتانه‌ی ژنو می‌ردی تازه‌ رویه‌روی ده‌بنه‌وه، فیربونی زه‌بت کردنی

کاتی به ده مهوه هاتنی جنسی هەر یه کیتکیانه بۆ ئهوی تر، یان گهیشتن به پیتکهینسانی په یوه ندی یهک، که ههردوکیان تیر بین، ئهه کرده بهش به بی زه حهت نه بجام ده دری، مادام هه یه کیتک له ژن و میرد ناماده به بۆ رازی کردنی ئهوی تر.

له راستیدا ژنو و میرد ده زانن چۆن به دهم یه کتریه وه دین، نه مه کاریکه له وه گه وه تره، که کرده یه کی فیسپۆلۆجی بیت، به لکو کرده به که هه مو که سایه تی ده گرتیه وه، له هه مان کاتیشدا ژیانی ژنو و میردایه تی ده گرتیه وه، زۆر جار په یوه ندی یه جنسی یه کان رهنگ دانه وه ی دیارده کانی تری ژیانی هاوسه ری یه.

بۆ نمونه گه ر ناکوکی یهک ده رباره ی گرفته کانی دارایی هه بی، نهوا ژن یان میرد توشی سه رقالی و دل راوکی ده بیته و، قه ده غه ی سه رجیتی ده کات. به لام نه گه ر ژنو و میرد پیتکه وه شه ویکی خۆش له جوتبونه که یان به سه ر به رن، بیگومان شوینه وه ره که ی له به ختیار یان و تیربونی جنسی یان رهنگ ده داته وه. ته نگ و چه له مه و حالته کانی دل راوکی و ماندوبون، کاریگه ری خۆی هه به له کز کردنی ناره زوی جینسی.

له راستیدا که نه فتی جنسی (العجز الجنسي) له لایه نی بایۆلۆجی یه وه، تاراده یه کی زۆر، به ده گمه ن روده دات، جا کاتی کۆسپ و ناسته نگ له مباره وه دپته پیتشه وه، پتویسته له هۆکاره راسته قینه کان بتویژرتیه وه، نهک هۆیه که بدرتیه پال که نه فتی جنسی.

گرفته کان چین و چۆن به سه ری دا زال ده بیت؟

زۆر جار گرفته جنسی یه کان له نیشانه ی نه و ده رده سه ری یانه یه، که له په یوه ندی ژنو و میردایه تی هه به، له چاره سه رکردنی ئهه گرفته نه به ده گمه ن ده رمانی پزیشکی، یان خۆیندنه وه ی یه کیتک له کتیبه باشه کانی له مه ر ئهه بابه ته سود ده گه یه نی. هه ندی جار به زوی ژنو و میرد هه ست به مه حالی به رده وه امی ژیانی هاوسه ریه تیان ده که ن، که چه ند هۆیه ک پالپشتی یه تی، جهسته یی یان عاتیفی. جا هۆیه که هه رچی یه ک بیت، پتویسته هه نگاوی یه که می چاره سه رکردن له سه ر ده ستی پزیشکیکی کارامه دا بیت، پزیشکی تایبته به نه خۆشی نافره تان ده توانی به زوی هۆی نه ندامیی (عضوی) ده رده که ئاشکرا بکات و چاره سه ری بکات. بۆ چاره سه ری نه و لایه نه عه قلی یانه ی هۆکاری هه ره سن، پتویستی به کاتیکی درێژخایه ن هه به، به لام زو ده ست پی کردن به چاره سه ر له ژیر سه ره رشتی رابه رتیکی پسپۆر، کاریگه ری له چاره سه ری گرفته که دا ده بیت.

ھەندى جارىپا دەستەۋەستان دەپتە لە بەجى ھىتەننى تەۋاۋى كىردەى جنسى، كە لەمەشدا پىپا ھەست بە زەبۇنى و زەلىلى دەكات. شتىكى سروشتى يە پىپا ھەست بەمە بىكات، چۈنكە ھىزە جنسى يە كەيان بەلگەى پىپاۋەتى يە. زۆر جارىش ھۆيە كانى كىزى جنسى (الضعف الجنسي) دەرونى يە دەتوانى لەسەر دەستى شارەزايە كى دەرونى پىپۆر چارەسەرى بىكرى.

ۋا دەپتە ۋن و مېرد سىكالانى ھاۋسەنگى نەبۇن لە ژمارەى ئارەزۋە جنسى يە كانىان دەكەن، كە خۇيان ھەست بەمە دەكەن.

لە ھەندى ھالەتدا ۋنەكە سىكالانى لە رادەبەدەرى جنسى مېردەكەى دەكات، لە چەند ھالەتتى كە مېردا دەبىن شىۋازى چالانى جنسى پىپاۋەكە مەدەى ئەو چالانى يە، لە لايەنى جنسى يە، خىزانەكەى رازى ناكات. جا زىادەپۆبى كىردن لە ھالەتە كانى ئەو دو جۆرەدا، گىرتىكى ترىسناك دروست دەكات، كە پىپىستى بە كارامەبى يەكى زۆر دەكات لە تويۇنەۋەى دا.

بۇ ئەم جۆرە گىرتانە رىنوتىنى كارە پىپۆرەكان، ۋا دەبىن ۋن و مېرد دەتوانن رىنگا چارەبەك بۇ ئەجۆرە گىرتانە بدۆزىنە، كە ھەردولا رازى بىكات و بىتە مایەى بەختىارى و ئاسودەبى ۋىانى ھاۋسەرىيان گەر بە گىتتىكى سۆزۋ ھاۋبەش و لە يەكترى گەشتە، بە يەكەۋە رۇبەروى گىرتەكان بونەۋە.

گىرتى خەسۋەكان

رەنگە كىشەۋ سەرىپچى ۋن و مېرد بۇ يەكترى، ھۆيەكەى خەسۋەبىت، ھەمو ئەمەش لە ئاكامى توندوتىۋى و خراب ھەلسۋراندە، لەۋانەيە وتەيەكى خۇشى ۋن، يان مېرد، دلەكان چاك بىكاتەۋە گىرتەكان نەھىلى، ۋەك لەۋەى رابورد بىنيمان، كە زاۋايەك نامەيەك بۇ خەسۋەكەى، دەنترى كە ۋىان لە نىۋانىندا ساردو سەلامەت دەكات، جا لەم بابەتەدا لىكۆلىنەۋەيەكى باش باس دەكەين، كە لە سەرچاۋەى پىشۋ نەقل كراۋە.

ئايا بەراستى خەسۋەكارەساتە؟

دەپتە چەند ھۆيەك لە داۋەى ئەو بىرۆچكە خرابە ھەبىن، كە لە كۆمەلگەكەمان لە مېشكى خەلكى دا، دەپتە چەند رەگ و رىشالىك ھەبىن لە داۋەى ئەو گالتەۋ قسە خۇشانەى لە مەدە خەسۋان دەگوتىن، چەند رەگىك لە داۋەى دورخستەۋەى ھەريەكىك

له ژنو میژد بهرامبهر به خسو هبیت.

دایک له چینی نیوه راستدا، که تمه منی له ناوه راست دایه، سچ گه نجی هیناوه ته دنیا، دواى ژن هینانی کوره کانی، خۆی به تنهایی دهینیتتهوه، نهو، همو ژیانى تهرخان کردوه بۆ پهروه رده کردنى منداله کانی، نهو مندالانه گه وره بون، یهک له دواى یهک ماله وهیان به جی هیشتوه، دایکیش نهو گرنگی پیدانهی هیه تی له دواى منداله کانی شتیکی سه ره کی نی یهو تیپه ده بئ، زۆر جاریش وا ده بئ میژده که ی به کاری تایه تی خۆی سه رقاله. ماله که شی له کهلو پهلو ریڅو پیکیدا تیرو ته واره، جا گهر هیچ کاریکی حه قیقی نه بی خۆی پی سه رقال بکات، نهوا روی بۆ لای رۆله کانی وهرده گیتړئ. تا کار ده گاته مه ترسی ده ستنه ناو کاروباریان، ژنو میژدیش ده یانه وئ کاروباری خۆیان بۆ خۆیان چاره بکهن، له ژیاناندا حمز به ده ست تیوره دانی دایکیان ناکهن، جا له بهر نه م هۆیانه شیوازه کانی بهرگری دژى خسوی خۆ له شت هه لهورتین په یدا ده بئ، که له شیوه ی قسه ی نه ستع و نوکته یازیدا ده بیستړئ.

گرنگی دانی ژماره یه کی زۆر له دایکان به رۆله کانیان، که پیگه یشتون، کاریکی سروشتی و دروسته، په نگه بهرزه وه ندی خیزانی بچوکی تیدابن، زۆر له دایکان له تمه منی چل، یان په نجی، یان تنانته له شه ست سالیدا، بهو شاره زایی و حیکمه ته ی هیهانه، یارمه تی زۆر پیشکه ش به ژنو میژدو خیزانی تازه ده کهن، گهر ریگیان پی بدرئ.

دایک و باوک له کاتی ته نگو چه له مه دا باشترین پشتیوانن، جا گهر ژن و میژد پیوستیان به سستهریک هه بوو نه یان ده دۆزی یه وه، دایک یه کسه ر بۆ یاریده دانیان ناماده ده بیته. گهر دایک و باوک لییان نزیک بن، ده توانن زۆر خزمه تگوزاری یان پیشکه ش بکهن، وهک نه وه ی خیزانی بچوک له بۆنه کانی وهک: مندال بون، مال گواسته وه، سازکردنی نا هه نگیکی گه وره پیوستی پی ده بی.

به لام مه ترسی یهک هیه، نه ویش به یه وه ست بون و هۆگر بونی زیاد له پیوستی مرۆقه به دایک و باوکی یه وه، زۆر جار نه مه ده بیته هۆی گه رانه وه ی نه ریه کانی مندالی، چونکه له مندالی یه وه ههر له لای دایک و باوک بون و دور نه که وتونه ته وه. گه نجانی ته واره پینه گه یشتو، مه یلیان به متمانه کردن له سه ر که سو کاریان هیه، زۆر جاریش باوکانیان له و جۆره که سانه ن له سه ر نه مه هانیان ده دن، نه گینا مندال گه شه ده کات و پی ده گاو، له تمه منی ژنه تیان متمانه له سه ر خۆی ده کات.

کرده ی پشتگیری کردنی ژیانی هاوسه ریتی، کاریکی ناسان نی یه، به لکه پیوستی به

سههل گوتی: عهلی هیچ ناویکی وهك ئەم ناوهی پیی خوۆش نه بوه.

کردبوو، جا کاتی له پیلاره کۆنه کهی ده گهراو نهیدۆزیه وه، که له شوینی خۆی داینا بوو، جا به روی خیزانه کهی تهقیه وه، بهلام خیزانه زیرهك و تیگه یشتوه کهی، زانی ئەمیرۆکه میترده کهی باری دهرونی تهواو نیه، چاره پروانی کرد، ههتا نانی ئیواره یان خوارد، جا ورده ورده میترده کهی دواند، که چ شتیك وا پهستی کردوه و تووره بووه، نهویش گرفت و ماندویتی خۆی بۆ باس کردو به مەمش ههستی به دلنیایی کردو زۆر مورتاح بوو، جا کاتی وادهی نوستن هات، روانینی بۆ روداوه که گۆراو، لهناکاوه ههستی به سۆزو ههنا نیکی زۆر کرد، بهرامبەر به خیزانه کهی.

ئەم نمونه سادهیه، دهکری بکریته نمونهیک بۆ ئەو شیوازهی پتویسته بیگرینه بهرو بهکاری بینین، بۆ دابین کردنی جیگری و دلنیایی له ژبانی ژن و میتردایه تیمان، لهو کاتهی ههندی ههست و نهستی خراپان بهسهردا دیت، جا گهر ژنی ئەم پیاوه سهبارت به میزاجی میترده کهی ههستیار نه بایه وه رهچاوی میزاجی نه کردبا، تووره بون و ههلهچونه کهی لسی قبول نه ده کرد، رهنگه ئەو کاته بگریاباو له گهلی تیک بگریابایه، به مەمش کاره که بهوه نه ده ههستار ده بوه شه پتکی گهرمی راسته قینه.

یاخی بونی ژن له میرد

پیش باسکردنی سهرپیچی ژن بۆ میرده کهی، پیویسته پیاو زانیاری هه بی و شاره زابی له وهی، ئافرهت چه ند گۆرانکاری یه کی جهسته نی و دهرونی به سهر دادی، ئه وهش له کاتیك دایه، که توشی هه یز ده بی. هه یزیش وا له ئافرهت ده کات گۆران به سهر هه لئس و کهوت و په فتاریدا بیت، که وا ده خوازری ته حه مولی بکری. له بهر ئه وه له کاتی هه یزدا پیاو نابی ئه و مامه له و هه لئس و کهوت و په فتاری له کاتی پاکیدا له گه ل ژنه کهی ده یكات، به هه مان شیوه له کاتی هه یزیش دا هه مان په فتارو شیواز به کار بیئی، به لکو پیویسته ته حه مولی هه ندیک په فتاری ژنه کهی بکات، گهر به قسه ی نه کرد.

جا هه ندیک له و گۆرانکاری یانه باس ده کهین، که له کاتی هه یزدا به سهر ئافره تدا دین، که له کتیبی (الحجاب) ی ماموستا مه ودودی لاپه ره ۱۸۵-۱۸۶، نه قل کراوه، که پشتی به قسه و دیدو بۆ چونی زانیانی ژیان ناسی و توژیژکاری (تشریح) به ستوه:

۱- به هۆی هه یزه وه ئافرهت، هیزی نه گۆری پله ی گهرمی له لهش کهم ده بیته وه، پله ی گهرمی دیته خواره وه.

۲- دل به هیواشی لی ددهات، خوینی کهم ده کات، ژماره ی خانه کانی کهم ده بیته وه.

۳- رژیینی (الصماء) ورژیینی له وزه تین و لیمفاوی دو چاری گۆران ده بی.

۴- وهرگه رانی هیولینی کهم ده کات.

- ۵- خوی به کانی فوسفات و کلورید له له ش کهم ده کات.
- ۶- هه رسکردنی خواردنی تیکده چی و، پیک نوسانی به زو پارچه کانی هیولینی له گه ل پارچه کانی له ش، له خواردن کهم ده بیته.
- ۷- دهرونی بی هیز ده بی، نامیره کانی قسه کردن دوجاری گورانیکی تایبه تی ده بی.
- ۸- هه سترکردنی به شت، به ره و سستی دهروات و نه ندامه کانی له ش سست ده بی.
- ۹- تیگه یشتن و زیره کی و توانای ته رکیزی نه فکاری دوا ده که وی.
- دکتور (أمیل نودک)، که لیکۆلهره وه یه کی گهره یه له م جوره لقه زانسته، نوسیویه تی:
- نه و نیشانانهای له کاتی هیزدا نافرته توشی ده بی بریتین له: سهر ئیشه و هه سترکردن به ماندویی و نازاری ئیسقانه کان، لاوازی نه عساب و میزاج تیکچون، تیکچونی میزلدان و هه رسکردنی خواردن به خراپی، هه ندیک جار قه بزی، له هه ندیک حاله تیشدا دل تیک هه لچون.
- جا له بهر نه م هویانه ی باسکران، حیکمه تی پیغه مبه ر ﷺ دهره ده که وی، که ته لاق دانی هه رام کردوه له کاتیک نافرته ته که له ماوه ی هیز دا بی.
- هه ندیک له زانایان ده لئین له ماوه ی هیزدا ته لاق ناکه وی و، هه ندیکی تر به هه رامیان داناوه.

له باره ی سه ریچی ژن بو میرده که ی، خوی گه وره ده فه رموی:

﴿وَاللَّاتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاحْضِرْبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا﴾

(النساء - ۳۴)، واته: له و کاته ی دهرسن ژنه کانتان به قسه تان نه که و

سہریچیتان بکن، یان چاویان بؤ غہیری خۆتان دہ گپن^(۱)، ئەوا بە گوتهی خۆش و شیرین نامۆژگاری یان بکن و بە یادیان بختہ نو، کہ ئەو ژنانہی بہ گویئ میژدہ کانیان دہ کەن پاداشتیان بؤ دہ نوسرئ، ئەگینا خوای گہورہ سزای بؤ داناون بہ ناگری دۆزەخ^(۲). گەر نامۆژگاری سودی نہبو، با

(۱) پتویستہ میژد بہ نەریتی نافرەتان ناگادار بی، خۆراگر بی لەسەر ئەو کارہ ناشیرینانہی دہیکەن، لە شوینکەوتنی نارەزوەکانیان نەرم و سادە نەبی، لە پاش ئەمە سور بیست لەسەر چارپۆشینان و چاکسازی یان بکات، مافەکانیان بەجی بہینئ و چارپۆشی لە ھەلەو رەتەل بردنەکانیان بکات. گەر گوناھتکی کرد لئی بیورئ، با باسی چاکەکانی خۆی لەسەر خیزانەکەمی نەکات. پتویستہ وەک رینگا چارہ ھەرگیز بیر لە تەلاق نەکاتەو، کہ ھیشتا ھیچ شتیککی چارہ نەکردوہ.

(۲) ئەم نایەتہ ناماژہی بہ ریز کردنی تەمبئ کردنی نافرەت دہکات، گەر سہریچیی میژدہکەمی کرد، جا پیاوہ کہ یەکەم شت دہیکات نامۆژگاری کردنیەتی و بیرھینانەوہی فەرمانەکانی خوای گہورہ و مژدەدان بہ پاداشتی نافرەتی گوپراپەل، و بیرخستنەوہی بہ سزای ناگری دۆزەخ، جا گەر نامۆژگاری بی سود بو، ئەو کاتہ میژد پشتی تی دہکات لە سەرچی بی کردندا، بە مەرجئ شوینی خەوتنی جیا نەکاتەوہ و نەچی لە لایەکی تر بختہوی، نەمەش بؤ ئەوہیہ تاکو نافرەتی یاخی بو و سہریچیکەر بزانی بہ چەکی جوانی یەکەمی، پیاو گرنگی بی نادات گەر گوپراپەل نەبی، تاکو لە رەفتارەکەمی بگەرپتەوہ و تەنازول لە فیزو خۆ بەگہورہ زانیئەکەمی بکات، گەر نەمەش سودی نہبو، ئەوکاتہ بہ ناچارئ و بؤ سوربون لەسەر سەلامەتی خیزان، پەنا دہباتە بەر کەمیتک لە لیدان. فەرمودہی پیغەمبەریش شپۆہی ئەو لیدانہ رۆن دہکاتەوہ.

میژد بۆی جائیز نی یە ئەم سزایانہ پیکەوہ پیادە بکات، بەلکە دہبی پلہ بہ پلہ بی. نیین کثیر گوتویەتی: فەرماشتی خوای گەررہ ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا﴾ ھەرپشەبە بؤ پیاوان، گەر بەبی ھۆ ستەم لە نافرەتان بکن.

ھەندیک کەس رەخنە لەسەر نیزامی لیدان ھەبە، بەلام گەر تاقتی بکاتەوہ، ئەو کاتہ دہزانی لیدان لە چەند حالەتیککی دہگەمی پەرورەدەدا چەندہ پتویستہ، وەک حالەتی شازو گوپراپەلئ نەکردن. پەرورەدەناسان لە رۆژناوا دوبارہ گەرانەوہ بؤ داواکردنی پەنا بردنەبەر سیاسەتی سزادانی جەستەبی، لە حالەتەکانی شذوذی قوتابی دا، دیارہ نیسلا میس لەو رینگا چارہ تەمبئ کردنہ، چاکەو گہورہبی خۆی رۆن و ناشکرایە.

می‌رده که سهرجی بی له گهل ژنه که می نه کات. گهر به وهش چاک نه بو، شهوا لئی یان بدن. جا گهر ئافره ته کان هاتنه وه بهر فرمان، ئیوه بیانوی نازاردانیان مه دوزنه وه، خودا جی بهرزو زانایه.

پیغه مبهر ﷺ فرمویه تی: ((ألا واستوصوا بالنساء خيراً، فإنما هُنَّ عوانٌ عندكم، ليس تملكون منهن شيئاً غير ذلك، إلا أن يأتين بفاحشة^(۱) مبینة، فإن فعلن فاهجروهن في المضاجع واضربوهن ضرباً غير مبرح^(۲)، فإن أظعنكم فلا تبغوا عليهن سبيلاً^(۳))).

ده فرموی: ((لا یجلد أحدکم امرأته جلد العبد، ثم یجامعها فی آخر الیوم))!! و فی روایة ((أیعمد أحدکم فیجلد امرأته جلد العبد، فلعله یضاجعها فی آخر یومه)) ثم وعظهم فی ضحکهم من الضرطة فقال: ((لم یضحک أحدکم مما یفعل؟!))^(۴).

با هیچ که سیک له ئیوه له خیزانه که می نه دا وهک لیدانی کویله، پاشان له شهودا له گه لئی جوت ببی^(۵). له ریوایه تیکی تر دا: هیچ که سیک له ئیوه

(۱) مه بهست له (الفاحشة) هندیکی کاری خرابه، نهک زینا کردن.

(۲) غیر مبرح، مانای کاریگر نه بی و زور به ئیش نه بی.

(۳) رواه الترمذی وحسنه.

(۴) رواه البخاری ومسلم.

(۵) له وانیه به می شکی هندیکی کهس دابیت، که دژایه تیبهک له نیوان فرموده کانی پی شه وه هه بی، که هندیکیان ریگا به لیدان ده ده نو، هندیکی تریش به که راهه تی داده نی. له راستیدا هیچ دژایه تی بهک نی به، یاسا کانی ئیسلام دژی بهک نین، وهک خوی گه ورده فرمویه تی: «وَلَوْ كَانَتْ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا» (النساء- ۸۲). نه گهر قورنان کاری که سیک تر بوایه، غهیره ز خودا، دیاره مه بهستی نارپیک و دژ به به کتریان فره تیدا پهیدا ده کرد.

دەيەۋى لە خىزانە كەي بدا وەك لىدانى كۆيلە، كە لەوانەيە بە شەو لە گەلى جوت بىي؟!..

پاشان پىغەمبەر ﷺ لە مەرپ پىكە نىنيان بە دەرچونى بايەك نامۆزگارى كردن^(۱) و فەرمى: بۆچى ھەر يەككىك لە ئىو بە مە پىدە كەنى، كە بۆ خۆيشى ئەم بايەي لى دەردەچى؟!.

ئىسلام - ئەو دىنە ھۆشيار كەرەوہيە - گەر رىگەي بە پىياو داوہ بە لىدانى ژنە كەي، ئەمە بۆ ھەندى حالتى دەگەنەو، دەبى لىدانە كەش بە ئىش و نازار نەبىت و كارىگەر نەبىت، واتە لىدانىكى سوك و رەمى بىت، ئەمەش بۆ ئەو كاتەيە، كە لە دواي نامۆزگارى و سەرچى بى نە كردن لە گەلى داو، ھىچ چارەيەكى تر نەبى لە گەلى بە كار بھىتريت. لە كۆنەو پەندىكى عەرەبى ھەيە دەلى: (آخر الدواء الكي)، ھەرەھا نامرازە كانى سزادان و لىدان لە كۆتايىدا نەجام دەدرى، نەك لە سەرەتاوہ، جا چ بۆ شافرت بى يان مندال.

فەرمودە كەي تر بە خراپە باسكردنى ئەو پىياوانەيە، كە لە يە كەم كات داو بە ھۆي ھۆيەكى پوچەوہ پەلە دەكەن لە بە كار ھىنانى لىدان، پاشانىش مىلكەچى خىزانە كانيان دەبن و سۆزيان لە گەل دا دەنوئىن!..

(۱) لەوانەيە ھەندىك كەس لەم بابەتە سەرسورماو بن، بەلام گەر زانى عەرەب چەندە رقيان لەم كارە دەبىتەوہ، ئەو كاتە سەرسورمانى نامىنى، تەننەت با ئەو كەسەي دەيكات لە دەست خۆي نەبىت. جا پىغەمبەرى خوا ﷺ قەدەغەي ئەمەي كرد، بۆ ئەوہي كابرا لەم ھەلوئىستەدا دەرباز بىي.

دەگىرپەنەو دەشتەكى يەك لە بەردەم كۆمەلىك لە ھۆزە كەي بايەكى لى دەردەچى، ئەوانىش سوكايەتى پى دەكەن و گالتەي پى دەكەن، ئەمەش بوە مايەي قسەي خەلكى، تا واى لى ھات ناچار بىي گوندە كەي بۆ ماوہي چەند سالىك بەجى بھىلى... پاشان گەراپەوہ، واى زانى خەلكەكە بايەكەي ئەويان لە بىر چۆتەوہ، جا لە رىگا توشى كۆمەلىك بو قسەيان دەكرد، يەكىنيان گوتى: دەزانى لە كامە رۆژدا فلانە كەس بايەكى لى بەرىو، ئەم داماوہش يەكسەر ترساو، بۆ ھەتا ھەتايە گوندە كەي بەجى ھىشت.

لاساری و بی‌گویی می‌رد !!

خوای گه‌وره ده‌فهرموی: ﴿وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا﴾ (النساء- ۱۲۸)، واته: نه‌گهر ئافره‌تیک ترسا له‌وهی، می‌رده‌که‌ی لاساری بکات، یا پشتی تی‌بکات و گویی نه‌داتی، نه‌وه هیچ لی‌یان ناگیریت و کاریکی چاکه، نه‌گهر نیوان خو‌یان چاک بکه‌ن و ناشت ببنه‌وه و به ته‌واویی ریک بکه‌ون، همه‌میشه ریکه‌وتن و ته‌بایی شتیکی چاک و په‌سه‌نده، هه‌رچه‌نده خه‌لکی به سروشت هه‌زی به ره‌زیلی یه و ته‌نها به‌رژه‌وندی خو‌یان دیته به‌رچاو، نه‌گهر چاکه‌کارو ره‌فتار جوان بن و خاوه‌نی ته‌قواو پاریزکار بن، نه‌وه دل‌نیابن، خوا همه‌میشه و به‌رده‌وام ئاگایه به‌کارو کرده‌وه‌تان.

دیاره پیشته باسی یاخی بونی ژنمان کردو، چاره‌سه‌ر نی‌سلامیه‌کانمان پونکرده‌وه، هه‌ر له‌ئاموژگاری، پاشان سه‌رجییی نه‌کردن، پاشان سزای جه‌سته‌یی سوک و په‌مزیی، وه‌ک لی‌دان به‌بالیف و سه‌رین له‌سه‌ر قه‌ره‌ویته‌دا، که به‌شیوه‌ی ده‌ستبازی دیته به‌رچاو و به‌چاکبونه‌وه کۆتایی دیت.

با نیستاش باسی لاساری و یاخی بونی می‌رد ده‌که‌ین، که‌واته ژن ده‌بی چ بکات؟

گهر لاساری و یاخی بونه‌که له‌لایهن می‌رده‌وه بیته، با ژن هه‌موو فیله‌و

زیردکی خوئی به کاریینی و هویه کانی دور که وتنه وهی میرده کهی به نهرم و نیانی و ژیرانه بتویژیتته وهو، هه موو هویه کانی چاکبونه وهی چاره سهه ر بکات، هیچی تیدا نیه ژن که میک نازاری دهرونی ببینسی، یان به سینه فراوانیه وه مالّ سهه رف بکات بو چاره سهه رکردنی شه م حالته، چونکه که ههولّ و کوشش دهدات، نهوا بو بهر زترین نهه رک ههولّ دهدات، که دواي عیباده تی خوا، ژن شانازی پی دده کات.

ده کری ژن له هه ندی حالته تی لاساری و یاخی بوونی میرده کهی، به گه پاننده وهی که میک له ماره یی به کهی، میرده کهی رازی بکات.

داوهری کردن

خوای بالا ده فهرموی: ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَانْعَمُوا حَكْمًا مِنْ أَهْلِهِ وَحَكْمًا مِنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا﴾ (النساء - ۳۵).

کاتیک ژن و میژد جیاوازیان که و ته نیوانه و ه سهر پیچی پیدا بوو، ریگه چاره که نیسلام دایناوه بۆ ته و دی پیاو له گهل ژنه که ی به کاری بهیستی، هر له ناموژگاری و سهر جی بی نه کردن و لیدان، پاشان گهر نه گه یشتن به یه که و ته فاهوم سودی نه بو، نه و کاته، وه که خوای گه و ره ده فهرموی: گهر له و ده ترسان نه و جیاوازی به بگاته راده ی لیک جیا بونه و ده، نه و با ناو بی کار یکی صالح له خزمی پیاو ه که و، ناو بی کار یکی صالح له خزمی ژنه که بانگ بکری، تا له م جیاوازی به بکولنه و ه و ه و لده ن بیان گه یهنن به یه که و به ره زامه ندی هر دو لا چاکیان بکه نه و ده^(۱). گهر نه و ان بیان ه وی په یوه ندی

(۱) ده بی داوهری کردن به نار ه وی هر به کیک له ژن و میژدی جیاواز به یه کتری یه و ده بیت و، ناو بی کار یکی چاک (صالح) بیت، جا نه و دو ناو بی کاره سهری کیش و جیاوازی به که یان ده که نه و ه و لی به یه که گه یشتنیان ده و ده ن، گهر نه مه هاته دی، نه و شتیکی زور چاکه، نه گینا له به کیان جیا ده که نه و ده، گهر گونا ه که گونا ه میژده که بو، نه و حوکمی گه پانه و دی ه مو ماره بی به که ی ده و ده ن، نه گهر له گهل نه فقه دا نه یدا بو... نه گهر گونا ه که گونا ه ی ژنه که بو دا وای جیا بونه و دی کرد، نه و حوکمی گه پانه و دی ه مو ماره بی به که ی ده و ده ن بۆ میژده که ی، وه که له فهر موده ی (صیح) دا هاتوه، که کورته که ی نه مه یه: نافره تیک دا وای جیا بونه و دی له میژده که ی کرد، پیغه مبه ری خوا ﷺ فهرمانی کرد ماره بی به که ی بۆ میژده که ی بگه ری نیته و ده.

نیوانیان چاک بیٹہ و د، خوی گہورہ سہرکہ و تو یان دہ کات، خوی گہورہ
 زانا و ناگادارہ بہ ہموشتیك.

گومانی تیدا نی یہ ہم دادوہری کردہ، لہ دوی سہرنہ کہ و تن و سہرنہ گرتنی کوششی
 ناموژگاری و سہرجی بی نہ کردن و تمبئی کردن، بہ سہر بہرشتی دادرہس (قاضی) نہ انجام
 دہدری.

کاتی ژن و میرد بو حوکمی خوا بانگ ده کرین چ ده لین؟

۱- ده لین سمعنا و اطعنا^(۱): واته: فرموده‌ی خوامان بیست و گوپرایه ل

(۱) پیوسته ژن، یان میرد له گوتنی نم قسه‌ی‌دا په‌له بکن، با له‌سهر دلانیش گران بیت، هروره‌ها با ژن به میرده‌کشی بلن: (له خوا بترسه) له په‌روه‌دگارت بترسه، یان (خوای گه‌وره بکه چاودیری خوت)، له کتیبی (النهری) اَبی حیان هاتوه، جوله‌کویهک به هارونه ره‌شیدی گوتوه: نه‌ی گه‌وره‌ی پرواداران له خوا بترسه!

هارونه ره‌شیدیش په‌کسر له‌سهر ولاغ‌ه‌کمی داده‌بزی و سوجه‌ی بو خوا ده‌بات و پیوستی په‌کمی به‌جی دینن، جا پیمان گوت بو نه‌صت کرد؟ نه‌ویش گوتی: فرمایشتی خوای گه‌وره‌م هاتوه یاد ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ﴾ (البقرة- ۲۰۶)، واته: گه‌ر پی‌ی گوترا: له خوا بترسه نه‌وا په‌کسر ده‌مار ده‌یگری و خوی به‌گه‌وره ده‌زانی و ناموزگاری قبول ناکات، جا نه‌و که‌سه ناگری دوزه‌خی به‌سه بیته‌ فشرش بو‌ی.

بهم بونه‌یوه سه‌رنجی ژن و میرد راده‌کیشم، که‌ته‌ن‌ها قبول‌کردنی حوکمی خوای گه‌وره چاره‌سهری کیشو جی‌وازی په‌کانه، بو راگیر کردن و مانه‌وه‌ی ژبانی هاسه‌ریه‌تبان، که‌له به‌رژه‌وه‌ندی هم‌وان و به‌رژه‌وه‌ندی منداله‌کانیشه.. وپرای نه‌مش کاتی تاوانبار دان به‌تاوانه‌کمی، یان که‌مترخه‌می په‌کمی دینن و، به‌پی‌ی فرمانه‌کانی خواو پیغه‌مبه‌ر، به‌په‌له خوی چاک ده‌کات، نه‌وا به‌بی مشت و مرو ده‌مه‌قالتی نه‌و ریگه‌چاره‌یه کوتایی به‌گرفته‌کان دینن.

خوای گه‌وره ده‌فرمویت: ﴿فَإِنْ تَنَزَّعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ (النساء: ۵۹)، واته: هرکاتیک له‌سهر شتی له‌نیوخویاندا پیک نه‌هاتن، نه‌گه‌ر پرواتان به‌خوداو روژی قیامت هم‌یه، کیشی خوتان حواله‌ی خواو پیغه‌مبه‌ری خودا بکن، نم کاره بوتان باشتره و ناکامی چاکتری هم‌یه.

به‌بونه‌ی قسه‌کردن له‌سهر سه‌ریچی کردن، من ویژدانی ژن و میرد ده‌ه‌ژنم، که

خوای گهوره بکهنه چار دیر دهر باره ی مندالّه کانیا، با هر یه که بیان له پیتناو نهو مندالّه بیتگردانه، له سر خزیه رستی یه که ی دابه زی و قوریانی به هندی له بهر ژه ونه ندی به کانی بدات، که به هزی نهو سر پیچی یه توشی گه وره ترین هه ژاندنی ره وشتی و عه قلی و چاره نوس ده بن، چونکه له ناکامی نه م سر پیچی یه ناکوکی و دژایه تی و لیک جیابونه وه دروست ده بیت.

نیمه باسی نه وه مان کرده، که شهیتان چهند زیاتر دلخوش ده بی به لیک هه لوه شانوه ی کوله گی خیزان، چونکه نهو هه لوه شانوه یه روخانی ناینده ی مندالو ناینده ی هه مو نه ته وه یه، مه گهر نه وه ی، خوا ره جی پی بکات!

له کۆتاییدا با دروشی هر یه که له ژنو میرد فرموده که ی پیغه مبه ر بی ﷺ: ((لا یفرک مؤمن مؤمنة إن کره منها خلقا رضی منها آخر)) (رواه مسلم)، واته: پیای بروادار رقی له نافرته بروادار نه بیت، گهر ره وشتیکی نابه دلی لی به دی کرد، خو له ره وشتیکی تری رازی ده بیت.

به باشی ده زام باشترین شت، که کۆتایی باسی سر پیچی و دادوهری کردنی نیوان ژنو میرد به چهند فرموده یه که ی پیغه مبه ر ﷺ له مبه ر هیمنی و له سه رخوی له کاروبارو نه رمی نواندن له مامه لوه ره وشت باشی، بینین، که هر که سیک کرده وه ی پی بکات، ده توانی گه وره ترین گرفت به ناسانی و دلپاکی یه وه چاره سه ر بکات و، له جی سی نیختیلافو ناکوکی، ناشتی و خو شه ویستی دابنی.

قال النبی: ((إن فیک الخصلتین یحبها الله: الحلم والأناة)) (رواه مسلم) واته: دو خصلته ت تیدایه خوا خو شی ده وین، هیمنی و له سه رخوی و نه رم و نیانی.

((إن الله رفیق یحب الرفق، ویعطي علی الرفق ما لا یعطي علی العنف، وما لا یعطي علی ما سواه)) (رواه مسلم)، واته: خوا نه رم و نیانه و نه رم و نیانی خو ش ده وین، نهو شته ی له سه ر نه رم و نیانی ده یه خشی، له سه ر توندوتیژی نایه خشی.

له ریوایه تیکی تردا، پیغه مبه ر به خاتره عایشه ی فرمو: ((علیکم بالرفق وإیاک والعنف والفحش، إن الرفق لا یكون فی شیء إلا زانه، ولا ینزع من شیء إلا شأنه))، واته: پیویسته له سه رتان نه رم و نیان بن، نه که ی توندوتیژی و کاری خراب بکه ی، چونکه نه رم و نیانی له هر شتی کدا هه بیت جوانی ده کات، له هر شتی کدا نه می نیت ناشیرینی ده کات.

((اتق الله حیث ما کنت، واتبع السینة الحسنة تمحها، وخالق الناس بخلق حسن))

بوین و فرمانبهریمان کرد.

۲- ههروا ده‌لین سمعاً و طاعةً: گوئی‌ایه‌ل و فرمانبهرین.

بویه ده‌لین (سمعنا و اطعنا)، چونکه خوی گه‌وره ده‌فرموی: ﴿إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (النور- ۵۱)، واته: به راستی قسه‌ی پرواداران نه‌وه‌یه، کاتیک بانگ ده‌کرین بۆ حوکی خواو پیغه‌مبهر ده‌لین: گویمان گرت و به‌فرمانیش ده‌که‌ین. نه‌وانه سه‌رفرازو سه‌رکه‌وتون.

(رواه أحمد وغيره وسنده صحيح)، واته: له‌هر شوئیتیک بوی له‌خوا بترسه، چاکه به‌دوای خراپه‌دا بیته خراپه‌که ده‌سپرتته‌وه، به ره‌وشتی جوان له‌گه‌ل خه‌لک هه‌لسوکهرت بکه. ((من یحرم الرفق یحرم الخیر کله))، واته: هه‌رکه‌سی له نهرم و نیسانی بی‌به‌ش بیست، نه‌وا له هه‌مو چاکه‌یه‌ک بی‌به‌ش بوه.

بۆ ههر پرسیاریکی
جنسی وه لایمیکی خوئی ههیه

تۆ دىربارهى جنس پىرسىيار ده كەي و، ئىمەش وەلام دە دەينە وە^(۱):

۱/ پىرسىيار: چۆن دە كرى ھاوسەنگى جنسى نىوان ژن و مىرد
دروست بىيىت؟

وەلام: جىي داخە ھەندى پىاو (مىرد) تەنھا قەناعەت يان بە چىژ وەرگرتنى
خۆيان ھەيە، چاودەروانى ئەو ناكەن ژنە كەشيان چىژو خۆشى وەرگرى،
ديارە ئەمەش دە بىيىتە ھۆي تورە بونى ژنە كەي بە ھۆي كارە جنسى
يە كەي و خۆيىستىيە كەي، چونكە ژنىش ھەز دە كات وەك مىرد دە كەي چىژ
وەرگرى، وەك قاعىدە كى گشتىش، يە كەم جار پىاو زوتر لە ژن دە گاتە
چىژو خۆشى و ئاوى دىتە وە، لە بەر ئەو پىويستە لە سەر پىاو ھەول
بدات ئاوى زو نە يە تە وە و دواى بخت، گوتراو يىشە ژيانى ژن و مىردى
سەر كە و تو لە سەر ئەو وە ستا وە، كە ھەردو كيان بە يە كە وە بگەنە چىژو
خۆشى... جا لە بەر ئەو پىاو ھۆكارى موجدەبى كارى جنسى يە،
پىويستە لە سەرى، كۆنترۆلى خۆي و جوتبونە كەي بكات، بۆ ئەو ھى
ھەردو لا بگەنە مە بە ستى ئەو جوتبونە، چىژ وەرگرتنى يە كترىش
ھەردەم بۆ ھەردو لا باشترە...

۲/ پىرسىيار: ئەو دەرمانە پزىشكى يانە چىن، كە ئەندامە كانى
زاوژى بە ھىز دە كەن؟

وەلام: دە كرى بگوترى گرتنە بەرى رىگاي ناسروشتى بۆ بە ھىز كرتنى
ئەندامە كانى زاوژى، بە واتاي بە كار ھىنانى دەرمانە كانى پزىشكى و
دەرمانە بە ھىز كەرە كان، سودىكى كاتى يان ھەيە، ھەر دواى

(۱) ئەم باسە مان لە زۆر كىتب و گۆفارە زانستىيە جىاجىاكانە وە وەرگرتە.

به کارهينانې، کارې خوږې ده کات، پاشان هيندهې پي ناچي مروځ بهست به کاردانهوې هم دهرمانه ده کاتو، ورده ورده هيزه جنسي به کهې کز ده بيت.. نيمه ناموژگاري گه نجان ده کهين، هم دهرمانه پزېشکي يانه به کار نه هينن، له بهر نهوې هيزي جنسي به شيړه به کهي کاتي به هيز ده کات، پاشان هيندهې پي ناچي به رو نه مان ده چيت.

هر که سيک ده يوې هيزه جنسي به کهي به هيز بيت، باريسا (قواعد) ه سروشتي به کان په يرو بکات، وه وهرزو وپشودان و خوراك، دورکه وتنه وه له غم و دلپراوگي و شتي تر، چونکه پشوداني دهروني، له گوره ترين هوپه کاني چالاک کردني هيزي جنسي به، چونکه هر هه له يه که به کارهينانې دهرمانه به هيز که ره دستکرده کان رو بدات، زيانتي کي زور له ودرگره کهي ده دات، که تنها زيان به نه ندانه کاني زاوړي ناگه يه ني، به لکه کار له تهن دوستي گشتي مروځ ده کات.

٣/ پرسيار: له دواي ميزکردن شله يه کهي مهني دپته دهره وه، ناي هوې نه مه چي به؟ ناي کار ده کاته سهر تهن دوستي مروځ.؟
چاره سهره کهي چي به؟

ودلام: گهر نهو شله مهني به کهم بو، نهوا هيچ زيانني ني به، که هوپه کهي بو فراواني داقليشان ده گه پته وهو، له ناکامي قه بزي به وه دروست ده بيت، که پال به پي که اته کاني شله ي مهني کوکراوه ده ني، که له ناکامي دهرنه چوني به وه، له گه ل ميز دپته دهره وه.

به لام گهر بو ماو ديه کي دريځ خايه ن به رد دوا م بو، نهو دلويه ناوه زور هاته دهره وه، نهوا نهو حالته نه خوځشي به، به لگه ي کزي دهماره له گوشراوه کاندا، يان هه وکردني پروستاته، که به به کارهينانې

فيتامين (E) و ئۆكۆتۈن چارەسەر دەكرىت، چونكى بە بەردەوام دەرچونى ئەو دلۆپە مەنى يە كار لە تەندروستى گشتى دەكات.

لەسەر گەنج پىيويستە ھەردەم لە شتە وروژىنەرەكانى وەك ئەو شوپىنە ئارەزوبازانەي، كە ديمەنى روت، يان دەستبازى جنسى، يان خويىندنەوہى چىرۆك و كىتبە جنس بزويىنەكان دور بىكەويتەوہ.

پىيويستە نەھىلىرى قەبز بى، با ئەو شتە نەرم كەرەوانە بخوات، كە يارىدەدەرى بەتالكردى رېچۆلە دەدات، ھەروا بوار نەدان بە كۆبونەوہو بەسەر يە كدا كەوتنى ماددە پيسەكان لە كۆمدا، باش وايە ئەو ماددانەي ئاماژەمان بۆ كرد بەسەرپەرشتى پزىشك، بەكاربەيتىر.

۴/ پرسىيار: مەنى چى يە؟

وہلام: برى ئەو مەنى يەي، كە پياو لە يەك جار فرىي دەدات لە نيوان (پىنج) تا (دە) سانتىمەتر موكەعەبە، يەك سانتىمەترى موكەعەبى ئەو شلەيە، نىكەي شەست مىليۆن گياندارى تۆواوى (حيوان منوي) پىك دىت، گەر مەنى سروشتى لە ژىر مىكرۆسكۆب پىشكىن، ئەوا ژمارەيەكى زۆرى (حيوانات منويە) چالاكى بەھىزى پىكھاتو لە ماددەي (سېرمن) تىدايە.

دكتور (فون بوھل) لە زانكۆي لىنىنغراد بە دىارى خستوہ، گەر ماددەي سېرمن بخرىتە جەستەي مرۆف، ئەوا سودى پى دەبەخشى، ئەمەش شوپىنەوارى بەھىزكەرى جوتىبون لە لاي ئافرەتافان بۆ راقە دەكات، گومانى تىدانى يە بەشىك لەو مەنى يە، ئەندامى زاوزىي ئافرەت دەيمىزى.

۵/ پرسىيار: ھۆيەكانى كزى گياندارى تۆواوى چى يە؟

وہلام: گرنگترىن ھۆيەكانى كزى گياندارە تۆواوى يەكان برىتى يە لە:

- ۱- بى ھىزى گشتى، كە جەستە دوچارى دەبى.
- ۲- سەيلانى توند كە كار دەكاتە سەر جوتە ھىلكەى گون.
- ۳- سەيلانى كەقنار (مزمىن).
- ۴- زھرى.
- ۵- سىل.
- ۶- زيادەپۆيى كرددن لە جوتبون.
- ۷- ھەندى جۆرى تەسكى، كە قەنەواتى تۆواوى دوچارى دەبىت.
- ۸- دەست پەر (العادة السرية).
- ۹- زۆرى ترشەلۆك لە گولنىك (مەھبل) دا.

۶/ پرسىيار: پەيوەندى نىوان مەمك و كۆئەندامى زاووزى ئافرەت چى يە؟

وہلام: پەيوەندى يەكانى نىوانيان زۆر توندو تۆلە، تەنانەت ھەر چ شتىك كار لە يەككىيان بىكات، كار لەوى ترىش دەكات.. خويىندى ھەدى چىرۆك و گىپرانە ھەدى وروژىنەرەكان و تەماشاكردنى ئەو فلىمانەى ھەدى شتانەى ھەك ئەو دەكات، كارىكى خراب دەكاتە سەر كۆئەندامى زاووزى ئافرەت، كە مەمكەكانىش دەگرىتە ھەدى.. نەركى ھەمە كچىكە سور بى لەسەر پاراستنى مەمكەكانى، ئەويش بە دور كەوتنە ھەدى لە ھەر شتىك كە زىان بە كۆئەندامى زاووزى دەگەيەن، ھەروەھا كۆئەندامى دەمارەكانىش.. فەرامۆش كرددنى گرنكى دان بە مەمكەكان، كارىگەرى يەكى زىانبەخش دەكاتە سەر ھەردو كىيانو، سەر ئەو جوانىيەى پىويستە

تیا یاندا ھے بیٽ.. یاری پئی کردنی پیاو به مہمکی خیزانہ کھی و مژینی سہرہ گویہ کھی، کاریگہری یہ کی گہورہی ھے یہ بؤ وروژاندنی جنسی نافرہت.

٧/ پرسیار: گوٽھی پزیشکیی لہ مہر کزی جنسی (الضعف

الجنسی) چی یہ، نایا دہ کړئ دەرمان ببیتہ چارہ سہر؟

وہ لآم: بیگومان دەرمان کاریگہری زوړی ھدیہ لہ چارہ سہر کردنی کزی جنسیدا، دەرمانی وا ھدیہ دہ کړئ بؤ ټم نہ خویشیہ بہ کار بہیتریت، بہ لآم ھندی دەرمان ھدیہ نابی بہ کار بہیتریت، مہ گہر لہ چہند حالہ تیککی نہ خویشی فعلی دا، کہ بہ کار ھینانیشی پیویستہ لہ ژیر چاودیری و رینمایی پزیشک بیت.

٨/ پرسیار: ھویہ کانی کزی جنسی چی یہ؟

وہ لآم: کزی جنسی دہ گہریتہ وہ بؤ چہند ھویہک، گرنگترینیان بہ کار ھینانی ٹامیری زاوڑی بہ زو جوتبون و زیادہ پڑوی کردن لہ جوتبون، یان دہست پہر (العادی السریة) کردن، یان دابہ زینی تہندروستی گشتی و ماندو کردنی جہستی و عہقلی و ھندی نہ خویشی، ھہر وہا دہ گہریتہ وہ بؤ چہند ھویہ کی دہرونی (نہفسی).. سروشتیشہ کزی جنسی، جگہ لہ ھویہ کانی، ببیتہ مایہ بی ھیز کردنی ٹامیری زاوڑی، یان کامل نہ کردنی ھیزی ٹامیردہ، لہ بہر ټوہ وا دہبینین ماندوبون و کہم نوستن لہ نیو ټوہ ھویانہ یہ، کہ دہبیتہ ھوی کزی جنسی، بہ گوزارش (تعبیر) یکی تر ھہر چ شتیک ببیتہ ھوی بی ھیز کردنی کوټہ ندامی دہمار، ټوہ لہ ھویہ کانی کزی جنسی دادہ نریت.

نہ خویشی یہ کانی برپرہی پشت کاریگہری یہ کی راستہ و خوؤ خراپی

له سهر نامیتری زاوژی ههیه، بهلکه ده بیته مایه ی گرفتیکه هه موده کی، نه خووشی یه کانی زاوژی- وهك زوهری و سهیلان- کاریگه ریان له کزی جنسی ههیه.

ههروه ها تیک چون و شله ژانی کۆنه ندامی هه رس به جوړه جیا جیا کانی یه وه، ده بیته هو ی کزی جنسی، به پیچه وانهی نه وه ی له نیو خه لکیدا باوه، ماده ده بی هوشکه ره کان به هه مو جوړه کانی یه وه، وهك حه شیشه و کۆکاین و تریاک، کار ده کاته سهر کزی جنسی، چونکه نه وه هیزه جنسی یه ی مرۆق، له یه که م کاتی خواردنی نه وه ماده ده بی هوشکه رانه، ههستی پی ده کات، ته نها هیژیکی له ناو چوه، هینددی پی ناچی به ره و کزی وهر ده گه ری و پیویست به چاره سهر ده کات. به دیاریش که وتوه جگه ره کیشان کاریگه ری له کزکردنی جنسیدا ههیه، نه م گوته یه ش به شیوه یه کی گشتی له سهر مه ی (عرق) پیاده ده بی. له هو یه کانی کزی جنسی نه وه یه، هه ندیک له پیوان له کاتی جوتبوندا، به مه بهستی سک پر نه بون، تۆیه که ی له ده روه ده هیینه ده روه وه. زانراویشه که زۆر ده ستیهر کردن هو یه کی سهره کی یه له هو یه کانی کزی جنسی.

٩/ پرسیار: پزیشکان ده لین (ترسان) هو یه که له هو یه کانی کزی

جنسی! جا مه بهست له م گوته یه چی یه و مانای چی یه؟

وه لام: ترس له کزی جنسی، کاریگه ری خو ی ههیه، نکول ی لی ناکری، که به چهند دیار ده یهك و شیوه ی جیا خو ی ده نوینی، وهك ترسان له دوچار بون به نه خووشی یه کی پیس، نه وهش له حالته تی جوتبون له گه ل نافرده تیکی گومان لی کراو، یان له وانیه ترسه که له ناشکرابونی

کاره که بیټ، گهر جوتبونه که ناشه رعى بیټ، یان ترسان له سک پرپونى نافرته ته که، جا به ههر هویه ک بیټ نه یه وئ سکی پر بیټ، یان ترسان له زیان گه یاندن و نازاردانى نافرته ته که.

جاری وا هه یه به خه یالی پیاودا دئ، که ناتوانی جوت بیټ، نه وهش ده گه ریټه وه بو ههست کردنی مرؤف به کم و کورتی له بی هیټزی پیکهاته ی نامیری زاوونیدا، یان بی هیټزی له خودی توانا جنسی یه که یدا، نه وهی مایه ی سه رنجه نه وه یه، ترسان له جوتبون، گهر سنوریکى بو دانه نرئ، ده بیټه حه قیقه تیکی واقیعی، گهر دترین هویه کانی ههستکردن به ترس، ترسانه له قه باره ی نه ندایى زاوونى، که زور جار ههست کردنه که وه همی یه و هیچ شوینه واریک و مه ترسی یه کی نی یه، نه مهش ده گه ریټه وه بو نه زانی نه و که سه، به شیوازی نامیری زاوونى و فیسولؤجى و زانیاری یه کانی تری په یه ونیدار به م مه به سه.

١٠/ پرسیار: شوینه واری پیشه، یان حاله تی دهرونی له دوچار بون به کزی جنسی چی یه؟

وه لام: بیگومان نه و پیشه یه مرؤف کردویه تی یه پیشه ی خوی، ههروه ها حاله تی دهرونی له موماره سه کردنی کرده ی جنسی دا، کاریگه ریان هه یه و شوینه واریان دیاره و نکولی ناکرئ له توش بون به کزی جنسی. نه و پیشانه ی سروشتیکی وه ستاویان هه یه و پیویستی به جولنه نی یه و که م جولنه بو چند سه عاتیکی دريژ خایهن، زیانیکی زور به هیټزی جنسی ده گه یه نی، هه ندئ پیشه پیویستی به ده ستاو ده ستکردنی کانزاکان یان پیکهاته ژه هراوی یه کان هه یه، به هوی کارتی کردنی له سه ر ده ماره کان، ده بیټه هوی کزی جنسی.

به لآم سه بارهت به حالهتی دهرونی یهوه، کزی جنسی به زوری، یان لهنکاوه (طاری) یان کاتی یه، که هیندهی پی ناچی نامینتی به نهمانی، ئهوه هویانهی دهبنه مایهی ئهوه کزی یه.

شوینهواری حالهتی دهرونی له کزی جنسی دا، تنها لهسهه بی هیتره لاوازو نه خووشی کورت هه لئه هاتوه، به لکه تهنه دروست باشه کانیش دهگریتهوه، زوریش پیویست به گرنگی پی دان ناکات، چونکه زور جار بو خوی نامینتی.

لهوانهیه هه مو پیاویکی لهش ساغ به هوی چه ند هویسه کی دهرونی، دوچاری کزی یه کی جنسی کاتی بییت؟ خه مو په ژاردو هه راسان بون به هوی گرفته کانی کارکردن، یان مال و سامان یان غهیری ئه مه، لهوانهیه بو کاتیک بیته له دهسدانی توانای زاوژی پیاو. ههروهه گه ر پیاو له ژیانی روژانهیدا روبه روی گرفتیک بییت، که به زه جمهت چارهسهه بکریت و عه قلی سه رقالم بکات، ئهوا توانای زاوژی کردنی کز ده بییت، چونکه عه قلی، تاسنوریک به م گرفته وه سه رقالم ده بییت، که هه مو شتیک له گه ل خوی فه راموش ده کات، به لکه زور جار مرؤف خواردنه که شی فه راموش ده کات و ئاره زوی خواردنی نامینتی، گه ر هه ندیک که س هه رگیز ئه م حاله ته له ناکاو (طاری) انه ی کزی جنسی تاقی نه کرد بیته وه، مانای ئه وه ناگه یه نی له لایه نی جنسی یه وه له و که سانه به هیترن، که ئه م حاله تانه یان به سه ردا هاتوه، به لکه ئه مه بو ئه وه ده گه ریته وه، که ئه و که سانه له ژیانیا ندا توشی ته نگ و چه له مه ی دهرونی توندو ناخوش نه بون، یان ئه و که سانه له و جوړه که سانه بن، که گرنگی به گرفت و ئاسته نگ و زه جمه ته کانی ژیان ناده ن.

۱۱/ پىرسىيار: زۆر گويمان له (وهرزشى جنسى) دەبىت، گە بۆ چارەسەرى كزى جنسى بەكار دەهينرېت، بئىئەوھى فېكرەيەكمان له ماھى يەتى يەوھەبى.. جا ئەو وهرزشە جى يەو چۆن ئەنجام دەدرى؟

وہلام: وهرزشى جنسى له چارەسەر كىردنى كزى جنسى و بەھىز كىردنى ماوھى رەپ بون (الانتصاب)، بۆ ماوھى كى زۆر سوڧى ھەيە، ئەم كىردەيەش بەوھ ئەنجام دەدرى، كە پىش ئەنجامدانى كىردەي جنسى (جوتبون)، پارچە قوماشىك و قاپىك سەھۆلاو بىنى، پارچە قوماشە كە بە ئاودە كە تەر بىكرى و بۆ چەند جارىك چوكى پى بسرېتەوھ، جا گەر ئەم وهرزشە بۆ چەند جارىك دوبارە كرايەوھ، ئەو كزى جنسى يە نامىنى و ھىزە جنسى يە كەي پياو بە كاملى دەگەرېتەوھ.

۱۲/ پىرسىيار: ئايا بە خەيال داھاتن (الإيحاء) كاريگەرى له كزى جنسى دا ھەيە؟

وہلام: بەئى! گەر مرؤف و بە خەيالى دابى، يان ھاوړىكانى، يان كەس و كارى و اى تى بگەيەنن، كە جنسى كزە، ئەوا گەر ويست و كەسايەتى يە كەي بى ھىز بىت، بە راستى دوچارى ئەو كزى يە دەبىت. بە پىچەوانەشەوھ، گەر بە خەيالى دابىت جنسى بە ھىزەو دەتوانى جوت بىي و، لە دەرونى خۆيشى دا ئەمە دوبارە بكاتەوھ، گوئى ئەداتە قسەي خەلكى، بە تايبەتى شەوى ژن گواستەوھ گەر بە زاوا نەبو، ئەوا توشى كزى جنسى نابى.

جا متمانە بە خۆكردن، ھۆيە كى گەورەيە لە ھۆيە كانى بەتوانايى و سەر كەوتن، نەك تەنھا لە ھاوسەر گرتن (الزواج)، بەلكە لە ھەمو ژياندا،

له فرموده‌ی (صحيح) دا هاتوه: ((إنما العلم بالتعلم، والحلم بالتحلم، ومن يتبع الخير يلقه، ومن يتق الشر يوقه!!)).

ئهمو نابیی پارانوهو بهرده‌وامی داواکردنی هیژو لسی‌بوردن و له‌ش ساغی، له‌خوای گه‌وره له‌بیر بکری.

١٣ / پرسیار: هه‌ندی گه‌س سکا‌لای زو ئاو هاتنه‌وه ده‌که‌ن، هۆیه‌که‌ی چی‌یه؟

وه‌لام: ماوه‌ی جوتبون له‌ تاکی‌که‌وه بو تاکی‌کی تر جیاوازی هه‌یه، به‌ گوێره‌ی جیاوازی نه‌و که‌سه، هه‌ندی گه‌س توانای درێژ خایه‌نی ماوه‌ی جوتبونی دراوه‌تی، که‌ ئاره‌زوه‌کانی خێزانه‌که‌ی تیر ده‌کات، هه‌ندی‌کی تریش سکا‌لای خێرا ئاو هاتنه‌وه ده‌که‌ن پیش جوتبون به‌ چهند ساتیک، که‌ ئهمه‌ش ده‌بیته‌ هۆی خه‌م و په‌ژاره‌و دل گرانسی بو پیاوو، ته‌نگی و وه‌رسی بو نافرته‌که‌، جا گه‌ر ئهم کاره‌ چهند جار له‌ لای پیاو دوباره‌ بیته‌وه، ئه‌وا له‌ بنه‌ره‌تدا جوړیک له‌ ترسانی بو دروست ده‌بیته‌، که‌ بیه‌وی جوت ببی، هه‌ر له‌ گه‌ل ئهمه‌شدا شتی‌کی تر پروده‌دات، که‌ بریتی یه‌ له‌ ره‌پ نه‌بون (عدم‌ الإنتصاب)، که‌ کار ده‌کاته‌ حاله‌تی کزی جنسی، که‌ پتویستی به‌ چاره‌سه‌ریکی تر ده‌کات.

وا ده‌بی خێرا هاتنه‌وه‌ی مه‌نی له‌ پیش جوتبون، هۆیه‌که‌ی بگه‌رپته‌وه بو چهند هۆیه‌کی جیا جیا، که‌ پیاو ژیانه‌ جنسی یه‌که‌ی به‌ حاله‌تی خێرا هاتنه‌وه‌ی مه‌نی ده‌ست پێ ده‌کات، چونکه‌ له‌و کاته‌دا له‌ ده‌رونی خویدا برپاری داوه‌، ده‌بی کرده‌ جنسی یه‌که‌ ئه‌نجام بدات، که‌ له‌م مه‌سه‌له‌یه‌دا شاره‌زایی یه‌کی پیشینه‌ی نی یه‌.. جا فه‌حس کردنی حاله‌ته‌کانی خێرا هاتنه‌وه‌ی مه‌نی، پتویستی یه‌کی زۆری به‌ لی‌کۆلینه‌وه هه‌یه، به‌ر له‌

گەشتن بە بېياردانى چارەسەرىكى ديارىكراو.
خېرا هاتنەودى ئاۋ بە ماندوبونى ئەعساب، دواى يىسارى و دەست
بازى يەكى درېژ خايەن بەستراۋتەۋە، يان ھۆيەكەى دەگەرېتەۋە بۆ زۆر
ھەستىارى بۆرى مېزکردن، ئەم زۆر ھەستىارىيە، بە تەنھا دەتوانى پىاۋ
دوچارى كاردانەۋەيەكى خېرا بىكات، كە ئاكامەكەشى خېرا هاتنەۋەى
مەنى دەبى. ئا بەم شىۋەيە جۆراۋجۆرى ھۆيەكانى خېرا هاتنەۋەى
مەنى، جۆراۋجۆرى رېگىچارە دەخۋازى.

۱۴/ پرسىيار: چارەسەرى ئاۋ زوو هاتنەۋە بەر لە جوتبون جى يە؟
ۋەلام: يەكەم ھەنگاۋى چارەسەركردن لەسەر دەست نىشان كردنى ھۆى
نەخۆشى يەكەۋە دەۋەستى، جا ھەر كاتىك ھۆيەكە زانرا، ئەۋ كاتە
چارەسەركردنەكە ئاسان دەبىت، ئەمەش بە ھۆى بەگۆى كردنى
رېنمايەكانى پزىشكەۋە دېتە دى.

۱۵/ پرسىيار: باشترىن كاتەكانى جوتبون چ كاتىكە؟
ۋەلام: باشترىن كاتەكانى جوتبون ئەۋ كاتەيە، كە مرۆفۇ جەستەۋدەرونى
ئاسودە (مرتاج) بىت، ئەم ئاسودەيى يەش بە زۆرى دواى نوئىژى بەيانىان
دەستەبەر دەكرى، كە ژنو مېرد لەۋ كاتەدا بە جەستەۋ دەرونەۋە
ئاسودەن، ھەلى خەۋتەنەۋەشىيان بۆ دەردەخسى.

۱۶/ پرسىيار: باشترىن بار(ۋەج)ى جوتبون چ بارىكە؟
ۋەلام: ھەمو جوتبونىك پېۋىستى بە فىكر ھېمنى و خاۋى لەش ھەيە، ھەر
جوتبونىك لە بارودۇخىكى شەكەت، يان لە بارى ماندوبەتتى يەۋە ئەنجام
بدرى، ئەۋا جەستەۋ ئەعساب ماندو دەكات.
ھەندى كەس بە راۋەستانەۋە لەگەل خېزانىان جوت دەبن، كە ئەمەش

زۆر زىيان و ئازار بە تەندروستى دەگەيەننى، جوتبون دواى نان خواردنىش ھەمان زىيان دەگەيەننى، باشتىن شىۋازى جوتبون پالکەوتنى ئافرەتە، دەشكرى ھەندى جار بە پىچەوانەو بەكرىت.

۱۷/ پرسىيار: بۇچى ھەندى ئافرەت بە جوتبون ئازارى پى دەگات؟

وہلام: ئەو ئازارەى، يان ئەو تەنگى يەى ژن لە كاتى جوتبون ھەستى پى دەكات، دەلالەت لە ھەبونى كۆسپىك، يان ھەو كوردنى بۆرى زاۋزى دەكات، ئەگەر ئەو ئازارو تەنگى يە لە ئەنجامى رەفتارى توندى مېردەكەى نەبىت لە كاتى جوتبوندا، يان نەزانىنى پى... وەك قاعىدە يەكى گشتىش ھۆى ئازار، يان تەنگى نەزۆكى يە... فەحسى پزىشكى ئەو دەگەيەننى“ ئەو نەزۆكى يە زۆر جار لەگەل جوتبونىكى بە ئازارەو يە، ئاكامى خودى كرده جنسى يەكە نى يە، بەلكە لە ئاكامى ئەو ھۆكارە يە، كە دەبىتە ما يەى ھەست كوردن بە ئازار لە كاتى جوتبوندا. ئەمەش بۇ تەسكى فەتھى مندالدىن، يان زۆر ھەستى يەتى، يان ھەو كوردنى ھەردو شفرە دەگرىتەو، يان ھەبونى كولىك (قرحە) زھرى يان فتق، يان ھەبونى نەخۆشى يەك لە مېزىلدىن، يان كۆم دا.

۱۸/ پرسىيار: ھۆى بەرەبەرەگانى يەگانى ژن چى يە؟

وہلام: ھۆيەگانى بەرەبەرەگانى ژن چەند شىتىكن، گرنگىر يىيان ھەلنەستانى پياۋە بە ئەركە جنسى يەكەى لە دەستبازى كوردن و يارى و شتى تر، بەم بۆنە يەو ئەم نوكتە خۆشە باس دەكەين:

پياۋىك ھەستى بە بەرەبەرەگانى خىزانەكەى و فەرامۆش كوردنى كاروبارى مالەو ھى دەكرد، جا پياۋەكە لە پارچە كارتۆنىك ئەم پەندەى

نوسى و لە ژوورى چىشتخانەى ھەلۋاسى: (كارەكت بە چاكى بكە،
ھىواكت دىتە دى)، جا ژنەكە ئەو پارچە كارتۆنەى ھىناو لەسەر
قەرەۋىلەى نوستنى ھەلۋاسى.

۱۹/ پرسیار: ئامۇزگارىت بۇ پىاوان چى يە، بۇ ئەوھى خۆشەويستى
پتەويان و گەنجىتيان لە ھىلانەى ھاوسەريەتى بپارىژن؟

وہلام: پىويستە لەسەر پىاوبە پىيى توانا ئەم ئامۇزگارى يانە پىادە بكات:
۱- گولئىكى سورى بۇ ئامادە بكە (بۇ تىيىنى يەك گول لە كۆمەلە
گولئىك سەرنج راکىشەر ترو شاعىرى ترە).

۲- ھەندى جار لەسەر جى، نانى بەيانى لەگەل بچۆ.

۳- يادگارى يەكانى رۆژانى خالى و بىكارى، وەك مانگى ھەنگوين لە
يادت بپارىژە.

۴- لە شويىنى كارەكت تەلەفۆنى بۆ بكە، پىيى بلىسى بىر لە تۆ
دەكەمەو ھە بىرت دەكەم.

۵- لە رۆژانى پشودا لەگەل خۆتى ببە بۇ گەشتىكى خالى لە خەلك.

۶- تەسجىلىكى بۇ ئامادە بكە بۇ يادگارى يە بە نرخەكانتان.

۷- ھەردەم باسى ھىواو ئاواتەكانتى بۆ بكە، بەشدارى بكە لە بىرۆكەو
ھەستەكانت.

۸- سوربە لەسەر كرىنى ئەو بۆنەى، كە خۆى ھەزى لىيەتى بە گوتەيەكى
شىرىن پىيى بلى تەنھا لە مالىھو بەكارى بەيىنى نەك بۇ دەرەوہ.

۹- ھەردەم كەل و پەلەكانت بە رىك و پىكى دابىنى، جەلكانت رىك بچەو
بە شويىنى خۆى ھەلۋاسە، گۆرەوى و پىلاوہكانت لە خوارەوھى خىزانو
لە ژىر كورسى فرى مەدە.

- ۱۰- هیچ شتیک له مال‌وهه فہراموښ مہکہ، کہ پیویستی بہ چاک کردنہوہ، یان گورپنہوہ ہہ بیت، ہہر چہندہ بچوکیش بیت.
- ۱۱- ہہردہم لہ گہلی بچو بؤ کرینی شت و مہ کہ کانی.
- ۱۲- ہہردہم باسی نہندازہی دلخوښی و گہورہی و شانازیتی بؤ بکہ.
- ۱۳- گہر ہہر چ یاری یہ کی شہرعیتان کرد، لیگہرې با بؤ چہند جاریک نئو لیټ بباتہوہ.
- ۱۴- ہہردہم بہ نیعجابہوہ تہ ماشای بکہ، پیا ہہلدان بہ جل و بہرگی و قژ شانہ کردنی و شوخ و شہنگی نئوت لہ بیر نہ چی.
- ۱۵- پیش دہرچونت لہ مال‌وهو، گہرانہودت بؤ مال‌وهہ بہ گہرمی ماچی بکہ.
- ۱۶- نارہزو (ہیوایہ) تیک کی نوئ و ہاوبہش و خوښی لہ گہلیدا دہست پئی بکہ! باشتینیشی خویندنہوہی بہ سوہ.
- ۱۷- ہہر چ شتیکت دہزانی دلخوښی دہکاو عاتیفہو ہہستہ شہرعی یہ کانی دہوروثینئ، نئودش بخہ ناو نئو لیستہ یہوہ.

۲۰/ پرسیار: چ نافرہتیک لہ ہہمو نافرہتان جوانترہ ؟

وہلام: جوانی نمونہی وہکو بہزہبی خوی گہورہ وایہ، کہ بہسہر روی زہوی دابہش کراوہ، جوانی جوانی گیان و پەرورده و پډوشته، ہہمو نافرہتیک بہشی لہ جوانی ہہیہ، بہ مہرجئ بہدیاری بخات و چاودیری بکات و پاریزگاری لہسہر بکات، بہلام جوانی وینہو جوانی جہستہ، سہرہرای خیرایی کارتیکردنہکمی، ناگاتہ پلہی جوانی گیانی (الروحي) لہ بہہاو بہرزی و مانہوہیدا.

٢١/ پرسپار: چ پیاویک به دلی نافرته ؟

وه لآم: نزيكترین پياو له دلی نافرته نهو پياو هیه، که هه لس وکوتی له گهل باش بی، به مەرچی نهو مامه له هیه دروست کراو نه بیته، به لکه له ناخه وه سرچاوهی گرتی. هه لس وکوت لیته دا مانای ریزو زهوقو به خشینو رهوشته و موحامه لهی خوشه، که هه مو نه مانه له پاریزگاری که سایه تی پیاوه، چونکه هیچ شتی که له لای نافرته وهک پیاوی بی شه خسیهت، یان شه خسیهت کز ناشیرین تر نی یه!

٢٢/ پرسپار: چ شتی پئویسته بو نه وهی ببیته هوئی دهرنه چونی

پیاو له ماله وه بو چایخانه کان و شوینی تر؟

وه لآم: پیاو له ماله وه پئویستی به خوشه ویستی و سوزو حه نان و پشوو هیمنی و جیگری یه کی زورو جوانی و رازاوهی نویکار هیه، جا گهر خیزانه کهی هه مو نه مانه ی بو فراهه م نه کات، نه وانه مه پال به میرده که یه وه دهنیته، بو را کردن له ماله وه و رو کردنه چایخانه کان و شوینی تر، گهر شه خسیه تی کز بیته و به هره کانی ساده بیته. چایخانه و هاو وینه ی له دور مننه هه ره سه خته کانی خیزانه..^(١)

٢٣/ پرسپار: گرفته کانی شهوی ژن گواستنه وه (لیلة الزفاف)

چی یه؟

وه لآم: وا ده بی پیاو له شهوی گواستنه وده دا دوچاری خابونه وهی نامیری نیرینه ی ده بیته، که پی پی ده لین خابونه وهی شهوی یه که م، نه مه کاتی

(١) چند سالی که بهر له نیستا و تاریکم بلاو کرده وه له ژیر ناونیشانی (المقهی نادي الشيطان) (چایخانه یانه شهیتانه).

يەنە بە نەمانى ھۆيەكانى لەنىو دەچى، جا ھۆيەكە، يان لە ئاكامى ترسى سەرنەكەوتنە، يان شارەزا نەبونیەتى لەم بارەو، يان بە ھۆى نەبونى متمانە بە خۆيەتى، بەلام ئەمە بە دەگمەن نەبى رو نادات، بەتایبەتى گەر ژن و مېرد خۆشەويستى يەكتى بن، ئەو كاتە ھەرگىز ئەمە رو نادات. خۆشەويستى مەسۆگەرى بەخشىنى متمانە بەخۆبونى پىساو، ھەرودھا ھاوبەشى ژن بۆ مېردەكەى و يارىدەدانى لەم شەوۋدا مەسۆگەرى ئەم متمانەيە... كە نابى مەندو بى.

پاش ئەمە قۇناغى سكالآ كەردن دىتە پىشەو، كە لە ئاكامى ھەندى نىشانەى لە نكاوۋە دروست دەبىت، وەك بە پەلە فىچقە كەردنى مەنى (سرعة القذف)، ئەمەش لە ئاكامى مېشك شلەژانى پىساوۋەيە، يان ھەبونى ھەستىارى يەكى زۆرى ئامىرى نىرىنەبى يە. بە تاقىكەرنەوۋە مومارەسە كەردن دەكرى ئەم دياردەيە نەھىلىرى.

۲۴ / پەرسىيار: كارىگەرى يەكانى جگەرە لەسەر جوتە ھىلكەى
گون چى يە؟

وہلام: جگەرە دەبىتە ھۆى كزى جنسى و، ئامىرى نىرىنە بى ھىت دەكات، جگەرە كىشانى درىژ خايەن، گون ژەراوى دەكات و بەرھەمى تۆو (نطفة) كەم دەكات، بەلكە تۆوى زۆربەى جگەرە كىشەكان مردو، چونكە توتن لە ترشى (تسيان ھىدريك) پىكھاتو، دەرىشكەوتو ئەم ترشە تۆوى پىساو ژەراوى دەكات، بەم ھۆيەشەوۋە بىنراوۋە رىژەى نەزۆكى لەپىساو جگەرە كىشەكان زۆرتەرە لە جگەرە نەكىشەكان.

۲۵/ پرسیار: ئایا جگەرەكیشان كار دەكاتە سەر هیلکه دانى ئافرهت ؟

وهلام: هیلکه دانى ئافرهت بریتى به له گلاندیكى بچوكى تىكەل، كه له خواره وهى سك دایه له لای مندال دان، هیلکه دان نهو هیلکه انه به رههم دههینى، كه له گەل تۆوى پیاو بهك ده گرى. له به كگرتنى نهو دو توخمه (هیلکه وه تۆ) دا، خوای گهوره مرۆقتك دروست دهكات.

بهم دوايى به دهركوت نيكۆتىن ده بيته هۆى تىك دانىكى فراوان لهم ماوه زۆره دا، نهم تىك دانه له زۆر حالته دا ده بيته مايه نەزۆكى. دكتور (هۆفستاتر) شاره زای نهم كاره گوتويه تى: نهو ئافره تانهى له كارخانه كانى توتن كار ده كهن به كه مى منداليان ده بى، گهر منداليشيان بو، منداله كانيان بى هيزو لاواز ده رده چن^(۱).

۲۶/ پرسیار: دواى لادانى په ردهى كچينى، ئامۆزگاريت بو پياو (ميرد) چى به ؟

وهلام: دواى لادانى په ردهى كچينى، گهر جوتبونه كه نازارو گرفتى له گەل بو، پيوسته پياوه كه جوتبون دوا بخات، بو ماوهى دو يان سى رۆژ، پيوسته جوتبون له مانگى به كه مى هاوسه رگرتن (الزواج)، موعه وه خوشى بى بو ژنو ميرد پيكه وه، بو نه وهى ژنه كه له جوتبون وه رس نه بى، بەلكه له مانگه كانى به كه ميشدا، له وان به نه ندامى زاوژى ژنه كه نه گه يشت بيته رادهى وروژاندنى جنسى سروشتى، له بهر نه وه له سهر ميرد پيوسته جوتبون كه م بکاته وه، مه گهر ههستى به ئاره زوى

(۱) له -رسالة طرق التدخين وأضراره- به كورت كراوه يى وه رگيراهه.

هاوسه ره كهی کرد به به شداری کردنی، به مانایه کی تر پیویسته میرد
واز له خۆویستی خۆی بهینن، با هاوسه ره كهی ههست به وه بکات، که
ریز له ههستی ده گری، تا نهویش ریزی بگری... با میرد دودل نه بی گهر
له سه ره تا وه ساردی به کی له هاوسه ره كهی بینی!

٢٧/ پرسیار: ئایا هیچ کردهیهك ههیه که نههیلن پیاو ئاوی
زو بیته وه؟

وه لام: له چهند بۆنهیه کدا نه مەم باسکردوه، ده کری نه مه زیاد بکهین:
یه کهم: ههر کاتیک ههستی به نزیك بونه وهی هاتنه وهی مهنی کرد، با
یه کسهر بیرو هۆشی لای جوتبون لابات، به وهی که له سه ده وه بژمیرو
به ناوه ژویی، واته له ١٠٠-٩٩-٩٨-٩٧-٩٦... هتد، له سه ر ژن
پیویسته له مه دا به باشی رۆلی خۆی بیینی و ئاگادار بیته له ئاراسته
نه کردنی گوتهیه کی په خنه گرانه بو میرده کهی، نه بادا نه م په خنه یه
بیته برینیکی قول له دلیدا.

دوه م: میرد ده توانن له کاتی جوتبون دا شتیک بخته سه ر نامیره کهی،
تا وه کو ههستیاریه کهی کهم بکاته وه، خیرایی فیچقه کردنی مهنی
یه کهی دوا بخت.

ههروا ده کری هه ندی هه توان (مرهم) ی سپر که به کار بهینن، که ده ماری
چوک (ذکر) سپر ده کات و ههستیاریی سه ره گۆی زه کهر کهم ده کات وهک
هه توانی (زایلۆکاین).

زۆر پیاو پیاو توانیوانه به به کارهینانی نه مجۆره هه توانانه نه نجامیکی
زۆرباش وه ده ست بهینن، به لام هه ندیکیش نه نجامی باشیان وه ده ست
نه هیناوه.

گرنگ لەم شیوازه ئەو هیە، که بەر لە ماو هیە کی دیاریکراو لە جوتبون، هەتوانە که بە کار دەهێنرێ، بۆ ئەو هی دەمارەکان، کاتی پێویست وەرگرن بۆ سەرکردنی، هەر و پێویستە هەتوانە که بە زویی لانه برێ، نەبادا کاریگەر یە که ی نەمێنێ.

واتە ماو هیە ک بەر لە جوتبون، هەتوانە که بە سەرەگۆی زە کەر بمینیتەو.

۲۸/ پرسیار: ئایا راستە نارەزوی جنسی لە لای ژن و پیاو لە دوا ی تەمەنی چل سالی نامینێ؟

و ئەلام: کە سێک بیروباو هری وابێ، ئەو شتیکی هەلەیه، چونکە ئەو کەسە ی تەندروستی یە کی باشی هەیه و هیچ نەخۆشی یە کی ئەندامی (عضوی) نییه، دەتوانێ تا دوا ی تەمەنی هفتا سالی مومارەسە ی جنسی بکات. زۆریە ی حالە تەکانی هەست کردن بە کزی جنسی لە قۆناغی ئەم تەمەنە دا، دەگەریتەو بۆ چەند هۆیە کی دەرونی، یان بۆ هەولدان ی پیاو بۆ دەرخستنی پیاو هتی یە که ی لە پێگای جنسەو، ئاکامیش ئەو دەبێ که جوتبونە که بە پێگای کار پێ کردنەو دەبیت و، زاتیە تی خۆی لە دەست دەدات، کە ئەساس و زەروری یە بۆ سەرکەوتنی. جا لێرە دا پیاو لە گەشتن بە ئامانجە که ی هەرەس دینێ، ئەو هی بە بیریدا دی ئەو هیە، کە بە هۆی تەمەن و پیری یەو دەتوانا جنسی یە که ی نەماو. راستە بەسالا چون نارەزوی جنسی کەم دەکات، بەلام توانای ڕەپ بون وە ک خۆی دەمینیتەو، بەلکە توانای تەحە کوم پێ کردنە که ی بە درێژایی ماو هی جوتبونە که زیاد دەکات. ژنیش بە هۆی زۆر پێکەو ه ژیان ی لە گەل مێردە که ی، توانای زۆر تر دەبێ، کە خۆی لە گەل مێردە که ی بگۆنخینێ،

بهمهش ده توانی به ماوه یه کی کم بگاته چیژی جنسی.
 هر له وه لانه نهویه، که بیروباوهر وایی ته مهنی ناٹومیدی (سن
 ایاس)، مانای کۆتایی چالاکی جنسی نافرته، چونکه زوربهی نهو
 کارتیکردنانهی له گهل وهستانی حدیز ده که وئی، نه ساسه که ی نه فسی یه.
 داو دهرمانی چالاکه ری جنسیش، زوربهی رۆلی خوی له ری
 کارتیکردنی نه فسی یه وه ده بینئی و، هیچ سودیکی حقیقی نی یه، مه گهر
 له چند حاله تیکی ده گمندا نه بی، که بریتی یه له حاله ته کانی که می
 رژی نی هورمونی نیرینه یی له گون دا.
 به لام گهر ژنو میرد ناره زوی نه جامدانی کاری جنسی یان هه بو، به
 واتای ناماده یی جوتبونیان تیدا هه بی، نهوا نه مه مسوگهری گونجانندی
 جنسی یه، جا ته مهنی ژنو میرد هر چندیک بیټ.

٢٩ / پرسیار: ئایا دلهر اوکی، په یوه ندی به کزی جنسی یه وه
 هه یه؟

وه لام: به لئی، زور حاله تی کزی جنسی هه یه، به تایبه تی لای پیاو،
 هویه که ی دلهر اوکی (قلق) یه. نه مهش مانای نهوه نی یه نهو دلهر اوکی یه
 له ساتیکه وه پیدا بو، به لکه له ناکامی بارودوخو تیکهل بونی راستی و
 ناراستی نوئی و کۆن دروست ده بیټ... هه ندیکی ده گهر پته وه بو سالانی
 یه که می مندالی، نهو کاته ی مندال یه که م زانیاری له باره ی جنسه وه
 وهرده گری... نه مهش مانای نهوه نی یه دهر باز بون له دلهر اوکی
 زه همت و مه حال بی، به لکه به دستنیشانکردنی هویه حقیقی یه که ی
 ده کری لئی دهر باز بی.

۳۰/ پرسىيار: ئايا خواردەمەنى پەيوەندى بە تواناي جنسى يەوۋە ھەيە؟

وہلام: پەيوەندى خواردەمەنى بە پىنكھاتەي جەستەي مرۆف، پەيوەندى يەكى لىك نزيكى تەواويان ھەيە، تەنھا بە تەماشاکردنى جەستەي ھەر پياويك، پزىشك دەتوانى بزانى تواناي جنسى ئەم پياوۋە چەندە، بەتايبەتتى ئەگەر شىوازي نان خواردنەكەي بزانى.

جا پياو دەتوانى گۆرانىكى زۆر بەسەر توانا جنسى يەكەي بەيىنى، ئەويش بە گۆرىنى چۆنيەتتى شىوازي نان خواردنەكەي، لىرەدا مەبەست ئەو نى يە، كە كەمىكى ترى خواردەمەنى تواناي زياتر دەكات، بەلكو مەبەست لەمە نامادەكردنى جۆرە خواردننىكى ديارىكراوۋە بە ئارەزويەكى تايبەتتى يەوۋە بيخوات، لەو نان خواردننەش گەر خۆراكى رۆنى و نىشاستەيى لەگەل بى، بىگومان كاريگەرى يەكى جەوھەرى دەكاتە سەر جەستەي پياو...

۳۱/ پرسىيار: ئايا پياوان لە تواناي جنسى يەكسانن؟

وہلام: پياوان ھەموى لە تواناي جنسى دا يەكسان نىن، پياوانى جنسى سەرکەوتو ئەوانەن، كە تەندروستى يەكى باشيان ھەيەو، دەتوانن تەحەكوم بە غەريزەكانيان بکەن، دەتوانن بە دەم وەلام دانەوۋەي جنسەكەي ترەوۋە بىن، زۆر تەمبەل نىن، يان چالاكى يان بە پلەي زياد لە پىويست نى يە. ئەو پياوۋەي لە ئارەزوۋە جنسى يەكانى خىزانەكەي تى دەگات، ئەو پياوۋەي كە ماوۋەيەكى درىژ دەدات بۆ گەيشتن بە خوشى وەرگرتن، ئەو پياوۋەي لە ژيانى ھاوسەرىتى سەرکەوتو.

بەلام بە ئارەزوى خودى خۆ جۆرەھا خواردن بخورى، كاريگەرى يەكى

گهوره ی له باش کردنی حالتی تهنډروستی و جهستهیی نهو کهسه ههیه، جا زیانی زور، له زور قهلهوی و زور لاوازیدا دهبینریت.

۳۲/ پرسیار: چوڼ پیاو (میږد) دهتوانی تا کوټا تمههنی توانا جنسی په کهی بمینیتهوهو پاریزگاری بکات ؟

وهلام: بز نهوهی مروټ تا کوټا تمههنی، پاریزگاری به هیزه جنسی په کهیهوه بکات و جنسه کهی بگهړیتهوه تیگرای ناسایی په کهی، ناموزگاری ده کهین به دهست گرتن و میانه پدهوی کردن له جوتبوندا، که له ههفتهیه کدا، دو جار، یان سی جار نه نجام بدری، له روژیک دا له یهك جار زیاتر نه بیټ، نه مهش دواي نهوهیه، که پیاو له روی نه فسی و معنهوی جنسی، خیزانه کهی ناماده دهکات به دهستبازی و گهمه و یاری کردن، تاکو بگاته لوتکهی چیژی جنسی، جا بهمه پیاو به باشتین شیوه به نهرکه جنسی په کهی خوی هه ستاوه، که ده بی نه مه له مانگی ههنگوین پیاده بکری، دواي نه مه له ههفتهیه کدا دو جار نه نجام بدری، نینجا یهك جار له ههفتهیه کدا گهر کرا، به تایبه تی دواي تمههنی چل یان په نجا سالی.

۳۳/ پرسیار: نایا راسته نامیری قهباره گهورهی پیاو نافرمت تیتر دهکات؟

وهلام: له چیروکه جنسی په کان، که به نهیینی ده فروشری، لهو چیروکه ده گمه نانهی، که کوټه لیک خه لکی ساده باوه پری پی ده کهن... گوايه نافرمت هز به پیاوی نامیر گهوره دهکات، چونکه مسوگه ری گه یشتنه نهوه پری چیژ وهرگرتنه له کاتی جوتبوندا... نهو راستی یه ی که پشکنینی زانستی دوزی یهوهو ناشکرای کرد نهوهیه، قهباره ی نه ندای

زۆر زۆر دەپ دەپ دەپ دەپ... بەبى بە كارھىتئانى ئامپىرى نېرىنە، بە دەست بازى و يارى كردن دەگاتە خۆشى... زۆر لەو چىرۆكانە بە درىژى باسى درىژى و توندى ئامپىرى نېرىنە دەكات، لە راستىدا ھىچ وجودى نى يە. بە زۆرى درىژى ئامپىرى نېرىنە لە نىوان ١٣-١٨ سەنتىمەتر دا يە، بەلام ئەو حالەتەنە، كە زىاترن، يان كەمترن، ئەو يان شازەو زۆر دەگمەنە. بە ھەمان شىوھش لە گولېنك (مەھل) مى يىنەدا. بەلام دەلېن گولېنك جگە لە كونى دەروھە، ھىچ شۆيىنكى ترى بەشدارى لە كوردەى چىژ وەرگرتن ناكات، لەبەر ئەو لەوكاتەدا درىژى ئامپىرى نېرىنە ھىچ نرخیكى نى يە، بۆيە پىويست بە دلەپراوكى و ناكۆكى و ترسان لە بچوكى بەكەى ناكات!

٣٤ / پرسىار: ئايا ھۆى ترى ساردى جنسى (البرود الجنسى)

ھەيە ؟

وھلام: لە ھۆيە گرنگەكانى ساردى جنسى، توندو تىژى و ھەلەشەيى پياوھ، كە زۆر جار دەبىتە ماىھى ساردى جنسى ئافرەتەكە، چونكە ئافرت پىويستى بە ماوھىكى درىژخايەن ھەيە بۆ وروژاندن، تاكو بە تەواوى جنسى ئامادە دەبى.

جا گەر پياو ئەم راستى يە نەزانى، يان بە ھۆى پەلە كوردنەكەى و گەيشتن بە چىژو خۆشى، خۆى لى گىل كرد، ئەو كاتە ئاكامەكەى ئەوھ دەبى، كە ئافرەتەكە ھەرگىز ئامادە نەبى بۆ جوتبون، بەلكە لەمەش زىاتر لەو جوتبونە دەترسى، بۆيە جنسى وەك سەھۆل سارد دەبى.

٣٥/ پرسیار: ئایا هۆی تری ساردی جنسی ههیه؟

وهلام: لهو هۆیه گرنگانهی لهم رۆژانهدا بلاوو باوه بۆ ساردی جنسی، ترسان له سك پری یه. چونکه نازاری سك پری و له دایك بون زۆر تونده، به پلهیهك شوینه واریکی کاریگهر له دهرونی ژن دروست دهکات، جا ناکامهکهی وازهینانی دهبی له ههمو شتیك، که په یوهندی به په یوهندی یه جنسی به کانه وه هه بیته.

٣٦/ پرسیار: پیاویك دهناسم خیزانهکهی له چیژ وهرگرتنهکهی، به شداری له گهڵ ناکات هۆیهکهی چی یه ؟

وهلام: پهنگه ژنه که به هۆی فهرامۆشکردنی میردهکهی بۆ ئه وو، خراپی ههلس و کهوت و مامهله له گه لیدا دهرونی ناسوده نه بیته، جا لهم حالتهدا به شداری له گهڵ ناکات. پتویسته له سه ر پیاوه که ههلس و کهوتی باش بکات و خیزانهکهی به خته وهرو ناسوده بکات، چونکه دلشادی و دلخۆشی دهسته بهر دهکات، کیشهی جنسیش میکانیکی نی یه، وهک زۆر جار له لای پیاو ناواهی یه! سۆزو عاتیفه یه کهم جار ه، دواتریش جنس!...

٣٧/ پرسیار: ئه گهر ژن میردهکهی خۆشه وویست، میردهکەشی چه ند سیفه تیکی تیدا بی له گه ل میزاج و ئامانجی ئه و له ژیاندا یه ک نه گریته وه، ئه م ئافه رته ج بکات ؟

وهلام: لی ره دا کارامه بی ئه و ژنه له چاره سه رکردنی هه لویست و ئارامگرتنی له سه ر ئه و چاره سه ره به ده رده که وئ، له مه دا هه ر ده بی سه رکه و تن به ده ست بی نی، به تایبه تی گه ر متمانه و خۆشه وویستی میردهکهی به ده ست هی نابو، چونکه خۆشه وویستی، خۆشه وویستی لی پهیدا ده بیته، که

باشترین ریگای چاکسازی به.

ثافرت به خنده جوانه که می ده توانی کار له دهرونی مرؤف بکات، ثم خنده به شتی زور ده کات و، زور شت دهسته بهر ده کات. بهختیاری ژنو میرد تنها به دهستی پیانو نیسه، بهلکه به دهستی پیانو ژنه. چندهها ثافرت ده ناسم توانیویانه به خوشهویستی و دانایی و حیکمه تهوه، چاکسازی میرده کانیا بکن.

۲۸/ پرسیار: ئایا راسته که شککه (الهریسه) جنس به هیژ ده کات، وهک لهو فهرموده به هاتوه: ((شکوت الی آخی جبریل ضعفی فی الجماع، فوصف لی الهریسه، فإن فیها قوة أربعین رجلاً))؟ واته: پیغهمبهر ﷺ فهرمویه تی: به جوبرائیلی برام گوت که له جوتبوندا کزو بی هیژم، نهویش پیی گوتم که شککه بخو، چونکه هیژی چل پیایو تیدایه.

وهلام: ثم فهرموده به درؤ به زمانی پیغهمبهر ﷺ گوتراوه، ثم به ناو حه دیسه، کابرایه کی که شککه فرؤش هه لی بهستوه بو ره واجدان به ههریسه که ی.

ههروهها نهوهی ثم حه دیسه پوچهل ده کاته وه نهوهیه، پیغهمبهر ﷺ هیژیکی جنسی هه بو، نمونهی نه بو، له صحیح دا هاتوه: زور جار له یهک شهودا ده چوه لای هه مو خیزانه کانی!

۲۹/ پرسیار: ئایا ناوی پیانو سودی بو ثافرت ههیه؟

وهلام: دکتور محمد زکی الشافعی له کتیبه که می (الأزمات الزوجية و علاجها) وهلامی ثم پرسیاره ی داوده تهوهو گوتویه تی: ((با پیانو بزانی

جەستەي ئافردەت پۈتتۈرگەن كەيىن ئۇ دەۋر ئۆزىنىڭ سۈيۈش ۋە دەۋرگە ئىگە، ۋاي ئىكەن دەۋر كات ھەست بە بەختىيارى ۋە خۇشى بىكەت، چالاكى زىاد بىكەت، لەبەر ئەۋە پىۋىستە ئافردەت زۆر ھەلەقەي مندال نەبون بەكار نەھىتىن)) .

۴۰ / پىرسىيار: ئايا بەكارھىنانى پەردەي بەرگىرى بۇ مندال نەبون زىيانى ھەيە؟

ۋەلاڭ: ھەندى ئۆزى مېرد ئەۋ پەردەيە بەكار دەھىتىن بۇ مندال نەبون، كە نەھىتىن لە كاتى جوتبۇندا گىياندارى تۆۋەن (ھىۋانات منۋىە) بىگاتە مىلى مندال دان، ئەم رىگايە زىيانى ھەيە، ئەگەر لە پەردە بەرگىرى يەكەدا كۈنى بىچۈك ھەبىت، كە بە چاۋ نابىنرىت، ئەۋا سىك پىرى پۈ دەدات، ھەروھە ئەۋ پەردەيە ھەستىيارى پىستى سەرى ئامىرى پىۋا كەم دەكەتەۋە، كە دەبىتە ھۆي كەمىك دۋا كەۋتن لە فىچقە كەردى تۆۋ، ئەۋىش دەبىتە مايەي ھالەتتىكى تىر نەبونى تەۋاۋى جىنسى پىۋاۋەكە، ھەروھە ئۆزى كەش، ئەۋەش لە زۆر ھالەت دا كەمى لە دلەۋاۋىكى ۋە شەۋانى دەۋونى ئىكەن دەۋست دەبىت .

۴۱ / پىرسىيار: ئايا لە كاتى جوتبۇندا مەنى ھاتنەۋە لە دەۋرەۋەي گۈلنىك (مەبىل) دا، زىيانى ھەيە ؟

ۋەلاڭ: رىگايەكى تىرى مندال نەبون ھەيە، ئەۋىش مەنى ھاتنەۋەيە لە دەۋرەۋەي گۈلنىك، كە چەندەھا زىيانى بۇ ئۆزى مېرد ھەيە، ئەۋىش ئەۋەيە: بە ھۆي ئەمەۋە پىۋا تىرۋونى جىنسى يەكەي كامىل نابى، گەر ھەلەي كەردۈ نەتۋانى مەنى يەكە بىننىتە دەۋرەۋە، با لەسەر شىۋەي دلۋىي كەم بىت، دەبىتە ھۆي مندال بون. ھەروھە ئەم رىگايە دەبىتە مايەي

تیزانی کۆته‌ندامی زاوژی پیاو و نیشانه‌ی دل‌پراوکی و شله‌ژانی دهرونی لئی ده‌که‌ویته‌وه، و پرای تیر نه‌بونی ئاره‌زوی ژنه‌که، نه‌مه‌ش ده‌بیته مایه‌ی تیزانی کۆته‌ندامی زاوژی می‌بینه و ئازاری پشت و ئاره‌زوی جوت نه‌بون و شله‌ژانی دهرونی، که جیاوازی و ناکۆکی به‌کانی به‌رده‌وامی ژن و می‌رد دهرۆژینی و ژیانیان جیگیر ناکات.

٤٢/ پرسیار: جیاوازی نیوان ده‌ست بازی (مداعبة) و لاواندنه‌وه (مغازلة) چی‌یه؟

وه‌لام: جیاوازی به‌کی زۆر هه‌یه، نابیی پیاو ته‌نها ده‌ستبازی بکات و واز له موغازه‌له کردن بیتی! دهرپینی ئه‌م موغازه‌له‌یه‌ش به پیا‌ه‌ل‌دان و ئی‌عجاب بون به جوانی خیزانه‌که‌ی و روخۆشی و رازاوه‌یی به‌که‌ی دیته دی. ئه‌م دهرپینه‌ش سوودی بو ئافره‌ت هه‌یه، ته‌نانه‌ت دوا‌ی کۆتایی هاتیش نابیی بجه‌وی. که‌واته نه‌که‌ن بی‌ده‌نگ بن، گهر دانایان گوتویانه: (الصمت حکم و قلیل فاعله)، ئه‌مه بو سه‌ره‌تاو کاتی جوتبون نی‌یه. بالنده‌ش بو ئی‌مه جیی وانه یان چه‌ند وانه‌ن، که به‌ر له جوتبون له دهره‌ی بالنده‌که‌ی ده‌سورپیته‌وه و گۆرانی زۆری بو ده‌لی.

٤٣/ پرسیار: ئایا ده‌گری نمونه‌یه‌ک له لاواندنه‌وه‌ی نیوان ژن و می‌ردمان بو باس بکه‌ی، چونکه زۆر له پیاوان عاتیفه‌یان وشکه...؟

وه‌لام: باسکردنی ئه‌مه زده‌مه‌ته، دهرپین و پیا‌ه‌ل‌دان و لاواندنه‌وه نه‌ینی‌یه، هه‌ر که‌سه و جو‌ره شی‌وازو لی‌هاتوییه‌کی خۆی هه‌یه به‌ گوێره‌ی خیزانه‌که‌ی.

به‌م بۆنه‌یه‌وه ده‌لیم باش وایه ئه‌و پیا‌ه‌ل‌دان و دهرپینه له نیوان ژن و

مێرد دا ببیت، نهك تهنها له لای یه کێکیان، نامۆژگاری ژن ده کهم لێهاتو بیتو وا له مێرده کهی بگهیهنیت که بههێزه... پالنهوانه... کهواته ناگاداربه ناگادار! نه کهی گهر به گالتهش بئێ پئێ بئێ هێزو که نهفتو دهسته وهستان، چونکه له رێی ناگا لئێ نه بون و عهقلی ناوه ده به خێرای، بهمه کاری تئێ ده کری، به تایبهتی گهر و یستی بئێ هێز بیتو به خێرای کارتی کردنی ده ره کی کاری تئێ بکات، نه مهش زۆر جار له شهوانی یه کهمی زاوایهتی رو ده دات، زۆریه ئهوانه ی له مباره وه ههرهس دین و سه رناکهون، له ناکامی ئه و قسه یه ی هاو رێ یانی مێرد یان که سو کاری یه وه رو ده دات، که بو خۆی وا ههست ده کات.

ههروهها بهم بۆنه یه وه ناماژه بو ئه وه ده کهم، زۆریه ی رو دا وه کانی که نهفتی جنسی (العجز الجنسي) هۆیه کهی ده رونی یه، کهواته وریا بن! وریا.

جا نه ی پیاو (مێرد)! خوای گه وره هێزی پئێ به خشییو، توش متمانه کی زۆرت به خۆ هه بیت، داوای به رده وام بون له سه ر لهش ساغی و هێزو توانا له خوا بکه..

٤٤/ پرسیار: پێشهکی یه کانی لابر دنی په رده ی کچینی چی یه؟

وهلام: بهر له لابر دنی په رده ی کچینی، ده بر پین و پیا هه لدان و قسه ی خۆش و ده ستبازی و یاری کردنی درێژ خایه ن شتیکی پئو یسته و هه ر ده بی بئێ، له بهر ئه وه ی گلانه دکان (الغد) له ناکامی ئه مه دا شله یه ک ده ر ژین و شوینه هه ستیاره کان ره پ ده بن و ده ورو ژین، ئه و کاته ش نامیری نیرینه به ناسانی ده چپته گوئینک (مهبل)، دوای ئه وه ی که ته ر ده بی و نه رم ده بیته وه.

٤٥/ پرسیار: شیوازه‌کانی لابرندی په‌رده‌ی کچی‌نی چین؟

وه‌لام: چند شیوازیك هیه که ئەمانه‌ن:

یه‌که‌م: ئافره‌ته‌که له‌سه‌ر پشت پال که‌وئ و هه‌ردو رانی بکاته‌وه‌و کۆی بکاته‌وه به‌لای شانی دا لاری بکاته‌وه، جا به‌مه هه‌ردو شه‌فره بچوکه‌که ده‌کرینه‌وه‌و به‌ئاسانی چوک ده‌چیته ژوره‌وه. ئەم شیوازه شیوازی نوئ‌یه. دوهم: پیاو له‌سه‌ر پشت پال بکه‌وئ‌و، ئافره‌ته‌که‌ش بیته‌سه‌ر چوکی پیاو‌که، به‌هیواشی و هیمنی، تا ده‌گاته ئەو حه‌ره‌کاته‌ی، که‌رئی پی‌ده‌درئ، جا چوک زۆر به‌وردی و هیمنی ده‌چیته ناوه‌وه.

ئەم شیوازه یه‌که‌مجار مروّف به‌کاریان ده‌هینا، وه‌ک له‌نوسین و وینه‌کانی کۆن ده‌رکه‌وتوه. ئەم جۆره‌ سودی بۆ هه‌ندئ پیای ماندو هیه. (١).. (٢)

٤٦/ پرسیار: هۆی دورکه‌وتنه‌وه‌ی هه‌ندئ پیاو له‌خیزانه‌گانیان و

نزیك نه‌بونه‌وه لییان چی یه؟ هه‌رچه‌نده خیزانه‌گانیان

جوانن؟

وه‌لام: ره‌نگه هۆیه‌که‌ی له‌مه‌دا (قیژ) بی، که به‌زۆری له‌ئاکامی پیسی و بۆن ناخۆشی یه‌وه دروست ده‌بیته، هه‌ندئ ئافره‌ت عه‌بیته‌که له‌کۆنه‌ندامی زاوژی هیه، پیویسته له‌سه‌ر ژن نه‌هیلئ می‌رده‌که‌ی هه‌مو به‌شه‌کانی کۆنه‌ندامی زاوژی بیینی، چونکه هه‌ندئ پیاو ته‌نها به‌ته‌ماشاکردنی

(١) له‌کتیبه‌ی حیاتنا الجنسیه به‌ده‌ستکاریه‌وه وه‌رگه‌راوه.

(٢) ئەم زانیاری یه‌گه‌رنگانه‌ کوری مسولمان و کچی مسولمان له‌کۆی ده‌ستیان ده‌که‌وئ، گه‌ر دایکو باوکیان نه‌وێرن باسی ئەم باب‌ه‌ته‌یان بۆ بکه‌ن، که‌ ده‌بیته هۆی سه‌رنه‌که‌وتن و هه‌رس، یان سل کردنه‌وه یان ده‌ست درێژی کردنه‌ سه‌ر خه‌لکی.... جا ئایا له‌سه‌ر ئەم راشکاوی یه‌مان گه‌زانه‌ ده‌کرین؟!

قیزی دهبیته وه، به تایبته تی گهر گرنگی به پاک و خاوینی نه دات، یان بۆنیککی ناخۆشی لئی بیت.. یه کینک بینی واهه پرنک گوشته که ی داده مالن، جا به بینینی نهمه به دریزایی ته مهنی گوشتی له بهرچاو کهوت!! هه ندی نافرته له کاتی جوتبوندا ناویکی سپی لئی دیتته دهره وه، جا پیویسته له سهریان هه رده م پاکی بکه نه وه و بیسرنه وه، گهر زۆر به رده دوام بو پیویسته له سهریان بچنه لای پزیشکی پسپۆر، بۆ نه وه ی ته ندروستی و میرده که ی له ددست نه دات.

نه وه ی له سهر نافرته پیویسته - ههروه ها له سهر پیاویش - پاریزگاری سینگ و بهرۆکی بکات و قژی شان بکات، خاوینی رابگری و به به رده وامی بۆنی جیا جیا به کاربهی نی، به تایبته تی له کاته کانی جوتبوندا، هیچ کامیکیان شوینیکی جهسته یان بۆ یه کتری دهرنه خهن، که حهزی پی نه کهن!

له سهر ژن پیویسته - ههروه ها پیاویش - له سروشت شت فیژ بی، نیمه ده بینن، که بالنده له کاتی نارهزو ههستانیدا خۆی به په ری جوان ده رازینیته وه، ههروه ها ماسی و گیانداره کان له وه رزی به هاردا، که کاتی به رهه م هینانی یه تی، په ره کانی به په ری نوئ ده گۆری، ته نانه ت روه کیش له وه رزی موتر به کردندا ده گه شیته وه، له به هاردا ده گوتری سروشت له بوکینی دایه!

نابی نافرته به زانسته که ی له خۆبایی بی - به تایبته تی زانستی وشکی قوتابخانه و دور له ژیان -، هیچ شتیکی جی ی رازاوه یی و جوان کردن ناگریته وه، به مهرجی له سنوری خۆی دهرنه چی و، زۆر ته کلیف نه کات و، دور بی له جلو بهرگی بیگانه.

پیویسته جوانی نافرته، مندال و کهلو په لی ماله وهش بگریته وه،

پیوسته مال و هك بوك بیٲ له جوانی و ړٲك و پیٲکی دا، له گهل ٲه ودهش
حه زه ٲکری له زیاده ړوٲیی، که هه ړه شهی مایه ٲوچی و نه گبه تی له خیزان
ده کات.

جا هیٲانه وهی چه ٲکه گول و هه ندی له دیمه نی سروشتی، وهك ده ریوا
تافگه و دارستان و بیستان و غهیری ٲه مانه بو مال، سیحری و جوانی
به سهر خانودا دینٲ، ده بیٲته به هه شتی ٲیاو، که ته ندروستی و به خته وهری و
له سهر خوی له هه مو ٲه ندامانی خیزان ړهنگ ده داته وه. له سوده کانی
ٲه مه ٲه وهیه، که ٲیاو ماله که هی خوی خو شه ده ویٲ، ړانا کات بو
چایخانه کان (یانه کانی شهیتان)، وهك له وتاریکدا چه ند سالتیک ٲیش
ٲیستا بلاوم کرد بووه.

ٲه وهی له مه ړ ژن گوتم، به ٲیاویشی ده ٲیم، فه راموش کردنی جه سته و
له شی، هه روا خو جوان نه کردنی ده بیٲته مایه ی قیزبونه وهی خیزانه که هی،
سه حابی به ړیز عبدالله هی کوری عه بیاس گوتیه تی: (حه ز ده کهم خوم بو
خیزانه کهم جوان بکه م، وهك چون هه زم لی یه خوی بو م جوان بکات).

جا کوٲایی ٲه م باسه گرنگه به چه ند فه رموده یه کی (صحیح) ی
ٲیغه مبه ر ﷺ دینین:

جابر ده لی: ((أتانا رسول الله ﷺ زائراً، فرأى رجلاً شعناً، قد تفرق
شعره، فقال: أو ما كان یجد هذا ما یغسل به ثوبه؟!))، اته:
ٲیغه مبه ری خوا ﷺ به میوانی اته لامان، ٲیاویکی بینی چلکن و قز
ٲالوزو دریزو ناشیرین بو، فه رموی: ٲه وه که سینک نیه جلی بو بشوات!؟

(ابو الاحوص) له باوکیه وه گیزاویه تی وه، که گوتیه تی: ((أتیت رسول
الله ﷺ وعلی ثياب دون، فقال: ألك مال؟ قلت: نعم، من كل المال،

قد أعطاني الله من الأبل والبقر والغنم.. قال: فإذا أتاك الله مالاً، فليس
أثر نعمة الله عليك وكرامته))، واته: چومه خزمهت پیغهمبهری خوا
ﷺ و جلیتکی شرم له بهردابو، فرموی: مال و سامانت ههیه؟ گوتم:
به لئی، هه مو مالتیکم ههیه، خوا حوشترو مانگاو مهرو مالاتی پیداووم..
فرموی: خوی گه وره که مالتی پیدای، با شوینه واری نیعمهت و ریژی
خوا به سه رته وه ببینری.

نه بوهوره بیره گوتویه تی: قال رسول الله ﷺ: ((الفطرة خمس: الختان
والأستحذاء، (حلق العانة) وقص الشارب، وتقليم الأظافر ونتف
الأبط)).

(أم هانئ) گوتویه تی: ((قدم رسول الله ﷺ علينا بمكة قدمة. وله
أربع ضفائر (الصفيدة)).))، واته: پیغهمبهری خوا ﷺ له مه که هاته
لامان، چوار که زی هه بو.

(عطاء کوری یسار) گوتویه تی: ((كان رسول الله ﷺ في المسجد،
فدخل رجل ثائر الرأس واللحية، فأشار إليه رسول الله ﷺ بيده،
كأنه يأمره بإصلاح شعره ولحيته، ففعل، ثم رجع فقال رسول الله
ﷺ: أليس هذا خيراً من أن يأتي أحدكم وهو ثائر الرأس كأنه
شيطان!))، واته: پیغهمبهری خوا ﷺ له مزگهوت بو، پیاویک هات،
قزو ریشی نالوزاوی و نارپیک بو، پیغهمبهریش به دهستی خوئی نامازدی
نه وهی کرد، که قزو ریشی چاک بکات، نه ویش قزو ریشی ریک و پیک
کرد، جا که گه رایه وه خزمهت پیغهمبهر ﷺ، پیغهمبهری خوا ﷺ
فرموی: نه دی نه وها باشتر نیه له وهی یه کیتک له نیتوه قژی نالوزاوی بی
وهک بلئی شهیتانه!

(ابن المسیب) گوئی له پێغه مبهری خوا ﷺ بو دهیفرمو: ((إن الله طيب يحب الطيب، نظيف يحب النظافة، كريم يحب الكرم، جواد يحب الجود، فنظفوا أنفسكم، ولا تشبهوا باليهود)) وفي رواية: ((إن الله جميل يحب الجمال))، واته: خوا پاكه و پاکی خوش دهوی، خاوهن ریزه و ریزی خوش دهوی، سه خیه و سه خی خوش دهوی، كه واته پش ده می خۆتان پاك بکه نه وه، خۆتان به جوله که مه چوینن ..

— له گێرانه و دهیه کی تر دا —: خوا جوانه و جوانی خوش دهوی.

٤٧/ پرسسیار: بۆچی پیاو دو چاری که نه فتی جنسی (العجز

الجنسی) یان ئامیر نه رمی ده بی؟

وه لآم: که نه فتی جنسی، یان نه رمی ئامیر له لای پیاو، له ناکامی هۆکاری نه ندامی یان نه خوشی به که وه دروست ده بی، که کار ده کاته سه ر میکانیکیه که ی ره پ بون، وه ک هۆکاری ده رونی، که ترسان له سه ر نه که وتن و هه ر هس (فشل)، یان که م و کورتی ئاره زوی جنسی، یان نه بونی ئاره زوی جنسی ده گریته وه، یان ترسان له ناکامی مه ترسی به ک، یان هه سترکردن به تاوان، یان شله ژانی له خو ئاماده کـردن له ئاماده بون، وه ک هه ندی که س که ئاره زوی جنسی یان له لا دروست نابیت، مه گه ر به ته ماشا کردنی چه ند دیمه نیـک نه بی، که کاری وه حشیه ت گه ری، یان نازاردانی خه لکی تری تیدا بی، یان توندو تیژی، یان لیدانی لایه نیکی تر، له حاله ته کانی سادیزم^(١) و

(١) سادیزم (سادیه) بریتیه له چیژ وه رگرتن له نه نجامی توندوتیژی و نازاردانی خه لک.

ماسوشيزم^(١)، که ټامهش به نه خوښ داده نریت.

وا ده بی نامیر نمرمی له یه کهم جوتبونه وه، یان یه کهم شهوی زاوایی دروست ده بیټ، یان له کاتی ههست کردن به بچوکی نامیریی یه وه، یان هه بونی همر چ شیوانیک، یان نه خوښی یه که له کوټه ندامی زاوژی دا

وشی (سادیه) ده گهریټه وه بۆ نوسه ری فیره نسی (المرکیز دی ساد)، که له نیوان سالانی (١٧٤٠-١٨١٤) ژیاوه، ده لاین خوی دوچاری ټم جوړه نه خوښیه دهرنیه بسوه، که نافرته دی دهینا به پرتی لپی ددها.

سادیزم زوړجار به جنسه وه په یوه سته، ده توانین بلین حالت ته کانی ده ستریز دی کرده سر نافرته، نمونه کی سادیته بیټ، چونکه به زه برو زوړ جنسه که نه نجام دهری. سادیته دو جوړی هیه:

١/ سادیه ی رواله تی درو: ټموش ټم پیاوانه ده گریټه وه، که واده زانن به به دیارخستنی هیژی ماسولکه بیان، نافرته زیاتر جنسی دهوروژی. جا سادیته تی ټوانه، ته نها چند جولیه کی غمیش کرده بۆ ټموی بزانی به هیژن.

٢/ سادیه ی راسته قینه: ټموش کاتی به دهرده که وی، کاتی پیاو هیژو توندوتیژی به رامبر نافرته به کار دین، تا نافرته که نازار بچیژی، به مدهش چیژی لی وهرده گری. هندی پیاو هیه له شهوی زاوایی، کاتی پهرده کی کچیټی نافرته که ناهیلنی و نافرته که توشی به ریونی خوین ده بی، چیژی له راده به دهر وهرده گری و، وا ههست ده کات به هه مو واکانی پیاوه تی، پیاوه.

(١) ماسوشیزم (ماسوشیهت) ده گهریټه وه بۆ نوسه ری ټمساوی (لیوبولد ده شیرو ماسوشی) ١٨٣٦-١٨٩٠، گشت چیروکه کانی باس له بابه ته جنسیه شازه کان ده کات، که وا پالوانی چیروکه کانی، کاتی ټموش نافرته تانه ی دلدارو ټمینیان لیان ددهن، ټوان ههست به چیژی زوړ ده که ن. ټا لیره دا ماسوشیه کان ناگه نه چیژو خوشی، هه تا کاری توندوتیژی و نازاردانی، له لایم نافرته وه به کار نه هیژن. جا ده کری بلین: ماسوشیهت، بریټیه له چیژو وهرگرتن به نازاردانی دهرن، بابای نازاردراو حمز به وه ده کات زه بونو ملکه چو ژیردهستی کهسانی تر بیټ.

(الإنحرفات الجنسية عن الرجل والمرأة - جمال مصطفى مردان) (وهرگرت)

دروست دەبىت، يان لە ئاكامى ترسان لە لادانى پەردەدى كىچىنى، يان قسەى ھاوړى ۋ خزمان دروست دەبىت.

ۋا دەبى نامىر نەرمى بە ھۆى ترسان لە شوئىنەۋارى دەست پەر (العادة السرية)، يان ترسان لە نازاردانى لايەنى تر، يان ترسان لە دروست بونى سىك پرى، يان ھەست كردن بەۋدى ئەو كەسە تاوانىك ئەنجام دەدات، يان ترسان لە دوچار بون بە نەخۆشەكانى زاۋزى ۋەك سەيلان ۋ زوھرى، يان ترسان لە نەمانى شلەى تۆۋاۋى، دروست دەبىت.

ۋا دەبى نەرمى نامىر لەۋۋە دروست بىت، گەر مەرۆڭ ماۋەيەكى درىژ لە جوتبون دوركەۋىتەۋە، لە ژىنگەيەكى دور لە ژيانى جنسى ۋ كارتىكردنەكانى يەۋە بىت، ۋەك سەفەرى درىژخايەن. يان ۋادەبى نەرمى نامىر، ھۆيەكەى درىژدەدان بە ماۋەى دەست گىرانى يەۋە بىت، چونكە ئەمە دەبىتە مايەى تىزان (الأحقان) ى گلاندى پرۆستات ۋ پىكھاتەكانى تۆۋاۋى ۋ زۆر ئىحتىلام بون، لەگەل نازارى جوتە ھىلكەى گون.

ۋا دەبى نەرمى نامىر لە زۆر بەردەۋامى دەست پەر، يان جوتبونى ناسروشتى يەۋە دەبىت.

ۋا دەبى نامىر نەرمى ھۆيەكەى ژنە، ئەمەش بە ھۆى ھەلس ۋ كەوتى ۋ چۆنيەتى رەفتارى لەگەل مېردەكەى دەبىت، چونكە ھەندىك پىاۋ زۆر ھەستيارن.

ۋا دەبى نامىر نەرمى بەھۆى بەھىزى كەسايەتى ژنەۋە دەبىت، ئەمەش لە كاتى سەردانى ھەندى نەخۆش بەدى دەكرىت، كە خىزانەكانىان دەبەنە لاي پزىشك.

ۋا دەبى نامىر نەرمى ھۆيەكەى جنس ساردى ھەندىك ئافرەت، ۋ

گرژبىنى گولېنىك (مەھىل) و، رى ئەدان بە كىرنەۋەو خاۋبىنەۋەي گولېنىكە، لە كاتى چۈنە ناۋەۋەي ئامىرى نىرىنەدا.

ھەندى جار ھۆيەكانى ئامىر نەرمى، يان رەپ نەبون پىكھاتەيى يە، ۋەك پىكھاتەنى ئەندامى زاۋزى، يان لە پىكھاتە كەيدا شىۋاۋى تىدايە، يان دوچارى نەخۆشى ئەندامى دەبىت ۋەك ئاۋسان، يان فەۋتائىك كە دەبىتە چەمىنەۋەي بەلای راست، يان چەپ، يان خوارەۋەدا، ئەۋەش بە زۆرى لە كاتى دوچار بون بە نەخۆشى شەكرەۋە دروست دەبىت.

ۋا دەبى ئامىر نەرمى لە ئاكامى كەم و كورتى ئەركى، يان ئەندامى جوتە ھىلكەكانى گون بىت، كەم و كورتى لە ھۆرمۇناتى نىرىنەۋە پەيدا دەبىت، كە بە بناغەي كىردەي رەپ بون و پىكھاتەنى ئەندامى زاۋزى و كۆئەندامى زاۋزى ناسەرەكى (شانوي) ۋەك پرۆستات و پىكھاتەكانى تۆۋاۋى، ھەرۋەھا بە ھۆي ئەو كەم و كورتى يەي، كە لە لاي بەتەمەنەكان ھەيە، ئامىر دوچارى تىزان دەبى.

ۋا دەبى ئامىر نەرمى لە ئاكامى چەند نەخۆشەي كى دەمارى، لە ناۋ نىۋەندى رەپ بون لە مۆخ، يان مەغزى دىركى، يان پەتەدەمارى يەكان دروست دەبى، كە كاردەكاتە سەر رەپ بون، ۋەك لە نەخۆشى يەكانى شەكرەۋە دەدات، ھەر چ نەخۆشى يەكى پىرپەي پىشت ھەبى، چ پىكھاتەيى بى، يان نەخۆشى بى، كار دەكاتە سەر رەپ بون.

۴۸ / پىرسىياز: گىرنگىرىن ھۆيەكانى ئامىر نەرمى چى يە؟

ۋەلام: بارى تەندروستى گىشتى، كار دەكاتە سەر رەپ بون، ۋەك كەمى خۆراك و قىتامىن، ھەرۋا نەخۆشى شەكرەۋە پالەپەستۆي خويىن و ئەنفلەۋەنزىۋ مەلارباۋ نەخۆشى يە كەفئارەكان (المزمنة) ۋەك: نەخۆشى

دلّو گورچیلو جهرگ، که ده بیته هۆی کزی ناره زوی جنسی، ههروهها ده بیته هۆی نامیر نهرمی، هه رچ نه خووشی و شله ژانیک له گلانده کانی وهك: گلاندى نیژینه له گون داو، گلاندى نخامی و گلاندى سهروى ههردو گورچیلو، گلاندى دهردقى، ههروهها قه لهوى، ناره زوی جنسی كه م ده كاته ود.

ههروهها وا بهدى ده كرى جگه ره كیشان له لای هه ندی نه خووش ده بیته مایه ی نامیر نهرمی، ههروهها ماده هۆشكهره وه كان و تریاك و حه شیشه کانی، جا ناره زوی جنسی كز ده بیته، نیوه ندی ده ماره کانی بهرپرس له ره پ بون سپ ده بی.

۴۹/ پرسیار: باشترین میرد گئییه؟

وهلام: له گوڤاری (الحرفیون) وتاریك له ژیر سهردیری (أفضل الأزواج - باشترین میرد) دا هاتوه كه پیای ئینگلیزی باشترین میرده له نه وروپا، نه مه و لیکۆلینه وه یه كه به م دوایی یه نه نجام دراو ناشکرای کرد كه.. ده ركه وتوه میردی ئینگلیزی به شداری خیزانه كه ی ده كات له کاروباری ماله وه دا.. بو نمونه: له ۸۵٪ ی پیاو (میرد) ی ئینگلیزی قاپ بو خیزانه کانیان ده شۆن.. كه چی نه م ریژه یه له نیو پیوانی تری نه وروپا ته نها ۵۳٪ یه.

شای له م روانگه كورته یه له ناسینی باشترین میردا!... له گه له نه مه شدا، پیغه مبه ر ﷺ ویرای مامه له باشی بو خیزانه کانی، وهك به دریژی باسمان کرد، سه ره پای کاره سیاسی و سه ربازی یه کانی و کاری تری، هه رگیز یارمه تی دانی خیزانه کانی فه رامۆش نه کردوه.

له خاتو عایشه - ره زای خوی لی بی - پرسیار کرا، سه باره ت به

کاری پیغهمبهر کاتیک دهاته مائهوه، نهویش له وهلام دا گوتی:
 ((یکون فی مهنة أهله))^(۱)،، واته: له خزمهتی خیزانه کهی ده بیئت.

ههروهها له ریوایه تیکی تر دا له وهلامی هه مان پرسیاری پیشو گوتی:
 ((كان بشراً من البشر: یحلب شاته، ویخدم نفسه))^(۲)،، واته:
 مرؤفیک بو وهك هه مو مرؤفیک تر (به واتای کاری پیغهمبهر تهنها له
 گه یاندنی په یامی خوا کورت هه لئه هاتبو)، بو خوئی مه ره کهی ده دوشی،
 خوئی خزمهتی خوئی ده کرد.

ئه م پیغهمبهره گه وره یه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ باسی باشترین پیاو ده کات و ده فهرموئی:
 ((خیرکم خیرکم لأهله!! وأنا خیرکم لأهلی!!))^(۳)،، واته: باشترینتان
 ئه و که سه یه، که بو تافره تان باش کرده وه یه، منیش له هه موانتان بو
 خیزانه که م باشترم. ههروهها فهرمویه تی: ((خیرکم خیرکم
 للنساء!!))^(۴).

ئه م پیغهمبهره گه وره یه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ری سایه کی گرنگی قاپ شوشتنی
 به خشیوه به پیوان (میرد) و غهیری نه وان، نه مهش به نه هیشتنه وه ی
 هیچ شتیکی خواردن له ناو قاپه که دا گهر که م بیئت: ((فکان یلعق
 الصفحة، بلسانه))^(۵)،، واته: پیغهمبهری خوا قاپه که ی به زمانی
 ده لئسی یه وه.

(۱) رواه البخاري .

(۲) رواه أحمد وغيره بسند جيد .

(۳) رواه الترمذي وغيره وسنده حسن .

(۴) رواه الحاكم وسنده صحيح .

(۵) رواه مسلم .

ئاي لەم رېسا ئابورىيە سىستىمى خۆراكه! كه خوارده مەنى لە فرى
دان رزگار دەكات. ئاي لەم رېسا كردهيەي خىرا پاك كردهوي قاپ و
دەفر لە مادە رۆنى يەكان و هاو وینەيان!

زۆر كەس بە ھۆى خۆ بەگەوردە زان و نەزانی و زیادە پړویی كړدى، سەرى
لەم كردهوي پېغەمبەر دەسورمى.

بىرم دى چەند سالىك لەمەو بەر چوم بۆ توركييا، من و ھەندىك لە
بانگبەرانى ئىسلام بانگ كراين بۆ ھەلىمەي خىزانىكى توركى، منىش
قاپكەم بە نان سېرى يەو ھە بۆ سودو فېربون، جا ئەو بانگبەرە بە
سەرسورمانەو ھە قىزى لە كارەكەم بۆو، ئەمە رېسايەكى ئابورى و
سودىكى مائەو ھە.

بىگومان ئەم دو فەرمودەيە پى ناچى بە ھەندى خەلك نامۆ بى، ئەگەر
مىژوى جاھىلى يەتى پىش ئىسلاميان دىراسە بگردايەو رادى بە
ناشیرين پروانىنى ئافرەت و كارەكانى مائەو ھەيانى بزانيايە، كە بەگەورد
زان و زەبر بە دەستەو ھە چوئەو ھە مائەو ھەو دانيان بە ھىچ مافىكى
خىزانە كانيان و خۆشويستەو سۆزى مندالە كانيان نە دەھىنا.

ئەو ھى جى داخە، ئەو ھى دل پەژارە دەكات ئەو ھە "لەو دو
فەرمودەيە سىردى پېغەمبەر ﷺ، كە لە مائەو ھى باس دەكات،
ئىستاكەش نامۆيە يان ونە، نەك تەنھا لە رۆژھەلاتى جياجىادا، بەلكە
لە رۆژئاواش دا، كە خەلكەكەي لافى رىزگرتنى ئافرەت و سۆزدارىان
بەسەردا لى دەدەن، جا ئەم كردهوي پېغەمبەر ﷺ بەلگەيەكە لە
بەلگەكانى بەرزى و گەوردىي، بەلكە لوتكەي شارستانى يەتە.

كردهوي پېغەمبەر ﷺ لە يارمەتى داني خىزانەكەي، ئامارەي چەند

شتیك و چاكه (فضائل)ی زور ده كات، سهره پای تهو دی پیشو، له وانه: به زه بی هاتنه وهی به خیزانه كهی و وانه به خشینی كرده ویدی بو مسولمانان! پیوستی یاریده دانی خیزان به پیی توانا، كه نه و نافرته به دریزایی چند سعاتیك له چیستخانه راده وهستی، ماله وه پاك و خاوین راده گری، به كاروبار جیایاكان هه لدهستی، له پیشه و دیان په روه رده كړنی مندال كه هر كیكي پیروزه و، هه روه ها شه و غونی له سهریان.

هه مو ئه مانه په یوه ندی نیوان ژنو میرد به هیژ ده كات و سوژداری یه كهی زیاد ده كات، هه روه ها وانه یه كی کاریگرو كرده ویدی یه بو مندال، له متمانه كړدن له سهر خو و پشتگیری كړنی خه لكی دا.

۵۰/ پرسیار: ئیمه كومه له نافرته تیکین، ته مه نمان له چل سالی تیپه ری كړده، یان وهك ده لئین گه یشتوینه ته ته مه نی نائومییدی (سن الیاس) و عاده مان وه ستاوه، هیوای سك پری و مندال بونمان نی یه، ئایا ئه مه مانای نه وه یه كه ئیمه گه یشتوین به خالی نه گه پرانه وه؟.. كه بتوانین ژیانی خو ش له گه ل میړده كانمان ببهینه سهر، وهك له پیشان ده مان برده سهر، ئایا ئه م خو شی وهرگرتنه ته نها به دروست بونی عاده و سك پری و مندال بونه وه به نده؟ یان ده گری ئه مه ده سته بهر بكری؟!

وهلام: نازانین كی ناوی له و ماوه ژیانهی نافرته ناوه ته مه نی نائومییدی، ئه م ناوانه ناوانیكي سته مانیه، به لكه هه له یه، نافرته له دواى ئه م ته مه نه ش ده توانی ژیانیكي شاد بباته سهر و سنوری بو نی یه.. به لام به مده جی گه ر نه و هه مو خه یالات و بیروكه نه خو شان له می شکی

بهینیتته دهره وهو، تارمایی ملکه چ بون بو نائومییدی له ژیانیدا دهر بکات.

سهره رای هه موئه و گۆرانکاری یانه ی به سه ر ژیانیدا دی، ده توانی خویشی وهر بگری به گه یشتنی به میرده که یه وه.. نه و نه م خویشی وهر گرتنه به هیچ حالیک قه دهغه ناکات، هه رگیز نابیتته به به سه ست له نیوان خوئی و میرده که ی.. هیچ به به سه ستیک له نیوان هه ردو کیاندا نی یه له دورو نزیکه وه دا، نافرته بو خوئی نه م به به سه سه دروست ده کات، وا ده زانی نه رکی ته نه ا بریتی یه له سک پری و مندا ل بون!! پاشان هیچ روئیکی نی یه. هه مو شتیك به لایه وه کو تایی هاتود. جا حوکمی له ناو چون له سه ر خوئی ده دات، چاودروانی چاره نوی حه قی ده کات.. نه مه پروانینیکی ره شبینانه یه بو ژیان، به لکه نه و په ری ره شبینی یه، نافرته تا کو تاساتی ژیانی ده توانی خویشی له ژیانی خوئی وهر بگری. ده توانی سه رنج راکیشه ر بیته، تا کو ته مه نی ژیانی وسته راو بیته، ته نه ا له سه ری پیویسته گرنگی به ته ندروستی و شوخ وشه نگی (رشاقة) ی خوئی بدات و پاریزگاری دهر و ن ساغی یه که ی بکات.

گومان نه بات به گه یشتنی به م ته مه نه، نه گینا حوکمی نه بونی به سه ردا دراوه ده بی و زه روره نائومیید بی و ره شبین بی و به پروانینیکی ره شه وه پروانیتته دنیا^(۱).

(۱) جاریک به رنارد شو له خه سه که ی پرسی - که ته مه نی هه شتا سا ل بو - له چ ته مه نیک نافرته خو شه ویستی بو بیوا له ده ست ده دات؟
نه ویش به گوئییدا چریانیدی و گوتی: (کوره که م جوړج، نه م پرسیاره له نافرته تیکي له من به ته مه نتر بکه!).

۵۱/ پرسىيار: مەرجهكانى جوتبون لەگەل ئافرهتى دووگيان
(حامل) چين؟

وہلام: پىويستە لە جوتبوندا مام ناوہندى بىت، واتە لەگەل ئافرهتى دووگيان، مېردەكەى بۆى ھەيە لە ھەفتەى يەك جار لەگەل جوت بىي ھەتا سەرەتاي نۆيەمىن مانگ، بەلام بە درىژايى نۆيەمىن مانگى، نابى لەگەل جوت بىي، نەبادا جوتبون لە كۆتا مانگدا، مندالەكە زوو لە داىك بىي، لە ئەنجامى پالەپەستۆى چوك (ذكر) لەسەر مىلى مندالەدان، پاشان شتىكى باش نىە لە كاتى بونى مندال مەنى ھەبى، بە تايبەتى گەر زوخاوى لەگەل بى، ئەو كاتە دەبىتە ھۆى ھەوكردن (إلتهاب)ى چاوى مندالەكە.

له کوٹایی دا

خوینہری بہر پڑو عہوداللی راستی: ئوہی باس کرا له پھیوہندی ژنو میردو نہیئی یہ کانیان و چوئیہتی ہہ ئس و کہوت و رہفتار کردن و بہر پڑ دانانی ژنو نہرم و نیانی لہ گہلی بہ پئی قورٹان و سونہت و قسہی زانایان، ہہر ناوا شتیکی سادہ نی یہ بیخوینیتہ و ہہ بہ سہریدا تیپہری بہ بی پھیوہی و پیادہ کردنی.

پھیروہ کردنی ئہم نایہت و فہرمودہ و راستی یہ زانستی یہ کان دہ بارہی ژنو میرد، دہوری ئہ ساسی دہ بیئی لہ بہ ختہ و ہری و کامہرانی خیزان و کوہمل. کہواتہ وریا بہ ئہم تہ وجیہاتانہی، کہ باس کراون لہم کتیبہ فہراموشیان نہ کہی.

چونکہ فہراموش کردنیان تال کردنی پھیوہندی یہ کاننی ژنو میردہ. خوائی بہ خشنندہ و میہرہ بان ہہمو ژنو میردیکی چاک لیک پیروز بکات و خوش بہ ختیان بکات لہ دنیا و ناخیرہت. پیشیان دہ لیم: (بارک اللہ لک و بارک علیک و جمع بینکما فی خیر).

(بارک اللہ لک و علی خیر طائر).

وہر گنیر

وهرگير له چند ديريگدا:

- له سالي ۱۹۶۵ له شاري كويه له دايك بوه.
- له سالي ۱۹۹۰ بوته نندامي كومه لهي خوشنوساني عيراق - بهغداد.
- نندامي كومه لهي خوشنوساني كوردستانه.
- نندامي سنديكاي هونه رمنه ندي كوردستانه.
- نندامي سنديكاي روژنامه نوساني كوردستانه.
- نندامي روژنامه نوساني نيتوده وله تي (IFJ) ه
- له سالي ۱۹۸۰ به شداري كردووه له پيشانگاي دواناوه ندي كويه كوران، كه له شاري كويه له گمل قوتابخانه كاني دي (چالاي قوتابخانه كان ساز كرد).
- له سالي ۱۹۸۱ به شداري كردووه له پيشانگاي مه لبه ندي لاواني كويه كه له هو لي قوتابخانه ي دواناوه ندي كويه كوران له شاري كويه ساز كرا.
- له سالي ۱۹۸۲ به شداري كردووه له پيشانگاي تايبه تي قوتابخانه ي دواناوه ندي كوران له هو لي كتبخانه ي گشتي له شاري كويه ساز كرا.
- له سالي ۱۹۸۲ به شداري كردووه له پيشانگاي مه لبه ندي لاواني كويه كه له شاري سلیماني له سهر ناستي حوكمي زاتي سازكراو تواني پله ي يه كه م به ده ست بي ني و خه لات بكرئ.
- له سالي ۱۹۸۳ به شداري كردووه له پيشانگاي مه لبه ندي لاواني كويه كه له شاري سلیماني له سهر ناستي حوكمي زاتي سازكراو تواني پله ي دووم به ده ست بي ني و خه لات بكرئ.
- له مانگي (۱۲) ي سالي ۱۹۸۷ به شداري كردووه له پيشانگاي روژنبيري و جه ماوهر (الثقافة والجمهير) كه له هو لي قوتابخانه ي (أولي) ي سهره تايي له كويه سازكراو به (۱۰) تابلو به شداري كرد.

- لە (۱۹۸۸/۲/۸) بە (۲۰) بېست تابلۇ بەشدارى كىردوۋە لە پېشانىڭاى ھونەرمەندانى كۆيە كە تېپى باۋاجى كۆيە پىنى ھەلسابوو لە قوتابخانەى (أولى)ى سەرەتايى كۆيە.
- لە (۱۹۸۹/۸/۲۰) بە ھاوكارى تېپى باۋاجى كۆيە پېشانىڭاى كى تايبەتى لە ھۆلى قوتابخانەى (ئاسۆس)ى سەرەتايى لە شارى كۆيە كىردۆتەۋە كە (۲۰) تابلۇى لەخۇ گىرتىبوو.
- لە سالى ۱۹۹۳ بە (۵) تابلۇ بەشدارى كىردوۋە لە پېشانىڭاى مەلبەندى لاۋانى كۆيە.
- لە (۲۰۰۰/۱۰/۱) بە (۴) تابلۇ بەشدارى لە قىستىقئالى دوۋەمى ھەولېر بۆ خۆشنىۋوسى و نەخشەسازى كىردوۋە پرونامەى رېژلېئانى پىدراۋە.
- بە خەتى نەسخ و دىۋانى و تەعلېق بەشدارى كىردوۋە پېشېركىتى دەۋلى پىنجەمى خۆشنىۋوسى كە لە شوباتى ۲۰۰۱ لە ئەستانبول سازدرا.
- بەشدارى كىردوۋە لە پېشېركىتى خۆشنىۋوسى خاچى سوورى نىۋنەتەۋەبى كە لە (۲۰۰۱/۱۰/۱۴) سازكراۋ پرونامەى رېژلېئانى پىدراۋە.
- بەشدارى كىردوۋە لە پېشېركىتى كۆمەلەى خۆشنىۋوسانى كوردستان لەسەر ئاستى ھەولېر كە لە كۆتايى سالى ۲۰۰۲ سازدرا، نەۋەبوۋ لە خەتى نەسخ پلەى يەكەمى بەدەست ھېئا.
- لە رۆژنامەى ھاوكارى و پاشكۆى عىراق و ئاسۆ، سەبارەت بە ھونەرى خۆشنىۋوسى چاۋپىكەۋتنى لەگەلدا سازدراۋە.
- بە خەتى نەسخ و دىۋانى و تەعلېق بەشدارى كىردوۋە پېشېركىتى دەۋلى شەشەمى ھونەرى خۆشنىۋوسى كە لە شوباتى ۲۰۰۴ لە ئەستانبول سازكرا.
- لە (۲۰۰۴/۷/۱۸) بەشدارى كىردوۋە لە پېشانىڭاى خۆشنىۋوسانى ھەولېر، كە بەرپۆبەرايەتى رۆشنىبىرى و ھونەرى پارىزىڭاى ھەولېر بۆ (۲۰) خۆشنىۋوسى سازكردىبوو، لەژىر ئاۋنىشانى ((پىتە رەنڭىنەكان لە سايەى ئازادىدا)).
- لە مانڭى ئادارى ۲۰۰۵ بەشدارى كىردوۋە لە پېشېركىتى خۆشنىۋوسانى كوردستان، كە لە ھەولېر ساز درابوو، لە خەتى دىۋانى پلەى دوۋەمى بەدەست ھېئا، لە خەتى (نەسخ)ىش پاداشت (مكافأة).

- لە (۲۰۰۶/۲/۱۵) بەشدارى كىردوۋە لە پىشېركىيى قەلاۋىنارە بۇ خۇشنىۋىسى كە لەسەر ئاستى كوردستان لە ھەولېئىر سازدراۋو، لە خەتى دىۋانى پلەي يەكەمى بەدەست ھېناۋ خەلاتى پى بەخىرا.
- لە سالى (۲۰۰۶) بەشدارى كىردوۋە لە پىشېركىيى خۇشنىۋىسى (عبدالھمىد الكاتىب) كە لە سورييا سازدراۋو. پرونامەي رېزىلېتانتى پى بەخىرا.
- لە (۲۰۰۷/۲/۲۶) بەشدارى كىردوۋە لە پىشانگانى كۆرپەندى ھىزى نىسلامىي بۇ خۇشنىۋىسى، كە لە ھەولېئىر لە ھۆلى خانزاد ساز دراۋو.
- لە (۲۰۰۷/۲/۲۸) بە خەتى دىۋانى بەشدارى كىردوۋە لە پىشېركىيى ھوتەمى جىھانى ھونەرى خۇشنىۋىسى بە ناۋى (ھاشم محمد البغدادى) كە لە توركىيا ساز دراۋو.
- لە (۲۰۰۷/۳/۳۱) بەشدارى كىردوۋە لە پىشانگانى فۆتوكۆپى تابلۆي پىشېركىيى خۇشنىۋىسى كوردى بەشدار بوۋ لە پىشېركىيى ھوتەمى جىھانى - توركىيا بە ناۋى خۇشنىۋىسى (ھاشم محمد البغدادى) كە لە ھەولېئىر لە بارەگاي كۆمەلەي خۇشنىۋىسى ساز كراۋو.

نەم كىتېب و نامىلكانەي لە زمانى ەەرەبى وەرگىراۋتە سەر زمانى كوردى:

- ۱- ژنو مىردى نىسلامى بەختەۋەر (شەش جار چاپ كراۋتەۋە).
- ۲- سوپاكەي پىغەمبەر ﷺ.
- ۳- چەند وانەيەك لە پىغەمبەرى سەر كىردە لە شاراۋەي نەھىنىدا.
- ۴- چۆن بونىيە و بناغەي نىسلامىمان لە روخان دەپارىزىن.
- ۵- ۳۰ نىشانەي مونافىقان (دو جار چاپ كراۋتەۋە).
- ۶- مەرجه كانى حىجابى ئافرەتى مسولمان لە قورئان و سوننەتدا (دو جار چاپ كراۋتەۋە).
- ۷- بالاپۆشى ئافرەتى مسولمان (دو جار چاپ كراۋە).
- ۸- نايادەزانى جۆرەكانى شىرك چىن؟
- ۹- نايادەزانى جۆرەكانى كوفر چىن؟

- ۱۰- نایا دهبی ولاء و براءمان یو کی بی؟
 ۱۱- مندالی مسولمان چی دهلی؟ (پینج جار چاپ کراو ته وه).

نهو نامیلکانه ی ناماده ی کردوه:

- ۱- له فیهه شاره زا به به پرسیارو وه لام (دوجار چاپ کراو ته وه).
 ۲- گولبژیریک له فه توای هاوچرخ سه بارهت به نافرهتان (سی جار چاپ کراو ته وه).
 ۳- ۱۰ نادابی کومه لایه تی له قورنانو سونه تدا.
 ۴- فرده نلی له نیوان فیهی نیسلامو ویستی پیاودا.
 ۵- خیزانه کهت به پاره مه زنده ناکریت.
 ۶- کچ له نیوان واقعی نیسلامو دابو نهریتی جاهیلیدا.
 ۷- وینه ی سهر تابلوو وینه ی فوئو غرافی له روانگه ی نیسلامدا.
 ۸- مافه کانی ژنو میرد له نیسلامدا. (دوجار چاپ کراو وه).

پیرست

۵	پیشه که شه
۶	پیشه کی چاپی شه شه م
۸	پیشه کی چاپی پینجه م
۱۱	پیشه کی چاپی دوه می ودرگیران
۱۴	ژیانی ژن و میردایه تی له نیسلامدا به خواپه رستی داده نری
۱۷	هاندان بو ژن هینان و شو کردن
۲۱	بهرز راگرتنی غه ریزه ی جنسی
۲۹	نافره ت خۆشترین خۆشی ژیانه
۳۱	پهله کردن بو ریشه کیش کردنی خواپه رستی چهوت و لاری
۳۵	هه لیزاردنی هاوسه ری چاک
۴۲	له کاتی داخوازی پیوسته کورو کچ به کتری بیسن
۴۵	پشکنینی پزیشکی پیش هاوسه رگرتن
۴۷	پشکنینی گروهه کانی خوینی ژن و میرد
۴۹	شیکردنه و دی ناوی مه نی پیاوه که
۴۹	شیکردنه و دی دهرهاویژی بروسات
۵۰	پیشپرکی نه کردن له خوازیینی
۵۲	هه زه رکردن له ماره برینی کچی ته مه ن بچوک
۵۵	به مه رج دانانی وه لی له ماره بریندا
۵۸	رای نیسلام دهرباره ی خۆشه ویستی
۵۹	خۆشه ویستی زه جمه ته
۶۲	ناسان کردنی هاوسه رگرتن و به ره که تیه که ی
۶۴	پیشگیری له به شونه دانه و ی بیوه ژن
۶۷	پیاوی صالح بو ی هه یه کچه که ی بو پیاوی صالح بخته رو
۷۳	قه ده غه کردنی داواکردنی ماره بی زور
۷۷	پرۆژی ژن هینان

- ۷۹ ماره‌بی و سور بون له‌سهر به‌جی هینانی
- ۸۱ داخوازی و دو‌عاکه‌ی.....
- ۸۲ نامۆژگاری و پاسپارده بهر له هاوسهرگرتن.....
- ۸۲ نامۆژگاری باو ک له‌کاتی به‌شودانی کچه‌که‌ی.....
- ۸۴ نامۆژگاری خه‌زور بز زاواکه‌ی.....
- ۸۵ دایکینک نامۆژگاری کچه‌که‌ی ده‌کات پیش شه‌وی گواستنه‌وه‌ی.....
- ۸۷ خو‌شی و شادیه‌کانی ژن گواستنه‌وه گۆرانی و ده‌فه لیدان.....
- ۹۰ خۆت بز خیتزانه‌که‌ت جوان بکه‌و با ئه‌ویش خۆی بۆت جوان بکات.....
- ۹۶ قه‌ده‌غه کردنی هه‌لگرتنی موی برۆو روخسارو قژی ده‌ستکرد.....
- ۹۸ قه‌ده‌غه‌کردنی برینی قژی ئافره‌ت و ئوتودانی.....
- ۹۹ موسته‌یله‌ی زیڤ بز پیاو هه‌رامه.....
- ۱۰۰ بو‌خۆشی خۆشه‌ویستی دروست ده‌کات.....
- ۱۰۴ له‌سهر جیتگای بوکیتی لاواندنه‌وه‌ی ئافره‌ت له‌کاتی دخول پین کردنی.....
- ۱۰۹ له‌شه‌وی زاوایی دا چی ده‌ئیی؟.....
- ۱۱۰ بهر له جوتبون بوک و زاوا پینکه‌وه نوێژ ده‌که‌ن.....
- ۱۱۱ له‌کاتی جوتبون پیاو چ ده‌ئیی.....
- ۱۱۲ باس کردنی نه‌پینی یه‌کانی جوتبون بز خه‌لکی هه‌رامه.....
- ۱۱۶ دوا‌ی مانگی هه‌نگوین.....
- ۱۱۸ کاتی به‌یانی زاوا چ ده‌کات.....
- ۱۱۹ چۆن پیاو ده‌چیتته لای خیتزانه‌که‌ی؟.....
- ۱۲۲ ده‌ست که‌وتنی خیر و پاداشت له‌کاتی جوتبوندا.....
- ۱۲۵ ئه‌وکه‌سه‌ی له‌ رۆژی هه‌ینی له‌گه‌ل هاوسه‌ره‌که‌ی جوت بیی.....
- ۱۲۹ جوتبون له‌ ریتی کۆمه‌ره هه‌رامه.....
- ۱۳۴ جوتبون له‌گه‌ل ژنی هه‌یزدار هه‌رامه.....
- ۱۳۸ داپۆشینی عه‌وره‌تی پیاو له‌ هه‌مو که‌سێک جگه له‌ ژنه‌که‌ی.....
- ۱۳۹ واباشه له‌نیوان دو جوتبوندا خۆشورئ.....
- ۱۴۱ خۆشوستنی رۆژی هه‌ینی پیویسته.....
- ۱۴۲ پیویسته له‌ مال هه‌مام هه‌بئ.....
- ۱۴۴ ئه‌ده‌بی پیاو له‌گه‌ل که‌س و کاری خیتزانه‌که‌ی.....

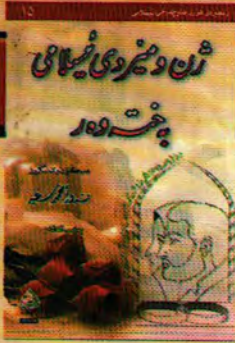
- ۱۴۵ ترساندنی نهوانه ی ژن هه لده خه لئینن وله میژده که ی ده که ن
- ۱۴۸ هونه ری لاواندنه وهو دهستبازی کردن
- ۱۶۶ یاری و دهستبازی کردن له ماوه ی حه یزدا
- ۱۶۷ گه مهو یاریکردن له گه ل خیزان له کاتی خۆشتندا
- ۱۶۹ خۆشهویستی به کی پیغه مبهرو گه مه کردنیکی خۆش
- ۱۷۱ یاری کردن له گه ل خیزان به کورت کردنه وه ی ناوه که ی
- ۱۷۲ بهرز راگرتنی یاری له گه ل خیزان
- ۱۷۹ ماچ کردن ی ژن له لایه ن دهست نویژ ناشکیستی
- ۱۸۰ ماچ کردن له کاتی به رۆژوبوندا
- ۱۸۳ جوتبون له رۆژی ره مهزان
- ۱۸۵ پیغه مبهری هاوسه ری روخۆش
- ۱۸۹ شادیه کانی ژن هیئان و داوه ت کردن
- ۱۹۰ پتیوستی به ده مه وه چونی وه لیمه (نانی زه ماوه ند)
- ۱۹۱ حه رامه ته نه نا ده وله مه ندان بو نانی زه ماوه ند بانگ بکرتین
- ۱۹۲ ته نه نا پیماوی چاک بو نانی زه ماوه ند بانگ بکرتی
- ۱۹۲ باده وله مه ند کۆمه کی نانی زه ماوه ند ی هه ژاران بکات
- ۱۹۳ نهو که سه ی ناماده ی نانی زه ماوه ند ده بیته
- ۱۹۴ به هیوا ی به یه که وه گوئجان و کوری به دوا دا بی نه مه پیروزیایی جاهیلانه
- ۱۹۵ به باشی ره فتار کردن له گه ل خیزان
- ۱۹۸ چۆن مامه له له گه ل نهو خیزانه ده که ی که خۆشت نای
- ۲۰۲ وا چاکه پیما له گه ل هاوسه ره که ی نه رم و نیان بی
- ۲۰۶ پایه به رزی نافرته
- ۲۰۹ بنه ماکانی وه رگرتنی نافرته له نیسلامدا
- ۲۱۵ جوانی نافرته کانی به هه شته وه که قورشان وینای ده کات
- ۲۱۹ له سیفه ته کانی نافرته تی چاک
- ۲۲۴ سیفه ته کانی نافرته تی ره فتار ناشیرین
- ۲۲۸ هاوسه ری نمونه یی
- ۲۳۲ پیغه مبهر هاوسه ری به وه فایه
- ۲۳۶ ماف و نه رکه کان

۲۳۶ مافي ژن له سهر ميړده کي
۲۴۱ نابې پياو بو ماوه يه کي دريژ له خيزانه کي به دوربيت
۲۴۳ ژن هاوپړ و هاوسره
۲۴۴ مافي پياو له سهر ژنه کي
۲۴۸ ژن به بي نيزني ميړده کي نابې پوژوي سوننه بگري
۲۵۰ نه به خشيني مال به بي نيزني ميړد
۲۵۱ به خشيني ساماني ژن بو ميړدي هه ژار
۲۵۳ ترساندنې نو ژنانه ي داواي ته لاق به ناحق ده کهن
۲۵۳ بهرگري کورني خوړي له پياوي چاک
۲۵۴ پاداشتي گوياپه لي ژن بو ميړده کي
۲۵۶ راسپارده سهارت به نافرته
۲۶۰ خيزانه کت به پاره مه زنده ناکړي
۲۶۵ بهرپرسيه تي ژن و ميړد
۲۶۸ مه به سته کاني ژن هينان له باره ي سياسي و عهسکري يوه
۲۷۱ ژياني ژن و ميړدايه ي ته نها رابواردن نيه
۲۷۴ له سهر جينگه ي زاوايي به ره و مهيداني جيهاد
۲۷۵ له به لگه کاني پيغه مبهرايه تي
۲۷۷ نيسلام به په روه رده ي به هيتز نافرته په روه رده ده کات
۲۷۹ سوربوني نافرته له سهر زانياري و پاداشت و هرگرتن
۲۸۰ سيفه تي نافرته تي سهر کرده کان
۲۸۹ سهر به رشتيار (قوامه) ي پياو به سهر نافرته
۲۹۳ مه ترسي کاته کاني ده ست به تالي
۲۹۶ پيغه مبه ر و هک هاوسه ريکي توند
۲۹۸ سهر غيک له ساده يي ژياني پيغه مبه ر ﷺ
۳۰۰ پيوسته ژن له سهر هه ژاري ميړده کي نارام بگري
۳۰۴ هاندان بو نه فقه داني ژن
۳۰۵ هه ره شه کردن له و که سانه ي ده ره ق به خيزانيان ره زيلن
۳۰۶ پاداشت و هرگرتن له سهر به خيو کورني مندال
۳۰۸ حوکمي ميړدي ره زيل

۳۱۰ هاندانی زور کردنی مندال
۳۱۴ بانگ دان به گوښی مندالی تازه له دایک بو
۳۱۴ لهو کاتهی مندال له دایک دهبی وا باشه شتیکی شیرینی به دهم بکری
۳۱۵ پیویسته هوزهبانه و خهتهنه بو مندال بکری
۳۲۰ گهر مندال زمانی کرایهوه با به (لا إله إلا الله) زمانی پاراو بکری
۳۲۴ له کاتی نان خواردن چی فیری مندالهکته دهکهی؟
۳۲۵ فیتنهی مندالان
۳۲۷ لوتف و لهسرخوږی پیغهمبهر بو مندال
۳۳۰ نهو کهسانه ی به بونی کچ دل تهنگ دهبن
۳۳۲ پاداشتی به خپو کردنی کچ
۳۳۳ پیویسته کچ بخوښی
۳۳۸ سور بونی پیغهمبهران بو داوا کردنی مندالی صالح
۳۳۹ سور بونی نیسلام بو پارټزگار کردنی تهنروستی نافرته و مندالهکهی
۳۴۲ چهنه رټبازټکی پهروهدهیسی بهرز
۳۴۲ هاندان بو پهروهده کردنی مندال
۳۴۵ مندال هان بدری زو فیری نوټی بیت
۳۴۶ گوږینی ناوه ناشیرینهکان
۳۴۸ مهترسی سپاردنی پهروهدهو فیرکردنی مندال به غهیری پیاوچاکان
۳۴۹ حوکمی درو له گهل مندال
۳۵۰ پیویسته له نیو مندالاندا به کسانیی به کاربهیتری
۳۵۳ سوژ و بهزهیی پیویسته بو مندال بنوټندری
۳۵۷ دایک و باوک که مندالیان دهمری و نارامی لهسمر دهگرن
۳۵۸ مندال شهفاعهت بو دایک و باوکی دهکات
۳۵۹ ژن دهتوانی خه می میړدهکهی کهم بکاتهوه
۳۶۰ چیگهی نوستنی مندالان لهیهکتری جیا بکهنهوه
۳۶۱ مافهکانی دایک و باوک
۳۶۵ فیتنه ی نافرته
۳۶۸ مهترسی کیشه ی جنسی
۳۷۱ مهترسی ټیکه لاری و به تهنها دانیشتن له گهل نافرته

- ۳۷۵ نهی ژنی میرددار وریسا به!
- ۳۷۶ پاراستنی نافردت و پاریزگاری کردنی
- ۳۷۸ پروانینی حرام تیریکه له تیره کانی شهیتان
- ۳۸۰ راشکاوئی یه کی ناشکرا
- ۳۸۱ ده بی ژن له داوای میرده که ی بۆ جوتیون په له بکات
- ۳۸۵ مه ترسی خزمی میردو هاوړیسانی خیزان
- ۳۸۸ ناگادار کرده وه له ده رختنی جوانی و رازاوه بی نافردت
- ۳۹۶ نابیی نافردت خوی به پیاو بچوینیی و به پیچه وانده وه
- ۳۹۹ لاپتی غه ریزه ی خۆ ده رختن
- ۴۰۳ نابیی خۆ به بی پروایان بچویندری
- ۴۰۸ مهرجه کانی حیجابی نافردتی مسولمان
- ۴۱۱ داوین پاک له ژیر سیه ری خوییه
- ۴۱۶ نزیکیی زینا مه که ون
- ۴۲۳ باسی ژیبانی جنسی له به هشت
- ۴۲۶ گهنج و لاوان! بۆ لای خوا بگه رینه وه
- ۴۲۸ بکوژیک هه یه ناوی چیژ و له زه ته
- ۴۳۰ کری غیره به ختباری ژن و میرد ده سوتینیی
- ۴۳۵ نافردتان غیره یان چهند زوره!
- ۴۳۹ له سه رخویی و په له نه کردن
- ۴۵۱ یاخی لوونی ژن له میرد
- ۴۵۶ لاساری و بی گوئی میرد!!
- ۴۶۸ داوه ری کردن
- ۴۶۰ کاتیی ژن و میرد بۆ حوکی خوا بانگ ده کرین چ ده لئین؟
- ۴۶۳ بۆ هه ر پرسیاریکی جنسی وه لامیکی خوی هه یه
- ۵۰۷ له کو تایی دا
- ۵۰۹ وه رگپه له چهند دیریکدا:
- ۵۱۳ پی رست

نهم كتيبه

- دیارییه کی گرانبه‌هایه بؤ گشت زن و میردیکی بابهند به بهرنامه‌ی خوا و ، پر چهك كراو به بیرو هؤشی نیسلامی .
- دیاریه‌که وهرگره‌که‌ی خوش بهخت و ژبان شادو ناسوده دهکات .
- کتیبیکه چاره‌سهری کیشه و گرفته‌کانی زن و میرد دهکات و ، نه‌خسه و پلانی راسته‌قینه‌یان بؤ دادمنی .
- کتیبیکی ناوازمیه و تاکه دهوله‌مهند که‌ری کتیبخانه‌ی کوردییه له‌مهر په‌یوهندی و مافه‌کانی زن و میرد و ، چؤنیه‌تی هاوسه‌رگرتن و مامه‌له و رهفتاری نیسلامیانه‌ی هاوسه‌رایه‌تی .
- تاکه کتیبیکه وهرگیررابیته سهر زمانی کوردی ، که باسی کؤسپ و له‌مپه‌ره‌کانی به‌ردهم بوک و زاوا بکات و چاره‌سازی بؤ دابنیت، هه‌روا په‌یوهندیه جنسیه‌کان بهند و بهست و ریڭبختات .

نوسینگی ته‌فسیر

بؤنور و نوردی

هه‌وینز - شه‌قاسی دادگا - زیر ئوتیلی شیرین پلاص

ت: 2230908 - 2221695 - 2518138
موبایل: 07701387291 - 07504605122

www.al-tafseer.com

tafseeroffice@yahoo.com

altafseer@hotmail.com